

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

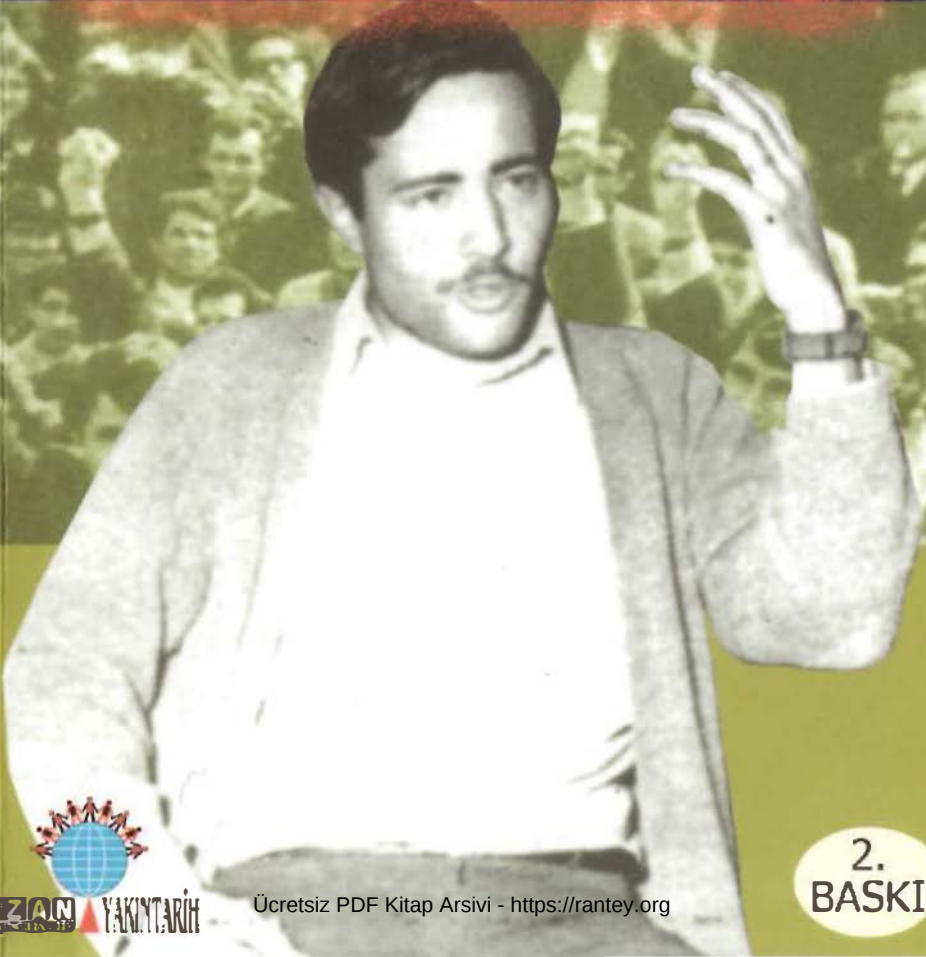
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Turhan Feyizoglu

SİNAN

Nurhak Dağları'ndan Sonsuzluğa

OZAN YAKINTARİH

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

2.
BASKI

Turhan Feyizoğlu

Nurhak Dağlarından Sonsuzluğa

S İ N A N

Ozan Yayıncılık
Ekim 2003

Yayın No: 28

Bu kitabın tüm yayın hakları Ozan Yayıncılık'a aittir.
Tanıtım için yapılacak alıntılar dışında tüm alıntılar, Kültür Bakanlığı Telif Hakları
Sözleşmesi gereği yayınevinin iznini gerektirir.

Kitabın adı: ●Nurhak Dağlarından Sonsuzluğa / Sinan
Dişyl: Perihan Özdemir
Edtör: Mustafa Demir
Kapak Tasarımı: Ozan Yayıncılık
Montaj ve Baskı: Eren Ofset
Mücellit: Engin Mücellit

İnternet Adresi:
www.ozanyayincilik.com

ISBN 975-7891-28-2

Cemal Nadir Sk. No: 9 Kat: 1 Cağaloğlu/İstanbul
Tel: (212) 520 43 90-520 43 91-511 93 95 **Faks:** (212) 527 98 47
email: info@ozanyayincilik.com

*Zibiyet, Meryem, Şahver, Sona ve
Tuna'ya sevgilerimle*

İÇİNDEKİLER

I. Bölüm

O Sizin İyiliğiniz İçin Öldü / Adnan Cemil Bey / Yükseliş Yolu Birliği/ MTTB/ Adnan Cemgil, Fransa ve Sovyetler Birliği'ne Gidiyor/ Yurt ve Dünya Dergisi/ Nazife Hanım / Cemgil Ailesi Adnan Cemgil, Öğretmenlikten İstifa Ediyor/ Nazım Hikmet'e Af Kampanyası / Türk Barışseverler Cemiyeti / Merak ve Dikkatle Etrafı Seyreder/ Anne Yamyam Ne Demek?/ Arkadaşıma Hakaret Etti, Küfrediler, Onun İçin Kavgaya Etti/ Bütün Evler Bayraklarla Donatılmış/

II. Bölüm

ODTÜ Mimarlık Fakültesi/ Zaptiye Nazırı Olmak İstemem / ODTÜ, Devlet İçinde Devlet / ODTÜ'ni Hür Fikirlerin, Hür Araştırma ve Tartışmaların Şerefli Bir Yuvası Olarak Tutmak Azmindeyiz / SFK, HDK, SDD, ÖO / ODTÜ'de Boykot / ODTÜ'de Yemek Grevi / Arif Payaşoğlu Olayı / Üniversite Herşeyden Önce Fikirlerin Serbestçe Tartışıldığı Özerk Bir Kurulustur / Mimarlık Fakültesi Balosu / Köy Enstitülerini Yeniden Açacağız / Halka Dönük Üniversite Reformu / Öğrenci, Sınıf Çatışmasında Etkin Bir Aracı Olarak Ortaya Çıkar / Boykot İçin Referandum / Ağaç Bayramı / ODTÜ İşgal Ediliyor / Yönetime El Koyan Devrimci ODTÜ'lüler/ Öğrenci Hakları Bundan Sonra Ancak Fiili Durumlarla Elde Edilebilir/ ODTÜ Öğrenci Yönetimi Seçilir/ Polisler Hapsediliyor / ODTÜ, 1 Ekim'e Kadar Tatil Ediliyor / Güvenlik Kuvvetleri, ODTÜ'deki İşgali Sona Erdiriyor/ Bu İşler İçin Tandoğan, Kızılay ve Gürsel Meydanları Var / ODTÜ'nde Milli Bir Eğitim Sistemi Kurulacaktır/ Elektrik Bölümünde Radyo Yayını Yapılıyor/ Milli Kurtuluş İçin Yaptığımız Mücadele Polis ve Jandarmasının Müdahalesi İle Yarım Kaldı. Fakat, Biz, Mücadelemize Devam Edeceğiz / Seçimler Yüzünden ODTÜ Kaşılıyor/ Adnan Beyin Oğlusun?/ ODTÜ'nün Bütün Yurda Yayılmış Devrimci Ününü Söndür-

meyelim/ ODTÜ'de Yine silahlar Konuşuyor / Mustafa Taylan Özgür Öldürülüyor / Ölen İçin On Can Alacağız / Taylan Özgür Defnediliyor / Önce Sinan Cemgil'i Mutlaka Kollayacaksınız / Öğrenciler, İhtilal Histerisi İçinde/ Kurdaş, Rektörlükten Aynlıyor / ODTÜ'de Sol İhtilal Planlanıyor/ İddialar Asılsız/ Prof. Erdal İnönü, Rektör Vekilliğinden İstifa Ediyor/ Öğrencilerimizin Girişebilecekleri Eylemler Üniversitenin Tümünü Bir Siyasi Hedef İçin Mücadeleye Sokmamalı/ Hazırkılık Okulu Boykot Yapıyor / Mescit Kapatılıyor / Jandarma Karakolu Kurulmasını ODTÜ Kabul Etmiyor/ Bu Kapıdan İçeri Hiç Bir Güvenlik Görevlisi Sokmıyacağız/ Prof. İnönü, Rektörlükten İstifa Ediyor/

III. Bölüm

Biz, ODTÜ'de Üç Kelime Öğrendik: Yanke Go Home / Milli Petrol Kampanyası / ODTÜ'lü Öğrenciler, Tören Yerine Sadece Türk Bayraklarının Asılmasını İstiyor / Amerika Dışişleri Bakanı Dean Rusk Protesto Ediliyor / Amerika'ya Karşı Türk Halkının Başkaldırması Mitingi / Üniversite Gençliği Amerikan, Yunan ve Vietnam Elçiliklerine Çelenk Koyuyor / Cyrus Vance Ankara'ya Geliyor / ODTÜ Öğrencileri, Kıbnı İçin Kan Veriyor / Türk Gençlik Kuruluşları Emperyalizme Karşı / ODTÜ'lü Talebeler, İsrail Saldırısına Karşı Arapları Desteklediklerini Açıklıyor/ NATO'ya Hayır Kampanyası / 6. Filo Olayları / Eski Güney Vietnam Pasifikasyon Uzmanı ve CIA Ajanı Komer, Amerikan Büyükelçisi Olarak Türkiye'ye Atanır / Kolmer'in Otomobili ODTÜ'de Yakılıyor/ Vietnam Pasifikasyon Hareketini İdare Eden Bir Kişi Devrimci Türk Talebelerinin Bulunduğu bir Üniversiteye Elini Kolumu Sallaya Sallaya Giremez / Orta Doğu Teknik Üniversitesinde Kan Akıttırmam / Amerika Muhtıra Veriyor / Bu Ülkede Daha Çok Amerikan Elçisi Arabası Yakılacaktır / Vietnam'da Oynadığı Oyunu Türkiye'mde Oynamasın / ODTÜ'nün İlk Gerilla Eylemi Sayılabilir / Bu Hareket Başlamıştır Sürdürülecektir / Bağımsızlık Savaşını Milli Mücadelede Yaptık / Böyle Hareketler Şiddeti, Şiddet Faşizmi Getirir / Arananlar, Ankara, İstanbul, Amasya ve Aydın'da Saklanır / Komer'in Otomobilini Yaktıkları Gerekçesiyle Aranan Öğrenciler Teslim Olur / Öğretim Üyeleri Bildiri yayınlar, Arkadaşları Para Toplar / ODTÜ Disiplin Kurulu Yeniden Seçilir / Komerzedelerin Tahliyesini Gençler Şenliklerle Kutladı/

IV. Bölüm

Toplum Kalkınması İçin Çalışma: ODTÜ Öğrencileri, Okuma Odası, Ev ve İlkokul Yapıyor / İngilizlerden Önce Tamamladık Evleri ve Haysiyetimizi Koruduk/ Öğrenciler, İşçi ve Köylülere Destek Oluyor / Elmalı, Avlan Gölü Toprakları / Can Savran Trafik Kazasında Ölüyor / Bey, Bir Öğrenci Öldü Hükümet Devrildi/ Elmalı Köyleri Çatışmalara Gebe/ Elmalı'ya Askeri Birlik Gönderilir / Sosyalizm Anlatılıyor/ Hey Gidi Dağlar! Buralarda Ne Mücadele Verilir / İşte Bu Şehir, Bu da Köy Anarşisti/ Hakkari'de Dağa Çıkacağız/ Dede / Üç Tabanca ve Büyük Bir Kutu Mermi Bulunuyor / Hüseyin İnan, Basın Toplantısına Katılıyor / Ortadoğu Devrimci Çemberi / Bizlerde Sizler Gibi Yurtseveriz/İkinci Grup da Filistin'e Götürülüyor/ ODTÜ'de ABD ve İsrail Bayrağı Yakılıyor/

V. Bölüm

Aralarında Sinan Cemgil'inde Bulunduğu Bir Grup Bizim Eve Gelmiş, Partiye Nasıl Yararlı Olabileceklerini Sormuşlardı/ TİP Bursa Milletvekili Adayı Adnan Cemgil Ağır Yaralanıyor / Dönüşüm Hareketi / ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Kuruluyor / TİP'e Yönelik Saldırıları / 20 Devrimci Kuruluş Güçbirliği Oluşturuyor / Sinan Cemgil ile Şirin Yazıcıoğlu, Eskişehir'de Evleniyor/ Hoca / Ben, Muğla Kuvayı Milliye Reisi Erzurumlu Cemal Bey'in Torunuyum. Teslim Olmam/ Sinan, Nikah Şahitliği Yapıyor / Onlar İmkân Bulabilselerdi Vietnam'a Bile Gidip Emperyalizme Karşı Savaşacaklardı / Siz Bilmezsiniz / ODTÜ Yurt Binalarına Silah Depo Edildiği İhban Yapılıyor / Malatya'da Haşhaş Mitingi Yapılıyor/ Bursa Cezaevinden İki, Diyarbakır Cezaevinden Onbir Genç Serbest Bırakılıyor / 201 - 202 Nolu Oda Karargah Haline Getiriliyor/ Gerilla hareketi Başladı ve Kuruldu Artık / THKO Hareketi / TDGF'nin Son Kongresi / Adıyaman, Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya ve Tunceli'de Araştırma Yapılıyor / İstanbul'dan Malzeme Getiriliyor / Bunlar mı Devrim Yapacak?/ Malzemeler Malatya'ya Götürülüyor.

VI. Bölüm

Polis Kulubesi Silahla Taranıyor / Köfte Ekmek Satmaktan Banka Soymaya. Dağcılar Bankayı Soyduktan Sonra Doğruca ODTÜ'ye Gi-

diyor/ Bu Soygun Alalade Bir Banka Soygunu Değildir. Şehir Gerillasının Başlangıç Noktasıdır / Sinan da Aranmaya Başlanıyor / Evden Eve Gitmelerde Subay Elbiseleri Giyiliyor / Dağcılar'a Öneri Geliyor / Patlamayı Türk Halk Kurtuluş Örgütü Üstlenir / Ölürüz Bu Uğurda / Bundan Sonra Yaşayacağımı Bu Güne Kadar Yaşadığıma Sayın / Emperyalizme ve Sömürü Düzenine Karşı Mücadele Ateşini Söndürmeyen Gençlerden Birinin Babası Olarak Övünç Duyuyorum / Soygundan Elde Edilen Paralar Dağa Gönderiliyor/ Türkiye'de İlk Amerikalı Kaçırılıyor, Kennedy Anıtı Dinamitleniyor/ Kara Panterler Partisi / ODTÜ'nde Futbol Maçı Yapan Dağcılar, Nihat Çokyüce'nin Otomobilini Çalıyor, Alman Büyükelçisini Kaçırmak İstiyor/ 4 ABD'li Kaçırılıyor / Yusuf ve Mete'nin Kullandıkları Otomobiller Çarpışıyor / Mete Yakalanıyor, Hüseyin ODTÜ'ye Gidiyor / Başbakan: Ne Kurtuluşmuş?, Nixon: Türkiye'ye Pazarlığa Girmesini Tavsiye Etmem, Diyor / ODTÜ'deki Çatışmada 3 Kişi Ölüyor / Vietnam Savaşının Haklı Olup Olmadığı Konuşuldu / Prof. Muammer Aksoy, Amerikalıları Kaçıran Gençlere Çağrıda Bulunuyor / Saldırganlar Ellerini Kana Bulamasınlar / Hüseyin İnan, Muammer Aksoy İle Görüşmeye Gidiyor / Amaç Apartmanının Önünde Bir Polis Arabası Duruyor / Dört Tabanca İle mi İhtilale Kalktınız? / THKO'nun İstanbul Eylemleri /

VII. Bölüm

Sinan, Deniz, Yusuf ve Tayfur, Ankara'dan Ayrılıyor / Sinan, Deniz, Yusuf ve Tayfur, Sankaya İlçesine Uğruyor / Çok Önemli Bir 24 Saat Geçirdik / Motorsiklet Bulunuyor / Teslim Töre'nin Evine Gittim / Erikler Çiçek Açtığı Zaman / Mücadelemini Yaptım ve Buraya Kadar Geldim / Bir Grup Dağa Varıyor, Hacı Tonak THKO'lulara Katılıyor/ Sinan Cemgil ve THKO Adına Yapılan Eylemler/ İkinciler Radyoling İstasyonu Basılıyor / Bu Silahı Hiç Kimseye Verme, Hep Sen Taşı, Devrim Yolunda Ölürsem, Taşıyacağın Bu Silah Vesilesiyle Beni hatırla/ Nazmiye / Şoför Karaali Boran Olayı / Elrom ile İbrahim Öztaş Öldürülüyor / Cihan Alptekin ile Tayfur Cinemre Yakalanıyor / Ekip, İkiye Ayrılıyor / Nurhak Dağlarında Parkalı ve Silahlı Gençler Görülüyor/ Ayrılış Çok Hüzünlü Olur / Sinan: Nehri Geçemeyiz / Sinan, İnekli'nin Çobanıyla Bir Şeyler Konuşuyor / Sinan, Kadir, Alpaslan Öldürülüyor

EKLER

- EK-1: Görüşme Yaptığım Kişiler
- EK-2: ODTÜ SFK Üyelerinin İsimleri
- EK-3: 1964 yılından 1971 Yılına Kadar ODTÜ'nde Yapılan Konser, Sergi, Konferans ve Açık Oturumlardan Bazıları
- EK-4: ODTÜ SFK Tüzüğü
- EK-5: ODTÜ Mimarlık Fakültesinde düzenlenen öğrenci forumuna sunulan karar tasarısı.
- EK-6: Direniş bülteninde yer alan yazılar.
- EK-7: ODTÜ SFK'nin 4.1.1969 günü yayınladığı bildiri.
- EK-8: ODTÜ Mimarlık Fakültesi öğrencileri adına, 10.1.1969 günü, yayınlanan bildiri.
- EK-9: ODTÜ SFK'nın 15.1.1969 günü yayınladığı bildiri.
- EK-10: Avukatlara gönderilen, 17.1.1969 günü yapılan çağrı.
- EK-11: 13.4.1969 günü yayınlanan bildiri.
- EK-12: Hüseyin İnan'ın 4.2.1970 günü Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nde verdiği ifadesi.
- EK-13: Hüseyin İnan ve arkadaşlarının Diyarbakır Tutukevinde iken yayınladıkları ortak bildiri
- EK-14: THKO'nun 4.3.1971 günü yayınladığı bildiri.
- EK-15: THKO'nun 5.3.1971 günü yayınladığı bildiri.
- EK-16: THKO'nun Alman Büyükelçisini kaçıracasına dair bildiri.
- EK-17: Komer'in otomobilini yakmaktan sanık olarak yargılananlar hakkında verilen karar.
- EK-18: Mustafa Yalçın'ın Nurhak'ta Tuttuğu Günlük
- EK-19: Hacı Tonak'ın Defterindeki Notlar

KISALTMALAR

AİD: Amerikan Yardım Örgütü.

AİTİA-ÖD: Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi Öğrenci Derneği.

ANAP: Anavatan Partisi.

AP: Adalet Partisi.

A.Ü.: Ankara Üniversitesi.

AÜ-ÖB: Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği.

AÜ-TB: Ankara Üniversitesi Talebe Birliği.

AÜ-YOTB: Ankara Üniversitesi Yüksek Okullar Talebe Birliği.

BYYO: Basın Yayın Yüksek Okulu.

CHP: Cumhuriyet Halk Partisi.

CKMP: Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi.

Dev-Genç: Devrimci Gençlik.

Dev-Güç: Devrimciler Güçbirliği.

DDKO: Devrimci Doğu Kültür Ocağı.

DP: Demokrat Parti.

DİSK: Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu.

DÖB: Devrimci Öğrenci Birliği.

Doç.: Doçent.

Dr. : Doktor.

DTCF: Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi.

FDHKC: Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi.

FK: Fikir Kulübü

FKF-MYK: Fikir Kulüpleri Federasyonu Merkez Yürütme Kurulu.

FKF-GYK: Fikir Kulüpleri Federasyonu Genel Yönetim Kurulu.

HDK: Hür Düşünce Kulübü.

- HÜ-ÖB: Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Birliği.
İPSD: İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği.
İTİA: İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi.
İTÜ-ÖB: İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği.
İYTOTB: İstanbul Yüksek Teknik Okul Talebe Birliği.
İÜÖB: İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği.
MDD: Milli Demokratik Devrim.
MGK: Milli Güvenlik Konseyi.
MİT: Milli İstihbarat Teşkilatı.
MTTB: Milli Türk Talebe Birliği.
ODTÜ-ÖB: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği.
ODTÜ-SFK: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü.
PDA: Proleter Devrimci Aydınlik.
Prof. : Profesör.
PTT: Posta Telgraf Telefon.
SBF: Siyasal Bilgiler Fakültesi.
SD: Sosyalist Devrim.
SDD: Sosyal Demokrasi Derneği.
SDDF: Sosyal Demokrasi Dernekleri Federasyonu.
SFK: Sosyalist Fikir Kulübü.
SGÖ: Sosyalist Gençlik Örgütü.
SHP: Sosyaldemokrat Halkçı Parti.
SSCB: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği.
TCK: Türk Ceza Kanunu.
TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi.
TMGT: Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı.
TMTF: Türkiye Milli Talebe Federasyonu
TDGF-MYK: Türkiye Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu Merkez Yürütme Kurulu.
TDGF-GYK: Türkiye Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu Genel Yönetim Kurulu.

THA: Türk Haberler Ajansı.
THKO: Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu.
THKP-C: Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi.
TİİKP: Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi.
TİP: Türkiye İşçi Partisi.
TİP-GYK: Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu.
TKP: Türkiye Komünist Partisi.
TMGT: Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı.
TMTF: Türkiye Milli Talebe Federasyonu.
TÖS: Türkiye Öğretmenler Sendikası.
TÖDMF: Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu.
TRT: Türkiye Radyo Televizyonu.
TÜTÜS: Tütün Üreticileri Sendikası.
ÜNAS: Üniversite Asistanları Sendikası.
ÜO: Ülkü Ocakları.
YİS: Yapı İşçileri Sendikası.

ÖNSÖZ

Türkiye'nin toplumsal tarihinin 1965-1971 dönemi ile ilgili olarak bu kez, ODTÜ öğrenci hareketi lideri Sinan Cemgil'in öyküsünü belge ve tanıklarla anlatmaya çalışıyorum. Bu konu hakkında binlerce sayfalık yazılı belge okudum. Sinan'ı tanıyan onlarca kişiyle görüşme yaptım. Dostları, arkadaşları ve tanıdıkları, Sinan'ı ve o dönemi anlatırken duygulanmadan edemediler.

İsmet Hüsrevoğlu, Ertuğrul Kürkçü, Hasan Ataol, Mehmet Akın Atauz ve Necmettin Yazıcı'nın gözleri yaşardı.

Bu kitabın hazırlanışı sırasında bilgi, belge, fotoğraf, ve teknik konularında birçok arkadaşım yardımcı olduğu gibi kitabın yazılması aşamasında sürekli destek olan dostlarım da vardı.

Abdurrahman Atalay, Arif Şentek, Ahmet Börüban, Ahmet Tuncer Sümer, Ayhan Feyizoğlu, Aynur Feyizoğlu, Bedri Baykam, Belgin Karatepe, Bilge Bilgiç, Cenk Ağcabay, Çağatay Anadol, Doğu Perinçek, Ebru Biçerbay, Erdoğan Tatlav, Erhan Erel, Erol Kasar, Ersoy Soydan, Erşen Sansal, Fahri Doğu, Gürkan Rişvanoğlu, Hakan Tanıttıran, Hasan Ataol, Hasan Yılmaz, Hasan Ateş, Hasan Sertkaya, İsmet Hüsrevoğlu, Kenan Rıfkı Ertuğrul, Mehmet Demirci, Metin Karataş, Mustafa Atalay, Mustafa Yalçın, Mustafa Zülkadiroğlu, Nigar Sancak, Orhan Ağın, Osman Akınhay, Rasih Nuri İleri, Recep Tatar, Rıfat Bali, Saygı Yağmurdereli, Seblan Arcan, Serdar Kayaoğlu, Şaban Öztürk, Teoman Şivrioğlu, Vezir Sarıyer, Yılmaz Elmas ve Zafer Yılmaz'a teşekkür ederim.

Gülây Ünüvar (Özdeş), gönderdiği yanıtlarla kitaba önemli katkılar sağladı. Diğer konuların yanında birçok kişiye ulaşmamı ve görüşmemi Gökalep Eren ile İsmail Yeşilyurt, sağladı.

Sinan Cemgil hakkında hazırladığım bu araştırmanın bir bölümü, “Nurhak’ta Bir Şafak Vakti” başlığı altında, 25 Mayıs 1998-7 Haziran 1998 günleri Cumhuriyet Gazetesi’nde yazı dizisi olarak yayınlandı. Fikret İlkiz, Hikmet Çetinkaya ve İbrahim Yıldız, bu konuda yardımcı oldu lar. Teşekkürlerimi sunuyorum.

Yine yazı dizisi olarak, 31 Mayıs 2000-2 Haziran 2000 tarihleri arasında da Yeni Gündem Gazetesi’nde “Dağlılar’ başlığı altında 3 gün yayınlandı.İlgili arkadaşlara teşekkür etmeden geçemeyeceğim.

Kütüphane çalışanları Bedri Uzun, Belgin Karatepe, Edibe Buğra, Fahir Özel, Filiz Öğretmen, Gülsev Çakmak, Hüseyin Ulusoy, Hüseyin Yılmaz, Mihriban Bilir, Münewver Ek, Muharrem İnan’i ayrıca belirtmek istiyorum. Hepsi ile yıllardanberi dostuz.

16

Yazdığım kitaplara katkısı olanlar adlarını belirttiğimden daha çoktur. Hepsine teşekkürlerimi ve sevgilerimi yazıyorum.

Çalışmalarım devam ediyor. Bu konularda bilgi, belge aktarıp yardımcı olmak isteyenlerin beni aramalarını rica ediyorum.

Turhan Feyizoğlu

SUNUŞ

Birinci Dünya Savaşı sonrasında başlayan ulusal kurtuluş savaşında Müfti Hacı Hafız Mustafa Başkapan başkanlığında, 20 Ocak 1918 tarihinde “İspir Şuralar Cemiyeti”ni kurduktan sonra 25 Şubat 1918 tarihinde, işgalci emperyalist güçlerin işkence ve soykırımlarına karşı verdikleri mücadele sonunda İspir’e bağımsızlığını kazandıran Azerbaycan mebuslarından Hasan ve Ali Efendiler, Şeyh Zade Hacı Mehmet Efendi, Cerrah Zade (Cilonun) Hasan Eren Efendi, Hoca Hayrullah Efendi, Çamlıkaya bucağından Mehmet Efendi, Özbağ Köyünden Saadettin Hoca Efendi (Sadettin Korkmaz), Hacı Hafız Zade Müştak Çağlayan ile bu Şura’ya daha sonra katılan Çalmasıurlu Bektaş Ağa, Yağcı Hafız, Kumbasar Süleyman Efendiler, Kırık bucağından Suluka Hasan Efendi, Suluka Hüseyin Ağa, Ortaören köyünden Rüşen Ağa, Aynalı Kaleli Hacı Ali Efendiler, Yedigöze köyünden Muharrem oğlu Mustafa Çavuş (Mustafa Coşkun), Yedigöze köyünden İnayetin Osman (Osman Güner), Kutumatın Celal olmak üzere;

İşgalci emperyalist güçlere karşı mücadele verip başarıldıktan sonra İspir’in; dolayısıyla ülkenin gelişmesi, kalkınması amacıyla kooperatif kurup çevreyi ağaçlandırma, dernek kurup yatılı bölge okulu, yüksek okul, cami, pansiyon, aş evi gibi işlerle, kulüp kurup sportif faaliyetler, sinema salonu açıp belgesel ve sanatsal faaliyetler yürütmüş, ve kız çocuklarının okutulması yönünde çaba göstermiş olan, şimdi hayatta veya değil;

Sedri Akın, Fazıl Akıncı, Nurhan Alpay, Fikri Altuğ, Eşref Aras, Necmettin Arslan, Osman Arslan, Ali Başkapan, Sebahattin Bi-

ber, Deli Bekir, Ahmet Binali, Ali Rıza Çağlayan, Baki Çağlayan, Salim Çağlayan, Selahattin Çağlayan, Yalçın Çelik, Aziz Çolak, Ali Fuat Demirci, Hüseyin Diler, İsmail Diler, Osman Duman, Şevket Dumlu, Hüseyin Dursun, Nafiz Dursun, Nevzat Dursun, Vahit Dursun, Hakan Dünder, Rahmi Dünder, Doğan Efe, Hacı Hulusi Efeoğlu, Hürrem Efeoğlu, Mecit Efeoğlu, Abdurrahman Ekşi, Fehim Emeç, Kemal Emeç, Hanifi Erdem, Nihat Erdem, Mehmet Ersoy, Hacı Hızır Feyizoğlu, Kemal Feyizoğlu, Süphan Şahin Feyizoğlu, Züriyet Feyizoğlu, Mehmet Gültekin, Maksut Kanar, Kurban Kara, Salim Karaoğlu, Fikret Karavaizoğlu, İbrahim Karavaizoğlu, Erol Karavaizoğlu, Sabri Öztürk, Salahalı İbrahim, Hasan Öztürkoğlu, Sebahattin Öztürkoğlu, Hacı Şamil Polat, Yunus Sezer, Kaymakam Süreyya Hami Şehidoğlu, Zafer Şen, Fikret Şimşek, Enver Taboğlu, Enver Turan, Erol Turan, Turgut Turan, Mahmut Türker, İlhan Yakupoğlu, Kemal Yakupoğlu, Nurettin Yakupoğlu, Turan Yakupoğlu, Nihat Yazar, Behice Yüksel gibi kişiler ile Türkiye’de ve yurtdışında yaşamış, yaşarken güzel işler eylemiş olan ve aramızdan ayrılan veya halen aramızda olan nineler, dedeler, anneler, babalar, kardeşler, sevgililer ile kalbi yurt sevgisiyle dolu tüm gizli kahramanlara.

BİRİNCİ BÖLÜM

“O Sizin İyiliğiniz İçin Öldü”

*İnsanda dilince değişir kader
Ya yurda baş olar, ya başı gider*

Kutadgu Bilig

“O Sizin İyiliğiniz İçin Öldü”

19

31 Mayıs 1971 Pazartesi günü, radyonun 13.00 haberlerinde peş peşe iki haber yayınlanır. Birinci haberde, Adıyaman'ın Gölbaşı ilçesi İneklı köyünde jandarmalarla girdiği çarpışma sonucu ODTÜ öğrencisi Sinan Cemgil ile Alpaslan Özdoğan ve Erzurum Atatürk Üniversitesi öğrencisi Kadir Manga'nın öldürüldüğü, Mustafa Yalçınar'ın yaralı, Hacı Tonak'ın da sağ yakalandığı açıklanır.

İkinci haberde ise: Cihan Alptekin ile Tayfur Cinemre adlı gençlerin Tekirdağ'da jandarmalar tarafından yakalandığı açıklanır.

Aynı gün gazeteler, “İkinci” ve “Yıldırım” baskılar yaparak, seviz sütuna manşet ve büyük fotoğraflarla olayları aktarır.

O sırada Mamak Askeri Cezaevinde tutuklu bulunan Nuran Ağırnaslı ve ODTÜ öğrencisi Ayten Canatan ile Maltepe'deki bir evde Sibel Erkan'ı rehin tutan Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir, dinledikleri radyo haberlerinde Sinan Cemgil'in öldürüldüğünü öğrenince, Sinan'ın pekçok tanıdık ve seveni gibi acı ve öfke duyarlar.

Denizli'nin Buldan ilçesinde oturan Yazıcıoğlu ailesi de damatlarının öldürüldüğünü duyunca yıkılır.

Çok sevdikleri Sinan'ın duvarda asılı duran fotoğrafına bakarak ağlayan Yazıcıoğlu ailesi, duvarda asılı olan takvimin yaprağını o günden sonra koparamaz. Takvim, 31 Mayıs 1971 tarihinden itibaren koparılmamış olarak halen duvarda asılı durmaktadır.

Fikir adamı, tercüman Rasih Güran, dostlarının gayet iyi bildiği gibi aynı etkiler karşısında, kalbinde Sinan Cemgil'in acısı pen-cereden atlayıp intihar etmiştir.⁽¹⁾

Haberleri radyodan dinleyen ve gazetelerden okuyan binlerce aileden birisi de Cemgil ailesidir.

Oğulları Sinan'ın öldüğünü bu şekilde evde radyoda öğle haberlerini dinlerken öğrenen Cemgil ailesi, Adıyaman Valisi Nazmi Çengelci ile Gölbaşı Jandarma Kumandanlığını telefonla arayarak olay hakkında bilgi alır. Yaptığı telefon görüşmelerinden sonra Adnan Bey,

20

“Evet, dedi, evet Nazife, oğlumuzu öldürdüler... Öldürdüler onu... Gerçek bu, gerçek!”.

Olayın doğruluğunu öğrendikten sonra Adnan Cemgil, Nazife Cemgil ve aile dostları Orhan İyiler, Sinan'ın cenazesini almak için uçakla İstanbul'dan Malatya'ya oradan da bir taksi ile Gölbaşı ilçesine gider.⁽²⁾

Emekli albay Yılmaz Erkekoğlu, bu konuyu şöyle anlatmıştır:

“İnekli köyünde 31 Mayıs 1971 tarihinde meydana gelen silahlı çatışmada ölen Sinan Cemgil, Kadir Manga ve Alpaslan Özdoğan'ın ailelerine cenazelerini alıp, almıyacakları şeklinde Gölbaşı Cumhuriyet Savcılığı'na tel çekilmişti.

Geldiler!.

Teslim-Tesellüm ile ilgili evraklar imzalandı. İller arası cenaze nakil müsaade belgeleri ve diğer prosedür bitti.

Dinen ve usulen baş sağlığı edildi.

Ve cenazeler sahiplerine teslim edildi.

Oğlunun cenazesini teslim aldıktan sonra Adnan Cemgil, bir konuşma yaptı. Hatırlayabildiğim kadar içeriği şöyleydi:

-Ben varlıklı bir aileden geliyorum. Kendim öğretmenim. Ekonomik durumum oldukça iyidir. Oğlumu en iyi şekilde yetiştirdim. En iyi okullarda okuttum. Ülkenin en güzide üniversitesi olan Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde okuyordu. Hiçbir şeye ihtiyacı yoktu. Bu sonuç olmasa yüksek mühendis çıkacak ve o da varlıklı bir hayat yaşıyacaktı. Fakat o sizin iyiliğiniz için öldü. Bunu bilesiniz diye söylüyorum, dedi.

Köylülere baktım. Biraz önce dikkatlice dinledikleri Adnan Hoca'nın sözü bitince, başlarını öne eğdiler.”(3)

Sinan'ın cenazesi teslim alındıktan sonra, İstanbul'a getirilirken, yağmur yağmaktadır. Nazife Hanım, yağmur yağmaya başlayınca, “Oğlum, ıslanacak” diye üzülür.

Adnan Cemil Bey

Sinan Cemil'in babası Abdullah Adnan, Ticareti Bahriye Mahkemesinde memurluk yapan baba ile ev kadını olan bir annenin ikinci erkek çocuğu olarak 1909 yılında İstanbul'un Fatih ilçesine bağlı Zeyrek'de doğar.

Annesinin babası Hacı Ali Efendi Çankırı'nın Bayramören ilçesinden Abdullah Adnan'ın, babasının büyük babası Hacı Ahmet Efendi, Çankırı'dan gelerek İstanbul'a yerleşmiş.

Hacı Ali Efendi bakliyat ticareti yapan bir esnaf, Hacı Ahmet Efendi “Mumcular Kethudası”ymış. Varlıklı olan ailelerin durumu I. Dünya Savaşı sırasında bozulmaya başlar.

Çocukluğu Zeyrek'te büyük bir konakta geçen Abdullah Adnan, İstanbul'un işgali ve savaşın sıkıntılan nedeniyle anne, baba ve kendisinden 7 yaş büyük olan ağabeyi ile birlikte 1914'te Kızıltoprak'ta iki katlı bir eve taşınır. 1918 yılında da, bir süre, Yeldeğirmeni'nde oturur.

Babası Cemil Bey'i 1920 yılında küçük yaşta kaybeden Abdullah Adnan, bundan sonra, Adnan Cemil olarak çağılır.

Ekonomik sıkıntılar nedeniyle, ilk, orta ve lise'yi değişik okullarda ve normal sürelerinden daha fazla okuyan Adnan Cemil, çocukluğunda, ilginç olaylar yaşamıştır.

Bunlardan bir tanesi şöyledir: Kalamış'ta okuduğu Rüşdiye'nin

bahçesinde erik ağaçları vardır. Okul yönetimi, ağaçlardan erik toplamayı yasak etmiştir. Fakat Adnan Cemil Bey, yasağı dinlemez, ağaca çıkar ve erik toplar. Topladığı erikleri, fesine doldurarak, arkadaşlarına dağıtır.

I. Dünya Savaşı sona erip, 30 Ekim 1918'de yapılan Mondros Mütarekesi ile üç kıtaya yayılmış bulunan Osmanlı İmparatorluğu sona ermiş, ülke, İngiliz, Fransız, Amerika, İtalyan gibi işgalci devletlerin denetimi altına girerek, paylaşılmaya başlanmıştır.

Özellikle, Mondros Mütarekesi'nden Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen süre, Türkiye toplumsal mücadeleler tarihinin en hareketli, en yoğun dönemi olur.

İşgal, 6 Kasım'da Çanakkale'den başlar. Mondros Mütarekesi ile 13 Kasım 1918'de işgalci devletlerin 61 savaş gemisi, Osmanlı İmparatorluğu'nun Başkenti İstanbul limanına demir atar. Bunların arasında Yunan gemileri de vardır.

İşgalcilerle işbirliği yapan Damat Ferit Hükümeti, gücünü İngiliz'lere ve işgalci devletlere kanıtlamak için Urfa Kaymakamı Nusret Bey ile Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Bey'i astırır. Kemal Bey, asılmadan önce, "Ecnebi devletlere yaranmak için beni asıyorlar. Yaşasın millet", der.

Adnan Cemil Bey, 10 Nisan 1919 Perşembe günü, Beyazıt Meydanında idam edilen Eski Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Bey'in 11 Nisan 1919 Cuma günü, Kadıköy'de yapılan cenaze törenine katılır. Cenaze töreni, işgalcilere ve işgalcilerle işbirliği yapan Damat Ferit Hükümeti'ne karşı milli bir gösteriye dönüşür. Mezarı başında konuşan bir Tıbbiye öğrencisi, "İngilizleri Odesa'dan attılar. Haydi biz de İstanbul'dan kovalım. Ne bekliyoruz? Felaketimizi hazırlayan İngiliz'i yok etmek zorundayız."

Eski Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Bey, Cumhuriyet döneminde "ulusal kahraman" ilan edilir.

İşgale karşı çıkan milliyetçi direnişçilerin büyük çoğunluğu Malta'ya sürgün edilir. Malta'ya sürgün edilenler arasında Adnan Cemil'in halasının kocası olan Karasi (Balıkesir) Mebusu Hüseyin Kadri Bey de vardır. 28 Mayıs 1919 Çarşamba günü Malta'ya sürgüne gönderilen Hüseyin Kadri Bey, Malta'dan ancak, 30 Ekim 1921 Pazar sabahı İstanbul'a gelir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti İstanbul, 16 Mart 1920 Salı günü, İngiliz, Fransız ve İtalyanlar tarafından fiilen işgal edilir. Şehzadebaşı Karakolu'nda 6 Türk askeri, işgale karşı direndiği için İngiliz askerler tarafından öldürülür.

10 Ağustos 1920'de ise Sevr Anlaşmasının imzalanmasıyla, Türkiye parçalanıp, yokedilmeye çalışılır.

İstanbul artık tamamen İngiltere, Fransa, ABD, İtalya, Japonya, Yunanistan gibi devletlerin işgalindedir. Ayrıca, İstanbul sokakları İngiliz üniforması giydirilmiş Yunan ve Ermenilerle doludur. Türklere yönelik düşmanlık ve saldırılar iyice artmıştır. Türkleri katleden Yunan ve Ermeni çetecileri ortaya çıkmıştır.

İstanbul'u işgal eden istilacı kuvvetlerden ve Ermeni ile Yunan çetecilerden cesaret alan Rum çocukları da, Türk çocuklarına sataşır, olay çıkartır. Rum çocukları, diğer Türk çocuklar gibi, Kalamış'taki rüşdiyeye giden, Adnan Cemil'in de önünü keserek, sürekli sataşır. O dönem dindar olduğu için bir kolunun altında taşıdığı Kur'an'ı yere bırakmak istemediği için Rum çocuklarıyla tek koluyla dövüşen Adnan Cemil, bu nedenle dayak yer.

Bir gün, Kadıköy'de Terzi Andon'un kızı sokakta ağlarken, "Ne ağlıyorsun maymun gibi?" diyerek hır çıkartmaya çalışır. Kız da, "Sana ne burası bizim memleketimiz" diye karşılık verir. Bunun üzerine Adnan Cemil, "Kahrolsun Venizelos!, Kahrolsun Rumlar!, Yaşasın Türkler!" diye bağırır. Terzi Andon, elinde makasla Adnan Cemil Bey'i kovalamaya başlar. Kaçarken ayağı takılıp yere düşen Adnan Cemil'i yakalayan bir İngiliz askeri, kırbaça bayıltıncaya kadar döver.

Bu dönem, hem İstanbul'un işgaline hem de Anadolu'daki direniş hareketine destek olmak amacıyla "Teşkilat'ı Mahsusa", "Karakol", "Müdafaa-i Milliye (M.M.)", Felah" gibi bir çok direniş örgütü kurulmuştur. Bu örgütler Anadolu'ya silah ve insan kaçırmaktadır.

Mustafa Kemal'in başlattığı Kurtuluş Savaşı halk tarafından coşkuyla takip edilmektedir. Adnan Cemil'in küçük dayısı Kamil Bey, teyzesinin subay olan kocası, bu direniş örgütlerinde görev alarak, Anadolu'ya silah kaçırrır. (1)

Annesi, hem ailenin gelirine katkısı olsun, hem de bir işte çalışsın diye Adnan Cemil'i, Kadıköy'de kadın ayakkabıları yapan bir kundura mağazasına 1922 yazında çırak olarak verir.

26 Ağustos 1922'de Mustafa Kemal'in emriyle "Büyük taarruz" başlar. 27 Ağustos'da Afyon düşman işgalinden kurtarılır. Adnan Cemil, bu haberi yazan gazeteyi, çırak olarak çalıştığı dükkana, "Afyon kurtarıldı, Afyon kurtarıldı" diye bağıra bağıra götürür.

29 Ekim 1923'de Türkiye, yeni rejimini seçer ve Cumhuriyet ilan edilir. Artık, yeni bir devir açılmıştır.

Yükseliş Yolu Birliği

Rüşdiye'de okuyan Adnan Cemil, edebiyata meraklı olduğu için fen derslerine pek fazla çalışmaz. Rüşdiye'yi bitirdikten sonra Kabataş Lisesine kaydını yaptırır.

Adnan Cemil, 1 Temmuz 1927'de İstanbul'a gelen Mustafa Kemal'i görmek için onbinlerce İstanbullu ile birlikte Haydarpaşa Tren Gan'na gider.

1928 yılında, Adnan Cemil, Faruk Perek, Nazif Balcıoğlu, Muhtar isimli bir arkadaşı ve iki Kırımlı kardeş ile, "Yükseliş Yolu Birliği" adında bir dernek kurar. Dernek için, Tavukpazarı'nda bir hanın odası kiralanır.

Derneği kuranların amacı şudur: "Memleketi batıran ahlaksızlıktır. Ahlakı yükseltirsek memleket kurtulur".

Amaçlarını gerçekleştirmek için tahsillerini bitirdikten sonra köylere gidilecek ve halkın ahlakını yükselteceklerdir. Fakat, derneğin ömrü uzun olmaz. Kısa sürede dağılır.

Kabataş Lisesini beş yılda bitiren Adnan Cemil, 1932-1933 öğretim döneminde Mekteb-i Mülkiye'ye gider, daha sonra oradan ayrılır, gider İstanbul Darülfünun Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümüne kaydını yaptırır.

Bu öğretim döneminde, Felsefe Bölümüne kaydolun öğrenciler arasında Nazife Müren (Cemgil) de vardır.

MTTB

İstanbul Darülfünun 31 Temmuz 1933'de kapatılır ve 1 Ağus-

tos 1933'de İstanbul Üniversitesi açılır. Böylece, birinci sınıfa Darülfünunda başlayan öğrenciler, ikinci sınıfa İstanbul Üniversitesi'nde devam eder.

Adnan Cemil, Darülfünun öğrencisi iken Edebiyat Fakültesi Talebe Cemiyetine üye olur ve cemiyetin düzenlediği etkinliklerde yer alır. Adnan Cemil, Edebiyat Fakültesi'nin delegesi olarak Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) 'nin 10 Mart 1933 Cuma günü yapılan kongresine katılır ve MTTB idare heyetine seçilir.

Yeni idare heyetinin aldığı ilk kararlardan biri yayın çıkartmaktır. Yayın işleriyle uğraşmak üzere bir komite kurulur. Bu komitede Adnan Cahit Ötügen, Adnan Cemil, Şevki Erker, Necmi Ateş ve Abidin Nesimi görev alır. Komite, "Birlik" isimli bir dergi çıkarır.

Adnan Cemil Bey, MTTB'nin İdare Heyetine seçildikten kısa bir süre sonra Bulgaristan'ın Razgrat şehrinde meydana gelen olayları protesto gösterileri yapılır.

Razgrat şehrinde Belediye, şehir yollarını genişletme kararı verir ve Türk mezarlığından da bir cadde geçirir. Ölüler başka yere nakletmeden kazı yapıldığı için, ölü kemikleri de meydanda kalır.

Olay Türk gazetelerinde yayınlanır ve olay, başta yüksek öğrenim gençleri olmak üzere herkesin tepkisini çeker.

O dönem CHP İstanbul Mutemeti olan Cevdet Kerim, MMTB yöneticilerini çağırır ve onlara, "Bu işte büyük bir oyun dönüyor. Politik bir mesele çıkabilir. Bir hareket yapmayın. Birliği, kapatınız" der.

Fakat, 20 Nisan 1933 Perşembe günü, Razgrat şehrinde meydana gelen olayı protesto etmek amacıyla üniversite öğrencilerinin de katıldığı büyük bir gösteri yapılır. Polisle göstericiler arasında çatışma çıkar. Aralarında Adnan Cemil'inde bulunduğu 80 kişi gözaltına alınır. Gözaltına alınanlar, Nazım Hikmet'in de o sıra tutuklu bulunduğu Sultanahmet Cezaevine götürülür.

Nâzım Hikmet, cezaevi avlusuna voltaya çıktığında, bütün mahkumlar, "Komünistler nasıl adamdır?" diye, onu seyreder. Adnan Cemil Bey de, bu dönem, "komünistler kötü adamlardır" diye düşünenlerdendir. Komünizme karşıdır ama, şair olarak Nazım Hikmet'e hayrandır. Nazım'ın şiirleri herkesin dilindedir.

Adnan Cemil, gözetiminde bulunan diğler arkadaşlarıyla birlikte İstanbul Başsavcısı Kenan Öner tarafından sorguya çekilir. Sorguda, daha çok, "Acaba politik olarak dış güçlerce tahrik edenler var mı?" diye araştırılır. Gözetiminde bulunan öğrenciler, 25 Nisan Salı günü serbest bırakılır.

Bu dönem, MTTB'nin yayınladığı "Birlik" dergisi idare heyeti üyeleri arasında, "Biz, Türk milliyetçisi miyiz, yoksa, Büyük Türkistan milliyetçisi miyiz?" konusunda tartışmalar yapılmaktadır.

Yapılan tartışmalar sonunda yönetim kurulunda çoğunluğu Turancılar sağlar. Bunun ardından, Adnan Cemil ile Şevki Bey, yönetim kurulundan istifa eder.

Adnan Cemil, üniversite son sınıfta iken okulunda gündüz ders çalışırken ailesinin gelirine katkıda bulunmak amacıyla gece de Siirt Mebusu Mahmut Bey'in çıkarttığı Milliyet gazetesinde düzeltmenlik yapar. Nazım Hikmet de, bu gazetenin bir sayfasını hazırlamaktadır.

Haydar Rıfat'ın çevirisini yaptığı marksist kitapları, Kerim Sadı'nın üniversitede dağıtılan broşürlerini, bulduğu fransızca sol yayınları okuyan Adnan Cemil, arkadaşlarıyla birlikte, ilk sayısı 1 Ocak 1934 tarihinde yayınlanan ve İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun sahibi ve başmuharriri olduğu "Yeni Adam" dergisini çıkartır, bu derginin yazı heyetinde görev üstlenir.

Cumhuriyet rejiminin kurumlaşması amacıyla 28 Haziran 1934 tarihinde çıkartılan bir yasa ile efendi, bey ve paşa gibi bütün rütbeler kaldırılır, yerine 1 Ocak 1935 tarihine kadar her ailenin bir soyadı bulması zorunluluğu getirilir.

Adnan Cemil, soyadı kanununa uyarak babasının isminden ayrılmamak için "Cemil" olarak kullandığı lakabını, "Cemgil" soyadı olarak alır.

Adnan Cemil, Fransa ve Sovyetler Birliği'ne Gidiyor

"Tarihi Materyalizmle Durkheim Sosyolojisinin Mukayesesi" başlıklı, 24 sayfalık lisans tezini vererek, 1935 yılında Felsefe Bölümünden mezun olan Adnan Bey, bir burs kazanarak, doktora yapmak amacıyla 1936 yılında Paris'e gider.

Bir süre Paris'te kalan Adnan Cemgil, daha sonra, gezmek amacıyla, Sovyetler Birliği'ne gitmeye karar verir.

Uzun bir tren yolculuğundan sonra, Moskova'ya gelen Adnan Cemgil, Kremlin sarayı'nın karşısında bir otele yerleşir.

Lenin Mozolesi de olmak üzere bir çok yeri gezip gören ve bu sırada tanıştığı şair Aragon'la Nazım Hikmet'in "Taranta Babu" şiirinin bir kısmını, Moskova'da yayınlanan, "Litterature International" dergisine çevirerek karşılığında 21 Ruble alan Adnan Bey, daha sonra, Leningrad ve Odesa'ya da gider.

Bir süre buralarda kalan Adnan Bey, Odesa'dan bir vapura binerek nihayetinde İstanbul'a varır.

Yurt ve Dünya Dergisi

1937-1938 yıllarında askerliğini yapan Adnan Bey, askerliğini bitirdikten sonra İstanbul'da kısa bir süre İstanbul Devlet Demiryollarında çalışır. 1938 Mayıs'ında ağabeyi ölür. Ekonomik olarak büyük bir sıkıntı içinde olan aile, evlerini satar. İstanbul'da iş bulamayan Adnan Cemil bey, annesini yanına alarak, 1938 Kasım'ında Ankara'ya gider. Aile, enişte Hüseyin Kadri Beyin Dikmen'deki evinde oturmaya başlar.

Çalışmak için Milli Eğitim Bakanlığı'na başvuran Adnan Bey, 29 Mart 1939'da Ankara Erkek Sanat Okuluna öğretmen olarak tayin edilir. Adnan Cemgil, daha sonra sırasıyla, Ankara Musiki Öğretmen Okulu ve Ankara Atatürk Lisesi'nde görev yapar.

Adnan Cemgil, öğretmenlik yaptığı sırada çeşitli dergilerde yazılar yazar, bazı dergilerin yazı işleri müdürlüğünü üstlenir.

Adnan Cemgil'in öğretmenliğe başladığı zaman yazarlık yaptığı ilk dergi, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilk sayısı Kasım 1940'da çıkan, "Teknik Öğretim" isimli dergidir. Bu dönem, Milli Eğitim Bakanı, Hasan Ali Yücel'dir.

Adnan Cemgil, daha sonra, arkadaşlarıyla birlikte ilk sayısı Ocak 1941 tarihinde yayınlanan "Yurt ve Dünya" dergisini çıkarır. Derginin 21. sayısına kadar Sahibi ve Neşriyat Müdürü Behice S. Boran'dır. Behice Sadık Boran ayrıldıktan sonra, derginin imtiyaz sahibi Pertev Naili Boratav, neşriyat müdürü Adnan Cemgil olur.

“Yurt ve Dünya” dergisinin yazarları arasında Behice Sadık Boran, Adnan Cemgil, Niyazi Berkes, Pertev Naili Boratav, Saffet Dengi, Sıtkı Yırcalı, Nermin Menemencioğlu, Saffet Korkut, Muzaffer Şenyürek, Nejdî Erzen, Muvaffak Şeref, Sabahattin Ali, Asım Sarp, Niyazi Ağırnaslı, Rifat Ilgaz, Hüsâmettin Bozok gibi kişiler bulunmaktadır.

Adnan Cemgil, aynı dönem, bir taraftan “İnönü Ansiklopedisi”nde redaktör olarak çalışırken, bir taraftan da Fransızcadan Türkçeye çeviriler yapar.

Nazife Hanım

Nazife Hanım, büyük bir aile çevresine sahiptir. Babası Erzurum’lu Gemalmazoğlu’larından, annesi Lütfiye Hanım, Çemişgezek’te yaşayan Akkoyunluların uc beylerinden bir ailenin kızı.

Büyük arazi ve çiftliklere sahip olan Lütfiye Hanım’ın babası, daha sonra, Çemişgezek’ten İstanbul, Şahzede başı’na taşınır. Aile, İstanbul’da halı ticareti yapar. Lütfiye Hanım’ın iki kız, iki erkek kardeşi var. Nazife Hanım’ın babasının babası ise Defterdar’dır.

Nazife Hanım’ın babası Cemal Bey, İstanbul Hukuk Fakültesi’ni bitirdikten sonra, 16 yaşındaki Lütfiye Hanım ile evlenir.

Cemal Bey’in tayini savcı olarak, Amasya’ya çıkar.

Nazife Hanım, hukukçu bir baba ile ev kadını bir annenin ilk çocuğu olarak 1913’de Amasya’da Yeşilirmak’ın kenarında bir evde doğar.

Cemal Bey, 1914 yılında Maraş’a daha sonra da Ağır Ceza Reisi olarak, Muğla’ya tayin edilir. Aile, Muğla’ya geldiğinde Muğla, İtalya ve Yunan ordularının işgali altındadır.

Mustafa Kemal önderliğinde, Kurtuluş Savaşı başlamıştır. Kurtuluş Savaşına destek olmak amacıyla işgalcilere karşı Türkiye’nin her bölgesinde Kuvay-ı Milliye komiteleri oluşturulur.

15 Kasım 1919 Cumartesi günü, Kurşunlu Cami avlusunda toplanan Muğla halkı, Yörük Ali Efe ile 75 zeybeğinin denetiminde Muğla IV. Kuvay-ı Milliye Komitesini seçer. Komite şu kişilerden oluşturulur:

Akşehirlizade Mehmet Hilmi Efendi (Genel Başkan), Hamza

Bey (Üye), Müftüzade Sadettin Bey (Üye), Ağır Ceza Reisi Erzurumlu Cemal Bey (Üye), Bekir Ağa (Üye), Şerif Efendi (Üye), Mercanzade Hamdi Bey (Üye), Hacı Abdurrahmanzade Ethem Efendi (Üye), Dügerekli Hafız Mehmet Efendi (Üye), Karahafızoğlu Hakkı Efendi (Üye), Kökçüzade Osman Efendi (Üye), Hacı Arapzade Mehmet Ali Efendi (Üye).

1919 Aralık ayında komite yeniden seçilir ve Cemal Bey, IV. Kuvay-ı Milliye Başkanı, olur.

Cemal Bey, Muğla IV. Kuvay-ı Milliye Reisi olarak işgalci güçlere karşı halkı örgütlemeye başlar. Cemal Bey, zaman zaman kaybolur gider, sonra geri döndüğünde davul-zurna ile karşılanır. Cemal Bey, Muğla bölgesinde halkı işgalcilere karşı örgütlemek için bölgeyi dolaşırken, Lütfiye Hanım da, evinde komşu kadınlarla işgalcilere karşı savaştan kuvayı milliyecilere elbise diker.

Cemal Bey, bu çalışmalarını yaptığı sırada Muğla'dan Aydın'a tayin edilir. Fakat Aydın işgal altında olduğu için, aile Çine'ye taşınır. Cemal Bey, işgalcilere karşı mücadelesine Çine'de de devam eder.

Bu dönem, Aydın'da Yunan ordusunun işgaline karşı direnenlerden biri de İttihatçılardan "Galip Hoca" takma adıyla tanınan Celal Bayar'dır.

2 Eylül 1922'de Aydın Yunan ordusu tarafından tamamen yakılır. 7 Eylül günü Aydın, 9 Eylül günü İzmir işgalcilerden kurtarılır. Safha safha Kurtuluş Savaşı'nı görmüş, yaşamış olan aile, bundan sonra, Çine'den Aydın'a gelir.

Cumhuriyet rejimi kurulduğunda Mustafa Kemal, Cemal Beye, "Milletvekili olması"nı teklif eder. Fakat, Cemal Bey, "Memleketin bana ihtiyacı vardı. Onun için çalıştım, vazifemi yaptım ve bitirdim. Milletvekili olmak için çalışmadım. Ağır Ceza Reisliğinden istifa edip, avukatlık yapacağım" diyerek, teklifi kabul etmez. Çok sonra, oğlu Nedim Müren, 1961-1965 döneminde CHP Aydın Milletvekili olur ve TBMM'de görev yapar.

Ağır Ceza Reisliğinden istifa eden ve serbest avukatlık yapmaya başlayan Cemal Bey, bir süre CHP'nin Aydın İl Başkanlığını da yürütür. Cemal Bey, 1938 yılında fıtık ameliyatında ölür.

Altı kardeşin en büyüğü olan Nazife Hanım, ilkokulu Aydın'da,

ortaokulu İzmir'de Fransız okulunda yatılı okur. İzmir Kız Lisesini yatılı öğrenci olarak okuyarak bitiren Nazife Hanım, 1932-1933 öğretim döneminde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümüne kaydını yaptırır.

Üniversite öğrenciliği boyunca düzenli olarak Fransız Komünist Partisi yayın organı L'Humanite gazetesi okuyan Nazife Hanım, Nazım Hikmet'in yazdığı şiirleri çok sevmektedir.

Nazife Hanım, bir gün, Nazım Hikmet'i görmek amacıyla, Sultanahmet Adliyesinde yapılan duruşmasına gider. Fakat, duruşmayı izlemek için gelen kalabalık bir topluluk daha vardır. Nazım Hikmet'in duruşması bu nedenle kapalı celse yapılır.

1936'da Üniversiteden mezun olan Nazife hanım, bir bayan arkadaşıyla Almanya'ya gezmeye gider. 3 ay Almanya'da kaldıktan sonra, Türkiye'ye dönen Nazife Hanım, Ankara'ya giderek Milli eğitim Bakanlığına öğretmen olmak için başvurur.

Nazife Hanım, Ankara'da Kız Meslek Yüksek Öğretmen Okuluna öğretmen olarak atanır.

Cemgil Ailesi

Felsefe Bölümüne aynı dönem kayıt olan, aynı dönem bitiren ve aynı dönem öğretmenliğe başlayan Adnan Cemgil ile Nazife Müren, 19 Temmuz 1941'de Ankara'da evlenir.

Adnan ve Nazife Cemgil'in ilk çocukları Dumrul, 1942 yılında doğar.

1944 yılında Ankara'da tifo salgını olur. Nazife Hanım, bu nedenle, İstanbul'a gelir, Üsküdar'da savcılık yapan kardeşi Nedim Müren'in evinde kalmaya başlar. Adnan Bey de, yaz dönemi sınavlarını yaptıktan sonra İstanbul'a gider. Fakat ihmalkarlığı nedeniyle tifoya yakalanan Adnan Bey, aylarca rapor alır.

Bu sırada, ikinci erkek çocukları, 15 Kasım 1944 Çarşamba günü İstanbul'da doğar. Çocuğa Sinan ismi verilir.

Sinan'ın doğduğu sene, 6 yıldır süren ve milyonlarca insanın öldürülmesine neden olan İkinci Dünya Savaşı sona ermek üzere-dir.

Bu dönem Adnan Bey ile Nazife Hanımın Moda'da oturdukları

nı ev ile Sabiha ve Zekeriya Sertel'in Moda'da oturdukları ve birbirine çok yakındır. Sertel ve Cemgil aileleri, sıklıkla görüşmektedir. Bu sırada, Sabiha Hanım, hazırlamış olduğu, "Tevfik Fikret İdeolojisi ve Felsefesi" isimli kitabını düşüncesini öğrenmek amacıyla Nazım'a ulaştırmak istemektedir.

Nazife Hanımın, Şehnaz Akıncı isimli bir kız öğrencisi vardır. Şehnaz Akıncı, Bursa Cezaevi Müdürü Tahsin Akıncı'nın kızıdır. Nazife Hanım, bu konuda Şehnaz'a bir mektup yazar ve Sabiha Hanımın kitabını Nazım'a iletmesini ister. Şehnaz Akıncı, babası Tahsin Bey vasıtasıyla kitabı Nazım'a iletir.

Şehnaz Akıncı, Nazife Hanımın kendisine gönderdiği mektubu, öğrenci olduğu okula götürür ve dolabına koyar. Fakat, okul yönetiminin yaptığı bir arama sonunda bu mektup bulunur. Nazife Hanım, bu mektup nedeniyle soruşturmaya uğrar ve Ankara içinde başka bir okula sürülür.

Bu olayların yaşandığı dönemde, Behice Boran ve Adnan Cemgil; aralarında Nusret Hızır, Muvaffak Şeref, Niyazi Berkes, Kemal Bilbaşar, Enver Gökçe, Arif Damar, İlhan Berk, Rüştü Şar-dağ, Ömer Faruk Toprak'ın da yazı yazdığı "Ant" dergisini 15 Mart 1945 tarihinde yayınlamaya başlar.

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle dünyadaki ve Türkiye'deki ekonomik gelişmelere uygun olarak 1923 yılından beri CHP içerisinde süregelen siyasi ittifak bozulmuş, yeni bir siyasi denge oluşmaya başlamıştır.

CHP'deki muhaliflerden Adnan Menderes ile Fuat Köprülü, sosyalist olduklarını söyleyen Zekeriya ve Sabiha Sertel'in yönettiği Tan ve Ahmet Emin Yalınan'ın Vatan gazetelerinde yazdıkları makalelerle CHP'ye yönelik muhalefet yapmaktadır.

Tan gazetesine yazı yazarlar arasında Adnan Cemgil ile Behice Boran da vardır.

CHP milletvekili olup da CHP içerisinde muhalefet yapanların öncülerinden Adnan Menderes, Celal Bayar, Tevfik Rüştü Aras, Fuat Köprülü gibi kişiler, düşüncelerini, ayrıca, Sabiha Sertel'in yayınlayacağı "Görüşler" isimli dergide açıklamağa karar verir.

Tan gazetesi ile Görüşler dergisi sahibi Sabiha Sertel, bu konuyu şöyle anlatmıştır:

“28 Kasım’da sabah treni ile hareket ettim. Tren üç saat gecikerek Ankara’ya vardı. Trenden indiğim zaman Tefvik Rüştü Aras yoktu. Beni gönderdiği bir genç karşıladı. Tefvik Rüştü’nün muayyen saatte istasyona geldiğini, fakat trenin üç saat sonra geleceğini haber alınca döndüğünü bildirdi. Gençle beraber Adnan Menderes’in evine gittik. Yemek salonunda uzun bir sofr kurulmuştu. Ben yetişemediğim için onlar yemeklerini yemişlerdi.

Celal Bayar, Menderes, Köprülü, Aras misafir salonunda, yuvarlak bir masanın etrafında çalışıyorlardı. Masanın üstü evrakla doluydu. Zannederim parti programı üzerinde çalışıyorlardı. Ben yemeğimi yedikten sonra yanlarına gittim. Derginin ilk nüshasının ne şekilde hazırlandığı hakkında kendilerine bilgi verdim. Yazı göndermedikleri için şikayet ettim. Adnan Menderes:

-Görüyorsunuz, dedi, çok meşgulüz, fakat ikinci nüshaya mutlaka yazı göndereceğiz. Tan’da yaptığınız hürriyet ve demokrasi savaşını ilgi ile izliyoruz. Yüz yıldan beri gerçekleşmeyen demokrasiyi memlekette kurmak zorundayız. Bugünkü devirde bu eski kalıplarla yürünemez. Artık İnönü de bu lüzumu anlamıştır. Biz, Halk Partisi dışında muhalefete devam edecek, partimiz kurulduktan sonra seçimlere katılacağız. Birinci seçimlerde başarı sağlamasak bile, ikinci seçimlerde çoğunluğu mutlaka kazanacağız, dedi.

Aynı günde dergiye yazılacak yazılar hakkında konuşmak üzere Behice Boran’ın evinde toplandık. Ben gittiğim zaman Sabahattin Ali, Niyazi Berkes, Pertev Boratav, Muvaffak Şeref, Adnan Cemgil ve diğer arkadaşlar orada idiler... 29 Kasım’da İstanbul’a döndüm.”(1)

Görüşler dergisinin ilk sayısı 1 Aralık 1945 günü çıkar. Derginin kapağında, “Mecmuamıza yazı yardımlarını vaadedenenler” olarak şu isimler bulunmaktadır: Celal Bayar, Tefvik Rüştü Aras, Fuat Köprülü, Adnan Menderes, Cami Baykurt, Sabiha Sertel, M. Zekeriya Sertel, Pertev Naili Boratav, Behice Sadık Boran, Mediha Berkes, Niyazi Berkes, Hulusi Şeref, Adnan Cemgil, Esat Adil Müstecaplıoğlu, Muvaffak Şeref, Dr. Sabire Dosdoğru, Dr. Hulusi Dosdoğru, Sabahattin Ali, Kemal Bilbaşar, Nail Vahdeti Çakırhan, Aziz Nesin.

Adnan Cemgil’in, tek sayı çıkabilen Görüşler dergisi’nde, Pe-

yami Sefa'yı eleştiren, "Faşizm Misyonerleri I" başlıklı yazısı yayınlanmıştır.

Adnan Cemgil, Öğretmenlikten İstifa Ediyor

CHP'ye yönelik muhalefet cephesine ilk önemli saldırı, 4 Aralık 1945 günü, onbinlerce kişinin, "komünizm" propagandası yaptığını söyledikleri Tan, Yeni Dünya gazeteleri ile Görüşler dergisinin matbaaları ve iki kitabevini tahrip etmesiyle başlar.

Muhalefet cephesinin içerisinde yer alan Ankara Atatürk Lisesi felsefe öğretmenlerinden Adnan Cemgil, DTCF öğretim görevlilerinden Doç. Behice Sadık Boran, Doç. Pertev Naili Boratav, Doç. Niyazi Berkes, İlmi Yardımcı Mediha Berkes ve İzmir'de ortaokul öğretmenlerinden Kemal Bilbaşar, Bakanlık emrine alınır.

Adnan Cemgil ve diğer öğretim üyeleri, yaptıkları hukuk mücadelesini kazanır ve Danıştay kararıyla 1946 yılında görevlerine geri döner.

21 Temmuz 1946 tarihinde de ilk genel seçimler yapılır. Seçimleri CHP kazanır.

33

Niyazi Berkes'in kardeşi yüksek mühendis Enver Berkes ile yine ortağı yüksek mühendis Celal Gündoğdu, DP'nin bir gazetesi olması amacıyla, "Bir gazete çıkartalım. Arkadaşlar da yazı yazsın" diyerek, bir gazete çıkartmaya karar verir.

Adnan Cemgil, "DP özgürlük mücadelesi veriyor. Ona destek olalım, gazeteye yazalım, ama hiç kimseye angaje olmayız" diyerek, çıkacak yeni gazetede yer almayı kabul eder.

Yaklaşık 19 yıldır öğretmenlik yapan Adnan Cemgil, bu nedenle, 21 Şubat 1947 Cuma günü, Milli Eğitim Bakanlığı'na bir dilekçe vererek öğretmenlikten istifa eder.

Adnan Cemgil, öğretmenlikten ayrıldıktan sonra, 22 Şubat 1947 Cumartesi günü yayınlanmaya başlayan "24 Saat" isimli gazetede çalışmaya başlar.

Gazetenin imtiyaz sahibi Niyazi Berkes'in hanımı Mediha Berkes'dir. Gazetenin yazı işlerini fiilen idare edense Adnan Cemgil'dir. Günlük olarak yayınlanmaya başlayan "24 Saat" isimli gazete ancak 13 sayı yayınlanabilir.

Adnan Cemgil, gazetenin kapanmasından sonra artık işsizdir. Ankara'da yapacağı bir iş bulamadağı için İstanbul'a gelir. Zekeriya Sertel'in "Teknik Reklam" adında bir bürosu vardır. Adnan Bey, bu reklam bürosunda Zekeriya Sertel'le çalışmaya başlar.

Nâzım Hikmet'e Af Kampanyası

Nâzım Hikmet, 1938 yılında Harp Okulu ve Donanma Komutanlığı Askeri Mahkemesinde yargılandıktan sonra mahkum edilir.

14 yıl cezaevinde yattıktan sonra kendisine haksızlık yapıldığını iddia eden Nazım Hikmet, açlık grevi yapmaya karar verir.

İlk açlık grevine, 7 Nisan 1950 Cuma günü, Bursa Cezaevinde başlayan Nazım, 9 Nisan 1950 Pazar sabahı erkenden İstanbul'a getirilerek, Sultanahmet Cezaevine yatırılır.

11 Nisan 1950 Salı günü Cerrahpaşa Hastahanesine götürülerek muayene edilen Nazım, Üsküdar Paşakapısı Cezaevine nakledilir.

Nazım'ın akrabası olan Mehmet Ali Aybar da, bu sırada, bir yazısında Cumhurbaşkanı'na hakaret ettiği gerekçesiyle, 12.12.1949 tarihinden beri Paşakapısı Cezaevinde tutuklu bulunmaktadır.

Af edileceği umuduyla açlık grevine bir süre ara veren Nazım, affın olmayacağını öğrenince, 1 Mayıs 1950 Pazartesi sabahından itibaren ikinci kez, Paşakapısı Cezaevinde açlık grevine başlar.

Açlık grevi yapan Nazım'ın ziyaretçileri çoktur. Adnan Cemgil de, ziyaretçiler arasındadır.

Nazım'ın kurtarılması amacıyla, imza kampanyası açılır. Nazım'ın affedilmesi için imza kampanyasına katılanlar arasında Adnan Cemgil, Behice Sadık Boran, Mehmet Ali Aybar, Falih Rıfkı Atay, Gazanfer Özcan, Cüneyt Gökçer, Lütfi Ay, Mazhar Osman, Sabiha Sertel, Zekeriya Sertel de bulunmaktadır.

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği, 10 Mayıs 1950 Çarşamba günü, "Nazım'ı Kurtaralım" başlıklı bildiri dağıtır.

14 Mayıs 1950 Pazar günü yapılan seçimlerde CHP iktidardan düşmüş, yerine DP gelmiştir.

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği, 15 Mayıs 1950 Pazartesi günü, Laleli'de bulunan Çiçek Palas Otel'i'nin salonunda Nazım Hikmet'in affı konusunda bir toplantı düzenler.

Toplantıda olaylar çıkar. Aralarında Nazife Cemgil, Şehnaz Akıncı, Yıldız Baştımaz ve Kenan Uluğ'un da bulunduğu 40 kişi gözaltına alınır.

18 Mayıs Perşembe günü akşamı açlık grevine son veren Nazım, Paşakapısı Cezaevinden Cerrahpaşa Hastahanesine nakledilir. Tahliye edileceği güne kadar Cerrahpaşa Hastahanesinde kalan Nazım'ı, isteyen herkes ziyaret eder. Nazım'ı ziyaret edenler arasında Nazife ile Adnan Cemgil de vardır.

15 Temmuz 1950'de çıkarılan 5677 numaralı af ile tutuklu bulunan komünist ve sosyalistler serbest bırakılır. Nazım da, serbest bırakılanlar arasındadır.

Türk Barış Severler Cemiyeti

14 Mayıs 1950 Pazar günü milletvekili genel seçimi yapılır ve ülkeye demokrasi getireceğine sol aydınların da inandığı Demokrat Parti seçimi kazanır.

DP'liler, hükümet değişikliğini, "Beyaz" ve "Kan dökülmeden yapılan devrim" olarak tanımlar. DP iktidarının ilk yaptığı iş kendini destekleyen sol aydınları tutuklatmak olur.

21 Mayıs 1950 tarihinde Doç. Dr. Behice Sadık Boran, çevirmen Adnan Cemgil, Yüksek Mimar Kemal Özmeriç, Mimar Reşad Sevinçsoy, Avukat Osman Faruk Toprakoğlu, Avukat Vahdetin Barut, Muvaffak Güran ve Hukuk Fakültesi öğrencisi Naci Ormanlar tarafından "Türk Barışseverler Cemiyeti" kurulur.

14 Temmuz 1950 tarihinde yayınlanan bir bildiri ile Türk Barışseverler Cemiyeti'nin resmen çalışmaya başladığı kamuoyuna açıklanır. Aynı gün, kurucular arasında yapılan görev bölümünde Başkanlığa Doç. Dr. Behice Sadık Boran, Sekreterliğe Adnan Cemgil getirilir.

Adnan Menderes hükümetinin TBMM kararı almaksızın Kore'ye 4.500 kişilik askeri birlik gönderme kararını protesto etmek amacıyla Türk Barışseverler Cemiyeti, 24.000 adet bildiri bastırarak, 28 Temmuz 1950 tarihinde dağıtır.

Sabiha Sertel, bu konuda şunları anlatmıştır:

Beyannamenin dağıtıldığı gün Zekeriya ile beraber ressam

Abidin Dino'yu ziyarete gitmiştik. Dino'nun evi Caddebostan'da, deniz kenarında, büyük bir bahçenin içinde, zarif bir köşktü. Abidin'in karısı Güzin bizi kapıda karşıladı. Nâzım Hikmet, Melih Cevdet, Oktay Rifat, daha bazı arkadaşlar da orada idiler. Kimi denizde yıkanıyor, kimi bahçede Kore Harbi üzerine tartışmalar yapıyordu.

Nazım, Kore'ye asker gönderme kararı karşısında şaşırılmıştı. Elleriyle yüzünü örtüyor:

-Büyük vatanseverler memleketi sattılar. . Satıldık kardeşler.. diyordu.

O günün tek konusu Kore Harbi oldu. Az sonra Nazım bizi evin alt katındaki bir odaya götürdü. Burada Dino'nun, Nazım'ın yazdığı 'Millî Kurtuluş' destanına yaptığı resimler yerde yatıyordu. Nazım bana resimleri gösterdi:

-Bak göreceksiniz, Dino bir gün milletlerarası bir ressam olacak, dedi.

Bunlar cidden harikulade eserlerdi. Resimleri gördükten sonra bahçeye çıktık. Bu sırada beyannameleri hazırlayan, dağıtan bazı arkadaşlar da geldiler. Hepsi beyannamelerin halk arasında yarattığı müsbet etkileri anlatıyorlardı. Adnan Cemgil, bahçede bir aşağı bir yukarı geziniyor, beyannamelerin halk tarafından nasıl karşıldığını anlatıyordu.”(1)

Yayınlanan bildiri üzerine Türk Barışsever Cemiyeti yöneticileri hakkında T.C.K.nın 161. maddesi uyarınca dava açılır. Behice Boran, Adnan Cemgil, Nevzat Özmeriç, Vahdettin Barut, Reşad Sevinçsoy, Osman Faruk Toprakoğlu, Muvaffak Güran, tutuklanır.

1947 yılında, “Behice ve Nevzat'la, Nazife ve Adnan Cemgil'le beni Ankara'da, Rasih Güran” tanıştırmıştı” diyen Mehmet Ali Aybar da, bu konuda şunları anlatmıştır:

“Olayı protesto eden Barışseverler Derneği yöneticileri tutuklanmış, ağır hapis cezalarına çarptırılmıştı. Bizim dostlarımızdı bunlar: Behice Boran, Adnan Cemgil, Muvaffak Güran... Genel Af'tan yararlanarak Nazım'la hapisten yeni çıkmıştık. Behice, Barışseverlerin Başkanıydı. Kuzguncuk'taki Babanakkaş sokağındaki bizim evde akşam yemeği için toplanmıştık. Nazım da vardı. Bir

ara Barışseverlerin bildirisi de konuşulmuştu. Arkadaşlarımız iki gün sonra tutuklandılar.”⁽²⁾

Merak ve Dikkatle Etrafı Seyreder

Kore’ye Türk askerlerinin gönderilmesi aleyhine bastırılan bildirileri dağıtmak suçundan İstanbul Cumhuriyet Savcılığınca hakkında soruşturmaya geçilerek tutuklanarı Adnan Cemgil, trenle Ankara’ya götürülür ve Dışkapı’daki askeri cezaevine konur.

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği Sekreteri ve Hür Gençlik Dergisi Yazı İşleri sorumlusu Nihat Sargın da, bu sıra, aynı cezaevinde tutuklu bulunmaktadır.

Nazife Cemgil, çocuklarıyla birlikte Adnan Cemgil’i ziyarete gelir.

Ziyaret sırasında, Sinan, merak ve dikkatle etrafı seyreder.

Ankara Garnizon Komutanlığı 2 numaralı Askeri Mahkemesi’nin 13.6.1951 gün ve 14-16 sayılı ilamı ile 1 yıl 3 ay müddetle ağır hapis ve 5 ay Kocaeli’nde Emniyet nezaretinde mahkum edilen Adnan Cemgil, Ankara askeri cezaevinde 6 ay geçirdikten sonra kalan 7 aylık cezasını Nevşehir Cezaevinde tamamlar.

Sabiha Sertel, Adnan Bey’in tutuklanması, serbest bırakılması ve ne iş yaptığı konusunda şunları anlatmıştır:

“Banşseverler Cemiyeti’nin kapısına kilit vurulmuş, kurucuları mahkemeye verilmişti. İlericiler devamlı bir polis kontrolü altında idiler. Bu şartlar altında gerçek yurtseverlerin herhangi bir şekilde memleket davalarını savunmalarına imkan bırakılmamıştı.

Bir akşam, işsiz bırakılan arkadaşlarla, Moda’da bizim evin denize karşı olan balkonunda konuşuyorduk. Hepsi memlekete hizmet edemedikleri gibi, yaşamak imkanından dahi yoksundular. Adnan Cemgil, sevinerek anlatıyordu:

-Ben iş buldum. Bir arkadaşım evlere su dağıtan kamyonunda bana da iş verdi. Şimdi su tenekelerini evlere dağıtacağım.

Bu sevinç ne kadar hazindi. Adnan Cemgil gibi bir aydının, sakalık etmekten duyduğu sevinç!”. ⁽³⁾

“Anne, Yamyam Ne Demek?”

Adnan Cemgil'e yönelik baskılar ailenin diğer bireylerine de ister istemez yansır.

Adnan Bey'in uğradığı politik baskılar yaklaşık on yıldır Ankara'da öğretmenlik yapan Nazife Hanım'a da yönelir ve 1950 yılında Ankara İl Erkek Orta Okulu'ndan Yozgat Lisesi'ne sürülür.

Dumrul ile Sinan'ı İstanbul'daki kardeşine bıraktıktan sonra, görevine başlamak için Yozgat'a giden Nazife Hanım, ev tutar tutmaz, çocuklarını yanına getirir.

Tutuklu bir eş ve iki küçük çocukla, bir kadının tek başına yaşaması kolay değildir.

Kamyonete binen bazı öğrenciler, Nazife Hanımın arkasından, “Komünistler Moskova'ya”, diye bağırır. Nazife Hanım, bu tür bağırımları duymazlıktan gelir.

Dumrul ile Sinan'a, “Yamyamın çocukları” diye bağırılır.

Sinan, “Anne, yamyam ne demek?” diye sorar. Nazife Hanım, yamyamın ne olduğunu Sinan'a açıklamaya çalışır.

Sinan ve Dumrul, bir ara, sarılık hastalığına yakalanır. Bu sırada Adnan Bey, Nevşehir Cezaevindedir. Nazife Hanım, olanak ve fırsat buldukça Adnan Beyi, cezaevinde ziyaret eder. Nazife Hanım, Sinan ile Dumrul'u da ziyarete götürür.

Cezaevinin bahçesinde ağaçlar vardır. Sinan, ziyaret sırasında ağaçlara tırmanır.

“Arkadaşıma Hakaret etti, küfrettiler, Onun İçin Kavgaya Ettim”

1951 yılında Nevşehir Cezaevinden tahliye olan Adnan Bey, Yozgat'ta bulunan Nazife Hanım ve çocuklarının yanına gelir.

Çocuklarının daha iyi bir eğitim alması için Adnan Bey, Dumrul ve Sinan'la İstanbul'a gelir. Nazife Hanım, Yozgat'da öğretmenliğe devam eder.

6-7 Eylül 1955'de İstanbul'da iki gün süren olaylar olur.

Aralarında Nihat Sargın, Kemal Tahir, Müeyyet Boratav, Can Boratav, Aziz Nesin, Arslan Kaynaradağ, Lütfü Erişçi, Asım Bezirci, Hasan İzzettin Dinamo, Faik Muzaffer Amaç'ın da bulunduğu yüzlerce kişi gözaltına alınır.

Bu sırada, Yozgat Lisesinde öğretmenlik yapan Nazife Hanım, İstanbul'da meydana gelen olaylarda Adnan Bey'in de gözaltına alındığını düşünür. Adnan Bey, olayları akrabası olan Güven'den öğrenir ve Beyoğlu'nda evi olan Nazife Hanım'ın kızkardeşi Muzaffer Kaplangı ile evde herhangi bir tahrip veya yağma var mı diye Beyoğlu'na gider.

6-7 Eylül 1955'de meydana gelen olaylardan sonra, Nazife Hanım, Yozgat Lisesinde öğretmenlikten istifa eder ve İstanbul'a gelir.

Cemgil ailesi, 1956 yılından itibaren artık sürekli biraradadır. Adnan Cemgil, Emekli Sandığı'nın Reklam Bölümüne girerek çalışmaya başlar. Emekli Sandığı için radyo kültür programları ve broşürler hazırlar. Oğuz Eşmen takma ismiyle bazı şiir ve yazılar yazan Adnan Cemgil, bir ara, İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda figüranlık da yapar.

Nazife Cemgil, İstanbul'a geldikten sonra, ilk önce, kısa süreli de olsa Sarıyer Ortaokulu'nda ve Ermeni Lisesi'nde öğretmenlik yapar.

Adnan Cemgil de, "Evren Yayınlarını" kurar ve ansiklopedi yayınına başlar.

Dumrul ile Sinan da, eğitimlerini sürdürmektedir.

Sinan, bir gün, kavga ederek okuldan eve gelir. Adnan Bey, "Oğlum, niye kavga ettin" diye şaşkınlıkla sorar.

Sinan, "Ne yapayım baba, arkadaşşıma hakaret etti, küfrettiler. Onun için kavga ettim" diyerek, yanıt verir.

Bütün Evler Bayraklarla Donatılmıştı

Ülkeyi diktatörlükle yöneten Demokrat Parti iktidarı başta öğrenciler olmak üzere sürdürülen yoğun mücadele sonucu 27 Mayıs 1960'da sona erdirilir.

Cemgil ailesi, 27 Mayıs 1960 ihtilalini sevinçle karşılar. Adnan Cemgil, Nazife Cemgil ve çocukları Sinan ile Dumrul, bu nedenle, Firuzağa'da oturdukları evin pencerelerini süsler. Cemgil ailesi, sokaktan subay geçtiği zaman alkışlar.

Cemgil Ailesinin dostalarından olan İstanbul Üniversitesi öğre-

tim görevlilerinden Mina Urgan, 27 Mayıs 1960 günü Cemgil Ailesi ile yaşadığı bir olayı şöyle anlatmıştır:

"O gün öğleden sonra 4.30'da sokağa çıkmak yasağı kalkar kalkmaz, evim arkadaşlarla doldu. Gelenler arasında İskoçyalı meslekdaşım Adair Mill, Adnan Cemgil, eşi Nazife ve çocukları Dumrul ve Sinan da vardı. (Ne acıdır ki, eşsiz bir delikanlı olan Sinan Cemgil, 12 Mart 1971 darbesi sırasında Nurhak dağlarında jandarmalar tarafından vuruldu.) Arkadaşlarla birlikte sokağa çıktık. Bütün caddeler, bütün meydanlar cıvı cıvıldı. Ömrümde görmedim böylesine candan, böylesine coşkulu bir bayram havası. Genellikle hep somurtkan olan milletimizin yüzü gülüyordu. Bu konuda hiçbir emir verilmediği halde, bütün evler, bayraklarla donatılmıştı."⁽¹⁾

27 Mayısı gerçekleştiren subaylar arasında yeralan Turan Çağlar, Nazife Hanımın amcasının kızının kocasıdır.

Turan Çağlar, bir dönem İstanbul Radyosu Müdürü olur. Adnan Bey, bir gün Turan Çağlar'ı radyoevinde ziyaret eder. Turan Çağlar, Adnan Bey'e, "Adnan Abi, Nazife Abla ve senin MİT'deki dosyalarnızı gördüm. MİT, sizi fişe geçirmiş. Ben kaldıracayım" der. Adnan Bey, "Katiyen" diyerek, reddeder.

Adnan Cemgil ve bir grup arkadaşı, Ruhi Su'nun evinde sohbet etmektedir. Sohbetin bir yerinde, Ruhi Su, "Adnan Cemgil, ben, 27 Mayıs ihtilalinin altında Amerikan pamağı görüyorum" der. Adnan Bey, Ruhi Su'nun bu değerlendirmesine, "Ruhi, sen de her işte bir parmak arıyorsun" diyerek karşılık verir.

İKİNCİ BÖLÜM

“Zaptiye Nazırı Olmak İstemem”

ODTÜ Mimarlık Fakültesi

Sinan, ilkokul eğitimine 1951-1952 öğretim yılında Yozgat'da başlar. Çocuklarının Yozgat'ta yetişmesini istemeyen Nazife Cemgil, Sinan ve Dumlulu Adnan Cemgil'le İstanbul'a gönderir. Sinan, ilkokul eğitimine İstanbul'da devam eder.

İlkokulu bitirdikten sonra Sinan, 1956-1957 öğretim döneminde İtalyan Lisesi'ne kaydedilir.

41

İtalyan Lisesi kız-erkek karma eğitim veren bir okuldur. Lisan nedeniyle “Hazırlık Sınıfı” da vardır.

Okulun Latince ve Ticaret diye iki bölümü vardır. Sinan, Ticaret Bölümü'nde okumuştur. Aynı okulda öğrenci olan Üstün Akmen ile her gün vapurla gidip gelirler Kadıköy tarafına. Sinan'ın İtalyan Lisesi'nden Latife Baştuğ adında bir arkadaşı vardır.

Orta ve lise kısmını İtalyan Lisesinde okuyan Sinan, İtalyan Lisesi son sınıfta iken Pendik Lisesi'ne geçer ve Pendik Lisesi'ni 1962-1963 döneminde bitirir.

10 Ekim 1963 Cumartesi günü öğleden sonra yapılan Üniversite sınavlarına giren Sinan, 24 Ekim 1963 Cumartesi günü yayınlanan listelerde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Filolojisi bölümünü kazandığını öğrenir.

Fakat, Sinan, bir yıl sonra, 9 ve 10 Temmuz 1964 günleri ODTÜ sınavına girer ve ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nü kazanır.

Mimarlık Fakültesi'ni bu dönem kazanan öğrenciler arasında Halis Aydıntaçbaş, Hülagü Bulguç, Aykut Ülkütekin, Rüştü Meriçelli ve Arif Şentek de vardır.

Sinan, 1964-1965 öğretim döneminde ODTÜ Mimarlık Fakültesine kaydını yaptırır.

Bu sırada, dayısı Nedim Müren, CHP Aydın Milletvekili olarak TBMM'de görev yapmaktadır. Sinan, bir süre dayısının evinde kalır. Fakat Nedim Müren, astım hastası olduğu için Ankara'nın havası sağlığı için iyi değildir. Nedim Müren, bu nedenle Aydın'a gider. Sinan da mecburen yurttan kalmaya başlar.

ODTÜ, 1 Ekim 1964 Perşembe günü saat 10.00'da düzenlenen bir törenle öğretim yılına başlar.

"ODTÜ'nde Muzır cereyanlar" bulunduğu şeklinde suçlamaların yapıldığı bu dönem Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Arif Payaslıoğlu. Rektör Kemal Kurdaş'tır.

"Zaptiye Nazın Olmak İstemem"

42

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 1956 yılında Ankara'da kurulmuştur.

Kuruluş Kanununa göre İngilizce öğretim yapan ODTÜ, 9 kişiden oluşan bir Mütevelli Heyeti tarafından yönetilir.

1963 yılına kadar muhtelif müesseselerin binalarında faaliyet gösterir, 1964 yılında kendi sitesine taşınır.

Bir taraftan üniversitenin kendine özgü yapısı, diğer taraftan 27 Mayıs 1960 ihtilalinin sağladığı haklar ve özel konumu nedeniyle ODTÜ'deki özgür ortam bazı kesimlerin tepkisini çeker.

Karma Bütçe ve Plan Komisyonunda, 4 Ocak 1966 Salı günü gecesi, üniversite rektörleri konuşmalar yaparak komisyon üyeleri tarafından yöneltilen tenkid ve ithamları cevaplandırmaktadır.

ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş da, ODTÜ'ne yönelik tenkidlere şu cevapları verir:

"Muzır cereyanlar ne demektir? Bence Anayasa ve kanunlar çerçevesini aşan cereyanlar demektir. Orta Doğu Teknik Üniversitesinde böyle cereyanlar olduğuna inanmıyorum ama bunlar var ise açık ve gizli emniyet ile adliye görevini yapar. Ama ben zaptiye nazırı olmak istemem."

“Anayasa çerçevesinde her türlü fikrin tartışıldığı bir memleket-te üniversiteler bu fikir cereyanlarından uzak kalmaz. Bu cereyanlar her yerde hatta Mecliste bile vardır. Üniversitelerin bu fikir cereyanları içerisinde kendi görüşlerini bildirmesini mesleklerinin ve görevlerinin kudsî bir icabı olarak görüyorum. Fikirlerin Anayasa nizamı içinde bu şekilde tartışılması sonunda bir gün doğru sonuca erişilecek ve Türkiye’ye hepimizin istediği hız verilecektir.

Üniversitede bu cereyanlar var iken Amerika’nın nasıl olup da yardım ettiği soruluyor. Amerika bu üniversitenin haysiyetli bir üniversite olduğunu bilmektedir. Yardımı onlar vermek istiyorlar. Ben de lütfen kabul ediyorum.”

“ODTÜ, Devlet İçinde Devlet”

ODTÜ hakkında yapılan yayınlar hakkında öğrenci kuruluşları, yayınladıkları bildirilerle görüşlerini açıklar.

Fen Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Ahmet Kuru, 25 Mayıs 1966 Çarşamba günü, şu bildiriye yayınlar:

“ODTÜ, devlet içinde devlet gibidir. Bütçesinin % 90’ı Türk hükümeti tarafından karşılandığı halde; Türk hükümeti de, Danıştay da en ufak bir denetleme hakkına sahip değildir.

Türk kalmamız ve millî şuurun kuvvetlenmesi için bu üniversitede yüksek öğrenim gençliği olarak şu hususların yapılmasını gerekli görüyoruz.

1- ODTÜ’de öğretimin Türkçe olmasını sağlamak,

2- Kuruluş Kanununu millî bir üniversite olacak şekilde değiştirmek,

3- Üniversitenin başına, içeride ve dışarıda ilmi neşriyatları ve yüksek ahlakıyla tanınmış, üniversitenin prestijinin artmasını sağlayacak hakiki ilim adamlarından birini getirmek.”

ODTÜ SFK, 2 Temmuz 1966 Cumartesi günü, yayınladığı bildiride şu açıklamayı yapar:

“Üniversite ve Üniversiteli genç, Vietnam’daki ABD Emperyalizmine karşı Amerikan Üniversitesindeki genç sesini yükseltmektedir. Avrupa’da, Asya’da, Güney Amerika’da, kısacası bütün dünyada, özellikle geri bırakılmış ülkelerde Üniversite gençliği devrimcidir, halka karşı çıkanların, sömürücülerin karşısındadır.

Emperyalizm baskısı altında geri bir düzeyde kalmağa zorlanan ülkelerden biri de Türkiye'dir. Ve bu ülkenin yarısından fazlasına ilkokul aydınlığı gösterilmemiş, halkından gerçekler gizlenmeğe çalışılmakta, kurulu düzenlerinin bozulmasından ürken sömürücü çıkar çevreleri ellerindeki türlü araçlarla düpedüz, halkı yanıltmağa ve uyutmağa çalışmaktadırlar. Türkiye'mizin geri bırakılmışlığına, iç ve dış çıkar çevrelerince sömürülmesine karşı bilinçli savaşını vermek zorundadır. Okuyabilme mutluluğuna erişmiş olan Türk Üniversite gençliği, bazı çevrelerce Amerikan Üniversitesi olarak gösterilmeğe çalışılan ODTÜ öğrencisi, görevinin ve yerinin ne olduğunu bilmekte, ilerici, devrimci tutumunu sürdürmektedir."

ODTÜ Öğrenci Birliği de, 8 Temmuz 1966 Cuma günü, yayınladığı bildiride, ODTÜ'ne yapılan saldırılara bildiriyle şu cevabı verir:

"Orta Doğu Teknik Üniversitesine, son günlerde, tutucu çevrelerin" ağır saldırılarda bulundukları görülmektedir. Her ileri, yeni ve sağlam kuruluşa karşı çıkan tutucuların asıl çabası, ülkemizi geri ve karanlık bırakmaktır.

44

Başlangıçta belirtmemiz gerekir ki, çeşitli yol ve araçlarla Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ni zayıflatmak ve yıpratmak yolundaki çabalar, aslında Türkiye Üniversitelerine karşı izlenmek istenen tutumun bir parçasıdır. Bu bakımdan sadece ODTÜ'lüleri değil, Türkiye'nin üniversitelerini ilgilendirir. Tutucuların gerçek hedefi, yarın için, bilimsel metodlarla düşünen, aydınlık kafaların yetiştiği bütün kuruluşları, ellerinden geldiğince baltalamaktır. Bugün, ODTÜ gibi, ileri bir denemeye girişmiş ve başarılı sonuçlar almakta olan bir kuruluşa karşı girişilen saldırı hareketi, yarın başka bir üniversitenin karşısına dikilebilir. Asıl önemli olan, üniversite gibi yüce bir kavrama, çeşitli yollarla, saldırma hakkını kendinde bulan bir zihniyetin var olması ve gelişmesidir.

Gerçek bir üniversiteye yaraşır düşünce ve inanç özgürlüğünü 'memleketi bölücü fikir' olarak niteleyen tutucuların bu yorumları, asıl hedeflerini ortaya koymaktadır. Bu da onların, özgür üniversitelerde yetişmiş bilim adamlarından nasıl korktuklarını gösterir.

Tutucuların bu defa yapmak istedikleri, asılsız ve duygusal nedenlerle, ODTÜ'nün yapısında geniş değişiklikler meydana getir-

mektir. Bu değişiklikler tüm ODTÜ'lüleri ve özellikle öğrenci kitlesini ilgilendirir ve tutucu çevreler, böyle bir değişiklik için öğrenci kitlesinden hiç bir ilgi ve istek görmemişlerdir. Öğrenci kitlesi, tutucuların, demokrasi kavramıyla bağdaştırılamıyacak bu davranışlarının karşısındadır ve bunu üniversiteyi ilgilendiren akademik sorunların dışarıdan zorlanması olarak nitelirmektedir.

Üniversitemizin bütün öğrencileri, bu davranışa karşı direnen geniş görüşlü aydınları ve ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş'ı, sonuna kadar desteklemektedir ve bütün gerçek aydınların, gelişmiş, bütün kuruluşlarıyla özgür bir Türkiye yaratmak yolundaki çabalarını birleştirmesi gerektiğine inanmaktadır."

"ODTÜ'ni Hür Fikirlerin, Hür Araştırma ve Tartışmaların Şerefli Bir Yuvası Olarak Tutmak Azmindedir"

ODTÜ, 1966-1967 öğretim dönemine, 1 Ekim 1966 Cumartesi günü başlar.

Bu dönem, ODTÜ'ne öğrenci olarak girenler arasında Hüseyin İnan, Hasan Ataol, Mustafa Yalçiner, Alpaslan Özdoğan, Salih Neftçi, Hüseyin Sünger, Bekir Tuncay Çelen, Mehmet Sait Kozacioğlu, Ertuğrul Kürkçü, Fatih Uludere, M. Akın Dirik, Mahir Sayın, Tunca Şahin Yılmaz, Ömer Gürcan, Feyyaz Elinç, Ali Artun, Ayten Canatan, Nilgün Karagözoğlu da bulunmaktadır.

Açılış töreninde ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş ile ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Ergun Bankoğlu konuşma yapar.

Bankoğlu, özetle şu konuşmayı yapmıştır:

"Türkiye islahat hareketlerinin başından beri aydın yetiştiği halde Türkiye'nin kalkınma çabası bugüne kadar büyük önder Atatürk devri dışında olumlu bir sonuç vermemiştir. Ülkemiz hala geri bırakılmış toplumlar arasında yer almaktadır.

Biz burada, batı ölçüsünde en iyi teknik ve idareci elamanlar olarak yetişsek bile Türkiye'nin sorunlarının çözümlenebileceğini zannetmiyorum. Ancak iyi birer teknik eleman olmanın yanında halktan yana, halka dönük ve onun köklü dönüşümleri başaracak büyük potansiyelini harekete geçirecek kişiler olarak yetiştiğimiz takdirdedir ki, Türkiye'miz içinde bulunduğu çıkmazdan kurtulabilecektir."

Kurdaş, yaptığı konuşmada özetle şunları söyler:

"Türkiye'mizde 1961 Anayasasının geniş hürriyetçi ve insan haklarına saygı çerçevesi içerisinde çeşitli fikir dalgalanmaları, akımları, hatta kutuplaşmalarına şahit olmaktadır. Bu kutuplaşmalar ve dalgalanmalar siyasi partilerde, basında, geniş halk kütlelerinde akislerini bulduğu gibi tabii olarak üniversitelere de sirayet edecektir. Bizim geçmişte fikir ve siyaset akımlarına itti haz ettiğimiz tutum son derece açık ve sade olmuştur. Üniversitede hiçbir siyasi platformun, doktrinin veya rengin mümessili bulunmuyoruz. Bizim, üzerinde durduğumuz platform, üniversitelerin asırlık geleneklerine uygun olarak sadece öğretim hürriyetini ve tartışma hürriyetini sağlamaktır. Bu üniversitede Anayasa çerçevesi içerisinde her fikir eşit şekilde bir saygı ile dinlenilmeğe layıktır; her fikre eşit imkan verilmektedir. Bundan sonra da aynı azim ve kararla ODTÜ'ni hür fikirlerin, hür araştırma ve tartışmaların şerefli bir yuvası olarak tutmak azmindeyiz."

SFK, HDK, SDD, ÜO

1961-1971 döneminde toplumsal politizasyona koşut olarak üniversiteler de birer politik mekandır. Üniversiteye adım attığınızda politikaya adım atmanız demektir.

ODTÜ Rektörü Prof. Kemal Kurdaş, ODTÜ'nün 1967-68 ders yılının başladığı, 1 Ekim 1967 Pazar günü, düzenlenen törende yaptığı konuşmasında, öğrenci kulüp ve derneklerinin okuldaki imkanlardan nasıl yararlandığı hakkında şu bilgileri vermiştir:

"ODTÜ, fikir ve tartışma özgürlüğüne hudutsuz bağlı ve saygılıdır. Üniversite idaresi de, üniversite camiasında fikir ve tartışma özgürlüğünü korumak yönünden bugüne kadar inatçı bir hassasiyet göstermiştir, göstermektedir. Bu anlayışla ODTÜ'nde her fikre eşit söylenme, tartışılma ve dinlenme hakkı verilir. kurulan her fikir kulübü üye adedi muayyen bir ölçüyü geçerse üniversitenin belli bir yerinde, bir metreye bir metre boyunda bir camekana hak kazanır. Kulüplerin bütün ilanlarını, yayın ve bildirilerini bu camekanlarda teşhir etmeleri zorunludur."

Rektör Kurdaş'ın söylediği gibi Anayasa çerçevesi içerisinde her fikir, ODTÜ'nde kurulan kulüpler aracılığıyla temsil eder.

Kendilerini "toplumcu, sosyalist, devrimci, ilerici" olarak niteleyenler ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü'nde, "Adalet Partili, ılımlı sağ" olarak niteleyenler Hür Düşünce Kulübü'nde, "milliyetçi" olarak tanımlayanlar "Ülkü Ocağı"nda, "sosyal demokrat, demokratik sol" olarak tanımlayanlar ise Sosyal Demokrasi Derneği'nde temsil edilir.

Daha sonra, "TİP"li gençler de Sosyalist Gençlik Örgütü'nde temsil edilir.

Her kulübün, Rektörlükçe tahsis edilen bir odası ve düşüncelelerini, ifade ettiği panosu vardır. Her kulüp, öğrenci derneği ve öğrenci birliği seçimlerine eşit şekilde katılarak, yarışır.

ODTÜ'nün Fikir Kulübü 1964'te, Sosyal Demokrasi Derneği 1966'da, Ülkü Ocağı 1968'de, SGÖ 1970'te kurulur.

Mustafa Yalçın, Akın Dirik ve Hüseyin Sünger, SDD'nin ODTÜ'deki ilk kurucularındandır. SDD'nin ODTÜ'ye çağırıldığı ilk kişi, o dönem, "ortanın solu" görüşü ile çıkış yapan CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit'dir.

Konferans başladığında salonun içi, dışı hınca hınç doludur.

Mustafa Yalçın, Ecevit'i dinledikten sonra, "Herhalde bunun üzerine söylenecek birşey yok" diyerek, tepkisini dile getirir.

ODTÜ'de sayıca diğer gruplardan üstün olan Sosyal Demokratlar 1969 yılında ikiye ayrılır ve bir kısmı MDD'cilerle "Milli Kurtuluşçu Sosyal Demokratlar" adıyla "Devrimci Güç Birliği"ni oluşturur.

26 Mayıs 1970 Salı günü yapılan ODTÜ Öğrenci Birliği Seçimine üç grup katılır. Bu seçimlerde Ertuğrul Kürkçü divan başkanı. Arif Şentek, divan başkanı vekilidir.

Katılan gruplar ve aldıkları oylar şöyledir:

"Devrimci Güç Birliği": 1.782.

"Ortanın Solu Grubu": 1.309.

Ülkü Ocaklılar adına katılan, "Anadolu Grubu": 50.

ODTÜ'deki demokratik yapı ve işleyiş, 1970 yılından itibaren giderek yerini anti-demokratik yapıya bırakır.

Ertuğrul Kürkçü, bu konuda, şunları söylemiştir:

"Bir dönem ODTÜ'de kendilerini anti-emperyalist kabul eden, anti-emperyalist oldukları nisbette de milliyetçiliklerini solla bir çatışma şeklinde pek dışı vurmayan, bazı yerlerde ortak davranan Ülkü Ocaklılar vardı. Bunlar çok okuyan, kendilerini Ziya Gökalp'çi addeden, Alpaslan Türkeş'den ziyade Dündar Taşer grubu denen bir kesimdi. Anti-Amerikan retorikle milliyetçilik yapıyorlardı."

1969 yılında ODTÜ Ülkü Ocakları Başkanı İlhan Kesici'dir.

Samsun Genç Ülkücüler Teşkilatı, 25 Ekim 1969 Cumartesi günü, Samsun'da ABD üssündeki bayrak yırtma olayını kınama gösterisi düzenler.

Müfit Özdeş, bu konuda şunları anlatmıştır:

"O sıralar sağ-sol çatışması bizimle Ülkü Ocaklılar arasında değil bizimle Adalet Partililer arasındaydı. O sıralar Ülkü Ocaklılar, 'Kahrolsun kapitalizm' gibi sol sloganlar kullanıyorlardı. 'Kahrolsun komünistler' diyorlardı ama, Amerikan emperyalizmini protesto eden bir harekete saldırmıyorlardı.

48

Samsun'da bir radar üssü vardı. O radar üssünde çalışan Amerikalılar, bizim bayrağımızı yırtmışlar. Samsun'da 19 Mayıs Fikir Kulübü vardı fakat zayıftı. Samsun'da aktif, güçlü Ülkü Ocakları örgütlenmesi vardı. Amerikalılara karşı tepkiyi Ülkü Ocakları gösteriyordu.

Samsun'daki arkadaşlara, 'Size katılmayın demeyiz. Gelin şahıs olarak bizim flamalarımız altında yürüyün' demişler.

'Kendi flamalarıyla katılabilirler mi, bu konuyu halledebilir miyiz?' diye Ulaş Bardakçı ile Samsun'a gittik.

Ülkü Ocaklıları ikna eder gibi olduk fakat bizim arkadaşları ikna edemedik. Ülkü Ocaklılar, 'Tamam kendi flamalarıyla katılsınlar. Ama, kortejin arkasında yürüsünler. Hatta halktan onlara saldırmaya kalkan olur ve tepki görürlerse de yatıştırırız. Ama kortejin arkasından yürüsünler.' dedi.

Bu çözüme bizim aklımız yattı. Çünkü, Samsun'da güçlü olan onlar. Aksi mümkün olmayacak. Fakat arkadaşlar, 'Yok. Böyle olmaz. En önde biz de yürürüz' dedi.

'Arkadaşlar, gerçek durum bu değil. Siz burada 30-40 kişisiniz.

Onların 500 kişilik güçleri var. 500 kişi, 1000-1500 kişiyi yürütecek. Siz 50 kişi katılacaksınız. Yahut hiç katılmamak var. Ayrıca, bildiri dağıtırsınız.' dedik.

Yürüyüşe bizimkilerin katılmayacağı kesinleşti. Biz, döndük Ankara'ya geldik.

ODTÜ'lü Ülkü Ocaklılar, 20 Aralık 1969 Cumartesi günü, İzmir'deki ABD 6. Filosunu kınama eylemlerine gözlemci gönderdiler. Gözleme gelenler, bizimle birlikte Amerikalı avlamaya çıktı.

ODTÜ Öğrenci Birliği ile Ülkü Ocağı'nın 1969 yılında anti-emperyalist içerikte ortak imzalı bir bildirisi vardır."

Bu demokratik ortam, işbirliği ve tartışma, politik şiddetin artmasıyla giderek ortadan kalkar yerini çatışmaya bırakır. Bu çatışma hem solla sağ siyasi gruplar arasında hem de sol içindeki gruplar arasında yaşanır.

Ülkü Ocakları Birliği, 1970 Ocak ayı içinde "Folklor ve Türk Müziği Şöleni" düzenler.

ODTÜ Ülkü Ocağı mensubu gençler de, bu gecenin afişlerini ODTÜ'nün değişik yerlerine asar.

TDGF'liler, 19 Ocak 1970 günü, bu afişleri yırtar. Kendilerine karşı çıkan Ülkü Ocaklıların üzerine İrfan Uçar, Yusuf Aslan, Mehmet Sait Kozacıoğlu, Münir Ramazan Aktolga, Faruk Güven, Veyssel Akın ve bazı gençler, hücum eder. Daha sonra, Celal Öztürk, Mehmet Kargı ve Mahmut isimli Ülkü Ocaklı gençlerin yurttaki odası basılır.

Saldınlardan SGÖ'lüler, SDDF'liler ve bazı ODTÜ öğretim üyeleri de nasibini alır.

1970 Ocak ayında, "Toplum Polisi Kaldırılmalıdır" afişi asan SGÖ'lüler, "ODTÜ'de ancak biz afiş asabiliriz" tavrıyla, ODTÜ'de bazı TDGF'liler tarafından dövülür.

SDDF, 21 Mart 1970 Cumartesi günü, Ankara'da miting yapmaktadır. Aralarında ODTÜ'lü devrimcilerin de bulunduğu TDGF'liler, kendi konuşmacılarına izin vermedikleri için başta SDDF Genel Başkanı Nail Gürman olmak üzere bazı SDDF'lileri dövdükten sonra SDDF'nin izin alarak yaptığı mitingi TDGF'liler devam ettirir.

30 Ocak 1970'de Personel Müdürü Hikmet Büyüklimanlı ile Bütçe ve Mali İşler Müdürü Orhan Mertdoğan'ın odaları, hemen ardından Maden Mühendisliği'nden Nuri Çelebi'nin odası basılır.

10 Şubat 1970 günü, 4. yurt komite odasında yurtlar komitesi ile toplantı halinde iken oda basılır, ODTÜ Yurtlar Müdürü Mehmet Yılmaz'ın üstü aranır. 25 Şubat 1970 günü, Hikmet Büyüklimanlı'nın odası tekrar basılır, tehdit edilir. 1 Nisan 1970 günü, Orhan Mertdoğan, tehdit edilir. 21 Temmuz 1970 günü, Prof. Yaşar Handur'un odası basılır. Odada bulunan Dr. Mehmet Aykut dövülür. Dr. Şevket Ali Beğ de 30 Temmuz 1970 günü saldırıya uğrar. ODTÜ İşçi Sendikasının Başkanı Osman Şengül dövülür.

ODTÜ'de Boykot

ODTÜ SFK kurulduktan sonra, gerçekleştirilen eylemlere kısaca göz atalım:

26 Ekim 1965 Salı günü gecesi, ODTÜ yurtlarında çalışan işçilerden bir tanesi, taşıdığı balıkları yere düşürür.

Balıklar "çöpe atılacak" diye depoya götürülür. Fakat, çöpe atılacağı söylenen balıkların bezle silinip, servise konduğunu iddia eden öğrenciler, yemek boykotu başlatır. Boykot, ertesi gün okulun tümüne yansır.

27 Ekim 1965 Çarşamba günü sabahı kafeterya yönetimine karşı başlatılan boykot 24 saat sürdürülür.

1966-1967 döneminde ODTÜ'nde öğretime başlayan 700 öğrenci, öğretime başladıktan iki ay sonra topluca bir eyleme katılır.

ODTÜ İngilizce Hazırlık Okulu Ofisi'nde öğrencilere, üniversite yönetmeliğinin dışında keyfi uygulamalar yapıldığı iddia edilmektedir. İddialara göre:

Öğrenciler, derste tek ayak üzerine kaldırılarak cezalandırılmıştır,

Kar topu oynadığı için bir öğrenci bir hafta okuldan uzaklaştırılmıştır,

İmtihanda 70 alan bir kağıda 20 verilmiştir,

Devamsızlık edilen her gün karşılığında o haftanın imtihanından 15 not çıkartılmıştır,

Bazı yabancı öğretim üyeleri, ODTÜ'yü kastederek, öğrencilere, "burası küçük Amerika'dır", demiştir.

Bu iddialara tepki duyan öğrenciler, ODTÜ Öğrenci Birliği ile Hazırlık Okulu Öğrenci Derneği ile ortaklaşa, bir boykot hareketi yürütme kararı alır.

Hazırlık Okulu'nun 700 öğrencisi, boykota, 9 Ocak 1967 Pazartesi günü başlar.

Öğrenciler, 10 Ocak 1967 Salı günü, okul müdürünün, sigara izmaritlerini yere atımların cezalandıracağını, sigara izmariti yere atılacaksa, avuç içinde ezilerek atılması gerektiğini bildiren bir bildirisini yırtarak Rektörlük önünde toplar.

Rektör Kemal Kurdaş, Rektörlük kapısında toplanan öğrencileri, akşam, Anfi'de bir toplantı yapmaya çağırır.

Yapılan toplantıda Kurdaş, isteklerini haklı bulduğunu açıklar. Hazırlık Okulu Müdürü Sabahat Tura da, üniversite yönetmeliğinin dışına çıkmayacağını belirtir.

Sonuçta, 700 öğrencinin haklarını savunması böylece başarıya ulaşır. ODTÜ Kafeterya Müdürü de 24.6.1966 Cuma günü azledilir.

ODTÜ'de Yemek Grevi

ODTÜ öğrencileri, her gün yemek yedikleri kafeteryada yemeklerin pahalı satıldığını ileri sürerek 12 Haziran 1967 Pazartesi günü, bir seferde üç bin kişinin yemek yediği kafeteryada grev yapmaya karar verir.

Grevin ikinci günü, Kafeterya Müdürüne karşı grev yaptıklarını sandıkları için destek almak amacıyla Öğrenci Birliğinden temsilciler, Rektöre gider.

"Efendim, biz greve karar verdik."

"Biliyorum."

"Sizin de grevimizi desteklemenizi istiyoruz. Onun için geldik."

"Siz grevcisiniz ve bana karşı yapıyorsunuz grevinizi. Sizi nasıl destekleyebilirim?"

Öğrenciler, bunun üzerine Rektörün yanından ayrılır.

Kafeteryada üç kap yemek üç liraya verilmektedir. Öğrenci Birliği, dışarda hazırlatarak getirdiği yiyecek paketlerini arkadaşlarına satar. Bir paket yiyecek ilk gün 250 kuruşa maledilir.

İkinci gün maliyet arttığı için yiyecek paketinin fiyatı 275 kuruşa çıkartılır. Üçüncü gün, maliyet üç lirayı bulur.

Perşembe günü, grev aksamaya başlar ve grevi destekleyen öğrencilerin çoğunluğu kafeteryada yemek yemeğe başlar.

Kurdaş'a Öğrenci Birliği'nden yeni bir ekip gelir:

"Efendim, biz grevden vazgeçiyoruz."

"Olmaz, vazgeçmiyeceksiniz. Başladığınız bir işe devam edin."

"Neden efendim?"

"Eee, grev öyle boşuna olmaz ki, önce grev yaparken haklı olacaksınız. Mücadele ederken, dayanacağınız desteğiniz olacak. Herşeyi hesap edip öyle grev yapacaksınız. Grevinizi sürdürün ki, grevin ne olduğunu iyice öğrenin."

Öğrencilerin ilgi göstermemesi nedeniyle greve son vermek zorunda kalınır.

Arif Payaslıoğlu Olayı

AP Hükümeti, ODTÜ Mütevelli Heyeti'ne baskı yaparak, ilk önce ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş'ı daha sonra da birer birer fakülte dekanlarını kendi politikası doğrultusunda değiştirmek ister.

Baskılara rağmen Kurdaş, yeniden Rektör seçilir. Fakat, Prof. Arif Payaslıoğlu'nun ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Dekanlık görevi yenilenmez.

Bu karara başta Rektör Kurdaş olmak üzere bütün öğretim üyeleri ve öğrenciler karşı çıkar .

13 Aralık 1967 Çarşamba günü, öğrencilerin ve bazı öğretim görevlilerinin katıldığı bir forum düzenlenir.

Bu dönem Sinan Cemgil, ODTÜ'de çok popülerdir. Öyle ki, Hasan Ataol, bu olay hakkında şu ilginç anısını aktarmıştır:

"Arif Payaslıoğlu ile ilgili olarak bir sürü eylem ve forum yaptık. Bazı profesör ve doçentler, bana gelip, 'Sinan konuşacak mı?' diye soruyordu. 'Konuşacak' diyordum. Forumla gelip, Sinan'ı dinliyorduk."

Sinan, ODTÜ'de herkes tarafından sevilen, saygı duyulan ve tanınan birisidir. İkna kabiliyeti yüksek olduğu için kongrelerde, seçimlerde Sinan konuşur. Sinan, konuşacağı zaman ODTÜ'nün kızları, anfinin ön sıralarını doldurur.

Forumda yapılan konuşmalardan sonra boykot kararı alınır ve hemen uygulamaya başlanır. İdari İlimler Fakültesi öğretim üyeleri de, Mütevelli heyet kararını değiştirmede takdirde derslere girmeyeceklerini bildirir. Bu arada, Prof. Payaslıoğlu'nun istifa etmeye kalktığını öğrenen öğrenciler, Dekanlarını aralarında görmek istediklerini söyleyerek, İdari İlimler Fakültesi önünde gösteri yapar. Öğrencilerinin yanına giden Prof. Payaslıoğlu, "Bir öğretim üyesi ne bundan büyük mükafat olmaz" der ve gençlerin yanından ayrılır.

Gençler, davılarıyla yaptıkları protesto gösterilerinde Mütevelli Heyetini protesto eder ve çeşitli marşları uyarlayarak, Dekanlarının görevi başına dönmesini ister.

ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği de bir bildiri yayınlamaya çalışır. Bildiride özetle şöyle denir:

53

"Görevden uzaklaştırma meselesi bir kişinin ya da bir fakültenin meselesi değildir. Bu olay Türkiye'de belli bir hareketin devamıdır. Bu hareket fakültemizi yakından ilgilendiren bu son olayla, sayın Arif Payaslıoğlu'na mutad örneklerinden birini göstermiştir. Ve Arif Payaslıoğlu ne ilk harcanmak istenen kişidir ne de son harcanan kişi olacaktır, eğer harcanabilirse.

Tutucu çevrelerin baskısının fakültemiz içinde görülen bu somut örneğine bir bütün halinde karşı durmak ve kavganın içinde ilerici yerimizi almak zorundayız. Türkiye'mizin bozuk düzeninde oynamak istenen bu çeşitli oyunlara karşı çıkmak, değiştirilmek istenmeyen bu düzenin bayraktarlığını yapanların bu oyunlarını tekarrüflerine engel olmak görevimizdir. Desteklendikleri grupların ve kendi menfaatleri uğruna toplumuna yararlı olabilecek kişileri bütün bir toplumun haklarını çiğneyerek temsil ettikleri çürümüş bir zihniyetin esirleri yapmak isteyen kişiler bilsinler ki bugünün aydın üniversite gençliği her zaman karşılarındadır."

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü de, 15 Aralık 1967 Cuma günü yayınladığı bildiride, olay hakkında tepkisini şöyle dile getirir:

“Devrimci arkadaş, Türkiye çapında oynanan bir oyunun yeni bir bölümü üniversitemizde sahneye konuyor. Yıllar yılı ezilmiş çilekeş Türk halkının uyanmasını istemeyenler her alanda olduğu gibi eğitimde de halk zararına işleyen bir düzeni ayakta tutmak, halk yaranna çıkışları sindirmek çabasındalar.

Türk köylüsünün uyanmasını önlemek isteyenlerin, Köy Enstitülerini kapatmasının üstünden bir çağ geçti. Hep ama hep sürdüler, barındırmadılar devrimci öğretmenleri. Gerekli yatırımları gerçekleştirilmeyip Türk halkını alfabesiz bıraktılar. Ve bir gün geldi kompradorlar, devlet gücünü tümünden ellerine geçirdiler. Bugünkü çabaları, eğitimimizi sınıfsal eğitim biçimine sokmak.

Bu düzende, halk çocuklarının orduya girememesi için askeri orta okullar kapatıldı. Yerden mantar gibi özel okullar bitti. Yüksek öğretimi komprador yönetimine sokmaya çalışan eğitim vakfı kuruldu. Yeni kurulan üniversitelere özerklik verilmedi. Bunlar, iş adamlarından ve hükümetin dileğince seçtiği kişilerden kurulu birer ‘Mütevelli Heyeti’ baskısı altına sokuldu. Komprador takımı, Türk yüksek öğreniminde yeni yeni başlayan ilerici kıpırdanışları sindirmek için hazırlandı. Ve bugün ilk darbeyi Orta Doğu Teknik Üniversitesi’ne indirdi.

Egemen sınıf, kapitalist şartlandırmanın dışında bir öğretim düşünemez, tedirgin olur. Onun içindir ki, İdari İlimler Fakültesi’nin bilimsel özgürlüğe sahip öğretim üyelerini değiştirmeye çalıştılar. Dekanın onayını alamayınca değiştirmeye ondan başladılar.

Okulumuzun uyanık öğrencileri ve öğretim üyeleri, çok iyi biliyorlar ki, Prof. Dr. Arif Payaslıoğlu’nun ‘fakültenin gelişmesini engellediği’ gibi uydurma bir gerekçe ile dekanlık süresinin yenilenmemesi, bütün üniversite çapında yürütülecek bir temizlik ve ele geçirme kampanyasının başlangıcıdır. Şunu da çok iyi biliyoruz ki, girişimlerine şimdiden dur denmezse, üniversitenin özerkliği sağlanmazsa amaçlarına ulaşırlar.

Ortaya konan çirkin oyunlara karşı direnen devrimci ODTÜ’lü öğrenci ve öğretim üyelerinin mücadelesini yürekten destekler, keskin bilincimizin bu olayla daha bileneceğine inancımızı belirtiriz.

Devrimci Arkadaş, Halka dönük, halktan yana öğretim üyele-

rini ve buna ilişkin olarak ODTÜ içindeki devrimci ağızları susturmaya kalkan mütevellî heyetinin kararlarına karşı ve üniversitemizin tam özerkliği için sonuna kadar diren!. ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü."

ODTÜ Öğrenci Birliği, 20 Aralık 1967 Çarşamba günü , yaptığı forumda bir günlük boykot kararı alır ve bir yürüyüş düzenler.

Bu arada, öğretim üyeleri, boykot için erteleme kararı almak amacıyla yeniden toplanır ve tartışmalı bir toplantıdan sonra derslere girme kararı alır. Kararın uygulanacağını öğrenen öğrenciler, öğretim üyelerini de protesto ederek, boykotta kararlı olduklarını açıklar.

Bütün tepkilere rağmen, Prof. Payaslıoğlu, Dekanlık görevine başlatılmaz.

Üniversite Herşeyden Önce Fikirlerin Serbestçe Tartışıldığı Özerk Bir Kuruluştur

ODTÜ öğrencileri, 4 Nisan 1968 Perşembe gününden itibaren, çeşitli direnme hareketlerine girer.

ODTÜ Öğrenci Birliği, yayınladığı bildiride bunun nedenini şöyle açıklar:

"Bugüne dek Türk Halkının sorunlarıyla yakından ilgilenen ve bu yolda bir çok eylemleriyle bunu defalarca ortaya koyan Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrencisi, vergileriyle okuduğu fakir halkının bunca sorunu dururken kendi üniversite içi sorunlarıyla kamu oyunu meşgul etmeyi egoizm saymıştır.

Ancak, bir takım çirkin siyasi emelleri alet olduğu açık olan Mütevellî Heyeti ve onun seçtiği üniversite yöneticileri Orta Doğu Teknik Üniversitesinde çıkarları için üniversite özerkliğini, öğrenciyi, öğretim üyelerini hiçe sayarak, sanki üniversite kendi mallanymış gibi keyfi idarelerini son sınıra vardırmışlardır.

Fikir özgürlüğüne ve üniversite özerkliğine inanmış dekanlar ve bölüm başkanları görevlerinden alınmışlardır.

Akademik alanda öğrenci çıkarlarıyla taban tabana zıt kararlar alınmış ve uygulanmıştır.

Fakir öğrencilerin yaşamalarını ve okumalarını sağlamak için

'Atatürk Burs Fonu' adı altında öğrencilerden ve personelden toplanan paralar yutulmuş ve nereye gittiği hiç kimse tarafından bilinmemektedir.

Öğrenci faaliyetleri bir takım kararlarla büyük çapta kısıtlanmıştır.

Üniversite öğrencisinin hizmetinde olması gereken kafeterya, yöneticilerin çıkarlarına hizmet etmesi için bir ticarethane haline getirilmiştir.

Bu saydıklarımız çok daha geniş olan yolsuzluklara ve düzensizliklere örneklerdir.

Üniversite herşeyden önce fikirlerin serbestçe tartışıldığı özerk bir kuruluştur. Bir takım kötü niyetli kişiler Mütevelli Heyeti maskesi altına girerek ve kendi çıkarlarına uygun yöneticileri iş başına getirecek üniversitemiz özerkliğine çamur atamazlar!

Bundan başka, üniversite öğrencinindir. Hiçbir yönetici üniversiteyi kendi çıkarlarına alet edip halkın vergileriyle işleyen bir kuruluşun olanaklarını kullanamaz. Bir takım çevrelere hoş görünmek için "cafcaflı" binalar yaparak, ağaçlar, çimenler dikerek, öğrencinin parasıyla arkeolojik kazılar yaparak üniversite yöneticiliği yapılamaz.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğrencileri, üniversitemizi üniversite olmaktan çıkaran bu tür davranışlara karşı direnmenin ve kendi sorunlarına ciddi olarak el atmanın zamanının geldiğine inanmaktadır. ODTÜ öğrencisi, bu yolda aktif mücadeleye girmeye kararlı olduğunu Türk kamu oyuna duyurur."

Boykot Komitesi, direnmenin ilk adımı olarak, kafeteryayı boykot edeceklerini açıklar ve öğrencileri 5 Nisan 1968 Cuma günü, Rektörlüğün önüne çağırır.

5 Nisan 1968 Cuma günü Rektörlüğün önünde toplanan öğrenciler:

"Keyfi idareye paydos", "Üniversite özerkliğini satma hakkını kimden aldın?", "Üniversite Kurdaş'ın mı bizim mi?", "ODTÜ Üretme Çiftliği. Ağalar: Mütevelli, Kahya: Rektör, Irgatlar: ODTÜ öğrencileri" yazılı pankartlarla Rektör Kemal Kurdaş'ı protesto eder.

Daha sonra konuşan öğrencilerden biri, kafeteryada fiyatların derhal indirilmesini, görevinden alınan İdari İlimler Fakültesi Dekanını Arif Payaslıoğlu'nun görevine atanmasını ve Kemal Kurdaş'ın hesap vermesini ister.

Öğrenciler, Rektörlük binasından çıkan Kurdaş'a, bazı soruları olduğunu ve cevaplandırmasını ister.

Sorulara cevap vermeyince öğrenciler, Rektörü yuhalar. Bu arada öğrencilerle Kurdaş arasında şu konuşma geçer:

Rektör: Sekiz yıldır sizlere binalar yaptırıldım, yeşillikler yetiştirdim.

Öğrenci: Özerklik olmayınca neye yarar?

Rektör: Hiçbir şey bilmiyorsunuz, meselelerden haberiniz yok.

Öğrenci: Biz, herşeyi biliyoruz ve karnımız çok aç.

Rektör:

Öğrenci: Sizinle biz aynı yemeği mi yiyoruz?

Rektör: Evet.

Öğrenciler: Yuhhh.

Kemal Kurdaş, bunun üzerine olay yerinden uzaklaşır.

Mimarlık Fakültesi Balosu

Boykotun yapıldığı dönem Mimarlık Fakültesi'nde, bir balo hazırlığı yapılmaktadır.

Balo, sağcı yönetimin elinde olan Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği tarafından düzenlendiği ve ODTÜ Öğrenci Birliği İkinci Başkanı Can Savran'ın ölümünün üzerinden birkaç gün sonra düzenlendiği için toplurncu öğrenciler tarafından tepkiyle karşılanır.

Toplumcu Gruba göre, yapılacak balo, Can Savran'ın ölümünden dolayı ertelenmeli veya "cemiyet ağaları"nın elinden alınarak alternatif bir toplantıya dönüştürülmelidir.

Öğrenci derneği yönetimini elinde bulunduranlar, çıkan tartışmalar nedeniyle, "Baloyu engellemek istiyorlar, baloyu solcular basacaklar" diye yaygara kopartır.

Bu nedenle, ODTÜ Rektörlüğünden, "5 Nisan 1968 tarih ve 283.2/16-835 sayı" ile Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği'ne

bir yazı gelir. Yazıda, Mimarlık Fakültesinde düzenlenen balonun Öğrenci Birliğince basılacağı öne sürülerek, böyle bir hareket olduğunda şiddetli cezalara başvurulacağı bildirilir.

ODTÜ Öğrenci Birliği, hemen yazıyı cevaplandırarak, Rektörün öğrenciyi tanımadığını belirtir ve şöyle der:

“Mütevelli Heyeti sanki üniversite kendi mallarıymış gibi keyfi idarelerini son sınıra vardırmışlardır. Fikir özgürlüğüne ve üniversite özerkliğine inanmış dekanlar ve bölüm başkanları görevlerinden alınmışlardır. Öğrenci faaliyetleri kısıtlanmıştır. Bir takım yalan yanlış varsayımlar ve iddialara dayanarak ODTÜ öğrencisinin temsilcisi Öğrenci Birliğini tehdit edişinizi ise protesto ederiz.”

Balonun yapılacağı gece, ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş, jandarma ve polisten yardım ister. İki mangalık jandarma birliği, PTT'nin bulunduğu binada bekletilirken, Toplum Polisi de önlem alır. Bu arada, Mimarlık Fakültesi binasının çevresinde her 5 metreye bir polis konulur.

Mimarlık Fakültesinde düzenlenecek balo yapılır.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü adına Halil Çelimli ve Aydın el Altıntaş imzasıyla, yapılan balo hakkında bir bildiri yayınlanır.

Bildiride şu görüşlere yer verilir:

“ODTÜ öğrencisi emekçi halktan yanadır. ODTÜ En Devrimci Üniversitedir. Faaliyetlerimiz için bizlere hak verilmedi, fakat kıyafet baloları, maskeli balolara daima izin verildi. Bu baloların birer seks partisi olduğunu bilmeyen var mı? Kim olduğu bilinen bu gurubun ne halt ettiğini bilmeyen var mı? Evet, bizim üniversitemizde, halk çocuklarının üniversitesinde jandarma koruyuculuğunda Türklüğünü ve saçlarını kesmeyi unutmış züppeler cinsi arzularını tatmin ettiler.”

Balo nedeniyle Mimarlık Fakültesi'nde yapılan tartışma, Mimarlık Fakültesi'nde havanın değişmesine yolaçar. Bundan sonra, Öğrenci Derneği seçimlerini sürekli sol kesim kazanır.

Bu olaydan sonra Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanlığını sırasıyla Rüştü Meriçelli (1968), Arif Şentek (1969) ve Hasan Barutçu (1970) yapar.

Köy Enstitülerini Yeniden Açacağız

Köy Enstitülerinin 28. kuruluş yıldönümü dolayısıyla, 17 Nisan 1968 Çarşamba günü, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, ODTÜ Sosyal Demokrasi Derneği, TÖDMF, TMTF, AÜTB, Ankara Yüksek Okullar Talebe Birliği, 27 Mayıs Milli Devrim Derneği, ODTÜ Öğrenci Birliği, DTCF Talebe Cemiyeti, SBF Öğrenci Derneği, Gazi Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği, Veteriner Fakültesi Fikir Kulübü ve Hukuk Fakültesi Sosyal Demokrasi Derneği tarafından bir bildiri yayınlanır.

Bildiride şöyle denilmektedir:

“1- Milliyetçiliği, halkın kutsal duygularını sömürmemek ve tüm toplum hizmetlerini halka döndürmek, halk yararına kullanmak ve çalıştırmak olarak anlıyor ve buna da Atatürk milliyetçiliği diyoruz. Bunun dışında bir milliyetçiliğin varlığını da kabul etmiyoruz.

2- Köy Enstitülerinin, okuyan ve aydınlanan insanların sömürülemeyeceğini anlayan çıkarıcı zümreler tarafından, halkın bilinçlenmesini önlemek amacıyla kapatıldığı,

3- Böylece ezilen halka karşı olan, mutlu azınlığın elindeki iktidarların, halk yaranna olan her işi, her eylemi kösteklediklerinin kesinlikle bir daha anlaşıldığı,

4- Köy Enstitüleri kapatılmasaydı, bugünkü irtica ortamının kesinlikle olmayacağı ve yaratılamayacağı,

5- Köy Enstitülerinin ‘İş içinde, iş ile, hayat için eğitim’ sloganıyla, laik, demokratik eğitim ilkelerini uygulayan, tamamen ülkemize özgü bir eğitim düzeni yarattıkları,

6- Köy Enstitülerinin köy ve halk eğitimi sorununu çözmede, ülkemizin gerçeklerine en uygun ve yüzde yüz milli bir çözüm yolu olduğu inancımızı tekrarlayarak, Türk kamuoyunu Köy Enstitülerinin yeniden açılması çabasına katılmaya çağırıyoruz.”

Halka Dönük Üniversite Reformu

ODTÜ’nde, yeni öğretim yılı 1 Ekim 1968 Salı günü düzenlenen bir törenle açılır.

Törende konuşan ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı İskender Odabaşoğlu, “Devrimci öğrenciler olarak polislin coplaması ve ta-

kibine uğrama pahasına da ezilen ve horlanan halk için amansız savaşa devam edilecektir" der.

ODTÜ'nin açılış töreninde CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, Ferruh Bozbeyli, Kemal Satır, ODTÜ eski Rektörü Prof. Turhan Feyizoğlu ve Yargıtay Başkanı İmran Öktem de hazır bulunur. Öğrenciler, tören sırasında, İnönü'ye büyük sevgi gösterisinde bulunur.

ODTÜ'nün açılışından iki gün sonra ODTÜ Mimarlık Fakültesi öğrencileri, 2 Ekim 1968 Çarşamba günü, Halka dönük üniversite reformu" isteğiyle boykot yapma kararı alır. Boykot bir konsey halinde yürütülür ve Fakültenin bütün kapılarına "Direniş" pankartları asılır.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi'ndeki boykot sabah başlar. Boykotçu öğrenciler, reform gerçekleşene kadar boykotlarını sürdüreceklerini bir bildiri ile açıklar. Bildiri şöyledir:

"Öğrenciler, Arkadaşlar, Kardeşler,

Biz, Mimarlık Fakültesi öğrencileri. 2 Ekim 1968 günü yeni bir oluşumu yaratmaya başladık. Türkiye'de olagelen öğrenci hareketlerinden farklı ve ötesinde bir girişimi gerçekleştirdik. Yarattığımız olay kendi kendine gelişen, kendi kurallarını oluşum içinde bulan bir olaydı. Önceden tasarlanılarak doldurulmamış, kendi iç dinamiği içerisinde gelişen bir olaydı. Bu iç dinamiğin harekete geçirici gücü bütün fakülte öğrencilerinin bilinçli katkısı ve kararı oldu. Böylece Türkiye'de ilk kez bir toplum birimi, doğrudan demokrasi yoluyla, kendine dışsal hiç bir gücü tanımadan, kendi yönetimine kendi etkinliğini kattı. Yeni bir kavram getirmiş olduk böylece hakların elde edilmesi alanına. Hakları 'istenecek' ya da 'korunacak' bir düzelyde değil, 'alınacak' bir düzeyde düşünerek edilgenliğin, eylemsizliğin, sınırlı düşüncenin duvarını yıktık.

Yarattığımız olay aslında, üniversite eğitimimizin en güçlü, en değerli bir parçası oldu. Kendi yarattığımız oluşumun içinde kendi yarattığımız kavramları kurallaştırmayı, uygulamayı ve yenilemeyi öğrenmekteyiz. Bu yeni oluşumun üniversitemizin diğer birimlerinde ve diğer üniversitelerde önceden kararlaştırılmış sınırlı ve edilgen kalıplan yıkmakta yenilik getirici olacağına inanıyoruz.

Biz eğitimi, 'öğrencinin eğitimi' düşünmüyoruz. Eğitim tek yönlü değil çok yönlü bir süreçtir. Sürekli hareket halinde, yenilenen ve eğitimin bütün öğelerinin etkin katkısıyla oluşan bir süreçtir. Yarattığımız olay, öğrenci gövdesinin kendi isteminden ve gereksinmesinden doğan yetkili bir eylem olduğuna göre eğitim açısından da doğru bir olaydır.

Önümüzdeki aşama, öğrencisi ve öğreticisiyle bir bütün olan Fakültemizde 'hak' olarak gördüğümüz şeyleri tartışmak ve saptamaktır. 'Haklar', fakültemize dışsal hiç bir faktörden istemeksizin ya da onların 'hediye' olarak yukarıdan bağışlamasına meydan vermeksizin, fakültemizin bütün üyelerinin fiziki yoğunluğu ile alınacaktır. Bu şekilde alınan haklar gerçek 'haklar' olacaktır. Getirdiğimiz, yüzeydeki geçiştirme çabalarının çok ötesinde olan kavramlar yenidir ve ileri bir atılıştır. İlk uygulayıcıları, bizler, bütün üniversite, belki bütün genç kuşak olacağız."

Mimarlık Fakültesi öğrencileri, bu konuda yapılan çalışmalar sonuçlanana kadar derslere girmemeye karar alır ve sabahtan itibaren eyleme başlar.

"Yürürlükteki Eğitim Şekli Değiştirilmelidir"

Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin balattıkları eylem ODTÜ'nün diğer birimlerinde de tartışılmasına neden olur.

ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği, Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği, Elektrik Mühendisliği Öğrenci Derneği yöneticileri biraraya gelir ve akademik özerklik ile diğer sorunlar üzerinde tartışır. Tartışmadan sonra öğrenciler, boykot sebeplerini şöyle açıklamışlardır:

"Fakülte'deki eğitim tarzı tamamen Amerikan standardına göre yapılıyor. Mezun olan mimar mühendisler çalışma imkanı bulamadıkları için çoğunlukla Amerika'ya gitmek mecburiyetinde bırakılmaktadırlar. Buna engel olmak için yürürlükteki eğitim şekli değiştirilmelidir."

Boykotçuların istekleri şunlardır:

1- Kesin olarak üniversite özerkliği, "Fakülte'de Hükümet tara-

fından tayin edilen mütevelli heyet her şeye hakimdir. Bu heyette üniversiteden hiç kimse yoktur. Kararlar siyasi amaçlar taşıyor.”

2- Halka dönük üniversite, “Çeşitli şehirlerden gelmiş öğrenciler arasında farklılıklar kaldırılmalıdır.”

3- Üniversitede öğrenci Amerikan standartlarına göre yetiştiriliyor. Beyin ihracına mani olmak için bu sistem değiştirilmelidir.

“Türkiye’de İlk Olarak Denenen Bir Eylem Biçimi”

ODTÜ Mimarlık Fakültesi öğrencileri Mimarlık Fakültesi öğretim üyeleri, 3 Ekim 1968 günü, bir forum düzenler. Forumda çeşitli görüşler dile getirilir ve tartışılır. Forumdan sonra yapılan açıklama şöyledir:

“Arkadaşlar, kardeşler!. Aşağıda sunduğumuz açıklama Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin Direniş’in ikinci gününde ortaya koydukları eylemin bir özeti ve ‘doğrudan demokrasi’ ilkesi içinde çalışan öğrenci forumunun genel felsefesini ve bu konudaki gelişmeleri içermektedir.

62

Saat 09.30’da açılan öğrenci forumunun ikinci oturumunda ilk olarak ‘akademik özerklik’ için direnen Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin Türkiye’de ilk olarak denenen bir eylem biçimini, bir ‘tam demokratik’ işleyişi ortaya kordukları gerçeği üzerinde konuşuldu. Mimarlık Fakültesi öğretim üyelerinin toplantıları sonucunda kurulan irtibat komitesi toplantıya katıldı. Öğrencilerin de böyle bir komite kurması dileği irtibat komitesi üyesi sayın Abdullah Kuran tarafından foruma teklif edildi. Sayın Abdullah Kuran, ‘önce fakülte sorunlarımızı temsilciler aracılığı ile görüşelim sonra daha üst konularda ortak hareket noktaları aranz’ şeklinde konuştu. Öğretim üyelerinin bu teklifi forumda enine boyuna tartışıldıktan sonra şöyle bir görüş ortaya çıktı:

Öğretim üyelerinin kendi aralarında yapılacakları çalışmaları gelip forumda anlatma ve istedikleri zaman foruma katılmaları, ancak forumun karar ve yürütme yetkisinin hiç bir zaman bir kaç temsilciye veya komiteye verilemeyeceği gerçeği çoğunlukla bir daha saptandı. Bundan sonra, aynı gün içinde toplanacak olan diğer fakülte forumlarında, Mimarlık Fakültesindeki yepyeni tam

demokratik eylemi anlatmak üzere konuşmacı arkadaşların seçimine geçildi.

Öğleden sonra da devam eden forumda, Direniş'in ilk gününde ortaya konan 'akademik özerklik' ve 'tam demokratik öğrenci yönetimi' hedefleri yönünde yapılacak bilimsel çalışmaların yöntemi tartışılmaya başlandı. Çalışmaların forumdan kopuk komiteler tarafından yapılması yerine her öğrencinin kendi çalışması sonucu getireceği sorunların bütün forum tarafından tartışılarak sonuca götürülmesi güç kazandı. Bundan sonra forumun üniversite çerçevesinde eylemi geçmesi ve Direniş'in diğer fakültelere yayılması için bildiriler yayınlanması, miting ve yürüyüş yapılması önerildi. Forum bu çalışmaları hazırlamak üzere toplantıya Cuma sabahına kadar ara verildi."

Rektör ve Öğrenci Birliği, Boykota Karşı

ODTÜ Rektörü Prof. Kemal Kurdaş, boykot konusunda şun açıklamayı yapar:

"ODTÜ'nde boykot için meşru bir sebep olabileceğini zannetmiyorum. Üniversiteyi lüzumsuz huzursuzluğa ve büyük zorluklara sokacak hareketleri rektör olarak tasvip etmiyorum."

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı İskender Odabaşoğlu da, boykotla ilgili olarak şunları söyler:

"Boykot bizim üniversite için şimdilik yersiz oluyor. Ama bazı gruplar boykot liderliğini eline geçirmek için uğraşıyorlar."

Üniversitenin boykottan yana alan öğrencileri, Öğrenci Birliği'nin bu tutumunu kınar. İdari İlimler, Mimarlık, Makina ve Elektrik Bölümü öğrencileri, ODTÜ Öğrenci Birliği yöneticilerini tartışmaya davet eder. Ancak, Öğrenci Birliği, öğrenci sorunlarıyla ilişkin tartışmayı reddeder.

Öğrenci Birliği yöneticileri, "Boykotlann gerekli olmadığını" açıklar ve boykotçu öğrencileri, "İhanetle" suçlar.

Boykotçu öğrenciler ise, ODTÜÖB yöneticilerini, "Revisyonist bir tutuma sahip bu birlik yönetiminden başka bir şey beklenemedi" der.

Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin düzenlediği forumda ODTÜ

Öğrenci Birliği'nin boykota karşı olması hakkında şu tesbitlerde bulunmuştur:

"Öğrenci Birliği Ne Yapıyor? Dört öğrenci derneği tarafından, üniversite sorunları ve bir süredir sözü edilegelen 'reform' çalışmaları konusunu, öğrenci önünde açıkça konuşmağa çağrılan ODTÜ Öğrenci Birliği yöneticileri böyle bir oturuma katılmayacaklarını bildirdiler. Bu en hafifinden yöneticilerin bizim adımıza ne yapmakta olduklarını bize anlatmak istememeleri demektir. Bu onların görevlerine ve seçilme nedenlerine ters düşen bir tutumdur, yanlış bir yoldur.

Kapatı Kapılar Ardında Ne Dönüyor? Öğrenci Birmiş yöneticileri, diledikleri zaman değil, çoğunluğun oyları ile kendilerini iş başına getirmiş olan öğrencilerin dilediği her zaman bilgi ve hesap vermek zorundadırlar. Kapalı kapılar ardında sürdürülen pazarlıkçı tutumlar, öğrenciye rağmen öğrenci için bir gidiş, tepeden inmece anti-demokratik bir yol seçmek demektir.

Öğrenci Yönetime nasıl Katılıyor? Öğrenci yönetime, bir danışma organı olmaktan öteye gitmeyen, karar organı olmayan akademik onseylere, kurullara katılmakla yönetime katılmış demek değildir. Öğrenci ancak Mütevelli Heyeti ve rektör baskısının ortadan kalktığı özerk bir üniversitenin karar verici organlarına güçlü bir oranda katılmakla yönetimde etkili olur.

Anarşi Yok, Demokrat ve İlerici Bir Forum Var. Sürdürmekte olduğumuz direniş hareketini anarşiyle suçlayanlara en iyi cevap geyip çalışmalarımızı görmek olacaktır. En demokratik şartlar altında, herkesin söz sahibi olduğu forumda bir anarşi değil, doğrudan demokrasinin, pazarlıklarla taviz koparmadan hak isteminin en başarılı uygulamasını göreceklerdir.

Direniş katılın. Hak verilmez alınır kardeşler. Pazarlıklardan, tavizlerden, kapalı kapılar ardında dönen dolaplardan bir onuç beklemeyin. Reform diye bize tembel talebe reformunu yutturmasınlar.

Kardeşler direnin. Tek güç sizsiniz. Fakülte ve bölüm forumları kurarak bu sahteci gidişe son verin. Direnen mimarlık Öğrencileri."

ODTÜ'de Bütün Öğrenciler Derslere Girmeme Kararı Alıyor

İdari İlimler Fakültesi öğrencileri de, 3 Ekim 1968 Perşembe günü, derslere girmeme eylemi başlatır.

Öğrenciler, eylem nedenlerini şöyle açıklar:

“Boykotumuz, halk yararına reformların gerçekleştirilmesi için başvurulmuş bir direniştir. Türkiye’de halka dönük ve halk yararına olan reformlara sırt çevrilmektedir. Gençliğin tepkisi aslında bu vurdumduymazlığı protesto amacını taşımaktadır.

Davranışımızın nedenleri diğer fakültelerden tamamen farklıdır. Biz devrimci ve reformcu bir düzen istiyoruz. Fakültemizde mütevelli heyet, bu türlü faaliyetlere mani olmakta, devrimci öğretim üyelerinin üniversiteye girmesine karşı çıkmaktadır. Bu üniversite özgürlüğü ile bağdaşmaz. Üniversite tam olarak halka dönük olmalıdır. Öğrenciler, bir birlik olarak eyleme katılacaklar ve devrimci, ilerici, halkçı bir eğitimin üniversitede tesisine kadar direnişlerini devam edeceklerdir.”

ODTÜ’nün bütün anfilerinde öğrenciler, toplu olarak boykot meselelerini görüşüp, tartışmaya başlar. Bundan dolayı bütün fakültelerdeki dersler tamamiyle kesilir.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi boykotçu öğrencileri, ODTÜ Öğrenci Forumu’na sunulmak üzere şu kararları alır:

“2 Ekim 1968 gününden başlayarak sürdürdüğümüz direnişimiz hiçbir zaman, küçük ayrıntılı konularda tavizler elde etmek için değildir. Biz, üniversitenin bu tekdüze gidişini kırarak, dinamik süreçler ortaya konmasını istiyoruz.

Direniş hareketimiz böyle bir süreçtir. Toplanan forumlar böyle bir süreçtir. Ve en önemli süreçte “öğrencinin yönetime katılması”dır. Bu gerçekleşmelidir, böylelikle sürekli işliyen yeni bir sistem kurulmuş olacaktır.

Öğrencinin Yönetime Katılması Hangi Şartlar İçinde Gerçekleşir:

ODTÜ’nin bugünkü düzeni içinde öğrencinin, Akademik Konsey, Fakülte Kurulları ve Bölüm Kurullarına katılması yönetime katılma olarak kabul edilemez. Çünkü, bu organlar yönetici organlar değildir.

Üniversite, Anayasa'nın öngördüğü idari ve bilimsel özerklik ilkelerine aykırı olarak üniversite dışındaki kişilerden kurulu Mütavelli Heyeti tarafından yönetilmektedir.

En kısa zamanda bunun düzeltilmesine gidilmeli, bu "tercüme sistem" ülkemiz koşulları, Anayasa ilkeleri ve çağdaş üniversite kavramı ile tutarlı bir şekil kazanmalıdır.

Ancak özerk bir üniversitenin karar verici organlarına, yönetici organlarına giren öğrenci yönetime katılmış demektir.

İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Forumunun yayınladığı "Genel Görüş ve İstekler"e ayrıntılarına girmeksizin katılmaktayız.

Sonuç:

1-Yukanda anlattığımız görüşler açısından, ODTÜ'nde bugünkü düzeni ortaya çıkaran 7307 sayılı kanunun değiştirilmesi gerekmektedir.

2- Kanun değişikliği yapıncaya kadar gerekli yönetmelik değişiklikleri yapılarak "özerk üniversite içinde öğrencinin yönetime katılması" ilkesine mümkün olduğu kadar yaklaşılmalıdır.

3- Biz, bugün, en kısa zamanda "öğrencinin yönetime katılması" sürecinin bir model olarak Mimarlık Fakültesi'nde başlamasını istiyoruz ve Fakülte Genel Kurulu'nun sayın üyelerinden,

a) Fakülte Genel Kurulu ve Bölüm Kurullarına, 1/3 oranında, öğrencilerin oylarıyla seçilmiş öğrenci temsilcilerinin oy hakkına sahip olarak katılmalarına,

b) Fakülte içindeki diğer bütün kuruluşlara da gözlemci olarak öğrencilerin katılmasına,

c) Bugünkü gelişmeler ışığında, forum ve seminerlerin öğretim üyeleri ve öğrencilerin katılımıyla sürdürülmesine karar vermelerini bekliyoruz."

Öğrenci, Sınıf Çatışmasında Bir Baskı Aracı Olarak Ortaya Çıkar

7 Ekim 1968 Pazartesi günü ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde bütün öğrencilerin katıldığı bir forum düzenlenir.

Forumda yapılan tartışmalardan sonra hazırlanan bildiri özetle şöyledir:

“Bir öğrenci hareketinin niteliğini tanımlamadan önce öğrenci kitlesinin, toplum içindeki konusunu saptamak gerekiyor. Öğrenci topluluğu üretimle doğrudan ilişkili olmadığından sınıf niteliği taşımaz. Ancak öğrenci hareketi karşı durduğu kurumlarla olan savaşında üretici güçlerin yaratacağı harekete önderlik eder. Böylece sınıf çatışmasında etkin bir baskı aracı olarak ortaya çıkar. kendisini doğrudan iygilendiren özel sorunların çözümü bile üretim ilişkilerine bağlı olduğundan kapsamı dar tutulmuş, amaçlara yönelmek üzere bu üretim ilişkilerinin değişimini gerçekleştirecek hareketlere önderlik etmekten başka yöntem gütmesi yanlış ve etkisizdir. Doğrudan ilişkisi bulunan kurumları etkileyerek kazanabileceği tavizlerle reform yaptırmak olanağı varsa da temel üretim ilişkileri değişmedikçe bu çözümler süresiz ve aldatıcıdır.

Reformla sağlayacağımız çıkarlar sahtedir. Çeşitli konularda bizlere verilecek tavizler karşılıksız verilmeyeceği gibi kurumsal yöneticinin çıkarlarına aykırı düşeceğinden ilk fırsatta geri alınacaktır. Örneğin:

Özerklik: Soyut anlamda üniversitelerin kontrol edilmeden ve sınırlandırılmadan bilimsel araştırma yapma ve bunları toplumsal düzeyde yayma özgürlüğüdür. Bu tanımdaki bir üniversite, mevcut düzenin şartlandırılmalarına karşıt araştırma ve yayın yapabileceğinden düzen yöneticileri kendilerini koruma sistemi içersinde böyle bir potansiyeli dizginleme çabasıdadır. Mütevelli Heyeti bu nedenin sonucudur, neden ortadan kalkmadıkça sonuç değişmez.

Halka dönük eğitim: Bireyleri, devrimci toplum düzeni yaratmak için bilinçlendirmek ve bu yönde toplumun bütün kişilerine eşit olanaklar sağlamak halka dönük eğitimin ana ilkesidir. Bu tanımdaki bir eğitim düzeni mevcut düzenin tutucu güçleriyle çeliştiğinden ilkokuldan üniversiteye tüm eğitim kurumlarını içine alan eğitim sistemini çıkarlarına göre düzenler. Halka dönük eğitim sistemi bu nedenin sonucudur neden ortadan kalkmadıkça sonuç değişmez.

Öğrencinin yönetime katılması: Örnek bir model olarak tanımladığımız, ileride açıklanacak yeni kuruluşun doğurduğu bir olgudur. Mevcut düzende ise öğrencinin yönetime etkin bir şekilde

katılamıyacağının nedeni, yönetime katılması söz konusu olan öğrenci kitlesinin üniversiteyi kontrol altında tutmak isteyen güçlerin bu amaçla yarattıkları piramidal bürokratik kurumların parçası durumuna getirileceğidir.

Türkiye için yararlı eleman yetiştirilmesi: Yukarda sözünü etmiş olduğumuz koşullardan dolayı olanaksız olduğu gibi, böyle bir elemanın yaratılmış olduğunu kabul etsek bile, Türkiye'yi kontrol edici güçlerin çıkarlarına dönük bir üretime itilecektir. Bundan dolayı üretim ilişkileri temelden değişmedikçe herhangi bir eleman toplumun geniş kitlesi için yararlı olamaz. Bütün bunlardan dolayı bu tür bir çaba harcamak, gerçekte sahip olamayacağımız avantajlar istemek sonuçsuzdur. Anlatılan yanıltıcı yöntemle girilecek bir hareket, sönmüldüğünde, toplumda etki bırakacak nitelikte bir deneyim olmayacaktır. Böylece elde edilecek maksimum tavizler yanlış değerlendirme sistemi dolayısıyla gerçek ve somut sonuçlar gibi yorumlanmalı, aksine bu yolda harcanacak çaba hiç bir zaman varolmayacak noktalara ulaşma çabası olduğundan idealist, lafta kalacak bir tutum olarak nitelendirilmelidir.

Bu bilinçle hareket eden ODTÜ öğrencileri, sorunlara yüzeyde çözümler aramadan derhal toplumsal nedenlere inmekte ve taviz vermeksizin eyleme deneyisel yoldan girmektedir.

Bu eylem içinde amacımız, Türkiye'nin çıkmasındaki toplum düzenini sarsmaktır. Eylem stratejimiz;

Doğrudan ilişkili olduğumuz kurumları yıkmak, dolaylı olarak etkisi altında olduğumuz kurumları tanımamak.

Temelini bütün öğrenci kitlesinin direniş ve yeni baştan kurma olgusundan almış hareketimizle üretim güçlerine önderlik edecek örnek modeli yaratmaktır.

İçinde bulunduğumuz eylem, sonuçları bir kenara bırakarak nedenlere eğildiği oranda gerçekçi bir eylemdir. Bilinçlendirici ve gerçekçi bir eylem, yukarıda anlatılan nedenlerden ötürü, ancak ve ancak alışılan kalıpların dışına çıkıldığında olanaklıdır.

Yukarıda tanımlanan eylem stratejisinde kurumları doğrudan ve dolaylı etkileyen olarak ikiye ayırmıştık.

Doğrudan ilişkili olduğumuz kurumlar fakülte kurumları, akademik konsey, rektörlük ve mütevelli heyetidir. Saptamaya çalıştığımız, öğrenci forumunun temelini yarattığı örnek yeni kuruluş modelinde bu kurumların kendilerine benzerlerine yer vermeden onlarsız oluşumu gerçekleştirdik. Zaten tanımladığımız bu kurumlara da istek yöneltmiyeceğimiz önceki yazılan ve açıklanan noktalardan çıkmaktadır.

Bu hareketin fiili amacı nedir?

Hedefimiz, karşı durduğumuz kurumların dokunulmazlıklarını kaldırmak, toplumu uyandırıcı nitelikte bir örnek göstermektir.

Bu tutum bizi kesin başarıya ulaştıracak değildir. Çünkü, yaşadığımız tutucu ve bozuk düzen ancak geniş kapsamlı sınıfsal ve ekonomik temellere yönelmiş bir eylemle sarsılabilir.

Böyle bir direniş ve eylem ODTÜ içinde sadece bir veya iki fakülteye ait kalırsa nasıl tüme oranla yerel kalacaksa, Türkiye çapında da ODTÜ'nün bütün hareketi aynı anlamda yerel kalacaktır. Bunun için de hareketin bütün üniversitede ve türkiye'deki diğer üniversitelere yayılması gerekmektedir. Öğrenci topluluğunu taban olarak alan bir forum, Mimarlık Fakültesi'nde bilinçli olarak ortaya kondu. Bu bilinçli tutum, bu öğrenci hareketinin mevcut kalıp ve kurumlar içerisinde gelişemeyeceği ve öğrenciye eylem içinde bilinçlenme yönünde pek az şey getireceği gerçeğinden doğmuştur.

69

Boykot süresi içinde yapılacak seminerler, açık oturumlar ve diğer çalışmaları yürütmekten öğrenciler sorumlu olmalıdırlar. Burada kişiler kendilerine ve topluluğa karşı sorumluluklarını hissetmelidirler.

Bunu sağlamak boykotun ilkesi olmalıdır. Böylece kamuoyunda geliştirilmekte olan 'öğrencinin eğitimden çıkmak için boykot yaptığı' yargısını silmeliyiz. Bu hareketin halktan kopuk olduğu konusuna meydan vermemeliyiz. Bunun için ortaya koyacağımız öğrenci boykot süresince eğitime devam etme şekli istediğimiz çizgide bir eğitimin modeli olarak geliştirilmelidir.

Amacımız, ülkenin bozuk yapısını sarsmak ve çıkmazlarını, çelişmelerini bu boykot süresi içinde öğrencinin ve onun önderliğini yaptığı halkın gözönüne sermek olmalıdır. Mimarlık Öğrencileri Forumu."

Boykot İçin Referandum

ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş, 10 Ekim 1968 Perşembe günü, bir bildiri yayınlarak, öğrencilerin boykota son vererek derslere girmelerini ister. Boykotçu öğrenciler ise, Fakülte binalarına asılan bu bildirileri yırtar.

Bu arada, üniversitenin çeşitli fakültelerinde boykot için referandum yapılır. Yapılan referandum sonunda İnşaat, Kimya, Maden ve Metalurji Fakülteleri boykotu reddeder.

ODTÜ'nde, 11 Ekim 1968 Cuma günü, Fen ve Edebiyat Fakültesi ile Mühendislik Fakültesinin Makina Bölümünde derslere girmeme kararı alınır. Fen ve Edebiyat Fakültesinde derslere girmeme eylemi yapılсын mı yapılmasın mı kararının oylanmasına 48 kişi katılır. 39 kişi kabul, 9 çekimser oyla derslere girmeme eylemi başlatılır. Alınan derslere girmeme kararına uymayan bir kısım öğrenci ile boykotçular arasında üçlü anfinin bulunduğu binada çatışma çıkar. Çatışmada binanın giriş kapısının camları parçalanır.

70

Boykottan vazgeçirmek için kampüste yayın yapmak amacıyla ODTÜÖB, fakülte binalarının çatılarına hoparlör yerleştirir. Hoparlörden yapılacak boykotu engelleme çağrılarının yapılmaması için boykot yapan öğrenciler, gece hoparlör kablolarını sökmek için plan yapar.

Sinan, bekçilerle, bir aşağı bir yukarı dolaşıp, onları oyalamak amacıyla, "Köroğlu" hikayeleri anlatırken, diğer arkadaşları çatılardan bir kilometre uzunluğundaki hoparlör kablolarını söker.

Sonuçta, ODTÜ'deki boykotlar, 17 Ekim 1968 Perşembe günü, amacına ulaştığı gerekçesiyle tamamen sona erdirilir. Öğrenciler, derslere başlar.

Ağaç Bayramı

Kurulduğundan bu yana geleneksel olarak her yıl ODTÜ'de "Ağaç Bayramı" düzenlenir.

Ankara'da önde gelen resmi, askeri ve diplomatik kişilerin bu şenliğe katılması için çağrı yapılır. Katılanlara Eymir Gölü tesislerinden yararlanması için kart verilir.

Sabahleyin erken saatte yurtları dolaşan Rektör Kemal Kurdaş, bütün öğrencileri uyandırarak, "Ağaç Dikme Bayramına" katılmalarını ister. Ağaç dikme sevgisinin sadece ODTÜ'de değil olanakları içinde tüm Türkiye'ye yaymak için çaba gösterilir.

Ağaçlandırma çalışmalarına katkıda bulunmak amacıyla ODTÜ'lü öğrenciler, ODTÜ arazisinde yetiştirilen 3.000 çam fidanını Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne götürür ve 23 Kasım 1964 Pazarı günü, üniversitenin arazisine dikilmesine yardımcı olur.

Ankara'da bulunan ilkokul, ortaokul, lise ve camilerin bahçelerini ağaçlandırılması kararlaştırılır. Bu yerlere ağaç götürülerek, ağaçların dikilmesine yardımcı olunur.

25 Şubat 1966 Cuma günü, Dikmen İlkokulu 4. ve 5. sınıf öğrencileri, Rektör Kemal Kurdaş'ın nezaretinde ÖDTÜ'de 2 saatte 1000 adet çam fidanı diker.

1961 yılından itibaren ODTÜ'de her yıl düzenlenen "Ağaç Bayramı"nın yedincisi, 8 Aralık 1968 Pazar günü yapılır. Fidanların dikileceği bölgede toplanan öğrenci ve konuklara kürekler dağıtılır. Dikim, ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş'ın 10.20'de konuşması ile başlar.

Kurdaş, yaptığı konuşmada özetle şunları söyler:

"Ağaç dikme mevsimi başlamıştır. Yurt çapında başlatılması gereken bir kampanyanın bu yıl da öncülüğünü yapıyoruz. 7 yıldan beri ODTÜ arazisine 13 milyon fidan dikildi. Ağaç dikme işi çok zor bir iş olduğu için devlet bunu himayesine almak zorundadır.

Devlet her isteyene istediği cins fidan vermelidir. 25 milyar liralık bir bütçeden ayrılacak miktar bunun için yeterlidir. Ordu birlikleri bile dikecek fidan bulamamaktadır. Öteden beri söylüyorum, gençlerimiz askerliklerinin son ayında fidan dikmelidirler. Bir fidan kökünün tutturulamadığı yerde hiç bir rejim tutturulamaz."

Konuklar, daha sonra, başta Rektör Prof. Kemal Kurdaş, olduğu halde ağaç dikmeye başlar. ODTÜ öğretim üyeleri, ODTÜ idari personeli ile eş ve çocukları, Tarım Bakanlığı ilgilileri, Türkiye Tabiatını Koruma Cemiyeti üyeleri, Tuğgeneral Macit Akman ve civar köy okullarının öğrencileri de ağaç dikme törenine katılır. Törende, ODTÜ arazisine 20.000 fidan dikilir.

Bozkırda tek bir alıç ağacının bulunduğu ODTÜ arazisinde, 3 Aralık 1961 Pazar günü başlayan ağaç dikme bayramı, sekiz yılda, otuz ağaç çeşidinin bulunduğu 12 milyon ağaç dikilmesine kadar ulaşır. Ağaç dikmenin öncüsü, 21 Kasım 1961 Salı günü, ODTÜ'de görevine başlayan Prof. Kemal Kurdaş'tır.

ODTÜ İşgal Ediliyor

ODTÜ öğrencileri, 1 Nisan 1969 Salı günü sabahı, bir forum düzenleyerek iktidarın tutumunu ve çıkarmak istediği baskı kanunlarını eleştirir. Forum sonunda alınan karar gereğince, baskı kanunlarını protesto amacıyla öğrenciler derslere girmez.

Boykotu pasif direnme sayan ODTÜ Mimarlık Fakültesi öğrencileri, 7 Nisan 1969 Pazartesi günü sabahı, yaptıkları bir forum sonunda fakültede yönetime el koymaya karar verir.

500'den fazla öğrencinin oy birliği ile, öğretim üyelerine fonksiyonlarının ve kurumsal statülerinin sona erdiği ve odalarının sadece kendilerine ait kısımlar olmadığı bildirilme kararı alınır.

Yönetime el koyma ve fakülte sınırlarını terketme kararı, başta Dekan Ekmel Derya olmak üzere Mimarlık Fakültesindeki 50 öğretim görevlisine, birer birer doğrudan tebliğ edilir.

İşgali yapan öğrenciler, özetle şu açıklamayı yapar:

"Öğrenci ile doğrudan ilişkili bulunan Mütevelli Heyeti, Rektörlük, Akademik Konsey, Dekanlık ve Fakülte Kurumlarını Mimarlık Fakültesi Forumu tanımamaktadır.

Üniversite ve fakültemizde kesin bir devrim yapılması gereklidir. Boykotun başlangıcından bu yana, yönetim kurulu ve öğretim üyeleri hiç bir suretle bizim sorunlarımızla ilgilenmediler. Bunun üzerine biz de işgale başvurarak kendilerini iyice uyarmak istedik.

İşgal hareketi, yönetime el koyma ve yönetimi etkilemedir. Bu karar, bütün mimarlık Fakültesi öğrencilerinin isteği üzerine alınmıştır.

Karşılıklı eleştiri ortamı yaratılmak üzere öğretim üyelerini açık tartışmaya davet ediyoruz.

Bugüne değin ancak Dekan'ın özel müsaadesiyle açılabilen laboratuvar, atölye, stüdyo ile ozalithaneleri, bu sabahtan itibaren öğrenciye açıktır.

Bu Mimarlık Fakültesi'nin dönüşüm programıdır.”

Öğrencilerin almış olduğu işgal kararı karşısında Mimarlık Fakültesi Dekanı Ekmel Derya, görevini bıraktığını açıklar. Öğrenciler, bunun üzerine, Dekanlık nöbeti tutmaya başlar. Bu nöbetten amaçlarının, Dekanlık evraklarının korunması olduğunu ifade eden öğrenciler, bu nöbeti 2 saatte bir birbirlerine devrederek devam ettirir.

İdari, teknik işlerde çalışan personel ile idari şeflere, “Görevleriniz sona erdi” diyen öğrenciler, bu görevlere, kendi aralarından atama yapar.

Daha sonra, Dekan ve öğretim üyelerini Fakülte'den dışarı çıkartan öğrenciler, saat 11.30'dan itibaren binaya giriş çıkışları da yasaklar.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nin öğrenciler tarafından işgal edilmesi olayı, 8 Nisan 1969 Salı günü ODTÜ Profesörler Kurulu ve Öğrenci Genel Kurulunda ayrı ayrı görüşülür.

Saat 09.00'da ODTÜ büyük anfide bütün öğrencilerin katıldığı genel bir forum düzenlenir.

Forumda konuşan öğrencilerin bir kısmı, “Beyaz Saray” olarak niteledikleri Rektörlük binasının işgalini ister. Sosyal Demokrasi Derneğine üye olan öğrenciler ise, Cumartesi günü fakülte ve yüksek okullarda boykotların sona ereceğini, işgalin anlamsız olacağını söyler. Tartışmalardan sonra yapılan oylamada Rektörlük binasının işgali oy çokluğu ile kabul edilir.

Forumdan sonra yürüyüşe geçen binlerce öğrenci, Rektörlük binasının etrafını çevirerek, giriş çıkışları kontrol altına alır. Bina-daki görevliler, öğrencileri içeri sokmamak için kapıları kilitler. Ancak öğrenciler, camları kırarak içeriye girer ve önce memurları dışarı çıkarır. Çıkmak istemeyenler de zor kullanılarak dışarı atılır.

Toplantı salonundaki telefonlara da el koyduktan sonra Rektör Kemal Kurdaş'ın makamına giden öğrenciler, toplantıda bulunan Kurdaş ve diğer öğretim üyelerini, “Burada yapılacak işiniz kalmadı. Buyurun dışarıya” diyerek Rektörlükten dışarı çıkarır.

Rektör Kurdaş, dışarıya çıkarılırken, yüzlerce öğrenci, “Go home Kurdaş”, “Amerikancı Kurdaş”, “İşbirlikçiler kahrolsun”, “Satılmış” diye bağırır.

ODTÜ Rektörü Kurdaş da, öğrencilere şu karşılığı verir:

"Ben satılmış değilim. Amerika'ya satıldığımı, Amerikalıların adamı olduğumu ispat edin intihar edeyim. Amerika'da bankalar da dolarlarım olduğu ve villamın bulunduğunu ispat edin size vereyim. Ayrıca bu hareketiniz de rejim düşmanlarının işine yaramaktadır. Tasvip etmiyorum. "

Rektör, dışarı çıkarken kendisini bazı öğrenciler korur. Kurdaş, ayrıldıktan sonra, Rektörün makamına genç bir öğrenci oturur, binanın ön cephesine de büyük harflerle, "Bu Amerikan üssü ele geçirilmiştir" pankartı asılır.

Rektör Kemal Kurdaş, üniversiteyi terkettikten sonra binalara giren işgalci öğrenciler, odalara ve duvarlara, "Bu bina da kurtuldu", "Sürekli Devrim" ve "Dönüşüm" gibi sözler yazılı dövizler asar. Daha sonra hoparlörlerle yayına başlayan işgalci öğrenciler, sık sık arkadaşlarına dağılmalarını ihtar eder.

İşgal sırasında ve işgalden sonra resim çekilmesine mani olan işgalci öğrenciler, foto muhabirlerinden resimlerinin çekilmemesini de ister. Öğrenciler, gazetecileri polise fotoğraf vermekle suçlar. Bir grup öğrenci, Rektörlük binasının resmini çekmek isteyen Faysal Geyik isimli foto muhabirini tartaklar.

Gazetecileri Rektörlük binasına sokmayan işgalciler, daha sonra, basın toplantısı düzenleyeceklerini söyler ve gazetecileri içeri çağırır. Fakat, gazeteciler bir süre önce kendilerini tartaklayan öğrencilerin basın toplantısına gitmez. Bunun üzerine işgalciler, gazetecilerden özür diler ve gazetecilere, basın toplantısı yapmaktan vazgeçtiklerini, bir bildiri yayınlayacaklarını söyler.

Yönetime El Koyan Devrimci ODTÜ'lüler

İşgalden sonra yayınlanan ve rektörlüğün işgalinin tüm üniversitenin işgali anlamına geldiğini, direnişin, hükümetin baskı kanunlarından vazgeçmesine ve üniversite rektörünün öğrenciler üzerindeki baskısının kaldırılmasına kadar devam edeceği açıklanan ilk bildiride, şu görüşlere yer verilmiştir:

"ODTÜ'de bir Amerikan üssü olan Rektörlük ele geçirilmiştir. Türkiye'nin bağımsızlığından yana ve Amerikan emperyalizminin

yerli maşalarının ortaya koymak istedikleri faşist baskı kanunlarını protesto eden devrimci ODTÜ gençliği, yapılan genel forumda öğrencilerin ezici bir çoğunlukla aldığı kararla, Amerikancı rektör Kurdaş'ın şatosunu ele geçirmişlerdir.

Hareketin amacı, Amerikancı olduğunu açıkça ortaya koyan ve faşist baskı kanunlarına karşı direnen devrimci gençliğe, tüm uşaklarıyla birlikte ellerinden gelen bütün baskıları yapmaktan geri kalmayan Amerikan uşaklarına en kesin cevabı vermektir. Tüm Türk halkına Milli kurtuluş savaşımızın süresi içinde yolumuzdaki bütün Amerikan üslerinin de bir gün aynı şekilde teker teker ele geçirilebileceğini, kanıtlamaktır.

Tüm Amerikancıların maskelerini açık seçik kitlelerin gözü önünde düşürmek görevimizdir. Tüm ilerici güçleri bu ortak mücadelede yanımıza çağırıyoruz.”

8 Nisan 1969 günü yayınlanan ikinci bildiri de şöyledir:

“Devrimci Arkadaşlar,

Bizler dün toplanan genel forumun aldığı karar üzerine, ODTÜ içinde bir Amerikan üssü olan rektörlük binasına el koyduk. Harekete girişirken kesin olarak inanıyorduk; bu, içinde bulunduğumuz ortamda en devrimci eylemdir. Şunu da biliyorduk ki, bugüne kadar geniş öğrenci kitlesi tarafından yapılan bütün eylemlerin gerisinde kalan Öğrenci Birliği bu eylemi de desteklemek isteyecektir. Fakat, gerçek devrimciler inandıkları yolda giderler ve ilkelerinden taviz vermezler.

Boycot bir noktadan sonra tutucu bir direniş biçimi olmakta ve yeni aşamalar kaydetmemizi önleyerek bizleri çıkınaza sokmaktadır. Devamlı boykot, bir yerde anlamını kaybediyor ve olağan bir şey olarak ortaya çıkıyor ve boykotlar güçsüz bir şey olarak ortaya çıkıyor ve boykotlar güçsüz bir şekilde son buluyor. Kalıplaşmış kafalara sahip olmadığımızı karşıımızdakilere göstermek ve boykotumuzu en güçlü şekilde bitirmek amacı ile yönetime el koyduk. Ve karşıımızdaki vurduğum duymaz yöneticileri kulaklarından tutup dışarı atarak onlara gereken dersi hepimizin adına verdik. Ve gene şunu ispatladık ki; günlerce boykot yapan üniversite öğrencisini ciddiye almayıp, üstelik öğrenciye ne istediğini soracağı yerde üniversiteyi nasıl kapatacağını tasarlayan çiftlik yöneticileri öğrenci karşısında yenilgiye uğramaya mahkumdur.

Biz devrimciler gelişmeye inanmaktayız. Düşüncelerimiz her zaman ileriye dönüktür. Biz sene başında ilk defa boykot yaptığımız zaman gericiiler karşımıza çıkıp öğrenci kitlesinin gelişmesine engel olmak istemişlerdir. Şüphesiz devrimci öğrenci kitlesi her türlü baskıya rağmen onları aşmıştır. Bu defa da yönetime el koymaya karşı çıkıyorlar. Çünkü, aslında kendileri de inanmıyorlar. Ama, devrimci öğrenci kütlesi gene kendisini gösterecektir.

Çiftlik yöneticileri, burada kendilerine yer kalmayınca dışardan ahkam kesmeye kalktılar, okulumuzu kapatma tehditleri savurmaya başladılar. Cumartesi gününe kadar işgal kesilmez ise, üniversiteyi tatil edeceklermiş. Merak etmesinler, bizler öğrenciyiz ve fiilen yönetimdeyiz. Onlara bu fırsatı vermeyeceğiz. Bilinçli olarak başladığımız bu eylemi, bilinçli olarak ve en tutarlı biçimde noktalamaya çağız.

Arkadaşlar,

Bizler dün gece Rektörlük binasında sabaha kadar forum yaptık. Hareketimizi örnek bir dayanışma ve bilimsel tartışma ortamı içinde sürdürüyoruz. Ve bütün devrimci kardeşlerimizi sonuca varacak dayanışmaya davet ediyoruz. ODTÜ'lüler devrimciliklerine her zaman ispatlamışlardır, bir kez daha ispatlamaya hazırdırlar. Buna inancımız tamdır.

Devrimci kardeşler,

Forumlarda bizleri savunun.

Sizleri bu eylemde de yanımızda görmek istiyoruz

Yönetime El Koyan Devrimci ODTÜ'lüler."

ODTÜ'nün işgalinden sonra Kemal Kurdaş başkanlığında toplanan Akademik Konsey, 12 Nisan 1969'a kadar üniversitede normal çalışma düzeni kurulmadığı takdirde, okulun 1 Ekim 1969 tarihine kadar geçici olarak tatiline karar verir.

FKF Başkanı Yusuf Küpeli, bu konuda şunları anlatmıştır:

"ODTÜ'nin işgali sırasında, ben işgal yerinde ve işgalcilerin yanında olduğum için, haberim olmadan, Doğu Perinçek, bir bildiri-yi FKF imzası ile teksir edip dağıtacak. Bu bildiri nedeniyle bazı insanlar tutuklanmış olduğu için konuşamayacak, bunu Doğu'nun yazdığını anlatamayacaktık."

Öğrenci Hakları Bundan Sonra Ancak Fiili Durumlarla Elde Edilebilir

ODTÜ Akademik Konsey'in aldığı kararı görüşmek üzere öğrenciler, 9 Nisan 1969 Çarşamba günü, ilk önce, "Üçlü Anfi" denilen salonda toplanır. Fakat buraya sığmayan öğrenciler, daha sonra, üniversitenin stadyumunda toplanır.

Öğrenciler, foruma bir başkan ve iki yardımcısını seçmek için 1,5 saat süreyle tartışma ve oylama yapar.

Bir başkan ve iki yardımcısını seçtikten sonra öğrencilerin, ODTÜ Stadyumunda yaptıkları 3,5 saatlik forumda, "İşgale karşı olan ve boykotun kalkmasını isteyen ODTÜ Öğrenci Birliği" ile "ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü taraftarları" arasında sert tartışmalar olur.

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı İskender Odabaşıoğlu, özetle şunları söyler:

"işgal ve boykota devam edildiği takdirde 5.500 öğrencinin öğrenimleri tehlikeye girecek. Demokratik düzen için direniyoruz, diyorlar ama demokratik düzeni yok ediyorlar. İşgal altındaki bir üniversitede demokrasiden, Anayasadan bahsedilemez."

İşgal taraftarlarının sözcüsü Sinan Cemgil ise, özetle şunları söyler:

"Öğrenci hakları bundan sonra ancak fiili durumlarla elde edilebilir. Tehditler karşısında yılmayacağız. Üniversiteyi işgal için verdiğimiz karar belli kişilerin değil çoğunluğun kararıdır. Yöneticiler yaşlılıkları sebebiyle esneklik kabiliyetlerini kaybettikleri için meselelerimizi değerlendiremiyorlar. Dün Amerikan üssü dediğimiz rektörlük binasını işgal ettik. Bu işgal devam etmelidir. Mücadelemizi toplumun diğer sınıflarına da anlatmalıyız.

Bugün Amerikan üssü işgal altındadır. Amerikan celladının arabasını yakanlar önce ihbar edildi ama sonra onlara hak verildi. Geçen forumda, 'Silahlanıp Kızılay'a inelim' dediler ve böyle bildiriler dağıttılar. Biz silahlanırsak Kızılay'a inmeyiz. Nereye gideceğimizi iyi biliriz. Demokrasiyi savunmak için yaptığımız mücadeleye duvar gibi karşı çıkanlar var. Bu duvarları yıkıp geçeceğiz. Yılmadığımızı ve bir şaki grubu olmadığımızı kabul ettirmeliyiz, bu da ancak

eylemle olur. İşgal devam etmelidir. Üniversiteyi istediğimiz zaman biz kapatır, biz açarız.”

ODTÜ Sosyal Demokrasi Derneği Başkanı Osman Coşkunoglu da yaptığı konuşma özetle şunları söyler:

“Hürriyetlerin ortadan kalktığı bir üniversitede size hitap ediyorum. Rektörlük binasına sosyalistlerden başka kimse giremiyor. Kahrolsun Amerika'ya satılmışlar, kahrolsun Çin'e satılmışlar.”

Konuşmalardan sonra: işgal ve boykotun süresiz devam etmesini, Salı günü bitmesini, Cuma günü bitmesini öngören üç önerge verilir. Önce “süresiz boykot” önergesi reddedilir. Daha sonra diğer iki önerge oylanır ve “Akademik Konsey kararna boyun eğilmediğini ispat” gerekçesi ile ve işgal ile boykota Akademik Konseyin koyduğu süreden sonra, yani 15 Nisan Salı günü son verilmesini isteyen önerge pek az bir farkla kabul edilir.

Foruma üniversitenin 5.500 öğrencisinden 2.384'ü katılır ve oy kullanır.

İşgal taraftarları, bunun üzerine, Rektör binasından devamlı anons yapar ve bütün öğrencilerin Rektörlük binasını ziyaret edebileceklerini belirtir.

Rektörlük binasının tepesinde bulunan sirenin başına bir öğrenci koyulur. Öğrenci, giriş kapısına asker gelirse yeşil, polis gelirse kırmızı düğmeye basacak. Siren çalınca Rektörlüğün altındaki dehlizlerden kaçılacak. Giriş kapısına, ayrıca, nöbetçiler dikilir. Polis geldiğinde oyalaması için sis bombası atacak, yangın tüpü püskürtecek ekipler kurulur.

Öğrencilerin forum yaptığı sırada Rektör Kemal Kurdaş, ODTÜ'ye gelerek, bir bekçi kulübesine ani bir baskın yapar ve boykotçuların elinde olan bir telsiz cihazını beraberinde götürür. Daha sonra ODTÜ'nin fidanlığında öğretim üyeleriyle görüşme yapan Rektör, şu açıklamayı yapar:

“Bunların yaptıkları reform değil, siyasi ve doktrin mücadelesidir. Milletçe bu zorbarların karşısında dikilmek zorundayız. Artık bunun zamanı gelmiştir. Memleketimizi ve haysiyetimizi savunmalıyız. Biz, üniversite olarak bu gayreti göstereceğiz.”

Rektör Kurdaş, ayrıca, işgalci öğrencilerin kafeteryayı ve ambarları işgal ederek buraları “yağma” ettiklerini söyler.

ODTÜ Öğrenci Yönetimi Seçilir

ODTÜ'yü işgal eden öğrenciler, okulun normal çalışmasını sürdürebilmek için çaba gösterir. İki bine yakın öğrenci öğrenimlerini sürdürmeli, yemek yiyebilmelidir.

İşgalin yapıldığı gün, öğrenciler, "ODTÜ Öğrenci Yönetimini" seçer.

Temsili olarak bir de rektör seçilir.

Eğitimin devam etmesi amacıyla, 4. sınıflar 3. sınıflara, 3. sınıflar 2. sınıflara, 2. sınıf öğrencileri de 1. sınıf öğrencilerine eğitim vermesi kararlaştırılır. Dersleri ODTÜ asistanları ile öğrenciler verecektir.

ODTÜ SFK yöneticilerinden Neşe Paruğ (Erdilek), bu konuda şunları anlatmıştır:

"ODTÜ'yü işgal edip, 1 hafta bizim yönetimimize geçtikten sonra 'halka açık üniversite yapalım' diye karar verdik. Otobüslerle halkı ODTÜ'ye getirip değişik konularda bilgiler verelim, öğretim görevlilerine rica edelim ODTÜ'de çeşitli dersler versinler. Fransa'da Paris Üniversitesi'nde öğrenciler çeşitli dersler veriyorlar. Onlardan örnek alarak neler yapabiliriz diye tartıştık. Bunu ben gittim heyecanla hemen babama anlattım. Babamla oturduk uzun uzun konuştuk bu konuda. Babam da, bize, bu çerçevede Kemalizmi anlatan bir proje sundu. Fakat, bunu gerçekleştiremeden işgal bitti."

İşgal süresince kampüsün değişik yerlerinden polisin ODTÜ'ye sızmasını önlemek amacıyla otomobillerle devriye görevi yapılır.

Üniversitede işlerin aksamaması için görev bölüşümü yapılır. Aşçılar, "Çalışmayız, yemek yapmayız" deyip, gider.

Bunun üzerine kızlardan Gülay Özdeş (Ünüvar), Şule Albayraktaroğlu, Neşe Paruğ (Erdilek), Pınar Erdemil, Gülay Göktürk, Türkkan Şabuncu, Sema Hallı, Necmiye Dinler, Canan Koç, Dilek Sağlam ve bir kısım erkek öğrenci, yemek yapma işini üstlenir.

Kimisi bulaşık yıkar, kimisi yemek yapar. Yemek yaparken gü-lünç şeylerde olur.

Patates kızartma makinesine yemeklik yağ yerine sıvı sabun koyulur. Bu nedenle yemek köpürür.

Salçalı makarna yapılacak. Ambarlar erzakla dolu olduğu için salça bol koyulur. Makarnalar salçadan yenmez hale gelir.

Yemekler çok düşük ücretle verilir. Herkes ne kadar para verebiliyorsa o kadar verir. Parası olmayan vermez. Toplanan para da ekmek almak için kullanılır.

ODTÜ Öğrenci Yönetimi, Rektörlükten yaptığı yayında, yemek fiyatları hakkında, öğrencilere, şunları açıklar:

“Bundan böyle bütün sebze yemekleri 125 kuruş yerine 75 kuruşa satılacak. Çorbanın kasesi 35’ten 25 kuruşa düşürüldü. Yurt ücreti olarak 67 buçuk lira yerine 50 lira ödeyeceksiniz.”

Polisler Hapsediliyor

İşgalciler, 10 Nisan 1969 Perşembe günü, Rektörlük önüne gelen 06 AA 977 plakalı polis jipini çevirir. Jipten indirilen polisler, Rektörlük binasında bir odaya kapatılır, kapiya da bir nöbetçi öğrenci dikilir. Enterne edilen 2 polis memuru 4 saat tutulduktan sonra serbest bırakılır, fakat, polislerin fotoğraf makinelerine el konularak, geri verilmez.

Bu sırada ODTÜ üzerinde keşif uçuşu yapan Kara Kuvvetleri Havacılık Okuluna ait bir helikopter, ODTÜ arazisine düşer ve dokuz kişi ölür. Yardıma ilk koşan ODTÜ öğrencisi ile işçisi olur.

Akademik konsey, öğrencilerin işgali 12 Nisan 1968 Cumartesi günü kaldırmazsa üniversiteyi 1 Ekim 1969 gününe kadar tatil etme kararı alır.

Öğrenciler de, işgali Salı günü kaldırma kararı alır.

İki ayrı karar alınması durumu biraz karıştırır. ODTÜ Rektörü Kurdaş, bunun üzerine, bazı Dekanlarla ODTÜ ağaçlığında bir toplantı yapmak ister, ancak nöbetçi öğrencilerin işgalcilere haber vermesi üzerine, toplantı dağıtılarak işgalcilerin deyimi ile “Rektör ODTÜ sınırları dışına” çıkarılır.

ODTÜ Mühendislik Fakültesine mensup 100 öğretim üyesi de toplanarak, Akademik Konseyin kararının uygulanıp, üniversite 1 Ekim’e kadar tatil edilmediği takdirde istifa edeceklerini açıklar. Fen ve Edebiyat Fakültelerinin bazı öğretim üyeleri de aynı kararı alır.

ODTÜ 1 Ekim'e Kadar tatil Ediliyor

Akademik Konseyce, 12 Nisan 1969 Cumartesi sabahı saat 10.00'a kadar fiili duruma son verilmesi şartıyla tanınan sürenin dolmasına rağmen işgalin devam etmesi üzerine Rektör Kemal Kurdaş, kamu oyuna, öğretim üyelerine ve öğrencilere hitaben bir bildiri yayınlar. Bildiride, özetle şöyle denmektedir:

"Bugün, 12 Nisan 1969 Cumartesi sabahı saat 10.00'da yapılan tesbitte, Üniversitenin Rektörlük binası ile idari servislerinin, Fakültelerin ve Hazırlık Okulunun hala işgal altında bulunduğu; dersleri boykotun devam ettiği; derslere girmeyi arzu eden bazı öğrencilere de işgalci öğrencilerin kaba kuvvetle mani oldukları ve Üniversitenin bütününde öğrencilerin ders yapmaları için gerekli normal çalışma düzeninin mevcut olmadığı görülmüştür.

Bu şartlar altında, Akademik Konseyin 8 Nisan 1969 tarihli ve 96/268 sayılı kararı uygulanmaya konmuş ve üniversitemizin bütün fakültelerinde ve Hazırlık Okulunda dersler, 1 Ekim 1969 tarihine kadar geçici olarak tatil edilmiştir.

Üniversite olarak, camiamızda derslerin 1 Ekim 1969'a kadar tatili kararını büyük üzüntüler içinde almak zorunda kaldığımızı özellikle belirtmek isteriz.

Derslerin tatili kararına karşı bazı çevrelerin şefkat ve merhametten, memlekette anarşi ve zorbalığın destekçisi bazı çevrelerin de planlarına uygun hedefleri sağlama açısından, üniversitemizi itham etmelerini; işgalci öğrencilerin derslere başlamayı kararlaştırdıkları gün ile üniversite idaresinin, Akademik Konseyin ve akademik toplumunun derslere başlanmasını istediği tarih arasında bir kaç günlük bir fark olduğunu ileri sürerek tahrikata girişmelerini şimdiden görür gibiyiz.

Üniversitenin kararı ile işgalci öğrencilerin keyiflerine göre istedikleri tarih arasındaki fark günlerle ölçülemez. Bu fark, ODTÜ'nin geçmişte olduğu gibi gelecekte de fikre saygılı, özgür, haysiyetli bir ilim yuvası olarak devam etmesi ile; eli sopalı, beli bıçaklı bir zorba takımının çizmesi altında, onların emirleri ile hareket eden zehirli bir müessese olarak çalışması arasındaki farktır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi zorbalann değil, Türk Milletinin hizmetinde özgür ve haysiyetli bir ilim yuvası olmaya devam deceptir."

ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde işgalcilerin düzenlediği müşterek forumda ise şu karar alınır:

“Saptanması gerekli en önemli nokta bütün fakültenin Türkiye'nin bütün problemlerine sahip çıkması ve genel direnişlere her an geçilebilmesinin kabûlüdür.

Evrensel ve yöresel devrimi anlamak istemiyenlerin yönetim kadrosunda yeri olamaz. Öğretici olamazlar. Bu tür kişiler dünya gidişinin gerisinde kaldıklarından öğretici olarak üniversitede yerleri yoktur. Hiçbir kimse öğrenci ve öğretici forumu tarafından tasvip görmeden kendisine verilen herhangi bir yönetici görevini kabul edemez.”

Bu sırada, Balıkesir'de yapılan Üniversitelerarası Spor Haftası'na katılan aralarında Mustafa Yalçın, Reşat Karabulut, Rıza Arar ve diğer ODTÜ'lü sporcular, okullarının 1969 Ekim ayına kadar kapatılma kararı üzerine, 12 Nisan 1969 Cumartesi günü yapılan Resmi Geçit Töreni'nde başlarını önlerine eğerek protesto gösterisi yapar ve protesto gösterisine Spor Haftası boyunca iştirak edeceklerini, müsabakalarda kollanna siyah band takarak devam edeceklerini açıklar.

Güvenlik Kuvvetleri, ODTÜ'deki İşgali Sona Erdiriyor

Öğrencilerin işgalden vazgeçmemeleri üzerine 1 Ekim 1969'a kadar üniversiteyi tatil eden Akademik Konsey, bir suretini İçişleri Bakanı ile Jandarma Genel Komutanlığına da yolladığı dilekçe ile Valiliğe başvurarak, “İşgal altındaki bina ve tesislerin suçlulardan temizlenip, üniversitenin tekrar vazife görebilecek bir hale gelebilmesi için tedbir alınmasını” ister.

İçişleri Bakanı Faruk Sükan, Jandarma ve Emniyet yetkilileri ile gece saat 24.00'e kadar toplantı yapar.

1.300 Toplum Polisi ve 750 kişiden oluşan Jandarma birliği, 13 Nisan 1969 Pazar günü sabahı saat 04.30'da ODTÜ'ye gelir.

İşgali sürdüren öğrenciler de, üniversiteye emniyet kuvvetlerinin geleceği ihtimali üzerine kendi aralarında tedbir almıştır.

Bütün kapılara ve yollara nöbetçiler dikilmiş, taraçalara da topçu batarya dürbünü yerleştirilmiştir.

Kapılan içerden ateşleyebilecek şekilde süpürgelerden barikatlar yapıldığı gibi binalara girecek olan kişilerin elektrik cereyanına kapılmaları için tertibatlar kurulmuştur.

Bütün binaları yeraltından birbirine bağlayan tünellere gidilecek yönler konusunda levhalar konulur, ışıklandırma yapılmıştır.

Çankaya Jandarma Kumandanı Binbaşı Nevzat Ali Yöney, ilk olarak, üniversitenin ana giriş kapısında nöbet tutan ikisi bekçi elbiseli dört öğrenciyi yakalayıp enterne eder.

40 otobüs ile jandarma ve emniyet kuvvetlerinin üniversiteye girmeye başladığını gören öğrenciler, önce, “canavar düdüğü” çalıp, yurttta uyuyan arkadaşlarını kaldırır, sonra da Rektörlük binasındaki dehlizlerden kaçmaya çalışır.

Asker elbisesi giymiş üç öğretim üyesi ile birlikte Rektörlük binası önüne gelen Binbaşı Nevzat Ali Yöney, işgal edilen yerlerin boşaltılması çağrısında bulunur.

Öğrenciler, vakit kazanmak amacıyla bina dışına molotof kokteyli atar, yangın söndürme cihazlarını da açık bırakır.

“Size on dakika izin veriyorum, on dakika içinde dışarı çıkmazsanız içeri gireceğim, karşı koyarsanız karışmam” diyen Binbaşı Yöney, asker ile gaz maskeli ve kalkanlı emniyet kuvvetlerine, Rektörlüğe girmek için hazır olmaları yönünde telsizle talimat verir.

İtfaiye ile ambulans hazır bekletilir.

10 dakikalık süre dolunca Binbaşı Nevzat Ali Yöney, bir camı kırarak içeri girer ancak içerde kimseyi bulamaz. Etrafı saran jandarma ve polis ekipleri, öğrencilerden bir kısmının Rektörlük altındaki dehlizlerden kafeteryaya geçtiklerini tesbit eder ve bazı öğrencileri yakalar. Kafeteryadan çıkarak yurt binalarına ve diğer binalara kaçmak isteyenlerden bir kısımda polis ve jandarmaya direnmişlerse de kısa bir süre sonra onlar da yakalanır.

Jandarmalar ve toplum polisleri, Rektörlük binası ile Kafeterya'yı sararken yurttaki öğrenciler, forum yapar ve işgal komitesinden bir öğrenci megafonla, şunları söyler, “Arkadaşlar, bizi yıldırmağa çalışıyorlar. Fiili durumu kaldırdılar. Yeni bir fiili durum yaratıldılar. Yılmayacağız, yeni direniş şekilleri arayacağız. Mücadelemize daha güçlü şekilde devam edeceğiz.”

Bunun üzerine Emniyet Kuvvetleri, yurt binasının 100 metre ötesine barikat kurar, kimseyi geçirmez.

Yurdun önünde yakalanan Yusuf Aslan, Tunca Şahin Yılmaz ve Birol Ertuğrul adındaki üç öğrenci, "On dakikaya kadar dönmezsek silahlanın" diye bağırır.

Bu sırada, yurtlardan sıra halinde çıkan ve "Fruko, Fruko" diye bağırarak Toplum Polisi aleyhinde, ordu lehinde tezahürat yapan 1.500 kişilik öğrenci grubunun önünü Jandarma Albayı keser ve geri dönmelerini ister. Albay, öğrencilere, geri döndükleri takdirde Toplum Polislerini üniversiteden çıkaracağına dair kendilerine güvence verir.

Üç yanı Toplum Polisleri ile çevrilen öğrenciler, jandarma erlerinin barikatını yararak Toplum Polisini taş yağmuruna tutar.

Öğrenciler ile Toplum Polisleri arasında çıkan çatışmadan sonra, polis, 9'u bekçi elbisesi giymiş 113 öğrenciyi gözaltına alır.⁽¹⁾

Yakalanan 113 kişinin ifadesi, daha sonra Rektörlük binasında çalışmaya başlayan Ankara Savcısı ve 4 yardımcısı tarafından alınmaya başlanır.

İfadeleri alınan öğrencilerden Müfit Özdeş, Rasih Ulaş Bardakçı, Ali Biner, Sabri Şahin, Ercan Enç, Abdülkadir Kahraman, Nuri Güneş, Ali Günöven, Mustafa Tanören, Hikmet Özgüdek, Zeki Ertürk, Erhan Yıldırım, Tunca Şahin Yılmaz, Birol Ertuğrul, Yusuf Tunbay Aslan ve Celal Yüksel, saat 21.30'da tutuklanır, diğerleri serbest bırakılır.

Sinan Cemgil, Ahmet Sina, İrfan Uçar, Münir Ramazan Aktolga, İbrahim Seven, Mustafa Taylan Özgür, Ergün Günce hakkında ise gıyabi tutuklama kararı verilerek, aranmaya başlanır.

Çatışma bittikten sonra saat 08.00'de yurtlarına dönen öğrenciler, bir imza kampanyası açarak, "Suçlu varsa, suçlu aranıyorsa hepimiz suçluyuz" yazılı kağıtları imzalar.

Bir öğrenci, "28 Nisan, 27 Mayıs'a az kaldı" der.

"Bu İşler İçin Tandoğan, Kızılay ve Gürsel Meydanları Var"

Emniyet Kuvvetlerinin ODTÜ'ni basarak işgali kırması çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından yoğun tepkiyle karşılanır. Olayla ilgili olarak bir çok kuruluş bildiri yayınlar.

ODTÜ öğrencileri, yayınladıkları bildiride şu açıklamayı yapar:
"Ölse de, kıırılsak da, coplansak da, bu aşğılık düzen değışe-
ne kadar yılmadan direneceğiz."

ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş, öğleden sonra, Maden Fakültesi bölümünde Dekanlar ile iki gün süren toplantıdan sonra özetle şu açıklamayı yapar:

"Üniversiteyi savaş meydanları haline getirmenin manası yoktur. Bu işler için Tandoğan, Kızılay ve Gürsel Meydanları var. Burada öğrenim yapılır. Ben isyan karşısında kelle veren Osmanlı sultanı değilim."

ODTÜ'deki işgallere karıştığı iddiasıyla hakkında gıyabi tutuklama kararı verilenlerden asistan Ergin Günce'nin, üniversitedeki görevine Rektörlükçe, 21 Nisan 1969 Pazartesi günü, son verilir.

Diğer taraftan ODTÜ'deki işgal ve boykot hareketlerine karıştıkları iddiasıyla mahkemece haklarında tutuklama kararı verilen Asistan Ergin Günce, Ahmet Sina, İrfan Uçar, Taylan Özgür, Münir Ramazan Aktolga, Sinan Cemgil, İbrahim Seven'in yurt dışına çıkmalarını önlemek için önlem alınır ve kendilerine pasaport verilmemesi için Pasaport Şubesine talimat verilir.

23 Nisan 1969 Çarşamba günü, "Sürgündeki ODTÜ Öğrenci Yönetimi" adıyla bir bildiri yayınlanır.

Yayınlanan bildiri, özetle şöyledir:

"Önceki hafta üniversite içinde yapılan aramada ele geçirilen çeşitli tahrip malzemesi ile telsiz cihazı polislin bir tertibidir.

Bir milletvekilinin tavsiyesine uyularak, üniversiteye iyi nişan alan 'silahşörler'ler alınmıştır. Bunlar, devrimci öğrencilere ve işçilere karşı kullanılacak. Bunların alınmasını tavsiye eden milletvekilinin isminide belgelerle açıklayacağız.

Baskın sırasında, halkımızın alın teriyle yapılan binaları, iktidar militanları vasıtasıyla tahrip ederek içindeki bütün malzemeleri yağma etmiş ve bunu öğrenci kitlesine yüklemeye çalışmıştır. Bütün bu oyunları gerektiği zaman adli makamlar önünde ispata hazırız."

ODTÜ İdari İlimler Fakültesinin 31 öğretim üyesi, Üniversite-nin Müttevelli Heyeti üyeleri ile Akademik Konsey üyelerine, 27 Nisan 1969 Pazar günü, verdiği bir muhtıradaki Rektör Kurdaş'ın keyfi yönetimine son verilmesini aksi halde haklarını ve haysiyetlerini korumak için her türlü yola başvuracaklarını bildirir.

1. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından haklarında gıyabi tutuklama kararı bulunan ve 12 gündür aranan ODTÜ Elektrik Bölümü Asistanı Muammer Soysal, Teorik Fizik Bölümü Asistanı Metin Turgut ile öğrencilerden İrfan Uçar, Sinan Cemgil, Ahmet Sina ve Münir Ramazan Aktolga da, aynı gün bir basın toplantısı yapar.

Arananlar, yaptıkları ortak basın toplantısında şunları açıklar:

“ODTÜ üç AİD görevlisi Amerikalı ve iki Amerikan taraflısı Türk'ün gayretleri ile kurulmuş bir üniversitedir. Kuruluş amacı, Amerikan emperyalizmine yurdumuzda ucuz ve teknikten anlayan araçlar yetiştirmektir.

ODTÜ'de eğitim sistemi Amerikan eğitim sistemidir. 5.500 öğrencisi olan üniversitede, Amerikan baskısı olmayan bir tek kitap ve Türkiye ile ilgili bir tek satır okutulmaz.

Kurdaş, bu sistemi senelerdir yürüterek ve son olaylardaki tutumu ile ispatlamıştır ki, Amerikan emperyalizminin üniversitedeki somut temsilcisidir.

Öğrenci, karşısında olduğu bu sistemi ve yöneticilerini uzun uzun eleştirmiştir.

ODTÜ'de Amerikan yapısı raylarda yürütülen eğitimin değişmesini montajcı olmayan, üretime ve Türkiye'nin şartlarına dönük milli bir eğitim istemiştir. Ve görmüştür ki bu yöneticiler haklı isteklerini hiçe saymaktadırlar. O zaman, yöneticilerin üniversitede bulunmaları için bir gerekçe kalmamıştır.

Bu, kitlenin gelişmesine ayak uyduramayan sistem ve yöneticiler karşısında, kitlenin patlamasıdır.

İşgal kararını, polis zihniyetindeki kişilerin ısrarla belirttikleri gibi bir avuç anarşist değil, bilinçli, anti-emperyalist 3.000 ODTÜ'linin toplandığı forum almıştır.

Forumda rektörlük binası bir Amerikan üssü olarak kabul edilmiş ve işgaline karar verilmiştir.

Bu sloganlardır ki, Amerikancı iktidarın, rektörün ve diğer kuruluş ve kişilerin yüreğini hoplatmış, olaylar halkoyuna yanlış aksettirilmiş ve hareket alçakça iftiralara hedef olmuştur. Diğer üniversitelerde de işgaller yapılmıştır, ama kimsenin kılı kıpırdamamıştır.

ODTÜ'ne yönetilen iftira ve yanıltmalardan bir kaç şunlardır:

Sükan, üniversitede bulunduğu telsizi, geçen yıl rektörün elektrik bölümüne emir vererek, nizamiye ile nöbetçi amirliği arasında irtibat kurmak için yaptırdığını biliyordu, ama küçük polis kafası, bu gerçeği açıklamayı mahzurlu buldu.

Biz tahribat yapmadık. Üniversitenin bütün bölümlerindeki bekçi defterlerinde, polisin üniversiteyi bastığı gecenin sabahına kadar hiçbir vukuat ve tahribat olmadığı belirtilmektedir. Bekçiler idarenin bekçileridir.

Pazar sabahından itibaren üniversitede, yurtların dışında bir tek öğrenci kalmamıştır, öyleyse tahribatı kim yaptı? Bu tahribat için polise emir verenler, tabii ki gerçeği gizleyeceklerdir.

Halkın namus konularındaki hassasiyetini bilen sağcı gazeteler alçakça yalan ve iftira kampanyasını bu konu üzerine kurmuştur. Neden, bulduklarını iddia ettikleri kadın kilotlarının bir tanesini ortaya koyamadılar?

Korkunç silahlardan bahsediyorlardı, basit bir iki savunma aracının dışında bir şey bulup gösterebildiler mi?

Şimdi, yarattıkları oyuna son bir perde daha ekliyorlar, üniversitedeki devrimci öğrenci ve öğretim üyelerini harcama kampanyasını başlattılar. Elleriinde hiç bir delil olmaksızın yaptıkları bu hareket, ODTÜ'de zannettikleri gibi devrimci ve haklı sesi susturamayacaklardır.

Çözümü onlara biz söyleyelim: Kurdaş, ODTÜ'de artık rektörlük yapamayacaktır. Ona bağlı yöneticiler ODTÜ'nde daha fazla kalamıyacaklardır.

ODTÜ'nde milli olan bir eğitim sistemi kurulacaktır. Ancak bunların gerçekleşmesi öğrenciyi tekrar sıralarına ve yeni kitaplarına döndürülebilir.

İçişleri Bakanı Sükan diyor ki, üniversitede öğrenciler büyük

tahribat yapmıştır. Bu yalanın dik alasıdır. Çünkü, baskın sabahına kadar aramızda bulunan gazeteciler, durumu görmüşlerdir. Elimin altında bütün kapıların anahtarları varken, kalkıp kapıları kırmamızı düşünmek için deli olmak gerekir.

Kadın kilotları bulunduğu iddiasına gelince: Üniversite'yi basan polislerin evlerinde de eşlerinin ve kız kardeşlerinin dolap ya da bavullarında iç çamaşırları vardır. Kız yurtlarına giren polislerin dolap ve bavullardan aldığı kilot ve iç çamaşırları ne ifade eder? Böyle bir yalanı ortaya atanlar, iddia ettikleri gibi mahkeme-i kübrada değil, bir gün gelir adil yargıçlar önünde hesap verirler. Bunun örnekleri yakın geçmişte görülmüştür ve henüz tazeliğini korumaktadır."

Elektrik Bölümünde Radyo Yayını Yapılıyor

ODTÜ Elektrik Mühendisliği Fakültesi öğrencilerinden bir kısmı, bu dönem. üniversitenin imkanlarıyla kendi derslerinin bir parçası olarak, 500 metrelik bir çevreye yayın yapan amatör bir radyo kurmuştur.

Bu sıralar, bir kısım solcu öğrenci, Kısa Dalga'dan yayın yapan "Bizim Radyo"yu bulup, dinlemeye çalışır.

Radyosu olan ve "Bizim Radyo"nun frekansını birisi yakaladı mı, ilgilenenler toplanır, üst üste dinlemeye çalışır.

Elektrik Mühendisliği Fakültesindeki amatör radyoyu kuran öğrenciler, bunu bildikleri için, arkadaşlarına şaka yapmak amacıyla, çok güzel taklit yapabilen bir arkadaşlarına, "Bizim Radyo"nun spikerinin sesiyle bir bant doldurtur.

Yayın başlatılır. Şakanın içinde olanlar, şaka yapılacak arkadaşlarına, "Bizim Radyo'yu buldum. Gelin dinleyelim" diye haber verir. Herkes toplanır. Daha önceden teybe alınan konuşma yayına sokulur. Banttan önce haberler verilir. Haberlerden sonra, "Şimdi size devrimci hareketin kalesi olan ODTÜ'deki gençlerle yapılan söyleşileri mikrofona getiriyoruz" diyerek işin esas şaka kısmı başlatılır.

ODTÜ'den haber olunca kalabalık daha da artar. Bant yayını: "Şimdi sizlere ismini açıklayamıyacağım ODTÜ'lü gençle yapılan

söyleşiyi sunuyoruz" denilerek, devam eder. Bu anonsun arkasından, "Biz şunu yapıyoruz, bunu yapıyoruz" diye uydurma olaylar anlatılmaya başlanır.

Olaylar anlatılırken, "O şunu yaptı, bu bunu yaptı" diye bazı isimler açıklanır.

İsimler açıklanmaya başlayınca, ayılanlar, bayılanlar olur. Kimisi ismim geçmedi diye kızar. Kimisi ismi geçti diye bayılır.

Daha sonradan işin şaka olduğu anlaşılır ve herkes rahat bir nefes alır.

"Milli Kurtuluş İçin Yaptığımız Mücadele Polis ve Jandarmanın Müdahalesi ile Yanım kaldı. Fakat, Biz, Mücadelemize Devam Edeceğiz"

ODTÜ'ni işgal gerekçesiyle gıyabi tevkif kararıyla arananlardan Münir Ramazan Aktolga, Antalya'ya giderek bir süre bir arkadaşının evinde kalır. Muammer Soysal, İstanbul'a gelir, Eyüp Neşat Yıldırım'ın Üsküdar'daki evinde bir süre kalır.

Arananların bir kısmı da, Eskişehir'e giderek bir dönem Eskişehir Sanayi Odası Başkanlığı yapan Mümtaz Zeytinoğlu'nun çiftliği-ni yöneten eski TKP'li Özer Sağnak'ın evinde kalır.

Haklarında tutuklama kararı olan asistanlardan Muammer Soysal, Metin Turgut, Ergin Günce ile öğrencilerden Münir Ramazan Aktolga, ve İrfan Uçar, 30 Mayıs 1969 Cuma günü Ankara 3. Asliye Ceza Mahkemesinde yapılan duruşmaya giderek teslim olur.

Tutuklananlar, bir süre tutuklu kaldıktan sonra serbest bırakılır.

Akademik Konsey'in işgalden sonra aldığı karar üzerine yarım kalan öğretimin tamamlanması için 15 Ağustos 1969 Cuma günü derslere başlaması kararlaştırılan ODTÜ'nde, öğrenciler, saat 10.30 da üniversite stadında bir forum düzenler.

Fonunda Sinan Cemgil, Ahmet Sina, Mustafa Taylan Özgür ve İrfan Uçar, birer konuşma yapar. Sinan Cemgil, forumda yaptığı konuşmada özetle şunları söyler:

"Milli kurtuluş savaşı için yaptığımız mücadele polis ve jandarmanın müdahalesi ile yarım kaldı. Hareketimiz demokrasiye karşı olarak yorumlandı. Fakat biz mücadelemize devam edeceğiz. Fo-

rumlar devamlı olarak toplanacak ve olaylar karşısında tepkilerimiz gösterilecektir. Orta Doğu Teknik Üniversitesi gençliğinin eylemi, dünya gençliğinin eylemi ile aynı paraleldir. Emperyalizmle mücadele amacından saptılmak istenmektedir. Seçimlerden önce bazı partilerin gençlik kolları üniversite direniş hareketini kendi amaçları için kullanma çabasıdır.”

Forumda konuşan öğrencilerden birisi de, “Türkiye’deki parlamenter demokrasiye inancımız yoktur. Buna karşıyız, parlamenter demokrasiyi değiştirmek için çalışacağız” der.

Kemal Kurdaş’ın ayrılmasından sonra Rektörlüğe emekli bir generalin getirilmesinin düşünüldüğünü öğrenildiğini açıklayan İrfan Uçar da, “Biz, artık Kurdaş’ı tanımıyoruz. Ve bundan sonra onu protesto etmek zahmetine bile katlanmayacağız” der.

Nisan ayı içinde ODTÜ’nün işgalinden ötürü haklarında giyabi tutuklama kararı bulan ve 4 aydır yakalanamayan Ahmet Sina, Sinan Cemgil ve Mustafa Taylan Özgür, davalarının yabancı hakimlerce görüldüğünü belirtir ve “Adli tatil sonunda mahkemenin esas hakimine teslim olacağız” açıklamasını yapar.

Yapılan konuşmalardan sonra öğrenciler, şimdilik hiç bir boykot ve işgal hareketi yapılmamasını derslere ve sınavlara Akademik konseyin kararlaştırdığı tarihte girilmesini kabul eder ve derslere girilir.

28 Ağustos 1969 Perşembe günü yapılan Öğrenci Birliği kongresinde de aranan öğrencilerden Ahmet Sina, Sinan Cemgil ile asistan Muammer Soysal, birer konuşma yapar.

Kongreyi takiple görevli hükümet komiseri ise olanları sadece seyretmekle yetinir.

Fakat, jandarma, Sinan Cemgil ile Ahmet Sina’yı yakalamak için gece evlerinin çevresinde önlem alır.

Seçimler Yüzünden ODTÜ Kanıyor

Üniversitelerde Öğrenci Birlikleri’nin öğrenci açısından birçok olanakları vardır. Devletten ve rektörlükten tahsisat alır. Üniversitenin olanaklarını kullanır. Ayrıca üniversitenin kantin ve yemekhanesi işletilerek önemli gelir elde edilir. Paso ve kimlikleri belli üç-

retler karşılığında öğrenci birlikleri verir. Hukuksal ve resmi anlamda öğrenciyi her alanda bu kurumlar temsil eder. Bu nedenle öğrenci birlikleri, değişik siyasi gruplar açısından ele geçirilmesi gereken yerler olarak görülmüştür.

Hüseyin İnân'ın ilk gözaltına alınması da ODTÜ SFK'ne yönetici olduktan hemen sonra, Ankara'da yapılan bir öğrenci cemiyeti seçimlerinden sonradır.

Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği seçimlerinde komandolarla, devrimci öğrenciler arasında başlayan çatışma daha sonra Fen Fakültesi ve SBF'ye de yayılır.

Bunun üzerine, Ankara'daki üniversite ve fakültelerde okuyan devrimci öğrenciler, arkadaşlarına yardım etmek amacıyla olay yerine gelir. ODTÜ'nden de olayı öğrenen öğrenciler, bir otobüse binerek Ankara'ya gelir.

30 Aralık 1968 Pazartesi günü, meydana gelen bu olaylarda Hüseyin İnân, elinde sopa ile bir grup arkadaşıyla birlikte yakalanır. Yenimahalle Savcılığına verilen Hüseyin İnân ve arkadaşları, savcılık da tutuklama istemi ile Asliye Ceza Hakimliğine sevk edilir. Öğrenciler, sorgularından sonra tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılır.

ODTÜ Öğrenci Birliği, 1965 yılından sonra üç dönem, kendilerini, "Toplumcu" olarak adlandırılan sosyalistler tarafından yönetilir.

1965 Mayıs ayında yapılan seçimlerde yönetim kuruluna: Muammer Soysal (Başkan), Aydın Karagözoğlu, Ergun Bankoğlu, Haluk Sever, İsmail Özkaya, Naif Türetken, Nurtem Kam ve Seyhan Say seçilir.

1966 Mayıs ayında yönetim kuruluna: Ergun Bankoğlu (Başkan), Mehmet Akın Ataz (İkinci Başkan), Çağatay Anadol, İpek Soykan-Gürkaynak, Özcan Balköse, Mustafa Akgül, Ural Ateşer seçilir.

27 Nisan 1967 Perşembe günü başlayıp, 13 Mayıs 1967 Cumartesi günü sona eren Öğrenci Birliği seçimlerinde yönetim kuruluna: Cengiz Haksever (Başkan), Can Savran (II. Başkan), Mehmet Caner (II. Başkan), Enver Gürel (Genel Sekreter), Ural Ateşer ve Ahmet Kardam seçilir.

Adnan Bey'in Oğlu musun?

Üç dönemdir ODTÜ Öğrenci Birliği yönetimi Toplumcu Grubun elindedir.

1968'de yapılan seçimlere "Toplumcu Grup", "Ortanın Solu Grubu" ve "Anadolu Grubu" girer.

Seçim kampanyası gergin geçtiği için zaman zaman sertliğe varan tartışmalar olmaktadır.

ODTÜ Öğrenci Birliği seçimlerinin yapıldığı bu dönemde, Türkiye'deki 8 üniversitenin rektörü, davetlisi olarak üniversitelerinde incelemeler yapmak üzere, 6 Mayıs 1968 Pazartesi günü, Almanya'ya gitmenin hazırlığı içindedir.

ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş, üniversitede bulunan bütün öğrenci derneği ile kulüp temsilcilerini Rektörlüğe çağırarak bu konuda bir toplantı yapar.

Rektör Kurdaş, toplantıya gelen öğrenci derneği ile kulüp temsilcilerine, kola ikram eder. Sosyalist ve devrimciler, amaçlarına ters düştüğü düşüncesiyle ikram edilen kola'yı içmez.

92

Rektör Kurdaş, temsilcilere,

"Sizlerin yapmayacağını biliyorum ama Öğrenci Birliği seçimleri sırasında üniversiteye olumsuz laf getirecek bir olay olmamasını diliyorum. Üniversite bir anlamda sizindir. Bu toplantıyla, hem sizlerle sohbet etmek, hem de sizlerin bu konuda daha dikkatli olmanız gerektiğini söylemek istedim sadece." der.

Kurdaş, sohbet sırasında, toplantıya katılan Sinan'a,

"Adnan Bey'in oğlu musun?" diye sorar.

27 Nisan 1968 Cumartesi günü başlayıp, 13 Mayıs 1968 Pazartesi günü sonuçlanan ODTÜ Öğrenci Birliği kongresinde sosyal demokratların başkan adayı İskender Odabaşoğlu, seçimi kazanır.

Seçimde, Ortanın Solu Grubu 1.636, Toplumcu Grup 1.178 ve Anadolu Grubu 344 oy alır.

İskender Odabaşoğlu'nun Başkan olduğu ODTÜ Öğrenci Birliği Yönetim Kurulu'nda Servet Korkmaz, Tezet Fırat ve Veysel Sever de görev almıştır.

ODTÜ'nün Bütün Yurda Yayılmış Devrimci Ününü

Söndürmeyelim

ODTÜ'nde yeni eğitim-öğretim dönemi, 15 Ağustos 1969 Cuma günü başladı.

Rektör Kemal Kurdaş, yaptığı konuşmada şunları söyledi:

“Öğrencilerimiz derslere başlamakla bizi bahtiyar etmişlerdir. Ziyadesiyle memnunuz. Yüz milyonlarca lira sarfıyla meydana getirilen bu tesisler öğrencilerimiz içindir. Derslerine devam edip, bir an önce mezun olmaları ile memlekete daha büyük hizmetler de bulunacaklardır.”

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı İskender Odabaşıoğlu da, şu konuşmayı yaptı:

“Bütün arkadaşlarımdan derslere başlama konusunda gösterdiği anlayışa teşekkür ederim.

Devrimci ODTÜ gençliği eylemlerini artık demokratik yöne kaydırmıştır. Halka rağmen, halk için eylemlerin geçersizliği ortaya çıkmıştır. Türkiye'nin büyük ihtiyaç hissettiği devrimci, teknik ve yönetici kadronun yetişmesini önleyecek eğitimi aksatacak eylemler yerine, hem kendini yetiştirip, hem de halkı bilinçlendirerek, halkçı eylemlere girecektir.

Her türlü emperyalizme, işbirlikçilerine, feodal kalıntısı egemen sömürücülere karşı mücadelemizi tarihimizde olduğu gibi halkla beraber demokratik yollardan yürüteceğiz.”

ODTÜ Öğrenci Birliği'nin olağan genel kurulu, 26 Ağustos 1969 Salı günü başladı,

Topluncu grubun başkanı Adayı Sinan Cemgil'dir. Yönetim Kurulunun diğer adayları ise şunlardır: İrfan Uçar, Mustafa Akgül, Yusuf Aslan, Atilla Keskin, Serdar Haybat, Tunca Şahin Yılmaz. Onur Kurulunda: Muammer Soysal, Denetleme Kurulunda: Ahmet Sina ile Mustafa Taylan Özgür vardır.

Sosyal Demokratların başkan adayı ise Erhan Erdoğmuş'dur. Diğer Yönetim Kurulu Üyeleri şöyledir: İl. Başkan: Bülent Yelken, 2. Başkan: Hayrettin Soydaş, Genel Sekreter: Kutay Arman, Genel Sekreter Yardımcısı: Tefik Fikret Nas, Muhasip: Levent Tosun, Üye: Nihat Usta, Üye: Süha Barlak, Üye: Osman Bıyık, Yedek Üyeler: Nihat Yüzügüllü, Leyla Akaydın, Eşber Güner.

Toplumcu Grup, seçimler için yayınladığı propaganda broşüründe, özetle şu görüşlere yer verilir:

"Kitle ile ilişki kurmayı romantizmden daha öteye götüremeyen küçük burjuva ideolojisi sahipleri halk dalkavukluğunu devrimci çaba diye yutturuyorlar.

Eğer bugün işçiler fabrikaları işgal ediyorlarsa, eğer Silahtarağa'da 2.500 işçi faşist toplum polisini önüne katıp kovalıyorsa, topraksız köylüler ağaların topraklarını bağırta bağırta işgal ediyor-sa ve bunun yanında yüzlerce köy, politikacıları köylerine sokma kararı alıyorsa, halk kitleleri gerici parlamentarizme karşı alternatifini görmeye başlıyor demektir. O halde bizim işgal eylemimiz halktan kopuk değil, tam tersine halkın devrimci eylemine kılavuz olmuştur.

Bizim halk diye adlandırdığımız işgal ettiği ağa toprağını ellerinde kazma kürekle savunanlar, işgal ettikleri fabrikalarda polisle çatışanlar ve bütün bunları daha ilerde yapacak olanlardır. Onlar ki, gerici parlamentarizme çoktan sırt çevirmişler ve kendi bölgelerinde kendi demokratik hakimiyetlerini kurma yolundalar.

Bugün barışa giden yol, ancak savaştan geçer.

Bütün diğer meselelerin olduğu gibi, demokrasi kavramının da sınıfsal bir özü vardır. Örneğin, işçi sınıfının devrimci iktidarının olduğu bir yerde sömürücülere hürriyet yoktur. Onların özgürlük dedikleri, kitleleri rahat soyabilme özgürlüğüdür. Onların dillerine doladıkları demokrasi de, aynı bunun gibi, yalnızca kendileri içindir. Bizler, Amerikan emperyalizminin yurdumuzdaki mağalarını lanetledik. Artık kimse onlarla kolkola bir demokrasiden bahsedemez. Hedef, işbirlikçi egemen sınıfların ortadan kaldırılmasıyla, feodal yapının köklerinin kazınmasıyla gerçekleşecek, geniş halk yığınlarını özgürlüğe kavuşturacak halk demokrasisidir.

Vietnam'da Amerikan emperyalizmine karşı savaşan Vietnam halkı, bizim için de dövüşüyor demektir. Aynı şekilde Arap halklarının Orta-Doğu'da verdikleri anti-emperyalist savaş da bizim Milli Kurtuluş Savaşımızın bölünmez bir parçasıdır. Çünkü, düşmanımız aynıdır ve dünya halklarının mutluluğu o düşman yeryüzünden silindiği gün gerçekleşecektir. Eğer bu davada kendi payımıza düşeni yapabiliyorsak, tarihsel görevimizi yerine getirebiliriz demektir.

İran'da gelişen demokratik kitle hareketleri de Orta-Doğu'da anti-emperyalist devrimlerin yaklaşmakta olduğunun açık delilidir. Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının kurtuluş savaşları gittikçe gelişmektedir. Dün Sudan, Yemen ve Peru'da Amerikan emperyalizmine indirilen şamarlar, tüm ezilen halkların kurtuluşu için atılan birer adımdır.

CIA ajanı Kommer, ODTÜ öğrencisinin yiğit mücadelesi sonunda yanan arabasının gölgesinde defolup gitti.

Faşist iktidarın tezgahladığı temel hak ve hürriyetleri koruma kanununu çıkarttırmadık.

Amerikancı Rektör Kurdaş'ı ODTÜ tarihinden sildik.

Bütün kilit noktalarını tutan çirkef idareci kadrosu teker teker temizleniyor ve temizlenecek.

Egemen sınıfların bu kuzu postuna bürünmüş küçük kurtları ODTÜ içinde sadece şekli bir üstünlüğe sahiptirler ve bunun da sonu yaklaşmıştır.

Bu kısır çemberi bir yerinden kıralım. Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm savaşına katılalım. Bugün için en büyük sınav devrim, en kutsal ders sosyalizmdir.

95

ODTÜ'nün bütün yurda yayılmış devrimci ününü söndürmeyeceğiz.

Gerici, bürokratik öğrenci yönetimini etkisiz hale getirerek, ilerici, devrimci, demokratik öğrenci yönetimi forumları gerçekleştirdik.

İdareciler, öğretim üyeleri ve gerici Öğrenci Birliği aynı bürokratik yapı üstünde kenetlendiler ve tutuculuk vazifelerini yapmaya başladılar. Devrimci eylemlerimizle bu yapı ortasından göçtü. Şimdi yerine devrimci, demokratik yapı inşa ediliyor."

ODTÜ Öğrenci Birliği Genel Kurulunda "Devrimci Şiddet" Kullanılıyor

ODTÜ Öğrenci Birliği'nin genel kurulunda Divan Başkanlığına Münir Ramazan Aktolga, Divan Başkanvekilliğine Çağatay Anadolu ile Müfit Özdeş seçilir.

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı İskender Odabaşoğlu, genel

kurulda yaptığı konuşmada, özellikle sınıf geçme gibi konularda tatminkar olduklarını ileri sürer.

Yönetim Kurulu faaliyetlerinin tenkidi sırasında, söz alan bazı öğrenciler, kurulu yetersiz bulmuş, Öğrenci Birliğini boykot, işgal, Amerikan eski Büyükelçisi Robert Kommer'in otomobilinin yakılması gibi olaylarda kendilerini yalnız bıraktığını ve yöneticileri ko-yu bir Amerikan tarafıslı olarak nitelemişlerdir.

Tenkitlet sırasında lehte ve aleyhte, "Bağımsız Türkiye, "Kahrolsun Amerika" diye bağırılır.

Bu arada, asistan Muammer Soysal, yaptığı konuşmada şunları söyler:

"Bizleri çok kınadılar. Boykot ve işgali yanlış yorumladılar. Ancak gerçeği zaman ortaya çıkaracaktır. Gönül isterki seçilecek yönetim kurulu bu konuda rol sahibi olacak yetenekte olsun."

Bundan sonra, Başkan Odabaşıoğlu, tenkitlere şu cevabı verir:

"Çek saldırısını kınadığımız ve zor kuvvet yerine, fikir mücadelesi tezini savunduğumuz için Amerikancı isek, öyleyiz."

96

1 Eylül 1969 Pazartesi günü, öğrenciler, gizli oyla 13 sandıkta oy kullanır. Açılan 11 sandıkta sosyalistler 1.459, ortanın solu 1.475 oy alır. Bunun üzerine bütün dikkatler Hazırlık Okulu ve İnşaat Fakültesinde oy kullanılan sandıkta toplanır. İnşaat Fakültesinde kullanılan oylarda ise ortanın solu grubu 72 oy farkıyla önde gitmektedir.

ODTÜ Öğrenci Birliği'nin, üniversite içindeki olanaklarını ele geçirebilmek amacıyla Şükrü Işık ve sandık görevlisi Ahmet Sönmez, bir bahaneyle olay çıkartır. Koray Doğan, tabancasıyla havaya bir el ateş eder. Çıkan olaylarda, MDD'ciler, sosyal demokratlara karşı, "devrimci şiddet" kullanır.

Sosyal Demokratlar da, daha sonra, bu şiddetin karşılığını yine şiddetle karşılık verir. Metin Çulhaoğlu ile Ertuğrul Kürkçü'yü yalnız yakaladıkları bir zaman, bu nedenle, döverler.

Başkanlık Divanı, olayları gerekçe göstererek genel kurulu erteler. Bunun üzerine ODTÜ Öğrenci Birliği yönetimi, Divan Başkanı olan Münir Ramazan Aktolga'ya geçer.

ODTÜ Öğrenci Birliği Genel Kurul Başkanı Münir Aktolga, 2

Eylül 1969 Salı günü bir demeç vererek olaylar hakkında şunları söyler:

“Okul içinde durum, seçimin güvenlik altında yapılmasına engeldir. Her an çıkabilecek yeni çatışmalar seçim güvenliğini bozmuştur. Genel Kurul Başkanlık Divanı, seçim sırasında ve seçimlerden sonra süregiden olayları incelemiş ve seçimleri güvenliğin sağlanması bakımından ileri bir tarihe ertelenmiştir. Yeniden yapılacak seçimlerin sonucuna kadar Öğrenci Birliği işlerini Genel Kurul Başkanlık Divanı yürütecektir.”

ODTÜ Öğrenci Birliği seçimlerinde ortanın solu ile toplumcu gruplar arasında çıkan olayların devam etmesi üzerine, ODTÜ Öğrenci Birliği Genel Kurul Başkanlık Divanı, seçimlerin 1969 Kasım ayında yenilenmesi kararını alır.

ODTÜ’de Yine Silahlar Konuşuyor

Toplumcu Grubun, seçim sonucunun alınmadığını öne sürmeleri üzerine Sosyal Demokrasi Derneği yöneticileri, Ankara Valiliğine başvurur, seçim tutanakları ile birlikte, hukuki gerekçeleri de göstererek, gerçek yönetim kurulu hakkında karar ister.

Ankara Valiliği, 4. 9. 1969 tarihinde yaptığı inceleme sonunda 2521 sayılı kararla seçimlerin “Ortanın Solu” grubu tarafından kazanıldığına karar verir.

ODTÜ Öğrenci Birliği seçimlerini “Ortanın Solu” grubunun kazandığı Ankara Valiliğince ODTÜ Rektörlüğüne ve ODTÜ Öğrenci Birliğine, 5 Eylül 1969 Cuma günü, tebliğ edilir.

Bunun üzerine, ODTÜ Sosyal Demokrasi Derneği binası, MDD’ciler tarafından tamamen tahrip edilir.

ODTÜ Öğrenci Birliği seçimlerini kazanan sosyal demokratların lideri SDDF Genel Başkanı Nail Gürman ile bir grup arkadaşı, 5 Eylül Cuma günü, ODTÜ’ye gelerek, bir gövde gösterisine girer. Kendilerine mani olmak isteyen Prof. Ayhan Türelî’yi tartaklayan göstericiler, tabanca ile etrafa ateş ederek Öğrenci Birliğine doğru yürür. Ancak, toplumcu gruptan bazı öğrencilerin Birlik etrafında ellerinde kırma av tüfeklerle beklemeleri üzerine yürüyüşten vazgeçerek dağılırlar.

ODTÜ Rektörlüğü, Öğrenci Birliğini, seçimleri kazanan, "Ortanın Solu" grubuna teslim etmek için 10 Eylül 1969 Çarşamba günü, Valiliğe yazdığı bir yazı ile jandarma kuvveti talep eder.

Olayın görüşmek ve suçlu öğrencileri tesbit etmek üzere toplanan Üniversite Disiplin Kurulu üyeleri, aynı gün, toplantı sırasında, "Toplumcu" grup tarafından baskına uğrar. Bu sırada Disiplin Kurulunda ifade veren ODTÜ Öğrenci Birliği eski Başkanı İskender Odabaşoğlu da tartaklanır.

Öğrenci Birliği seçimlerinde çıkan olaylar nedeniyle hem ODTÜ Disiplin Kurulu, hem de Ankara Savcılığı, Mustafa Taylan Özgür, Sinan Cemgil ve Ahmet Sina, hakkında soruşturma açar.

26 Mayıs 1970 günü ODTÜ Öğrenci Birliği seçimleri yeniden yapılır. Seçimlere "Devrimci Güçbirliği" adı altında giren "Ulusal Kurtuluşçu Sosyal Demokratlar" ile "Toplumcular", 1882 oy alır ve yönetime gelir. Seçilen yönetir. şöyledir: Erhan Erdoğan, Hüseyin Sünger, Akın Dirik, Hüseyin Gürcan, Tuncay Çelen, Enver Ünal, Nihat Yüzügüllü, Mahmut Erdoğan (yedek üye).

Mustafa Taylan Özgür Öldürülüyor

İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği (İÜTB)'ni ele geçirmek amacıyla, Ankara ve İstanbul'dan devrimci gençler, genel kurul da ça-ba gösterir.

İÜTB genel kurulu, 25 Ağustos 1969 günü açılır. Fakat çıkan anlaşmazlıklar nedeniyle kongre ilk önce 13 Eylül 1969, daha sonra 23 Eylül 1969 gününe ertelenir.

İÜTB kongresinde arkadaşlarına destek olmak amacıyla ODTÜ ve Ankara Üniversitesine bağlı bir grup devrimci genç İstanbul'a gelmeye karar verir.

Mustafa Taylan Özgür, İstanbul'a gelmeden bir kaç gün önce, Sinan Cemgil, Hüseyin İnan ve Alpaslan Özdoğan ile ODTÜ yurtlarında otururken. Sinan Cemgil'in, "Taylan. İstanbul'a gidiyorsun. Gel bir fotoğraf çektirelim. Bir iş olur. Hiç olmazsa hatıra kalsın" isteğiyle, dördü birden fotoğraf çektirir. Sinan'ın hanımı Şirin Cemgil o sıra hamiledir. Taylan da, Sinan'a, "Gidip dönmek, gelip görmemek var. Çocuğun doğduğu zaman kız da olsa, erkek de olsa ismini Taylan koy" der.

Sinan, daha sonra, doğan çocuğunun ismini Taylan koyacaktır.

İrfan Uçar, Taylan Özgür ve arkadaşları, Celalettin Evrensel'in evinde biraya gelir.

Köfte ekmek satışından kazanılan paradan ihtiyacı kadarını alan Taylan Özgür, ertesi gün, İstanbul'a gitmek üzere arkadaşlarından ayrılır.

Münir Ramazan Aktolga, Mustafa Taylan Özgür, Mehmet Sait Kozacıoğlu, Mustafa Yalçiner, Alpaslan Özdoğan, Halil Çelimli, Hüseyin İnan, Şükrü Işık, Erhan Erel, Tuncer Sümer, Yusuf Aslan, Fehmi Erbaş, Ruhi Koç, Mustafa Kemal Çamkıran, Kamil Dede, İlhami Aras ve Deniz Gezmiş başta olmak üzere bir grup genç, otobüs, otomobil ve trenle İstanbul'a gelir.

Gelen öğrencilerin hemen hepsi silahlıdır. Ankara'dan gelen gençler, İTÜ Gümüşsuyu Yurdunda kalır.

İÜTB kongresi, 23 Eylül 1969 Salı günü, Beyazıt'taki Marmara Lokalinde başlar. Sağcıların adayı Atilla Kılıçoğlu solcuların adayı Şuayip Dilmen'dir. İki grup da hazırlıklı gelmiştir.

Ankara'dan gelen Mehmet Sait Kozacıoğlu, Mustafa Taylan Özgür'ün de aralarında olduğu bir grup arkadaşının yanında, İstanbul Üniversitesi Merkez Bahçesi'nde silahını çekerek bir kaç el ateş eder.

Mehmet Sait Kozacıoğlu, daha sonra, aralarında Sabri Can ve ODTÜ'ni işgal gerekçesiyle hakkında gıyabi tevkif kararı bulunan Mustafa Taylan Özgür'ün de bulunduğu bir grupla, İÜTB kongresinin yapıldığı Marmara Lokali önüne gider.

Güvenlik kuvvetleri, Mehmet Sait Kozacıoğlu'nu yakalamak ister. Mustafa Taylan Özgür, bu sırada, silahla vurularak ağır yaralanır. Haseki Hastahanesine götürülen Özgür, kurtarılamayarak ölür.⁽¹⁾

İTÜ öğrencisi Cavit Savcı, bu konuda özetle şunları söylemiştir:

"Taylan, kendini yakalamak isteyen polislerin elinden kaçıp, karşıya geçmek istedi. Bu sırada polis olduğumu sandığım sivil birinin, ona doğru ateş ettiğini gördüm."

Aynı gün, Deniz Gezmiş, Mehmet Sait Kozacıoğlu ve Sabri Can, güvenlik kuvvetleri tarafından yakalanarak gözaltına alınır

Ankara'dan gelenler arasında bir anlaşmazlık çıkar. Hüseyin İnan, Şükrü Işık, Yusuf Aslan, Mustafa Yalçiner, Ahmet Tuncer Sümer, Halil Çelimli ve Alpaslan Özdoğan, Ankara'ya geri döner.

Ölen İçin On Can Alacağız

Taylan Özgür'ün öldürüldüğünü öğrenen devrimci öğrenciler, 23 Eylül 1969 Salı günü akşamı, ODTÜ'nde toplanarak ne yapacaklarını kararlaştırır.

Yusuf Aslan, arkadaşı Taylan'ı kaybetmenin üzüntüsü içinde bir şişe şarap alır ve gözyaşları içinde Mustafa Yalçiner'in yanına gider. Daha sonra, Sinan Cemgil, Mustafa Yalçiner, Yusuf Arslan ve bir kaç kişi daha, gece, kampüsten şehre iner. Sokakta rastladıkları birkaç Amerikalı subaya saldıran grup, Tuslog binasını da kurşunladıktan sonra ODTÜ'ye geri döner.

24 Eylül 1969 Çarşamba günü, sabah saat 10.00'da Atatürk anıtının önünde toplanan öğrenciler, İstiklal Marşını söyledikten sonra Mustafa Taylan Özgür için iki dakikalık saygı duruşunda bulunur. Saygı duruşu yapılırken, Rektörlük damına yerleştirilen siren 2 dakika çalınır, gönderdeki Türk bayrağı yarıya indirilir.

Bir öğrenci lideri, şu konuşmayı yapar:

“Ölen bir arkadaşınıza karşılık 10 can alacağız. Emniyet şeffeleri bir kukla haline getirilmiştir. Üniversitelerin özgürlükten tamamen yoksundur. Arkadaşlarımız teker teker öldürülüyorlar. Bugün andığımız arkadaşımızın başına gelenler yarın bizim başımıza gelecektir. Hiçbirimizin can güvenliği kalmadı. Ölen Mustafa Taylan Özgür bir devrimci neferiydi ve bu uğurda öldü. Elbette ki bizim de söyleyeceklerimiz var. Arkadaşımızın kaatilleri hiçbir zaman cezasız kalmıyacaktır. İşbirlikçi iktidar ve onların iplerinde oynayanlar şunu bilmelidirler ki, gençliğin meydana getirdiği bütününü parçalamaya hiçbir kuvvetin gücü yetmez. Arkadaşımızın intikamı alınacaktır. Polis artık kurşun sıkıyor, öleceğiz ama zamanını iyi seçeceğiz.”

3 aydan beri polis tarafından aranan Sinan Cemgil de, şu konuşmayı yapar:

“Bir devrimci kardeşimiz polis kurşunu ile kahpece öldürülmüş-

tür. Devrimci şehitlerin matemini tutacak zamanımız yoktur. Zira, bu tip olaylar milli kurtuluş savaşı içinde olağandır. Devrimcilerin postunu ucuza satmayacağız. Türk milli mücadelesi içinde devrimciler birer birer gidebilirler. Gün gelecek Türkiye'nin bağımsızlığı ve kurtuluşu için gerekirse hepimiz vurulacağız. Bunlar bizi korkutmuyor, üzmüyor ancak kinimiz bileniyor. Taylan Özgür'ün ardından matem tutmayacağız, mersiyeler düzmeyeceğiz. O 24 saatini devrime adanmış bir kişiydi. O, bu yolda öleceğini biliyordu. Ama emperyalizmle savaş uğruna ölmek şerefli bir ölümdür. O, savaşın ilk kıvılcımlarını yakanlardan birisidir. Artık faşist kanunlar onu içeri tıkamayacaklardır. Yapılacak çok işlerimiz vardır, ikinci kurtuluş savaşının ilk kurşunlananı devrimcilerinden sonra bizler de düşebiliriz, bunu korku değil, varacağımız şerefli bir nokta olarak kabul ediyoruz. Taylan, Kommer'in arabasını yakarak devrim için ilk kıvılcımı atmıştı. Bu kıvılcım devam ettirilecektir. Türkiye'de CIA artık bir adam temizleme kampanyası açmıştır. Yılmıyoruz, korkmuyoruz ”

Ruhi Koç, öğrencilere, “Mustafa Kemal Andını” yaptırır.

Bir öğrencinin Atatürk Anıtındaki meşaleyi yakmasından sonra törende bulunan öğrenciler dağılır.

Anma töreninden sonra ODTÜ Ö.B. Genel Kurul Başkanlığı, Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği ve FKF, “Türk Halkına” başlığıyla ortaklaşa şu bildiriye yayınlar:

“Türkiye halkının 2. Milli Kurtuluş Savaşının en önde milli kahramanlarından devrimci kardeşimiz Mustafa Taylan Özgür, dün, kahpece polis kurşunlarıyla vurularak öldü. Anısı bize önder olsun.

Taylan Özgür'ün bir tek düşüncesi vardı: Devrim. O, günün 24 saatinde devrimciydi. Taylan bir tek şey için yaşıyordu: Devrim uğruna ölmek.

Taylan'ın ismi devrim tarihine geçecek, hem de 2. milli kurtuluş savaşımızın meşalesini yakan devrimci olarak geçecek. O, devrim meşalesini Vietnam celladı Kommer'in arabası üzerinde ateşlemişti.

Taylan Özgür, sahibi ve evlatları olduğumuz bu toprakların ulusal kurtuluşu, halkımızın özgür olması, Türkiye'mizin dünya ulusları arasında devrimci yerini alması uğruna verdiğimiz kavganın ne ilk ne de son neferidir.

Taylan Özgür gibi binlercemizin ölümü pahasına ergeç emperyalizm boyunduruğu kınlacak, ülkemizi ahtapot gibi saran namussuzlar tayfası yok edilecek, Türkiye, ulusal kurtuluşçuların yönetimine geçecektir.

Yaşasın halk savaşının zaferi. Kahrolsun polisini öğrenci avına çıkaran işbirlikçi iktidar.”

ODTÜ’nde durum gerginleştiği için Rektör Kemal Kurdaş, üniversite ile şehir arasındaki otobüs seferlerini iptal ettirir, ODTÜ-ÖB ile ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü’nün telefonlarını kestirir.

Anma töreninden sonra ODTÜ’nin çeşitli fakülte öğrenci derneği başkanları, Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği İkinci Başkanı Atilla Sarp, Ankara İTİA Öğrenci Derneği Başkanı Mehmet Demir, FKF Genel Sekreteri Ruhi Koç ile FKF İstanbul Sekreteri temsilcisi, ODTÜ Öğrenci Birliği odasında toplantı yapar. Toplantıda, bundan sonra izleyecekleri strateji tesbit edilir ve bir bildiri kaleme alarak bunu her tarafta dağıtılması kararlaştırılır.

Toplantı sırasında, bir öğrencinin, jandarmanın, hakkında gıyabi tutuklama kararı bulunan Sinan Cemgil ile Ahmet Sina’yı yakalamak üzere, dernek binasına gelmekte olduğunu söylemesinden sonra, toplantı dağıtılır. Öğrenciler, arkadaşlarını, bilinmeyen bir yere kaçırr.

Bu sırada İstanbul’da Mustafa Taylan Özgür’ün naaşı, arkadaşları ve ailesi tarafından morgtan alınır ve eller üzerinde TMGT’a götürülür. Burada öğrenciler, saygı duruşunda bulunduktan sonra İstiklal Marşı ile Atatürk’ün Bursa Nutku okunur.

Oğlunun tabutunun başında bir konuşma yapan emekli subay Hasan Özgür, şunları söyler:

“Oğlumun akan kanı Türk gençliğine helal olsun. Onun kanı göllenecektir. Bu göl bütün Türkiye’yi saracaktır. Oğlumun ölümünü teşvik edenler, hazırlayanlar bu gölde boğulacaklardır. Ben oğlumla iftihar ediyorum. Ölümü bana güç vermiş, dünyamı değiştirmiştir. Dava, arkadaşlarının olduğu kadar benim de davamdır. Bir oğlum gitti fakat geride onbinlerce oğlum kaldı. Temennim, bu sonuncu olsun, evladım hepinize kurban olsun.”

TMGT’daki törenden sonra, üniversite öğrencilerinin oluştur-

doğru büyük bir konvoy ile Atatürk (Yeşilköy) Havaalanına getirilen cenazenin başında öğrenciler nöbet tutar. Tabut daha sonra uçağa yerleştirilir ve cenaze 17.30'da kalkan uçakla Ankara'ya gönderilir.

Esenboğa Havaalanına giden 200 kadar öğrenci, "Kaatil Polis", "Kahrolsun emperyalizm" diye bağırarak uçakla getirilen ve Türk bayrağına sarılı tabutu gece teslim alır.

Özel bir ambulans ve 20 otomobillik bir kortej ile ODTÜ'ne doğru yola çıkan korteje zaman zaman polis vasıtaları da refakat eder. ODTÜ'ye gelindikten sonra cenaze, öğrenci yurtlarının bulunduğu sahada bir masanın üzerine yerleştirilir, öğrenciler, bu arada yurtlardan çıkanlarla birlikte "Kahrolsun kaatil polis" diye bağırır. Öğrenciler, meydana yaktıkları ateşin çevresinde toplanarak sabaha kadar nöbet tutar.

Taylan Özgür Defnediliyor

25 Eylül 1969 Perşembe günü, sabahın erken saatlerinde Münir Ramazan Aktolga ile bazı arkadaşları, Rektör Kemal Kurdaş ile bir görüşme yaparak, Taylan Özgür'ün cenazesini ODTÜ bahçesine gömmek istediklerini söyler. Kurdaş, "Her öğrenci taraftar olduğu kimseleri üniversite bahçesine gömmek isterse, burası mezarlık olur" diyerek bu isteğe karşı çıkar.

Rektörün karşı çıkmasına rağmen öğrenciler, ODTÜ'nün giriş kapısı ile Rektörlük binası arasında bulunan ve adına "İlim Ağacı" denen bir ağacın altına mezar kazar ve cenaze namazını kılacak imamı da buraya getirir.

Bunun üzerine Rektör Kemal Kurdaş, Çankaya İlçe Jandarma Karakolundan yardım talep eder.

Çankaya İlçe Jandarma Komutanı Turan Akın, Münir Ramazan Aktolga ile görüşerek, cenazenin üniversite bahçesine gömülmemesi konusunda kesin emir aldıklarını ve buna mutlaka engel olacaklarını söyler.

Öğrenci liderleri, aralarında yaptıkları toplantı sonunda, cenazenin asri mezarlığa gömülmesini kabul eder.

Saat 11.00 civarında Taylan Özgür'ün cenazesi, öğrenci yurt-

larının bulunduğu yerden alınarak Rektörlük binasına kadar eller üzerinde taşınır.

Öğrenciler, Rektörlük binası önündeki Türk bayrağını indirmek ister. Bunun üzerine jandarma subayları ile öğrenciler arasında tartışma çıkar. Subaylar, ODTÜ Rektörünün bayrağa dokunulmaması hususunda emir verdiği söylemesi üzerine tartışma sona erer.

Taylan Özgür'ün cenazesi için ODTÜ Rektörlük binasının önünde ABD Büyükelçisi Komer'in arabasının yakıldığı yerde bir tören yapılır.

Münir Ramazan Aktolga, bir otomobilin üzerine çıkarak, "Taylan Özgür kardeşimiz emperyalizme karşı çıktığı için şehit düşmüştür. Şimdi sol eller havada olarak sizi bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum" der. Gençler, sıkılmış yumruklarını havaya kaldırarak saygı duruşunda bulunur. Daha sonra Tandoğan meydanına otobüslerle gelen öğrenciler, burada Özgür'ün tabutunu omuzlarına alarak camiye kadar yürür.

Cenaze törenine Tabii Senatör Suphi Karaman, Suphi Gürsoytrak, avukat Niyazi Ağırnaslı ve Prof. Muammer Aksoy da katılır.

Özgür'ün cenaze namazı Ankara Maltepe Camiinde kılınır. Camiinin esas imamı olan İsmail Coşar, bağımsız milletvekili adayı olduğu ve seçim propagandası için Çankırı'ya gittiği için yerine bakan imam Sadık Ağaç da ancak yarım saat sonra bulunur.

Saat 11.00'de başlayan tören, yürünen yolun fazlalığı ve kortejin kalabalıklığı nedeniyle tam 6 saat sürer. Taylan'ın cenazesi binlerce öğrencinin katılımıyla Asri Mezarlıkta toprağa verilir.

"Önce Sinan Cemgil'i Mutlaka Kollayacaksınız"

ODTÜ Öğrenci Birliği, FKF ve Ankara ile İstanbul üniversitelere bağlı 20 öğrenci kuruluşu yöneticisi, 27 Eylül 1969 Cumartesi günü, saat 11.30'da ODTÜ Öğrenci Birliği'nde bir basın toplantısı düzenler.

Basın toplantısında Taylan Özgür'ün babası Emekli Binbaşı Hasan Özgür ile annesi Necla Özgür de hazır bulunur.

ODTÜ Öğrenci Genel Kurul Başkanı Münir Aktolga, özetle şu açıklamayı yapar:

“Kurdaş’ın hareketi, jandarma silahlarının gölgesinde yapılan kabadayılıktan başka bir şey değildir. Bunun hesabını Kurdaş’tan soracağız.

Devrimciler olarak zulümlerden, baskılardan ve hatta bize karşı girişilen katliamlardan hiçbir zaman yılmayacağız ve davamız uğrunda sonuna kadar mücadele edeceğiz. Arkadaşımız Taylan Özgür’ün katlinde, polis kendisine verilen emri yerine getirmiştir. Bu emri veren Amerikan emperyalizminin ta kendisidir. Çünkü AP iktidarı, Amerikan emperyalizminin Türkiye’deki temsilcisidir. Artık Adalet Partisine ve onun iktidarına karşı güvenimiz kalmadı. Kanunların tam olarak tatbik edildiğine inanmıyoruz. Çünkü Vedat Demircioğlu’nun kaatili bulunamadı. Kanlı Pazar olayında iki kişinin katili bulunamadı. Taylan Özgür’ün katili gizleniyor. Bundan sonra işlenecek cinayetlerinde kaatilleri bulunamayacaktır. Bu sebepten daha dikkatli olmaya çalışıyoruz. Artık kendi işimizi kendimiz halledeceğiz.

Taylan hiç bir engel tanımayan, doğru bildiği çizgi üzerinde taviz vermeden yürüyen bir arkadaştı. Komer’in arabası yakılırken benzin deposuna ilk kibriti o çakmıştır. Türkiye’de ilk defa yapılan anti-emperyalist mitingde yakalanarak cezaevine atılmıştır. Tam anlamıyla bir devrimciydi.

105

Akan her devrimci kanın hesabını kendimiz soracağız. Devrimcileri yıldırma ve sindirme çabaları boşunadır. Jandarma erleri 20 gündenberi M-1 tüfeği ile üniversite içinde dolaşmaktadır. Rektör Kurdaş ise üniversite bütçesinden fedai beslemektedir. Taylan Özgür’ün cenazesini kaldırmadan önce Rektör kurdaş ile bir görüşme yaptık. Biz, Rektör’den jandarmaların üniversiteyi boşaltmalarını istedik. Bunun üzerine Kurdaş, ‘gelin sizinle bir protokol imzalayalım. Siz silahlarınızı teslim edin, ben de jandarmayı çıkarayım’ dedi. Biz de bunun üzerine silahlı adamlarınız ne olacak diye sorduk. Kurdaş, bu sorumuza sadece güldü. Kurdaş, kendisine Rektörlüğün her katında üniversite bütçesinden ödenen 9’ar kişilik ruhsatsız silahlı fedailer tutmuştur. Bu kimselerin polis olduklarından da şüphemiz yoktur.”

Aktolga, daha sonra, Özgür için yapılan tören sırasında, Üniversite Rektörlüğünde görevli beş kişinin kendi aralarında yaptık-

ları bir konuşmayı güvendikleri bir kişinin yazılı olarak imzalayarak öğrenci liderliğine verdiğini söyler.

Bu yazıda iddia edildiğine göre özetle şöyle denilmektedir: "Taylan arkadaşımız için rektörlüğün önünde anma töreni yaptığı-mız gün Rektörlüğün içinde Nurettin Saral, Adnan Doksanoglu, Mümin Arıkan ve Hamdi Gök, tanımadığımız bir adamla konuşuyordu. Ellerinde tabanca vardı. Tanımadığımız adam, ötekilerine şöyle diyordu: 'Önce Sinan Cemgil'i muhakkak kollayacaksınız. Bu denk gelmezse Ahmet Sina, İbrahim Seven, Hüseyin İnan, Kemal Esti'den biri hazır fırsattır. Ortalık kalabalık ve yeri de iyi.' Ben bu kadar dinleyebildim. Sayın Sinan Bey, bilgilerinize sunarım."

Aktolga, basın toplantısında Özgür'ün öldürülmesi konusunda da özetle şunları söyler:

"Bu konuşmayı duyduğumuz için, arkadaşlarımızı da Taylan gibi vuracaklarını anladığımız için oyuna gelmedik. Tedbir aldık. Ama biz, şehit vereceğimizi daha önceden biliyorduk. Gelişen milli kurtuluş hareketi bütün dikkatleri üzerimize çekmiştir. Demokrasilik oyunu içinde hakim sınıfların devrimcilere karşı baskı aracı olarak kullanmak istedikleri kanunlara, adalete ve tatbikçilerine karşı güvenimiz sarsılmıştır. Taylan'ın öldürülmesi ilk olay değildir ve akan hiçbir devrimci kanının hesabı sorulmamıştır. Devrimci gençler olarak yaklaşan milletvekili seçimlerinde hakim sınıfların devrimci mücadelemizi gözden uzak tutmak çabalarına boyun eğmeyeceğiz. Devrimciler olarak meşru müdafaa halinde kendi haklarımızı koruyacağız. Bundan böyle dökülen her devrimci kanın hesabını kendimiz soracağız.

Tehditlerden yılmayacağız. Taylan, Komer'in arabasının yakılması olayında kibriti çakan ve devrim meşalesini yakan arkadaşımızdı. Bunun için bilerek, bilinçli ve tertip eseri olarak olarak Taylan'ı öldürdüler. Taylan'ın vurulmasını, 'Amerika ve Komer adına alınmış öç' olarak tanımlıyoruz. Bu konuda elimizde deliller vardır. Kim vurduya getirilip öldürülmek istenen devrimcilere ait 25 kişilik bir listenin Milli Emniyet tarafından hazırlandığını öğrendik.

Polis, 25 kişilik bir liste ile liderlerimizi tek tek ortadan kaldırmak peşinde. Rektör ve Rektöre bağlı kimseler, dolayısıyla CIA, Türkiye çapında öğrenci liderleri arasında vurmak istedikleri 25 ki-

şilik bir listeyi, Milli Emniyet'e vermişlerdir. Böyle bir liste mevcuttur."

Öğrenciler, İhtilal Histerisi İçinde

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, 15 Ekim 1969 Çarşamba günü akşamı, ODTÜ'nde bir toplantı yapmaktadır. Saat 19.00 sularında elektriğin kesilmesi üzerine, "Elektrik Rektörlük tarafından kesildi" düşüncesiyle, yürüyüş yaparak Rektörlük binası önüne gelen öğrenciler, binanın önünde havaya birkaç el ateş eder, bu arada atılan taşlarla bazı camlar kırılır.

Nöbetçi jandarmalar, öğrencilere dağılmalarını ihtar eder. Öğrenciler dağılmayınca jandarma havaya iki el ateş eder. Bunun üzerine öğrenciler de havaya ateş eder.

ODTÜ SFK yöneticileri, "Jandarmayı kendi emellerine alet etmek istiyorlar. Tek düşünceleri jandarma ile öğrencileri karşı karşıya getirmektir. Ama biz bu oyuna gelmeyeceğiz ve jandarma ile karşılaşmıyacağız" diye açıklama yapar.

Rektör Kemal Kurdaş da şunları söylemiştir, "Üzücü bir hadise. ODTÜ bu gibi hareketlerle devamlı yıpratılmak istenmektedir. Küçük bir öğrenci grubu da, maalesef buna alet olmaktadır. Bu öğrenciler ileride, mazideki hareketlerini değerlendirdikleri zaman, ne kadar haksız davrandıklarını anlayacak ve vicdan azabı duyacaklardır."

Bir öğrenciye sürekli, diğer yedi öğrenciye de geçici olarak "ihraç" cezasının verilmesini kınamak için, 16 Ekim 1969 Perşembe günü, ODTÜ Rektörlüğü önünde bir gösteri düzenlenir.

Öğrenciler, sabah, saat 10.30 sırasında ellerinde, "Kahrolsun polis ve jandarma gölgesinde eğitim", "Sekiz kardeşimizin hesabını mutlaka vereceksiniz", "Bağımsız Türkiye", "Derebeyliğe son", "Kahrolsun işbirlikçiler ve uşakları", "Süngü gölgesinde bilim olmaz" ve "Kana kan, intikam" yazılı dövizler olduğu halde Atatürk Anıtının önüne gelir.

Atatürk Anıtı önünde toplanan 700 kadar genç, buradan, "Hoş Gelişler Ola Mustafa Kemal Paşa, Arş, Arş, Arş İleri" marşını söyleyerek, Rektörlük binasına doğru yürüyüşe geçer.

Rektörlük binasına gelinceye kadar, "Ya istiklal, ya ölüm", "Ordu kışlaya", "devrimciler el ele, milli cephede" diye bağırان öğrenciler, bir süre önce İstanbul'da ölen Taylan Özgür'ün 2 büyük resmini de taşırlar.

Rektörlük binası önünde hep bir ağızdan İstiklal Marşı'nı söyleyen öğrenciler, ölen devrimciler için 1 dakikalık saygı duruşunda bulunur ve sık sık Rektör Kemal Kurdaş'ın aleyhinde tezahürat yapar.

Forumda ilk konuşmayı ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Atilla Keskin yapar ve özetle şunları söyler:

"Üniversite olayları sırasında zararlı faaliyetleri ileri sürülerek cezalandırılan arkadaşlarımız hakkında bir ihraç olmak üzere çeşitli cezalar verilmiştir. Kurdaş, öğrenciler aleyhinde çeşitli oyunlar hazırlamaktadır. Ard düşüncelerle verilen bu ceza kararlarının geri alınmasını istiyoruz. Artık bir tek damla kana dahi tahammülümüz yoktur. Bir tek devrimcinin burnu kanarsa ODTÜ'yü bir daha açtırmamak üzere kapatacağız. Kurdaş ve işbirlikçileri sanmasınlar ki, bu arkadaşlarımızın cezalandırılması bizi susturacaktır."

108

İrfan Uçar ise yaptığı konuşmada : "Hapse sokmakla, okuldan atmakla devrimciler sindirilemez. Haklarında okuldan uzaklaştırma cezası verilen sekiz arkadaşımız geri alınmaz ve bir arkadaşımız daha okuldan atılırsa, Rektör Kurdaş için şimdiden büyük bir uğurlama töreni hazırlıyoruz. Bu öyle bir tören olacak ki, Rektör Kurdaş, bir daha değil üniversiteye girmek, bahçesinin yanından bile geçmeyecektir", der.

Konuşmalardan sonra Münir Ramazan Aktolga'nın önderliğinde, "Emperyalizme karşı kanlarının son damlasına kadar savaşacaklarına" dair and içilir.

Andtan sonra, İstanbul'da öldürülen Taylan Özgür'ün üniversite bahçesine konulmak üzere hazırlanan büstü için yardım toplanır. Öğrenciler, saat 11.05'de, ellerindeki pankartları Rektörlük binası önüne bırakarak dağılır.

Öğrencilerin protesto gösterisinden sonra Rektörlük binasında bir basın toplantısı düzenleyen Rektör Kemal Kurdaş, salona acı bir gülümseyişle girer ve gazetecilere, "İçinizde üniversite Rektörlüğüne talipli var mı?" diye espri yapar. Rektör Kurdaş gazetecilere yazılı olarak verdiği demeçte özetle şunları söyler:

“Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde bugünkü olaylar ve durumu, Üniversite’de her gün bir hadise çıkararak müesseseyi çalışamaz hale getirmek ve halkın gözünden düşürmek için, ihtilal histerileri içinde anarşist bir grubun bir süredenberi izlediği genel strateji ve plan içinde değerlendirilmelidir.

Anarşist ve zorba bir öğrenci grubu -aslında bunlara öğrenci denemez- bir buçuk aya yakın bir zamandır Öğrenci Birliği barakalarını zorla işgal etmektedirler. Bu grup geçenlerde telefon santalini bastı ve üniversite telefon şebekesini 15’e yakın yerden tahrip etti. Bu sabotaj hareketinden büyük zararlara uğradık. Aynı grup iki akşam evvel de, şehirdeki genel bir arıza sebebiyle üniversitede elektriklerin sönmelerini bahane ederek Rektörlüğe hücumla kalktılar, jandarma ile çatıştılar. Hergün her vesile ile yaptıkları anarşi hareketlerine ilaveten aynı grup dün bütün millete, devlete, akademik konseye, Rektöre, adeta herkese küfür eden, iğrenç, iftiralarla dolu bildiriler dağıtarak, bugün için üniversitede bir şiddet hareketini organize etmeye çalıştılar. Sebep bulmakta güçlükle karşılaştıkları anlaşılıyor. Evvela Akademik Konseyin sekiz öğrenci hakkında ●ybirliği ile verdiği disiplin cezalarını istismar etmek istediler. Öğrencilerin büyük kısmı, kendilerini silahla yaralayan, döven, tehdit eden zorba takımına verilen cezaların haklılığını bildiklerinden bu bahane tutmadı. Sonra seçim sonuçlarını protesto etmeğe kalktılar. Şimdi mutad doktriner teranelerini işliyorlar.

Üniversitede öğrencilerin, Akademik ve idari personelin cari ve mal emniyetini sağlamak, devletin mallarını lüzumsuz zararlardan korumak için jandarma, üniversitede gerekli tedbirleri almış bulunuyor. Bir taraftan üniversitede dersler, araştırma ve seminerler devam ediyor. Bütün bu üzüntülü tablo içinde önemli olan şu noktayı memnurlukla belirtiyim: ODTÜ öğrencisinin pek büyük bir çoğunluğu Akademik ve idari kadroları, siyasi ve doktriner emelleri ve hayalleri uğruna uzun süredir üniversiteyi bir bunalımdan öbürüne götüren küçük zorba takımın gerçek hüviyetlerini, niyetlerini, takriklerini, yalan ve iftiralarını artık iyice anlamış bulunuyor. Kimse kendilerine kanmamaktadır. Bu grup, üniversitede hergün biraz daha tecrit edilmektedir. Hırçınlıklar, akıl dışı davranışlar buradan ileri geliyor. ODTÜ, sağduyuyu, memlekete ve üniversiteye bağlı-

lığı, hizmeti, her türlü tahrikin üstünde hareketlerine, davranışlarına hakim kılmıştır. Bir mücadele yapıyoruz. Ümidim bugünkü sıkıntılarımızın yarının büyük ODTÜ'ne yararlı olabilmesidir."

Kurdaş, Rektörlükten Aynılıyor

ODTÜ Rektörü Prof. Kemal Kurdaş, Rektörlükten, 20 Kasım 1969 Perşembe günü ayrılır, yerine, Prof. Erdal İnönü vekaleten getirilir.

ODTÜ, 1 Aralık 1969 Pazartesi günü, yeni öğretim dönemine başlar. Açılış töreninde ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Erhan Erdoğan, ODTÜ Rektör Vekili Prof. Erdal İnönü, İdari İlimler Fakültesi Dekanı Prof. Yaşar Gürbüz, konuşma yapar.

Öğrenciler, "Rektör Yaşar Gürbüz olsun", diye tezahürat yapar.

ODTÜ'de Rektör, yoktur. Seçilmemiştir. Yaklaşık bir sene sonra Rektör seçilir.

Aseleten Rektör atamak için 27 Ocak 1970 Salı günü toplanan ODTÜ Mütevelli Heyeti, Prof. Mustafa Parlar'ı ODTÜ Rektörü olarak atar. Fakat, Rektör adasının tahrip edilmesi, yoğun gösteriler ve tepkileri sonunda Parlar, Rektörlükten istifa etmek zorunda kalır.

Rektör adayı İsmet Ordemir, ODTÜ'nün öğrenci liderlerini sohbet etmek amacıyla evine çağırır. Aralarında Arif Şentek, Halil Çelimli'nin de bulunduğu bir grup öğrenci, Prof. Ordemir'in evine gider, sohbet eder.

ODTÜ'de Sol İhtilal Planlanıyor

Fizik Bölümü başkanlığına getirilmek istenen Perihan Tolun'un, 23 Temmuz 1970 Perşembe günü, Prof. Adnan Şaplakoğlu tarafından dövüldüğü iddia edilir.

Olayı protesto eden devrimci öğrenciler, Prof. Şaplakoğlu'na sahip çıkmaya çalışan Mustafa Dirilten ile Tezer Fırat adlı iki öğrenciyi rehin alır ve tartaklar.

ODTÜ'de öğretim görevlisi olan Profesör Adnan Şaplakoğlu, 25 Temmuz 1970 Cumartesi günü, Savcılığa ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörlüğüne Noter aracılığı ile bir yazı göndere-

rek, "Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde sol bir ihtilalin planlandığını" nı iddia eder.

Profesör Şaplakoğlu'nun, Ankara 11. Noteri aracılığı ile gönderdiği üç sayfalık yazıda, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde uzun bir süreden beri devam edegelen olayların kısa bir tarihçesi yapılır ve Rektör Vekili Erdal İnönü'nün de "Sol militan ve ajanlarla işbirliği halinde olduğu" ileri sürülür.

Yazıda özetle şunlar belirtilir:

"Dev-Genç denilen sol ihtilalin ajanları ile tam bir işbirliği halinde olan bu Rektör Vekili, militanları ile birlikte tertiplediği iftiralarla karşı devrimcilere hücum metoduyla silahlı bir grubu vatansever öğretim üyeleri, personel ve öğrenciler üzerine sevk etme kampanyasına hız vermiş bulunmaktadır.

Halen ODTÜ'de can, mal ve çalışma emniyeti kalmamıştır. Kanuni vecibeleri yönünden bu hususu ayrıca belirtmeye lüzum hissediyorum. Her şeye rağmen de üniversitedeki görevime devamda kesin kararlı olduğumu ifade etmek isterim. ODTÜ'nin öğretim üyesi, öğrenci ve personel olarak 7.000'i aşkın kahir çoğunluğunun vatansever Türk evlatları olduğuna ve yakın bir geleceğin bunu ıspatlayacağına inancım tamdır.

Devrim kelimesi, planlanan sol ihtilalin manasındadır. Tarihte devletler kurmuş, asaletin, hür yaşama gücünün ve demokratik sistemin abidelerini yaratmış olan bütün Türk milletiyle beraber naciş şahsımın da 'Anti-komünist', 'Milliyetçi' ve 'Karşı devrimci' olduğumu ilan ederim."

Prof. Adnan Şaplakoğlu, 27 Temmuz 1970 Pazartesi günü, "Can, mal ve çalışma güvenliğinin tehlikede olduğunu" bildirerek, Yenimahalle Savcılığı ile Emniyet Genel Müdürlüğüne müracaatta bulunur.

ODTÜ Rektör Vekili ve Fizik Profesörü Erdal İnönü, Fizik bölümü Öğretim görevlisi Perihan Tolon'u dövdüğü iddiasıyla, 28 Temmuz 1970 Salı günü, Fizik Bölümü Başkanı Prof. Şaplakoğlu'nun ODTÜ ile olan mukavelesinin feshedildiğini kamuoyuna açıklar.

İddialar Asılsız

ODTÜ Rektör Vekili Prof. Erdal İnönü, Prof. Adnan Şaplakoğlu'nun iddialarına, 31 Temmuz 1970 Cuma günü, cevap verir ve özetle şu açıklamayı yapar:

"Üniversitemizin bazı öğrencileri Türkiye'nin sosyal ve iktisadi problemlerinin kısa zamanda çözümlenmesi için toplumcu bir devrim yapılması gerekli olduğunu zaman zaman ifade etmekte ve giriştikleri eylemlerde bu gayeyi güttüklerini söylemektedirler. Başka bazı öğrencilerimiz gene devrim sözünü kullanınakla beraber, bundan ülkenin sosyal adalet ve kalkınma sorunlarının kısa zamanda çözümlenmesine imkan verecek temel reformların demokratik yoldan gerçekleştirilmesini anladıklarını belirtmektedirler. Bu görüşleri açıkça ifade eden ve eylemleri ile destekleyen öğrenciler, üniversitemizde de, Türkiye'deki öteki üniversitelerde de vardır. Öğrenciler bu hareketleri ile tabii vatandaşlık haklarını kullanarak siyasi görüşlerini ifade etmek sınırlarının dışına çıkıp kanunların suç saydığı hareketler meydana getirdiklerinde Adalet makamlarında gerekli kovuşturmalar yapılmaktadır. Bazı öğrenciler bu çeşit eylemlere giriyorlar diye bir üniversiteyi bir ihtilalin planlandığı yer ve üniversite yöneticilerini de bu ihtilalin baş tertipçileri diye göstermek yanlış, haksız ve son derece sorumsuz bir davranış ve bugün dünya üniversitelerinin içinde bulundukları durumu hiç bilmeyen bir zihniyeti ortaya koyar."

Prof. Erdal İnönü, bu arada kendisi hakkında çıkarılan dedikodulara cevaplıyarak, özetle şu açıklamayı yapar: "Benim şimdiye kadar hiçbir zaman siyasetle ilgim olmamıştır. Bundan sonra da olacağını sanmıyorum. Benim kendime, üniversite öğrencisi olduğum zamandan beri seçtiğim yol, bilimle uğraşmak, bilimi öğrenmek ve öğrenmeye çalışmak, Türkiye'de bilimin gelişmesine gücümün yettiği kadar hizmet etmektir.

Ben, belki lise çağlarımızda ezberlediğim Atatürk'ün .10. yıl Nutkundaki 'memleketimizi muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız' sözünün de tesiri ile, artık Türkiye'de bilimin gelişmesi ve memleket sorunlarının çözümüne uygulanması yolundaki çalışmaları, konu ile ilgisi olmayan siyaset oyunlarının yavaşlatamıyacağı ve durdurmayacağı inancıyla üniversite ve bilim idareciliği ha-

vatımda karşıma çıkan birkaç böyle durumda yalnız bilimsel ölçülerin gösterdiği istikamette karar verdim. Bu birkaç kararın bir araya gelmesi sonunda bugün bazı yayın organlarında çıkan ve gerçeikle ilgisi olmayan suçlamala hedef olmuş durumdayım. Bu sonucun, ülkemizde bilimin gelişmesi, yayılması ve sorunlanmıza uygulanması yolundaki çalışmalarımı ve tutumumu hiç bir şekilde değiştirmeyeceğini ifade ederim.”

Prof. Erdal İnönü, Rektör Vekilliğinden İstifa Ediyor

12.900 öğrenci, 1.500 kişinin kayıt yaptırabileceği, ODTÜ'nin, 6 Ağustos 1970 Perşembe günü, başlayan giriş sınavında heyecanla sınav sorularını çözmeye çalıştığı bir sırada ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Erhan Erdoğmuş, bir açıklama yapar.

Erdoğmuş yaptığı açıklamada özetle şunları söyler:

“Sınav sorularının çalındığına ve satıldığına dair söylentilerin yoğunlaşması üzerine Öğrenci birliği olarak harekete geçtik ve satıcıyı bulduk. Satıcı Tunca Şahin Yılmaz ile Himmet Aşık, önceki gün, soruları sattığı iddia edilen ODTÜ Makina Fakültesi Endüstri bölümü ikinci sınıf öğrencisi ile Denizciler caddesindeki Menekşe Oteline giderek, burada soruları almışlardır. Sorular 1.500 ila 2.000 bin lira arasında satılmıştır.”

Sınav sorularının satıldığı açıklamasından sonra Rektör Vekili Prof. Erdal İnönü, sınavların 17-18 Eylül tarihlerinde yenilenmesine karar verildiğini açıklayarak, sınav sorularının çalınıp satılmasından dolayı, “Böyle bir başarısızlıkla karşılaşılınca başlıca üniversite yöneticisinin değişmesi bence tabiidir.” der.

ODTÜ Mütevelli Heyeti, Prof. Erdal İnönü'yü 4 Eylül 1970 Cuma günü ODTÜ Rektörü olarak seçer.

Prof. Erdal İnönü'nün ODTÜ'nde ilk önce Rektör Vekili daha sonra Rektör olması bazı çevrelerce çokça eleştirisi konusu olmuştur.

“Öğrencilerimizin Girişebilecekleri Eylemler Üniversitenin Tümünü Bir Siyasi Hedef İçin Mücadeleye Sokmamalı”

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 12 Ekim 1970 Pazartesi sabahı, düzenlenen bir törenle, 15. öğretim yılına başlar.

Muhafız Alayı Bandosunun çaldığı İstiklal Marşından sonra, törenin açış konuşmasını ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Erhan Erdoğan yapar.

“İşçi-Köylü” gazetesinin dağıtıldığı törende Erdoğan, özetle şu konuşmayı yapar:

“Orta Doğu Teknik Üniversitesi daima devrimci bir atılım içindedir ve bütün devrimci direnişler ile emperyalizmle savaşan tüm ulusların yanındadır. Arkadaşlarımız, Ortadoğu’da emperyalizmle çarpışan Arap ulusları ile omuz omuza döğüştüler.

Türkiye’de devrimci direnişler yayılıyor. ODTÜ öğrencisinin devrimci halk kitleleri arasındaki görevleri sürdürülecektir. Artık Amerikan emperyalizmi Türkiye’de sallanmaktadır. İstanbul’da 70 bin işçi yürüyor, tütün, fındık, pamuk üreticileri tüm güçleri ile haklarını almak için direniyorlar. Devrimci öğrenciler faşist kurşunları ile öldürölüyorlar. Bütün bu olaylar devrimci hareketimizin başarı yolunda olduğunu göstermektedir.”

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı, konuşmasından sonra, sol yumruğunu havaya kaldırır ve törene katılanları bugüne kadar ölen bütün devrimciler için bir dakikalık saygı duruşuna davet eder.

Rektör Erdal İnönü de, özetle şu konuşmayı yapar:

“Öğrencilerimizin girişebilecekleri eylemler üniversitenin tümünü bir siyasi hedef için mücadeleye sokmamalı. Üniversite yönetimi siyasal eylemler ve tercihler karşısında tarafsızlığını koruyabilmesi ve üniversite üyelerine karşı davranışında bu üyelerin siyasal görüşlerinin hiçbir etkisi olmamalıdır. Çeşitli görüşlerdeki şahıslar veya öğrenci grupları arasındaki çatışmalar üniversite yasama ve çalışma güvenliğini ortadan kaldırmamalıdır.”

Hazırlık Okulu Boykot Yapıyor

Hazırlık Okulu öğrencileri, 19 Kasım 1970 Perşembe günü, Hazırlık Okulu eğitim sisteminin “Özerk ve demokratik üniversite” ilkeleriyle bağdaşmadığını belirtir ve “Kültür emperyalizminin Hazırlık Okulu eğitimindeki hegemonyasına” son verilmesini sağlamak amacıyla süresiz olarak boykot kararı alır.

Öğrenciler, bir hafta boyunca çeşitli forumlar düzenler, yöneticilerle görüşerek isteklerini bildirir.

Yapılan temasların olumlu sonuç vermesi nedeniyle, 25 Kasım 1970 Çarşamba günü, boykota son verir.

Yönetimle yapılan anlaşmaya göre, bundan böyle ODTÜ Hazırlık Okulu Yönetim Kurulunda 3 temsilci öğrenci bulundurulacaktır.

Üniversitelerde meydana gelen olayları önlemek amacıyla bir dizi tedbir almak amacıyla devlet yetkilileri ile üniversite yöneticileri arasında görüşmeler yapılır.

Mescit Kapatılıyor

1970 Kasım'ında Ramazan ayı nedeniyle, ODTÜ'de eğitim gören dinci öğrenciler, mescit yapmak için izin ister.

"Dini siyasi araç olarak kullanmadığınız süre içinde açabilirsiniz" denilerek, izin verilir. İkinci yurdun bodrumundaki odalardan biri mescit haline getirilir.

Dinciler, Ramazan ayı boyunca, mescit haline getirdikleri bu odada toplanır, ibadetlerini yapar. Yatsı Namazında şehirden gelen hocalar tarafından vaiz verilir.

Aleyhlerinde bir propaganda yapılmasın, din siyasete alet edilmesin diye vaiz verilirken Ahmet Börüban ile İbrahim Seven, vaiz süresince arka tarafta vaizi dinler.

Deniz Gezmiş ve bir kısım arkadaşı, 8 Aralık 1970 günü, Matematik Bölümü binasının altında mescit olarak kullanılan oda ile 2 yurt binasının altında mescit olarak kullanılan odaları basar ve burada bulunan kişileri tartaklarlar. (1)

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Erhan Erdoğan, 9 Aralık 1970 Çarşamba günü, bu konuda şu açıklamayı yapar:

"Yurt binasının altında mescit haline getirilen oda daha sonraları karşı devrimciler tarafından toplantı salonu haline getirildi. Hazırlık Sınıfı öğrencilerinin bazıları buraya toplatılarak kendilerine Öğrenci Birliği ve öğretim üyeleri aleyhine kışkırtıcı konuşmalar yapılmaya başlandı. Bunun üzerine biz, rektörlüğe başvurarak buranın kapatılmasını istedik. Konuyu Yurtlar Yönetim Kuruluna ileten Rektörlük, müsbet cevap alınca burası kapatıldı."

Jandarma Karakolu Kurulmasını ODTÜ Kabul Etmiyor

Yüksek okullarda meydana gelen olaylar nedeniyle, İçişleri Bakanlığı, okul yöneticileriyle görüşmeler yaparak, güvenlik önlemi için bazı tedbirlerin alınması gerektiğini söyler.

İçişleri Bakanı Haldun Menteşeoğlu, 4 Aralık 1970 Cuma günü, bu konuda şu açıklamayı yapar:

"Üniversite zabıtası kurulması için rektörlerle işbirliği teklifinde bulunuldu. Bu teklifler, İstanbul ve Hacettepe Üniversitesi yöneticilerince olumlu karşılandı. Ankara Üniversitesi cevap vermedi. ODTÜ ise kabul etmedi."

ODTÜ'de öğrenciler, ODTÜ'nde bir jandarma karakolu kurulacağı yolunda çıkan haberler üzerine, 17 Aralık 1970 Perşembe günü, bir forum düzenler.

Forumda yapılan konuşmalardan sonra, "Akademik Konsey'in yarın yapacağı toplantıda alınacak karara kadar boykot yapılması" kararı alınır.

ODTÜ Akademik Konseyi, 18 Aralık 1970 Cuma günü, yaptığı toplantıda, "Öğrencilerin ve öğretim üyelerinin protestoları gözönüne alınarak üniversite içinde bir jandarma karakolu kurulması kararından" vazgeçer.

Bu karar üzerine bir forum düzenleyen öğrenciler, boykotu kaldırır.

Bu Kapıdan İçeriye Hiç Bir Güvenlik Görevlisi Sokmayacağız

Hacettepe Üniversitesi Senatosu, meydana gelen olaylar nedeniyle üniversiteyi süresiz olarak kapatır.

Üniversiteyle birlikte kapatılan öğrenci yurdunun boşaltılması üzerine, Üniversite Yönetimi, polise başvurarak, yurdun boşaltılmasını ister. Polis, gerekli ihtarı yaparak, yurt yöneticilerinden yurdu boşaltmalarını ister. Bütün uyarılara rağmen, yurdu boşaltmayan öğrenciler, yurttan barikatlar kurar ve polisi beklemeye başlar.

Güvenlik kuvvetleri, 19 Şubat 1971 Cuma günü, yurdu boşaltmaya gelir. Öğrenciler, güvenlik kuvvetlerine karşı direnir.

Öğrenciler ile güvenlik kuvvetleri arasında saat 14.30'da başla-

yıp, 18.30'a kadar süren silahlı, molotof kokteylli, taşlı, sopalı çatışmalar meydana gelir.

ODTÜ'lü öğrenciler, Hacettepe Üniversitesi Yurdunda meydana gelen olayları görüşmek üzere, 20 Şubat 1971 Pazartesi günü, Mimarlık Fakültesi anfisinde toplanır.

Forumda yapılan konuşmalardan sonra öğrenciler, toplu halde yurt binasına gider, inşaatlarda buldukları keresteleri, çakıl ve taşların bir arabaya koyup okulun giriş kapısının önüne gelir.

Öğrenci grubu, daha sonra, getirdikleri kereste, taş ve kumları, ODTÜ giriş kapısının önünden geçen Ankara-Eskişehir yoluna döker ve yolu kapatmak için barikat kurar. Bu arada, YSE'ye ait çakıl ve taş yüklü bir kamyonu durdurarak şoför Necip Eroğlu'nu zorla kamyonundan indiren öğrenciler, kamyonadaki çakıl ve taşları yola döker.

Aralarında Ömer Balköse ile Fahri Doğu'nun da bulunduğu öğrenciler, saat 11.00'de Ankara-Eskişehir yolunu trafiğe tamamen kapatır ve kurulan barikatların arkasına geçerek oturmaya başlar.

Hüseyin İnan, silahı olanlara , mermi dağıtır.

117

Yolun kapanması üzerine, olay yerine gönderilen Toplum Polisleri, Balgat Köprüsü civarına gelince, ikinci bir emirle, burada bekletilmesi kararlaştırılır.

Ankara Valisi, duruma jandarmanın müdahale ederek, barikadı kaldırmasını ister.

Bunun üzerine, İl Jandarma Komutanı Albay Mehmet Öztoprak'ın idaresindeki jandarma birlikleri ODTÜ'ne gelir.

Birlikler çevrede güvenlik önlemi alırken, Jandarma komutanı Albay Öztoprak, öğrencilerle konuşur, barikadın kaldırılmasını ister.

Öğrenciler, gelen askeri birliklerin geri çekilmesi halinde barikadı kaldıracıklarını söyler. Bunun üzerine gelen jandarma geri çekilir ve öğrenciler, 1,5 saat süreyle kapattıkları Eskişehir yolunu trafiğe açar.

Toplum polisinin öğrenci yurdunu basacağı yolunda söylentiler çıkması üzerine, Eskişehir yolunda barikadı kaldıran öğrenciler, daha sonra, yurt binasında ve üniversite içinde tedbir alır.

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Erhan Erdoğan, olaylar hakkında şu açıklamayı yapar:

"İktidarın baskı unsuru olarak kullandığı ve öğrencinin üzerine sorumsuzca saldırttığı polisin öğrenci yurtlarında arama yapacağı haberi alındı, buna karşılık bizde kendimizi savunmak için gerekli tedbirleri düşünmeye başladık.

Eskişehir-Ankara trafiğini iki saat süre ile durdurduk. Polisin buraya sevk edilmesini bekledik. Onlarla çatışarak dünkü olayların hesabını sormak ve intikamımızı almak istedik. Ama iktidar, üzerimize orduyu sevketti, Ordu'nun arkasına sığınmak istiyorlar. Nizamiye kapısında tertibat alacağız. Bu kapıdan içeriye hiç bir güvenlik kuvvetini sokmayacağız."

Yol açıldıktan sonra, bazı öğrenciler tarafından, üniversitenin yakınındaki bir trafik polis noktası tahrip edilir ve aralarında bir kız öğrencinin de bulunduğu gençler tarafından kurşun yağmuruna tutulur.

İl Jandarma Komutanı Albay Mehmet Öztoprak, Rektörlüğe giderek Rektör Erdal İnönü ile bir süre görüşür. Albay Öztoprak, daha sonra, ODTÜ Öğrenci Birliği başkanı Erhan Erdoğan ve arkadaşları ile de bir görüşme yapar.

SBF büyük anfisinde düzenlenen forumda konuşan TDGF Genel Başkanı Ertuğrul Kürkçü de, bu olaylar nedeniyle özetle şu konuşmayı yapar:

"Artık faşizmin saldırısını beklemeden, güçlerimizi toplayıp en zayıf yerlerinden vuracağız. Bundan böyle mücadele kan ve ateş içinde yürütülecektir."

Prof. İnönü, Rektörlükten İstifa Ediyor

Deniz ve arkadaşları, 11 Ocak 1971 Pazartesi günü, banka soygunundan sonra otomobille doğrudan ODTÜ'ye gelir.

Emniyet güçleri, ODTÜ'ni aramak ister. Bunun için arama izni gereklidir.

Prof. İnönü, gece yurtları dolaşır.

Aralarında Mahir Sayın, Fatih Uludere, Fahri Doğu'nun da bulunduğu öğrenci liderleri, "Hocam, eğer okul ve yurtları polis ara-

yacaksa biz kabul etmiyoruz. Burası hem polis bölgesi değil, jandarma bölgesi. Aranması gerekiyorsa, asker gelsin arasın. Aramalarda siz de bulunun" der.

Prof. İnönü, "Çocuklar, bu şekilde davranmayın. Herhangi bir olay çıkmasını ve kimseye birşey olmasını istemiyorum." diye karşılık, vererek, öğrencilerin yanından ayrılır.

Bazı öğrenciler, "Rektör istifa, rektör istifa" diye bağırır.

Bunu duyan Prof. Erdal İnönü, durur ve, "İstifa etmemi mi istiyorsunuz çocuklar? İstifa ederim" der.

2 bin kadar jandarma ile bir o kadar polis, 12 Ocak 1971 Salı günü, ODTÜ'ni arar.

Bu nedenle değilse bile Prof. Erdal İnönü, gerçekten bir süre sonra istifa eder.

Çünkü, Rektör Prof. Erdal İnönü, ODTÜ'de meydana gelen olaylar nedeniyle bazı kesimlerce eleştirilmekte ve "Meydana gelen olayların onun yüzünden çıktığı" iddia edilmektedir.

9 Mart 1971 Salı günü istifa eden Prof. Erdal İnönü, istifası hakkında şunları söyler:

"Mütevelli Heyeti ile aramızda görüş ayrılığı çıktı. O nedenle istifa ettim."

ODTÜ Mütevelli Heyeti, 5 Haziran 1971 Cumartesi günü, ODTÜ rektörlüğüne emekli general Şefik Erensu'yu seçer.

TBMM Karma İktisadi Devlet teşekkülleri Komisyonunda ODTÜ hesaplarının kontrolü ile ilgili görüşmeler sırasında ODTÜ Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Fahir Armaoğlu, "Prof. Erdal İnönü'nün Dev-Genç'le ilişkisi bulunduğunu" söyler.

Prof. Erdal İnönü, 18 Haziran 1971 Cuma günü, yaptığı açıklamada, "Dev-Genç'in ne fahri, ne de asli üyesiyim. Bu teşkilatla hiçbir ilgim yok" der.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

“Biz ODTÜ’de İngilizce Üç Kelime Öğrendik: Yanke Go Home”

“Biz ODTÜ’de İngilizce Üç Kelime Öğrendik: Yanke Go Home”

1960 sonrasında, Türkiye’de öğrenciler tarafından ilk anti-Amerikan gösteri, Kıbrıs konusundaki davranışını protesto etmek amacıyla, 27 Ağustos 1964 Perşembe günü, Ankara’da yapılır.

Cumhuriyet Gazetesi yazarı Ecvet Güresin, 13 Temmuz 1965 tarihli, “Amerika ve Dostluk” başlıklı yazısında özetle şöyle dile getirmiştir:

“Yaygın bir Amerikan düşmanlığı var Türkiye’de. Kıbrıs olayları, bu düşmanlığın yayılmasına sebep oldu. Önceleri yavaş yavaş yayılma isteniyor fakat fazla tutmuyordu. Kıbrıs ihtilafında ise dostumuz öylesine davrandı ki birdenbire Amerikalı tukaka oluverdi. Aslında Amerikanın sevilmemesi olayı sadece Türkiye’de görülmekte değildir. Amerikanın tutumunun sempatik olmadığı ve yardım yaptığı ülkelerde olmak yerine, sevilmediği bizden önce bizzat Amerikalılar tarafından keşfedilmiş, hatta Çirkin Amerikalı filmi bütün bu gürültüler başlamadan çok önce memleketimizde gösterilmişti.”⁽¹⁾

28 Kasım 1965 Pazar günü, Ankara Üniversitesi ile ODTÜ’ne bağlı otuzsekiz, 1 Aralık 1965 Çarşamba günü de İstanbul Üniver-

sitesi'ne bağlı seksen öğretim üyesi, ABD'nin politikalarını eleştiren bildirilerini kamuoyuna açıklar.

Ankara'da yapılan anti-Amerikan gösterilere katılanların büyük çoğunluğunu ODTÜ'lü öğrenciler oluşturmaktadır.

Erzurum Atatürk Üniversitesi öğrencisi olan Tuncer Sümer, Kudret Asma'nın tanıştığı Hüseyin İnan'a bir gün gider, "parası yetmediği için son sömestr dönemine devam edemeyeceğini" söyler.

Hüseyin İnan, "Aylık aldıklarında gider bir Amerikalı subayı döver, parasını alır, bu sorununu hallederiz" der.

Sinan ve iki arkadaşı, bir dersten sınava girer. Sınavda bazı Türk öğretim görevleriyle birlikte bir tane de Amerikalı öğretim görevlisi vardır. Amerikalı öğretim görevlisi, ilk öğrenciye soruyu sorar. Öğrenci yanıt veremez. İkinciye sorar. İkinci öğrenci, "Ben İngilizce bilmiyorum. Sinan'a sorun" diyerek, karşılık verir. Amerikalı öğretim görevlisi, "Yıllardan beri ODTÜ'de İngilizce eğitim görüyorsunuz. Nasıl İngilizce bilmezsiniz?" diye şaşkınlıkla sorar. Yanıt Sinan Cemgil'den gelir:

"Biz, ODTÜ'de İngilizce üç kelime öğrendik: Yanke Go Home."

Milli Petrol Kampanyası

Öğrenci örgütlerinin haksızlığa karşı 1965'te yaptıkları ilk eylem "Milli Petrol Kampanyası"dır. Öğrenci lideri Harun Karadeniz, bu kampanyayı şöyle anlatmıştır:

"1965 yılının en önemli gençlik olayı, petrollerin millileştirilmesi konusunda açılan kampanyadır. Bu kampanya gençlik örgütlerinin ekonomik alanda yaptığı ilk eylemdir.

1965 yılında Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı daha fazla sayıda kuyu açabilmek ve daha fazla petrol çıkartabilmek için çaba harcamaya başladı. Özellikle Genel Müdür İhsan Topaloğlu bu konuda aydınlardan yardım istedi.

Petrol konusunda ilk çalışma İTÜTB tarafından yapıldı. Ve bu çalışma 13 Ocak 1965'te bir basın toplantısı ile başladı. Ben, o yıl İTÜ İnşaat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı olarak Talebe Birli-

ği Yönetim Kurulu üyesi bulunuyordum. Talebe Birliğinin Başkanı Uygut Bayaz ve Sekreteri Cavit Savcı, petrol konusunu Talebe Birliğinin Yönetim Kurulu'na getirdi. Hemen bütün cemiyet başkanları ve diğer yönetim kurulu üyeleri petrol sorununu benimseyip incelemeye başladık, Ben, İran petrollerini ve Musaddık olayını araştırma görevini almıştım. Edindiğimiz bilgileri Birlik Yönetim Kuruluna getirdik. Her araştırmada petrol konusunun önemi biraz daha ortaya çıkıyordu.

Petrol konusunda bir eylem planı düşünüldü. Buna göre bir basın toplantısıyla petrol sorunu, kamuoyuna duyurulacak ve vatandaşların yerli petrol kullanmaları istenecekti. Bu konuda basın bildirisi hazırlandı. Bildirinin yanısıra 15-20 santim ebadında kartonlara: 'Vatandaş yerli petrol kullan - Petrolünü Petrol Ofis'ten al, Yabancı Petrole Hayır' sloganları yazıldı. Bu kartonları basın bildirisi yayınlandıktan sonra olacak gelişmelere göre 'Kampanyamızı' sürdürecektik.

Biz, petrol sorununu incelediğimizde hemen şunları görmüştük: Türkiye'de 11 yabancı şirket ve bir de yerli TPAO petrol arama ruhsatı almıştı. Devlet kuruluşu olan TPAO yabancı şirketlerin haklarına sahipti. Fakat 11 yabancı şirketin her biri sekizer kuyu açarak toplam 88 kuyu açabiliyordu. Buna karşılık TPAO Türkiye Cumhuriyeti adına ancak 8 kuyu açabiliyordu. TPAO ile zamanın hükümeti arasındaki anlaşmazlık 9. kuyu açma isteğine olumlu cevap verilmemesinden çıkmıştı. İşte bu anlaşmazlık döneminde TPAO aydınlardan yardım istiyordu.

Öte yandan yabancı şirketlerin Türkiye'deki petrol üretimi toplamı, bir tek TPAO'nun üretiminden daha azdı. Açıkça görülen oydu ki, yabancı şirketler Türkiye'de petrol üretmek değil, petrol bölgelerini kapatmak için ruhsat almışlardı. Çünkü, bu uluslararası petrol şirketlerinin başka ülkelerde daha verimli kuyuları vardı ve o dönem ürettikleri petrolü tüketebilmek için kendilerine pazar gerekliydi. Bu nedenle Türkiye'deki petrol bölgelerini kapatıyorlar ve TPAO'nun yeni kuyular açmasına engel oluyorlardı. Bu çatışmada hükümet petrol kanununa dayanarak yabancı şirketlerden yana tavır alıyor ve TPAO'nun 9. kuyu açmasını engelliyordu. Petrol kanununu yabancı şirketlerin temsilcisi bir avukat hazırlamış ve bu ta-

sarı pek değişikliğe uğramadan medisten çıkarılmıştı. Yabancı petrol şirketlerinin bizi engellemeleri bir yana, başka ülkelerde ürettikleri petrolü bize, Avrupa ülkelerine sattıkları fiyattan yüzde 35 daha pahalıya satıyorlardı. Ünlü petrol kanununa dayanarak yapılan anlaşmalara göre bu satışı sürdürüyorlardı. Örneğin Avrupa ülkesi diye, Yunanistan'a sattıkları petrol, bize sattıklarından yüzde 35 daha ucuzdu.

Biz, bunları yaptığımız ilk araştırma sonucunda öğrenmiştik. Bilgilerin çoğu TPAO tarafından bize verilmişti. Yapılacak iş ortadaydı. Türkiye aleyhine olan bu durumu kamuoyuna duyuracaktık.” (1)

18 Mayıs 1965 salı günü bir bildiri yayınlayan, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, “Petrolün millileştirilmesi kampanyasına” katıldığını açıklar.

Türk petrolünün kullanılmasını isteyen ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü üyeleri, 29 Mayıs 1965 Cumartesi günü Ankara’da Petrol Ofisi benzin istasyonlarında, benzin satışı yapar.

124

Kızılay ve Sıhhiye’deki benzin istasyonlarında ekipler halinde çalışan kızlı-erkekli öğrenciler, büyük ilgi görür ve her günkü normal satışın üstünde birkaç misli benzin satılır.

Bu arada ODTÜ amblemlili mavi önlükler giymiş genç kızlarla, şoförler arasında ilgi çekici konuşmalar olur. Şoförler, öğrencilere, “Siz bir Amerikan üniversitesinde okuyorsunuz. Nasıl oluyor da Türk petrolünün satışı işinde çalışıyorsunuz?” diye sorar.

Öğrenciler, ODTÜ’nin Türk üniversitesi olduğunu söyler ve Türk petrolü kullanılması konusundaki çalışmalarının nedenlerini anlatır. Bu arada benzin alanlara, şeker ve çiçek sunulur.

ODTÜ amblemlili mavi tulumlarıyla petrol satışı yapan öğrencilerden Nurten Kam, Şenay Karapirim, Nurdan Takım, Çağatay Anadol, Ercan Enç, Yavuz Çorapçıoğlu, Ümit Güngören ve Deniz Egemen, yaptıkları iş hakkında, “Türk petrolünü satmanın kıvanç verici olduğunu, petrolü alanların da aynı kıvançlı duymaları gerektiğini” söyler.

Genç kızlar, ayrıca, “Benzin satıcılığının bayanlar için iyi bir meslek olabileceği” fikrini de ortaya atar.

ODTÜ öğrencileri, Haziran ayı içinde Ankara'daki bütün Petrol Ofisi şubelerinde satış yapar. Öğrenciler, satış sırasında, benzin alıcılarına, "Yurttaş! Yurdunun ekonomik özgürlüğünü sağlamak için petrol savaşına katıl. Unutma ki, Türkiye'yi ancak sen kurtarabilirsin" yazılı bildiriler dağıtır ve bu bildiriler taşıtlara asılır.

ODTÜ'lü Öğrenciler, Tören Yerine Sadece Türk Bayraklarının Asılmasını İstiyor

Aralarında Kurthan Fişek, Muammer Soysal, Vahap Erdoğan, Seyhan Say, Nurtem Kam, Güneş Tezören, İsmail Özkaya, Orhan Yılmaz Silier, Naif Türetken, Bahattin Akşit, Mehmet Koca gibi öğrencilerin bulunduğu bir grup genç, 1965 Mayıs ayında ODTÜ Öğrenci Birliği seçiminden dört gün önce "Toplumcu Grup", adıyla bir grup oluşturur.

Seçime, "Reform" ile "Toplumcu" gruplar karma listeyle girer. Seçimlerde ODTÜ Öğrenci Birliği yönetimine "Toplumcu Grup"dan 6, "Reform Grubu"ndan 3 kişi seçilir.

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanlığına Muammer Soysal getirilir. ODTÜ Öğrenci Birliği yönetimine "Toplumcu Grup"un seçilmesi, ODTÜ SFK ile ODTÜ'deki sosyalist öğrencilerin elindeki olanaklarını artırır, çalışmalarını güçlendirir.

ODTÜ SFK ile ODTÜ Öğrenci Birliği'nin ilk gösterisi, 30 Haziran 1965 günü, altıncı mezuniyet töreninde yapılır.

Rektör Kemal Kurdaş, bu gösteriyi şöyle anlatmıştır:

"Hatırladığım ilk önemli olay 1965 mezuniyet töreninde bir grup öğrencinin eski yıllardaki gibi tören yerine Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne yardım eden ya da ODTÜ'nde öğrencisi bulunan devletlerin ve milletlerarası kuruluşların bayraklarının ya da amblemlerinin asılmasına itirazları oldu. Öğrenciler tören yerine sadece Türk bayraklarının asılmasını istiyorlardı. Gösterici öğrenciler, sosyalist olduklarını söylüyorlar. fakat aşın şöenist ve milliyetçi bir davranış sergiliyorlardı. Bu ilk gösteri bizi şaşırttı. Ne olduğunu pek anlayamadık. Fakat sonunda fırtınayı törende çevreye fazla hissettirmeden atlattık. Bir ayarlama yaptık kimsenin dikkatini çekmedi ve tören böyle geçti."(1)

ODTÜ SFK, ODTÜ'yü kazanıp da kaydını yaptırmaya gelen öğrencilere yardımcı olmak amacıyla ODTÜ'de bir stand açar. ODTÜ SFK, öğrencilere kayıt konusunda yardımcı olduğu gibi, isteyen öğrenciyi kulübe üye de yapar.

1965-66 öğretim döneminde ODTÜ'ye kaydını yaptıranlar arasında Yusuf Aslan, Münir Ramazan Aktolga, Mustafa Taylan Özgür, Celalettin Evrensel, Hasan Barutçu, Semih Eryıldız, Orhan Yılmaz Silier, Şükrü Işık, Metin Çulhaoğlu, Seçkin İnceefe, Fehmi Sönmez, Müfit Özdeş, İbrahim Seven, Erhan Erdoğan da vardır.

ODTÜ Öğrenci Birliği'nin ilk önemli çıkışı, 1 Ekim 1965 Cuma günü ODTÜ'nün açılış töreninde olur.

Öğrenci Birliği Başkanı Muammer Soysal, yaptığı konuşmada, özette şunları söyler:

"Üniversitemiz Türkiye'nin dışında, bayrakları ayrı, ama dertleri, problemleri bizimle aynı olan memleketlerden gelmiş arkadaşlarımızı da çatısı altında toplaması bakımından büyük anlam taşımaktadır. Onların ve bizim ortak olan birçok acılarımız vardır.

Örneğin haksız bir saldırıya uğrayan Pakistan karşısında en az Pakistanlı arkadaşlarımız kadar heyecanlandık. En az onlar kadar haksızlığa uğrayan Pakistanlıya yardım etmek istedik. Onları haklı davalarında sonuna kadar destekliyeceğiz.

Geniş doğal kaynaklarına rağmen sefalet içinde yaşayan Arap ülkelerinin ve Afrika'nın Batı egemenliğinden kurtulması bir Afrikalı, bir Iraklı kadar bizi de etkileyecektir. Zira onların sorunlarının çözümü bizim sorunlarımızın çözümü demektir. Bizim problemlerimizin çözümü onların problemlerinin çözümü demektir. Çünkü hepimiz aynı gayeler için kullanılmaya çalışılan bir tek kütleye mensubuz.

Bugün batılılarla birleşip kendi çıkarı uğruna memleketini satmaktan çekinmeyen bir diktatörün idaresinde ilk çağ insanı hayat koşullarında yaşayan İranlının da kurtuluşu bizi de sevindirir"

Soysal'ın bu konuşması Türkiye ile İran arasında diplomatik bir gerginliğe yolaçar.

İran Şahı Rıza Pehlevi, Türkiye'ye verdiği bir nota ile, olayın sorumlusu olan öğrencinin okuldan atılmasını ister.

İran'ın Türkiye Büyükelçisi de, Dışişleri Bakanlığı nezdinde girişimde bulunarak, Türk Ceza kanunundaki yabancı devlet reislerine hakaret edenler hakkındaki madde ile konuşmayı yapan öğrencinin cezalandırılmasını ister.

Rektör Kurdaş, Öğrenci Birliği yöneticilerini bu nedenle Rektörlüğe çağırarak, konuşur:

“İran Büyükelçisi, Dışişleri Bakanlığına müracaat etmiş ve sizin cezalandırılmanızı talep etmiş. Ayrıca, okuldan atılmanız da istenmiş. Ben böyle bir şeyi kabul etmem” der.

Öğrenci Birliği Başkanı Muammer Soysal,

“Eğer okula bir zarar gelecekse ben ayrılayım. Bu meseleyi kimseye de söylemem” diye karşılık verir.

“Yok. Öyle bir şeyi kabul etmem. Sadece bilginiz olsun diye sizinle konuşuyorum. Ben, buna karşı da kendi yollanmla karşı duracağım.”

Öğrencinin okuldan atılma isteğini Rektör Kurdaş, reddedince İran Şahı, bu kez, ikinci bir nota vererek Türk Hükümetinden Kurdaş'ın Rektörlükten uzaklaştırılmasını ister. Hükümet, bu isteği geri çevirir.

127

Kurdaş, İran'ın Ankara Büyükelçisi aracılığıyla İran Şahı'na:

“Böyle bir davanın kendi açısından büyük sakıncalar doğuracağını, bir pot olacağını; onun bakımından, ona yakışmayacağını, olayı bu kadar büyütmemeleri gerektiğini, anlatır. Böylece, olay kapanır.

10 Kasım 1965 Çarşamba günü yapılan Atatürk'ti anma töreninde Öğrenci Birliği Başkanı Muammer Soysal, yaptığı konuşmadan sonra sözlerini Atatürk'ün Bursa Nutku ile bitirir. Törende, öğretim üyelerinden Ergin Günçe de bir konuşma yapar.

Aralık ayında ise “Vietnam Sergisi” açılır. Sergide birçok yazının yanı sıra Nâzım Hikmet'in bazı şiirleri sergilenir.

Bütün bunlar, bazı kesimlerin tepkisini çeker. Konu TBMM'deki görüşmelere bile yansır.

ABD Dışişleri Bakanı Dean Rusk Protesto Ediliyor

Amerika Dışişleri Bakanı Dean Rusk, 19 Nisan 1966 Salı günü, Ankara'ya gelir.

Çoğunlukla SBF, Hukuk Fakültesi ve ODTÜ öğrencisi olan gençler, öğleye doğru, Dean Rusk'ın geçeceği Kızılay çevresinde protesto gösterisi yapmak için toplanır. Ancak polisin durumu haber alarak ABD Dışişleri Bakanı'nın yolunu değiştirmesi üzerine, gösteri olmaz.

Bunun üzerine üniversiteli gençler, ellerinde pankartlar olduğu halde, Dean Rusk'ın kalacağı Çankaya'daki ABD Büyükelçisinin evine gitmek amacıyla yürüyüşe geçer. Bu arada, Bakanlıklar önünde polisin geldiğini gören öğrencilerden bir kısmı dağılır, bir kısmı da geçmekte olan bir Belediye otobüsüne biner.

Olayı izleyen Toplum Polisi, öğrencilerin bir kısmını yürüyüş halindeyken yakalar, diğerlerini ise, bindikleri otobüsü ABD Büyükelçiliğinin önünde çevirerek, ele geçirir. Kavaklıdere'deki ABD Elçiliğinin önünde otobüse binen Toplum Polisleri, kapıları kapattırır ve otobüsü, Konya yolunda inşa halindeki Emniyet Sarayı binasına götürür. Otubüste bulunan üniversiteli gençler, gözaltına alınır, otobüsün diğer yolcuları serbest bırakılır.

128

Polis, öğrencilerin üzerinde, "Yankee Go Home!", "Dean Rusk, Amerika'ya!" gibi sözler yazılı pankartlar da bulur.

Öğrencileri, Emniyet sarayında saat 13.00'den 17.00'ye kadar gözaltında tutan polis, saat 17.00'de, 2 polis otobüsüne bindirerek Ankara Adliyesine sevkeder.

Hazırlık tahkikatını saat 19.00'da bitiren Ankara Cumhuriyet Savcılığı, 70 öğrenci hakkında Suçüstü Kanunu hükümleri ile Gösteri ve Toplantı Yürüyüşleri Kanununa aykırı davranıldığı gerekçesiyle Nöbetçi Asliye Ceza Mahkemesinde dava açar.

Öğrencilerin avukatlığını TİP Konya Milletvekili Avukat Yunus Koçak, Avukat Muammer Aksoy ve Avukat Halit Çelenk yapar.

Gözaltına alınan ve sorgularından sonra serbest bırakılan 70 kişiliktir:

Sinan Cemgil, Kurthan Fişek, Atilla Keskin, Arif Şentek, Hüseyin Ergün, İzzet Polat Ararat, Hülagü Bulguç, Kamuran Bekir Harputlu, Dursun Bila, Atanur İlgü, Aykut Ülkütekin, Mehmet Koca, Hüseyin Gazi Apa, Murat Cahit Koğacıoğlu, Ateş Gürman, Ruşen Tuğcuoğlu, Doğan Yurdakul, Engin Güner, Önder Pekcan,

Talip Özay, Olcay Bingöl, Kuddusi Öztaş, Hüseyin Yücel, Ahmet Fettahoğlu, Nevzat Çetin, Hüseyin Tanrıöver, Rıfat Murat, Asaf Köksal, Gülten Acar, Faruk Peker, İskender Kaleli, Alev Erlevent, İlker Ağca, Tuğrul Eryılmaz, Işık Alamur, Hidayet Balcı, Ahmet Kut, İlter Taşkiran, Osman Kolunay, Asuman Erdost, Mehmet Akıncı, Mehmet Bozbeyi, Mehmet Eroğlu, Koray Düzgören, Yılmaz Şekerbay, Erdal Türkkkan, Salih Yakın, Gıyas Ünel, Yılmaz Ata, Ali Kulebi, Bahtiyar Taraktaş, Mustafa Çetin, Erol Ünsal, Kadir Bayer, Mahmut Atilla Arsoy, Hüseyin Kılıç, Erdal Oskay, Nejat Öcal, Mehmet Konur, Sedat Özkan, Fethi Sinanoğlu, Cevdet Akgöz, Mehmet Selim San, Tektaş Yıldırım, Serdar Karan, Mehmet Karataş, Sadık Özmen, Hikmet Ergin, Bahattin Öztekin, Özkan Güney.

ABD'nin Vietnam ile Türkiye arasında ilişki kurması yeni değildir. ABD Başkanı Lyndon Baines Johnson, 3 Temmuz 1966 Pazar günü, Honolulu'da yaptığı konuşmada, özetle şu açıklamayı yapar:

"Komünist mütecavizler Vietnam'da başarı kazanırlarsa, kurtuluş savaşları dedikleri mücadele yolu ile, Filipinler, Yunanistan ve Malezya'da isyanla; Kore'deki vahşiyane tecavüzlerle; Türkiye'de tehditle ve dünyada hür seçimlerle elde edemediklerini yapabilecekleri inancına sapanacaklardır.

Bazı kimseler Vietnam'dan çekilmemizi tavsiye etmektedirler. Bunlar ümidin ne olduğunu bilmeyenler ve tecrübenin kıymetine inanmayanlardır. Kıyılarımızdan 10.000 mil mesafedeki bir yerde hüküm süren istibdadın bizi endişelendirmemesi gerektiği, yahut Asya'daki silahlı bir azınlığın faaliyetinin Avrupa'daki silahlı bir azınlığın faaliyetinden farklı olduğu yolundaki görüşleri kabul edemeyiz. Onları dinleseک birçok milleti hasımlarımızın eline teslim etmiş olurduk."

Devletler Hukuku kuralları karşısında, Amerika'nın o dönem Vietnam'da sürdürdüğü savaşın değerlendirmesini yapmak ve hukuka göre hüküm vermek amacıyla TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, 13-15 Kasım 1966 günlerinde Londra'da uluslararası bir toplantı olan Russell Mahkemesi'ne katılır.

Aybar, ayrıca, Güney ve Kuzel Vietnam diye ikiye bölünmüş

Vietnam halkıyla dayanışmak amacıyla, 24 Temmuz 1967 Pazar-tesi günü, Kuzey Vietnam'a gider ve orada kendisi gibi dünyanın dörtbir tarafından gelmiş aydınlarla 1 ay kalır.

Uluslararası kamuoyunun baskısı sonucu ABD, Vietnam'da ge-ri adım atmak ve yenileceğini anlayınca çekilmek zorunda kalır.

Emperyalisler tarafından 1956'da Güney ve Kuzey diye ikiye bölünen Vietnam, 2 Temmuz 1976'da resmen tek bir ülke haline gelir.

ABD'ye Karşı Türk Halkının Başkaldırması Gösterisi

ODTÜ Öğrenci Birliği, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, ODTÜ Fen ve Edebiyat Fakültesi Öğrenci Derneği, ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği, FKF, Ankara Yüksek Öğretmen Oku-lu Fikir Kulübü, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fikir Kulübü, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Fikir Kulübü, DTCF Fikir Ku-lübü, SBF Öğrenci Derneği, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği, Türkiye-İş Sendikası, Yapım-İş Sendikası ve Apanka Sendikası, 10 Kasım 1966 Perşembe günü, "Türk Halkı-na" hitaben bir bildiri yayınladı.

Bildiride özetle şu görüşlere yer verilir:

"Amerikalılar memleketimizden kovulmadıkça Türk halkına bu topraklarda huzur yoktur.

ABD ordusu, uzmanları, resmi ve özel kuruluşları ile Türkiye'de Dünya emperyalizminin temsilciliğini yapmaktadır.

Yardım ve kredi perdesi altında bağımsızlığımız yok edilmek istenmektedir.

Yurdunu seven her Türke düşen görev, Amerikalılara karşı ve-rilmesi gereken savaşta mutlaka yerini almaktır. İşte bu yüce sava-şın ilk adımı 12. Kasım 1966 Cumartesi günü saat 13'te Ankara Tandoğan Meydanında başlayacak olan ABD'ne karşı büyük yürü-yüş ve miting olacaktır. Bu yürüyüş ve mitingden ders almasını bil-meyenler, karşılarında çok daha güçlü, çok daha geniş halk hare-ketleri görmeye hazırlansınlar.

Kahrolsun Amerikan emperyalizmi, yaşasın Türk milliyetçiliği."

ODTÜ Öğrenci birliği, FKF ve Türkiye-İş Sendikası, 12 Kasım

1966 Cumartesi günü, "Amerika'ya Karşı Türk Halkının Başkaldırması" mitingi düzenler.

Gösteri nedeniyle, Ankara'nın her tarafına, üzerinde çapraz çizilmiş NATO kelimesi ve onun altında da, "Türkiye İçin, Amerikan Emperyalizminin Aracı NATO'ya Karşı Diren" yazılı afişler asılır.

Tandoğan Meydanında toplanan yaklaşık 10 bin öğrenci ve işçi, ellerinde, "Emperyalizme ilk yumruk iniyor", "Kavga özgürlük için", "Yığınlar için kavga", "Türk işçisinin emperyalistleri kovacakları gün yakındır", "Bizden emek, efendilerden yemek", "Türkiye Jonhson'un çiftliği değildir" dövizleri ve "Türkiye Sömürge Değildir", "Bağımsız Türkiye, "Sosyalist Türkiye" gibi sloganlarla Kurtuluş'a doğru yürüyüşe geçer.

"Gül Ağacı Değilem" şarkısını, "Gül Ağacı Değilem, Çek Elini Yurdumdan, Ben Sömürge Değilem" diye değiştirerek söyleyen, yürüyüşçüler, SBF'nin önüne geldiklerinde, çok bağırdığı için sesi kısılan İsmet Hüsrevoğlu, Sinan'a, "Biraz susalım. Yoksa sesimiz iyice gidecek, hiç bağıramayacağız" der. Sinan da, İsmet'e, "İsmet, anamız bugünler için doğurdu. Bağıracağız" diye karşılık verir.

Bu sırada minarelerden yükselmeye başlayan ezan sesleri, İsmet Hüsrevoğlu'nun kısılan sesi için bir kurtuluş olur. Ezan sesleri nedeniyle, yürüyüşçülerin bir kısmı bocalar ve slogan atmayı keser, bir kısmı ise slogan atmaya devam eder.

Geniş Cepheciler'in attığı, "Bağımsız Türkiye", Dar Cepheciler'in attığı "Sosyalist Türkiye" sloganı, gruplar arasında tartışmaya yolaçar.

"Geniş Cepheciler" olarak adlandırılan kişilerin çıkarttıkları, "ODTÜ Dergi" adlı yayın organının Kasım 1966'da yayınlanan 2. sayısında, konuyla ilgili olarak şu değerlendirme yapılır:

"Yürüyüş esnasında atılan sloganların bir kısmı bu açıdan yanlıştır. Örneğin 'Sosyalist Türkiye' sloganı. Bugünkü meselemiz emperyalistlerin Türkiye'den atılması olduğuna ve yanımıza alacağımız güçler de komprador-burjuva ve feodal ağa sınıfının dışından bütün yurtseverler olacağına göre bu yanlıştır. Zira o sloganın gerektirdiği mücadele ayırdır ve seninle bu aşamada birlik olacak, fakat sosyalist olmayacak gruplar (veya sınıflar) olduğu gibi sınıflar da vardır. Nitekim yürüyüş esnasında bize katılacakları aşık olan binlerce kişi sadece o slogan yüzünden katılmadılar."

FKF'nin Birinci Dönem Çalışma Raporu'nda ise, bu konuyla ilgili olarak şu değerlendirme yapılmıştır:

"12 kasım 1966'da yapılan anti-emperyalist mitingde ise, Tandoğan Alanı'ndan Kurtuluş'a dek olan yürüyüşü örgütümüz üyeleri yönettiler. Yol boyunca binlerce kişi, 'Sosyalist Türkiye' diye hep bir ağızdan durmadan haykırdılar. Ertesi gün ileri geçinen gazetelerimizin 'Satılmışlar kahrolsun' başlığını atması onların politikaları gereği idi. Yürüyüşün boyuna yinelenen sloganı topluncu bir slogandı: 'Sosyalist Türkiye'. Birtakım ters etkiler altındaki arkadaşların FKF'yi bu mitingden uzak tutma çabalarının ne denli yanlış olduğu hemen kanıtlandı böylece. Hareket yozlaşmaktan kurtuldu."

Miting bittikten sonra, Sinan Cemgil, İsmet Hüsrevoğlu ve Muhammer Soysal, Mehmet ile Nuran Koca'nın İzmir Caddesi'ndeki evine giderek, sohbet eder.

Üniversite Gençliği, ABD, Yunanistan ve Vietnam Elçiliklerine Çelenk Koyuyor

132

ODTÜ-ÖB, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, FKF, TMTF, AYOTB ile AÜTB, 25 Mayıs 1967 Perşembe günü, ortak bir bildiri yayınladı. Amerika'nın, Yunanistan ve Vietnam'da giriştiği faaliyetlerin yerildiği bildiride özetle şu görüşlere yer verilir:

"Emperyalizm ve yerli satılmışların, bütün dünyada sahneye koydukları yeni oyunlar karşısında duyduğumuz öfkeyi, kamu oyununa haykırmayı bir görev sayıyoruz. Bugün Yunanistan'da, Vietnam'da, Kıbrıs'ta ve bütün Asya, Afrika, Latin Amerika ülkelerinde emperyalizm korkunç cinayetler işlemektedir.

Emperyalistler aynı oyuna Brezilya'da, Arjantin'de, Dominik'te, Endonezya'da ve en son olarak Yunanistan'da başvurmuştur.

Ordumuzun şanlı tarihinin devrimci geleneğinin mutlaka ağır basacağına kesin olarak inanıyoruz. CIA, Türkiye'de bir General Patakos bulamayacaktır.

Amerika, özgürlüğü için savaşan Vietnam halkını yoketme çabasıdır. Gün gelecek bütün Vietnam, emperyalistlerden ve satılmışlardan arınacaktır. Çünkü, dava ölüm kalım davasıdır.

Biz Türk milliyetçileri olarak şu anda oyuna getirilmiş olan, emperyalizmin yönettiği bir faşizm darbesinin kurbanı olan Yunan halkının ve kurtuluş savaşı veren Vietnam halkının milliyetçi güçleri ile dayanışma halindeyiz.

Bütün dünya halkları yakın bir gelecekte, emperyalizmin ve yerli ortaklarının üstesinden gelecek, yurtlarında kendi ulusal geleneklerine uygun halktan yana demokrasiler kuracaklardır.”

Bildiriyi yayınlayan örgütler, ayrıca, Amerika, Yunanistan ve Güney Vietnam elçiliklerinin kapılarına, üzerlerinde, “Dünya halkının kurtuluşu yakındır” yazılı siyah birer çelenk bırakır.

Bundan sonra, yürüyerek, Kurtuluş Parkı'nda çadırdan açılmış olan “Atom İş Başında” sergisine giden öğrenciler, bir çelengi burada da sergi kapısına bırakır.

Öğrenciler, toplu halde sergiyi gezerken, sergiyi hazırlayanlara soru sorar. Ancak sergiyi hazırlayanlar, “Soru sorulamayacağını” söyler. Çıkan tartışma sonunda Can Savran, İbrahim Seven ve Mehdi Beşpınar, polis tarafından gözaltına alınır.

133

Cyrus Vance Ankara'ya Geliyor

Kıbrıs Türk Cemaati liderlerinden Rauf Dentaş, Erol İbrahim ve Necati Konuk'la, 23 Ekim 1967'de Kıbrıs'taki Rumlar tarafından tutuklanır.

15 Kasım 1967 Çarşamba günü, Kıbrıs'taki Rumlar tarafından Türklere saldırılar başlar. Türk köylerine yapılan saldırılarda köyler yakılıp, yıkılır, insanlar vahşice öldürülür. Saldırılarda 28 Türk'ü öldüren Rumlar, bazı Türk'lerin üzerine benzin dökerek yakar.

ODTÜ Öğrenci Birliği, 22 Kasım 1967 Çarşamba günü, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural'a gönderdiği bir telgrafta, Kıbrıs'ta bir savaş patlarsa en ön safta doğuşeceklerini bildirdikten sonra NATO'nun bağımsızlığa gölge düşürdüğü ileri sürülür ve NATO'dan çıkılmasını ister.

Türkiye'nin haklı davası olan Kıbrıs konusunda Yunanistan Hükümeti, Türk Hükümeti'nin verdiği notayı reddeder ve askerlerini geri çekmez.

ABD Cumhurbaşkanı Lyndon Johnson'un Yunan asıllı özel

temsilcisi Cyrus Vance, Türk hükümetine bir mesaj getirmek amacıyla Ankara'ya gönderilir.

Cyrus Vance'in Esenboğa Havaalanına geleceğini öğrenen öğrenciler, 23 Kasım 1967 Perşembe günü, saat 10.30'dan itibaren havaalanının bekleme salonunu doldurur.

Bekleme salonunu dolduran öğrenciler:

"Ankara'nın taşına bak, Şu Yankee'nin işine bak,

Bizi Yunan'a satıyor, Şu feleğin işine bak,

Ankara'nın taşlı yolu, üsler dolu sağı solu,

Amerika evine dön, yoktur bunun başka yolu. "

marşını söylerler. Gençler, bir ara uçağın iniş alanına girerek oturur. Toplum Polisi Şefinin uyarılarına karşın öğrenciler yerlerini terketmez.

Fakat, Özel Temsilci Cyrus Vance, Esenboğa'ya geleceği söylendiği halde, saat 13.55'te ABD Hava Kuvvetlerine ait özel bir uçakla Ankara-Mürted Havaalanına iner.

134

Saat 14.30'a kadar Vance'i bekleyen 1.000'e yakın öğrenci, Vance ve beraberindekileri taşıyan uçağın Esenboğa'ya gelmemesi üzerine, Kızılay Meydanına geri döner. Burada bulunan ABD Haberler Merkezi, Amerikan Kütüphanesi ve Amerikan Türk Dış Ticaret Bankası binalarının camları kıran gençler, binaya Türk bayrağının çekilmesini ister. İki saat kadar protesto gösterisi yapan gençler, caddeden geçen askeri arabaları alkışlar.

Olaylar sonunda Toplum Polisi, 30 genci yakalayarak gözaltına alır. Toplum Polisinin elinden kaçan bazı gençler, Kızılay'daki gökdelenle çıkarak Amerikan Haberler Merkezini buradan taşımağa devam eder. Gençler, daha sonra, Sıhhiye'deki Pan Amerikan Hava Yolları Bürosunun camlarını da kırdıktan sonra dağılır.

Kızılay Meydanında yaptıkları eylemler sırasında gözaltına alınan Sinan Cemgil, Yusuf Aslan, Mustafa Taylan Özgür, Atilla Keskin, Seyhan Say (Erdoğan), Sahir Koçak, Baskın Oran, Gürsen Yalçın, Selim Selami, Ömer Yalçın, Mustafa Dönmez, Ahmet Mehmet, Erol Karadağ, Tuğrul Eryılmaz, İsmail Belgin, Leyla Coşar, Erdal Özcan, Gürbüz Şimşek, Mehmet Akın Atauz, Selçuk Özdemir, Bilgin Adalı, Erdal Yavuz, Ahmet Çorbacı, Erol Atalı, Ah-

met Kardam, Yavuz Gökmen, Mehmet Yücel ve Hamdi Küçükırca, 24 Kasım 1967 Cuma günü, sorgulanıdan sonra serbest bırakılır. Ancak, Çetin Bilgin adındaki bir polis memuru, Yusuf Aslan adındaki öğrencinin arkadan hayalarına tekme vurduğunu ileri sürerek şikayet eder ve Yusuf Aslan, bu şikayet üzerine tutuklanır.(1)

ODTÜ Öğrencileri, Kıbrıs İçin “Kan” Veriyor

Öğrenciler, Kıbrıs, NATO ve ABD hakkında düşüncelerini anlatmak amacıyla Türkiye'nin değişik bölgelerine gitme kararı alır.

Sinan Cemgil ile Halil Çelimli, bu nedenle, Samsun'a gider. TİP'in Samsun İl Başkanlığına giden Sinan Cemgil ile Halil Çelimli, partililerle bu konular hakkında sohbet eder. Sinan Cemgil ile Halil Çelimli, daha sonra, yanlarında getirdikleri afiş ve bildirilerle, TİP Samsun İl Başkanı Dr. Sulhi Kutucu ile beraber Çarşamba ilçesine gider.

Amerika'nın Kıbrıs'taki emperyalist amaçlarını protesto etmek amacıyla Türkiye'nin hemen hemen her il ve ilçesinde yürüyüş ve miting düzenlenir.

Samsun'da da 23 Kasım 1967 Perşembe günü, on binin üzerinde öğrenci ve halkın katıldığı bir gösteri düzenlenir.

Silahlı Kuvvetler, 23 Kasım 1967 Perşembe günü, bir açıklama yapar ve savaşa hazır olmak için 12 bin şişe kana ihtiyacı olduğunu kamuoyuna, bildirir.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrenci Derneği, bir kampanya açarak, önce kendi öğrencilerinden, daha sonra da, diğer fakültelerin öğrencilerinden kan alma işlemine başlar.

ODTÜ Öğrenci Birliği, “kan vermek” için Kızılay ile işbirliği yapar. ODTÜ kafeteryasında binlerce öğrenci, “Kan” verir.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, ODTÜ Öğrenci Birliği, FKE, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü, SBF Öğrenci Derneği, SBF-BYYO Öğrenci birliği, SBF Sosyal Demokrasi Derneği, Barış Derneği, Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Cemiyeti, DTCF Talebe Cemiyeti, İTÜ Talebe Birliği, İTÜ Teknik Okullar

Talebe Birliği, İstanbul Yüksek Teknik Okullar Talebe Birliği ve Türkiye Öğretmenler Derneği Milli Federasyonu, 5 Aralık 1967 Salı günü, bir bildiri yayınlayarak, halkı düzenledikleri mitinge çağırır. Yayınlanan bildiri şöyledir:

"Son Kıbrıs olayları Amerikan emperyalizminin ve aracı NATO'nun Türkiye'nin çıkarlarına karşı olduğunu açık ve kesin olarak ortaya koydu. Ordumuzun % 95'inin NATO emir ve kumandası altında olması ve bağımlı bir dış politika, Kıbrıs olaylarında Türkiye'lilerin büyük maddi ve manevi kayıp vermesine yol açtı.

Bu gerçeği gören biz aşağıda imzaları bulunan kuruluşlar, Cumartesi günü düzenlediğimiz yürüyüşle başlayan ve sonucunun Türkiye'mizin NATO'dan çıkması ve Amerikan emperyalizminin yurdumuzdan kovulması ile bitecek mutlu bir eyleme girişiyoruz.

Bağımsız Türkiye uğruna girişeceğimiz bu eylemimiz Türk halkına kutlu olsun.

İlk hareket, 9 Aralık Cumartesi günü, saat 13.00'de Tandoğan Meydanında başlayıp saat 14.30'da Kurtuluş Meydanında yapılacak mitingdir.

Yurtsever Ankara'lı milli davanı için miting, yürüyüş gibi yasal eylemlerimize katıl."

NATO aleyhinde düzenlenen yürüyüş, 9 Aralık günü saat 13.00'de tandoğan Meydanında başlar.

Ellerinde, "Kukla olmaktan bıktık", "NATO dedik, kazık yedik", "Kore'de öl, Kıbrıs'a çıkma", "NATO'dan çık, Kıbrıs'a git", "En Büyük Dostumuz kendi Ordumuzdur", "Enosis'i Destekleyen Amerikan Dostluğuna Paydos", "Ne Batıdan, Ne Doğudan, Kuvvetimiz Ordudan" gibi pankartlar taşıyan öğrenciler, İstasyon, Samanpazan, Cebeci yolunu takiben Kurtuluş Meydanına doğru yürür.

Kurtuluş Meydanında, konuşma yapan öğrenci dernekleri başkanları, "Amerika'nın Nato'yu, emperyalist emellerinin tahakkuku için kurduğunu" ileri sürer ve Türkiye'nin bağımsız olmasını ister.

Türk Gençlik Kuruluşları Emperyalizme Karşı

ODTÜ Öğrenci Birliği, 1968 Ocak ayının ilk haftasında, "Gençlik Örgütlerinin Görevi" konulu bir açık oturum düzenler.,

ODTÜ konferans salonunda yapılan açık oturuma ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Sinan Cemgil, ODTÜ Hür Düşünce Kulübü Başkanı Şemsettin Akbulut, ODTÜ Sosyal Demokrasi Kulübü Başkanı Öner Yurtsever katılır.

İlk söz Hür Düşünce Kulübü Başkanına verilir. Dünyada iki büyük emperyalist devlet olduğunu söyleyerek sözlerine başlayan konuşmacı, daha sonra, Japon Gençlik Örgütlerinden örnek verir ve “Köylere gitmeliyiz ama belli bir fikri yaymak için değil” der.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Sinan Cemgil de, şunları söylemiştir:

“Sosyalistler tahlillerini, gözlemlerini bilimsel verilere göre yaparlar. Sosyal olaylara, konulara sınıf açısından bakarlar. Eğer toplumun belli katında olan bir tabakadan söz açmak gerekiyorsa, onun toplum içindeki yerini saptamak gerek. Öyleyse, önce Türk üniversite gençliğinin sosyal sınıflar içindeki yerini ortaya koyalım. Toplumumuzdaki sosyal sınıfları kabaca şöyle sıralayabiliriz: Komprador burjuvazi, toprak ağaları, tefeci tüccarlar, küçük esnaf, zanaatkarlar, hizmet işçileri, tarım işçileri, endüstri işçileri. Üretim faaliyetine doğrudan doğruya katılmayan, bunların arasında bir takım ara tabakaların varlığını da görüyoruz: bunlar öğretmen, subay, devlet memurları, öğrencilerdir. Fakat birey olarak ele alındıklarında üniversitelerin farklı sosyal sınıf ve sosyal tabakalardan geldikleri görülür. Üniversiteleri başlı başına bir gurup yapan, toplumun teknik, bilimsel, sosyal, kültürel kadroları olmak için hazırlanmalarıdır.

Üniversitedeki gençlerin görevleri olarak konuyu ele aldığımızda bu görev objektif olarak tarihi koşulların onlara yüklediği bir görevdir. Bu görev, Türk halkına olan görevimizdir. Türkiye bugün yapısında yarı feodal, yarı sömürgecil ilişkileri barındıran geri teknikli, az gelişmiş kapitalist bir ülkedir. Ülkemizin alt yapısıyla ilgili araştırma ve istatistiklere bakarak şöyle sonuçlar görüyoruz: % 20’lik kesitler halinde ve nüfusu 30 milyon, milli geliri 60 milyar olarak alırsak, en alt % 20’nin sayısı 6 milyon olup, milli gelirden aldığı pay 2,7 milyardır. Bu yılda 450 ve ayda 37,5 lira, günde ise 125 kuruş eder. En üst % 20’ye gelince, 6 milyon nüfusun milli gelirden aldığı pay 43.2 milyar lira, % 57’dir ve adam başına yıl-

da 1.700, ayda 475, günde 15,8 lira düşer. Ayrıca Enos raporuna göre % 2'lik bir üst kesit, milli gelirin % 35'ini alırken, bunun % 5'ini yatırıma, % 25'ini de lüks tüketime harcamaktadır.

Dış sömürü olarak 1956-1963 dönemi süresinde ABD'ye 1,4 milyar dolar borçlandık. Bu süre içinde çeşitli ithalat, ihracat oyunları ABD'ye 1 milyon dolar hediye etmiş olduk.

Türk gençliği olarak, her zaman Türk halkına karşı sorumluluğumuzun bilinciyle hareket etmeliyiz. Sosyalistler, ülkemizin tam bağımsızlığı için, emperyalistler ve onların işbirlikçileriyle mücadele eder. Emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşı veren halklara barbar değil, kahraman deriz.”

ODTÜ Sosyal Demokrasi Derneği Başkanı da, yaptığı konuşmada, gençliğin sorunlarıyla, Türk halkının dertlerini kaynaştırarak gençliğin partiler üstü politika izlemesi gerektiği görüşüne katıldığını söyler ve “Öğrenci örgütleri bağımsızlık için mücadele etmeli, toprak reformu için, sömürüye karşı çıkmak için mücadele vermelidir. Sosyalistler kadar biz de Amerika'ya karşıyız. Bu yolda yapılan faaliyetler yetersizdir. Mitingler, gösteriler, bildiriler ve yazın köylere yapılan çalışmaların daha da hızlandırılması yoluyla Türk halkının uyandırılması gerekir” der.

ODTÜ Hür Düşünce Başkanı ise, “Emperyalizme ve hatta kapitalizme de karşı olduklarını” söyler.

ODTÜ'lü Talebeler, İsrail Saldırısına Karşı

Arapları Desteklediklerini Açıklıyor

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Cengiz Haksever imzası ile, 31 Mart 1968 Pazar günü, Ürdün Kralı Hüseyin'e çekilen bir telgrafta, İsrail saldırısına karşı Ürdün'ün sonuna kadar desteklendiği bildirilir.

Kral Hüseyin'e çekilen telgrafta şöyle denilmiştir:

“Ekselans, uzun süredir, emperyalist İsrail karşısında kahramanca savaşan Ürdün'lü Arap kardeşlerimizi, bu haklı ve mutlaka zaferle sonuçlanacak anti emperyalist kavgalarında ODTÜ'nin Arap ve Türk bütün öğrencileri sonuna kadar destekleriz.”

NATO'ya Hayır Kampanyası

II. Cihan Harbi'nden sonra SSCB'nin izlediği politikanın yarattığı tedirginlik ile ABD, Fransa, İngiltere, Belçika, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Danimarka, Portekiz, Norveç, Kanada ve İzlanda, 4 Nisan 1949'da Washington'da bir araya gelerek, Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO - North Atlantic Treaty Organization) nı kurar. 19 Şubat 1952'de TBMM'de NATO'ya girmeyi onaylar ve Türkiye, böylece NATO'ya katılır.

NATO andlaşmasının onüçüncü maddesine göre, taraf devletler, andlaşmanın yirmi yıl yürürlükte kalması sonunda bir yıl önce-sinden feshi ihbar etmek suretiyle NATO'dan çıkabileceklerdir.

NATO'nun ulusal savunma ve güvenliğimize uygun bir andlaşma olmadığını söyleyen parti ve demokratik kitle örgütleri, "NATO'ya Hayır" kampanyası başlatır.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, FKF, ODTÜ-ÖB, İTÜ-ÖB, İTÜ-TOTB ile İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Orman Fakültesi, Dişçilik Fakültesi Talebe Cemiyetleri, bir bildiri ile "Nato'ya Hayır" kampanyasına katılır.

139

Ayrıca, çeşitli etkinlikler düzenlenir. İlhan Selçuk, 2 Nisan 1968 Salı günü, ODTÜ'nde "NATO ve Amerika'nın Türkiye'deki Oyunları" konulu bir konferans verir.

6. Filo Olayları

1968 yılı, yoğun öğrenci eylemleriyle doludur. Bunların önemli bir kısmını anti-Amerikan gösteriler oluşturur. Bu eylemlere başta Sinan Cemgil ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü üyeleri de katılır.

6. Filo'yu kınama gösterilerine katılan öğrencilerden TİP ve FKF üyesi İstanbul Hukuk Fakültesi öğrencisi Vedat Demircioğlu, polislerin İTÜ Gümüşsuyu Öğrenci Yurdu'na basması sonucu yurdun penceresinden düşerek ağır yaralanır.

Demircioğlu, tedavi edildiği İlk Yardım Hastahanesi'nde, 24 Temmuz 1968 Çarşamba günü ölür.

Demircioğlu'nun öldüğünü duyan öğrenciler, yoğun protesto gösterisine girer.

Ankara'daki TİP yanlısı gençler de, bu konuda tepkilerini dile getirmek amacıyla biraraya gelir.

TİP yönetimden kişilerle ilişkileri sıkı olan birisi, toplanan gençlere yapılması gereken eylemlerden sözeder. Vedat Demircioğlu'nun öldüğü günün gecesi, Amerikalılara ait bir yerin yakılması için harekete geçilir fakat daha sonra provokatif bir iş olduğu düşüncesiyle vazgeçilir. Ertesi gün, halkın yoğun biçimde sokakta olduğu öğlen tatilinde sansasyonel bir eylem yapılmasına karar verilir.

Hedefler tesbit edilip, beşerli gruplar halinde guruplar kurulduktan sonra her guruba, ikişer tane içi yapışkan siyah boya dolu şişe verilir.

Yusuf Küpeli'nin başında olduğu ekibe, önünde devamlı iki polisin beklediği Amerikan Haberler Merkezi verilir.

Yusuf Küpeli'nin başında olduğu ekipte Sinan Cemgil, Hurşit Kemal Baykal vardır.

Ekip, ilk önce, eylem yapılacak merkezin önünden geçer ve eylemin nasıl yapılacağı konusunda bir keşif yapar.

Amerikan Haberler Merkezi'nin önünde iki polis durmaktadır. İçerisinde fotoğraflar ve Türkçe yazılar bulunan, yan yana dizilmiş dört-beş tane büyük camekan vardır.

Camekanlara ellerindeki boya dolu şişeyi ilk önce Yusuf Küpeli, daha sonra, Sinan Cemgil ile Hurşit Kemal Baykal atar ve tahrip eder.

Eylem başarılı olunca, daha sonra, Hüseyin İnan, Yusuf Arslan, Oktay Etiman, Yusuf Küpeli ve Taylan Özgür, Amerikan kütüphanesine molotof kokteyli atmayı kararlaştırır. Herşey hazırlanır. Hüseyin İnan, buluşma yerine giderken bir bekçi tarafından takip edildiğini görünce eylemden vazgeçilir.

Eski Güney Vietnam Pasifikasyon Uzmanı ve CIA Ajanı

Komer, ABD Büyükelçisi Olarak Türkiye'ye Atanır

Parker Hart'dan boşalan ABD'nin Ankara Büyükelçiliğine Güney Vietnam'da Banşı Koruma Programı Müdürü olan CIA ajanı Robert Komer'in getirildiği Beyaz Saray tarafından açıklanır.

İlhan Selçuk, 30 Kasım 1968 Cumartesi günü, Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlanan yazısında, "Ne demektir pasifikasyon?" diyerek, Komer hakkında şu değerlendirmeyi yapar:

"Hükümet darbesi düzenlemek, karşı-devrim hareketini sahneye koymak, seçimlere para yatırımı yapmak. iç savaş çıkartmak gibi 'özel hareket' ve Amerikanca deyimi ile 'special operation' CIA'nın işidir.

Bay Komer işte bu teşkilatın görevlisidir.

Ankara Amerikan Büyükelçisinin Türkiye'den önce Vietnam'da 'Pasifikasyon' hareketini yönetmesi de gene CIA programı içinde bulunmaktadır. Bu programa göre 15 milyonluk Güney Vietnam halkının % 90'ı, 11.000 stratejik köye, veya dikenli tel ve mayınlarla çevrilmiş kamplara toplanmaktadır. Bu programı Türkiye'de pek iyi tanıdığımız AİD (Amerikan Yardım Teşkilatı) yürütmektedir. Ne var ki, bu örgütü CIA memurları idare etmektedir. Pasifikasyon hareketi, 11.000 stratejik köye topladığı Vietnam halkı ile 'Milli Kurtuluş Cephesi' arasındaki ilişkileri kesmek amacıyla düzenlenmiştir. Çünkü Vietnam Milli Kurtuluş birlikleri köylere sızdıkça milli uyanış başlıyor, köylüler istilacı Amerikan askerlerine ve satılık saygon hükümetine karşı silahlanıp direnmeye katılıyorlar. Amerikan CIA'sı sözde 'Pasifikasyon' eylemiyle bu milli direnmeyi kırmak istemiştir. Bu yolda elinde iki silah vardır: Para ve işkence.

Bay Komer işte bu görevden sonra Ankara'ya gelmiştir."

Bu duygular içinde olan Orta Doğu ve Ankara Üniversitelerine kayıtlı 1.500 kadar genç, 28 Kasım 1968 Perşembe günü öğleden sonra dersleri boykot ettikten sonra otobüslerle toplu halde Esenboğa Havaalanına gider. Amaç, Komer'in uçağını havaalanına indirmemektir. Bu nedenle havaalanına giden gençler, uçağın ineceği alana oturarak, beklemeye başlar.

Gençlerin havaalanında Komer'i protesto etmek amacıyla toplandığı öğrenen emniyet güçleri, Komer'i iniş pistinin ucundan otomobille alarak, havaalanı binasına uğramadan şehre götürür. Uzun süre marş söyleyip, slogan atarak Komer'i bekleyen gençler, Komer'in gizlice şehre götürüldüğünü öğrenince topluca geri döner.

Gençlerden bir grup, Amerikalılara ait bazı işyerlerine saldırarak tepkilerini dile getirir. Ayrıca, Tunus Caddesinde bulunan Amerikalılara ait klübe girmeye çalışır. Görevli bekçiler, gençleri engellemeye çalışır. Fakat, gençler, kapıyı kırarak içeri girer ve buzdolabı, oyun makinesi gibi eşyaları tahrip eder, bazı camları kırar. Bu arada bekçilerden birinin havaya 2 el ateş etmesi üzerine olay yerine gelen polis. Gün Zileli, Mehmet Akın Atauz, Mehmet Ali Zaufcu, Fatih Uludere, Ural Ateşer, Musa Gülhan, Ali Orhan Yücealp, Orhan Aybers'i yakalar. Gençler, sorgularından sonra serbest bırakılır.

Komer'in Otomobili ODTÜ'de Yakalıyor

ODTÜ SFK'dan aralarında Sinan Cemgil, Hüseyin İnan, Yusuf Tunbay Aslan, Halil Çelimli, Münir Ramazan Aktolga, Ahmet Sina, Metin Çulhaoğlu, Mehmet Sait Kozacıoğlu, Müfit Özdeş, Çağatay Anadolu'nun da bulunduğu 44 delege, 4-5 Ocak 1969 tarihlerinde İstanbul'da yapılan FKF Genel Kuruluna katılır.

142

Genel Kurulda yapılan tartışmalar ve seçilen yeni yönetimden sonra bir grup halinde İstanbul'a giden ODTÜ delegeleri, 5 Ocak gece yarısı iki ayrı grup halinde otobüs ve trene binerek ODTÜ'ye gelir. Bir kısmı yurtlara yatmaya giderken, bir kısmı ODTÜ SFK'ne gider.

6 Ocak 1969 Pazartesi... Ankara'da yağmurlu bir hava vardır.

ABD'nin Ankara Büyükelçisi Robert Kommer, ziyaret amacıyla, 1969 model "Cadillac" marka siyah renkli, 06-CA-001 plakalı makam otomobiliyle, saat 12.30'da ODTÜ'ne gelir.

Komer'in otomobilini ilk olarak, Rektörlüğün hemen yanında ve karşısında olan kantin, kütüphane ve kimya laboratuvarında bulunan öğrenciler, farkeder.

Mustafa Yalçiner, Komer'in ODTÜ'ye geldiğini arkadaşlarına haber vermek için yurtlara koştururken, İran Öğrenci Derneği Başkanı ve Mimarlık Fakültesi üçüncü sınıf öğrencisi Hamid Yakup isimli öğrenci de, ODTÜ-SFK'ne giderek, "Haberiniz yokmu? Komer'in otomobili Rektörlüğün önünde" der.

Sinan Cemgil, Hüseyin İnan, İrfan Uçar, Halil Çelimli, Yusuf

Tunbay Aslan, Bekir Tuncay Çelen, Mehmet Akın Atauz, İbrahim Seven, Rasiş Ulaş Bardakçı, Mete Ertekin, Sait Big, Serdar Haybat, Mustafa Taylan Özgür ve birkaç öğrenci, hızla olay yerine gider.

Rektörlük önünde parketmiş olan Komer'in otomobilinin çevresinde toplanmış bir kısım öğrenci, Komer, Amerika ve Kurdaş aleyhinde slogan atmaktadır.

Bir kaç öğrenci, otomobilin yanına gelerek şoför Nidai Cemal'den, kapı ve kontak anahtarlarını ister. Şoför, anahtarları vermez.

Bunun üzerine öğrenciler, arabayı taşa tutar ve "çimlere basmayınız" yazılı demirleri sökerek arabanın camlarını kırmaya başlar.

Rektör Kurdaş ile ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı İskender Odabaşıoğlu, bu arada, öğrencilerin arasına karışarak eylemcileri engellemeye çalışır.

Rektör Kurdaş'ın uzaklaşmasından sonra Sinan Cemgil, Hüseyin İnan, Akın Atauz, İbrahim Seven, Halil Çelimli, İrfan Uçar, Ulaş Bardakçı, Yusuf Aslan, Mustafa Taylan Özgür, Komer'in otomobilini ilk önce tutarak sallamaya ve sarsmaya başlar.

Komer'in otomobilini sarsan ve sallamaya çalışan öğrenciler, sonra havaya kaldırarak devirmek için bir süre uğraşır. Bir kısmının avuçları otomobili devirmek için uğraşmaktan kan içinde kalır. Fakat otomobil çok ağır olduğu için deviremezler.

İbrahim Seven, cıvardan bulduğu bir çelik boruyu getirir. Eylemciler, uzun çelik boruyu manivela gibi kullanarak Komer'in otomobilini ilk önce yan sonra ters çevirir.

Ters çevrilen otomobilin benzin deposundan benzin akmaya başlar. Hüseyin İnan, hemen gider Sinan'ın boynundaki kaşkolu alır. Ters çevrilmiş ve benzin akıtıran Komer'in otomobilinin benzin deposunun kapağını açan Hüseyin, deponun içine sarkıtıp, benzin emdirdiği kırmızı siyah çizgili uzun kaşkolu, otomobilin değişik yerlerine vurur. Bu şekilde otomobili, benzine bulayan Hüseyin İnan, daha sonra, otomobili ateşe verir. (1)

Otomobil alev aldıktan sonra kalabalık artar, bu arada, otomo-

bili söndürmek için itfaiye gelir. Fakat öğrenciler, itfaiyenin yangını söndürmesine engel olur.

Öğrenciler, otonun yanışını ABD'yi ve Komer'i kınama gösterileri yaparak seyrederek ABD Büyükelçisi de, Rektörlük binasından otosunun yanışını izler.

Olaylar olurken Elektirik Bölümü öğrencilerinden Recep Aysayar da, Rektörlük binasının üçüncü katında, ders çalışmaktadır. Olayları izlemek için pencereye yanaşır. Bir Amerikalı da, yanan otomobili kamerasıyla Recep Aysayar'ın yanında filme almaktadır.

Otomobilin yanışı zaman zaman hafiflemesi üzerine bazı gençler, ellerindeki demir çubuklarla yanmıyan kısımları ateşe doğru çekerek tamamıyla yanmasını sağlamaya çalışır. Bu arada bazı öğrenciler de otomobilin bagaj kapağını açarak yanmayan kısımları, tekrar ateşe verir. Tekerekleri ateşler arasında yavaş yavaş erirken otomobil büyük gürültülerle infilak eder. Öğrenciler, bunları güle-güle seyrederek.

Üç saat yanan otomobilin bir enkaz haline gelmesinden sonra bazı öğrenciler, otomobili parçalara ayırır. Aralarında Şule Albayraktaroğlu, Ahmet Börüban, Cemal Selman Pakoğlu'nun da olduğu bazı öğrenciler, hatıra olarak otomobilden küçük birer parça alır.

Bu arada otonun resimlerini çekmek isteyen bazı foto muhabirlerine engel olunur.

"Vietnam Pasifikasyon Hareketini İdare Eden Bir Kişi, Devrimci Türk Talebelerinin Bulunduğu Bir Üniversiteye Elini Kolumu Sallaya Sallaya Giremez"

Otomobili yakan öğrenciler, olayı izleyen gazetecilere, hareketlerinin nedeni olarak, "Vietnam'da pasifikasyon hareketini idare eden bir kişi devrimci Türk Talebelerinin bulunduğu bir üniversiteye elini kolunu sallaya sallaya giremez" şeklinde açıklama yapar.

Halil Çelimli, elindeki megafonla, yanan otomobili seyredenlere, "Halk savaşının ilk meşalesi burada yakıldı" diye söylev çeker.

Otomobili yakan öğrenciler, bu sırada, içlerine sivil polis karıştığı zannıyla tanımadıklarının kimliklerini de zorla öğrenmeğe kalkışır.

“Otomobili yakan öğrenciler” ortadan kaybolduktan sonra olayı duyan ve otomobilin dumanını gören yüzlerce öğrenci, yanan otomobilin etrafına toplanır.

Kurdaş, üniversiteye polis davet etmediği ve o dönem üniversiteler özerk olduğu için, Rektörlük binasına bir kilometre kadar uzaklıktaki benzin istasyonunda bekleyen arabalar dolusu Toplum Polisi, olayların geçtiği yere gidemez. Zaman zaman olay yerine gelen münferit polis otomobilleri de, yanan otomobilin etrafında birikmiş yüzlerce öğrencinin, “Bunları da yakalım” diyerek, üzerlerine yürümeleri sonunda uzaklaşır.

Komer, saat 16.10’da Ford bir otomobille yanında Kurdaş’la birlikte üniversiteden ayrılır.

Komer’in otomobilinin yakılma olayı, ajans ve radyo aracılığıyla, başta Türkiye olmak üzere bütün dünyada yayınlanır.

Komer’i kınama ve otomobilinin yakılması eylemlerinde yer alan Ertuğrul Kürkçü, eve geldiğinde, babası Enver Bey,

“-Bunu da mı yapacaktınız?” diye kızgınlıkla sorar.

Babasının neden bu kadar kızdığını o an anlayamıyan Ertuğrul,

“-Ne oldu ki?” diye sorduğunda, Enver Bey,

“-Elçinin otomobilini yakmışsınız. Sen, yarın olacakları gör” der.

“Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde Kan Akıttırmam”

ODTÜ Rektörü Prof. Kemal Kurdaş, Komer’in otomobilinin yakılması olayını, özetle şöyle anlatmıştır:

“6 Ocak 1969 Pazartesi günü için verdiğimiz yemeği, Rektörlük binasında Akademik Konseyin toplantı salonunda hazırlattık. O gün Rektörlüğe ewela dekarı arkadaşlarım geldi. Rektör yardımcılan da zaten binada hazır bekliyorlardı. Misafirin kim olduğunu bir iki kişi sordu. ‘Şimdi gelecek göreceksiniz.’ diyerek ipucu vermekten kaçındım. Saat 12.20’yi biraz geçerken Büyükelçi Komer’in arabası Rektörlüğe ulaştı. Ben, Elçi’yi Rektörlük katının üst basamaklarında karşıladım. Kendisini alıp arkadaşların bulunduğu salona götürdüm. Hepsini Komer’e tanıştırdım. Genç ve dinamik bir adam, belli ki zeki. Arkadaşlarla sohbete daldı, fakat aradan on-

beş-yirmi dakika ya geçti ya da geçmedi, içerideki arkadaşlar bana geldiler, 'Efendim, malum öğrenciler Rektörlük etrafında toplanıyorlar.' haberini verdiler. 'Hemen gidin şoförü bulun, arabayı alıp fidanlığa götürsün. Bizden de bir iki kişi yanına katın, fidanlıkta beklesinler.' talimatını verdim.

Arkadaşlar gittiler ve hemen geri geldiler. 'Efendim öğrenciler şoförü tehdit edip, (Kıbrıslı bir Türk şoför) otomobilin anahtarını elinden almışlar. Şoför şaşırmış bir halde bir tarafta duruyor.' dediler.

Bunun üzerine idareci arkadaşları yanıma alıp aşağıya indim. Beni gören bir kısım öğrenci kütüphanenin yanından yukarı allee-ye doğru kaçıştı. Geri kalanların üzerine de ben yürüdüm; pasolarını istedim. (Otobüse falan binerken ellerinde kullandıkları vesika.) Büyük bir kısmı itiraz etmeden çıkarıp verdiler. Pasoların toplanması bitince, 'Dağılın buradan.' emrini verdim. Dağıldılar veya dağılıyor gibi yaptılar. Ben de yukarı Komer ve arkadaşların bulunduğu salona geri döndüm. Misafirlerimizi yemeğe davet ettim, masaya oturduk. Fakat çok geçmeden kötü haberler birbiri ardından gelmeye başladı. Öğrenciler gene toplanıyorlar. Çok kalabalıklaştılar. Arabanın etrafındalar. Malum grup hepsi oradalar. Arabayı devirmeye çalışıyorlar. Camını kırdılar. Devirdiler. Arabayı şişiliyorlar. Arabayı yaktılar. Saat 13.15 dolaylarında.

Hepimiz masadan fırladık. Arabayı gören rektörlüğün makam odasının pencerelerine yığıldık. Araba gerçekten yanıyor, etrafı öğrenci kaynıyor. Yanan arabayı bir iki dakika seyrettik. O sırada rektörlük telefonu çaldı açıp bana verdiler. 'Bir komiser sizi arıyor efendim!.'

Telefonu aldım, 'Buyur kardeşim.' dedim. Karşımdaki kendisini tanıttı. Komiser bilmem kim, ismi hatnında kalmadı. Söylediği şu:

Komiser: Efendim, arabayı yaktılar.

Ben: Evet gördüm.

Komiser: Müdahale edelim mi?

Ben: Neyle edeceksin?

Komiser: Yanımda adamlarım var.

Ben: Sen nerödesin?

Komiser: Mimarlık Fakültesi'ndeyim 35 numaralı odada. (bu rakam 33'de olabilir.)

Ben: Benden izin almadan üniversiteye nasıl girdin?

Komiser: Amirlerim emir verdi girdim efendim. Ben bir saat-ten fazla bir süredir burdayım.

Ben: Ya... (Demek ki Emniyet, Büyükelçinin üniversiteye geleceğini ve geliş saatini biliyordu, burada bir olay çıkacağını tahmin ediyordu veya belki de biliyordu. Onun için üniversiteye bir öncü ekip de yerleştirmişler.)

Telefonda komiser soruyor: 'Efendim müdahale edeyim mi?'. Cevabım: 'Olay şu ana kadar bir araba yakılmasından ibaret, şimdi sen müdahale edip kan mı çıkarmak istiyorsun? Masum bir öğrenci ölürse ben bunun hesabını hayatının sonuna kadar veremem. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde kan akıttırmam, otur oturduğun yerde, sonra da sessizce kimseye görünmeden üniversiteden çık.'

Komiser çaresiz, 'Peki' dedi. Telefonu karşılıklı kapadık. Üç dört dakika geçmemişti ki ikinci bir telefon. Saat 13:20 olabilir. Bu defa beni arayan İçişleri Bakanı Faruk Sükan. Telefonda bir bacağı koparılmış kedi gibi bağırıyor:

-Sükan: Rektör, Elçinin arabasını yakıtın!.

-Ben: Hayır ben yakmadım. Beş on manyak öğrenci yaktı.

-Sükan: Sen yaktırdın.

-Ben: Hayır öğrenciler yaktılar. Ben bunu üniversiteye karşı işlenmiş vahim bir hata, hatta ihanet olarak kabul ediyorum.

-Sükan: Sefiri kandırıp oraya davet ettin, tuzağa düşürdün.

-Ben: Hayır ben davet etmedim, ısrarla o gelmek istedi.

-Sükan: Ben şimdi olaya müdahale edeceğim. Bütün gücümle üniversiteye giriyorum.

-Ben: Ne ile gireceksiniz?

-Karşınızdaki Mobil istasyonunda 250 polisim var, onlarla gireceğim.

-Ben: Faruk Bey ben polisinizi üniversiteye sokmam. Polis bu

anda üniversiteye girerse mutlaka kan çıkar, arabanın etrafında iki yüz, üç yüz tane çocuk var. Bunların belki on-on beşi olaya kan-şan zorba, diğerleri masum öğrenci, seyirci. Ama hepsi genç ve heyecanlı. Bu ortamda polis üniversiteye girerse burası bir muharebe meydanına döner. Belki onlarca masum öğrenci, hayatını kaybeder. Ben kimseye bunun hesabını veremem. Onun için kesin olarak söylüyorum polisin üniversiteye bir adım bile atmasına izin vermiyorum.

-Sükan: Ben gireceğim.

-Giremezsin, gidersen karşında evvela beni bulursun.

-Sükan: Elçi orada, hayati tehlikede.

-Ben: Elçinin hayatı ve emniyeti benim teminatım altındadır. Beni öldürmeden kimse ona dokunamaz. Burada işleri kontrol altına aldıktan sonra Elçiyi elçiliğe şahsen ben götüreceğim.

Sükan homurdanarak telefonu kapattı.

Sükan'la telefon konuşmamız bittikten sonra Komer'le bir kenara çekilip durumu gözden geçirdik. Komer olayı sükunetle değerlendirmiş gözüküyordu. Üzüldüğünü söyledi. Beni teselli etti. Bir nevi ben sebep oldum gibi bir havada konuşuyordu. Bense Komer'den çok daha fazla kızmış ve üzülmüş haldeydim. Olayı Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne bir ihanet, bir delilik olarak görüyordum. Bu zorbalığa karşı kanım pahasına da olsa direnme kararındaydım. Komer'e dedim ki: 'Ekselans bu zorbalara karşı azmimizi, kararlılığımızı gösterelim direnelim, teklifim şu: Programımızı değiştirmeyelim. Şimdi hiç bir şey olmamış gibi yemeğe oturalım, yemeğimizi bitirelim. Yemekten sonra isterseniz birlikte Müzeyi gezerez. (Pek istekli olmadı). Sonra ben sizi ve arkadaşlarınızı benim arabamla sefarete götürürüm.'

Komer teklifimi kabul etti, yemeğe oturduk, ben yemek arasında kısa bir basın toplantısı da yaptım. Olayı şiddetle kınadım. Failleri belirlediğimizi, bunları Savcılığa bildireceğimizi, haklarında da disiplin tahkikatı yapacağımızı söyledim. Gerçekten de olayın faillerini kolayca tesbit edebilmiştik. Personelden bir arkadaşımız tesadüfen olayı baştan sona filme almıştı. Ortada bir sürü görgü tanığı da vardı, herkes gördüklerini beş on dakikada kağıda dökebilirdi.

Yemek uzunca sürdü. Saat 15:30'dan sonra ben Büyükelçi Kommer'i alıp arabamla sefarete götürdüm. Eskişehir Yoluna çıkmadan arabayla üniversite etrafında, çevre yolunda bir tur attırdım. Zorbalığa papuç bırakmadığımı dosta düşmana karşı anlatmak istiyordum. Sefarette Kommer'den dostça ayrıldık. Ben acele üniversiteye döndüm." (1)

ABD, Muhtıra Veriyor

ABD Büyükelçisi Kommer'in otomobilinin yakılması sadece Türkiye'de değil tüm dünyada geniş yankılar uyandırır.

ABD Büyükelçilik Başkatibi Andrew, Dışişleri Bakanlığı Batı Dairesine giderek, olayla ilgili ve ayrıca tazminat isteyen Büyükelçilik muhtırasını verir. Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Oktay İçsen, Kommer'in yakılan otomobilinin zararının Türkiye tarafından ödeneceğini açıklar.

Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, bir soru üzerine, son olayın Türk-Amerikan ilişkilerinde herhangi bir değişiklik yapmayacağını ve dostluğun eskisi gibi sürdürüleceğini söyler.

149

ABD Büyükelçisi Kommer, saat 16.55'de, Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'i makamında ziyaret ederek, 2 saate yakın görüşür. Büyükelçi Kommer, görüşmeden sonra, "Türkiye'yi terketmeyi düşünüyor musunuz?" sorusuna, "Türkler, beni istedikleri sürece buradayım" karşılığını verir.

Fakat Robert W. Kommer, Türkiye'de fazla kalamaz. Türkiye'deki görevinden alınır, yerine William Handley atanır. "Honcho (Kasap - işkenceci)" olarak adlandırılan Vietnam Pasifikasyon uzmanı ve CIA ajanı Kommer de, 28 Kasım 1968 Perşembe günü olaylı olarak geldiği Türkiye'den 7 Mayıs 1969 Çarşamba günü ayrılmak zorunda kalır.

"Bu Ülkede Daha Çok ABD Elçisi Arabası Yakılacaktır"

ODTÜ'ne bağlı Makina Mühendisliği Öğrenci Derneği Başkanı, Elektrik Mühendisliği Öğrenci Derneği Başkanı, Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı, İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Fevzi Altuğ, ODTÜ Hazırlık Sınıfları Öğrenci

Derneği Başkanı ve ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Ahmet Sina ile Ankara Üniversitesine bağlı Veteriner Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Selçuk Özdemir, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı İhsan Özdi, Ankara Üniversitesi İraat Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı, Ankara Üniversitesi SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu, Ankara Üniversitesi SBF Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Muharrem Kılıç, Ankara Üniversitesi DTCF Fikir Kulübü Başkanı, Tıp Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Abdullah Kutlar, Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği Başkanı, Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı, Ankara İTİA Öğrenci Derneği Başkanı Mehmet Demir, Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü Başkanı Ömer Özerturgut, Ankara Üniversitesi Kimya Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı ve Ankara Üniversitesi BYYO Fikir Kulübü Başkanı, 9 Ocak 1969 Perşembe günü saat 11.00'de ODTÜ'nde, Elçi Komer'in arabasının yakıldığı yerde, hazırladıkları "Ortak Bildiriyi" basına açıklamışlardır. Bildiride şöyle denilmektedir:

"Amerikan Elçisi Komer'in arabasının ODTÜ'lü öğrenciler tarafından yakılmasını, Komer gibi anarşist bir olay olarak görmüyoruz. Olay, ODTÜ'lü yurtsever öğrencilerin milli bir tepkisidir.

Eğer Amerika, Türkiye'nin tüm yeraltı ve yerüstü kaynaklarına göz dikmiş, halkı sefaletle sürüklüyorsa, Amerika'nın güvenliğini sağlayan üsler yüzünden halkımız ölüme mahkum ediliyorsa, Türk gençliği, Amerika'yı ve onun yurdumuzdaki ortaklarını da istemeyecektir. Onları ülkemizden sürene kadar savaacaktır. Üniversitelerden en iyi zekalan atmak isteyenler aslında halka gidecek kapıları kapamak istemektedir. Yurtseverlere karşı girişilen çirkin tertipler devam ettikçe, yiğit arkadaşlarımızı harcama çabaları sürdükçe, halkımızın emeği Amerika'ya peşkeş çekildikçe, bu ülkede daha çok Amerikan elçi arabası yakılacaktır.

Anayasanın başlangıcında bağımsızlık ilkesi bulunan bir ülkede bağımlılık durumu varsa, bu ülkenin halkı tabii ki bir milli kurtuluş savaşı verecektir. Anayasamız gerçek yurtseverlere bağımsızlık yolunda mücadeleyi emretmektedir. Amerikan emperyalizmine karşı yapılan eylemi bizler bu açıdan değerlendiriyoruz. Geri bırakılmış

ülkemizde, ülkemizi geri bırakanların son günleri yaklaşmaktadır. Onlar da bunun farkındadır. Tertipler düzenleyip baskı kanunları çıkarmaya kalkarak bu sonu uzaklaştıracaklarını sanmaktadırlar. Yanılıyorlar. Halka, emekçi halkımıza ihanet içindedirler.”

Toplantıya katılan öğrenci dernekleri ve fikir kulüpleri başkanları, olay hakkındaki görüşlerini teker teker açıklar. SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacioğlu, şu açıklamayı yapar:

“Kurdaş, bu üniversitede bir oyun oynamıştır. 5 otobüsle hava alanına giden öğrenciler herhalde üniversitede büyük elçiye (hoş geldiniz) demeyeceklerdi. Bu durumu bilen Rektör Kemal Kurdaş bir ihanetin içindedir. Olaya adı karışan öğrenci arkadaşlarımız, üniversiteden atıldıkları takdirde, Ankara çapında harekete geçilecektir” der.

ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Fevzi Altuğ da, büyükelçinin büyük bir gösteri halinde üniversiteye geldiğini söyledikten sonra, “büyükelçinin gayesi, böyle bir hareketin ortaya çıkmasıydı. Komer’in bu planı bir derecede muvaffak olmuştur” şeklinde konuşur.

A.Ü. Veteriner Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Selçuk Özdemir de, şu açıklamayı yapar:

“1919 kurtuluş savaşı şartlar ile bugünkü şartların aynıdır. Bugünkü emperyalistler Türkiye’ye dolarlarıyla girmişlerdir. Kapitalistler, çarklarının işleyebilmesi için yeni bir Vietnam yaratma çabası içindedirler. Bu olay, CIA tarafından planlanmıştır. Katil Komer’in Türkiye’ye atanması boşuna değildir. Kommer, halkın milli kurtuluş cephesini parçalamak istemektedir” der.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Ahmet Sina ise, özetle şunları söyler:

“Bu bir anarşi değildir. Kurtuluş savaşının bir halkasıdır. Mahkemelere tesir etmeye kalkışılırsa, bu hareket Türkiye’ye mal edilecektir. Kurdaş istifa etmelidir. Kurdaş kendisini kurtarabilmek için şaklabanlıklar etmektedir. Artık bu üniversiteye Rektörlük yapamaz.”

“Vietnam’da Oynadığı Oyunu Türkiye’de Oynamasın”

Ankara Savcılığı, Emniyet ve Jandarmanın yaptığı ilk soruştur-

mada olayı Sinan Cemgil, Bekir Tuncay Çelen, İbrahim Seven, Mustafa Akgül, Yusuf Aslan, Seçkin Yavuz İnceefe, Halil Çelimli, İrfan Uçar, Nazım Çomak, Coşkun Eroğlu, Reşat Oğuz, Kasım Çelik, Sait Big, Mustafa Bozoğlu, Ulaş Bardakçı, Nuh Naci Başoğlu, Sait Çokay, Koray Doğan ve Kasım Çelik'in yaptığı açıklanır.

Bekir Tuncay Çelen ile Seçkin Yavuz İnceefe, 6 Ocak akşamı yakalanarak tevkif edilir.

Emniyet kuvvetlerinin yaptığı soruşturmanın yanında Öğrenciler hakkında ayrıca, Üniversite, idari soruşturma başlatır ve Akademik Konseyin, elebaşı olarak tesbit edilecek öğrencileri disiplin kuruluna vereceği açıklanır.

Aranan öğrenciler bu sırada ODTÜ'dedir. Hatta Sait Big adlı öğrenci, Milli Takım ile ODTÜ takımı arasında 9 Ocak Perşembe günü yapılan hazırlık maçında ODTÜ takımının kaleciliğini yapar.

Devrimci öğrenciler, ayrıca, "Komer 69" diye bir futbol takımı kurar. Ters dönmüş yanan bir otomobil resimde takımın amblemi yapılır. "Komer 69" ismiyle kurulan futbol takımı, düzenlenen futbol turnuvalarında katılır.

152

Bu arada öğrenciler, ODTÜ Disiplin Kurulu'nun öğrencilere ağır ceza vermemesi için imza kampanyası başlatır ve bir çağrı yayınlanır. "Çağrı" şöyledir:

"Vietnam Celladı Casus Komer'in kişiliğinde Devrimci ODTÜ Gençliğinden sert bir şamar yiyen Amerikan emperyalizmi baş istiyor.

Devrimci öğrenci ve öğretim üyelerini ODTÜ'den temizlemeyi amaçlayan CIA Planı uygulamaya başlıyor.

Başaramayacaklar!.

Fikir özgürlüğü maskesi altında uygulanmak istenen sinsi CIA Planına karşı koyalım.

Bütün Türk halkının istenmeyen adam kabul ettiği, davetsiz Casus, olayları bile bile davet etmiştir.

Devrimci kıyımında fırsat vermeyelim.

Bugün saat 10'da Disiplin Komitesi toplanıyor. Rektörük önünde kesinlikle sessiz protesto için toplanalım, suçlanmak istenen arkadaşlarımızla dayanışmak için imza kampanyasına katılalım.

Sorun kişilerin sorunu değildir.

Üniversitenin gerçek sahibi öğrencilerdir.

Yargı Öğrencilerindir!."

İfadeleri alınmak istenen 18 öğrencinin suçlu olmadıklarını, yapılan hareketin bir çok öğrenci tarafından desteklendiğini temin için açılan imza kampanyasına, ilk gün 1.000 öğrenci imza verir. Toplanan imzalar, daha sonra, ODTÜ Akademik Konsey'e verilir.

10 Ocak günü sabahı saat 07.00 sularında, bir kısım öğrenci, okullarından ayrılarak tatil olduğu için memleketlerine gitmeye başlar.

Okulda kalan bir kısım öğrenci ise, gece yaptıkları toplantılarda aldıkları kararları, başlayan yeni günde tatbikata sokmak için hızla çalışmaya girer. Gün doğarken çok sayıda öğrenci, ellerinde paketler olduğu halde Ankara'ya dağılır ve belirlenen yerlerde bilirdi dağıtır.

Saat 11.00'de de ODTÜ'nün çeşitli binalarından, "Tanklarıyla, toplanıyorsa gelseler dahi, bağımsız olacak Türk'ün ülkesi, bize Amerika selam duracak " ve "Gençlik Marşını" söyleyerek önce Atatürk Anıtının önünde toplanan öğrenciler, daha sonra yürüyerek Rektörlük binasının önüne gelir.

Rektörlüğün önünde de Köroğlu'dan çevirdikleri, "Bizden selam olsun Yanke şefine, Üstümüze adam salıp durmasın, Vietnam'da oynadığı oyunu, Türkiye'de oynamasın." türküsünü söyleyen öğrenciler, olayları kınamak için, "Bağımsız Türkiye", "Go Home Kurdaş" gibi sloganları tempoyla bağırır.

Saat 11.15'te, İstiklal Marşı'nın söylenmesiyle kınama gösterisine başlanır. Hemen ardından bir öğrencinin isteği ile topluluk, dünyadaki ve Türkiye'deki devrim şehitleri için 1 dakikalık saygı durumunda bulunur.

Bu sırada, Çankaya Jandarma Karakol Komutanı Albay Nevzat Ali Yöney, yanında bir yarbay ve bir de binbaşı olduğu halde ODTÜ'ye gelir. Albay Yöney'in bir grup öğrenci ile konuşmasından sonra, öğrenciler, "Yaşasın ordu", "Ordu gençlik ele ele" diye slogan atar.

Gösteride, bir öğrenci, "Kurdaş buraya öğrencilerin önüne ge-

lerek son olayları namuslu bir biçimde açıklamalıdır, kendisini davet etmek istiyoruz” der ve topluluk, Kurdaş’ı konuşmaya çağırır. Kurdaş’ın yerine gelen Rektör Yardımcısı İlğaz Alyanak, yetkili olmadığını, Kurdaş’ın da evinde dinlenmekte olduğunu söyler. Kurdaş’ın okulda olmaması öğrenciler arasında büyük tepki ile karşılanır.

Konuşmacılar, üniversitenin tatil edilmesine karşı çıkmanın, ulusal kurtuluş savaşına devam anlamına geldiğini, bundan ötürü de tatil kararının kesinlikle karşısında olduklarını açıklar. Konuşan bir diğer öğrenci lideri de şöyle der, “Okulu tatil etmelerindeki amaç, suçlanan arkadaşlarımızı desteksiz bırakmaktır. Olaylar göstermiştir ki, ne Kurdaş’ın, ne de Komer’in iddia ettiği gibi arabanın yakılması olayı küçük bir grubun eseridir.”

Öğrenci lideri, daha sonra, arkadaşlarına şu andı içirir:

“Anti-emperyalist mücadelede, mücadele veren güçler ve bu arada arkadaşlarımızı kurtarıncaya ve son Amerikan neferini de yurdumuzdan atıncaya kadar anti-emperyalist mücadelemize devam edeceğimize yemin ederiz.”

And içildikten sonra bir öğrenci, arkadaşlarının omuzlarına basarak, Rektörlüğün duvarına renkli boyayla yazılı, “Komer kırk ke-re gelsen, kırkında da gereken yapılacaktır” cümlesini gösterir ve bunları, bu savaşın izleri olarak yazdıklarını açıklar.

Öğrenciler, tatil kararına karşı koyabilmek için aralarında forum düzenlemek üzere Mimarlık Fakültesine gider. Gençler, foruma giderken, “Yaşasın bağımsız Türkiye”, “Komer, Kurdaş Go Home” diye tempo tutar.

Mimarlık Fakültesinde düzenlenen forumda öğrenciler, eğitime bütün halk katmanlarıyla birlikte devam edilmesini kararlaştırır. Bu konuda yayınlanan bildiride, halk üniversitesine bütün devrimci güçlerin ve kişilerin katkıda bulunması da istenir ve yargı organlarıncı alınan arama kararına fiilen karşı konulmasına karar verildiği açıklanır.

Bu arada, ODTÜ Öğrenci Temsilcilerinden Cengiz Haksaver ile Ahmet Karam, avukatları Uğur Mumcu ve Turan Tamar aracılığıyla Danıştay’a dava açarak, “Üniversitenin kapatılması kararının iptalini” ister.

ODTÜ'ye gelen 25 kişilik bir jandarma grubu, haklarında tev-kif kararı bulunan öğrencileri ODTÜ kampüsü civarında terkedilmiş durumda bulunan Yakıncak köyünde arama yapar ama hiç kimseyi bulamaz.

“ODTÜ’nün İlk Gerilla Eylemi Sayılabilir”

Başbakan Süleyman Demirel, CHP Genel Başkanı İsmet İnönü’yü, 10 Ocak 1969 Cuma günü akşam saat 17.00’de davet ederek, Dışişleri bakanı İhsan Sabri Çağlayangil’in de bulunduğu, 1 saat 15 dakikalık bir görüşme yapar.

Başbakan Demirel, daha sonra, Milli Savunma Bakanı, Genel Kurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları ile Genel Kurmay’da altı saat süren bir toplantı yapar. Toplantıda konuşulan konular hakkında da herhangi bir açıklama yapılmaz. Toplantı gece yarısından sonra saat 02.15’e kadar sürer.

Bu sırada, ODTÜ öğrencileri de, sabaha kadar uyumaz ve arkadaşlarını korumak için okul civarı ile yurtlarında savunma tedbirleri alır. İçeriye giren kişilerin kimliklerini kontrol ederek, yurtlarında bekler. Yurtların bulunduğu binaların ışıkları sabaha kadar yakılır.

12 Ocak Pazar günü ODTÜ’ne gelen 2.000’e yakın Jandarma, okulun giriş ve çıkış kapılarını tutar. Her öğrenciden kimlik kartı istenir. Bu arada, Üniversite kampüsünün çevresindeki tepelere devriyeler çıkartılır. Rektörlük binasını bir karargah haline getiren jandarma, bütün telefonlara paralel çektirir ve her telefon dinlenir.

Gece saat 22.30’da Cumhurbaşkanı ile İçişleri Bakanı, Üniversitedeki görevli jandarma komutanını arayarak durum hakkında bilgi alır.

Ankara İl Jandarma Komutanı Albay Necati Hakkı, ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı İskender Odabaşıoğlu ile bir görüşme yaparak, aranan öğrencilerin kendilerine teslim edilmemesi halinde üniversitede genel arama yapacaklarını söyler.

Saat 23.00’te ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü yöneticilerinden iki kişi, karargaha getirilerek, arananların teslim edilmesi, teslim

edilmediği takdirde yurtların da aranacağı söylenir. ODTÜ SFK yöneticileri, bu isteğe, "Sanıklar adına konuşmaya yetkimiz yok. Üniversitenin açılması halinde arananların savcılığa giderek teslim olacıkları" yanıtını verir.

ODTÜ'nde ikinci bir arama yapan jandarma birlikleri, sabah erken saatlerde üniversiteden elleri boş geri çekilir.

ODTÜ'ne bağlı çeşitli Öğrenci Örgütü Başkanları, bir basın toplantısı yapar ve Rektör Kemal Kurdaş'ı "Amerika ile işbirliği yapmakla" suçlar.

Öğrenciler, toplantıda özetle şu açıklamayı yapar:

"Amerikan emperyalistleri vahşi ve dünyanın her tarafında zor kullanan bir topluluktur. Komer'in arabasının yakılması Amerika'nın şiddetine karşı duruştur. Türk milletinin kanını sömüren emperyalizmin casusunun ise misafirimiz olmakla hiç bir ilgisi yoktur."

ODTÜ İdari Bilimler Fakültesi öğrencisi ve FKF Merkez Yürütme Kurulu üyesi Çağatay Anadol, Komer'in otomobilinin yakılması olayı için, "O olay, ODTÜ'nün ilk gerilla eylemi sayılabilir." demiştir.

"Bu Hareket Başlamıştır, Sürdürülecektir"

ODTÜ Akademik Kurulunun aldığı bir aylık tatil kararını yapılan başvuru üzerine Danıştay üyelerinden Celal Goydum ve Mazhar Şener'in muhalif, Hikmet Müftüoğlu, Kazım Yenice ve Orhan Özdeş'in lehte kararı ile erteler.

Danıştay 12. Dairesinin 11 Ocak günü aldığı 51 No.lu karar, 13 Ocak 1969 Pazartesi günü saat 11.45'te posta ile üniversite rektörlüğüne gelir. Fakat Rektör Kurdaş'ın sekreteri, Danıştay kararını almaya yetkili olmadığını belirterek, "Benden daha yetkili kişiler var. Onlara verin" der. Postacı, bunun üzerine, Danıştay'ın kararını ODTÜ Hukuk Müşaviri Yekta Güngör Özden'e imza karşılığı teslim eder.

Bu arada, Rektörlük binası önünde toplanan 100 kişilik bir öğrenci grubu, ODTÜ'nün kapatılması kararıyla ilgili kınama gösterisinde bulunur. Marşlar söyleyerek Rektörlük binası önünde toplanan kızlı erkekli öğrenciler, üzerinde ODTÜ'nün amblemi bulu-

nan bayrağı yarıya indirir ve “Go home Kurdaş”, “Kurdaş-Komer el ele” diye bağırarak, Rektörün istifa etmesini ister. ABD aleyhinde de gösterilerde bulunan öğrenciler, Kurdaş’ın ABD’lilerin aleti olduğunu iddia eder, “Kurdaş bize serseri demekle emperyalistlerin safında bulunduğunu belli etmiştir. Kurdaş er veya geç istifa edecektir. Rektör için istifadan başka çare yoktur” diye bağırır.

Eylemciler, kınama gösterileri sırasında, Rektörlük binasının camlarını da kartopu yağmuruna tutar.

ODTÜ öğrencileri tarafından kurulan “Direniş” komitesi, Mimarlık Fakültesi Anfasinde bir forum düzenler. Forumda ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü yöneticilerinden Ahmet Sina, bir konuşma yapar ve şunları söyler:

“Burası eğitim yeridir. Ders yapmak şart değildir. Üniversitenin gerçek sahibi öğrencilerdir, üniversiteyi sahipsiz bırakmayacağız.

Kemal Kurdaş bir Amerikan işbirlikçisidir. Rektör’ün demeçlerinden Danıştay kararını uygulamıyacağı sonucu çıkmaktadır. Uygulamasın da görelim, bunun hesabını da ayrıca soranz.

Yapılan hareket kanun dışı bir takım çapulcuların çıkardığı olaylar değildir. Yıllardan beri süregelen birikimin ve Amerikan Büyükelçisi ile Rektörün tertibinin sonucudur. Bu böylece biline. Hareket tüm kamu oyuna mal olmuştur.

Peki ne yapacağız? Bu hareket başlamıştır. Sürdürülecektir. Bu hareketle üniversitenin şerefine lekelerindiğini ileri sürüyorlar. Üniversitenin şerefine kurdaş değil, öğrenciler koruyacaktır. Bu olay üniversitenin yıkılmış olan şerefine kurtarmıştır.”

Komer’in otomobilinin yakmasına karşı ODTÜ’nün hemen bütün öğrencileri ortak hareket etmektedir. ODTÜ Ülkü Ocağı’nın da altında imzası olduğu bir bildiri yayınlanır. Yayınlanan bildiri şöyledir:

“Kamu Oyuna, Emperyalist güçlerin Türkiye’de oynamakta olduğu oyunun perdelerinden birini teşkil eden Komer’in ODTÜ’ni ziyareti olayı asıl tertipçi olan Komer ve Kurdaş yerine bir kaç arkadaşımızın suçlandırılması ve okulumuzun kapatılması ile sonuçlanmıştır.

Biz uyanık ve anti-emperyalist ODTÜ gençliği olarak Danıştay kararını hiçe sayarak okulun kapatı tutulmasında ısrar eden ve suçsuz arkadaşlarımızın hakkında kamu koğuşturması açılmasına sebep olan tertipçi, işbirlikçi ve Amerika'nın 'keyman'ı durumunda olan, Amerikandan daha Amerikancı kişileri tüm gücümüzle lanetleriz. Türklerin tam bağımsız Türkiye ilkesinin gerçekleşmesini engellemek için ellerinden gelen gayreti gösterecek olan bu güçler ODTÜ öğrencisi nazarında tüm haysiyetlerini yitirmişlerdir. Bu yüzden olayların tertipçisi olan yöneticileri istifaya çağınır, arkadaşlarımızın direnişlerinin amacımız gerçekleşinceye kadar sürmesini diler, sonuna dek yanlarında olacağımızı belirtiriz.

ODTÜ Ülkü Ocağı, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği, ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği, ODTÜ Elektrik Mühendisliği Fakültesi Öğrenci Derneği, ODTÜ Makine Mühendisliği Fakültesi Öğrenci derneği, ODTÜ Öğrenci Forumu."

"Teslim Olmayacağız"

158

15 Ocak 1969 Çarşamba günü, Rektör Kemal Kurdaş, düzenlediği basın toplantısında kendisine yönelik tepkiler ile öğrencilere gönderdiği mektup hakkında özetle şunları söylemiştir:

"Daha önce istifa etmeyi düşündüm Ancak şimdi bundan vazgeçtim. ODTÜ Rektörlüğünden hiç bir surette, hiçbir zorlama ile istifa etmiyorum. Ayrılmayı başkalarının zorlamaları ile, bir kaba kuvvet gösterisi baskısı altında asla yapmayacağım. Açıkça bilinmelidir.

Üniversite ile sözleşmem 1970 yılına kadar sürmektedir. Basıklar karşısında, yılmayacağım ve istifa etmeyeceğim. Disiplin kurulunca alınan kararlar, yarın toplanacak Akademik Konseyde ele alınarak kesin karara bağlanacak. Her taşında, her fidanında ellerimizin izleri, tırnaklarımızın çizgisi olan bu üniversitede, belki geriden hançerlenebilirim, yere düşüp çiğnenebilirim, fakat kimsenin şüphesi olmasın, görevimi her ne pahasına olursa olsun yerine getireceğim. Büyükelçinin ziyareti üniversitede kimseye duyurulmadı. Komer'in gelişinden 45 dakika sonra kasıtlı bir grup öğrenci, otomobili yaktı. Kaba kuvvete hiçbir zaman boyun büküp evet demeyeceğim "

Tehditler karşısında Rektör Kurdaş, “Hayatının tehlikede olduğunu” ileri sürerek, Ankara Valiliğine başvurur ve 1969 Mart’ında silah taşıma ruhsatı alır.

Komer’in otomobilinin yakılmasından sonra hakkında tutuklama kararı çıkan ve aranan Sinan, 15 Ocak Çarşamba günü, OD-TÜ Mimarlık Fakültesi’nde düzenlenen foruma katılarak bir konuşma yapar ve şunları söyler:

“Kurdaş istifa edene kadar teslim olmayacağız. Olayın başlıca sorumlusu işbirlikçi rektör ve ABD elçisidir.”

Sinan, arifide arkadaşlarına, “Emniyet kuvvetlerince aranan arkadaşımızı” diye tanıtılır.

Konuşmasını bitirdikten sonra dinleyenler içinde polis olabilir gerekçesiyle, Sinan, salondan ayrıldıktan 20 dakika sonra dinleyiciler dışarı bırakılır.

Forumda, Rektör Kurdaş’ın üniversite öğrencilerinin evlerine gönderdiği mektubu eleştiren öğrenciler, “yuh” çeker ve “Çiğne-nebilirsin, hançerlenebilirsin” diye bağırır. Öğrenciler, daha sonra, marşlar söyleyerek Rektörlük binasına kadar yürür ve burada da Kurdaş aleyhinde gösterilerde bulunur.

Mimarlık Fakültesinin duvarlarına, bir kısım öğrenci tarafından, “Buraya Amerikalılar ve köpekler giremez” yazılır.

“Bağımsızlık Savaşını Milli Mücadelede Yaptık”

CHP Parti Meclisi’nde CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, 16 Ocak 1969 Perşembe günü, gençlik, iç ve dış meseleler hakkında bir konuşma yaparak özetle şunları söyler:

“Gençlik meseleleri, siyasi tartışmalarımızda yerini ön planda muhafaza etmektedir.

Gençlikle münasebetler, geleneksel olarak ve teşkilat olarak en ziyade Cumhuriyet Halk Partisi’ni ilgilendiren konulardır. Gençlik meselelerinden hiç bir parti uzak kalamaz. Onun meseleleri, siyasi partilerin temel meseleleridir. Gençlik konuları, bizim, birinci derecede ilgilendiğimiz, çözüm yolunu bulamadığı yerlerde çok sıkıntı çektiğimiz ve çözüm yolu bulmaya çalıştığımız konulardır. Gençlik Kolları, bizim için, genç alemle temasımızın merkezi örgütüdür.

Gençliğe karşı görevlerimizi daima ifa etmişizdir. Bundan sonra da ifa edeceğiz.

Gençliğe karşı baş ödevimiz, türlü akımlar ortasında onlara doğru yolu göstermekle özel bir kaygı sahibi olmaktır.

Gençlik arasında en çok kullanılan, 'bağımsızlık' ve 'anti-emperyalizm' silahlarıdır. Bu politika, siyasi hayatın dış politika alanına değinir. Dış politikada uyumsuzluk halinde bulunduğumuz çevreler, bizi, dış politika alanında istedikleri yola sürüklemek için veya kendi emellerine karşı bizi zayıf düşürmek için bize karşı mücadele ederken, en son buldukları çare, 'bağımsızlık' ve 'anti-emperyalizm' mücadelesidir. Bunu, Birleşik Amerika'ya karşı mücadelenin ifadesi sayarlar.

Biz bağımsızlık savaşını ve anti-emperyalist mücadeleyi milli kurtuluş savaşlarıyla vermişizdir. Oradan gelen bir partiyiz. Biz, milli mücadelede, anti-emperyalist mücadele yaparken de müttefik aramıştık. Muharebe yaparken Ruslarla müttefik idik.

Şimdi Amerika'ya karşı düşmanlık ilan edilirken, bunun tabii bir neticesi, başka hazırlıklara sürüklenmektir. Dış politika ile emniyet mülahazalarıyla, gözü kapalı oynanamaz.

Dış politikada, türlü ihtimaller içinde politikamızı tesbit etmişizdir: 'Nato'da kalacağız', 'Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık politikası takip etmeyeceğiz.'

Birleşik Amerika ve Sovyet Rusya, birbirleriyle nükleer savaşa tutuşmamayı, bütün taahhütlerin üstünde, birer dikkat meselesi saymışlardır. Bu dikkat, onlar için, bütün taahhütlerinin üstünde görülüyor. Bu şartlar karşısında gözü kapalı olmamaya dikkat ediyoruz.

'Hiçbir devlete düşmanlık göstermeyeceğiz' sözünü, Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'nın yetkililerine temaslarında anlatmışımdır ve kabul ettirmişimdir. Bu dış politikayı, Birleşik Amerika'ya ve Sovyet Rusya'ya kabul ettiriyorum, memleket içinde de güçlüğe uğramıyorum. Son ifrat cereyanları, benim için güçlük değildir. Bunların güçlükleri, masum telakki edilip, başka maksatlara alet olmaları ihtimalindedir.

Sovyetler Birliği ile Amerika arasında ihtiyatsız bir siyasetle, bi-

zim aleyhimize ortam yaratılmasından daima endişe ederim. Çünkü, yukanda belirttiğim gibi, bu ikisi arasında, bir vesile ile tutuşmamak fikri esastır. Ve birbirleriyle tutuşmamak için, başka taahhütlerinin yanında, bu iki devletin özel dikkatleri vardır.

“Böyle Hareketler Şiddeti, Şiddet de Faşizmi Getirir”

20 Ocak Pazartesi günü Milli İstihbarat Teşkilatı Merkezinde bir toplantı yapılarak son aylarda meydana gelen işçi ve öğrenci olayları değerlendirilir.

Milli İstihbarat Teşkilatındaki bu toplantıya İçişleri Bakanı Dr. Faruk Sükan, Emniyet Genel Müdürü Hayrettin Nakiboğlu, Ankara Garnizon Komutanı Korgeneral Eşref Akıncı, Milli Güvenlik Kurulu ve Genelkurmay Dairesi Başkanları, Emniyet Genel Müdür Yardımcısı İsmail Dokuzoğlu, Emniyet Genel Müdürlüğü Önemli İşler Müdürü Turhan Şener, Asayiş Dairesi Başkanı Nevzat Ayaz, Ankara Emniyet Müdürü İbrahim Ural, Birinci Şube Müdürü Nazmi İyibil, Garnizon Komutanlığı yetkilileri, Merkez Komutanlığı yetkilileri ve Jandarma Genel Müdürlüğü Asayiş Şubesi sorumluları katılır.

Toplantıda, işçi hareketleri, öğrenciler arasındaki sağ-sol çatışmaları, Amerikan aleyhtarlığı, CKMP komandolarının faaliyetleri ayrı ayrı ele alınmış, bu olayların gerçek sebepleri üzerinde durulmuştur. Bu arada olayları meydana getirenlere karşı sert tedbirler alınması istenir.

ODTÜ Direniş Komitesi de, 20 Ocak Pazartesi günü, arkadaşlarının savunulması için Türkiye’de bulunan bütün avukatlara bir çağrıda bulunur ve başta Ankara ve İstanbul olmak üzere yurdun çeşitli illerinde bulunan avukatlara, 1.000 mektup gönderir.

Bu arada Partili üyeler arasında bulunan avukatların da bu kampanyaya katılmalarını istemek üzere ODTÜ’lü 5 öğrenci, TİP Genel Merkezine gider.

TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, bu konuda şunları anlatmıştır:

“Amerikan elçisi Kommer’in arabası yakıldıktan sonra da, gene Orta Doğu’lu bir grup öğrenci Parti’ye gelerek kendilerine avu-

kat konusunda yardımcı olmamı istemişlerdi. Partili avukat arkadaşlara rica edeceğimi söyledikten sonra, 'Araba yakmak doğru bir hareket değil. Böyle hareketler şiddeti, şiddet de faşizmi getirir. Ben olsam arabayı yakmaz; rektörle yemek yerken Komer'e: Siz bizim davetlimiz değilsiniz; bir elçinin davetsiz misafir olamayacağını elbet takdir edersiniz. Ya da Komer'in üniversiteye gelişini, üniversiteyi topluca terketmek suretiyle protesto edebilirsiniz' dedim. Partili avukatları tek tek tanımıyorum. İsimlerini üye listesinden çıkararak, yardımcı olmaları için çağrıda bulunacağım." (1)

TİP Milletvekillerinden Prof. Sadun Aren ile TİP Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve Hukuk Bürosu Sekreteri Av. Rauf Çapan, yardımcı olmak amacıyla tutuklu bulunan öğrencileri, Ankara Merkez Cezaevinde ziyaret eder.

Arananlar, Ankara, İstanbul, Amasya ve Aydın'da Saklanıyor

ODTÜ'nün tatil olması nedeniyle bazı öğrenciler, Türkiye'nin değişik bölgelerine gider.

162

Komer'in otomobilini yaktıkları gerekçesiyle arananlardan İrfan Uçar ile Rasih Ulaş Bardakçı, Akın Atauz'un ailesinin, Sinan da Güvenlik Caddesinde İdari İlimler Fakültesi öğrencisi Fevzi Altuğ'un evinde kalır.

Sinan, eski TKP'lilerin kamuflej geleneklerini yansıtmak amacıyla şakayla da olsa saklandığı bu süre içinde kendisine yapıştırma bir bıyık takar.

Akın Atauz'un babası Kemal Bey ile eşi Huriye Hanım, İrfan Uçar ile Rasih Ulaş Bardakçı'yı Anıttepe'deki evlerinde birkaç gün misafir eder.

ODTÜ'de öğrenci olan Gaziantep'li İhsan Ata Yavuz, daha sonra, Rasih Ulaş Bardakçı ile İrfan Uçar'ı Gaziantep'e götürür.

Ulaş Bardakçı, Gaziantep TİP Gençlik Kolu Başkanı olan Er-can Kanar ile Gaziantep'in merkez köylerini dolaşarak, köylülere anti-emperyalist bilinç vermeye çalışır. Daha sonra, Alpaslan Özdoğan, ODTÜ öğrencilerinin çıkarttıkları dergi ve broşürleri Gaziantep'e getirir.

Komer'in otomobilini yaktıkları gerekçesiyle aranan öğrenciler-

den Mustafa Taylan Özgür ile İbrahim Seven, Karamürsel'e gider, İnci Beşpınar'ın doktor olan babası Rebii Pekergin'in evinde bir kaç gün kalır.

Halil Çelimli ile Yusuf Aslan da, Taylan Özgür'ün anneannesi-nin Yalova'daki evinde birkaç gün kalır.

Daha sonra bir araya gelen Yusuf Aslan, Taylan Özgür, Halil Çelimli, İbrahim Seven, ODTÜ'den bir arkadaşlarının otomobiliyle Amasya'ya gider.

"Komerzedeler", TİP'den Amasya milletvekili adayı olmuş, çevresinde "Gavur İmam" lakabıyla tanınan Genel Yönetim Kurulu üyesi Naci Eren, TİP Amasya İl Başkanı Şerafettin Atalay, TÖS üyesi İbrahim İzan, TÖS Üyesi Ali Şimşek'in yardımıyla, TİP Taşova İlçe Yönetim Kurulu üyesi Kadir Aytaç'ın Belevi Köyü'ne gider.

"Komerzedeler", Kadir Aytaç'ın Belevi Köyü Muhtarı olan ağa-beyisi Ömer Aytaç'ın evinde kalır.

"Komerzedeler", Belevi Köyü'nde kaldıkları süre içinde, Ankara'daki arkadaşlarıyla, ODTÜ SFK'nin eski başkanlarından Kamuran Bekir Harputlu ve ODTÜ'de fotoğrafçılık yapan Amasyalı Coşkun Eroğlu, aracılığıyla haberleşir.

Belevi Köyünde yaklaşık 10 gün kadar kalan "Komerzedeler" daha sonra Ankara'ya geri döner.

Amasya'dan Ankara'ya dönenler, "Nerede teslim olalım?" diye, SBF'den bir iki arkadaşlarının da katıldığı bir toplantı yapar. Bir kısmı SBF'de, bir kısmı ODTÜ'de teslim olunması konusunda görüş bildirir.

Sonucta, "Olay ODTÜ'de geçmiştir. Arananlar da ODTÜ öğrencisidir. ODTÜ öğrencisinin sıcak desteğine de sahibiz." denilerek, ODTÜ'de teslim olunmasına karar verilir.

Aranan Öğrenciler Teslim Oluyor

10 Ocak günü derslere ara verilen ODTÜ, 24 Ocak 1969 Cuma günü sabahı öğrenime başlar.

ABD Elçisi Komer'in arabasını yaktıkları gerekçesi ile hakların da gıyabi tutuklama kararı verilip 18 gündenberi aranmakta olan 7 arkadaşlarının geldiğini ve törenle teslim olmak istediklerini bi-

len öğrenciler, birinci dersten sonra boykot oylaması yapmak için anfileri boşaltıp, öğrencileri Rektörlük binası önünde toplar.

Rektörlük önünde toplanan kalabalık, “Dağ başını duman almış” marşını söylerken aranan 7 kişi de Rektörlüğün önüne gelir. 7 öğrencinin törene gelişlerini arkadaşları uzun uzun alkışlar ve “Devrimciler çok yaşa” diye bağırır.

Kalabalık, daha sonra, “Halk, işçi, gençlik devrim yapacak, Bizze Amerika, Amerika selam duracak, Tanklarıyla topraklarıyla gelseler dahi bağımsız olacak Türk’ün ülkesi” şeklinde başlayan marşı söyler.

Bu arada bir öğrenci, arkadaşlarının omuzlarına çıkarak, Rektörlük binasının duvarına, büyük harflerle, “Beyaz Saray” diye yazar.

Rektörlük önündeki direkte asılı duran “Orta Doğu” flamasını indiren öğrenciler, idareden bir Türk bayrağı ister ve İstiklal Marşı söyleyerek bayrağı direğe çeker.

164

“Vietnam” adlı bir oyun, İstanbul’dan gelen Devrimci Tiyatro Grubu tarafından oynanır. Bu arada, emperyalizmi temsilen ABD yazılı bir tahta kır at, bir uçağı temsil eden iki maket ve bir Amerikan bayrağı birlikte yakılır.

Komer’in otomobilinin yakıldığı yerde temsil edilen oyundan sonra üniversitede bulunan Ankara Emniyet Müdürü İbrahim Ural ve Jandarma Komutanı Necdet Alptekin’in içinde bulunduğu otomobil, göstericiler tarafından kordon altına alınarak, aleyhte gösteriler yapılır.

Gösterilerin ardından bir kısım öğrencilerle tutuklanan öğrenciler, yaptıkları konuşmada, Komer’in arabasının yakılmasını “kurtuluş savaşının ilk meşalesi” olarak niteler.

Yaptığı kısa konuşmada, “Halk bizi desteklemektedir” diyen Halil Çelimli, “Yeni Harman” isimli sigara paketini arkadaşlarına içmeleri için atar.

İrfan Uçar, “Korkmuyoruz. Davamızı yürüteceğiz”, der.

Yapılan konuşmalarda özetle şunlar söylenir:

“Anti-emperyalist mücadeleye soruna kadar devam edeceğiz. Yakında halk mahkemeleri kurularak ihanet içerisinde olanların

cezasını verecektir. İşçiler, köylüler ve devrimci gençler, kanları, canları pahasına bu devrimi yürüteceklerdir. Ölüm, coplanmak, sürülmek devrimci biri için asla korkulacak bir şey değildir. Kahrolsun Amerika ve onun uşakları.”

Konuşmalarda Rektör Kurdaş ve ABD’yi protesto eden öğrenciler, tutuklananları “şerefli davanın kahramanları” diye tanıtır.

Kızlı-erkekli öğrenciler, daha sonra, davul zurna çalarak, halay çeker. Bu sırada bir öğrenci, Nazım Hikmet’in “Güneşi İçenlerin...” şiirini okur.

Öğrenciler, sonunda, “Bağımsız Türkiye” diye bağırarak 7 kişiyi bir minibüse bindirir. Kapıda bekliyen jandarma kumandanları, Emniyet Müdürü ve polislerin refakatı ile adliyeye gelen Yusuf Aslan, Mustafa Taylan Özgür, Mustafa Akgül, İbrahim Seven, Halil Çelimli, İrfan Uçar ve Coşkun Eroğlu, savcıya teslim olur.

Öğretim Üyeleri Bildiri Yayınlayıyor, Arkadaşları Para Topluyor

Komer’in otomobilini yakanlara kamuoyunun çeşitli kesimlerinden de destek gelir.

165

5 profesör, 6 doçent, 21 asistan ile 29 avukat, ABD Büyükelçisi Komer’in arabasının yakılmasından sonra meydana gelen olaylar hakkındaki görüşlerini, 25 Ocak 1969 Cumartesi günü, “Türk kamuoyuna” başlığı altında bir bildiriyle açıklar.

Prof. Fehmi Yavuz, Cahit Talas, Mehmet Gönübol, Nermin Abadan, Muammer Aksoy, Doçent Mümtaz Soysal, Tuncer Bulutay, Cevat Geray, Türkkaya Ataöv, Üren Arsan, Eralp Özgen ile 21 Asistan, 29 avukatın imzası bulunan bildiri özetle şöyledir:

“ABD Büyükelçisi Komer’in CIA ajanlığı görevinde bulunduğu ve Vietnam’da vatanını emperyalistlere karşı savunan halkın yok edilmesi amacındaki bir örgütü yönettiği yolunda, tekzip edilmiş yayınlar üzerine, Büyükelçinin Türkiye’ye atandığı günden beri olağan bir tepki gösteren yurtsever Türk gençliği, üniversite idarecileri tarafından yönetmeliklere, kanunlara ve normal mantık ve sağduyu kurallarına aykırı olarak vahim sonuçlar doğurabilecek olayların içine itilmiş ve Türk kamuoyunda bu gençlerin suçlanmalarına yol açılmıştır.

Sınavların başlayacağı bir sırada, tutuklanmış olma yüzünden esasen büyük sıkıntılara katlanan öğrencilerin, tutuklananları mahkemelerin sorumluluğu ve teminatı altına almış olan Anayasanın 30. maddesine rağmen, bir de Anayasanın 14. maddesine açıkça aykırı olarak cezaevinde öldüresiye dövülmeleri, hukuk duygumuzu ve hukuk devletine olan inancı derinden yaralamıştır.

Adalet fikrine büyük bir içtenlikle bağlı ve saygılı olan bizler, bu öğrencilere karşı takınılan hukuk dışı tavırların derhal düzeltilmesini bekler, adaletin gerçekleşmesi için gerekli işlemlerin bir an önce tamamlanacağına inandığımızı Türk kamuoyuna duyururuz.”

Öğrenciler, tutuklanan 14 genç için yardım kampanyası açar. Toplanan para, 28 Ocak 1969 Salı günü götürülerek cezaevinde tutuklu bulunan arkadaşlarına verilir.

ODTÜ Disiplin Kurulu Yeniden Seçiliyor

ODTÜ Akademik Konseyi, bu sırada, eski Disiplin Kurulunu feshederek yerisini seçer.

Seçilen yeni Disiplin kurulu, Komer'in otomobilini yaktıkları gerekçesiyle tutuklu bulunan 14 ODTÜ öğrencisinin, ilk sorgularını 27 Ocak 1969 Pazartesi günü yapar.

Üniversite Disiplin Yönetmeliğinde yapılan değişiklik uyarınca seçilen yeni kurul, 28 Ocak Salı günü yaptığı ilk toplantısında, Komer'in otomobilini yaktıkları iddiasıyla haklarında işlem yapılan öğrencilerin dosyalarını yeniden gözden geçirir.

ODTÜ Disiplin Kurulu, 6 Şubat 1969 Perşembe günü toplanır fakat öğrencilere verilecek cezalar hakkında üyeler arasında anlaşmazlık çıktığı için karar verilemez.

Öğrencilere verilecek cezalar, 12 Şubat Çarşamba günü yapılacak Akademik Konsey toplantısında onaylanmak üzere görüşülecektir.

Akademik Konsey, 12 Şubat 1969 Çarşamba günü, toplanır. Toplantıya ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı İskender Odabaşoğlu da katılır.

Akademik Konsey toplantısı yapılırken 5 öğrenci kuruluşa başkanı ODTÜ'ye gelerek Rektör Kemal Kurdaş ile görüşmek ister. Fakat Rektör Kurdaş, öğrencileri kabul etmez.

FKF adına Süleyman Coşkun, SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu, Ziraat Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Timur Erkman, Ankara İTİA Öğrenci temsilcisi ve FKF Genel Sekreteri Mehmet Demir ile Gazi Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği Başkanı Zeki Saruhan, bunun üzerine, Rektör Kurdaş'ın yanına zorla girer.

Rektör Kurdaş'ın yanına giden gençler, "Komer'in arabasından dolayı bazı kardeşlerimizin okuldan kovulması size pahaliya mal olacaktır. Böyle bir şey yapacak olmanız, tüm devrimci gençliği karşınızda bulacaksınız" der ve Kurdaş'ı Amerikancılıkla suçlar.

Kurdaş da öğrencilere, "Ben sadece Türk milletinin emrindeyim ve millet adına karar veririm" deyince, gençlerden biri, "İşte yeni bir Ali Kemal daha" karşılığını verir. Bu yakıştırmaya sinirlenen Kurdaş, "Ben Ali Kemal değil, Mustafa Kemal'im" diye bağırır.

Rektör Kurdaş'a bir bildiri bırakan gençler, Rektörlükten ayrılır. Rektör Kurdaş'a bırakılan bildiri şöyledir:

"Bundan bir süre önce öğrendik ki Amerikan elçisi dostunuz casus Komer'in arabasını yakan devrimci kardeşlerimize üniversite disiplin kurulu ceza verme yoluna gitmiştir. Ve siz de olaydan hemen sonra olduğu gibi Amerika'yı ne kadar çok sevdiğinizi belirterek bu ceza verme isteminde önemli rol oynamışsınız.

Bay Kurdaş, biz devrimci örgütler, araba yakma olayından hemen sonra yayınladığımız bildirilerle arkadaşlarımızı yürekten desteklediğimizi bildirmiş, kardeşlerimizden birinin kılına zarar gelecek olursa sonuna kadar direneceğimizi açıklamıştık.

Bay Kurdaş, şimdi de diyoruz ki, arkadaşlarımızdan biri ceza alacak olursa veya ceza verildiği yolunda çıkan haberler doğru ise karşınızda bütün devrimci Türk gençliğini bulacaksınız. Yine bir komploya baş vurursanız aynı şekilde karşınızda çok sevdiğiniz Amerika'nın elçisinin arabasını yakan yurtsever gençleri bulacaksınız.

Bay Kurdaş, ODTÜ gibi devrimci bir üniversitede Amerikan işbirlikçisi bir rektör görmek istemiyoruz. Ve sizi ODTÜ'nin rektörü olarak tanımıyoruz. bu tutumunuzu sürdürmekte direnirseniz sizi 6. filo bile kurtaramaz.

Bay Kurdaş, Amerikan dostluğunun bugüne kadar kimseye hayn dokunduğu görülmemiştir. Amerika ve onun işbirlikçileri dünyanın başka ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'den de mutlaka kovulacaktır.

Kahrolsun emperyalist Amerika ve işbirlikçileri.

Yaşasın emperyalizme karşı dövuşen dünya halkları.”

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı İskender Odabaşoğlu da, 5 öğrenci derneğini protesto amacıyla bir bildiri yayınlar ve tepkisini şöyle dile getirir:

“Üniversitemize gelerek kaba kuvvet gösterisinde bulunan ve 5 öğrenci kuruluşunu temsil ettikleri iddia olunun kişileri şiddetle kınarız.

Daha dün ‘komandoları’ okul bastıkları için beraberce yediğimiz kişiler, üniversitemizi basmaya yeltenerek kendi çelişkilerini ortaya koymuşlardır. ODTÜ'lüler bir bütündür. Kendi sorunlarını kendileri çözerler. Dışardan getirilme 50-60 kişiye teslim olmaya-caklardır.”

168

ABD Büyükelçisi Komer'in otomobilini yaktıkları gerekçesiyle tutuklu bulunan ODTÜ öğrencilerinin, Üniversite Akademik Konseyince cezalandırılmaları sorun olur ve Konsey Üyeleri iki gruba ayrılır

iki gruba ayrılır.

Başlarında Rektör Kurdaş'ın bulunduğu bir grup, Disiplin Konseyince verilen ağır cezaların, öğrenciler hakkında dava sonuçlanmadan onaylanmasını ister. Çoğunlukta onları karşı grup ise, cezaların onaylanmasına karşı çıkar.

Bu sırada Ankara'nın değişik fakültelerinde okuyan bazı devrimci öğrenci liderleri, Disiplin Kurulunda görev yapanları evlerinde ziyaret eder.

Bir üyenin evini ziyaret eden ve aralarında Erhan Erel, Atıl Ant, Mustafa Kuseyri, Atilla Arsoy'un da bulunduğu öğrenciler, Disiplin Kurulu üyesine, “Komer'in otomobilinin yakılmasının milli bir eylem olduğu, disiplin kuruluna sevk edilen öğrencilere ceza verilmesi gerektiği, eğer ceza verilirse bu cezanın millici güçlere verildiği anlamına geleceği ve bunun yanlış olacağını” söyler.

Disiplin Kurulu üyesi, "Siz, beni tehdit mi ediyorsunuz?" der. Durumu anlatan öğrencilerden biri, "Evet" diye karşılık verir.

Akademik Konsey'in 2 Mart 1969 Pazar günü yaptığı son toplantıda azınlıkta kaldıklarını gören Kurdaş ve arkadaşları, toplantıyı 11 Mart Salı gününe erteler.

Komer'in otomobilini yaktığı iddiasıyla haklarında disiplin soruşturması açılan öğrenciler hakkında verilmek istenen cezalar, 11 Mart günü, toplanan Akademik Konsey üyeleri arasında çıkan tartışmalar nedeniyle bilinmeyen bir zamana kalır.

Komerzedelerin Tahliyesi Şenliklerle Kutlanıyor

12 Mart Çarşamba günü, Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi salonu hınca hiç doludur. ODTÜ'den otobüslerle gelen öğrenciler, sadece salonu değil bütün mahkeme binasını doldurmuşlardır.

Aralarında Erşen Sansal, Halit Çelenk, Refet Sezgin, Doğu Perinçek, Türkay Çelen (Asma), Uğur Mumcu, Niyazi Ağırnaslı'nın da bulunduğu ve Türkiye'nin dört bir tarafından gelmiş olan avukatlar, duruşma salonunda yerlerini almıştır.

169

Ahmet Dağlı başkanlığındaki mahkeme heyeti, duruşmayı açar.

Yapılan duruşmadan sonra tutuklu bulunan Seçkin Yavuz İnceefe, Bekir Tuncay Çelen, Kasım Çelik, Halil Çelimli, İbrahim Seven, Mustafa Akgül, Bayram Yaşar, Nuh Naci Başoğlu (Kundakçıoğlu), Mehmet Ünal, Coşkun Eroğlu, Sait Big, Mustafa Taylan Özgür, İrfan Uçar, Ahmet Yıldırım ve Yusuf Aslan, yapılan duruşmaları sonunda tahliye edilir.

Seçkin Yavuz İnceefe'nin babası Şadan Bey, "Türkiye'de hakimler var" diye bağırır.

Duruşmayı izleyen, aralarında Sinan Cemgil'in de bulunduğu öğrenciler, tahliyeyi alkışlarla karşılar.

"Komerzedeler"in tahliyesi, ODTÜ'nde şenliklerle kutlanır. Öğrenciler, bu arada arkadaşlarının tahliyesi şerefine üniversitedeki Koç Yurduna, "Can Savran"ın adını vermeyi de kararlaştırır.

Komerzedelerin tahliyesiyle ilgili olarak öğrenciler şenlik düzenler. Öğrenciler, gece üniversite ve yurtların bahçelerinde ateş yakarak, etrafında eğlenir. Şenlik, 13 Mart Perşembe günü de de-

vam eder. Üniversite içinde bir yürüyüş yapan öğrenciler, daha sonra Komer'in arabasının yakıldığı yer olan rektörlüğün önünde davul zurna çaldirarak oyun oynar. Fahri Doğu da , içi kırmızı dışı siyah peleriniyle dans eder.

Komer'in Türkiye'ye geldiği dönem, 6. Filo, bir kez daha Türkiye'ye gelerek İstanbul limanına demir atmıştır.

Amerikan emperyalizmini protesto etmek amacıyla Muzaffer Köklü, kendini 13 Şubat 1969 Perşembe günü, saat 13.30'da Zafer Anıtı önünde yakacağını açıklar.

Bunu haber alan 1.000'i aşkın genç, Zafer Anıtı etrafında toplanır.

Bir süreden beri polise bilgi aktarmakta olan Muzaffer Köklü'nün gelmediğini gören kalabalık, daha sonra, toplu halde Tuslog binası önüne giderek Amerika aleyhinde gösteri yapar. Toplum Polisi, gösteri yapanlardan yakaladıklarını gözaltına alır.

Gözaltına alınan, Gülay Özdeş, Gülay Kurnaz, Hülagü Bulguç, Fevzi Altuğ, Atilla Arsoy, Doğan Tarkan, Bekir Uyar, Timur Erkan, Tark Olgaç, İlhan Kalaylıoğlu, Şahbelet Toma, Ergun Tunç, Nurullah Boşdurmaz, Nuri Mutlu, Ali Dibekoğlu, Hasan Ali Ülemaoğlu, Hüseyin Gazi Apa, Dicle Evren, Kasım Kılıç, Halil Biga, Mustafa Terzi, Yusuf Tok, Oktay Hasdak, Çakır Yol, Mustafa Başak, Bekir Demiryürek, Ali İrfan, Güner Mutaş, İhsan Günbulut, Önder Varlı, Fahrettin Takmen, Ruşen Akgül, Yaşar Yeniceci, Emin Özer, Ahmet Eroğlu, Gündoğan Doğançay ve Aygül Ünal, sorgularından sonra serbest bırakılır.

Gülay Özdeş ile Müfit Özdeş, 16 Şubat 1969 Pazar günü, İstanbul'da "Emperyalizme Karşı İşçi Yürüyüşü"ne katılır.

Yürüyüşe Taksim meydanında saldırılar olur. Gülay Özdeş, bu saldırılarda yaralanır.

ODTÜ Öğrencileri,

İran Türklerine Yapılan Baskıyı Protesto Ediyor

Dörtbin kadar ODTÜ öğrencisi, düzenledikleri toplantı sonunda, 20 Ağustos 1969 Çarşamba günü, İran Şahı'na bir telgraf çe-

kerek, İran'daki Türk asıllı azınlığa karşı girişilen baskı politikasını protesto eder.

Gönderilen telgraf özetle şöyledir:

"İran'da Şah rejimi tarafından yapılan baskılar karşısında Azerbeycan'daki Türkler de Şah yönetimine karşı resmen ayaklandılar.

İran'da yayınlanan gazetelerin açıklamasına göre, bir hafta önce 10 kişi kurşuna dizilmiştir.

Ayaklanan devrimci Türkler, İran'ı Şah rejiminden kurtanp, demokratik bir düzen kurmak istiyorlar.

Şah ise, kendi yönetimini sürdürmek için gizli polis örgütü 'Savak'ı takviye etmektedir."

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Toplum Kalkınması İçin Çalışma: ODTÜ Öğrencileri, Okuma Odası, Ev ve İlkokul Yapıyor

ODTÜ Öğrencilerinin Sosyal Amaçlı Faaliyetleri

ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Planlama Bölümü 1. ve 2. sınıflarda sekizer haftalık yaz staj devreleri vardır.

173

Bu staj devrelerinin dışında öğrenciler, bilimsel çalışma, planlama ve bibliyografya nasıl yapılır, kaynaklar nasıl taranır, bir rapor nasıl yazılır, ana başlıklar nasıl seçilir gibi konuları öğrenmek amacıyla çalışma yapar.

Sinan, dönem ödevi olarak, “Ütopya ve Ütopistler” konusunu seçer.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi öğrencilerine, bunun yanında her yıl uygulamalı olarak staj yaptırılır.

Sadece staj için değil, dönemin toplumcu arayışına uygun düştüğü için de öğrenciler, severek, isteyerek bu uygulamalı stajlara katılır.

Örneğin, ODTÜ SFK, kurulduğu 1965 yılında ODTÜ öğrencilerine, şu çağrıtıyı yapmıştır:

“Ortadoğulu arkadaşlara:

Siz de yetişecek aydınlar olarak ülkemizin sorunlarına eğilmek, yurdumuza yararlı bir kişi, ortaya koyacağımız mücadelede etkili bir insan olmak zorundasınız.

Ulusla yararlı bir insan olmanın ilk şartı sorumlulukları tam olarak duymak ve görevini yükümlenmektir.

Sizi bu sorumluluğu duyan kişiler olarak karşılarken ilerde gerekli potansiyeli ve mücadele azmini kazandıracak ve tam bir aydın olarak yetişmenizi gerçekleştirecek örgütlenmiş bütün çabalara katılmaya çağırırız.

Ulusun kalkınmada başarısı, aydın kütlelerin mümkün olduğu kadar geniş ve iyi örgütlenmiş olmasına bağlıdır. En olumlu örgütlenme üniversite sıralarında başlayandır. Eğer mezun olduğumuz zaman tek tek kaybolup gitmek istemiyorsak, şimdiden birlik haline gelmiş ve imkanlarımızla mücadeleye atılmış olmamız gerekir.

Hepinizi çabamızda bizimle birlik olmaya çağırıyoruz.”

Köy İşleri Bakanlığı, 1966 yılında, yaz aylarında, “Toplum Kalkınması İçin Çalışma” çağırısı yapar.

Bu çağrıya diğer yüksek okul öğrencileri gibi bir çok ODTÜ’lü kız ve erkek öğrenci de katılır.

174

ODTÜ öğrencisi kızlı-erkekli 40 kişilik bir öğrenci grubu, 1966 yaz staj döneminde, Ankara’nın Kutludüğün Köyü’nde 58 gün çalışarak bir okuma, bir köy ve iki konuk odası yapar. Binalar, 13 Ağustos 1966 Cumartesi günü düzenlenen bir şerikle köylülere teslim edilir.

ODTÜ öğrencilerinden Necmiye Dinler (Hüsrevoğlu), Seyhan Say (Erdoğdu), Sema Hallı (Karagözoğlu) ve İdari İlimler Fakültesi’nden bir arkadaşları, Köy İşleri Bakanlığı’nın bu tasarısına gönüllü katılarak Zonguldak, Çaycuma’ya gider.

Köylülerle birlikte Çaycuma’da okuma salonu yapan üç kız ve bir erkek öğrenci, ayrıca, köylülere nüfus planlaması ve toplumcu mücadele hakkında bilgi verir.

İngilizlerden Önce Tamamladık Evleri ve

Haysiyetimizi Koruduk

19 Ağustos 1966 Cuma günü, Erzurum, Muş ve Bingöl’de yaklaşık üç bin kişinin öldüğü şiddetli bir deprem olur.

Depremzedelere yurtiçi ve yurtdışından yardım yapılır. TMTF Genel Yazmanı Nevzat Kutlar, TMTF Basın İlişkiler Komisyonu

Başkanı Uğur Büke, Maden-İş Genel Başkanı Şinasi Kaya, 11 stajyer doktor, beraberinde 100 bin lira değerinde ilaç ve çeşitli malzeme, MTTB de 6 kişilik bir heyetle deprem bölgesine gider.

Ayrıca, Ankara Yapı Enstitüsü'nden 100, Ankara Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'ndan 50 öğrenci ile Avrupa'nın değişik ülkelerinden öğrenciler, prefabrik ev kurmak amacıyla deprem bölgelerine gider.

Sorunları yerinde görmek ve depremzedelerin sorunlarının bir an önce çözümlenebilmesi amacıyla diğer partilerin lider ve milletvekillerinin yanı sıra TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, İstanbul Milletvekili Prof. Sadun Aren, İstanbul Milletvekili Çetin Altan ile TİP Genel Sekreteri Cemal Hakkı Selek'ten kurulu bir heyet, deprem bölgelerini ziyaret eder.

ODTÜ yönetimi de, deprem bölgesine hem para yardımı yapar, hem de ev yapmaya karar verir.

ODTÜ Rektörlüğü, ilk olarak, topladığı 50 bin lirayı Erzurum ve Muş Valiliklerine gönderir.

Daha sonra, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı Profesör Abdullah Kuran'ın başkanlığında öğrenciler, öğretim üyeleri ve idari personelden kurulu 40 kişilik bir ODTÜ ekibi, ev yapmak amacıyla 7 Eylül 1966 Çarşamba günü, otobüsle, Varto'ya gider.

ODTÜ öğrencileri, ayrıca, Ankara'dan topladıkları çuvallar dolusu giyim eşyasını da Varto'ya götürerek başta Çaylar bucağı olmak üzere altı yerleşim biriminde dağıtır.

Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Abdullah Kuran, asistan Yıldırım Yavuz ile aralarında ODTÜ Öğrenci Birliği Başkan Yardımcısı Çağatay Anadol, Seçkin İnceefe, Ercan Enç, Orhan Silier, Cengiz Haksever ve İsmail İnanç'ın bulunduğu 15 öğrenci ve Üniversitenin 18 teknik elemanı, Korkut köyünde ondört gün içinde prefabrik on ev yapar. Korkut köyünde yapılan 10 ev, tamamen ODTÜ mensupları tarafından sağlanan parayla yapılır.

Her biri iki odalı, iki kapılı ve iki pencere olan 32 metrekarelik 10 evin yapımı, 23 Eylül 1966 Cuma günü bitirildiği zaman, ODTÜ Öğrenci Birliği Başkan Yardımcısı Çağatay Anadol, son evin çivisini çaktığı keseri yere atar ve ODTÜ Rektörü Kemal Kur-

daş'ın boynuna sarılarak, "Nihayet İngilizlerden önce tamamladık evleri, deprem bölgesinde ilk evleri yapma şerefini yabancılara kaptırmadık. Haysiyetimizi koruyabildik" der.

ODTÜ öğrencileri, 1967 yılı yaz aylarında da sekiz haftalık stajlarını yapmak amacıyla Türkiye'nin çeşitli bölgelerine gider.

Bu dönem, staj gruplarından birisi Niğde'ye, birisi Kastamonu'ya, diğeri Muş'a gider.

Aralarında Ertuğrul Kürkçü, Koray Doğan ve Mehmet Sait Kozacıoğlu'nun da bulunduğu bir grup, Kastamonu'nun Azdavay ilçesi Pınarbaşı köyüne gider. Öğrenciler, köy konağı ve jandarma yatakhanesi yapar.

Muş'a giden ODTÜ kafilesi de, ODTÜ'nün bir otobüsüyle uzun bir yolculuktan sonra Muş'un 30 Km. doğusundaki Korkut ilçesine varır.

Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin amacı, 1966 yılında meydana gelen Varto zelzele felekatzedeleri için ODTÜ'nin 10 ev yaptığı Korkut Köyüne bu kez bir ilkokul yapmaktır.

Bu Kafilede Staj öğretim üyesi Teoman Aktüre, asistan Halis Aydıntaşbaş ile aralarında Sinan Cemgil, Arif Şentek, Ali Balamir, Umur Taluğ ve Cengiz Aydın'ın da bulunduğu yaklaşık otuz öğrenci vardır.

Kafile, staj boyunca Muş Yatılı Bölge Okulu'nda konaklar. Doğu Anadolu bölgesini ilk kez görenler vardır.

Demir Özlü, Herkül Milas, Hamit Necmettin Yazıcı, bu sırada, Muş 227. Piyade Alayı'nda askerlik yapmaktadır. Bir Pazar günü, bir köy evinde hep birlikte yemek yenir, sohbet edilir. Sinan, Arif Şentek, Cengiz Aydın ve bazı arkadaşları, bir keresinde gezmek amacıyla Elazığ'a gider. Kahve içmek için bir gaziye gidilir. Gazinodaki türkücü, sahnede, "O güzel gerdanı hangi mimar döşedi" diye türkü söylemektedir. Sinan ve arkadaşları, "Yaşyy bizim geldiğimizi anladı" diyerek bu tesadüfe gülüşür.

Muş'un yakın köyleri gezilir. Gezilen köylerde, folklor üzerine çalışmalar yapılır. Buradan öğrenilen, "Bir jandarma geliyor kaymakam konağından, fiske vursan kan damlar o yarin yanağından" diye başlayan türkü, öğrenciler arasında çok söylenen bir türküdür.

Kafilede bulunan öğrenciler, inşaatın her aşamasında severek, isteyerek çalışır ve sekiz hafta içinde okulu bitirir. Okul, 28 Ağustos 1967 Pazartesi günü saat 18.00'de ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş tarafından hizmete açılır.

Staj dışında, 1967 yazında, Doğu bölgesini gezmek amacıyla giden ODTÜ'lü bir öğrenci daha vardır: Mimarlık Fakültesi öğrencisi Mehmet Akın Atauz.

Çalışarak biriktirdiği parayla Doğu bölgesinde bir gezi yapmayı isteyen Mehmet Akın Atauz, Ankara'dan trene binerek Gaziantep'e gider. Sırtında bir çantayla, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Bitlis, Siirt ve Van illerine dolaşır. TİP örgütlerine uğrar, tanıştığı kişilerle sohbet eder, onlara sosyalizmi anlatır. Fakat, bu gezi sırasında yaptığı konuşmalar nedeniyle Mehmet Akın Atauz aleyhinde, "komünizm propagandası yaptığı" iddiasıyla dava açılır.

Öğrenciler, İşçi ve Köylülere Destek Oluyor

ODTÜ öğrencilerinden 40 kişilik bir grup, 19 Mayıs 1967 Cuma günü, Öğrenci Birliği ve Elektrik Mühendisliği Öğrenci Derneği tarafından hazırlanan, Bafa Gölü gezisine katılır.

Aydın'da CHP'li toprak ağası İsmail Rüştü Aksal'ın arazisi yakınında Bafa Gölü vardır. Çevredeki topraksız köylüler, bu ağanın emrinde çalışmaktadır. Yoksul köylüler, ayrıca, geçimlerini sağlamak amacıyla Bafa Gölü'nde balık avlamaktadır.

İsmail Rüştü Aksal, "Bu göl benim arazim içindedir" diyerek köylülerin balık avlamasına izin vermez.

Bunun üzerine köylüler ile İsmail Rüştü Aksal arasında anlaşmazlık ve çatışma başlar.

ODTÜ öğrencileri, gezdikleri köylerin köylülerine, "Göl Ağası İsmail Rüştü Aksal'a karşı" verdikleri mücadelede destek olduklarını söyler ve bu konuda Anayasa'daki haklarını anlatır.

Ankara Belediyesi temizlik işçileri, haklarını alamadıkları gerekçesiyle, 2 Haziran 1967 Cuma günü, iş bırakır.

Temizlik işçilerinin iş bırakma eylemini ODTÜ Öğrenci Birliği, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü ve FKF'ye bağlı gençler, destekler.

Sinan Cemgil, İzzet Ararat, Kudret Ulutürk, Atilla Arsoy, Erol Temelkuran, işçi grevini destekleyen gençler arasındadır.

Türkiye-İş Sendikası'na üye olan ve İş bırakan temizlik işçileri, 5 Haziran Pazartesi gününden itibaren "Çöpçü" isimli bir gazete yayınlayarak, duygu ve düşüncelerini gazeteleri aracılığıyla açıklar.

Sendikanın Genel Başkanı Cemal Akın, İl. Başkanı Vahap Erdoğan'dur.

11 Haziran Pazar günü, iş bırakan işçilerin bir kısmı iş başı yapar. Buna karşı çıkan diğer işçilerle iş bırakan işçiler arasında tartışmalar çıkar, kavgalar olur.

İran Şahı Rıza Pehlevi, 16-21 Haziran günleri Türkiye'de olacağı için başta Ankara olmak üzere Şah'ın ziyaret edeceği yerlerde çok sıkı güvenlik önlemleri alınmıştır.

14 Haziran Çarşamba günü, mahkeme kararıyla iş bırakma eylemi durdurulur. 15 Haziran Perşembe günü, temizlik işçilerinin bildirimlerini dağıtan bazı öğrenciler gözaltına alınır. Gözaltına alınan öğrenciler arasında Mehmet Mehdi Beşpınar ile Atilla Arsoy da vardır. Aynı gün, işçiler ve öğrencilerin ortaklaşa düzenledikleri bir miting yapılır.

Öğrencilerle işçiler arasında dayanışma, artarak devam eder.

Ankara Sincan'da Atom Boya ve Kimya Fabrikasında Kimya-İş üyesi işçiler, 19 Ekim 1967 Perşembe günü, iş bırakır. Bu iş bırakma, DİSK'e bağlı bir sendikanın Ankara'da yaptığı ilk iş bırakma niteliğindedir. İşçiler, ücret artışı isteğiyle ve işverenin sendikanın sağladığı hakları sendikasız işçilere de uygulamak istemesini protesto etmek için iş bırakır.

İş bırakma eylemi sırasında işveren, yeni işçiler çalıştırmaya başlar. Bunu öğrenen bazı ODTÜ öğrencileri, iş bırakan işçileri desteklemek amacıyla, 7 Kasım 1967 Salı günü, otobüslerle işyerine gelir. İşçilerle birleşen öğrenciler, uzun süre işvereni protesto eden gösteri yapar, marş söyler.

64 toplum polisi ve 14 işçinin yaralanması ile sonuçlanan Türk Demir-Döküm fabrikasındaki olaylarla ilgili olarak ODTÜ'ne bağlı 6 öğrenci kuruluştur, 5 Ağustos 1969 Salı günü, bir bildiri yayınlayarak toplum polisi ve hükümetin tutumunu protesto eder. Bildiride özetle şu açıklama yapılır:

"Tepemizde yıllar yılı hora tepen işbirlikçiler ekmek kavgasını

verenlerin karşısına hep cop ve kalkanla çıktılar. Köylü tarlasından, öğrenci okulundan zorla çıkarıldı, kan döküldü.”

ODTÜ’lî öğrenciler, sanayi işçisinin hemen hemen yok denecek kadar az olduğu Ankara’da zaman zaman işçilerin eylemlerine destek olur.

Üstünçelik ve İtalyan “SAE” firmalarının ortak işlettikleri Polatlı yolu üzerindeki galvaniz fabrikasını, 5 Haziran 1970 Cuma günü, işgal eden 143 işçiyi destekler.

15-16 Haziran 1970 günleri İstanbul’da meydana gelen işçi olaylarına destek olmak amacıyla Yapı İşçileri Sendikası’na bağlı 350 işçi, 15 Haziran günü, inşaatında çalıştıkları ODTÜ merkez bina inşaatını işgal eder.

İşçilerin başlattığı direnme hareketini ODTÜ öğrencilerinden bir kısmı da destekler.

16 Haziran günü, Ata Sanayi Sitesine giderek işçilerle ortak eylem yapmak isteyen öğrenciler, polis tarafından gözaltına alınır. Gözaltına alınan öğrenciler arasında ODTÜ’den Gülay Ünüvar (Özdeş), Türkan Sabuncu, Pınar Erdemil, Şule Albayraktaroğlu, Faruk Malhan, Aydınel Altıntaş, Tuncay Çelen, Ahmet Kardam, Münir Ramazan Aktolga, Mehmet Eroğlu, Hülagü Bulguç, Aykut Ülkütekin de vardır.

Elmalı, Avlan Gölü Toprakları

Bazı ağalar, 1945 yılında 4 tapu senedinin birleştirilmesinden meydana gelmiş bir tapu senedine dayanarak Antalya’nın Elmalı ilçesine bağlı Karamık, Bayralar, Beyler köyleri ile Avlangölü, Karagöl ve Büyük sedir Ormanı dahil olmak üzere yerleri tam sabit olmayan sınırlar içinde bulunan arazilerin tümüne birden sahip çıkar.

Bu nedenle bazı ağalar ile köylüler arasında yıllardanberi süren bir anlaşmazlık va hak arama savaşı başlar.

Yıllarca süren toprak anlaşmazlığı üzerine Tapu ve Kadastro, 1967 yılında bölgeye gelir. 10 ve 17 Ağustos 1967 tarihlerinde üç men kararı alınır ve Karamık ile Bayralar köyünün tapulu kısımlarını kapsayan kararlar uygulanmaya koyulur.

Köylüler, bu nedenle Danıştay'a başvurur. Ağalar ile köylüler arasında yaşanan bu anlaşmazlık ve hak arama savaşını öğrenen öğrenci örgütleri, Antalya yöresinde, "Toplumsal Yapı Araştırması" ve "İnceleme-Araştırma" adı altında olaya eğilir.

26 bin dönümlük Avlan Gölü kurutulduktan sonra köylüler tarafından ekilen araziye ağaların adamları, 21 Ağustos 1967 Pazartesi günü, biçerdöverlerle girerek ekilen mahsüle sahip çıkar.

SBF Öğrenci Derneği üyelerinden Faruk Kalkan, Sahir Koçak, Nurettin Sarılar, Yılmaz Şenyüz ve Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencilerinden Timur Erkmen, köylülerin sorunlarını yerinde görmek ve incelemek amacıyla Elmalı'ya gider.

ODTÜÖB, TMTF, İTÜTB, İTÜTOTB, İYTOTB ve bazı Talebe Teşekkülleri, 26 Eylül 1967 Salı günü, müşterek bir bildiri yayınlayarak Elmalı olaylarını prtoesto eder.

Yayınlanan ortak bildiride, İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın tutumu şiddetle yerilir ve özetle şu görüşlere yer verilir:

"Elmalı'da 13 gün inceleme yapan gençlik olarak İçişleri Bakanının kamuoyu ile alay edercesine yaptığı açıklamadan sonra biz de bu açıklamayı gerekli gördük.

Elmalı olayları sadece birer zabıta olayı değildir. Gücünü, büyük topraklardan alan ağalar, öteden beri halkı ezmekte ve sömürmektedirler. Bugün de köylü ile ağa arasındaki toprak anlaşmazlığı, hukuki bir safhadadır. Ağalar, köylülerin zilyetlerindeki toprakları elde etmek için güvenlik kuvvetlerini baskı ve zulüm vasıtası olarak kullanmaktadırlar. Faruk Sükan'ın da Elmalı olaylarıyla başından beri ilgilendiği doğrudur, ağaların arzusu ile halka baskı yapılması için.

1- Tarafsız Antalya Valisi Şerif Tüten merkeze alınmış, Antalya'ya Adıyaman Valisi Ömer Naci Bozkurt tayin edilmiştir. Yeni Vali, köylüye baskı yapanların başı olmuştur.

2- Kaymakam Mehmet Tuncer kanunsuz men kararına zorlanmış, sonra 20 gün rapor almak zorunda bırakılmış, sonra da 40 gün mecburi izinle uzaklaştırılmıştır. Yerine ağaların maşası Ortaokul mezunu Tahrirat katibi Kaymakam Vekili Süleyman Yürek tayin edilmiştir.

3- J. Komutanma 'köylüyü jandarma usulü yıldırması' emredilmiş, sonra komplo ile korkutularak merkeze alınmıştır. Yerine tayin edilen Yzb. Necdet Çavuşçu halka defalarca küfretmiş, dayak atmış ve devamlı baskıda bulunmuştur.

Ayrıca köylünün iki bin dönüm mısın jandarma gözcülüğünde ağarın traktörleriyle sürülmüş, Anayasaya aykırı olarak bir milyon liralık milli servet mahvedilmiştir.

Elmalı'da başka köylüler olmak üzere haklıdan yana olan Avukat, öğretmen, öğrenci, memur, hakim istisnasız herkese devamlı baskı yapılmıştır, yapılmaktadır. Şahitleriyle ortadadır bu durum.

Ve bugün Sükan alay edercesine bizzat ağalar lehine halkı yıldırma için yolladığı Valiyi baskının yapıp yapılmadığına tetkiken memur ettiğini açıklıyor.

Biz, Türk kamu oyunun aldatılmayacağına inanarak diyoruz ki: Türk köylüsü ve Türk gençliği oynanan oyunlan bütün oyuncularla iyice bilmektedir. Ömer Naci Bozkurt, Necdet Çavuşçu, bu korkunç oyunda rol sahibidir. Bu ortaklık bozulup düzensiz düzen değiştirilmedikçe Türkiye'nin ve Türk köylüsünün dertleri dinmeyecektir. Ve diyoruz ki, şerefli Türk köylüsü ve onun gençliği olarak, suçlanan asla afetmiyeceğiz."

Can Savran Trafik Kazasında Ölüyor

ODTÜ Öğrenci Birliği Tiyatro Kulübü üyelerinden Hasan Aksoy, bir gün, ODTÜ'nde kantine giderek, o dönem, kapağında çeşitli ödülleri veren bir Fruko ister.

Aksoy'un içtiği Fruko'nun kapağından verilen ödüllerden biri olan otomobil çıkar.

Zaten, bir otomobili olan ve SFK üyesi olduğu için bu nedenle yadırganan Aksoy, bu kez iki otomobil sahibi olur. Aksoy, otomobillerinden birisini kullanmalan amacıyla ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü ve ODTÜ Öğrenci Birliği'nin emrine verir.

Elmalı'daki olayları incelemek ve destek olmak amacıyla Sevil Güvezne (Atauz), Filiz Saltuğ (Kardam), Ahmet Kardam ve Bekir Harputlu, Can Savran'ın kullandığı Hasan Aksoy'un ODTÜ SFK ve ODTÜ Öğrenci Birliği'nin emrine verdiği otomobille Ankara'dan Antalya'ya doğru yola çıkar.

Öğrencilerin bulunduğu otomobil, 28 Mart 1968 Perşembe günü sabaha karşı saat 05.30'da Eskişehir yolunda trafik kazası geçirir.

Otomobilde bulunanlardan TİP ve ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü üyesi, ODTÜ Öğrenci Birliği İkinci Başkanı, ODTÜ Maden Mühendisliği bölümü 3. sınıf öğrencisi Can Savran, 1 Nisan 1968 Pazartesi günü saat 16.10'da son nefesini verir.

ODTÜ Öğrenci Birliği ile ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, şu "Başsağlığı"nı yayınlar:

"Devrimci arkadaşımız Can Savran'ı kaybettik. ODTÜ Öğrenci Birliği İkinci Başkanı ve Sosyalist Fikir Kulübü üyesi Can Savran, dayanışma halinde bulunduğumuz, topraklarını ağalardan kurtarmak isteyen Elmalı köylüleri ile temasa geçmek için giderken 28 Mart 1968 Perşembe günü Sivrihisar yakınlarında geçirdiği trafik kazası sonucu ağır yaralanmış ve 1 Nisan 1968 Pazartesi günü aramızdan ayrılmıştır. Tüm devrimcilere ve ailesine baş sağlığı dileriz."

182

Bey, Bir Öğrenci Öldü Hükümet Devrildi

ODTÜ Öğrenci Birliği ve İTÜ Öğrenci Birliği'ne bağlı 21 öğrenci, 2 Nisan 1968 Salı günü Ankara'dan Antalya'ya gider.

Antalya'nın Elmalı ilçesine bağlı Bayralar, Beyler ve Karamık köylerini ziyaret eden öğrenciler, ağa İhsan Subaşı'ya karşı köylüleri destekler ve sahip çıkar.

Öğrencilerin köylülerin sorunlarına sahip çıkması üzerine 5 Nisan günü bu köylere jandarma ve emniyet kuvveti gönderilir ve köylüler kordon altına alınır.

Köylülerle öğrenciler, gece, biraraya gelir ve sohbet eder. Sohbet sırasında sigara içilirken, sigaranın közü jandarmalar tarafından görülüp ateş edilmesin diye kasketler siper edilir. Bu sohbet sırasında, Erhan Erel'in yanında oturan köylünün biri,

"Ah bir öğrenci ölse", der. Erhan Erel, şaşkınlık ve kızgınlıkla, "Niye böyle diyorsun?" dediğinde, köylü, 27 Mayıs 1960'da meydana gelen olayı anımsatarak,

"Bey, bir öğrenci öldü 27 Mayıs 1960'da hükümet devrildi." diye karşılık verir.

Elmalı Köyleri Çatışmalara Gebe

Elmalı'daki köylü ile ağaların arasındaki olayların büyümesi üzerine, İTÜ-ÖB, ODTÜ-ÖB ve FKF üyeleri ile 8 köy muhtarı Ankara'ya gelir.

Elmalı'nın 8 köy muhtarı, 8 Nisan 1968 Pazartesi günü, Elmalı'daki durumu bir telgrafla Cumhurbaşkanı ve Başbakanı bildirir.

Yuva Köyü muhtarı Şükrü Koparan, Beyler Köyü adına Ramazan Sümer, Bayrallar Köyü adına muhtar Mehmet Sapmaz, Karalık Köyü muhtarı Baki Korkmaz, İmırcık Köyü adına Hasan Kapu, Tavullar Köyü adına Osman Kurt, Eğmir Köyü adına Hüseyin Alkaya ve İslamlar Köyü muhtarı Emin Kocakaya'nın Başbakan Süleyman Demirel'e gönderdikleri telgraf şöyledir:

"Türkiye'nin Başbakanı olan siz, acaba Türk köylülerini ağalara kırdırmayı ve haklarını ellerinden almayı mı kastediyorsunuz? Eğer sizin sosyal adalet anlayışınız bu ise, köylüler ve ezilenler kendi haklarını kendileri mi koruyacaklardır? Bu durum da, hak koruma savaşımıza köylüden ve ezilenlerden yana olan güçleri de çağırarak, mutlu yarınlar için sonuna kadar direniriz."

Ayrıca, Elmalı olaylarını inceleyen ve son durumunu tesbit ederek Elmalı'dan Ankara'ya dönen öğrencilerden Ömer Özerturgut ve Müfit Özdeş, düzenledikleri basın toplantısında şu açıklamayı yapar:

"Ağalarla köylüler arasındaki çatışma son derece gergindir. Köylünün ektiği toprak her ay ağanın adamları tarafından sürdürülmek tehdidi altındadır. Ekinlerin mahvolmasına ve köylünün gelecek yıl aç kalmasına yol açacak böyle bir davranışa karşı köylü sonuna kadar direnmek kararındadır. Söylentilere göre, önümüzdeki günlerde ağanın 'kemikçileri' olarak adlandırılan adamları traktörlerle köylünün ektiği toprağı sürecekleler.

Hava gergindir. Her an bir çatışma olabilir. Köye yakın bir yerde bir jandarma karakolu kurulmuş ve 20 jandarma ile bir komutan yollanmıştır. Ağa, 5 kazadan köye adam yollamış, ancak köylüler, gelenleri kovmuştur. Elmalı olaylara gebedir. Halen Elmalı'da ODTÜ, FKF ve İTÜ öğrencileri bulunmaktadır. 8 köy muhtarı bu gergin havayı bir telgrafla ilgililere bildirmişler.

Aldığımız en son haberlere göre, ağalar idari makamları etkilemek için harekete geçmiştir. Ağaların başı durumunda olan İbrahim Subaşı, Ankara'ya gelerek köylüleri sindirecek tedbirleri aldırarak üzere temaslar yapmaktadır.

Elmalı'da güvenlik tedbirleri artmıştır. 2 gün önce 30 kadar jandarma onbaşı ilçeye gelmiştir. Bugün, 3 pikap dolusu jandarma İmırcık köyüne gitmiştir.

Öğrencilere baskı yapılmaktadır. Köydeki öğrencilerin kimlikleri tesbit edilmiştir. Askerlik durumları araştırılmıştır. Otellerde kalanlar da araştırılmıştır. Antalya Jandarma Komutanı da Elmalı'ya gitmiştir. Basını göreve çağırınız."

Müfit Özdeş, ayrıca, Mehmet Ali Aybar'la görüşerek Elmalı'da olanları anlatır ve ne yapmaları gerektiğini sorar. Aybar, Özdeş'e, "Derhal Elmalı'ya git. Orada bulunan arkadaşlarını al Ankara'ya getir" der.

Özdeş, Parti disiplinine aykırı hareket etmemek için Ömer Özerturgut'la Elmalı'ya gider. Fakat Aybar, söylediği şeylerin yerine gelmesinin garanti olması amacıyla Müfit Özdeş'in peşinden Sinan Cemgil'i de Elmalı'ya gönderir.

TİP'e üye olanlar, tarihi sonradan atılmak üzere "TİP'den istifa ettiklerine" dair birer dilekçe yazar. Bu dilekçeleri Gülay (Göktürk) Kurnaz, Ankara'ya getirerek FKF Genel Başkanı Doğu Perinçek'e verir. Dilekçelerin yazılmasındaki amaç, herhangi bir olay çıkıp, TİP'e yönelik bir suçlama olduğunda bu dilekçeler eski tarihle işleme konulup, "Bakın zaten bunların TİP'le bir ilgileri yoktur" karşılığını vererek önceden bir önlem almaktır.⁽¹⁾

Elmalı'ya Askeri Birlik Gönderilir

9 Nisan 1968 günü Danıştay kararını tebliğ için Beyler köyüne gelen jandarma kuvvetleri ile bir kısım köylü arasında çatışma çıkar. Olaylar sonunda 7 köylü tutuklanır.

Bu sırada, CHP'den ayrıldıktan sonra bağımsız milletvekili olan Tahsin Argun ile Hamdi Şahin'in desteklediği bazı köylüler, 24 Mayıs günü, İdris Subaşı'nın Bayralar Köyü'nde araziyi sürmesine engel olmak ister.

Çıkan olaylar sonunda köylülerden 12 kadın, 14 erkek ile ODTÜ'nden 3 genç, jandarmalar tarafından gözaltına alınır.

Daha büyük olayların çıkmasını engellemek amacıyla çeşitli araçlara bindirilmiş ağır makinalı tüfek ve diğer askeri silahlarla donatılmış bir komando birliği de, alarm düdüklert çalarak Elmalı'ya gelir.

Elmalı'ya sadece jandarına komandolar gelmez. 40 ODTÜ öğrencisi, köylüye desteklemek amacıyla, 26 Mayıs 1968 Pazar günü, Bayralar köyüne gider.

Fakat, bir kısım köylü, gelen öğrencileri köye sokmaz. Öğrenciler, bunun üzerine, yarılarında getirdikleri Türk bayrağını açarak İstiklal Marşı söyler. Buna rağmen kalabalığın tepkisi yatışmaz. Çıkan olaylarda 10 kadar öğrenci çeşitli yerlerinden yaralanır. Elmalı Emniyet Amiri nezaretinde otobüslerine bindirilen ODTÜ'lü öğrenciler, polis nezaretinde Antalya'da Şarapol karakoluna götürülür. İlk önce I. Şube, daha sonra, II. Şube'ye ve son olarak askerlik muayenelerinin yapılması için askerlik şubesine gönderilir. Askerlik şubesinden serbest bırakılan gençler, Ankara'ya dönmek zorunda kalır.

185

Bayralar Köyü'nde meydana gelen olaylarda tesadüfen yakalanmayan Müfit Özdeş ile Sinan Cemgil, yürüyerek Korkuteli üzerinden Kaş'a iner. Kaş'tan sahil yoluyla Antalya'ya giden Sinan ile Özdeş, daha sonra, Ankara'ya geri döner. Böylece olaylar bir ölçüde kendiliğinden çözülür.

Elmalı'ya değişik dönemlerde ODTÜ'den gidenler arasında Sinan Cemgil, Gülay Kurnaz, Seçkin İnceefe, Atilla Keskin, Mustafa Akgül, Ercan Enç, Kamuran Bekir Harputlu da vardır.

Sosyalizm Anlatılıyor

Sinan, sadece öğrenci hareketlerinde değil, politik anlayışına uygun olarak değişik kesimler içinde de çalışmalar yapar.

Bunun için ilk önce en uygun yer ODTÜ'dür. Yeni kurulan bir üniversite olduğu için sürekli inşaat yapılan ODTÜ'de, bir çok işçi çalışmaktadır.

ODTÜ inşaatlarında çalışan işçiler, "Fukara Tahir" olarak bili-

nen Tahir Öztürk'ün başkanı olduğu Yapı-İş Sendikası üyesidir. Fuka Tahir, Yapı-İş Sendikası Genel Sekreteri Emrullah Akdoğan tarafından 1967 yılında öldürülür.

Öğrenciler ile Yapı-İş Sendikası arasında kurulan ilişkiler, 1960'ların sonuna kadar devam ettirilir.

ODTÜ'de, ayrıca, görevli olan bekçi ve müstahdemler vardır. Bunların bir kısmı Çorumlu ve alevidir. Bu işçiler ile görevlilerin evlerine propaganda yapmak amacıyla gidilir.

İşçilerin yaşadığı bölgelerde de çalışmalar yapılır. Sinan, Ankara'daki Erzurum mahallesine gider, çalışma yapar. Bu bölgelere gitmenin amacı, sosyalizmi anlatmaktır.

"Hey Gidi Dağlar! Buralarda Ne Mücadele Verilir"

Ankara'da boykot ve işgallerin sona ermesinden sonra, ODTÜ ve Ankara Üniversitesi öğrenci liderleri, 16 Nisan 1969 Çarşamba günü, SBF'de bir toplantı yapar.

Toplantıda, öğrencilerin Anadolu köylerine giderek, yurt sorunlarını anlatması ve köy mitingleri düzenlemesine karar verilir.

Bu karar üzerine Tayfur Cinemre ile Hüseyin İnan, Tayfur Cinemre'nin beyaz renkli motorsikleti ile Adana'ya doğru yola çıkar.

Motorsikletle Toros Dağlarından geçerken, Hüseyin İnan, "Hey gidi dağlar! Buralarda ne mücadele verilir" diyerek, gönlünden geçenleri Tayfur Cinemre'ye aktarır.

Hüseyin ile Tayfur, Adana'ya vardıklarında ilk önce Adana İTİA'ya gider. Hüseyin'in Adana İTİA'da tanıdığı öğrenci arkadaşları vardır. Neler yapılabileceği üzerine arkadaşları ve öğrencilerle konuşulur. Yapılan çalışmalardan sonra Adana İTİA'da bir boykot yapılır.

Bu arada, Adana TİP örgütüne uğrayan Hüseyin, 30 Nisan 1969 günü Adana'da TİP yöneticileri ile yaptığı konuşmada, "toprak yürüyüşü" adı altında bir yürüyüş düzenlemek ister.

Adana'daki bu çalışmalardan sonra motorsikletle Antalya'ya giden Hüseyin ile Tayfur, daha sonra, yine motorsikletle Ankara'ya döner.

“İşte Bu Şehir, Bu da Köy Anarşisti”

Hüseyin, 1969 yazı Ankara’da bazı arkadaşlarının evinde kalmaya başlar. ODTÜ Mimarlık Fakültesi öğrencisi Serdar Haybat’ın Kavaklıdere’de, Makine Mühendisliği bölümü öğrencisi Celalettin Evrensel’in Kocatepe’de evi vardır.

Ahmet Tuncer Sümer de, Küçükçekirtili’de ablasının yanında kalmaktadır.

Hüseyin, yaz boyunca yoğun bir şekilde kitap okur. Okuduğu kitapları, arkadaşlarıyla tartışır.

Hüseyin’in bu dönem bazı konuları tartıştığı kişiler arasında Sinan Cemgil, Atilla Keskin, Mehmet Sait Kozacıoğlu, Fehmi Sönmez, Ahmet Tuncer Sümer, İbrahim Seven, Ahmet Sina ve Tunga Şahin Yılmaz da vardır.

Ertuğrul Kürkçü ile Hüseyin İnanc, bu dönem tanışır.

Mehmet Sait Kozacıoğlu, Ertuğrul Kürkçü ile Hüseyin İnanc’ı, “İşte bu şehir, bu da köy anarşisti” diye, birbirine tanıştırmış.

Bu sıra bir kısım gençler, Filistin’e, bir kısım gençler de Toroslarda gerilla eğitimi yapmaya gider.⁽¹⁾

Ömer Erim Süerkan, bu konuda şunları anlatmıştır:

“9-10 Haziran 1969 olayları sonrasında aranır hale gelince ve üniversiteler tatil edilince, Filistin Demokratik Halk kurtuluş Cephesi lideri Naif Havatme’nin Türkiye temsilcisinin bize daveti vardı. Bunu değerlendirelim dedik. Ankara’ya gittik.

Deniz, ben, Sinan Cemgil, Hüseyin İnanc, Mahir Çayan ve Cihan Alptekin, İstanbul ve Ankara gençlik liderleri olarak, Sinan Cemgil’in evinde bir araya geldik. Ortak bir örgüt kurma üzerinde konuşmalar yapıldı.

Komünist Partiye varacak bir örgütlenme yapmak zorundayız diye düşünceler dile getirildi. Böyle bir örgütlenme olmalıdır ve bunun çalışmalarına kısa zamanda başlayalım diye prensip kararı aldık.

Ankara’ya gelene kadar Sinan, Yusuf ve Hüseyin kafamızda yoktu. Bu sıra Yusuf Küpeli ve Mahir Çayan ile daha yakındık.

Hatta, Hüseyin İnanc ile Mahir Çayan, Filistin’e gelmödi.

Sinan, Hüseyin, Yusuf, kendi aralarında birşey kurmuşlar. Biz, o zaman, bunun farkında değiliz.

Aynı şeyleri düşünüyoruz ama bu toplantıdan fazla birşey çıkmadı. Konuştuğumuz konuları geliştirmek üzere dağıldık. Bizim Filistin'e gılme durumumuz vardı. Dönüşte tekrar toplanılacaktı.

Deniz, daha sonra, Hüseyin İnan ve Yusuf Arslan ile yakınlaşıp, Mahir Çayan ve Yusuf Küpeli'den uzaklaştı. Bunlar öyle derin ideolojik meseleler değil, kişisel yakınlık meseleleriydi."

"Hakkari'de Dağa Çıkacağız"

Deniz ve Cihan, Filistin'den döndükten sonra Hüseyin İnan'la Serdar Haybat'ın evinde karşılaşır, sohbet eder.

Münir Ramazan Aktolga, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Erim Süerkan, Deniz, Cihan ve Selahattin Okur, Filistin'den dönmüştü. Selahattin Okur hemşerimdi, bir gün geldi, 'Biz, Filistin'den geldik. Bize bir yer lazım' dedi. Bunları aldım, Serdar Haybat'ın Kavaklıdere'deki evine götürdüm. Deniz'in ODTÜ grubundan Hüseyin İnan arkadaşlarıyla ilişkisi bu evde başlamış oldu. Çünkü, bu eve Taylan Özgür ile Hüseyin ve arkadaşları da gelip gidiyorlardı. O sıra Deniz de hava şuydu, 'Biz, bu eğitimi gördük. Hakkari'de dağa çıkacağız. Biz çıktuktan üç ay sonra da köylüler arkamızdan gelecek."

Eve gelen kişilerle yapılan konuşma ve tartışmalar genellikle silahlı mücadele üzerinedir. Bu dönem, ayrıca, yoğun bir şekilde, "Parlamento Dışı Muhalefet" konusu tartışılmaktadır.

Hıdır Bey ile kardeşi Mehmet İnan, bu sıralar Ankara'ya gelir, Hüseyin'le buluşur. Hıdır Bey, Mehmet Bey ve Hüseyin İnan arasında ODTÜ'nde geçen sohbette konuşma, 1969 Ekim ayında yapılacak milletvekili genel seçimlerine gelir.

CHP üyesi olan ve bir dönem Veli Cöşkun'un Belediye Başkanlığı yaptığı zaman Belediye Encümen Üyesi olan Hıdır Bey, Hüseyin'e,

"-Bu sefer, kesin olarak CHP kazanır."

"-Baba! Seçim demek para demektir. Para kimde var? Egemen sınıfta var. Seçimi kazanmak birinci ekonomiye, ikincisi Amerika'nın isteğine dayanır. Bu ikisi de egemen güçlerde mevcut. Yine onlar kazanır."

Hüseyin İnan, seçimini yapmış, ne yapacağını planlamıştır. Silahlı mücadeleyi Anadolu'da köylüye anlatmak amacıyla bir motorsiklet almaya karar verir.

Motorsiklet almak için para gereklidir. Yeterli para olmadığı için motorsiklet taksitle alınır ve kefil olarak ODTÜ'de asistan olan Aydın Karagözoğlu ile Devlet İstatistik Enstitüsü'nde çalışan bir memur gösterilir. Motorsiklet, Ahmet Tuncer Sümer'in üzerine kayıtlı edilir.

Motorsiklet, "Dağcılar" tarafından değişik amaçlarla kullanılır. Bu kullanma sırasında üzücü olaylar da olur. ODTÜ Makina Mühendisliği bölümü öğrencisi ve Makine Mühendisliği Öğrenci Derneği II. Başkanı Celalettin Evrensel, FKF Genel Kurulu ile ilgili Ankara Emniyet Müdürlüğüne, 3 Ekim 1969 Cuma günü dilekçe götürürken kullandığı motorsiklete bir arabanın çarpması sonucu ölür. Evrensel, memleketi olan Konya'da toprağa verilir. Bozulan motorsiklet Ulaş Bardakçı'nın evinin bahçesine konulur.

"Dede"

1969 yılında, Elazığ ve Tunceli Valileri, "halkı kıskırttığı ve kamu düzenini tehlikeye düşürdüğü" idiasıyla Erol Toy'un yazdığı "Pir Sultan Abdal" oyununu görev yaptıkları birimlerde oynamasını yasaklar.

Halk Oyuncuları (H.O.) tarafından sahneye konan Pir Sultan Abdal oyununun Vali tarafından yasaklanması, 23 Ağustos 1969 Cumartesi günü, Tunceli'de protesto edilir. Protesto sırasında çıkan olaylarda Mehmet Doğan Kılan adlı genç ölür.

Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO), Sosyalist Gençlik Örgütü (SGÖ) ile Tunceli Kültür Derneği Başkanı Mehmet Erdoğan, Mümtaz Kotan, Mehmet Demir, Kazım Dağdeviren, Ali Kaya ve alevi olması nedeniyle arkadaşları arasında "Dede" olarak çağrılan Hüseyin İnan'ın da bulunduğu 400 kadar genç, 30 Ağustos 1969 Cumartesi günü saat 15'de Tandoğan Meydanında, protesto gösterisi yapar.

Ellerindeki pankartlarla yürüyüşe geçen gençler, yürüyüş sırasında, "Bağımsız Türkiye", "Sosyalist Türkiye", "Doğu'da özgürlük", "Yanımdayız Tunceli", "Eşitlik isteriz" diye slogan atar.

Yürüyüşü 'düzenleyenler, "Bağımsız Türkiye" sloganı atan grubu, eleştirir.

Opera Meydanına gelince yere çöküp oturan gençler, Numune Hastahanesi önüne geldiklerinde ikinci ezanı okunduğu için susar ve ezanın bitmesini bekler.

Tandoğan Alanından yola çıkan gençler, Samanpazarı-Dikimevi yolu ile Cemal Gürsel Meydanına gelir. Burada yapılan konuşmalardan sonra yürüyüş bitirilir.

Üç Tabanca ve Büyük Bir Kutu Mermi Bulunuyor

Silahlı mücadele anlayışına sahip olanın ilk ihtiyaç duyduğu şeylerden birisi de silahtır. Dağa çıkıp silahlı mücadele yapma anlayışına inanmış olan Hüseyin İnan ve arkadaşları, bu yeni durum karşısında silah ve silah malzemesi bulma çabasına girer.

Tuncer Sümer, Hüseyin İnan'a, Erzurum'da bir arkadaşının evinde patlayıcı madde sakladığını söyler. Hüseyin, Tuncer'den bu patlayıcı maddeleri getirmesini ister. Bu patlayıcıları almak amacıyla Tayfur Cinemre ile Ahmet Tuncer Sümer, motorsikletle, Ankara'dan Erzurum'a gider. Tuncer Sümer, patlayıcı maddeleri İbrahim Öztaş'ın Erzurum'da memur olan ağabeyisi Kuddusi Öztaş'ın yanına bırakmıştır.

Tuncer ile Tayfur, patlayıcıların bırakıldığı Kuddusi Öztaş'ın evine gider. Fakat, İbrahim Öztaş, İstanbul'dan daha önce gelmiş ve bu patlayıcıları alıp götürmüştür. Tuncer ile Tayfur, birşey bulamadan, yine motorsikletle Erzurum'dan Ankara'ya geri döner.

Tuncer Sümer ve Tayfur Cinemre, Erzurum'a gittiği zaman Hüseyin İnan'da Gaziantep'e gitmiştir.

Şoför Nurettin Katırcıgil idaresindeki 27 A 371 plakalı yolcu otobüsü, 4 Ekim 1969 Cumartesi günü, Gaziantep'ten Ankara'ya yolcu getirmektedir.

Şoför, Ankara'ya yüz kilometre kala yemek molası verir. Üç yolcu, yemek molasından sonra otobüsü kaçar. Eksik üç yolcusuyla otobüs Ankara'ya varır. Otobüs Ankara terminalinde temizlenirken şoför muavini rafta unutulmuş mavi bir çanta görür.

Çantayı açıp, içinde üç tabanca ve büyük bir kutu mermi ile

karşılaşan şoför muavini Hüseyin Esmeray, çantayı teslim etmek üzere polise giderken, Tahsin Akpek ve Hüseyin İnan, muavine yaklaşarak bu çantanın kendilerine ait olduğunu söyler ve muavinden almak ister. Hüseyin Esmeray, çantanın içinde silah ve mermi bulunduğunu, bu sebeple çantayı polise teslim edeceğini söyler. Bunun üzerine, Tahsin Akpek, muavinin üzerine atılır, Hüseyin İnan'da çantayı kaparak kaçar.

Şoför ve muavin tarafından yakalanan Tahsin Akpek, emniyet mensuplarına teslim edilir. Tahsin Akpek, Emniyet Müdürlüğünde yaptığı açıklamada, tabanca ve mermileri Gaziantep'ten Hüseyin İnan ve Fehmi Erbaş ile getirdiklerini, hatta Gaziantep'te bir mağarada deneme atışı yaptıklarını söyler.

Emniyet mensupları, Tahsin Akpek'in verdiği bilgi üzerine, Yenimahalle Lisesi ikinci sınıf öğrencilerinden Fehmi Erbaş'ı da yakalar. Erbaş'ın evinde yapılan aramada, bir takım başlıklı parke, palto ve fotinden ibaret askeri elbise, SBF'ne ait sahte bir hüviyet cüzdanı, yasaklanmış bazı sol yayınlar, komünist liderlerden Chisman, Mao Tse-Tung, Stalin, Lenin, Che Guevera'nın fotoğrafları ile hazırlanmış fitilli patlayıcı maddeler ve dinamit fitili bulunur.

191

4 Ekim 1969 Cumartesi günü, Nöbetçi 5. Sulh Ceza Yargıcı tarafından Tahsin Akpek ile Fehmi Erbaş, tutuklanır.

Yargıcı, tutuklama kararı vermeden önce şunları söyler:

“Yavrularım, siz buraya okumaya mı, yoksa cephe kurmaya mı geliyorsunuz? Sinemaya daha ucuza girmek için sahte paso tanzim ediyorsunuz, yani sinemacının parasını çalmış oluyorsunuz, sonrada sosyalizmden bahsediyorsunuz. Sosyalizm bu mudur? Annenize, babanıza acı mıyor musunuz? Sizin temin ettiğiniz tabanca- larla belki de günahsız biri can verecektir, o zaman vicdanınız sızlamıyacak mı?”.

Hüseyin İnan, Basın Toplantısına Katılıyor

6 Ekim 1969 Pazartesi günü, ODTÜ-ÖB Genel Kurul Başkanı Münir Ramazan Aktolga, AÜTB 2. Başkanı Atilla Sarp, FKF Genel Sekreteri Ruhi Koç ve üç öğrenci kuruluştaki bunlara bağlı 43 öğrenci kuruluştaki yöneticisi, ODTÜ'ne silah kaçakçılığı yapıldığı yolunda Tahsin Akpek, Fehmi Erbaş ve Hüseyin İnan hakkındaki Ankara Emniyet Makamları tarafından yayınlanan haberlerle

ilgili olarak, ODTÜ Öğrenci Birliği binasında, basın toplantısı düzenler.

Gençler, düzenledikleri basın toplantısında, iddiaları şiddetle protesto eder ve özetle şu açıklamayı yapar:

“Elinde delil olmaksızın devrimcilere iftira eden Emniyet Müdürü İbrahim Ural’ı mahkemeye vereceğiz. Olay tamamen bir polis tertibidir. Devrimci öğrenciler olarak Emniyet Kuvvetlerine güvenimiz kalmadı. Bundan sonra kendi kendimizi savunacağız.”

ODTÜ’nde düzenlenen basın toplantısında, devrimci öğrenciler adına söz alan Münir Ramazan Aktolga, bir süre önce öldürülen Mustafa Taylan Özgür olayına değinerek, şu açıklamayı yapar:

“Onun ve öldürülen diğer devrimci öğrencilerin katilleri ortaya çıkarılmamıştır. Bizler polis kurşunları ile can verirken kendimizi nasıl koruyacağız?”

“Hiç bir hayat garantimiz yoktur. Mevcut hükümet ve emniyet kuvvetleri bunu asla sağlayamamaktadır. Bu durumda, her gün polis kurşunları ile can verirken, kendimizi korumak için bizi silahlanmaya bizzat itiyorlar.”

“Polis elinde hiçbir delil olmaksızın nasıl silah kaçakçılığı şebekesinden bahsedebiliyor?”

Toplantıda bulunan ve silah kaçakçılığı yaptığı iddiasıyla aranan Hüseyin İnan da, Gaziantep’ten gelişini ve polis tarafından yakalanmak istenişini şöyle anlatır:

“Her zamanki gibi halkla ilişki kurmak için Gaziantep’e gitmiştim. Tahsin Akpek, üniversiteye girmek için Ankara’ya geliyordu. Arkadaşım Tahsin Akpek ile Ankara’ya dönerken şehre 100 kilometre kala indiğimiz lokantada otobüsü kaçırdık. İçinde çamaşırlarının bulunan çanta otobüste kalmıştı. Terminale gelince kaçırdığımız otobüsteki çantamızı almak için gittik, ancak etrafta dolaşan sivil şahıslardan şüphelendim. Daha önce polis tarafından arandığımızı biliyor ve Taylan Özgür gibi öldürülmemizden korkuyorduk. Ben valizimi aldım. Bir taksiye binip üniversiteye geldim. Arkamdan polisler okul kapısına kadar geldiler. Sonra döndüler. Bu arada polisler arkadaşımı yakalamışlar. İki gün sonra Tahsin’in silah kaçakçılığından yakalandığını duyduk.”

Basın toplantısında öğrenciler, “Türk Silahlı kuvvetleri’nden başka hiçbir kuruluşa güvenimiz kalmamıştır. Hiç birinden de bir-şey beklemiyoruz”, demişlerdir.

Ortadoğu Devrimci Çemberi

Özellikle 27 Mayıs 1960’tan sonra Latin Amerika, Çin, Sovyet, Avrupa, Afrika, Uzak Doğu, Ortadoğu solculuğunun bütün nüansları değişik gruplarca Türkiye’de temsil edilir.

ODTÜ SFK’nün dünyada gelişen olayları yansıtan haftalık bir panosu vardır. Panoda, haberlerin yanında bir de dünyadaki devrimci eylemleri gösteren bir harita asılır. SBF SFK, bu konuda, “Haftanın Yorumu” adı altında haftalık bir bülten çıkarır.

Sol düşünce, kitleleri sadece teorik ve mücadele biçimi olarak değil yaşam biçimi olarak da etkiler.

Türkiye’de bazı kesimler, bazı önderlerle kendilerini özdeşleştirir. Parka ve kadife pantolon giyilir. Saç, sakal ve bıyık ona göre kesilir. Başa gerilla kepi ve kasket geçirilir. Che Guvera’nın aylarca yıkanmadığı söylendiği için aylarca yıkanılmaz. Ekonomik durum iyi olsada “Birinci” sigarası içilir. Ayakkabı olarak bot giyilir ve aylarca ayaktan çıkarılmaz.

193

Hatta bazı gençler, “Dağda gerillalar kışkırlarını yıkamıyorlar. Taşla temizliyorlar”, diye, dağa götürmek için küçük taş depolayarak hazırlık yapar.

Devrimci bazı önderler, birer sembol ve idol olarak benimsenir. İstanbul Hukuk Fakültesi öğrencisi Nuri Yazıcı, “Kastro Nuri”, Ankara İTİA öğrencisi Şaban İba “Zapata”, Nail Karaçam “Panço”, Mustafa Yalçiner, Bolivyalı gerilla lideri İnti Peredo’dan etkilendiği için “Endi”, Alpaslan Özdoğan bir çizgi kahramanından esinlenerek “Goofy” olarak adlandırılır, İbrahim Seven, “Brejnevci” olarak bilinir, Sinan, sitatetik, mukavemet gibi derslerde canı sıkıldığı zaman, kağıtlara, “Commandate Arif” diye yazarak Arif Şentek’e mesaj gönderir.

Özellikle Che Guevera’nın sol kesimden etkilemediği kişi yoktur. Erzurum Kandilli’de 1966-69 yılları arasında Batarya Komutanı olarak görev yapan teğmen Alpaslan Batu, Che’nin, altında,

“Ölüm nereden ve nasıl gelirse gelsin...”, sözü olan posterini kargah garajında eratin çay ocağına asar.

İzlenen film, okunan kitap, söylenen şiir, hep bu konular hakkındadır.

Latin Amerika’daki bireysel kalkışmalarını anlatan, “Beş Kişilik Ordu”, isimli filmler seyredilir.

Ergin Günce, yazdığı bir şiirinde, “Hayat denilen kavgaya girdik, çocuk adımlarla yürüyoruz, biz bu işin sonunda, kendimizi dağlarda buluyoruz”, diyerek, dönemin duygularını dile getirir.

Ertesi gün olmasa bile, birkaç hafta içinde, birkaç ay içinde, belki birkaç sene içinde devrimin gerçekleşeceğine inanılmaktadır.

Mustafa Yalçiner, o dönem, Che’den en çok etkilenen devrimci gençlerden birisidir. Yalçiner, Filistin’den geldiği zaman Türkiye’de devrimi gerçekleştirdikten sonra devrim yapmak amacıyla gerilla mücadelesi için İran’a gitmeyi düşünmektedir. Yalçiner, ayrıca, Nurhak’ta dağda bulunduğu süre içinde Che’nin tuttuğu gibi günlük tutar.

1960 sonrası Türkiye’de ilk kez, bir yabancı önder için anma günü tertip edilir. 3 Eylül 1969 Çarşamba günü ölen Vietnam İşçi Partisi Merkez Komitesi ve Kuzey Vietnam Demokratik Cumhuriyeti Devlet Başkanı Ho Chi Minh’in anısına 7 Eylül Pazar günü SBF’de, 9 Eylül 1969 Salı günü de ODTÜ’nde tören düzenlenir.

Marksist eğitim ve gerilla eğitimi görmek amacıyla Sovyetler Birliği’ne, Küba’ya, Vietnam’a, Latin Amerika ülkelerine gitmek isteyenler olur. Enternasyonal dayanışma için Türkiye’deki devrimciler açısından en yakın olan yer Orta Doğu ülkeleridir.

Niyet edip gidenler olduğu gibi, niyet edip gidemeyenler de vardır. Bu nedenle bazı ilginç olaylar da yaşanır.

İstanbul Üniversitesi’nde öğrenci olan Sıddık Elbistanlı, “Dağcılar” a katılmak amacıyla ODTÜ’ye gider. Deniz ve arkadaşlarını bulur. “Arkadaşlar siz dağa çıkıyormuşsunuz. Ben de sizinle dağa çıkmak için geldim”, der. Sıddık Elbistanlı’yı tanımayan Dağcılar, şüphelendikleri Elbistanlı’yı tartaklar. Oysa Sıddık Elbistanlı, niyetinde samimidir.

Hüseyin İnan, ODTÜ Öğrenci Birliği Yönetim Kurulu üyesi

adaylarından Mimarlık Fakültesi öğrencisi Serdar Haybat'a da, Filistin'e giderken, teklif yapar.

Serdar Haybat, "Potinlerimi giyip geliyorum" diyerek, gider ve tüm aramalara, beklemelere rağmen bulunamaz ve Filistin ekibi yola çıkar.

Filistin'e gerilla eğitimi yapmak amacıyla gidenlerden Yusuf Aslan, "El-Fetih'e ne için gittim?" başlıklı yazısında, bunun nedenini şöyle açıklamıştır:

"Bugün Ortadoğu'da Amerikan emperyalizminin ileri karakolu olan İsrail'e karşı Arap halkları anti-emperyalist bir savaş yürütmektedir. Bu savaş Aşya'da, Afrika'da, Latin Amerika'da ve bütün dünyada emperyalizmin baskısı altında ezilen halkların yürüttüğü devrimci kavganın bir parçasıdır."

"Emperyalizme karşı yürütülen savaş, bütün dünya halklarının ortak savaşıdır. Vietnam'da, Ortadoğu'da, Latin Amerika'da emperyalizme karşı sıkılan her kurşun, aynı zamanda Türkiye halkının kurtuluşu için sıkılmaktadır."

ODTÜ'de okuyan Pakistan'lı, İran'lı, Irak'lı, Suriye'li, Ürdün'li ve diğer Orta Doğu ile Afrika ülkelerinden öğrenciler vardır.

1960 sonrası Türkiye'den Filistin'e ilk kez Gaziantep'li Abdülkadir Yaşargün ile Mustafa Çelik isimli gençler, 1 Ekim 1968 tarihinde gider. Mustafa Çelik, 8 Haziran 1969 tarihinde Filistin'deki bir çatışmada ölür.

İkinci kez, FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli, DÖB Başkanı Deniz Gezmiş ve arkadaşları, 1969 Temmuz'unda gider.

Abdülkadir Yaşargün ile Deniz Gezmiş, 1969 Ağustos ayında birbirinden habersiz ayrı ayrı olarak Türkiye'ye gelir. Deniz ve Yaşargün, 26 Ağustos'ta başlayan ODTÜ Öğrenci Birliği ile FKF öğrenci kongrelerinin yapıldığı 9-10 Ekim günleri, ODTÜ-SFK'nde tanıdığı arkadaşlarına, El-Fetih kamplarında yaşadıklarını anlatır.

Abdülkadir Yaşargün, kendisinin yeniden El-Fetih kamplarına döneceğini, ayrıca, gitmek isteyen olursa götürebileceğini söyler. Yaşargün'ün bu konuyu daha çok konuştuğu kişi ise Hüseyin İnan'dır.

Hüseyin ve bir grup arkadaşı, silahlı mücadeleye katılmak amacıyla, bir süredir Vietnam ve Latin Amerika'da gerilla mücadelesi veren bir ülke veya Küba'ya gitmeyi düşünmektedir. Fakat Vietnam, Latin Amerika ve Küba'ya gitmek o dönem kolay değildir. En yakın yer Filistin'dir. Hüseyin ve bir grup arkadaşı, Yaşargün'le El-Fetih kamplarına gitmeye karar verir.

Bu arada, ODTÜ Akademik Konseyi, 10 Ekim 1969 Cuma günü yaptığı toplantıda aldığı karar sonunda, 1969 Eylül ayında yapılan ODTÜ-ÖB seçimlerinde kavga çıkarttıkları gerekçesiyle öğrencilerden İbrahim Seven'i üniversiteden ihraç, Şükrü Işık'ı 1 yıl, Tuncay Şahin Yılmaz'ı 5 ay, Halil Çelimli'yi 6 ay, Veysel Akın'ı 5 ay, Ahmet Sina'yı 3 ay, Yusuf Tunbay Aslan'ı 3 ay, Atilla Keskin'i 2 ay geçici ihraç eder.

ODTÜ Akademik konseyi tarafından ihraç ve geçici ihraç kararı alan iki gencin katılımıyla birlikte bir grup genç, 10 Ekim 1969 Cuma günü, otobüsle Ankara'dan Gaziantep'e gider. Burada diğer arkadaşlarıyla biraraya gelen Hüseyin İnanc, Abdülkadir Yaşargün, Yusuf Tunbay Aslan, Celal Özcan, Ahmet Tuncer Sümer, Mustafa Yalçın, Alpaslan Özdoğan, Halil Çelimli, İbrahim Seven, Fevzi Yaşar, Cemal Bağcı, Recep Alpay ve Ercan Kanar, Gaziantep'den Birecik'e geçer. Sınırdan yürüyerek geçmek istenir fakat bazı nedenlerle bu olmaz.

Sonuçta, Nizip-Karkamış istasyonundan 12 Ekim 1969 Pazar günü, trene binen 13 kişi, Fırat Köprüsünü geçtikten sonra arazi yapısı nedeniyle Suriye sınırına giren tren'in bir rampada yavaşlamasından yararlanılarak birer birer trenden Suriye topraklarına atlar.

Karanlıkta, trenden atlayanları gören, yanındaki arkadaşına,

"-Birisi trenden atladi" diye hayretle bağırır. Bu sırada birisi daha atlar;

"-Aaaa bir tane daha atladi", dediği zaman, bir kişi daha atlayınca,

"-Oooo herkes trenden atlıyor." der.

Trenden atlayanlar, geceyi yaktıkları bir ateşin etrafında geçirir. Sabahleyin yürüyerek Fırat kıyısında bir yere ulaşılır. Salla Fırat

nehri geçildikten sonra Haleb'e gidilir. Abdülkadir Yaşargün. Haleb'de El-Fetih örgütüyle ilişki kurar.

Suriye üzerinden Ürdün-Amman'a geçen 13 kişi, El-Fetih liderlerinden Ebu Cihad ile görüşür.

Hüseyin İnan ve arkadaşları, El-Fetih'in eğitim kamplarında askeri eğitimin yanı sıra Türkiye'den götördükleri bazı kitapları okuyarak, teorik eğitim de yapar.

Alpaslan Özdoğan, silah atışı konusunda kendisine çok güvenmektedir. El-Fetih gerillalarının da kampta olduğu bir gün eğitim yapılırken Alpaslan Özdoğan, Mustafa Yalçiner'e, "Şu sigarayı al. 40 metre öteye git, dur. Başının üzerine koy, vuracağım", der.

Yalçiner, söyleneni yapar. Özdoğan, bir karış yukarıya ateş eder. Yalçiner, kimseye çaktırmadan sigarayı kırar, atar. Herkesin gözü faltaşı gibi açılmış, bakmaktadır.

13 kişi arasında bir süre sonra öğrencilik ve yerel kültürel özelliklerden kaynaklanan bazı anlaşmazlıklar çıkar. Gaziantep grubu, Hüseyin İnan ve arkadaşlarından ayrılır, başka bir kamp kurar. Halil Çelimli ile İbrahim Seven, kısa bir eğitim yaptıktan sonra Türkiye'ye döner.

Bir süre sonra da Hüseyin İnan ile Ercan Kanar, yeni kadrolar getirmek için 9 Kasım 1969 Pazar günü, Türkiye'ye gelir.

Bizler de Sizler Gibi Yurtseveniz

Hüseyin İnan, Ankara'da Teoman Ermete'nin evinde ve OD-TÜ'de bir kısım arkadaşıyla Filistin'e gitme konusunu görüşür. Atatürk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı Kadir Manga'nın Ankara'ya gelmesi için Tuncer Sümer imzasıyla Erzurum'a telgraf çeker.

Filistin'e götürmek için bazı kişilere teklif etmek amacıyla Atilla Keskin Kars'a, Hüseyin İnan İstanbul'a gider.

Filistin'e gidiş tarihi olarak da İzmir'de yapılacak 6. Filoyu protesto eylemlerine katıldıktan sonrası kararlaştırılır.

Atilla Keskin, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Tek tek gidecek arkadaşları, önerebileceğimiz arkadaşları saptıyoruz. Oldukça uzun bir liste çıkıyor. Ben, İzmir eylemlerinin ör-

gütlenmesi için çaba harcarken, Dede de bazı arkadaşlarla yeniden konuşacak.

Görünümde bir gariplik omasın düşüncesi ile ara sıra derslere de giriyorum.

Bir gün sınıfta oturmuş, Hoca'yı dinliyorum. Kapı çalınıyor, bir jandarma eri kafasını uzatmış içeriye bakıyor. Sınıfta topu topu sekiz dokuz arkadaş var.

-Atilla Keskin, bu sınıfta mı?

Hepimiz ikircikliyiz. Hoca dahil, kimseden ses çıkmıyor.

-Niçin soruyorsun, ne yapacaksın? diye ben soruyorum bu kez.

-Komutanım kendisiyle konuşmak istiyor. Çağırman için beni gönderdi.

Aksi bir durum olsa tek başına bir jandarma gelmezdi, diye düşünüyorum. Sınıftaki arkadaşların da hemen tümü devrimci. Gidip konuşmamın daha doğru olacağı kanısına vanyoruz. Jandarma erinin yanına takılıp, okulda karakol kurmuş olan jandarma komutanının yanına gidiyoruz. Komutan bir çay ısmarladıktan sonra hemen söze giriyor. Odada ikimizden başka kimse yok.

-Bakın Atilla Bey kardeşim, biz, sizin ne yaptığınızı çok iyi biliyoruz. Bu hafta sonu toplu halde İzmir'e gideceksiniz değil mi?

-Evet gideceğiz, bunun saklısı gizlisi yok ki, biz demokratik haklarımızı kullanıyoruz. Kimileri Amerika'yı seviyor, koruyor. Biz de sevmiyoruz, protesto ediyoruz.

Tamam kardeşim kızma, bir şey demedik. Amerikalıların protesto etmenize de bir şey demedik. Bana sorarsanız, elinize geçirdiklerinizi eşşek sudan gelinceye kadar dövün. Türkiye'yi kerhane olarak kullanamayacaklarını anlasınlar pezevenkler. Nevar ki biz emir kuluyuz. Sizin otobüsleri, yolaçtığınızda didik didik arayacağız. Otobüste, üstünüzde bir suç aleti, ne bileyim, silah, bıçak vs. bulursanız sizi tutuklamak, işlem yapmak zorunda kalabiliriz, bunun için dikkatli olun. Sizi de acele ile bunun için buraya çağırdım. Bizler de sizler gibi yurtseveriz. Size zarar gelmesini istemeyiz.

-Bizim silahla külahla işimiz yok, diye gevelesem de, komutana teşekkür ederek ayrılıyorum. Bunu bana söylemesi 'kötü' bir planın parçası olamaz. Komutan aramanın hangi günler, saat kaçta nerede olacağını bile söylödi.

Durumu arkadaşlara iletiyorum. Elimizde, silah, sopa vb. gibi ne varsa önceden bir iki arkadaşla verip İzmir'e gönderiyoruz. Ve gerçekten de komutanın dediği yer ve saatte otobüsler durdurulup, didik didik aranıyor. Elbet hiçbir şey bulunamıyor." (1)

Hüseyin İnan'da, İzmir'e gider ve 20 Aralık 1969 Cumartesi günü yapılan 6. Filo'yu protesto mitingine katılır.

İkinci Grup da Filistin'e Götürülüyor

Bu sırada, Ercan Kanar da, Filistin'e götürmek amacıyla Gaziantep ve Ankara'da bazı kişilerle görüşür. Filistin'de yaptıkları eğitimi Ankara'da Rasih Ulaş Bardakçı ile Mahir Çayan'a anlatır. Mahir, Ercan Kanar ve arkadaşlarının yaptığı eylemi, "Maceracılık ve ekonomizm" olarak eleştirir. Rasih Ulaş Bardakçı ise, devrimci kit- le çizgisini savunarak, Kanar'a, bu işin yanlış olduğunu söyler.

Hüseyin, Filistin'e gideceği dönem ne düşündüğünü arkadaşla- rına şöyle açıklamıştır:

"Türkiye bağımsız olacak. Bunun için ilk önce toprak reformu- nun yapılması, petrolün, milli kaynakların, bankaların, fabrikaların millileştirilmesi ve milli bir sanayinin kurulması gerekir. Buna milli demokratik devrim diyoruz. Türkiye'deki idare tam bağımsız ve gerçekten demokratik değil. Milli Demokratik Devrim'in yapılma- sı süresinde evvela köylere okul, elektrik, su, hastahane gibi vas- talar getirilerek halk bilinçlendirilecektir. MDD tamamlandıktan sonra halkın kendi temsilcilerini, kendi içlerinden seçerek parla- mentoya sokmaları sağlanmış olacaktır. Bu şekilde devrim yine de- vam edecek ve proleterya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesi başlayacak. Bu defa sosyalist devrim yapılarak proleterya başa ge- çecek. Böylece, işçi ve köylü idaresi kurulacak. Sonuçta sınıflar or- tadan kalkmış olacak. Bugün, Anayasa Milli demokratik devrim yapmaya müsaittir."

Bir kısım arkadaşına ne düşündüğünü anlatan Hüseyin İnan, El-Fetih kamplarına katılmak isteyen Atilla Keskin, Ahmet Müfit Özdeş, Ercan Enç, Hamid Yakup, Teoman Ermete, Bahtiyar Ema- net, Ali Tenk, Hüseyin Elmacı, Halis Özkan ve Yavuz Kaçar ile Adana'da buluşur. Bir kaç gün burada kaldıktan sonra, trene binen grup, sınırı geçtikten sonra trenden atlayarak Suriye'ye geçer. Grup, 1970 yılbaşında Amman'dadır.

El-Fetih kamplarında yaptıkları eğitimden sonra Hüseyin ve 15 arkadaşı, kaçakçılar tarafından, 1 Şubat 1970 Pazar günü, Suriye sınırından Türkiye'ye geçirilir.

Grubun bir kısmı Diyarbakır'a gelir. Hüseyin İnan, Alpaslan Özdoğan ve Mustafa Yalçiner, yanlarında getirdikleri silah ve malzemeleri, Tıp Fakültesi'ne 30 metre uzaklıktaki Fis Kayası mevkiinde bir yere gömer. Daha sonra, burada arama yapan güvenlik kuvvetleri, 4 tomson, 461 mermi, 15 savunma bombası ile bir sandık tahrip bombası ve 15 parça dinamit ile fitil bulur.

Grup, Diyarbakır Tıp Fakültesi önünde buluşmak için anlaşmıştır.

Asistan Turgay Budak'ı bulmak amacıyla Tıp Fakültesi kampüsüne giden Ahmet Tuncer Sümer ve arkadaşlarından şüphelenen bazı kişiler, polise ihbarda bulunur.

Tıp Fakültesi önüne geldiklerinde fakültenin polis tarafından basılmış olduğunu gören Hüseyin İnan, Alpaslan Özdoğan ve Mustafa Yalçiner, Adana'ya gitmek için Diyarbakır dışından bir benzin istasyonunda otobüse biner. Hüseyin İnan ile Alpaslan Özdoğan, yanyana koltuklara, Yalçiner tek başına oturur.

Gaziantep yakınlarında durdurulan otobüs jandarmalar tarafından aranır. Hüseyin ile Alp, yanyana koltuklarda oturduğu için gözaltına alınır. Şans'eseri yakalanmaktan kurtulan Yalçiner, ilk önce Adana'ya, daha sonra da, Ankara'ya gider.

Müfit Özdeş, Teoman Ermete ve Atilla Keskin ise Malatya tren garında yakalanır.

Yakalananlardan Hüseyin İnan, Atilla Keskin, Teoman Ermete, Müfit Özdeş, Ercan Enç, Alpaslan Özdoğan, Hamit Yakup, Ahmet Tuncer Sümer, Kadir Manga, Ali Tenk, Bahtiyar Emanet, tutuklanırlar ve Diyarbakır Cezaevine konur.

Savaş Al ile Yusuf Aslan, 4 Şubat 1970 Çarşamba günü, yenisinden Filistin'e gitmek isterken Gaziantep'de yakalanır. Daha sonra Diyarbakır'a getirilen Savaş Al ile Yusuf Aslan, birkaç gün gözaltında tutulup, sorgulandıktan sonra serbest bırakılır.

Filistin'den dönenlerden Mustafa Yalçiner, Ahmet Erdoğan, Halis Özkan, Yusuf Kaçar ve Hüseyin Elmacı, yakalanamaz. Fa-

kat, yakalananların Emniyet'te verdiği ifade nedeniyle Mustafa Yalçınler ile Ahmet Erdoğan, gıyabi tevkif kararıyla aranmaya başlanır.

Diyarbakır Tıp Fakültesi'ne sabotaj yapacakları gerekçesiyle tutuklanan on kişinin, El-Fetih tarafından sabotajlar yapmak üzere yetiştirildiği ve Türkiye'ye gönderildiği iddia edilir.

El-Fetih sözcüsü, 11 Şubat 1970 günü, şu açıklamayı yapar: "Teşkilatımız, Türkiye'de sabotaj yapması için kimseyi eğitimden geçirmemiştir. Ancak aramızda Arap kardeşleri ile düşmana karşı omuz omuza çarpışan Türk kardeşlerimiz vardır."

ODTÜ'de ABD ve İsrail Bayrağı Yakılıyor

ODTÜ'nde okuyan Filistinli öğrenciler, 15 Mayıs 1970 Cuma günü, "15 Mayıs Filistin Günü" dolayısıyla, ODTÜ kampüsünde bir protesto gösterisi yapar.

15 Mayıs, İsrail Devleti'nin 1948 yılında kurulması anlamına da gelmektedir.

Saat 09.45'de ellerinde Filistin bayrakları olduğu halde, yürüyüşe geçen gençler, "Ho Şi Minh ve Che Guevera" lehinde, Amerika aleyhinde marşlar söyleyerek yürüyüşe başlar. Elllerinde bayraklarla fakülteler arasında dolaşan, daha sonra da, Atatürk Anıtı önüne gelen gençler, Atatürk Anıtı önünde toplandıktan sonra Amerikan ve İsrail bayraklarını yakar.

Bayrakların yakılmasından sonra söz alan öğrenciler, İsrail'in Amerikan emperyalizminin Ortadoğu'daki bir sıçrama tahtası olduğunu belirtir ve Yahudiler tarafından işgal edilen Arap topraklarını geri almak için Arap halkları ile birlikte mücadele edeceklerini söyler.

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Erhan Erdoğan ile Sinan Cemgil, "Amerika'nın dünya ve Ortadoğu halklarına karşı emperyalist amaçlar güttüğünü" söyler.

Ellerinde, Yaşasın halk savaşı", "Filistin halkının savaşı, dünya halklarının anti-emperyalist savaşının bir parçasıdır" yazılı çeşitli pankartlar taşıyan öğrenciler, daha sonra dağılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Partiye Nasıl Yararlı Olabiliriz?

Aralarında Sinan Cemgil'in de Bulunduğu Bir Grup Bizim Eve Gelmiş, Partiye Nasıl Yararlı Olabileceklerini Sormuşlardı

TİP, 13 Şubat 1961 Pazartesi günü, bir kısım sendikacı tarafından kurulmuştur.

Mehmet Ali Aybar, 9 Şubat 1962 Cuma günü, yaptığı bir açıklamayla TİP Genel Başkanlığını kabul ettiğini açıklamıştır.

Aybar'ın TİP Genel Başkanlığını kabul etmesinden sonra aydınlar da, TİP'i desteklemeye ve üye olmaya başlar. Üye olan ve destekleyenler arasında gençler de vardır.

Mehmet Ali Aybar, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Parti kök salmıştı. 1965'ten sonra yapılan seçimlerde oy oranı artmıştı. Köylere gittiğimizde yakınlık görüyorduk. Köylüsü, işçisi ile emekçilerin bize ısındığı görülüyordu. Köy ve işçi kahvelelerinde tatlı konuşmalar oluyordu. Savunmamız için parayı nereden bulacağımız, ya da köylüyü, işçiyi gerçekten Meclise sokmaya kararlı olup olmadığımız soruluyordu. En ücra köylerde bile mutlaka İşçi Partili olduğunu açıklayan arkadaşlarla karşılaşılıyordu.

Partide de sorunumuz yoktu. Gezilerde, kongrelerde, Parti tüzük ve programında açıklanan Türkiye'ye Özgü Sosyalizme karşı çıkan olmuyordu. Gençler arasında bile. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden, aralarında Sinan Cemgil'in de bulunduğu bir grup bizim eve gelmiş, Partiye nasıl yararlı olabileceklerini sormuşlardı. Partinin temel görüşünü ve o günlerde izlediği politikayı anlatmış,

ayrıntılar için gençlik sorunları sorumlusu, Sadun Aren'e başvurmalarını söylemiştim. Marksizm, Leninizm üzerinde şimdi ayrıntılarını anımsamadığım tatlı bir söyleşi olmuştu. Demek istediğim o günlerde gençler de bize karşı değildi.

Evet o günlerde TİP kadrolarıyla, üyeleriyle, sempatizanları ve gençlerle, Türkiye'de sosyalizmin tek temsilcisi durumundaydı." (1)

TİP Bursa Milletvekili Adayı Adnan Cemgil Ağır Yaralanıyor

TİP'e girip destekleyen aydınlar arasında Mehmet Ali Aybar'ın arkadaşı Adnan Cemgil de vardır.

Adnan Cemgil, 1962 yılında TİP'e girmiş, 1964 yılında Genel Yönetim Kurulunda görev almış, 5 Haziran 1966 Pazar günü ile 2 Haziran 1968 Pazar günü yapılan kısmi senato seçimlerinde Zonguldak ilinden Senato adayı olmuştur. Seçim çalışmaları nedeniyle 29 Mayıs 1966 Pazar günü TİP, Beyazıt Meydanında gösteri tertipler. Gösteride, ilk önce TİP Senatör adayı Adnan Cemgil, daha sonra sırasıyla Çetin Altan, Sadun Aren, en son olarak TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar konuşma yapar.

Aynı özveriyi Nazife Cemgil de yapmıştır.

TİP'e girdikten sonra Nazife Hanım, partinin gelişmesi için çeşitli sorumluluklar üstlenmiştir.

Sabahtan öğleye kadar Maden-İş Sendikası'nda işçilere eğitim veren Nazife Hanım, seçim çalışmalarına katılmış, 5-6 Ekim 1968 günleri yapılan TİP İstanbul İl kongresinde İstanbul İl Yönetim Kurulu ve Mehmet Ali Aslan'ın TİP Genel Başkanı olduğu 16 Kasım 1969 günü, Aybar'cılarının listesinden Genel Yönetim Kurulu üyeliğine seçilmiştir.

Nazife Cemgil, ayrıca, 5 Haziran 1966 Pazar günü yapılan Senato seçimlerinde Tekirdağ, 2 Haziran 1968 Pazar günü yapılan kısmi senato seçimlerinde Aydın adayı olmuş, seçim bölgelerini sosyalist bir kadın aday olarak gezerek, sosyalizmin propagandasını yapmıştır.

Cemgil ailesi, bu seçim çalışmalarında değişik tepki ve saldırılara uğrar. Bu saldırıların en olumsuzunu 1965 yılında meydana gelir.

Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği Bursa Şubesi, 3 Temmuz 1965 Cumartesi günü, Bursa'nın muhtelif semtlerine ve TİP binasına; komünizmle mücadeleye davet eden afişler asar.

TİP binası duvarlarına yapıştırılan afişlerin, gece yırtılıp atılmasını bahane eden 3 bin kişilik bir kalabalık, TİP kongresinin yapılacağı Saray Sineması önünde 4 Temmuz Pazar günü, saat 13.30 sıralarında toplanır.

Emniyet kuvvetleri tarafından güvenlik altına alınan kongre binasına 16 delege ile birlikte, TİP İl İdare Kurulu üyeleri ve yandaşları alınır. Kongre binasına ayrıca karşıt gruptakiler, dinleyici olarak girmek ister. Fakat, girme istekleri engellenince, olaylar çıkar. Yayılan söylentiler sonunda kongre binası önünde yaklaşık 10 bin kişi toplanır.

Topluluk, binaya girmeye çalışırken, "Türk milletini ve vatanını parçalamak isteyen TİP lideri Mehmet Ali Aybar, hudut dışı edilmelidir" başlığını taşıyan broşürler dağıtılır.

Kalabalık, karşısında polis kuvvetlerinin vazifelerini yapamaz hale gelmesi üzerine Hava ve Kara Kuvvetlerinden 100'e yakın asker getirilerek, olayların önlenmesine çalışılır ama olaylar devam eder.

Bursa Valisi Vefa Poyraz, saat 15.30 sıralarında olay yerine gelerek bir konuşma yapar ve kalabalıktan dağılmalarını ya da sükunetle kongreyi izlemelerini ister. Vali, konuşma yaptığı sıra kalabalık tarafından omuzlara alınır.

Vali, daha sonra, Bursa Turizm Derneği'ne giderek kalabalığa öncülük eden gençlere, alınan güvenlik tedbirlerine yardımcı olmalarını ve kalabalığı dağıtmalarını ister, ancak Komünizmle Mücadele Derneği Başkanı Mithat Teoman, yardımda bulunamayacağını ve kongrenin dağılması isteğini ifade eder. Vali, buna kanunen ne imkan ne de sebep olmadığı yanıtını verir.

TİP Bursa İl kongresi, saat 17.00'de sona erer ve kongreye katılanlar sıkı bir muhafaza kordonu altında arka kapıdan çıkarılır. Bunu farkedene kalabalık, polis kordonunu yararak TİP delegelerinin üzerine "Kahrolsun komünistler", "Moskof uşakları Mosko-va'ya", "Komünistlere ölüm" avazeleriyle hücum eder. Feci şekilde hırpalanan TİP mensupları, polis ve asker tarafından güçlüklerle kurtarılır.

Linç olayına rağmen dağılmayan 5-6 bin kişi, AP Gençlik Kolu üyelerinin önderliğinde, Atatürk Anıtı önüne gelir. Burada top luca İstiklal Marşı söylenir ve anıta Türk bayrağı ile çelenk konulur. Kalabalık, daha sonra, TİP İl Merkezi önüne gelir ve binaya asılı Türk bayrağını alkışlar arasında indirir. Ardından da TİP tabelasını kopartarak parçalar ve binayı tahrip eder.

Aralarında TİP Bursa milletvekili adayı ve TİP GYK Üyesi Adnan Cemgil, TİP Genel Sekreteri Cemal Hakkı Selek, TİP Bursa İl Yönetim kurulu üyesi Av. Şükrü Akmansoy, Av. Kemal Özkan, Ataol Behramoğlu, Namık Kemal Behramoğlu, Nihat Behramoğlu, Tebessüm Sarp, Hasan Girit, Saygı Yağmurdereli, TİP Bursa İl örgütünden Gürbüz Akkök, Gündüz Akkök, Tankut Sözeri, Mustafa Güler ile Ali Karcı'nın da katıldığı kongre saldırıya uğrar.

Saldınlar sırasında yaralananlar, Bursa Devlet Hastahanesinde tedavi altına alınır. Bu saldırılar sırasında çenesi kırılan, bedeni çürükler, yaralar bereler içinde olan Adnan Bey, ilk önce, Bursa Devlet Hastahanesi, daha sonra da İstanbul'a getirilip Gurubba Hastahanesi'ne yatırılır.

Olayların olduğu zaman okulda "Topografya Stajını" yapmakta olan Sinan, olayı duyar duymaz, hastahane de tedavi edilen babasını görmeye gider. Adnan Cemgil, bu konuyu şöyle anlatmıştır:

"Adeta komalık Bursa Devlet Hastahanesi'nde yatarken Sinan'ın bana bir sarılığı vardı ... şimdi bile duyuyorum o sarılığı. Sarılışındaki öfkeyi (Baba baba) diye ağlayışındaki öfkeyi iliklerime dek duyduğumdan kendisini teskin etmek zorunluluğunu duymuştum. Yenikliği değil, mücadelecı öfkesiyle beni kucaklayışında kendisini teskin etmek gereken çok şey vardı: Küçüklüğünden beri zorbalığa, kaba haksızlığa karşıydı çünkü." (1)

Sadece Adnan Cemgil değil, Sinan Cemgil de saldırıya uğramıştır.

Dönüşüm Hareketi

27 Mayıs Anayasası ile güvence altına alınan bazı demokratik hak ve özgürlükler sonucunda üniversiteli gençliğin politik bilinci artmış, buna paralel olarak da yayın çıkartmaya ve örgütlenmeye girişmiştir.

TİP'e ve fakültelerin fikir kulüplerine üye bazı gençler, ilk sayısı 22 Nisan 1965 Perşembe tarihini taşıyan "Dönüşüm" dergisini çıkartmaya başlar.

Dergi, sosyalist gençlerin ilk örgütlü ve bağımsız bir yayın organı niteliğindedir. Sosyalist gençlerin kendi paralarıyla masraflarını karşıladıkları Dönüşüm Dergisi'nin çıkışı, yayınlanışı, satışı kamuoyunda yankı uyandırdığı gibi değişik kesimlerin de tepkisini üzerine çeker.

23 Nisan 1965 Cuma günü, kızlı erkekli üniversite öğrencileri, Kızılay Meydanında Dönüşüm dergisini bağırarak satarken, dergiyi satanlar dövülür, dergiler parçalanarak yakılır. Dergiyi satanlardan 13 kişi gözaltına alınır. Gözaltına alınanlar arasında 1969 yılında Sinan Cemgil'le evlenen Şirin Yazıcıoğlu da vardır.

Bu olaydan sonra, Kızılay'a çıkan Sakarya Caddesinin başında "Dönüşüm" , Büyük Sinema ve Piknik Lokantası'nın önünde de "Kuvayı Milliye" dergilerinin satışı başlar. Her dergi satışı sırasında Dönüşümcülerle, Kuvayı Milliyeciler arasında kavga çıkar.

Dönüşüm dergisi satılırken çıkan olaylar nedeniyle, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, 27 Mayıs Fikir Kulübü Ankara İl Teşkilatı, Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü, SBF Fikir Kulübü tarafından, 7 Haziran 1965 Pazartesi günü, ortak bir bildiri yayınlanır. Yayınlanan bildiri şöyledir:

"Türk Kamu Oyuna, Günlerdir Anayasa açıkça çiğneniyor. Bu nu emniyet kuvvetleri açıkça destekliyor. 27 Mayıs'ın getirdiği, Anayasa ve hukuk düzeniyle sağlanan özgürlük ortamında çıkan Dönüşüm saldırılara uğruyor. Saldırıların her yenilenişinde, polis, saldırganları daha çok destekliyor. Olayların benzerleri 27 Mayıs öncesinde de oldu. Genç adam. Kızılay'da kendi üniversitesinde kurşunlandı. Ne var ki bunu yapanların sonları belli.

Bugün, hukuk düzenini, Anayasa'yı çiğnemenin yeni örnekleri veriliyor. Anayasa'yla tanınan haklarımızı ve tümüyle Anayasa düzenini ve demokrasiyi korumak için: Her türlü diktatörlüğü getirmek isteyenlere karşı, artık Anayasa ile tanınan 'Direnme Hakkımız' kullanacağız!

Anayasa'yı, özgürlükler düzenini benimseyen bütün Türk halkı ile ilerici kuvvetlerin yanımızda olduklarına yürekten inanıyoruz.

Haksever yurttaş, bilinçli emekçi, ilerici aydın, sana insanca yaşamak hakkını tanıyan Anayasa'yı savunmakta bize katıl!

Üniversiteli Aydın Genç, direnerek kanlarıyla yazdığın Anayasa'yı seni kurşunlayanlara çiğnetme!"

Kızılay'da "Dönüşüm" dergisi ile "Kuvayı Milliye" dergisi satanlar arasında, 11 Haziran 1965 Cuma günü, yine kavga olur.

Olaylar nedeniyle, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Tuncay Bökesoy, SBF Fikir Kulübü Başkanı Hüseyin Ergün, Dönüşüm Dergisi Sahibi Ataol Behramoğlu, Alper Aktan, İrfan Gelen, Uğur Mumcu, Ümit Hassan, Erdal Gökyüzü, Veli Kasımoğlu ve Aktan Ataoğlu, gözetimine alınır.

5 sayı yayınlandıktan sonra yayınına bir süre ara verilen Dönüşüm Dergisi, 1 Kasım 1966 tarihinde yeniden yayınlamaya başlar.

Dönüşüm dergisinin ikinci yayın dönemindeki yazı kurulu üyeleri arasında Sinan Cemgil de vardır. Dönüşüm dergisinin ikinci çıkışında derginin sahibi ve yazı işleri müdürü olan Abdullah Nefes'in söylediğine göre derginin yazı kurulunda yer alanlar şunlardır:

Sinan Cemgil, Atilla Sarp, Abdullah Nefes, Ataol Behramoğlu, Ümit Hassan, Doğu Perinçek, Nuri Çolakoğlu, Şahin Alpay, Ayhan Başaran, Erdoğan Güçbilmez, Osman Sakalsız, Ömer Madra.

Dönüşüm Dergisi'nin bürosunu da yeni yerine Sinan Cemgil, Abdullah Nefes ve Doğu Perinçek, taşır.

Dönüşüm Dergisi'ni çıkartan gençler, ayrıca, derginin doğal muhabirleridir.

Murat Cahit Koğacıoğlu ile Abdullah Nefes, 20-24 Kasım 1966 günleri Malatya'da yapılan TİP 2. Büyük kongreye Dönüşüm Dergisi Muhabiri olarak katılır.

Sosyalist gençler açısından önemli bir deneyim sayılan Dönüşüm Dergisinin çıkışının başlattığı hareket, sosyalist gençlerin derlenip toparlanmasını ve yeni örgütlenmeler yaratmasını sağlar.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Kuruluyor

ODTÜ'de ilk "Fikir Kulübü", Vahap Erdoğan, Ercan Enç ve bir grup TİP'li öğrenci tarafından 1964 yılında kurulmuştur. ODTÜ

Fikir Kulübü, bu dönem, ODTÜ Öğrenci Birliği'ne bağlı bir kulüp niteliğindedir.

Fikir Kulübü kapatılır yerine ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, 18 Mayıs 1965 Salı günü kurulur. ODTÜ-SFK'nün 1965'te yayınlandığı kuruluş bildirisinde, kulübün kuruluşu ve amacı hakkında şu açıklama yapılmıştır:

"Birbirlerini hiç tanımayan ya da çok az tanıyan on, onbeş kişinin 1965 Mayısında toplandılar, konuştular, tartıştılar; bir kısmı 'Toplumcu Grubu', bir kısmı da 18 Mayıs 1965 de ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü'nü kurdular.

Yaptıkları ilk toplantılarında birleştikleri düşünceler, aldıkları kararlar ise özetle şunlar oldu:

Orta Doğu Teknik Üniversitesi için Amerikan üniversitesi diyorlar. Üniversite öğrencilerinin yurt gerçeklerinden uzak olduklarını ileri sürülüyor. Örnekleme giren her 10 öğrenciden 8'i mezun olduktan sonra dış ülkelerde çalışmak istediklerini söylüyorlar. Bu böyle olmamalı! Nüfusun % 60'ı en basit eğitim olanaklarından yoksun bir ülkede yaşıyoruz. Ve üniversitemiz, bu yüzde altmışın verdiği vergilerle kuruldu. ODTÜ öğrencileri Türkiye gerçeklerini bilmek, sorunlarını benimsemek ve bu sorunların çözülmesi için çalışmak zorundadırlar. Savaşımız Türkiye'de ve Türkiye için olacaktır.

Türkiye'nin bu geri bırakılmış, bağımlı durumundan kurtulmasının, ancak Ulusal Kurtuluş Mücadelemizin tarihsel doğrultusunda yerleştirilmiş, sosyalist bir yöntemle başarılabilceğini anlaşılması ve anlatılması gerek ODTÜ'de sosyalist düşüncüyü tanıtmalı, benimsetmeliyiz..."

1965 yılından, kapanana kadar ODTÜ SFK'nin sırasıyla başkan ve yönetim kurullarında görev alan kişiler şunlardır:

1965 yılında: Tunca Bökesoy (Başkan), Kurthan Fişek (Genel Sekreter), Ersin Arısoy (Mali Sayman), Ercan Enç.

1966 yılında: Kamuran Bekir Harputlu (Başkan), Orhan Yılmaz Silier (İl. Başkan).

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü'nün Mayıs 1967'de çıkarttığı "Uyan, isimli bültende, ODTÜ sol gençlik hareketi içindeki bölünmelerden bahsedilir ve şu değerlendirme yapılır:

“İlerici gençlik şimdiye dek yaptığı işlerle devrimci niteliğini ortaya koymuştur. Yapabilecekleri ve yapamayacakları ortadadır. Ondan çok fazla şey beklemek ne kadar hatalıysa, gençliği bir kenara itmek de en az o kadar yanlıştır.

Şimdiye kadar gerici ve satılmış cepheye karşı bütün hareketler hemen hemen gençlikten gelmiştir. Bir bütün halinde emperyalizmin ayak oyunlarına karşı ilk uyarıcı görevi yapagelen gençlik arasında bugünlerde bir bölme taktiği uygulanıyor. Neymiş. Halk sosyalist gençlikle, sosyalist olmayan ilerici gençliği birbirinden ayırsın.

Şu iyice bilinsin ki ilerici gençlik bir bütündür. Yapabileceği işler sınırlı olup, ortadadır ve bunun içinde illa hepsinin Sosyalist olmasına ihtiyaç yoktur. Kendine sosyalist süsü veripte ilerici cepheyi bölmeyi amaç edinenler, CIA'nın oyununa geldiklerini anlamalıdır artık. Böl ve yen CIA'nın geri ülkelerde tatbik ettiği stratejinin temelidir.

Sosyalist olduklarını söyleyenler, anlayamadıkları ya da anlamak istemedikleri işlerden, büsbütün karıştırmaktarsa vazgeçsinler artık. Takip edilen yol, strateji, yanlış olunca olayların değerlendirilişi de ona göre olacaktır.

Bizim yerimiz kesindir. Devrimci, anti-emperyalist nitelik taşıyan her hareketin destekleyicisi olacağımız gibi, ilerici cephenin baltalayıcılarının da karşısındayız.”

25 Ekim 1967 gününden itibaren: İbrahim Seven (Başkan), Halil Çelimli (Başkan Yardımcısı), Hülya Kınalıoğlu (Yazman), Mete Artam (Sayman), Mustafa Taylan Özgür, Mehmet Yücel.

1967 Aralık ayından itibaren: Sinan Cemgil (Başkan), Müfit Özdeş (2. Başkan), Halil Çelimli, Aydınel Altıntaş, Fehmi Sönmez, Mesut Odabaşı, Rahmi Güven, Ercan Öztürk.

Sinan, kulüpte demokratik merkezîyetçi bir işleyiş sağlayacağını, söyler ve belgelerle kulüpte “demokratik merkezîyetçi yapı nedir?”, konulu eğitim çalışmaları yapar.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü'nün Olağan Genel Kurulu, 9 Aralık 1968 Pazartesi günü, saat 16.30'da İdari İlimler Fakültesi Anfisinde yapılır.

Genel Kurulda yapılan seçimde ODTÜ SFK yönetimine Ahmet Sina (Başkan), Metin Çulhaoğlu, Neşe Erdilek, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan, Tuncay Çelen, Mehmet Sait Kozacioğlu, Gürol Eray ve Orhan Kurmuş, getirilir.

ODTÜ SFK yöneticilerinden Neşe Erdilek, kurucular hakkında şu bilgileri vermiştir:

"Fikir kulübü içinde bir tek Yusuf Aslan'la ikimizdik 'geniş cepheci', yani MDD'ci olan. Diğerleri TİP'in gençlik kanadından ya da TİP'e yakın kişilerdi. Bir sene sonra Metin Çulhaoğlu ile ben, TİP'li, diğerleri geniş cepheci oldu.

Ben, o zaman, kulübün burjuva üyelerinden sayılıyorum. Babam Paruğ Erdilek cerrahlık yapıyor, kolejde okumuşum. Mercedes bir arabamız var. Yusuf'un babası memurdu. Emekçi kesimden gelen bir ailenin çocuğuydu. Babası tüccar olan Hüseyin, içine kapanık, çatık kaşlı, ciddi görünen ve pek fazla konuşmayan birisiydi. Kızlarla da çok fazla konuşmayı sevmezdi. Fakat, benim Hüseyin'le çok iyi ahabağım vardı. Oturur, 'Neler oluyor?', 'Kimler ajan olabilir?' gibi konularda uzun uzun konuşurduk."

211

1965 Mayıs ayında kurulmasından itibaren bağımsız olarak çalışmalarını sürdüren ODTÜ SFK, Ahmet Sinan'ın başkanlığı döneminde FKF'ye üye olur.

1969 Eylül ayından itibaren: Atilla Keskin (Başkan), Cemal Selman Pakoğlu (Yönetim Kurulu Üyesi).

23 Ocak 1970 Cuma Gününden itibaren: İrfan Uçar (Başkan), Cemal Selman Pakoğlu (Yönetim Kurulu Üyesi).

10 Haziran 1970 Çarşamba gününden itibaren: Ertuğrul Kürkçü (Başkan), Cemal Selman Pakoğlu, Selami Şakiroğlu, Ali Artun, Reşit Oğuz.

20 Ekim 1970'ten 15 Ocak 1971 tarihine kadar: Ali Artun (Başkan), Selami Şakiroğlu, Osman Tayfun Mater, Birol Gerçel, Salim Dikmen, İrfan Cüre, Aşkın Kocaçimen.

12 Mart 1971 günü verilen askeri muhtıranın ardından 26 Nisan 1971 Pazartesi günü sıkıyönetim ilan edilir ve öğrenci örgütlerinin faaliyetleri durdurulur.

Ankara Sıkıyönetim ve İl. Ordu Komutanı Orgeneral Semih

Sancar tarafından, 1 Mayıs 1971 Cumartesi günü yayınlanan 12 numaralı bildiri ile diğer öğrenci örgütleriyle birlikte ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü'nün de, faaliyetinin durdurulduğu açıklanır. Aynı gün Ankara Cumhuriyet Savcılığının, "tüzüklerinde belirtilen amaçlara aykırı davrandıkları ve politika ile uğraşmaları" gerekçesiyle kapatılmaları için Ankara Beşinci Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde açılan dava, 12 Mayıs 1971 Çarşamba günü sonuçlanır ve ODTÜ SFK mahkeme kararı ile kapatılır.

ODTÜ SFK, kapatılana kadar çeşitli engelleme ve birçok soruşturma ile karşılaşır.

ODTÜ SFK'ne ait üniversitedeki odanın kapısı, 19 Nisan 1967 Çarşamba günü gecesi meçhul kimseler tarafından açılarak içerde bulunan yazılar, evraklar ve pankartların tümü alınır.

ODTÜ SFK, 22 Temmuz 1967 Cumartesi günü, saat 13.00 sıralarında Siyasi Polis tarafından aranır ve büroda bulunan bütün evrak ve kitaplara el konulur. Ayrıca, bazı öğrencilerin evlerinde de arama yapılır.

Arama, Sosyalist Fikir Kulübünün Çetin Altan ve Aziz Nesin ile ilgili olarak bir süre önce yayınladığı bir broşürde suç olduğu gerekçesi ile Ankara 3. Sulh Ceza Mahkemesinin kararı ile yapılır.

İçişleri Bakanlığı, 25 Temmuz 1967 Salı günü, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü'nde yapılan arama ile ilgili olarak bir açıklama yapar. Yapılan açıklamada, ODTÜ-SFK tarafından belirli aralıklarla ve Basın Kanununa göre gerekli beyanname verilmeden çıkarılan "Uyarı" adındaki bültenin savcılıkça incelendiği ve suç unsuru bulunduğu ifade edilerek, şöyle denilir:

1) Cumhuriyet Savcılığınca bilirkişiye tetkik ettirilen Uyarı'nın ihtiva ettiği yazıların suç unsuru taşıdığı tesbit edilmiş ve buna istinaden Cumhuriyet Savcılığının talebiyle Ankara Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesinin kararı ile bu bülteni çıkaran şahısların ikametgahlarında, Sosyalist Fikir Kulübünün merkezinde arama yapılmasına karar verilmiş ve kararın infazı, Cumhuriyet Savcılığınca polisten istenmiştir.

2) Polis bu aramayı gündüz saat 11-15 arasında yapmış ve suç unsuru gördüğü bir kısım evrakı savcılığa teslim etmek için almıştır.

3) Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'nde yapılan arama, Rektörün malumatı ve aramada bulunmak üzere görevlendirdiği üniversiteye mensup iki şahsın huzuru ile yapılmıştır."

1965 Mayıs'ında kurulan ODTÜ SFK, yine bir mayıs ayında 1971 Mayıs ayında, altı yıllık bir çalışmasından sonra faaliyetine son verilir.

TİP'e Yönelik Saldırlar

Cumhuriyet idaresinin kurulmasından itibaren uzun süre yasal çalışma olanağı bulamayan sosyalistler, bu olanağı yitirmemek için çok temkinli hareket etmeye çalışır. Bu nedenle, kendisi için yararlı görmediği hiç bir eylemi desteklemez, üyelerinin de katılmasını engeller.

O dönem Ankara Hukuk Fakültesi'nde asistan olan Doğu Perinçek, bu konuda şunları anlatmıştır:

"1967 sonlarında zamlara karşı bir miting yapmak istedik. TİP yöneticileri beni çağırdı. Fakat yöneticilerin olumsuz bir karşılık vereceklerini anladığım ve Parti yöneticileriyle bir çatışmaya düşmek için Sinan'a, 'Sen git. Bakalım ne diyorlar' dedim. Mehmet Ali Aybar, Sinan'a, 'Provokasyon olur, Parti'ye zarar gelir' diyerek miting yapılmasına karşı çıktı."

TİP yönetimi bu nedenle değişik suçlamalara hedef olur. En çok da, "pasiflik" suçlaması yapılır.

TİP'li oldukları için ODTÜ'deki "Geniş Cepheci"lerden Bekir Harputlu da, Sinan ile Arif Şentek'e, zaman zaman, şaka yollu, "Burjuva bebeleri" diye takılır.

TİP sadece ideolojik değil fiili saldırıların da hedefidir. Saldırılarından korunmak amacıyla TİP yönetimi, kendi güvenlik birimlerini oluşturur. TİP üyesi ya da sempatizanı olan hemen hemen bütün üniversite öğrencileri güvenlik sorumlusu olmuştur.

Bu dönem TİP'in miting, yürüyüş, salon toplantılarında güvenlik görevlisi olarak görev alanlardan bazıları şunlardır:

Atilla Arsoy, Adnan Celayir, Hüseyin Ergün, Kaya Ersoy, Çağatay Anadol, Ataol Behramoğlu, Sinan Cemgil, Yusuf Küpeli,

Murat Cahit Koğacioğlu, Zülküf Şahin, Muharrem Kılıç, Asuman Erdost, Umbor Mehmet olarak bilinen Mehmet Dinçel, Müfit Özdeş, Hüseyin İnan, Ferruh Çelebi, Namık Kemal Behramoğlu, Erhan Erel, Erçin Odman. (1)

Yusuf Küpeli, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Sinan Cemgil'i, 15 Mart 1966 Salı günü, Mehmet Ali Aybar'ın SBF'de verdiği bir konferans sırasında çıkan olaylar sırasında tanıdım.

Gericilerin kışkırtması ile Aybar'ın konferans verdiği salon müthiş bir kavga alanına dönmüştü. Sinan Cemgil'i işte ilk orada tanıdım. Biraz önümde koşuyordu. Yetiştim, vurmaya başladım. 'Dur yahu ne vuruyorsun?, ben sizdenim' dedi. Öylece arkadaş olduk. Onunla bir yığın beraberliğimiz oldu. Çok iyi bir arkadaştı."

Sinan, bu toplantıda saldırganların saldırısı sırasında bir bıçak darbesiyle bacağından yaralanır.

Çağatay Anadol, ateş edilir tehlikesiyle TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar için kendisini siper eder.

214 TBMM'nde 20 Şubat 1968 Salı günü İçişleri Bakanlığı'nın bütçe görüşmeleri yapılmaktadır. Sabaha karşı saat 01.15'te, bir kısım Adalet Partisi milletvekili, TİP'li milletvekillerine saldırır. Çıkan kavgada TİP milletvekillerinden Çetin Altan, Yunus Koçak, Tank Ziya Ekinci, Yusuf Ziya Bahadınlı, Ali Karcı ve Rıza Kuas dövülür.

TİP milletvekillerine yapılan saldırılara karşı tepkilerini dile getirmek amacıyla ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, ODTÜ Öğrenci Birliği, ODTÜ Sosyal Demokrasi Derneği, FKF, İTÜ Talebe Birliği, DİSK, İTÜ Teknik Okulu Talebe Birliği, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti, Ankara Üniversitesi SBF Öğrenci Derneği, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Öğrenci Derneği, 24 Şubat 1968 Cumartesi günü, Ankara'da, "Uyanış Mitingi" düzenler. Miting için yayınlanan bildiri özetle şöyledir:

"20 Şubat 1968 günü Yüce Mecliste Türk Demokrasisi'ne büyük bir darbe indirilmiştir. Halk temsilcileri hunharca, gaddarca dövülmüşler, fikirler kaba kuvvetle susturulmaya çalışılmıştır.

Olaylar, artık kamuoyundan saklanamaz hale geldi. Türkiye Büyük Millet Meclisindeki halk temsilcilerinin güvenliği sağlanamaz oldu.

Atatürk'çüler görev başına. Geriye dönüş hızlandı. Atatürk yargılanıyor. Yüce Meclis'te halkın temsilcileri öldüresiye dövülüyor. İrtica, hortlatılıyor. Kısaca, Anayasa düpedüz çğneniyor.

Anayasa bekçileri, görev başına. Türkiye Cumhuriyeti'nin yürekli bekçileri, sonuna dek direnecek elbette. Halkın yönetimi kuruluncaya dek Anayasa'nın tanıdığı tüm haklar kullanılacak.

Demokrasi düşmanlarının sorumsuzca, küstahça sürdürdükleri baskı hareketlerine karşı Anayasa'dan, halktan yana olanların da gerçek güçlerini göstermelerinin, insanlık dışı hareketlere dur demelerinin zamanı gelmiştir. Bu tüm Türk halkının üstüne düşen en büyük görevdir. Görevini yapmak üzere 24 Şubat 1968 Cumartesi günü saat 13.30'da Tandoğan Meydanından yürüyüşle başlayıp Kurtuluş Meydanında yapılacak olan Anayasa Mitingine sen de katıl."

Ankara'daki öğrenci örgütlerinden ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, ODTÜ-ÖB, SBF Öğrenci Derneği, Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti, SBF Sosyal Demokrasi Derneği, Hacettepe Üniversitesi Fikir Kulübü, Veteriner Fakültesi Fikir Kulübü, Aşıklar Derneği de, TİP Milletvekillerine AP milletvekilleri tarafından yapılan saldırıyı kınamak amacıyla bir bildiri yayınlar. Yayınlanan bildiri özetle şöyledir:

"...Mecliste can güvenliği ortadan kaldırılıyor

...Yasal mitinglere saldırılıyor

..İrtica şahlanıyor,

Bunların ardından ulusal bağımsızlıktan yana düşünceleri savunanlar, gazeteciler, düşünce adamları, öğrenci liderleri, emperyalizmin yordakçıları tarafından ceza evlerine yollanıyor. Tevkifler tevkifleri kovalıyor.

Amerikan uşaklarına hatırlatalım ki, Mustafa Kemal Türkiye'si'n de, ulusal bağımsızlıktan yana düşünenler, yalnız değildirler ve işbirlikçilere Türkiye'yi mezar edecek güçtedirler. Faşizm kendi mezarını kazıyor."

Gösterilerin ikincisi 25 Şubat 1968 Pazar günü İstanbul'da yapılır. Bu gösteriye katılmak amacıyla Ankara'dan da öğrenciler gelir.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Sinan Cemgil ile ODTÜ SFK yöneticilerinden Halil Çelimli de bu gösteriye katılanlar arasındadır.

17 Mart 1968 Pazar günü, TİP Yenimahalle İlçe Kongresi, Yenimahalle İvedik Salonunda yapılmaktadır. TİP Genel sekreteri Rıza Kuas konuşma yaparken, aralarında Duralı Ural, Abdurrahman Küçük, Asaf Köksal, Cafer Okkalı, Ahmet Ünal ve Salih Özkan'ın da bulunduğu bir sağcı grup, salonun kapısını tutan Uğur Cankocak, Mehmet Altınok ve Sinan Cemgil'e tabancalarını çekerek hücum eder.

Engellenen saldırganlar emniyet mensupları tarafından gözaltına alınır.

TİP Eskişehir İlçe Olağan Genel Kurulu, 6 Nisan 1968 Pazar günü, Yavuz Düğün Salonunda yapılacaktır.

Aralarında Sinan Cemgil, Aydınal Altıntaş, Erhan Erel, Atıl Ant, Mustafa Kuseyri, Ferruh Çelebi, Zülküf Şahin'in de bulunduğu bir grup genç, Eskişehir'e gider.

Kongrede Konya Milletvekili Yunus Koçak'ın konuşması sırasında bir dinleyici, "TİP mademki komünist değildir. Öyleyse hep beraber, 'Komünistler kahrolsun' diye bağıralım", teklifinde bulunur. Fakat salondan çık çıkmaz.

Yapılan seçim sonunda Turgut Kazan, TİP Eskişehir İlçe Başkanı seçilir.

TİP'e yönelik saldırılara karşı neler yaptığı konusunda Müfit Özdeş, şunları söylemiştir:

"TİP'in bir kahve toplantısı vardı. Toplantıda Hüseyin İnan'la ben de vardım. Toplantıyı sağcılar bastı. Orada kavgaya ettiğimizi hatırlıyorum."

20 Devrimci Kuruluş, Güçbirliği Oluştunuyor

Artan saldırılar nedeniyle kendilerine ilerici, devrimci, sosyalist diyen bazı kuruluşlar, sağcılara karşı güçbirliğine karar verir.

Güçbirliğinin nasıl olması gerektiği konusunda çeşitli zamanlarda biraraya gelip toplantılar yapan bu kuruluşlar, aldıkları kararları, 1 Nisan 1968 Pazartesi günü, yayınladıkları ortak bildiri ile kamuoyuna açıklar.

Bildiri özetle şöyledir:

"İnanıyoruz ki, zafer müsbet düşünceli Atatürkçülerin olacak ve yüce Türk halkı, kaderini gölgeleyen bu musibetler zincirini kırıp hür düşünceli ve adaletli bir toplum düzeni içinde, kendi aklının, azminin ve emeğinin gücü ile, çağdaş uygarlığın aydınlık yolunda hızlı yürümek imkanına kavuşacaktır. Yine inanıyoruz ki, Büyük Ata'nın önderliğinde kurtuluş savaşlarının bayrağını dalgalandıran büyük milletimiz, ulusal ülküyü bir bütünlük halinde yürütmeye devam edecektir.

Hedef, tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye'nin kurulması için, Türk halkına düşman bütün güçlere karşı mücadeledir."

Bildiriye imza koyan ve güçbirliğine katılan kişiler şunlardır:

27 Mayıs Milli Devrim Derneği Başkanı Mücip Ataklı, TÖOMF Başkanı Prof. Bahri Savcı, TMTF Başkanı Sencer Güneşsoy, DİSK adına Uğur Cankocak, TMGT adına Nusret Selen, TÖS adına Ahmet Cenani, FKF Başkanı Doğu Perinçek, AÜTB Başkanı Bilal Moğol, AYOTB Başkanı Necda Macit, TDD Başkanı Altay Ömer Egesel, ODTÜ-ÖB II. Başkanı Mustafa Akgül, Mülkiyeliler Birliği Başkanı Mehmet Can, HÜ-ÖB Başkanı Tefik Akoğlu, A.Ü. Tıp Fakültesi Talebe Derneği Başkanı Mesut Kırız, A.Ü. Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Aziz Ekşi, DTCF Talebe Cemiyeti Başkanı Celal Kargılı, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği Başkanı İsmail Baysal, SBF Öğrenci Derneği adına Züfer Kutlu, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü Başkanı Ömer Özer Turgut ve ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Sinan Cemgil.

Bu kuruluşlar, Prof. Bahri Savcı'nın başkanlığında 7 saat süren toplantıdan sonra, Türkiye Devrimciler Güç Birliği İcra Komitesi Başkanlığına Tabii Senatör Kadri Kaplan'ı seçer.

Güçbirliği için 4 Sekreteryaya oluşturulur. Sekreteryalık görevini sırasıyla TMTF, FKF, DİSK, TÖDMF yapacaktır.

Fakat, TİP yöneticileri, bu güçbirliğinin daha çok "cuntacılar" hizmet edeceğini öne sürer ve güçbirliği içinde kendisine yakın olan kişi ve örgütleri bu güçbirliğinden istifa etmeye çağırır.

Güçbirliğinden ilk istifa eden DİSK olur.

TİP, kendine bağlı gençleri de bu güçbirliğinden istifa etmeye ve bu güçbirliğinin düzenlediği eylemlere katılmaması için çaba gösterir.

Sinan Cemgil, bir Parti üyesidir ve Parti disiplinine uygun hareket eder. Devrimci Güçbirliği'nin, 29 Nisan 1968 günü, 29 Nisan olaylarının yıldönümü için düzenlediği mitinge katılmaz.

ODTÜ SFK Başkanı Sinan Cemgil, SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacioğlu ve DİSK Ankara temsilcisi Uğur Cankocak, 27 Nisan 1968 Cumartesi günü, ortak bir bildiri yayınlarak, 29 Nisan'da Devrimci Güçbirliği'nin yapacağı mitinge katılmayacaklarını açıklar. Üç kuruluş, buna gerekçe olarak konuşmacılar arasında TİP Milletvekili Çetin Altan'a yer verilmemesini gösterir ve Devrimci Güçbirliği'nde kalan diğer kuruluşları halktan yana olmamakla suçlar.

TİP'in Gençlik İşlerinden Sorumlu Büroya Yönetici Seçiliyor

Bütün ayrılıklara, tartışmalara rağmen Sinan Cemgil, TİP cephesinde kalmayı tercih etmiş, hatta, daha sonra, THKO hareketinde birlikte olacağı arkadaşlarıyla bir dönem karşı karşıya gelmiştir.

20-21 Kasım 1966 günleri Malatya'da yapılan TİP Olağan II. Kongresine katılan Adnan Cemgil, trenle İstanbul'a geri dönmektedir. Tren, Ankara'da mola verdiği zaman Arif Şentek ile Sinan Cemgil, Adnan Beyi görmek amacıyla gara gider. Sinan Cemgil, babası ile yaptığı sohbet sırasında hem ODTÜ'de TİP'e yönelik eleştirileri, hem de Malatya'da MDD'cilerin kongrede yaptıklarından bahseder.

Adnan Cemgil, dinledikten sonra, Sinan'a, "Oğlum, haklısın ama meseleleri i'zam etme" der.

TİP Üsküdar İlçe Başkanı İlhan Ataöz, bu konuda şunları anlatmıştır:

"TİP'in 10 Kasım 1968 Pazar günü, Ankara Selim sırrı tarcan Spor Salonu'nda büyük kongresi vardı. Kongrenin ikinci günü, bir ara, 'Deniz kongreyi basacak' diye bir söylenti dolaştı. Aradan bir

zaman geçtikten sonra Deniz, arkadaşlarıyla birlikte kongreye geldi. O sırada Parti'nin güvenlik sorumlusu olarak, Sinan Cemgil, Hüseyin İnan, Ayı Atilla dediğimiz Atilla Arsoy, Asker Mehmet dediğimiz Mehmet Sönmez gibi genç arkadaşlarımız var. Sinan, dışarı çıkarak, Deniz'e, 'Eğer kongreyi izlemek için geldinse gir, izle. Yok olay çıkartmak istiyorsan buna izin vermeyiz. Olay çıkartmazsan iyi olur' gibi şeyler söyledi."

Sinan, TİP büyük genel kuruluna baskına yeltenen "Camgöz İlhan" denen İlhan Kalaylıoğlu'nu dövmüş, elinden zor almışlar.

Bu dönem, Sinan Cemgil, Hüseyin İnan, Yusuf Arslan hem TİP'in Çankaya ilçesinde, hem de ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübünde birlikte çalışmaktadır. Deniz Gezmiş ise, DÖB Başkanı ve TİP'e yönelik eleştirileri vardır.

ODTÜ SFK' de her cumartesi günü tartışmalı toplantılar yapılmaktadır. ODTÜ'de MDD'nin aktif temsilcilerinden biri olan Seyhan Erdoğan, bu toplantılardan birinde konuşurken TİP Başkanı Mehmet Ali Aybar'ı eleştirir.

Hüseyin İnan, bunu duyunca, yerinden fırlar ve, "Sen, Genel Başkanım Mehmet Ali Aybar hakkında böyle ulu orta konuşamazsın" der.

Fakat, TİP içindeki tartışmalar, ayrışmalar nedeniyle Hüseyin İnan ile Yusuf Arslan, diğer bir kısım gençler gibi, TİP'in olağanüstü genel kurulundan sonra TİP'den kopar.

Bu konuda SBF Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Muharrem Kılıç, şunları söylemiştir:

"O kongrede Aren-Aybar ayrılığı çıkınca özellikle gençlerde resmen psikolojik bir çöküntü oldu. Biz hiç beklemeydik. Partinin bölünmesi ne demek? Hayalimize, bilincimize getirmeyeceğimiz birşey.

O bölünme genç arkadaşlardan çoğumuzu etkiledi. Psikolojik bir darbe etkisi yaptı arkadaşlarda. Hüseyin İnan, bu darbeyi en çok hissedenlerden birisidir. Hepimizden çok Partiye bağlıydı. Ve giderken çok hızlı gitti. Partiden ayrılacağına inanmadım. Çok hızlı koptu ve gidiş o gidiş. Adeta nefret etti, öyle gitti."

28-29 Aralık 1968 günleri Ankara'da yapılan TİP'in Olağan-

nüstü Üçüncü Büyük kongresinde seçimlerde dört grup girer. Aybar grubu, Aren-Boran grubu, Üçüncü Yol grubu ve Devrimci Grubu.

Hüseyin İnönü, bu kongrede "Devrimci Grup"un listesinde Genel Yönetim Kurulu adaydır.

8-9 Mart 1969 günleri Ankara'da yapılan TİP Genel Yönetim Kurulu toplantısında TİP Bilim ve Araştırma Kurulunun Gençlik İşlerinden Sorumlu Bürosuna seçilen Sinan da, Orhan Silier ile TİP hakkındaki görüşlerini iki sayfalık bir yazı ile Parti Genel merkezine ileterek, partiden uzaklaşacaktır.

Sinan Cemgil ile Şirin Yazıcıoğlu, Eskişehir'de Evleniyor

Sinan Cemgil, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi Şirin Yazıcıoğlu ile 8 Şubat 1969 Cumartesi günü, Eskişehir'de evlenir.

Sinan'ın teyzesi Eskişehir'dedir. Teyzesinin kocası Fahreddin Tanju Eskişehir 2. Noteri'dir.

Sinan ile Şirin'in Eskişehir'deki nikah şahitliğini SBF öğrencisi Nihat Akseymen (Raşit Yörükoğlu) ile Emine Engin yapar.

Evlendikten sonra Sıhhiye'de bir evde yaşamaya başlayan Sinan ile Şirin'in evi, arkadaşları ve tanıdıklarının uğrak yeridir.

Şirin'in hamile olduğu bir sıra ODTÜ öğrencisi Necmiye Dinler ile DTCF öğrencisi İsmet Hüsrevoğlu, misafirlğe gider. Sohbetin bir yerinde, Şirin'e hamile elbisesi alınması konuşulur.

Elbise dikmeyi bilen Necmiye Dinler, "Şirin, ölçülerini alayım. Ben, sana hamile elbisesi dikerim", der ve bir elbise dikerek, Şirin'e verir.

Ev işlerine zaman zaman Sinan da yardımcı olur ama bulaşık yıkarken, "Etrafa rezil olmayalım" diyerek, mutfak penceresinin perdesini kapatır.

Sinan'ın yaşadığı evin arka tarafı, boş arazidir. Sinan, fırsat bulduğu zaman, bu boş arazide koşarak, spor yapar.

ODTÜ İdari İlimler Fakültesi asistanı Aydın Karagözoğlu ile ODTÜ Teorik Fizik Kürsüsünde master yapan Sema Hallı, 30 Mayıs 1969 Cuma günü evlenir.

Bodrum katında oturdukları evi su basan Sinan ile Şirin, ev kullanılmaz olduğu için arkadaşları Aydın ve Sema Karagözoğlu'nun evinde bir süre kalır.

Daha sonra, Aydın Karagözoğlu'nun evinden ayrılan Sinan, mimar Gürol Gürkan'ın otomobiliyle Aydın'a gider.

"Hoca"

Cemgil ailesinin özelliği, aldığı eğitim ve yetenekleri nedeniyle Sinan, özellikle, Latin dillerini iyi bilen bir filologdur.

Mimarlık ile ilgili bir kitap bakmak için Sinan ile Cengiz Aydın, Ankara'da İtalyan Kültür Merkezi'ne gider.

Sinan, İtalyan Kültür Merkezindeki görevli kadınla, İtalyanca, arkadaşı Cengiz ile Türkçe, konuşur.

Görevli kadın, arkadaşı ile Türkçe konuşan Sinan'a,

"Ne kadar güzel Türkçe konuşuyorsunuz. Türkçeyi nerede, nasıl öğrendiniz?" diye, hayranlıkla sorar.

Şükrü Işık ile ODTÜ kütüphanesinde bir süre çalışan Sinan Cemgil, ayrıca, politik birikimi ve hitabet yeteneği açısından herkesçe kabul edilen bir isimdir.

Arkadaşları, Sinan'a, "Hoca" diye hitap eder. ODTÜ'lü öğrenciler arasında, "Hoca" lakabının ayrıca bir öyküsü ve anlamı vardır.

Güven Üzgöl, Ergun Bankoğlu, Vedat Soner ve Çağatay Anadolu, bir evde birlikte kalmaktadır.

Güven Üzgöl, diğer arkadaşlarından önce mezun olarak ODTÜ İdari İlimler Fakültesi'ne asistan olur. Öğrenci olan diğer arkadaşları, asistan Güven Üzgöl'e "Hocam" diyerek takılır.

Güven Üzgöl de, karşılık olarak arkadaşlarına, "Hocam" demeye başlar.

TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'a, üyeler ve arkadaşları, genellikle, "Hoca" diyerek hitap eder.

Bu iki nedenle, ilk başta "Toplumcu" öğrencilerin birbirine "Hocam" diye hitap etmesi üzerine, ODTÜ'de yayılır ve herkes birbirine "Hocam" demeye başlar.

Sinan da, hem ODTÜ öğrencisi, hem de TİP üyesidir.

"Hoca" lakabı en çok Sinan'a yakışır ve o'nun üstünde kalır.

Hatta, Türkiye Öğretmen Sendikası (TÖS), "1968 yılı içinde: 1- Mesleki alanda olsun, halk içinde olsun örgütlenme, 2- Kapitalist düzen uygulamalarına direniş, 3- Emperyalizme ve sömürüye karşı çıkma, 4- Tam bağımsızlık fikrinin yayılması, 5- Halka dönük ve halk yararına işleyen devrimci eğitim, 6- Ve Anayasanın tam uygulanması, konularında halka, öğretmenlere, aydınlara ve öğrencilere önderlik eden ve uğradıkları baskılara, hatta fiili tecavüzlere aldırmadan etkinliklerini sürdürdükleri anlaşılan bir öğretmen ile bir öğrencinin kahraman olarak seçilmesine, bunların birer plaket ile 1.000'er lira değerinde kültür yapıtı armağan edilerek mukafatlandırılmasına" karar verir.

Armağana aday olarak Sinan Cemgil, Harun Karadeniz, Yusuf Küpeli, Fevzi Altuğ, Murat Cahit Koğacioğlu, Zeki Saruhan, Timur Erkman, Halit Koçer ve İbrahim Kaypakkaya gösterilir.

Bu maksatla Doç. Dr. Osman Nuri Koçtürk, Nejat Erder, Hürrem Arman, Mehmet Durukan, Demir Ünsal, Cahit Şenkol, Safa Güner'den oluşan jüri, 16 öğretmen ve 10 öğrenci aday arasından yaptığı değerlendirme sonunda İTÜ-ÖB eski Başkanı Harun Karadeniz'i, öğretmenlerden Malatya TÖS Şubesi eski başkanı H. Neditim Şahhüseyinoğlu'nu armağana layık görür. Armağanlar, 29 Haziran 1969 Pazar günü Aksaray'da bulunan TÖS binasında yapılan bir törenle kahraman seçilenlere verilir.

"Ben, Muğla Kuvayı Milliye Reisi Erzurumlu Cemal Bey'in Torunuyum. Teslim Olmam."

11 Nisan 1969 günü, verilen gıyabi tutuklama kararı ile polis tarafından aranan ve "Ben, Muğla Kuvayı Milliye Reisi Erzurum'lu Cemal Bey'in torunuyum. Teslim olmam" diyen Sinan, uzunca bir süre ortadan kaybolur.

Uzun bir takipten sonra Sinan'ın Aydın'da olduğu istihbaratını haber alan Ankara Emniyet müdürlüğüne bağlı ekipler, 13 Ekim 1969 Pazartesi günü gecesi, Aydın'a hareket eder.

Sinan, 14 Ekim 1969 Salı günü, Eski CHP Milletvekilili olan

ve Aydın'da avukatlık yapan dayısı Nedim Müren'in yazıhanesinde daktiloda yazı yazmaktadır.

Ankara'dan gelen emniyet mensupları, Sinan Cemgil'i daktiloda yazı yazarken bulur. Sinan, emniyet mensuplarını karşısında görünce, "Kaçak olan kaldı mı?" diye sorar.

Hakkındaki gıyabi tutuklama kararı Aydın Savcılığınca vicahiye çevrilen Sinan, Ankara'ya getirilir.

Sinan, Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde basın mensuplarına şu açıklamayı yapar:

"Polise mukavemet ve patlayıcı madde bulundurmaktan suçlanıyorum. Bana zabıtaca bir baskı yapılmadı. Aydın'da iken beni buldular ve Aydın'dan Afyon'a kadar bir vasıta ile geldim. Afyon'dan sonra da Emniyete ait olduğunu tahmin ettiğim siyah bir Wolsvagen otomobil ile Ankara'ya getirildim. Emniyet yetkililerinin benden ifade almaya kaşışmaları üzerine, 'sizlere sadece adı mı soyadımı söylerim. İfade ancak savcılıkta, alınır, dedim' ve ifade vermeyi reddettim."

Ankara Emniyet Müdürlüğü I. Şube Müdürü Altan Ünal da, Sinan'ın yakalanması hakkında şunları söyler:

"Sinan Cemgil üniversiteden ayrıldıktan sonra Aydın'da bulunan dayısının yanına gitmiş. Biz de kendisini Aydın'da buradan gönderdiğimiz bir ekip vasıtası ile yakaladık."

Gıyabi tutuklama kararı ile aranan Ahmet Sina da, 11 Kasım 1969 günü yapılan duruşmaya giderek teslim olur.

Sinan, aynı dönem, "Gizli Komünist Partisi" kurdukları gerekçesiyle Ankara İlkinci Ağır Ceza Mahkemesinde Deniz Gezmiş, Yusuf Küpeli, Münir Ramazan Aktolga, Aydın Karagözoğlu, Sema Karagözoğlu, Bingöl Erdumlu ve Mustafa Kemal Çamkıran'la birlikte yargılanır.

Sinan, Ankara Merkez Cezaevinin 9. Koğuşunda, Emek Dergisinde yayınlanan Kutlay Ebiri'nin bir yazısı nedeniyle tutuklu bulunan Emek Dergisi Yazı İşleri Müdürü ve ilk FKF Genel Başkanı Hüseyin Ergün, Ser Yayınları sahibi Bekir Harputlu, ODTÜ Asistanlarından Aydın Karagözoğlu ile birlikte kalır.

9. Koğuşta uyuşturucu satıcıları, hırsızlar ve değişik suçlardan tutuklu bulunanlar da vardır.

Esrar içiciliğinden yatan Ünal adlı gencin yüzünden, bir gün, koğuştta gerginlik yaşanır.

Hüseyin Ergün, Sinan Cemgil, Bekir Harputlu, Aydın Karagözoğlu, yemeklerini koğuştta kendileri pişirmektedir.

Ünal adlı genç, gündüz uyumakta, gece de kalkıp, hazırlanan bu yemekleri izin almadan yemektedir.

Her akşam aynı şeyi yapınca, "Böyle yapmamak lazım" diye rek uyarıda bulunan Hüseyin Ergün'e esrarcı Ünal, dövme için saldırır. Kızgınlığa kapılıp, masaya bir yumruk vuran Sinan'ın eli kanar. Adam öldürmekten tutuklu bulunan Hamdi Tatoğlu, Ünal'a bir kafa geçirir ve yere serer. Gardiyanlar gelir ortaltığı yatıştırır.

Sinan, 24 Aralık 1969 Çarşamba günü, beşbin lira kefaletle serbest bırakılır.

Serbest bırakıldıktan bir süre sonra, Sinan ile Şirin'in, 28 Ocak 1970 Çarşamba günü, bir erkek çocukları dünyaya gelir. Çocuğa, "Taylan" adı verilir.

Birlikte hareket etmeye başladıkları 1970 yılı sonlarında Deniz, Sinan'ın Taylan adında bir oğlu olduğunu öğrendiği zaman, "Bu, Taylan'a bizden hediye olsun" diyerek, Sinan'a 6.35'lik bir tabanca hediye eder.

Sinan, Nikah Şahitliği Yapıyor

Sinan, arkadaş olduğu kişilerle ilişkisini her yerde devam ettirir.

İki İstanbul çocuğu olan Arif Şentek ile Sinan, sadece ODTÜ'de değil, İstanbul'da da buluşur. Arif Şentek ile Sinan, sandal kiralayarak Fenerbahçe Burnu'ndan denize açılır, kayık sefası yaptiktan sonra denize girip, yüzer.

O zamana kadar hiç İstanbul'a gelmemiş olan İsmet Hüsrevoğlu'nu Sinan, İstanbul'a götürür.

Sinan, İsmet Hüsrevoğlu ve Ahmet Sina, Sanyer'e "Tavuk Göğsü" yemeğe gider.

1969 yılında ODTÜ'de okuyanlardan sadece Sinan değil, öğrenci hareketlerinin içinde aktif olarak yeralanlardan bir çok kimse de evlenmiştir. Sinan, arkadaşlarının nikah törenlerine katılarak şahitlik yapar.

Müfit Özdeş ile Gülay Ünüvar, 1969'da evlenir. Nikah şahitleri Ercan Enç ile Durul Salman'dır.

Çağatay Anadol ile Ayşen Besen, 3 Ağustos 1969'da İstanbul'da Kadıköy Evlendirme Dairesinde evlenir. Nikah şahitleri Sinan Cemgil ile Atilla Keskin'dir. Sinan, bu sıra, giyabi tevkif kararı ile aranmaktadır.

İsmet Hüsrevoğlu ile Necmiye Dinler, 13 Ağustos 1970 Çarşamba günü, Ankara'da Gölbaşı Evlendirme Dairesinde evlenir. Nikah şahitleri Sinan Cemgil ile Türkay Asma'dır.

Sinan ile Şirin Cemgil, kucaklarında Taylan ile nikah salonuna gelir.

Sinan, İsmet'e, gülerek, "Taylan ilk resmi toplantısına katılıyor" der.

Necmiye ile İsmet Hüsrevoğlu, 4 Mayıs 1971'te çocukları doğduğu zaman ismini Sinan koyar.

Mehmet Akın Atauz ile Sevil Güvezne, 1 Temmuz 1969 Salı günü, Ankara'da evlenir. Nikah şahitleri Filiz Kardam ile Tarkan Okyay'dır.

Sinan'ın oğlu Taylan, 28 Ocak 1970 Çarşamba günü, doğar.

Akın ile Sevil Atauz'un da, 15 Şubat 1970 Pazar günü, bir kız çocukları dünyaya gelir.

Akın Atauz, bir çocuklarının olduğunu haber vermek için Aydınlıkevler'de iki katlı bir evin alt katında oturan arkadaşı Sinan'a gider.

Sinan, Taylan'ın altını değiştirmektedir.

"Sevil, doğum yaptı."

"Ne oldu?"

"Kızımız oldu."

Bu sırada Taylan, ağlamaya başlar. Sinan, bunun üzerine,

"Bak gördün mü, kızın adını duyunca nasıl bağırıyor." der.

Akın Atauz ile Sinan, şaka olarak, Taylan ile Ayşe Devrim'e "Beşik Kertmesi" yapar.

Sinan, çok daha sonra, 1971 yılında bir gün, Akın Atauz'a gider.

Atauz'ların evinde Sevil Hanım'ın Amerikan Kız Koleji'nden arkadaşısı olan SBF mezunu bir misafiri vardır.

Sevil Hanım, Akın Atauz ve misafirleri, "Türkiye'de emperyalizm var mı, yok mu?" tartışması yapmaktadır.

Gece geç bir vakit evin kapısı çalındığında kapıyı Akın Bey açar. Kapıyı açtığı anda Sinan'ı karşısında gören Akın Bey, çok sevinir ve Sinan'ı içeri davet eder. İçeri girmeyen Sinan, Akın'dan bir ricada bulunur:

"Yok, gelemeyeceğim. Arkadaşlar, dışarda otomobilde bekliyor. Yarın Şirin evde olmayacak. Benim de bir işim var. Taylan'ı bırakacak bir yer yok. Getirip size bıraksam olur mu?"

"Ne demek, tabii getir. Biz evdeyiz, bakarız."

"Tamam. Yarın getiririm. Teşekkür ederim." diyen Sinan, tam gidecekken, geri döner ve:

"Ayşe Devrim nasıl, büyüdü mü ? Görmem mümkün mü?"

"Şimdi uyuyor."

"Olsun bir bakayım Ayşe Devrim'e."

Ayşe Devrim'in uyuduğu odaya giden Sinan, Ayşe Devrim'e bakar, "Ne kadar büyümüş" der ve başını okşar.

Daha sonra evden ayrılan Sinan'ı Sevil ve Akın Atauz'un bu son görüşleridir.

"Onlar İmkân Bulabilselerdi Vietnam'a Bile Gidip Emperyalizme Karşı Savaşacaklardı"

El-Fetih teşkilatında bir süre gerilla eğitimi görüp, İsraililere karşı savaştıktan sonra yurda dönen ve Diyarbakır Tıp Fakültesi'ne sabotaj yapacakları iddiasıyla tutuklanan 11 devrimci genci, Ankara'dan gelen MİT elemanları ile Ankara Emniyet Müdürlüğü Önemli İşler Dairesi'nden Mustafa Yiğit sorgular.

Bu sırada tutuklular ile en çok ilgilenen Sinan Cemgil'dir.

Ankara'dan ilk olarak Yusuf Aslan ile Gülay Özdeş gelir. Cezaevinde arkadaşlarıyla görüşen Yusuf ile Gülay, Diyarbakır'da avukatlık yapmakta olan Yusuf Ekinci'yi ziyaret eder ve durumu anla-

tır. Avukat Ekinci, tutuklularla görüşerek kendilerine yardımcı olacağını söyler.

Daha sonra, Ankara'dan gelenler arasında Devrimci Avukatlar Derneği Başkanı Niyazi Ağırnaslı, TDGF Başkanı Atilla Sarp, OD-TÜ Öğrenci Birliğinden Tevfik Fikret Nas, ODTÜ Öğrenci Forumu Başkanı Aydın El Altıntaş ve ODTÜOB temsilcisi Çağatay Anadolu da vardır.

Çağatay Anadolu ile Ahmet Sina, Sinan Cemgil'in isteği üzerine Diyarbakır'a gitmiştir.

Anadol, bir tanıdığıının selamı ile Avukat İhsan Binici'yi Diyarbakır'da bulur. Avukat Binici, Anadolu'yu cezaevine götürerek Hüseyin İnan ve arkadaşları ile görüşmesini sağlar.

Sabahtan akşama kadar Hüseyin ve arkadaşlarıyla sohbet edip, görüşen Anadolu, Hüseyin'in verdiği bazı yazılı mesajları, bel kayışının içine saklayarak Ankara'ya getirir Sinan'a verir.

28 Şubat 1970 Cumartesi günü Diyarbakır'a giden Ankara'dan bir grup, Diyarbakır'daki tutuklularla görüşür.

Devrimci Avukatlar Derneği Başkanı Niyazi Ağırnaslı, Diyarbakır'da tutuklu gençleri ziyaret ettikten sonra Ankara'da yaptığı basın toplantısında özetle şu açıklamayı yapar:

"Gençler bize, biz feyz aldığımız bir üniversiteyi sabote etmek değil gerekirse onu emperyalizme maşalık yapan irtica kuvvetlerine karşı kanı pahasına korumayı düşünen devrimcileriz, dediler ve kendilerine yüklenen bu suçu reddettiler. Onlar imkân bulabilselerdi Vietnam'a bile gidip emperyalizme karşı savaşacaklardı.

Türkiye'deki bir mihrakın emperyalizmle birlikte savaşmayı meşru, emperyalizme karşı savaşmayı ise suç saymaktadır. Diyarbakır olayı CIA ile İsrail entelijansının bizdeki bazı kimselerle birleşerek birlikte düzenledikleri bir siyasi oyundur."

Serbest bırakılana kadar Hüseyin ve arkadaşlarının akrabalarının dışında da Türkiye'nin her tarafından ziyaretçileri olur. Hatta, ziyarete gelenler arasında, "Filistin'e gitmesi konusunda kendisine yardımcı olmasını" isteyenler de vardır.

Arkadaşları, Diyarbakır'da tutuklu bulunanları fırsat buldukça ziyaret eder.

Temmuz ayı sonundan Eylül ayı ortalarına kadar Elazığ'ın Maden ilçesinde İTÜ'lü bir grup öğrenci ile staj yapan Tayfur Cinemre ve bazı arkadaşları ile Batman'da staj yapan Hüseyin Sünger, birkaç kere, Hüseyin ile arkadaşlarını Diyarbakır Cezaevinde ziyaret eder.

Hüseyin ile arkadaşlarını cezaevinde ziyaret edenler arasında o dönem ODTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğretim üyesi olan Yalçın Küçük de vardır. Yalçın Küçük, Diyarbakır'a giderek, Hüseyin İnân ve arkadaşlarıyla cezaevinde bir gün boyunca görüşür, konuşur.

Ahmet Cem Fıratlı ile Semih Orcan, hem cezaevinde tutuklu olan arkadaşlarını ziyaret etmek hem de TDGF'nin başlattığı "Af kampanyası" bildirimlerini dağıtmak üzere Diyarbakır'a gelir.

Arkadaşlarını ziyaret ettikten sonra Diyarbakır sokaklarında genel affın çıkması talebini içeren bildirimleri dağıtan Ahmet Cem Fıratlı ile Semih Orcan, 25 Haziran 1970 Perşembe günü, gözaltına alınır.

228

ODTÜ SFK yöneticilerinden Cemal Salman Pakoğlu da, Yusuf Arslan ile birlikte Hüseyin İnân ve arkadaşlarını ziyaret eder. Pakoğlu ile Arslan, Diyarbakır'dan dönüşte, 5 Ağustos 1970 Çarşamba günü, Gaziantep'de yapılan Üzüm-Fıstık mitingine katılır. TDGF Genel Başkanı Atilla Sarp ile ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı da, mitinge katılanlara hitap eder. Mitingden sonra Elazığ'a geçen Yusuf Arslan ile Cemal Salman Pakoğlu, Metin Güngörmüş'le görüştükten sonra Ankara'ya gelir.

Siz Bilmezsiniz

Bu sırada Deniz Gezmiş, Sağmalcılar Cezaevinde tutukludur. Deniz ile Hüseyin arasında haberleşmeler ve mektuplaşmalar olur.

Deniz Gezmiş, Hüseyin İnân ve arkadaşları yakalanır yakalanmaz, "Geçmiş olsun. Yakalandığınıza çok üzüldüm. Gönülüm sizinle beraber. Ben de sizin gibi düşünüyorum. Ben de dağcıyım ve dağları seviyorum. İnşallah kısa zamanda tahliye olursunuz. Çıkarmanız mutlaka görüşelim" diye düşüncelerini açıklayan bir mektup gönderir.

Sağmalcılar Cezaevinde bu arada Zeki Tekeş de tutuklu bulunmaktadır. Zeki Tekeş'in babası Salih Tekeş ise kan davası yüzünden Hüseyin'lerle birlikte Diyarbakır Cezaevinde tutuklu bulunmaktadır. Deniz, ayrıca, bu nedenle de, Hüseyin'e mektup yazarak yardımcı olmasını ister. Zeki Tekeş'in babası Salih Bey, Hüseyin ve arkadaşları tarafından cezaevinde sahip çıkılır ve oğlu Zeki Tekeş'in doğru yaptığı hakkında ikna edilir.

Ahmet Tuncer Sümer, bağlama çalar. arkadaşlarına öğretmeye çalışır.

Bu dönem Diyarbakır Cezaevi Müdürü Tahsin Coşkun'dur.

Cezaevi idaresinin bulunduğu katta ki bir koğuştaki tutuklular, rahattır. Koğuş, "Dağcılar"ın karargahı gibidir. Kendilerini ziyarete gelen herkesle rahatça görüşür, konuşur ve amaçları hakkında bilgi verirler. Ziyarete gelenlerden bazıları, geceleyin koğuştaki bile kalır.

Hüseyin İnan, cezaevinde tutuklu bulunan diğer tutuklularla da iletişime girer. Tunceli isyanına da katılmış yaşlı bir adam, yaptıkları bir sohbet sırasında Hüseyin'e şunları söyler:

"Devletle başa çıkılmaz. Devlet kendisine karşı yapılan hareketi unutmaz ve bunun bedelini eninde sonunda mutlaka ödetir."

229

ODTÜ Yurt Binalarına Silah Depo Edildiği İhbar Yapılıyor

Ankara Valisi Ömer Naci Bozkurt, 1 Mayıs 1970 Perşembe günü, şu açıklamayı yapar:

"Filistin Kurtuluş Teşkilatı'nın El-Fetih kolunda eğitim gördükleri sürülen bazı Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğrencilerinin, bu teşkilattan gelen silahları üniversite yurt binalarına depo ettikleri yolunda İçişleri Bakanlığı ve Ankara Valiliğine ihbarlar yapılmıştır.

İhbarlara göre, öğrenciler, El-Fetih Teşkilatında gerilla eğitimi görüp Türkiye'ye döndükten sonra, bu teşkilat tarafından güney hudutlarımızdan Türkiye'ye sokulan silahlar, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde gizlenmeye başlanılmıştır. Bu silahların, gerektiği zaman gene buradan bazı yerlere dağıtıldığı da ihbar edilmiştir. Bu ihbarlar değerlendirilmektedir."

ODTÜ Öğrenci Birliği yönetimi, 3 Mayıs 1970 Pazar günün-

den itibaren, ODTÜ idaresinin muhalefetine rağmen, ODTÜ Eymir Gölü tesislerini işletmeye başlar.

Bu nedenle, Tunca Şahin Yılmaz ile Ankan Topuz'dan oluşturulan bir "Göl Komitesi" kurulur.

Fakat, ODTÜ Eymir Gölü tesisleri işletmelerinden çıkan olan Veysel Akın (Dayı Veysel), Şehmuz Yakışır ve arkadaşları, işletmelerin yönetimini devretmek istemez. Bunun için kavga çıkar.

Bu dönemde, gıyabi tevkif nedeniyle aranan Mustafa İlker Gürkan, Ankara'dadır. Aralarında Mustafa İlker Gürkan ve Yusuf Aslan'ın da bulunduğu bir grup genç, Veysel Akın ile arkadaşlarını dö-ver.

Eymir Gölü tesislerinin işletilmesi sonuçta yeni ODTÜ Öğrenci Birliği yönetimine devredilir.

Diğer arkadaşlarıyla birlikte ODTÜ Eymir Gölü tesislerinde çalışan Yusuf Aslan, Mustafa Yalçiner, Ahmet Erdoğan ve Hasan Ataol, buradan elde ettikleri geliri Diyarbakır Cezaevinde tutuklu bulunan Hüseyin İnân'a göndermektedir.

Güvenlik güçleri, 6 Mayıs 1970 Çarşamba günü gecesi, ODTÜ'nün Ankara'dan üniversite kampüsüne öğrenci taşıyan otobüslerinde arama yapar.

Yusuf Aslan'ın üzerinde bir "Barebellum" tabanca ile dokuz mermi bulunur. Emniyet güçleri, bu konuda şu açıklamayı yapar:

"Yusuf Aslan adındaki öğrenci bir süre önce Ürdün'e giderek El-Fetih gerilla teşkilatında çalışmış. Herhalde tabancayı da oradan almış."

Üniversitelerde meydana gelen öğrenci olayları nedeniyle İçişleri Bakanlığı'nda üniversite rektörleri ve dekanlarıyla toplantı yapılmaktadır. Üniversitelerin güvenliği ve son öğrenci olayları üzerine İçişleri Bakanlığı'nda 8 Mayıs 1970 Cuma günü gecesi yapılan son toplantıya ODTÜ Rektör Vekili Prof. Erdal İnönü, ODTÜ'deki Fakülte Dekanları, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Osman Meriç, Ankara Valisi Ömer Naci Bozkurt, Emniyet Genel Müdür Yardımcısı İsmail Dokuzoğlu, Ankara Emniyet Müdürü İbrahim Ural, İl Jandarma Komutanı katılır.

Toplantıda öğrenci olaylarının nasıl önleneceği konusu üzerin-

de durulur, bu arada alınacak tedbirlerin neler olabileceği gözden geçirilir.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, 9 Mayıs 1970 Cumartesi günü, özetle şu bildiriye yayınlr:

"Yusuf Aslan'a Emniyet Müdürlüğü'nde işkence yapılmış, parmaklarına elektrik cereyanı verilmiştir.

Yurdumuzda devrimci mücadele hızlandıkça karşı devrimciler paniğe kapılmakta ve zorbalıkla halk hareketlerini ve devrimci güçleri sindireceklerini, yok edeceklerini sanmaktadırlar. Halkımıza ve devrimci güçlere yapılan haince saldırıları düzenleyenler aynı metotların geri tepeceğini hesap etmelidirler."

ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Erhan Erdoğan da, 13 Mayıs 1970 Çarşamba günü, bu konuda özetle şu açıklamayı yapar:

"1- ODTÜ Rektör Vekili, Dekanlar, İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü temsilcisi, Ankara Valiliği ve Emniyet Müdürlüğü'nün katıldığı son toplantıda ODTÜ'de çekirdek polis teşkilatının kurulması için izin istenmiş, üniversite yöneticilerinin kabul etmesi üzerine hepsi sivil polis olan özel hademe kadrosu teklif edilmiştir. Bu istek de yöneticiler tarafından kesinlikle reddedilmiştir.

2- Tabanca taşıdığı iddiası ile nezarete alınan Yusuf Aslan arkadaşımıza 1. ve 2. Şubelerde akla gelmeyecek işkenceler yapılmış, bacağına ve eline cereyan verilmiş, bir insanın girebileceği kadar dar bir çelik dolaba konmuş, dolaba cereyan verilerek ilgisi olmayan olayları kabule zorlanmıştır. Polisin 40 saat sonra serbest bıraktığı arkadaşımızla ilgili şikayeti savcılık işleme koymamıştır.

3- Siyasi iktidar hazırlamış olduğu öğrenci dernekleri ile ilgili tasarıyı kamuoyunun gözünde kuvvetlendirebilmek için öğrenci olmayan kişilere fakültelerde olay çıkartmaya, öğrenci yurtlarını işgal ettirmeye başlamıştır.

4- Kanunsuz olarak devrimci tutuklayan, işkence yapan polis, ODTÜ yurtlarına gelemaz. ODTÜ jandarma bölgesindedir. Polisin ve idarecilerin 2.900 öğrencinin kaldığı ODTÜ yurtlarına gelmesinden doğacak olayların sorumluluğu bizlere ait olmayacaktır."

ODTÜ Rektör Vekili Prof. Erdal İnönü, 21 Mayıs 1970 Perşembe günü, şu genelgeyi yayınlr:

"Son zamanlarda üniversitelerde silahlı çatışmalar meydana geldiği üzüntüyle görülmekte ve çeşitli kaynaklarca bazı öğrencilerin silah taşıdıkları ve özellikle silah saklandığı ileri sürülmektedir. Bu arada üniversitemiz içinde de silah teşhir edildiği söylenmektedir."

Genelgede, Rektörlüğün üniversite içinde zaman zaman silah araması yapacağı da belirtilir.

ODTÜ'nde satranç, voleybol, futbol, halter, judo, yüzme dahil onlarca spor kulübü vardır. Bir dönem, voleybol takımını İlhan Çetinkaya, futbol kulübünü Orhan Ymanoğlu, boks takımını ise Kamuran Bekir Harputlu, çalıştır.

1970 yılına gelindiğinde, bazı öğrenciler, ODTÜ'nün çok geniş arazisinde silah talimi ve eğitimi yapmaktadır.

Aralarında Eyüp Temeltaş, Ahmet Börüban, Mehmet Engür, Cengiz Yegtişey'in de bulunduğu onbeş kişi, ODTÜ'nün Yalıncağ Köyü civarında spor eğitimi yapar.

ODTÜ'nün güreş takımından olan Eyüp Temeltaş, yaklaşık onbeş kişiye, zaman zaman sabahleyin çok erken saatlerde, zaman zaman gecenin zifiri karanlığında, yurtlardan başlayarak Yalıncağ Köyü'ne kadar koşu, beden eğitimi hareketleri yaptırır.

Eyüp Temeltaş, yaklaşık yirmi günlük bir eğitimden sonra, eğitime katılanları toplar ve özetle şunları söyler:

"Arkadaşlar, eğitim buraya kadar geldi. Çok da güzel çalıştınız. Artık bundan sonra herkes silahlanacak. Ben, herkese silah getireceğim."

Eğitime katılanlar, bunu reddeder.

Eyüp Temeltaş, söylediklerine karşı gelenleri, "korkaklık ve oportünistlikle" suçlar.

Yusuf Aslan, 23 Mayıs 1970 Cumartesi günü, serbest bırakılır.

Yusuf Aslan, Diyarbakır Cezaevinde tutuklu bulunan Hüseyin İnan ve arkadaşlarının dışardaki herşeyidir. Motorsikletle sürekli olarak Diyarbakır cezaevine gelir, Hüseyin ile görüşür. Ne yapılabileceği konusunda Hüseyin ile görüşen Yusuf Arslan, istenen şeyleri yerine getirir.

Yusuf Arslan, motorsikletle sadece Diyarbakır'a değil, Erzu-

rum, Kars, Bursa ve İzmir'e de gider. Oradaki arkadaşlarıyla yapılıması planlanan işleri görüşür, tartışır, daha sonra, bütün gelişmeleri Hüseyin'e aktarır.

Yusuf Arslan, Mustafa Yalçiner ve Ahmet Erdoğan, bir taraftan ODTÜ'nün Eymir gölü sosyal tesislerinde çalışırken, diğer taraftan da hangi bölgelerde örgütlenebilecekleri konusunda tesbitte bulunur.

Haritalar Bulunuyor

Dağda gerekli olacak haritalar da ODTÜ Mimarlık Fakültesi Topograf atölyesinden alınır. Haritaların çalındığına ait açıklama, 12 Ağustos 1970 günü yapılır. Türkiye'nin bütün bölgelerini gösteren 1/25.000 ölçeklik haritalar Mimarlık Fakültesi'ne bilimsel çalışmalarda kullanılmak üzere emaneten Harita Genel Müdürlüğü tarafından verilmiştir.

Mustafa Yalçiner, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Kır gerillası yürüteceğimiz faaliyet alanlarına ilişkin harita paftaları gerekiyordu. Biz bu paftaları ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nin bir odasında bulduk. Çeşmesine kadar, patikaları dahi gösteren harita paftaları vardı.

Mimarlık Fakültesi'nin damına çıktık, damında aydınlık olsun diye bacaya benzer yaklaşık 1 metrekare genişliğinde üzeri bakır levhalarla örtülmüş baca gibi birşey vardı, kapalıydı. Halatla aşağıya indik. Sanırım sekiz metre civarında. Sinan'la ikimiz aşağıya indik. Haritaları aldık, önce haritaları ipe bağladık yukarıya verdik. Sonra da ben çıktım. Arkasından Sinan Hoca tırmanmaya başladı. Olmadı, bir denedi, iki denedi, çıkamadı. Ve biz bu konuda kara kara düşünmeye başladık. Sabaha da yaklaşıyoruz. Gelecekler ve Sinan Hoca gibi tanınmış birisi yakalanacak, rezalet çıkacak. Sonra ipi belirli mesafelerde düğümledik, tutunduğunda kaymasın, ayaklarını sardığında dinlenme fırsatı olsun diye. Sinan Hoca deneye deneye bileklerinde takat kalmamıştı. Düğümlenmiş ipten de çıkamadı. Sonra biz Sinan'ı bağladık ve yukarıdaki arkadaşın yardımıyla, zar zor uğraşa didişe çıkardık. Haritaları götürdük, iyice sarıp sarmaladıktan sonra bir yere gömdük. Haritaları gömdüğümüz bir ağaç vardı. Ağacın üzerine bir çarpı işareti koydum ben.

Malatya tarafına diğer malzemeler giderken harita da orada yatmaya başladı. Yaklaşık ikibuçuk ay sonra haritayı gömdüğümüz yere geldik. Bir başka arkadaşla. Üzerinde çarpı işareti olan ağacı aramaya başladık. Burası bir koruluktaki ve bütün ağaçların üzerinde eksi, artı, çarpı işaretleri vardı. En az on tane yer kazarak haritayı bulmayı başarabildik. O haritalar çok işimize yaradı.”

Ayrıca, Cengiz Yegüsey adlı eski bir askeri öğrenci, askeri kitap ve haritalar getirir.

Malatya’da Haşhaş Mitingi Yapılıyor

Bu dönem, bazı Avrupa ülkeleri ile özellikle ABD, Haşhaş bitkisinin ekilmemesi için Türkiye’ye sürekli baskı yapmaktadır. Bu baskılar sonucu Türk hükümetleri, 21 İl’de yapılan Haşhaş ekimini 1970 yılında 4 İl’e indirir. Fakat Haşhaş ekiminin bu kadar azaltılması ABD’ni tatmin etmediği için Haşhaş ekiminin tamamen yasaklanmasını ister. Hatta, ABD Adalet Bakanı John Mitchell, 21 Temmuz 1970 günü yaptığı açıklamada, Türkiye’nin uyuşturucu maddelerin kaçakçılığını önleyebilmek amacıyla ekim sahasını kısıtlama kararı almaması halinde, cezalandırılmasını destekleyeceğini söyler.

ABD’nin Haşhaş ekiminin tamamıyla yasaklanması hakkında Türkiye üzerinde yaptığı baskılar nedeniyle Türkiye’de belirli bölgelerde yapılan Haşhaş ekiminden gelir elde eden üreticiler, bu baskıları kınamak amacıyla mitingler yapar.

Üreticilerin düzenlediği bu mitinglerden bir tanesi de, 7 Eylül 1970 Pazartesi günü, Malatya’da yapılır.

Miting yapılma tarihinden önce Mustafa Yalçın ile Ahmet Erdoğan, Malatya bölgesine gelir.

Haşhaş mitingine katılanlardan bir grup, o dönem lise son sınıf öğrencisi olan Mustafa Çubuk’un evinde misafir olur.

Düzenlenecek Haşhaş mitingi için köylerde propaganda yapmak amacıyla çalışma ekipleri kurulur.

Teslim Töre ile Ahmet Erdoğan, aynı bölgelerde çalışma yapar. Köylerde yapılan çalışmalardan sonra Ahmet Erdoğan ile Teslim Töre, Mustafa Yalçın’ın beklediği Ören’e gelir.

Mustafa Yalçiner de Süleyman Kırteke ile birlikte görev almıştır. Fakat, Süleyman'ın bir işi çıkıp, gittiği için Mustafa, Ören'de beklemek zorunda kalmıştır.

Ören'de karşılaşan Mustafa Yalçiner, Ahmet Erdoğan ve Teslim Töre, propaganda yapmak amacıyla birlikte diğer köylere gider.

Ahmet Erdoğan ile Mustafa Yalçiner, dağa çıkmak ve silahlı mücadeleyi örgütlemek için Filistin'den dönmüşlerdir.

Köy çalışmalarını yaparken Ahmet Erdoğan, Mustafa Yalçiner ve Teslim Töre, silahlı mücadele konusunu tartışır.

Töre de, onlara, neler düşündüğünü açıklar. Yalçiner ile Erdoğan, Töre'ye, şu öneriyi yapar:

"Bizler de bu görüşteyiz. Fakat, Diyarbakır Cezaevinde yatmakta olan Hüseyin İnan ve diğer arkadaşlarla çalışmalarımız var. İstersen, sen de bize katılabilirsin."

Durum, Diyarbakır Cezaevinde bulunan Hüseyin İnan'a iletilir. Hüseyin İnan, Yusuf Aslan'ı Teslim Töre'ye gönderip, hakkında bilgi getirmesini ve izlenimlerini ister.

Yusuf Aslan, Teslim Töre hakkında olumlu bilgi getirince, Hüseyin İnan, tahliye olduktan sonra Teslim Töre ile görüşmeye karar verir.

Haşhaş mitingi yapıldıktan sonra Malatya Devrimci Gençlik Derneği'nde bir değerlendirme toplantısı yapılır.

Aralarında Daşar Karadağ'ın da bulunduğu PDA taraftarları, TDGF yönetimini yaptıkları propaganda tarzlarını eleştirir. Bu nedenle bir tartışma başlar. Tartışmanın bir yerinde, Gaziantep'ten mitinge katılmış olan bir genç, Filistin'den döndükten sonra yakalanan ve Diyarbakır Cezaevi'nde tutuklu bulunan Hüseyin İnan ve arkadaşları için topladıkları paranın ne olduğunu, mitinge katılmış olan TDGF yöneticilerine sorar. Bundan hoşlanmayanlar, bir bahaneyle PDA taraftarlarına saldırır.

Arkadaşlarıyla birlikte toplantıda olan Teslim Töre, "Siz bizim şerefimizle nasıl oynarsınız, herkesin bizim misafirimiz olduğu bir mekanda kimseye saldıramaz ve böyle bir şey yapamazsınız", der ve saldırılara karşı çıkar.

PDA'cılara saldırmayanlardan birisi de bu dönem TDGF yöneticileriyle tartışmalı bir duruma düşmüş olan Mustafa Kemal Çamkırandır.

Bursa Cezaevinden İki, Diyarbakır Cezaevinden Onbir Genç Serbest Bırakılıyor

20 Aralık 1969 Cumartesi günü tutuklanan Deniz Gezmiş ile Cihan Alptekin, 18 Eylül 1970 Cuma günü, Bursa Cezaevinden tahliye edilir.

Deniz Gezmiş, İstanbul'a gidip birkaç gün kaldıktan sonra Ankara'ya gider ve ilk önce SBF'ye daha sonra da, ODTÜ'ne geçer ve sürekli orada kalmaya başlar. Deniz, Kenan Rıfkı Ertuğrul ile SBF'ne geldiğinde İbrahim İlhanoglu ile Barış Sarp, SBF'de güvenlik nöbeti tutmaktadır.

Ankara Cumhuriyet Savcılığının açtığı "İlk Dev-Genç Davası" nedeniyle Cihan Alptekin 17 Ekim 1970 günü TDGF kongresine katıldıktan sonra, Mustafa Lütfü Kıyıcı 28 Ekim 1970 Çarşamba günü, Nahit Tören 29 Ekim 1970 Perşembe günü, Necmi Demir 4 Kasım 1970 Çarşamba günü yakalanır ve Mustafa Zülkadiroğlu ile tutuklanarak, Ankara Merkez Cezaevine konur. Yaklaşık 45 gün tutuklu kaldıktan sonra serbest bırakılır.

Aralık 1970'in sonlarında serbest bırakılan Cihan Alptekin ile Nahit Tören ODTÜ'ye, Necmi Demir SBF'ye, Mustafa Lütfü Kıyıcı ile Mustafa Zülkadiroğlu ise Mihri Belli'nin evine gider.

2 Şubat 1970 Pazartesi günü, Diyarbakır, Gaziantep ve Malatya'da yakalanan Müfit Özdeş, Atilla Keskin, Alpaslan Özdoğan, Hüseyin İnan, Kadir Manga, Ali Tenk, Bahtiyar Emanet, Teoman Ermete, Ercan Enç, Tuncer Sümer ve İran uyruklu ODTÜ öğrencisi Hamid Yakup, Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nde 6 gün gözaltında tutulduktan sonra, "pasaportsuz yurt dışına çıkmak, ruhsatsız silah ve mühimmat bulundurmak, gizli cemiyet kurarak devletin nizamını sarsıcı faaliyette bulunmak" suçlarından adliye sevk edilir ve Diyarbakır 1. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanmaya başlanır.

Hüseyin İnan ve arkadaşlarının serbest bırakılması için değişik girişimlerde bulunulur.

Hasan Nedim Şahhüseyinoğlu, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Malatya CHP Senatörü Süleyman Efe'nin Diyarbakır'da görülen davanın mahkemesinin hakimlerinden birini tanıyordu. Hakim arkadaşıydı. Biz, Süleyman Efe'yi Diyarbakır'a gönderdik. Hakim olan arkadaşıyla görüştü. Hakim arkadaşı, Süleyman'a, 'Silahlar var. İlk celsede hepsini bırakamam. Ama kısım kısım bırakırım.' demiş. Duruşmalar başladı. İlk duruşmada değil ikinci duruşmada hepsi serbest bırakıldı."

Cezaevinde bulunan arkadaşlarının serbest kalması için en çok çaba gösteren ve ziyarete gelenlerden birisi de Sinan Cemgil'dir.

Diyarbakır Birinci Ağır Ceza Mahkemesi hakimlerinden M. Suat Meriçelli'nin yeğeni Rüştü Meriçelli, ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde okumaktadır. Bir dönem, Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanlığı yapan Rüştü Meriçelli, ayrıca, Müfit Özdeş ile Robert Lisesi'nden beri arkadaştır.

Sinan Cemgil, Rüştü Meriçelli ile Diyarbakır'a gider. Rüştü Meriçelli, amcası hakim M. Suat Meriçelli'nin evinde, Sinan, bir otel de kalır.

Yeğen Rüştü Meriçelli, amcası hakim M. Suat Meriçelli'ye, Diyarbakır'a bir arkadaşıyla birlikte geldiğini, bu arkadaşının otelde kaldığını söyler. Hakim Meriçelli, yeğeninin arkadaşını, eve yemeğe davet eder. Sinan, yemek daveti nedeniyle hakim Meriçelli ile tanışır.

Hakim M. Suat Meriçelli, yeğen Rüştü Meriçelli ve Sinan, uygun ortam olmaması nedeniyle Hakim Meriçelli'nin evinde değil bir lokantada yemek yer, sohbet eder.

Hüseyin İnan ve arkadaşlarının serbest bırakıldığı duruşmaya birçok avukatın yanında Ankara'dan gelen avukatlardan Halit Çelenk, Niyazi Ağırnaslı ile Diyarbakır'da avukatlık yapmakta olan Yusuf Ekinci de katılır. Aralarında Gülay Özdeş'in de bulunduğu bir grup genç de Ankara'dan duruşmaya gelmiştir.

Başkan Reşit Kavasoglu, hakim Suat Meriçelli, hakim Mehmet Atalay'dan kurulu mahkeme heyeti, savcı Mustafa Akduman'ın muhalefetine rağmen, 8 Ekim 1970 Perşembe günü, gençlerin tahliyelerine karar verir.

İki saat süren duruşma esnasında, Dışişleri Bakanlığı'nın El-Fetih örgütü hakkındaki yazısı da okunur. Dışişleri Bakanlığının yazısında, "El-Fetih'in millî bir kurtuluş örgütü olduğu, kendi toprakları Filistin'i İsrail istilasından kurtarmak için mücadele ettiği, El-Fetih'in komünist bir örgüt olmadığı" belirtilmiştir.

Mütalaayı hazırlayanlar Prof. Mümtaz Soysal, Prof. Muammer Aksoy ve Prof. Bahri Savcı'dır. (1)

Mahkeme Başkanı Reşit Kavasoglu'nun tahliye kararını açıklaması üzerine salonda bulunan dinleyiciler, heyet lehinde tezahürat yapar ve, "Yaşasın bağımsız Türk hakimleri" diye bağırır.

Hakim Suat Meriçelli, mahkeme sonunda, duruşmaya katılan Sinan Cemgil'i Diyarbakır Dört Yol mevkiinden hareket eden otobüsüne kadar götürür. Tahliye olan gençler, 21-AK-785 plakalı otobüse binerek Ankara'ya hareket eder.

Hüseyin İnan da serbest bırakılır fakat bir başka davadan yargılandığı için tek başına Ankara'ya getirilir. Yapılan mahkemesinden sonra Hüseyin, arkadaşlarından iki gün sonra Ankara'da serbest bırakılır.(2)

201 - 202 Nolu Oda Karargah Haline Getiniliyor

Hüseyin ve arkadaşlarının serbest bırakılmasını, arkadaşları sevinçle karşılar.

Arkadaşları, Diyarbakır Cezaevinden serbest bırakılan Hüseyin İnan ve arkadaşlarına, ODTÜ kantinindeki masaları beyaz örtüyle kaplayarak yemek hazırlarlar.

Dağ'a gidecekleri için Ankara'da bazı arkadaşlarının evleri dışında hareket için özel olarak ev tutulmamıştır.

"Dağcılar"dan Yusuf Aslan, Mustafa Yalçın, Ahmet Erdoğan ve Hasan Ataoğlu, bir süreden beri 201 nolu odada kalmaktadır.

Bu odada, bir süre, ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı İskender Odabaşoğlu ile ODTÜ Yurt Temsilcilerinden Şehmuz Yakışır da kalmıştır.

Diyarbakır Cezaevinden serbest bırakıldıktan sonra ODTÜ'de kalmaya başlayan Hüseyin İnan ve arkadaşları, 201 nolu oda yetmediği için 202 nolu odayı da kullanmaya başlar.

Birinci Yurdun 201 - 202 nolu odalarında kalmaya başlayan "Dağcılar", herşeyi bu odadan yürütür.

"Gerilla Hareketi Başladı ve Kuruldu Artık"

1970 yılı sonuna yaklaşılrken Sinan Cemgil'e politik olarak bazı teklifler yapıldığı gibi Sinan Cemgil'de bazı kişilere teklifler yapar.

Yusuf Küpeli, bu konuda şunları söylemiştir:

"1970 Ağustos ayında ben tahliye olduktan sonra Mahir, ben ve Münir, Sinan Cemgil'i evinde ziyaret ettik. Münir ve Sinan, aynı okuldan iyi arkadaş idiler. Benim de Sinan'la bir arkadaşlığım vardı. Sinan'ın Mahir ile arkadaşlığı yoktu.

Sinan'ın evine, birlikte örgütlenme teklifi yapmak için gittik. O, bizi kibarca reddetti. Böyle bir serüvene girmek istemiyordu, düşünceleri farklı idi. O günkü konuşmalanna göre, Deniz ve Hüseyin İnan grubunun da birlikte olması da bence olanaksızdı ama, herhalde arkadaşlık bağları nedeniyle fazla direnemedi." (1)

Sinan, bir yaşındaki çocuğunu bırakmış dağa çıkmıştır.

Che de, çocuklarını bırakarak mücadeleye katılmış bir kişidir.

Bazı şeylere karar verilmiştir. Sıra, en yakın olanları bu işe ikna etmeye ve kendi tarafına çekmeye kalmıştır.

Sinan, Hacettepe Üniversite Kütüphanesi'nde memur olan İsmet Hüsrevoğlu'na düşündüklerini açıklar:

"-Hocam. Biz karar verdik, dağa çıkacağız. "

"-Peki hocam, bu iş nasıl olacak? Beş-on kişiyle dağda , büyük bir orduya nasıl karşı koyacaksınız? bu bana ters geliyor."

"-Hocam. Biz, öncü olacağız. Bizimle birlikte başka yerlerde de bazı gruplar dağa çıkıyor. Belki biz öleceğiz ama bu ateşi başlatacağız. Başka yolu yok."

"-Tamam hocam, ben de yanınızdayım. Her zaman yardıma hazırım."

Sinan, Kudret Asma ve Aydınol Altıntaş. 19 Mayıs Stadyumu'nun çevresindeki banklardan birine, güneşli bir gün oturup, bu konuyu konuşur.

"Sinan, arkadaşlarına, özetle şunları söyler:

"Başka çare kalmadı. Bu işe katıldık."

Sinan, ayrıca arkadaşlarını evine davet eder onlarla sohbet eder.

Sinan Cemgil, Mehmet Sait Kozacıoğlu, Koray Doğan ve Ertuğrul Kürkçü, aynı dönemin Mimarlık Fakültesi öğrencisidir. Birbirlerini hem okuldan, hem ODTÜ SFK'dan tanımaktadır.

Bir gün; Mehmet Sait Kozacıoğlu ile Koray Doğan, Ertuğrul Kürkçü'nün kaldığı eve gelir,

"Hadi bakalım, Sinan çağırdı. Bizimle görüşmek istiyormuş. "

Enver Kürkçü, Pazar sabahı kapıda, oğluya konuşan bu iki gence biraz kuşkuyla bakar ve huylanır.

Ertuğrul Kürkçü, Mehmet Sait Kozacıoğlu ve Koray Doğan, Sinan'ın Yenişehir'deki evine gider.

Sinan, Ertuğrul Kürkçü, Koray Doğan ve Mehmet Sait Kozacıoğlu'na, şunları söyler:

"Artık bu iş TİP'le gidemez. Mihri Belli'nin cuntasıyla da bu iş yürümez. Gerilla hareketi kuruldu ve başladı. Bizi destekleyeceğinizi biliyoruz."

"Peki nasıl olacak?"

Bacak bacak üstüne atmış şekilde otururken ayağını sürekli sallamayı alışkanlık haline getirmiş olan Sinan,

"Hazırlıklar yapılması gerekiyor. Bazı hazırlıklar var. Örneğin bazı arkadaşlar, Suriye'ye koyun kaçıracaklar. Oradan gelecek bazı paralarla matbaa kurulacak. Bir yeraltı matbaasının kurulmasını düşünüyoruz. Bu işte özellikle sizi yanımızda görmek istiyoruz. Sizlerin şimdiden bu matbaa için gerekli malzemeleri ve araçları biriktirmenizi ve toplamanızı istiyoruz." der.

Hemen hemen hiç konuşmayan, sadece anlatılanları dinleyen Ertuğrul Kürkçü ile Sait Kozacıoğlu, Sinan'ın anlattıklarını pek inandırıcı bulmaz.

Sinan Cemgil, THKO'na adam kazanmak için İstanbul'a da gider, Fikret İlkiz ve Ahmet Sina ile de görüşür.

Ahmet Sina ile görüşen Sinan Cemgil, red cevabı alır. Anka-

ra'ya dönen Sinan, Çağatay Anadolu'ya, hayretle, "Ben, Ahmet'i illegale yapıyor sanıyordum. Adam hakaten mücadeleyi bırakmış" der.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi anfisinde bir forum düzenlenir. Forum çok kalabalıktır. Forumda yapılan konuşmalarda söz, "Kırlardan şehirleri mi, şehirlerden kıra mı?" tartışmasına gelir. O dönem, "Kıvılcımlı" çevresinden olan İbrahim Seven ile Halil Çelimli, bu tezlere karşı çıkar.

Deniz Gezmiş ile Hüseyin İnan, İbrahim Seven'in üzerine yürür. Tartışma, gittikçe şiddetlenince Hüseyin ile Deniz, bir ara silahlarını çeker. Forumda çok büyük kavgalar çıkmaz ama bazı kişiler tartaklanır.

THKO Hareketi

Kuruluş çalışmaları 1969 yılına dayanan THKO Hareketinin fikir babası ve örgütleyeni Hüseyin İnan'dır.

Hüseyin İnan, sosyalizmin silahlı mücadele yoluyla iktidar olabileceğine inandığı için silahlı eğitim görülmesi gerektiğini düşünür.

Eğitim için Vietnam'a gitmek olanaksız olduğu için Filistin'e gidilir.

Silahlı mücadelenin ilk ciddi tartışmaları Filistin'de El-Fetih kamplarında yapılır. Silahlarla Türkiye'ye giriş THKO örgütlenmesinin ilk adımıdır. Bu ilk adım, Diyarbakır'da yakalanma ve tutuklanmayla sekteye uğramış gibi görünse de Diyarbakır Cezaevi THKO'nun şekillendiği yer olmuştur.

Aynı düşüncede olan kişiler, 1970 sonbaharında ODTÜ'nde bir araya gelir ve THKO olarak adlandırılan siyasi hareketi oluşturur.

Hasan Ataol'un dediği gibi:

"THKO, bir parti gibi görevleri yazılı olarak belirlenmiş insanların oluşturduğu bir örgütlenme değildi. Hani, toplumda yasalaştırılmamış, teamülen uygulanan bazı kurallar vardır. THKO işte böyle bir şeydi. Aynı duyguları paylaşan, aynı amacı güden, birbirlerine alabildiğine güvenen, birbirlerini seven, sayan insanların oluşturduğu dar bir arkadaş grubuydu. THKO, 1970 sonlarında

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan, Sinan Cemgil, Cihan Alptekin ve diğer bir grup gençlik lideri tarafından" kurulmuş oldu."(1)

TDGF'nin Son Genel Kurulu

"Dağcılar", mücadelelerini dağda sürdürecekleri için bu dönem şehirde örgülenmeye çok fazla önem vermez.

TDGF kongresi, 17 Ekim 1970 Cumartesi günü, SBF konferans salonunda başlar.

Hüseyin İnan, Sinan Cemgil, Atilla Keskin, Mustafa Yalçiner, Ahmet Erdoğan ve Alpaslan Özdoğan, TDGF Kongresinin yapıldığı gün, ODTÜ'den doğrudan kongrenin yapıldığı salona gelir.

Erzurum Atatürk Üniversitesi delegelerinden Ahmet Tuncer Sümer, Sadık Soysetenci, Kadir Manga, Cengiz Baltacı, Mehmet Nakiboğlu da kongreye katılanlar arasındadır.

İstanbul'dan da Cihan Alptekin ve arkadaşları katılır.

İTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Gökalp Eren ve arkadaşları, TDGF Genel Başkanlığı için Sinan Cemgil'i düşünmektedir.

Bu isteklerini dile getirdiklerinde özellikle Deniz ile Hüseyin, "Gençlik hareketi için O'nu düşünmeyin. Başka birilerini bulun" diye karşılık verir.

Bu dönem, Sinan Cemgil THKO hareketini şehirde temsil edecek kişi gözüyle tasarlanmaktadır.

"Dağcılar", TDGF Kongresinde ne yapılacağı konusunda ODTÜ'de bir toplantı yapar.

Toplantıda konuşmayı Deniz yapar ve kongreye katılıp oy kullanılacak olan arkadaşlarına, "Ertuğrul Kürkçü'nün desteklenmesi" gerektiğini söyler.(1)

Kongrede, bazı konuşmacılar dinlenir. Konuştuğu sıra Doğu Perinçek'e saldırılar olur. "Dağcılar" Perinçek'e yapılan saldırıyı "zorbalık" olarak nitelendirir.

Uzun konuşmasını başkasının hakkını "gasp" olarak değerlendiren, "Dağcılar", Mahir konuşurken salonu terkeder.

"Dağcılar", daha sonra, 29-30 Ekim 1970 tarihlerinde yapılan TİP'in IV. kongresine katılarak, "Başarılar" diler.

Adıyaman, Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya ve Tunceli'de Araştırma Yapılıyor

"Dağcılar" halk savaşını başlatmak için uygun yer arayışı içindedir.

Yer tesbit etmek amacıyla özellikle doğu ve güneydoğu Anadolu'nun bir kaç şehrine bazı kişiler gönderilir.

Ahmet Erdoğan ile Mustafa Yalçiner, Malatya'ya gitmiştir.

Sinan Cemgil, Teoman Ermete, Metin Güngörmüş ve Elazığ DMMA'da okuyan Çemişgezek'li Bayram, Tunceli'ye gider.

Sinan Cemgil, 7 Ekim-30 Kasım 1926 günleri Hozat, Ovacık ve Çemişgezek'de ayaklanan Koç Uşağı Aşiretinin önde gelenleriyle Tunceli'de tanışır, onlarla sohbet eder.

Cengiz Baltacı, Kars'a gider.

Yusuf Arslan, Elazığ ve Gaziantep'e gider.

Ahmet Tuncer Sümer ile Mete Ertekin, Adıyaman, Besni, Gölbaşı çevresine gider. "Gerilla yapmaya uygun yer tesbit etmek amacıyla" bölgeyi yaklaşık bir ay tarayan Tuncer ile Mete, izlenimlerini gelip Hüseyin'e anlatır.

Gezilen bölgelerden elde edilen bütün bilgileri değerlendiren Hüseyin İnanc, bu bölgeler içinde, yapacakları mücadele için en uygun yer olarak Malatya ve çevresini görür.

Hüseyin İnanc, Yusuf Arslan ve Teslim Töre, neler yapılması gerektiği ve neler düşündüklerini birbirlerine aktarmak için bir araya gelir.

Yapılan konuşmalardan sonra Teslim Töre, Hüseyin İnanc'a, kendileriyle birlikte olduğunu, her türlü desteği sağlayacağını söyler.

Teslim Töre, "Dağcılar"a ilk başta lojistik destek sağlayacaktır.

Hüseyin ayrıca, Teslim Töre'den silah ve mermi bulmasını ister. Teslim Töre, ilk olarak bir 14'lü ile bir miktar da mermi getirir.

Hüseyin, Teslim Töre'den, bu kez, otomatik silah temin etmesini ister. (1)

"Dağcılar", 1969 yılından beri silah temini için çareler aramaktadır.

1970 Şubat ayında, ODTÜ'de öğretim görevlisi olan Nuri Cebecinin odası basılarak silahı alınır.

Osman Arkış, 1971'de, Fahri Doğu'nun kaldığı yurt odasına gelir, "Bize acilen silah lazım.", der ve orada bulunan silahları alır, götürür.

Herşey, "Halk Savaşı"na göre planlanmıştır.

İstanbul'dan da Malzeme Getiriliyor

Dağ'da başlatacakları hareket için bazı hazırlıklar sürmektedir.

Hüseyin İnan, bu nedenle Tuncer Sümer'i iki kez İstanbul'a gönderir.

Ahmet Tuncer Sümer, birincisinde tek başına gider ve İstanbul'da İbrahim Öztaş'la buluşur. Sümer ile Öztaş, birlikte, pantolon ve uyku tulumu dikmek için Sultanhamam'dan kumaş alır. Alınan malzemeler Ankara'ya getirilir. Bir dikiş makinesi bulunur. Gülaş Ünüvar (Özdeş), Türkân Sabuncu, Nuran Ağırnaslı ve arkadaşları, bu kumaşla uyku tulumu ve pantolon diker.

Hüseyin İnan, İstanbul'da Cihangir Erdeniz'in evinde bol miktarda silah olduğu konusunda istihbarat almıştır.

Bu silahları elde etmek amacıyla Tuncer Sümer ve Kenan Rıfıkı Ertuğrul, Cihangir Erdeniz hakkında gerekli istihbaratı yapmak ve bağlantıları kurmak amacıyla İstanbul'a gelir.

İbrahim Öztaş'ın o sıra yedek subaylık yapan ağabeyi Kuddusi Öztaş'ın evinde kalan Tuncer Sümer ile Kenan Rıfıkı Ertuğrul, İstanbul'daki işlerini tamamladıktan sonra Ankara'ya geri döner.

Daha sonra, Sinan Cemgil ile Tuncer Sümer, İstanbul'a gelerek Cihangir Erdeniz'in evinden silahları almak için kendilerine yardımcı olacak ODTÜ'de öğrenci olan Ahmet Cem Fıratlı ve Atilla Özsever adlı subay ile buluşur.

Dört kişi, bir gece, Cihangir Erdeniz'in evinin etrafında dolaşarak, ne yapacakları konusunda göz gezdirir. Evin kapı zili çalına-

rak, birşey sorulmak istenir. Fakat daha kapıya yaklaşılr yaklaşılmaz evin bahçesinden köpek sesleri gelir. Sinan Cemgil ile Tuncer Sümer, bu kez, evin arka bahçesinden girmeyi dener. Bahçeye giren Sinan ile Tuncer, yine köpeklerin havlamasıyla kendilerini bahçeden dışarı zor atar. Sonuçta, bu eylemi yapmamaya karar veren Sinan ile Tuncer, Ankara'ya döner ve durumu Hüseyin'e anlatır. Hüseyin'in tepkisi, "Ne olmuş yani köpekler havlamışsa? Köpeği etkisiz hale getirip sonra da silahları alıp gelseydiniz" şeklinde olur.⁽¹⁾

"Bunlar mı Devrim Yapacak?"

"Dağcılar"ın esas otoritesini sağlayan ve herşeyi planlayan Hüseyin İnan'dır.

Deniz, ODTÜ'de garajlardan bir traktör alır. Traktörü Deniz kullanmaktadır. Yanında da Atilla keskin vardır. Deniz, traktörü, çok değişik yerlerden sürmektedir. ODTÜ stadyumunun çevresinde bulunan merdivenlerden traktörü bir indirir, bir çıkartır. Bunu birkaç defa tekrarlar.

Hüseyin İnan ve arkadaşları, gece, 201-202'ye geldiğinde, bir fırsatını bulur ve konuyu sabahleyin Deniz ile Atilla Keskin'in traktör sürmesine getirir:

"Yapılan iş çocukcadır. Öyle hareket ettiğinizi görenler, sizi tanımadığı için, 'bunlar mı devrimi yapacak?' diye konuşurlar. Her hareketimizi devrime göre ayarlamamız lazım. Bunlar lümpendir, serseridir diye arkamızdan konuşturacak işler yapmamamız lazım." der.

Malzemeler Malatya'ya Götürlüyor

Elde edilen malzemelerin bir kısmının dağa götürülmesine karar verilir.

Götürülecek malzemeler için yer bulan ve bir şoför arkadaşının arabasını ayarlayan Teslim Töre, Ankara'ya gelir.

Kararlaştırılan gün ve saatte Ankara'daki Cerit Palas Oteli'nin önünde Hüseyin İnan, Sinan Cemgil, Teslim Töre ve malzemeleri nakledecek kamyonun şoförü buluşur.

Sinan Cemgil, Teslim'i alarak evine götürür. Çok uykusuz olduğu için teslim Töre, bir süre uyuyarak dinlenir. Kararlaştırılan gitme saati gelince Sinan, Teslim'i uyandırır.

Otele gidip şoförü alan Sinan Cemgil ile Teslim Töre, daha sonra, arabayla gece geç vakit, ODTÜ arazisinde söylenilen yere gider.

Malzemeler, arabaya, ODTÜ arazisinden yüklenir. Yükleyenler arasında Deniz Gezmiş de vardır.

Mustafa Yalçın, Teslim Töre, Ahmet Erdoğan, Kenan Rıfkı Ertuğrul, Kadir Manga ve Osman Arkış, malzeme yüklü arabayla 1970 Kasım ayında Malatya'ya hareket eder.

ALTINCI BÖLÜM

Polis Kulübesi Silahla Taranıyor

Polis Kulübesi Silahla Taranıyor

25 Aralık 1970 Cuma günü, Fen Fakültesi önünde devrimci öğrencilerden Nail Karaçam, Mehmet Demir ve Recep Sakın, silahlı saldırıya uğrar. Saldırıda Nail Karaçam ölür, Recep Sakın ile Mehmet Demir, ağır yaralanır.

Recep Sakın'ın tedavisi ODTÜ revirinde yapılır. ODTÜ Rektörü Prof. Erdal İnönü, Sakın'ın sağlığına kavuşması için ilgilenir.

23 Aralık 1970 Çarşamba günü, Ankara Hukuk Fakültesi önünde vurulan devrimci öğrencilerden İlker Mansuroğlu, 28 Aralık 1970 Pazartesi günü akşamı, tedavi edildiği hastahane de ölür.

Peş peşe yapılan saldırılar sonucu iki arkadaşlarının öldürülmesi üzerine, "Dağcılar", tepkilerini dile getirmek amacıyla bir eylem yapmayı kararlaştırır.

"Dağcılar"a göre, sorunu artık sağcı-solcu gençlerin çatışması olayından çıkartmak, kavganın yönünü esas hedefe çekmek gerekir. Esas hedef ise Amerikan emperyalizmidir. Bu nedenle eylem için Amerika Büyükelçiliği seçilir.

Yusuf Aslan ile Ahmet Tuncer Sümer, eylemde kullanılacak otomobili Bahçelievler Arı Sineması'nın önünden çalarak, götürüp, ODTÜ arazisinde gizler.

Hüseyin, bu eylemden sonra, Ahmet Tuncer Sümer ile Semih Orcan'a, haber gönderinceye kadar Besni'ye gidip beklemelerini söyler.

29 Aralık 1970 Salı günü, sabaha karşı saat 04.00 civarında otomobille ABD Sefareti önüne gelen Sinan, Deniz, Hüseyin ve Yusuf, ABD Sefareti önünde nöbet tutan polis memurları Nuri Selçuk ile Vahap Çınar'ı silahla tarar.

Otomobil, daha sonra, polis tarafından ODTÜ arazisinde terk edilmiş olarak bulunur.

"Mim Pub" Açılıyor

Örgütlerin, gelire ihtiyaçları vardır. Yasalar bu amaçla cemiyetlerin giderlerini karşılamak amacıyla üye aidatı, bağış gibi düzenlemeler yapmıştır.

ODTÜ'de, Toplumcu Grup adıyla hareket edenler, ilk başta, üye aidatı, bağış, konser, kitap, rozet satışı gibi etkinliklerle gelir elde eder.

1969 yılında ODTÜ Öğrenci Birliği seçimleri yapılırken çıkan çatışmalardan sonra Öğrenci Birliği yönetimini Divan Başkanı Münir Ramazan Aktolga'nın alması üzerine ODTÜ Rektörü, Öğrenci Birliğine yaptığı mali yardımı keser. Toplumcu Grup, bunun üzerine gelir sağlamak amacıyla yeni yöntemler bulur.

Hüseyin İnân, Yusuf Arslan, Mustafa Taylan Özgür, Tuncay Çelen, Münir Ramazan Aktolga, İrfan Uçar, Koray Doğan, Rasih Ulaş Bardakçı, Ahmet Tuncer Sümer, Müfit Özdeş, Gülay Özdeş, Gülay Kurnaz, Şule Albayraktaroğlu, Türkan Sabuncu, Canan Koç (Durusan), Sema Hallı, Pınar Erdemil, ekmek arası köfte, ekmek arası balık, ekmek arası sucuk yaparak ODTÜ yurt ve kafeterya önünde 1 liraya satar.

ODTÜ yurtlarının önünde karpuz satılır.

Öğretim üyelerinin ve evi olan öğrencilerin evlerinde, belli bir ücret karşılığında boya-badana işleri yapılır.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi malzeme deposundan alınan kartonlara yapılan Che Guevera, Ho Chi Minh portreleri 2,5 liraya satılır.

Stand açılarak, kitap satılır.

Mimarlık Fakültesi'nde bir serigrafi atelyesi kurulur, Bu serigrafi atelyesinde, aralarında İbrahim Niyazioğlu, Mehmet Akın Atauz,

Yusuf Arslan, Arif Şentek, Ertuğrul Kürkçü, Ali Artun, Pınar Erdemil, Ali Günöven, Şule Albayraktaroğlu, Tuncay Çelen, Mete Ertekin ile Fahri Doğu'nun da yer aldığı gençler, afiş ve poster yapar.

Serigrafi ile afiş basma işi, "Sanatçı politik eylemlere nasıl katılabilir?, Sanat sanat için mi, toplum için mi?" tartışmalarına yolaçar.

Gölbaşı'nda "Çıt Çıt" isimli bir kuruyemiş büfesi açılır. Büfeyi Rasih Ulaş Bardakçı, İsmet Hüsrevoğlu, Mete Ertekin ve İhsan Ata Yavuz çalıştırır.

Yusuf Aslan da bu sırada, Ertuğrul Kürkçü, Koray Doğan, İbrahim Niyazioğlu, Ali Artun, Tosun Tezcan ve diğer arkadaşlarıyla, gelir elde etmek amacıyla, Mimarlık Fakültesi'nin büyük iç avlusunun bir köşesini kafeterya haline getirir. Buraya espiyle, "Mim Pub" adı verilir. Diğer fakültelerden öğrencilerin de geldiği bu yerde müzik de çalınır.

Bira, sandviç türü şeylerin satıldığı Kafeteryada kullanılan buzdolabını Müfit ile Gülay Özdeş, evlerinden getirir.

Ertuğrul Kürkçü, bu konuda şunları anlatmıştır:

249

"Yusuf'la da ilk kez Sinan Cemgil'in evinde karşılaştım. Beraber Mimarlık Fakültesi'nde bir kantin işletelim diye işbirliği yaptık. Çünkü, gelirimiz yoktu. Sırf üç kuruş para kazanmak ve onları gerçek amaca uygun olarak biriktirmek için Yusuf, sırtında bira kasaları taşıyabilir, köfte satabilir ya da soygun yapabilirdi."

Köfte Elmek Satmaktan Banka Soymaya

"Dağcılar", gelir elde etmek amacıyla, ayrıca, hayvan yetiştiriciliği yapmakta istemiştir. Bu nedenle Türkay Çelen'den para alır. Amaç, alınan bu parayla hayvan yetiştirip, para kazanmaktır.

Sinan Cemgil ile Aydınal Altıntaş, nasıl hayvan yetiştirilir diye öğrenmek amacıyla, bir dönem Eskişehir Sanayi Odası Başkanı olan Mümtaz Zeytinoğlu'nun Eskişehir'deki çiftliğini yöneten Özer Sağnak'ın yanına gider.

Aydınal Altıntaş, daha sonra, hayvan almak için Kars'a gider, eski TİP II Başkanı Hayati Tuncer ile görüşür.

Fakat, 1970 Ağustos ile Kasım ayları arasında, tüm Türkiye

çapında kolera ve sığır vebası meydana gelir. "Dağcılar", kolera ve sığır vebası hastalığı nedeniyle, teşebbüs ettikleri bu işten vazgeçmek zorunda kalır.

Dağda yaşayabilmek amacıyla zorunlu ve gerekli malzemelerin sağlanacağı bir diğer yer de ODTÜ'dür.

"Dağcılar", ODTÜ Öğrenci Birliği'nin işlettiği kantin, Mimarlık ve Matematik bölümlerinin büfeleri ile ODTÜ'nin malzeme ambarlarından konserve, yiyecek, içecek maddeleri, mutfak eşyaları, giyim eşyaları alarak kamp yaptıkları bölgeye aktarır. ODTÜ Spor Kulübünün yakasında kırmızı-beyaz çizgileri olan siyah kazaklarını "Dağcılar"ın Ankara ve İstanbul'da bulunan ekibinin hemen hepsi giyer.

Ayrıca, şoförleri tehdit edilerek ODTÜ'nin otomobilleri de zaman zaman taşıma işlerinde kullanılır. Evlerde kullanmak amacıyla yurtlardan somya, battaniye gibi eşyalar alınır.

Deniz Gezmiş, birgün, Fahri Doğu, Ömer Balköse ve arkadaşlarının kaldığı, yurt odasına gelir, "Niye vermiyorsunuz ulan ateistler" diyerek, kullandıkları radyoyu alır gider.

Politik olarak farklı yöntemleri savunsalarda TİP'li arkadaşları da zaman zaman "Dağcılar'a yardımcı olur.

Sinan Cemgil, ODTÜ ve TİP'den arkadaşı olan Çağatay Anadolu'ya bir gün gider, şu istekte bulunur:

"Biliyorsun biz kır gerillası için hazırlık yapıyoruz. Dağda bize gerekli olan malzemeleri bazı yerlerde depoluyoruz. Bu malzemelerin Ankara'da bir kaç gün kalabileceği bir yere ihtiyacımız var. Kabul edersen birkaç gün senin evine getirebilir miyiz?"

"Silah saklayamam. Başka birşey getirmek istiyorsanız, getirin."

Bir gece, sabaha karşı 03.00 gibi kapının zili çalınır. Kapıyı açan Çağatay Anadolu, karşısında Hüseyin İnan ile birlikte tiftikten yapılmış papakları kafasına geçirmiş ve sadece gözleri görünen 3-4 kişi bulur. Anadolu'nun evine silah hariç, çuval çuval erzak, kundura tamir etmek için biz, örs, çekiç, yiyecek olarak konserveler, sağlık malzemeleri v.b. bırakan "Dağcılar", birkaç gün sonra gelip, bıraktıkları malzemeleri alır.

Sinan, Hüseyin ve Atilla Keskin, dağa gidecekleri zaman Çağatay Anadolu'ya uğrayarak, "Allaha ısmarladık" der.

Çağatay Anadolu, sanki bir daha hiç görüşemiyecemmiş gibi arkadaşlarına sarılır. Sinan,

"Yahu sen şimdiden bize ölmüş gözüyle bakıyorsun"

"Evet. Çünkü aradığınız gibi bir köylü bulamıyacaksınız. Siz, köylünün gözünde yabansınız. Köylü, asıl deneyleriyle biliyor ki, devlet çok güçlüdür ve hep ezilmemeyi öğrenmiştir. Bu nedenle ikili oynar. Siz ölmeye gidiyorsunuz."

Hüseyin, ayrıca, o dönem üsteğmen olan Alpaslan Batu'ya gider,

"Biz artık kır gerillası aşamasındayız. Dağa çıkıyoruz. Senden harita ve Erzurum papağı istiyoruz." der.

Alpaslan Batu,

"4 tane adam dağa çıkıp silah patlattımı bu iş olmaz. Bu işin eğitimini gördüm. Sizinle gerilla eylemlerinde yokum ama bazı konularda yardımcı olabilirim" der.

Alpaslan Batu, Oltu'da olan Düriye adlı teyzesine, "30 tane papak göndermesi" için haber gönderir. Gelen papaklar, Hüseyin İnan'a verilir.

Gelir sağlamak amacıyla, Mimarlık Fakültesi kantininde, yılbaşı akşamı bir balo düzenlenir. Baloya gelenlerin parkalarına ve bazı eşyalarına "dağda kullanmak amacıyla" el konulur.

Arif Şentek, bu olayı Sinan'a anlatır ve sorar,

"Sinan, rezil olduk. Bir daha böyle birşey yapamayız."

"Onların bu eşyalara ihtiyacı yok. Bizim ihtiyacımız var. Sossye-te bebelerinin parkaları da devrimci hareket için kullanılсын. Zaten, bir daha böyle birşey olmayacak."

"Dağcılar" Bankayı Soyduktan Sonra Doğruca ODTÜ'ye Gidiyor

İlhami Aras, bir arkadaşıyla, 11 Ocak 1971 Pazartesi günü, Tunalıhilmi Caddesinden geçerken Sinan Cemgil, Yusuf Aslan ve Deniz'i görür. Deniz Gezmiş ve arkadaşları da İlhami Aras'ı görür fakat görmemezlikten gelerek selam vermez. (1)

Sinan Cemgil, Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan, aynı gün açılmış olan Türkiye İş Bankası Emek Şubesi'ni saat 16.15'te soyar.

Vezneden 124 bin lira alan "Dağcılar", otomobille doğrudan ODTÜ'ye gelir hatta bir ara kantine bile gider.

Mahir Sayın, Deniz Gezmiş ve arkadaşları ile kantinde karşılaşır.

CHP Eski Kayseri Milletvekili Mehmet Göker'in eşi avukat Le-man Göker'e ait Pontiac marka çalınmış otomobil, saat 22.00'de ODTÜ'nün ısı santrali önünde bulunur.

Ankara Emniyet Müdürlüğü ekipleri, Sinan ve arkadaşlarını yakalamak için ODTÜ'de arama yaparken "Dağcılar", ODTÜ'den yürüyerek edebiyatçı Hikmet Dizdaroğlu'nun kızı Olca Altınay'ın Turgut Reis Caddesindeki evine gider.

Olca Altınay'ın evinde kalmanın sakıncalı olacağı düşünülmesi üzerine Sinan, Mimarlık Fakültesinden ayrılmış ve bir dönem Amerikan Haberler Merkezinde çalışmış arkadaşı Grafik Ressamı Kor Koçalak'ın yardımıyla, yine bir dönem Amerikan Haberler Merkezinde çalışmış Sevim Onursal'ın evine gider.

"Bu Soygun Alalade Bir Banka Soygunu Değildir.

Şehir Gerillasının Başlangıç Noktasıdır

Ülkü Ocakları Birliği Başkanı Ramiz Ongun, bir bildiri yayınlarak, "Soygun günü Rektör Prof. Erdal İnönü, Deniz Gezmiş'in kaldığı 1. Blok 201 Nolu odaya giderek görüşme yaptığını" iddia eder.

Prof. İnönü, bu konuda şunları açıklar:

"Bir gün, bir öğrenci gördüklerini ve bulunduğu yerden çıkmadığını söylediler. Gittim, kim olduğunu sordum, 'Deniz Gezmiş' dedi. 'Ne arıyorsun burada' diye sordum. Oradan çıkmasını istedim ve çıktı gitti. Bir kez orada gördüm kendisini."

Gazeteci Cüneyt Arcayürek, bu konuda şunları yazmıştır:

"İktidara göre, ODTÜ'nün başında bulunan Rektör Erdal İnönü, 'yetersiz ve öğrencilerle muvazalı'... Ülkü Ocakları Erdal İnönü'nün, üniversite 'sol öğrenci liderleri' ile toplantı yaptığını açıklıyor."(1)

Ankara Emniyet Müdür İbrahim Ural, banka soygunu hakkın-da, özette şu değerlendirmeyi yapar:

“Bu soygun alalade bir banka soygunu değildir. Şehir gerillası-nın başlangıç noktasıdır. Önümüzdeki günlerde benzeri olaylar ve adam kaçırma hadiseleri beklenmelidir. Bu, bence sanıkların bir banka soygununu nasıl yapılacağı konusunda halkı bilinçlendirmek gayesi güttüklerini ortaya koymaktadır. Soygunu maskesiz yapan gençler, teşhis edilmeyi, olayların alevlenmesi yönünden bilhassa istemişlerdir.”

Sinan da Aranmaya Başlanıyor

Ankara Sanat Tiyatrosu(AST)'nın sahibi Bülent Akkurt'un, Özkanlar Mağazasına 2.685 liralık borcu vardır. Bülent Akkurt, borcunu zamanında ödemeyince, Özkanlar Mağazası'nın avukatı Avukat Mehmet Karaçalı, borcun karşılığı olarak hacize başvurur.

Avukat Karaçalı, yanına icra memuru Nihat Aksoy, polis me-muru Cemal Şeker ve çilingir Recep Başaran'ı alarak, 16 Ocak 1971 Cumartesi günü, saat 14.00'te Kavaklıdere'de bulunan İl-bank C Blok, 6. kat, 64 numaralı eve haciz için gelir.

Kapı ziline çalınmasına rağmen ses çıkmayınca apartmanın kapıcısı Dursun Kayıkçı bulunur. Kapıcı Kayıkçı, apartman dairesi-nin Sevim Onursal tarafından satın alındığını, Onursal'ın da (E) Blok 13 numarada oturan kız kardeşinin yanında olduğunu söyler.

Bunun üzerine (E) Blok 13 numaralı daireye gidilir ve Berrin ve Zerrin adında iki kızı olan Sevim Onursal orada bulunur.

Sevim Onursal ile haciz için gelenler, hep birlikte, C Blok 64 numaralı daireye gider. Sevim Onursal, eve geldikten sonra içeri girer ve kapıyı kapar. Aradan 20 dakika geçtiği halde kapının açıl-madığını gören memurlar, kapıyı zorlar. Sevim Onursal, bir süre sonra elinde bir takım kağıtlarla dışarı çıkarak, evin kendisine ait olduğunu ispatlamaya çalışır. Fakat, memurlar, bunun yeterli olma-dığını belirterek içeri girip evdeki eşyaları haczedeceğini bildirir. Memurlar, içeri girer. Odalardan birine girildiği zaman iki kişinin yataklar üzerinde oturduğu görülür.

Polis memuru Cemal Şeker, evde bulunanların durumunu şüp-

heli görür ve yardım istemek için telefon etmek ister. Bunun üzerine Deniz, Sinan, Yusuf, Hüseyin ve arkadaşları, haciz için gelen kişileri silahla bağlayarak evden ayırır. Polis memurunun silahı olmasına rağmen alınmaz.

“Dağcılar”, bu evden ayrıldıktan sonra, Sevim Onursal ile Kor Koçalak’ın arkadaşı Sibel Ay’ın evine gider.

Bu arada, Sevim Onursal’ın kız kardeşi Gülay Damlacı’yı bulup, sorguya çeken Ankara Emniyet Müdürlüğü. 18 Ocak 1971 Pazartesi günü bir açıklama yapar. Yapılan açıklamada Sinan ile Doktor Altuğ Altınay’ın eşi ve Edebiyaçı Hikmet Dizdaroğlu’nun kızı olan Olca Altınay isimli bayanın arandığı bildirilir.

Bu sırada Stajyer Avukatlık yapan Şirin Cemgil, 19 Ocak 1971 Salı günü, şu açıklamayı yapar:

“Sinan Cemgil, bir anket için Anadolu’ya gitti. Şu anda Diyarbakır taraflarında olabilir”

Arif Şentek’in söylediğine göre, “Şirin Cemgil, Sinan’ın imzasını taşıyan ve ODTÜ’den bir sömestr izin isteyen bir dilekçeyi, bildiği öğretim üyeleri ve tanıdığı arkadaşları aracılığıyla işleme koydurmak istedi. Fakat, Sinan arandığı için yerine getirilmesi imkansız bir istek olduğu için yerine getirilmez.”

Evden Eve Gitmelerde Subay Elbisesi Giyiliyor

Banka soygunu nedeniyle arananlar, sık sık ev değiştirir ve zaman zaman gidip yine ODTÜ yurtlarında kalmaya devam eder.

Sinan, Deniz ve Yusuf, Emek’te bir arkadaşlarının evine gider. Fakat burada fazla kalamazlar. Yeni bir ev bulmaları gerekmektedir.

Hasan Ataol, Sarp Kuray’a gider, “Bize bir ev lazım” der. Kuray, “Tamam” diyerek askeri Tıp öğrencisi Yakup Hindistan’ın Emek Mahallesinde kaldığı eve götürür.

Sinan, Deniz ve Yusuf, Sarp Kuray’ın bulduğu eve gelir.

Sohbet sırasında Sarp Kuray, Sinan’a, “Senin birikimlerin Hüseyin İnân’ın çizgisine denk düşmüyor” dediğinde, Sinan, Hikmet Kıvılcımlı’yı kastederek, “Sen de Doktorcusun. İşçi sınıfı söylemlerin var. Sen niye yardım ediyorsun” diye sorar.

Sarp Kurap, “Ben Deniz’e yardım ediyorum” diye karşılık verir.

Bu dönem yapılan bir yürüyüşte, Sarp Kuray ve arkadaşları, “Deniz Gezmiş canımız, feda olsun kanımız” diye slogan atar. TDGF Genel Başkanı Ertuğrul Kürkçü, “Sarp Kuray’a, “Kafadan slogan uydurmayın. Söylenen bu slogan Dev-Genç’in merkezi sloganı değildir” diyerek tepkide bulunur.

“Halk Ordusu” askeri tıbbiyelilerin daha önce yayınladıkları bildirilerde kullandıkları bir sıfattır.

Deniz, evlerinde kaldığı askeri tıbbiye öğrencisi Erkan Dirik’e,

“Halk Kurtuluş Ordusu sıfatını biz kullanabilir miyiz?” diye sorar.

Yapılan sohbetlerden sonra, herhangi bir saldırı olasılığına karşı Sinan, Deniz ve Yusuf’un kaldığı evin bir kaç ev ötesinde başka bir evde Sarp Kuray, Ruhi Koç, Ahmet Bozkurt ve Hasan Ataol silahla sabaha kadar tetikte bekler.

Hasan Ataol, askeri tıbbiye öğrencilerinin evinde kalan Sinan, Deniz ve Yusuf’u, ertesi gün alır ve Murat Kaçar isimli bir arkadaşının evine emrivaki olarak götürür. Burada bir gün kalan Sinan, Deniz ve Yusuf, Çankaya’da başka bir eve götürülür.

Evden eve götürmeler sırasında Sinan, Deniz ve Yusuf, genellikle subay elbiseleri giyer. Subay elbiselerini iki valizle Deniz Askeri öğrenci olan Hasan Ataol, götürür, Sinan, Deniz ve Yusuf’a verir. Ataol, elbiseleri götüreceği yerin adresini de Demirtepe Sümer Sokak, Venüs Apt. 13 nolu dairede bulunan, “Sosyalist Gazetesi”ne giderek, Sarp Kuray’dan öğrenir.

Deniz, Sarp Kuray’ın deniz teğmeni elbisesini, Sinan havacı subay elbisesi, Yusuf Arslan karacı subay elbisesi giyer.

Bu dönem, aranmayan Hüseyin İnan da, zaman zaman SBF’nin, zaman zaman ODTÜ’nün yurtlarında kalır.

“Dağcılar”a Öneri Geliyor

Banka soygunundan sonra yaşayan bir efsaneye dönüşen Deniz, silahlı mücadele anlayışının romantizmine kapılmış arayış içindeki gençler tarafından bir ilgi, bir çekim, bir güç merkezi haline

gelir. Bu nedenle, farklı siyasi hareketlerin temsilcileri, siyasi bir güç olarak hissettikleri, "Dağcılar"la görüşmenin zorunlu olduğunu kabul eder.

"Kurtuluş" grubunun liderlerinden Mahir Çayan, Münir Ramazan Aktolga, Hasan Yusuf Küpeli, ODTÜ'ne giderek Deniz, Hüseyin ve Yusuf ile 201-202'de bir görüşme yapar. "Kurtuluş" grubu, "Dağcılar"a, "Birlikte hareket edelim" önerisini yapar. Fakat "Dağcılar", güvenmedikleri için "Kurtuluş" grubunun bu önerisini reddeder.

Daha önce, SBF'de yapılan bir açık oturumda Mahir Çayan konuşurken Yusuf Arslan ile İlhami Aras, anfinin arka sıralarında bir taraftan konuşmacıları dinlemekte, bir taraftan da volta atmaktadır.

Mahir Çayan konuştuğu sıra İlhami Aras, Yusuf Arslan'a.

"Biz şehirlerden siz kırlardan gelin bu işi birlikte yapalım" der.

Yusuf da,

"Mahir, sizi kandırıyor. Siz, hiçbirşey yapamazsınız" cevabını verir.

256

Ayrıca, Sarp Kuray ve çevresinden, Hasan Ataol aracılığıyla Hüseyin'e, "görüşelim" çağrısı yapılır. Hasan Ataol, Hüseyin'i görüşülecek eve götürür. Görüşmede, "Birlikte hareket edelim" teklifi yapılır. Fakat, mücadelenin kırdı verileceğine inanmış ve bu strateji doğrultusunda planlarını, örgütlenmesini, hazırlıklarını yapmış olan Hüseyin, bu teklifi de kabul etmez.

Patlamayı Türk Halk Kurtuluş Örgütü Üslenir

İrfan Uçar, 19 Ocak 1971 Salı günü, öğleden sonra ODTÜ'ye giderek, Rektör Prof. Erdal İnönü'ye, "derslere devam edip edemeyeceğini" sorar. Arandığı için, emniyet görevlileri İrfan Uçar'ı yakalamak ister. Fakat, İrfan Uçar, kargaşalıktan yararlanarak kaçır.

Bu sırada ODTÜ'de olan Deniz de, okul ve yurtların aranacağını düşünerek, ODTÜ'den ayrılır.

Bu sırada, aralarında Fahri Doğu ve Ali Artun'un da bulunduğu bir kısım öğrenci lideri, yurt müdürleri odasının birinde, "Yurtlar arandığında ne yapılacak?" diye bir toplantı yapar.

Toplantıyı ODTÜ SFK Başkanı Ali Artun, yürütmektedir. Artun,

"Arkadaşlar, durumu biliyorsunuz. Herkes ne düşündüğünü açıkca söylesin" der.

Toplantının yapıldığını haber alan ve ODTÜ'ni "Kurtarılmış bir bölge" gibi gören Hüseyin İnan, bu sırada içeri girer, özetle şunları söyler:

"Eğer üniversiteyi aramaya kalkarlarsa bu bizim özgürlük ve egemenliğimizi ihlal demektir. Devrimciyim, militanım diyen herkes, beline silahını taksın?. Gidelim burayı aramaya gelen asker, polis kimse onları teker teker enterne edip silahlarını alalım."

Daha kimse düşüncelerini söylememiştir. Hüseyin İnan'ın söylediklerine Artun, karşı çıkar:

"Böyle birşey olamaz." der.

Halk savaşı teorisini savunan ve bu konuda hazırlıklar yapan, ayrıca, silah ihtiyacı olduğu için böyle bir öneri getiren Hüseyin:

"Militansan yaparsın." diyerek tepkisini dile getirir.

Toplantıda bulunanlardan birisi,

"Dümbük." diye, bağırır.

Toplantı yeri bir anda karışır. Araya girenler tarafından olay yatıştırılır.

20 Ocak 1971 Çarşamba günü sabahı, ODTÜ'de genel bir forum düzenlenir. Forum katılan öğrenciler, süresiz boykot kararı alır.

Forumdan sonra toplu halde Rektörlüğün önüne gelen öğrenciler, gösteri yapar ve forum kararını ODTÜ Rektörü Prof. Erdal İnönü'ye bildirir.

Bunun üzerine Akademik Konsey derhal toplantıya çağılır. Akademik Konsey, toplantı yaparken dışarıda da öğrenciler, motolof kokteyli, dinamit ve tabanca patlatır. Akademik Konsey, kısa süren toplantısında, üniversiteyi süresiz olarak kapatma kararı alır.

Fakat öğrenciler, "Okul tatil deyken bile yurtlar açıktı ve isteyen öğrenci kalabilir." diyerek, yurtları boşaltmaz.

21 Ocak Perşembe günü, yazılı bir açıklama yapan Şirin Çemgil,

"Bugüne kadar 100 kadar devrimcinin evi basılarak arandı. İktidar, bu vesileyle devrimci avına çıkmıştır" der. (1)

22 Ocak Cuma günü Ankara Emniyet Müdürlüğü ekipleri, soygun olayı dolayısıyla Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinden Pervin Tan, Nermin Tan ve Gülay Duran isimli üç öğrenci kızın bilgilerine başvurur.

25 Ocak 1971 Pazartesi günü, saat 19.50 sıralarında, Tuslog ve PX binalarının bulunduğu Esentepe civarında bir patlama olur. Patlamadan 20 dakika sonra, gazeteleri telefonla arayan bir kişi, "Türk Halk Kurtuluş Örgütü, Esentepe Tuslog binasına bir ihtar patlaması yaptırmıştır" açıklamasını yapar.

Telefon açan kişilerin THKO'lular olup olmadıkları belli olmamıştır. Ama, bu dönem, İstanbul'da birçok patlamayı Oktay Kaynak ile Zeki Erginbay gerçekleştirmektedir.

"Ölürüz Bu Uğurda"

Kavaklıdere'de İlkbank Kooperatifinin A, B ve C olarak 8'er, 9'ar kattan oluşan 3 blok apartman vardır.

Bunlardan B bloku, Kuşulu Park ile Çekoslovak Konsoloslugu arasındadır. TİP Senatörü Fatma Hikmet İşmen de, bu kooperatifin B blokunun en üst katında oturmaktadır.

Bu olayların yaşandığı bir gün Fatma Hikmet İşmen, bazı konuları konuşmak amacıyla Sinan'ı evine yemeğe davet eder. Sinan da daveti kabul ederek, İşmen'in evine gelir.

Fatma Hanım, sohbetin rahat, güzel geçmesi amacıyla yemek masasını Ankara'yı kuş bakışı gören evin balkonunda hazırlar. Sinan, eve gelir. Gece güzel başlar. Ankara ıslık ıslıdır. Bir taraftan yemek yenir, bir taraftan Sinan'ın okulundan, ülkenin durumundan daha önce yaşanmış olaylardan konuşulur. Fatma Hanım,

"Ülke ne hale geldi. TİP ne kadar güzel fikirlerle yürüyor. Buna rağmen neler türedi. Sinan, sen çok akıllı bir çocuksun. Seni liseden beri tanıyorum. Bugünler kritik günler. Bunu sen de biliyorsun. Sizin yaptıklarınızı izliyorum. Bazı hazırlıklar yaptığınız herkes tarafından biliniyor. Birileri, sizin peşinize adamlar takacaklar. Sonuçta başınıza çok kötü şeyler gelebilir" diyerek, düşüncelerini dile getirir.

Sohbetin böyle bir yöne kaymasından sıkılan Sinan,

“-Bazı arkadaşlarımızı bu nedenle kaybettik.”

“-Genç olmadığım için senin gibi düşünemiyorum. Ama meseleleri biliyorum. Ayrıca, başınıza gelebilecek çok kötü şeyleri de biliyorum. “

“-Başımıza gelecekleri biz de biliyoruz.”

“-Peki! Bile bile nasıl gidiyorsun. Ölmeye mi gidiyorsun? Başına bu gelecek çünkü.”

“-Ölmek için gitmiyoruz ki!”

“-Ama yanlış yapıyorsun. Boşu boşuna ortaya atılmaktansa en mühim fırsatı beklemek diye bir kural vardır.”

“-Boşu boşuna atılmadık. “

“-Sana, boşu boşuna atılıyorsun demiyorum. Fikir olarak söylüyorum. Birşey yaparken, herhangi bir adım atılırken, eğer oraya gittiğinde öldürüleceğini biliyorsan, gitmezsin.”

“-Peki, sizce ne yapmalıyım?”

“-Ne olacak durup beklersin. Mecbur musun bunu şu ayın bilmem kaçında yapmaya. Koşulların oluşmasını bekle. O zaman yap bu işi. Bu öyle çabucak yapılacak bir iş değilki. Bir anda düşünmeye bas olmuyor ki. Gideceğin yerdeki kişilere kendini, fikirlerini kabul ettireceksin. Ayrıca gördüğüme göre gideceğiniz yerlerde hazırlıklar var. Size çelme takacaklar bir çeşit. “

“-Takabilirler. Sadece gideceğimiz yerde değil, baştan beri burada da takmadılar mı”

“-Sinan, yazık! Anneni, babanı düşün. Göre göre ölüne gidilir mi?”

“-Gerekirse, neden gidilmesin.”

“-O zaman çok yanlış düşünüyorsun. Gidilmez. Sen eğer birşey yapmak istiyorsan, o şeyi yapmak için neler yapılması gerekiyorsa onu yapmalısın. Eğer şimdi beklemen gerekiyorsa beklersin, iki ay sonra gidersin.”

Sinan, Fatma Hikmet Hanımın bu konuşmaları karşısında,

“-Hikmet Hanım, bunları konuşmazsak iyi olur.” diyerek, böyle bir konuşmayı sürdürmek istemediğini vurgular.

Hikmet Hanım da,

"Peki konuşmayalım. Hadi şerefe" diyerek, ev sahibi olarak havayı yumuşatmak amacıyla, şarap kadehini havaya kaldırır. Sınan ile Fatma Hanım, böyle bir sohbet ve yemek sonrasında ayrılırlar. Bu onların son görüşmeleridir.

"Bundan Sonra Yaşayacağımı Bugüne Kadar Yaşadığıma Sayın"

Hüseyin İnan, ODTÜ'de eğitim görürken sadece Hazırlık Sınıfı'nın ilk ve ikinci yarı yıl tatillerinde eve gider. Ondan sonra bir daha eve uğramaz.

Hüseyin, Hazırlık Sınıfı'nın bitiminde Sanz'a gider. Annesi Selver Hanım, bir gün, biraz daha yün katarak Hüseyin'in yattığı yorganı uzatmaya çalışmaktadır. Hüseyin İnan, bunu görünce sorar:

"-Anne, ne yapıyorsun?"

"-Oğlum, yorganın kısadır. Biraz daha yün ilave ediyorum ki, rahat edesin"

"-Anne, benim için yorgan hazırlama. Bu yorganın altında ya yatarım ya yatmam."

Birinci sınıfa başladıktan sonra Hüseyin'in Sanz'a bu son gelişidir.

Baba Hıdır İnan, birinci sınıfın ilk yarı yıl tatilinde Hüseyin Sarız'a eve gelmeyince kalkar Ankara'ya gider, oğlu Hüseyin'i bulur ve sorar:

"-Niye eve gelmedin?"

"-Bu kışta eve gelip ne yapacağım? Hem ders çalışıyorum hem de bazı arkadaşlarla İstanbul'a ve başka yerlere gidiyorum."

Hıdır Bey, oğlunun herhalde bir bildiği vardır ki gelmiyor diyerek üzerinde durmaz.

Diyarbakır Cezaevinden serbest bırakılmasından sonra da uzunca bir süre eve gelmeyince kalkar ODTÜ'ye gider, Hüseyin'i bulur:

"-Cezaevinde yattın. O kadar süre geçti. Serbest bırakıldın. Niye eve gelmiyorsun? Hepimiz çok merak içindeyiz. Bütün bu olaylardan sonra eve gel hiç olmazsa annen seni bir görsün."

"-Rahatsız edilmemeniz için eve gelmiyorum. Bizim girdiğimiz dava er veya geç bizim karşımıza en ağır şekilde çıkacak. Ömrüm ne zaman sona erer bilmiyorum. Kimse de kestiremez. Bundan sonra yaşayacağımı bugüne kadar yaşadığıma sayın ve beni bugünden itibaren unutun."

Bu konuşmadan sonra Hüseyin, yine eve gitmez. Baba ile oğulun bundan sonra görüşmeleri, Hüseyin'in yakalanmasından sonra olur.

"Emperyalizme ve Sömürü Düzenine Karşı Mücadele Ateşini Söndürmeyen Gençlerden Birinin Babası Olarak Övünç Duyuyorum"

"Dağcılar"ın yaptığı eylemler, toplumun her kesiminde farklı tepkilere yolaçar. Olayda ismi geçen ailelerinin tepkisi de değişik olur.

Adnan Cemgil, Cemil Gezmiş ve Beşir Aslan, 13 Şubat 1971 günü bu konuda açıklama yapar.

Cemil Gezmiş, yaptığı açıklamada şunları söyler:

261

"İlk günlerin heyecanı içinde oğlumun teslim olmasını istemiştım. Şimdi anlıyorum ki, işin içinde başka işler var. Elimde güçlü deliller var. Zamanı gelince bunları açıklayacağım. Olay polisiye olmaktan çıkıp, politik nitelik kazandı. Polis, Deniz için, 'Elimize geçerse, çiğ-çiğ yiyeceğiz' demiş. Bu beylere hatırlatmak isterim. Her kuşun eti yenmez. Bazılarının, midelere oturur. Deniz Gezmiş de kendisine tertip hazırlayanların midesine oturacaktır. Olaylar ters geliyor. Hükümet bakalım bu işi nasıl bağlayacak."

Beşir Aslan ise, "Polisler, Yusuf'umu yakalarsa yapmadığı bir çok suçu da kendisine yükleyecektir" der.

Adnan Cemgil de şu açıklamayı yapar:

"Anayasa dışı davranışlarıyla, her gün biraz daha meşruluklarını kaybedenler, emperyalizme ve sömürü düzenine karşı mücadele ateşini söndürmeyen ve bu savaşın ön safında dövüşen gençlerden birinin babası olarak övünç duyuyorum. Banka soygunları bir tertiptir. CIA'nın uyguladığı bir metottur."

Soygundan Elde Edilen Paralar Dağa Gönderiliyor

“Dağcılar” için esas amaç kır gerillasıdır. Ama, banka soygunu, “Dağcılar” hakkında büyük bir propagandanın doğmasına yolaçar.

Şehirde yaptıkları eylemler sonucunda hem önemli bir gelir, hem de önemli bir propaganda meydana gelmesi nedeniyle, “Dağcılar”, bir grubun şehirde kalmasına karar verir.

“Dağcılar” hakkında yapılan yayınlar nedeniyle ortaya çıkan propaganda sonunda bir çok genç, kendiliğinden, bir kısmı da zorunluluktan “Dağcılar”a katılır.

Bu sırada, Mehmet Zihni Çetiner, Süleyman Aslan, Fikret Babuş, Kemal Aykaç ve Engin Mert de, karşı-darbe olursa hazırlıksız yakalanmıyalım diye dağlara çıkmaya karar verir.

Taşkın Tanıman, beş kişilik ekibi, Yılmaz Güney’in otomobiliyle, Andırın ilçesine yakın bir dağ kenarına götürerek bırakır. Beş kişinin, 4 Ocak 1971 günü başlayan girişimi, köylülerin ihbarı üzerine iki gün sonra yakalanmasıyla sona erer.

11 Ocak 1971 Pazartesi günü İş bankası soygunundan elde edilen para, soygun günü gecesi Hüseyin İnân tarafından İsmet Hüsrevoğlu’nun evine götürülerek orada saklanır.

Hüseyin İnân ve arkadaşları, zaman zaman, İsmet ve Necmiye Hüsrevoğlu’nun SBF yurduna ikiyüz metre uzaklıktaki Cebeci, Oba Sokak, Oba Apartmanı 3. katında bulunan evlerinde kalır.

İsmet Hüsrevoğlu’nun annesi Beriye Hanım, evlerinde kalan gençlerin başlarına birşey gelmemesi için şüphe çekmemek amacıyla yiyecek ve içecek maddelerini değişik semtlerden alır.

Alınan malzemeler çok ihtiyatlı kullanılır. Hasan Ataol, bir gün Hüseyin İnân ile Gülay Özdeş’in olduğu bir zamanda eve gelir.

Hüseyin İnân, sucuklu yumurta yapmaktadır. Ataol’a,

“Aç mısın?”, diye sorulur.

“Açım”, diyen Ataol’a yaptığı yemeğin hepsini yediren Hüseyin, o gece aç yatar.

İsmet Hüsrevoğlu’nun evinde saklanan paranın bir kısmı, daha sonra, yine Hüseyin İnân tarafından alınarak Recep Sakın’a verilir.

Para, Recep Sakın tarafından Malatya’ya götürülerek, Teslim Töre’ye verilir. Töre’ye gönderilen bu parayla silah alınır.

Bu sıra, "Dağcılar"dan Mustafa Yalçiner, Malatya'ya gittikten sonra, dağdaki organizasyonu yürütmekte, her türlü hazırlığı yapmak için çaba sarfetmektedir.

Dağa aktarılan malzemeler uygun bulunan yerlere taşınarak saklanmaktadır. Malzemeleri sırtlarında taşıyan gurup, yoldan karşı karşıya geçerken bir arabanın far ışığına yakalanır. Bölgede bulunanlar, ihbar ediliriz kaygısıyla bir süre başka yerlere gitmeye karar verir.

Kenan Rıfkı Ertuğrul, Teoman Ermete, Kadir Manga geçici bir süre kalmak amacıyla Elazığ'a gider. Burada, kendilerine katılan İsmail Öztürk ile Tunceli'ye gitmeye karar verilir.

19 Ocak 1971 Salı günü, Pertek ilçesine bağlı Pınarlar Bucığı Böğürtlen Köyü'ne uğranır. Üzerlerinde silah bulunduğu ihbarı üzerine, "Dağcılar" jandarma tarafından takip edilmeye başlanır.

Kenan Rıfkı Ertuğrul, Teoman Ermete, Ahmet Cem Fıratlı, Kadir Manga ve İsmail Yılmaz, 23 Ocak 1971 Cumartesi günü, Hozat'ta yakalanır.

Kenan Rıfkı Ertuğrul, 1 adet Belçika yapısı tabanca, 19 mermi, 500 gr. kaçak tütün, Nazım Hikmet'in 2 adet şiir kitabı ve İstanbul'da birisini yaralama suçundan hakkında gıyabi tutuklama olduğu nedeniyle tevkif edilir, diğerleri serbest bırakılır.

Bu sırada, Alpaslan Özdoğan ile Osman Tayfun Mater, İstanbul'a gelir.

Banka soygunundan elde edilen paranın bir kısmıyla, "Dağcılar", kaçakçılardan silah alır. Hamit Necmettin Yazıcı, kaçakçılardan aldığı bir kısım silahı Hüseyin İnan'a gönderir.

1971 Şubat ayına kadar Besni'de kalan Ahmet Tuncer Sümer ile Semih Orcan, Ankara'dan gelen Kadir Manga tarafından Malatya'ya götürülür. Malatya'da ilk önce Mustafa Akdeniz, daha sonra da Teslim Töre'nin evinde kalan Ahmet Tuncer Sümer, Semih Orcan ve Kadir Manga, buradan da arkadaşlarının bulunduğu Güvercinlik Mağarası'na götürülür.

**Türkiye'de İlk Amerikalı Kaçanıyor,
Kennedy Anıtı Dinamitleniyor**

Dağda kır gerillacılığı yapmak için para ve silaha ihtiyaç vardır.

Bu nedenle Ankara ve İstanbul'da birer banka soyulmuştur. Sağlanan paranın bir kısmı dağa aktanlararak bir miktar silah alınır fakat yeterli bulunmaz.

"Dağcılar", bu nedenle satış mağazası, Amerikan okulu ve bazı Amerikan kuruluşları ile malzeme depolarının bulunduğu Balgat'taki ABD üssünü basımayı kararlaştırır.

Ocak ayının sonlarına doğru Hüseyin İnan, Yusuf Arslan, Osman Arkış, Deniz Gezmiş, Mustafa Yalçın, üsse gider. O gün her taraf karla kaplıdır. "Dağcılar", üssün girişindeki tel örgüleri kesmeye girişir. Fakat hava çok soğuk olduğu için o gün eylem gerçekleşmez.

14 Şubat 1971 Pazar günü akşamı, eylem tekrarlanır.

202 nolu odada biraraya gelen Hüseyin İnan, Deniz Gezmiş, Sinan Cemgil, Recep Sakın, Alpaslan Özdoğan, Balgat Amerikan üssünün yanında buluşmaya karar verir.

Koray Doğan, Recep Sakın ile Alpaslan Özdoğan'ı otomobille tesisin yanına belirlenen saatte götürür, bırakır.

Balgat eylemine katılanlardan birinin de Sarp Kuray olduğu iddia edilir.

Balgat Amerikan üssünün yanında 7 kişi buluştuğunda, saat, sabaha karşı 03.00 civarıdır.

Hüseyin İnan, Recep Sakın'a, "Sen, bundan sonra THKO'nun elemanısın" der.

Üsse giren ekipten Hüseyin ile Yusuf, silah deposu olarak düştükleri bir deponun kilidini demir testere ile kesmeye başlar. Kilidi kesen Hüseyin İnan ile Yusuf Arslan, depodan içeri girer. Fakat depo boya doludur.

Başka bir depoda askeri malzemeler bulabiliriz amacıyla araştırma yapan "Dağcılar", bir kulube önünde duran Chevrolet marka arkası açık bir kamyonete rastlar. Kamyonete yaklaşan Deniz ile Yusuf, silahlarını, arabanın koltuğunda uyuyan bir adamın kafasına dayar. Diğerleri de gelir. Yusuf, direksiyona geçer. Rehini aldıkları Teksaslı Çavuş Jimmy Ray Finley'i üsdeki silah ve malzemelerin yerini söylemesi konusunda sorguya çekilir. Finley'in söylediğine göre, üsdeki silah ve malzemeler başka bir yere taşınmıştır.

Bunun üzerine çavuş Finley'i de yanlarına alan "Dağcılar", üsden ayrılmaya karar verir. "Dağcılar", arabayla üssün kapısından çıkarken, kapıda nöbet bekleyen güvenlik görevlilerini silahlarıyla ateş yağmuruna tutar.

"Dağcılar", arabayla ara yoldan Bahçelievler son durağa, oradan da Konya yoluna çıkar. Fen Lisesi civarına geldiklerinde Yusuf ile Hüseyin'in dışında herkes arabadan iner. Hüseyin ile Yusuf, Finley'in arabasını terketmek amacıyla başka bir yöne doğru giderken, diğer "Dağcılar", gözü bağlı olan Finley'le ODTÜ'ye doğru yürümeye başlar.

Hüseyin ile Yusuf, arabayı Dikmen Keklikpınar mevkiinde bir yere şarampole yuvarladıktan sonra arkadaşlarına yetişir. Hep birlikte 1 saat kadar yürüdükten sonra ODTÜ'ndeki 201 nolu odalarına ulaşır.

Hüseyin ile Yusuf'un terkettiği ABD Hava Kuvvetlerine ait 69-1704 plakalı otomobil, emniyet mensupları tarafından ön tekerleklerinden biri patlak ve motoru çalışır vaziyette bulunur.

Kara Panterler Partisi

ODTÜ yurduna getirilen Finley gözleri bağlı olarak odadaki alt ranzaya oturtulur. Sabah olmak üzeredir.

Radyodan bozma yapılan telsizlerle polis telsizi sürekli dinlenmektedir.

Yusuf Arslan, telsizi eline alıp, "Tarzan Mustafa nasılsın?", diye bağırır.

Deniz, Çavuş Finley'in sorgusu hakkında şunları anlatmıştır:

"15-16 saat Amerikalıyı alıkoyduk. Kendisini ciddi olarak sorguya ben çıktım. Daha yolda kendisine seni bu akşam serbest bırakacağız, sakın gözlerini açma diye tembihte bulundum. O da bu tembihe uydu. Sorguda kendisine Amerikalıların Türkiye'ye gönderilişlerinin nitelikleri ve özelliklerinin neler olduğunu, Amerikan elçisinin kendilerine Türklerle ilişkileri ne şekilde olacağı hakkında ne gibi bir telkinde bulunduğunu sordum. Seçiliş ve nitelikleri sakladı. Elçi için ise Türklerle iyi geçinmelerini söylemiş olduklarını anlattı. Amerikan kumandanlarının kimler olduklarını, başlarında

Türk amir bulunup bulunmadığını, bir Türk makama karşı çalıştıkları yerlerde bir sorumluluklarının bulunup bulunmadığını sordum. Kumandanları hakkında bilgileri yalan söyledi. İkinci şikada cevap vermedi. Bunun üzerine kendisine Haydar Tunçkanat'ın 'İkili Anlaşmalar'la ilgili kitabından' tercüme ettim. Bunun üzerine kendisinin basit bir çavuş olduğunu, böyle işlerle uğraşmadığını söyledi."

Finley'in söylediğine göre, "Dağcılar", kendisini sorguya çekerken, "1966 yılında öğrenciler tarafından Amerika'da kurulan Kara Panterler Partisi ile kardeş olduklarını" söyler.

Akşam yurda bir otomobil getirilir. 17 saat rehin tuttıkları Finley'in cebine taksit parası koyduktan sonra gözleri bağlı olarak üniversite koridorlarından. öğrencilerin şaşkın bakışları arasından geçirerek otomobile bindiren Deniz ile Alpaslan, 15 Şubat 1971 Pazartesi günü Bahçelievler'e götürerek, saat 21.00 sıralarında serbest bırakır.

Finley'in serbest bırakıldığı saatlerde, ODTÜ bahçesinde Kennedy Parkı adıyla anılan ve ABD Cumhurbaşkanlarından John Fitzgerald Kennedy'ye ithaf edilmek üzere dikilen anıt, dinamitlenerek yerle bir edilir.

ODTÜ'de Futbol Maçı yapan "Dağcılar", Nihat Çokyüce'nin Otomobilinin Çalıyor, Alman Büyükelçisini Kaçırmak İstiyor

İş Bankası Emek Şubesini soyan beş soygununcunun arandığı sırada, tesadüfen sinemalarda, Peter Graves ile James Daly adlı oyuncuların rol aldığı, Don Taylor'un yönettiği ve Meksika ihtilalinin konu alan "Beş Kişilik Ordu" filmi oynamaktadır.

Çok popüler bir film olduğu için Ankara ve İstanbul'da hemen hemen bütün öğrenciler, bu filmi izler. Bu film, 3-5 kişilik gruplardan oluşan çetelere dinamit lokumu atma, yapma öğretimi verdiği iddiasıyla İstanbul Sansür Kurulu tarafından yasaklanır. Danıştay'ca gösterilme izni verilir.

Banka soygununu yapanlar, hiçbirşey olmamış gibi, ODTÜ stadyumunda futbol maçı yapar.

Hüseyin İnönü, kalecidir. Hasan Ataol ile Alpaslan Özdoğan, rakip takımların oyuncusudur.

Hasan Ataol, Alpaslan Özdoğan'a bir-iki çalım yaparak, bir gol atar.

Alpaslan Özdoğan, "Ulan sen beni nasıl geçersin" der ve belinden çıkarttığı silahı Hasan Ataol'un kafasına dayar.

ODTÜ'de geleneksel olarak her yıl "kış koşusu" yapılmaktadır. Yarışa katılan öğrenciler, yurdun önünde, hekemin başlama işaretini beklemektedir. Bu sırada, "paaat" diye tabanca sesini duyan atletler, koşmaya başlar. Fakat etraftaki kahkahalar ve hakemin, "durun, işarete ben vermedim" demesi ile atletler başlangıç yerine döner. Muzırlık olsun diye silahını ateşleyip, atletlerin erken koşuya başlamasına neden olan Deniz'dir.

27 Şubat 1971 Cumartesi günü, sabah saat 08.15 civarında ODTÜ Atölyeler Müdürü Nihat Çokyüce'nin kapı zili Sinan ile Hüseyin tarafından çalınır.

Kapıyı açan Nihat Çokyüce'yi silahla tehdit eden Sinan ile Hüseyin, Nihat Çokyüce'yi bağladıktan sonra otomobili alır ve Amaç Apartmanına gider.

THKO ekibi, Çokyüce'nin otomobilini Bahçelievler 8. cadde sonunda bulunan İş Bankasını soymak amacıyla almışlardır.

Ancak, telsizi dinlerken çalınan otomobilin polis tarafından haber alındığını öğrenen THKO ekibi, bu banka soygunundan vazgeçer.

"Dağcılar", siyasi amaçlarına uygun olarak hem örgütün adını duyurmak hem de para sorunlarını çözümleyebilmek amacıyla fidye karşılığında bazı yabancı diplomatları kaçırmak amacıyla araştırma yapar.

İlk önce Alman Büyükelçisini kaçırmak amacıyla istihbarat toplar ve plan yapılır. Bu nedenle kamuoyuna yayınlamak için bir bildiri metni hazırlanır. Fakat, "Dağcılar", bu planlarını gerçekleştirmez.

Daha sonra, Gölbaşı Ahlatlıbel ABD Radar Üssüne 4 ABD'li generalin 3 Mart 1971 Çarşamba gecesi saat 24.00'e doğru geleceği, 20 dakika kadar üsde kalıp dönecekleri haberi Hüseyin İnan'a gelir.

Sinan ile Hüseyin, bu haber üzerine, Radar Üssüne giden yol-

lan inceler ve Eskişehir yolu üzerinde ABD'lilerin arabasının önünü kesmek için kurulacak barikatın yerini saptar.

Radar üssüne giden yolun kenarına yan yana dizilmiş 3 metre yüksekliğinde büyük kablo makaraları vardır. "Dağcılar"ın geldikleri otomobil, bu kablo makaralarının arkasına gizlenecektir. Barikat ise, yolun kenarına dikenli tel çekmek için bırakılmış beton direklerle ve dikenli tellerle kurulacaktır. Kaçınılacak generaller için gerekli olan otomobil gündüzden hazırlanır.

4 ABD'Lİ Kaçınıyor

Deniz, Hüseyin, Yusuf, Sinan, Alpaslan Özdoğan ve Mete Ertekin, 3 Mart akşamı ODTÜ'nün 201 nolu odasında biraraya gelir. Hüseyin, "Herşey tamam. Hareket başlıyor" dedikten sonra, 5 arkadaş, 201 nolu odadan çıkarak, Eskişehir yoluna doğru yürümeye başlar.

Hepsi silahlı ve parkalıdır. Dağcılar, 1,5 saatlik yürüyüşten sonra ABD'lileri kaçıracakları Kepekli Boğazı'ndaki NATO'ya ait Bayrak Gazinosu'nun Ahlatlıbel Elektronik Taburu olan "Tuslog Detachment 18" üssünün bulunduğu yere ulaşır ve üssü ana caddeye bağlayan yolu dikenli tellerle sarılmış beton direkleri ile kapatarak, beklemeye başlar.

Bu arada üsdeki nöbet görevini saat 24.15'te tamamlayan ABD'li erler, bir otomobille üsden ayrılarak Ankara'ya gitmek üzere hareket eder. Otomobilin şoförü İsmail Okşak, üsden ana yola çıkmadan önce yolun direklerle kapatılmış olduğunu görür ve otomobili yavaşlatır.

ABD'li erleri taşıyan otomobilin yavaşladığını gören Mete Ertekin, gizlendiği direğin arkasından fırlar ve otomobile doğru eliyle dur işareti yapar. Deniz, Hüseyin, Sinan, Yusuf ve Alpaslan da barikatın arkasında koşarak gelir ve otomobilin çevresini kuşatır.

Mete Ertekin, otomobilin kapısını açarak, otomobildekilere, İngilizce, "Aşağıya inin" diye bağırır. Bu arada şoför, biraz çekıştirdikten sonra otomobilin kapısını kapatmayı başlar. Mete, bu kez, otomobilin açık olan kapı penceresinden şoförün koluna silahı dayayarak, İngilizce, "Kapıyı aç ve aşağı in" diye bağırır. Şoför, böyle bir durumda şaşkınlıkla sırtmaya başlar. Mete, bu duruma sinir-

lenerek, şoförün yanağına silahlı namlusunun ucuyla vurur ve yeniden, "Otomobilden aşağıya in" diye bağırır.

Durdurulan otomobilin içinde şoförle birlikte 5 kişi vardır. Deniz Gezmiş ve Yusuf Arslan, otomobilin diğer kapılarını tutar. İnen şoförün yerine Yusuf biner. Mete Ertekin, İngilizce olarak, "Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu adına tutuklandınız. Politik mahkum işlemi göreceksiniz. Buyruklara uyun. Yoksa kötü olur" der.

Diğer 4 kişi de iner. Hiç birisinde silah yoktur. Şoför, kendisine birşey yapılmaması için:

"-Abi bana birşey yapmayın, ben Türküm" der.

"-Baştan söylesene Türk olduğunu"

"-Biliyorsunuz sandım",

"-Nereden bilelim",

"-Ne yapacaksınız bana?",

"-Ne yapacağız? Bırakacağız".

Fakat esas şaşkınlık 4 general olarak istihbaratı gelen askerlerin 4 er olarak çıkmasıdır.

Deniz, Sinan, Yusuf ve Alpaslan, dört ABD'li eri, silahlarıyla dürterek, kablo makaralarının arkasında bulunan otomobile götürerek bindirir.

Hüseyin ile Mete de, ABD'li erlerin otomobilini alır. Amaçları, ABD'lilerin otomobiliyle giderek, ABD Sefaretini bombalamaktır. Şoförü ne yapacaklardır? Yanlarında götüremezler. Gece yarısı dağ başında bağlayıp bırakmak, şoförün yaşamı açısından tehlikeli.

Şoförün üsse üç dakikada gidebileceğini ve kendilerinin de bu süre içinde uzaklaşabileceklerini düşünerek, şoför İsmail Okşak'a, "Bak, arkadaşım, yapacağın tek hareket, doğru üsse dönmek. " denir ve şoför serbest bırakılır.

Yusuf ile Hüseyin'in Kullandıkları Otomobiller Çarpışıyor

Mete ile Hüseyin İnan, ABD'lilerin otomobiline biner. Direksiyona Mete, geçer. 4 ABD'li erin bulunduğu otomobile de Deniz, Sinan, Yusuf ve Alpaslan, biner. Direksiyona Yusuf geçer.

Hüseyin ve Mete'nin bulunduğu otomobil önde, Deniz, Sinan,

Yusuf, Alpaslan ve 4 ABD'li erin bulunduğu otomobil arkada Dikmen sırtlarından inmeye başlar. Otomobilin içindekiler, Meclis'in önündeki yoldan Aşağı Ayrancı Güvenlik Caddesinin bir ara sokağı olan Şair Nedim Sokak'ta bulunan Amaç Apartmanını No:1/3'deki eve gitmektedir.

Fakat bu sırada serbest bırakılan şoför İsmail Okşak, üsse gideceği yerde, aşağıdaki ana yola inmiş ve o sırada yolda seyretmekte olan trafik otomobillerini görerek, durdurmuş, başından geçen olayları anlatmış, ABD'lileri taşıyan otomobilleri tanıtan bilgileri vermiştir. Bu nedenle, iki trafik otomobili de, yakalamak amacıyla 5 THKO'lunun kullandığı iki otomobilin peşine takılmıştır.

Otomobillerin arasında birkaç dakikalık mesafe vardır. Kente giden yolda takip başlamıştır.

ABD'lilerin götürüleceği evi Yusuf'un kullandığı otomobilde Deniz, Hüseyin'in kullandığı otomobilde ise sadece Mete bilmektedir. O kaçma kovalamaca içerisinde Mete, sokakları karıştırıp, yola ters yönden girince, Yusuf'un kullandığı otomobille burun buruna gelir ve THKO'luların kullandığı iki otomobil çarpışır. Çarpışan iki otomobilde de hafif hasar meydana gelir.

Deniz, Sinan, Yusuf, Alpaslan ve 4 ABD'li er, Amaç Apartmanına doğru giderken, Hüseyin ile Mete, eylemlerini gerçekleştirmek hedefiyle ABD'lilerden gaspettikleri otomobille ABD Sefaretine doğru yeniden yola çıkar.

Mete, Yakalanıyor, Hüseyin, ODTÜ'ye Gidiyor

Mete Ertekin'in kullandığı ABD'lilere ait 68-3002 plakalı Ford marka steysin otomobil, saat 03.00 civarında Meclis bahçesi'nin güney duvarı arkasından Aşağı Ayrancı istikametine döndükten sonra Amaç Apartmanının bulunduğu sokak civarına geldiklerinde, Hüseyin, arkadan gelen otomobilin Mesnevi sokağına sapmaması gerekirken sapdığını ve peşlerinden geldiğini görünce, durdurarak, otomobilden iner.

Arkadan gelen otomobile doğru giden Hüseyin, "Niye peşimizden geliyorsunuz, niçin sokaktan sapmadınız?" diye bağırır. Aynı anda, emniyet mensupları da, otomobillerinden iner.

Otomobilden inenlerin arkadaşları değil, emniyet mensupları

olduğunu gören Hüseyin, kaçarak, kurtulur. Otomobili kullanan Mete Ertekin ise, yakalanır.

Arkadaşlarından ayrıldıktan sonra Deniz'lerin 4 ABD'li askerle bindiği 06-DK-829 palakalı lacivert Chevrolet otomobil, Şair Nedim, Rüyam ve Güz Sokaklarının kesiştiği Amaç Apartmanının önünde durduğunda, 4 Mart 1971 Perşembe günü sabahının ilk saatleridir.

Yusuf, ABD'lileri birer birer otomobilden indirir ve apartmanının zemin kat penceresinden birer birer içeri atlar.

4 ABD'li er, zemin katın penceresinden içeri sokulduktan sonra, holde bulunan bir gardrobun içine kapatılır. Aradan 5 dakika geçtikten sonra Deniz, elinde silahla gelir ve gardropta bulunan 4 ABD'li erin üzerinde bulunan evrakları alır.

Kaçıranlar, kaçırılanların general değil er olduğunu o zaman anlar.

Deniz, Sinan, Yusuf ve 4 ABD'li er, Amaç Apartmanına geldiklerinde Koray Doğan, oradadır. Amaç Apartmanındaki daireyi Koray Doğan, Bayındırlık Bakanlığı Plan ve Program Dairesi memurlarından Veysel Bilir'den tutmuştur.

Geceyi iki ABD'li er gardropta iki er de salonda geçirir. ABD'li erlere ilk gün hiçbir şey sorulmaz, sadece başlarında iki silahlı nöbetçi bırakılır. Ayrıca ABD'li erlere çok iyi bakılır ve günde üç öğün yemek ile meyve verilir.

4 Mart 1971 Perşembe günü sabaha karşı saat 03.00 civarında Hüseyin, ODTÜ'deki 202 nolu odaya gelir ve aralarında Recep Sakın'ın da bulunduğu "bekleme" görevi verilen arkadaşlarına olanları anlatır.

Sabaha doğru saat 04.00 civarında ODTÜ öğrencisi Koray Doğan 202 nolu odaya gelir. Koray, kaçırılan ABD'lilerin kimliklerini getirmiştir.

Hüseyin İnan, daktilonun başına oturur ve ABD'lilerin kaçırılması ile ilgili bildiriye yazar. Bildiri TRT'ye ve haber ajanslarına verilecektir.

Gülay Özdeş, hazırlanan bildiriye sabah saat 08.30'da Anadolu Ajansına götürerek, verir.

TRT'ye Türkan Sabuncu, gider. TRT İç Haberler servisinde Sabuncu tarafından getirilen zarf açıldığında içinden ABD'li erlerden Heavner'in kimlik kartı ile bildiri çıkar.

THA'ya ise Seyfi Alkan gider. Alkan'ın getirdiği zarfta ise Astsubay Çavuş Jimmy Sexton'un kimlik kartı ile bildiri vardır.

Bu sırada, Hüseyin, Mete Ertekin'in polise yerlerini söylemesinin muhtemel olduğunu düşünerek ODTÜ yurdundan ayrılarak SBF Yurduna gelir ve orada kalmaya başlar. Bu süre içinde kaldığı değişik odalardan dışarı hiç çıkmaz.

Bu arada polisler tarafından sorgusu yapılan Mete Ertekin, 4 ABD'li eri rehine alan kişilerin arasında Deniz, Hüseyin ve Yusuf'un olduğunu söyler.

Emekli bir subayın oğlu olan Mete Ertekin, verilen izinle, annesi Meliha Ertekin ile Ankara Emniyet Sarayında yarım saat görüşür. Mete Ertekin, ayrıca, avukatı ile de bir görüşme yapar.

Demirel : “Ne Kurtuluşuymuş?”,

Nixon: “Türkiye’ye Pazarlığa Girmesini Tavsiye Etmem”

Kaçırılma ve ultimatom-bildiri ile ilgili bilgiler, 4 Mart Perşembe günü sabahı saat 09.00'da Başbakan Süleyman Demirel'e İçişleri Bakanı Haldun Menteseoğlu ve Anadolu Ajansı (A.A.) Genel Müdürü Atilla Onuk tarafından bildirilir. Demirel, daha sonra, Devlet Bakanı Turhan Bilgin'i kabul ederek bir süre görüşür.

Başbakan, yaptığı görüşmelerden sonra beraberinde Milli Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu olduğu halde evinden çıkarken, gazetecilerin sorularını cevaplandırır.

Demirel, bildiri hakkında sorulan bir soruya şu yanıtı verir:

“Ne kurtuluşuymuş? Kimi kurtarıyorlarmış?”

ABD Başkanı Nixon, 4 Mart 1971 Perşembe günü gecesi, yaptığı basın toplantısında, bir gazetecinin sorusu üzerine, kaçırılan 4 Amerikalı askerin durumuna değinir ve özetle şunları söyler:

“Türk hükümetine, tedhişçilerle pazarlığa girmesini tavsiye edemem. Olay, Türk hükümetinin sorumluluğu altındadır. Türk hükümetine ise güvenimiz tamdır. Endişe etmiyoruz. Amerikan hükümetinin bu konuda herhangi bir görüş belirtme imkanı bulun-

mamaktadır. Bu olay karşısında nasıl davranılacağına Türk hükümeti karar verecektir. Suçluların en kısa zamanda yakalanacağı ve Amerikalı askerlerin bulunacağından eminiz. Başkaca herhangi bir endişe ve şüphe taşımıyoruz.”

Kaçırılan Amerikalı askerlerden Richard Caraszi'nin annesi Millie Caraszi, gazetecilerle yaptığı konuşmada 400 bin dolarlık fidye üzerinde durur ve “Hükümetin bu fidyeyi ödeyeceğini tahmin ediyor musunuz?” şeklindeki bir soru üzerine, “Ödemelerini tavsiye ederim, zira o benim çocuğumdur” der.

Larry J. Heavner'in eşi Kathleen Heavner, bundan önceki kaçırılma olayından beri kocasını merak ettiğini söyler ve kocasının en son gönderdiği 25 Şubat tarihinde yazdığı mektubundan bahsederek, “Ancak kocam merak etmememi yazmıştı. Hepsini toplayıp olayı iyice anlatmışlar onlara” der.

James Gholson'un annesi Mary Jane Gholson da oğlundan aldığı son mektuplara değinir ve “Aralıkta geri dönecekti. Olayların gittikçe ciddileştiğini ve bundan da rahatsız olduğunu yazıyordu” der.

273

ODTÜ'deki Çatışmada 3 Kişi Ölüyor

Gazeteci Cüneyt Arcayürek, 13 Ocak 1971 Çarşamba günü, Başbakan Süleyman Demirel ile telefonla yaptığı konuşmayı şöyle anlatmıştır:

“ODTÜ'de ‘tanka kadar’ her türlü silahın bulunduğu söyleniyor. Elbette ‘tank’ abartma, ancak silahların çokluğunu vurgulamak için böyle konuşuyor.”⁽¹⁾

Hükümet, ODTÜ'nün aranmasına karar verir.

ODTÜ'nün aranacağı daha önceden öğrenilir. Çünkü, 4 Mart günü gecesi, polis telsizinden, ODTÜ'nün aranacağı hakkında yapılan konuşmalar, radyo dinleyenler tarafından olduğu gibi duyulur.

4 Mart günü öğleden sonra, ODTÜ Rektörü Erdal İnönü, öğrenci temsilcilerinden Akın Dirik ve Osman Tayfun Mater'le bir konuşma yapar.

Prof. İnönü, öğrenci temsilcilerine, arama yapılması mukarrer ise mukavemet edilmemesini ister.

Yurtların aranmasına karşı çıkan öğrenciler, yurtlarda barikat kurar, önlem alır. Direnişe yön verecek olanlar, yurtlara dağılır.

Olaylardan sonra, emniyet mensuplarının yaptığı açıklamaya göre, direnmeye karar verenler, 235 militan öğrenciyi, ODTÜ'nün beş yurduna eşit şekilde dağıtmış ve her odaya bu militan öğrencilerden en azından bir kişi yerleştirmiştir.

5 Mart günü, Mehmet Sait Kozacıoğlu, Süleyman Güney, Hamdi Havuçoğlu, Ahmet Karagöçük birinci, Osman Tayfun Mater, Hasan Barutçu, Ahmet Börüban, Aşkın Kocaçimen, Muhammet Aşık ikinci, Akın Dirik, Taner Akdoğan, Mustafa Kavruk, Melih Altınoklar, Çetin Erinc, Teoman Göral üçüncü, Halil Çelimli, Fahri Doğu, Şükrü Atacan, Salih Deveci, Mükremin Neşeli, A. Metin Altuğ dördüncü, Ali Artun, Tayfur Cinemre, Hüseyin Sünger, Mehmet Tokul altıncı yurttadır.

İkibin kadar Toplum Polisi ile beş bin kadar askeri kuvvet, 5 Mart 1971 Cuma günü sabahı, saat 03.00'de öğrenci yurtları ile Eymir Gölü arasındaki ODTÜ sahasını kuşatır.

274

Hüseyin ile Recep Sakın, bu sıra ODTÜ'dedir. Hüseyin'in yalanlanmaması için çareler aranır. Sonunda, Tayfur Cinemre, motorsikletle Hüseyin'i ODTÜ'nün ön kapısından çıkarır.

Harekatı yöneten Ankara İl Jandarma komutanı Albay Mehmet Öztoprak, Rektör Erdal İnönü'yü telefon eder ve . "Yurdu aramak için mahkeme kararı bulunduğunu, kendilerine yardımcı olmalarını" ister.

Rektör İnönü, saat 04.00'de yardımcılan Ertan Acaroğlu, Atila Sönmez, Yurtlar Müdürü Mehmet Yılmaz, Albay Mehmet Öztoprak ve bir başçavuş, öğrencilerle konuşmak üzere öğrenci yurtlarına gider.

Rektör, Rektör Yardımcısı ve subaylar, öğrenci temsilcilerinden, ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Erhan Erdoğan, Osman Tayfun Mater, Akın Dirik, İrfan Cüre ve Aşkın Kocaçimen'le ikinci yurttaki yurtlar müdürlüğü odasında görüşür.

Albay Öztoprak, öğrenci temsilcilerine,

"Kaçırılan Amerikalıların yurttaki olduklarına dair ihbar aldık. Elimizde İkinci Sulh Ceza Mahkemesinin verdiği arama kararı var.

Herşeyi iyilikle yapalım. Amerikalıları ve onları kaçıranları arıyacağız. Burada iseler alıp götüreceğiz. Yoklarsa hiçbirinizin burnunu kanatmadan gideceğiz" der.

Öğrenci temsilcileri, önce, işe polis karışmadığı takdirde aramaya razı olacaklarını, ancak, hemen sonra, bu kararlarından vazgeçerek mahkeme kararının yasalara uygun olmadığını öne sürer ve aramaya izin vermiyeceklerini söyler.

Albay Öztoprak, "Polis de devletin güvenlik kuvvetidir. Onlar da bu işte görevlidir. Aramaya toplum poliside katılacak. İçişleri Bakanlığı'nda yapılan toplantıda aramada toplum polisleri de katılacak doğrultusunda karar alındı. Biz, bunu uygulamakta mükellefiz" der.

Erdoğan,

"-SBF ve Hacettepe Üniversitesi yurtlarında meydana gelen olaylardan sonra toplum polisine karşı öğrenci de bir tepki meydana geldi. Polis geldiği takdirde olaylar çıkabilir."

Rektör İnönü, öğrencileri ikna etmeye çalışır ve "Bırakın ararınlar. Bu size birşey kaybettirmez" der.

Öğrenci Birliği Başkanı Erdoğan, elindeki megafonla, arkadaşlarına, albayla yapılan görüşmeyi anlatmaya başlar.

Bu sırada bazı yurtlardan silah atışı yapılır.

Üçüncü yurttan bulunan Eyüp Temeltaş, Albay Öztoprak'a doğru birşeyler bağırır ve elindeki patlayıcıyı atar. (1)

Bunun üzerine Rektör, Rektör Yardımcısı ve Albay, yurttan ayrılır.

Ateş sonucu bir er yaralanır. Yurtlardan gelen bir kurşun da Albayın bindiği otomobilin kelebek camından seker. Ayrıca, üçüncü yurttan atılan bir patlayıcı madde Albay Öztoprak'ın yanına düşer.

Ardından aralıklı olarak 9,5 saat süren çatışma başlar.

Askerlerin açtığı ateş sırasında 6. Yurdu çatısında olan Namık Kemal, "Eyvah vuruldum" diye bağırır.

Hüseyin Sünger, kafasını arkaya çevirip, "Ne oldu?" diye bakarken, hemen sağ tarafında kafasından vurulmuş yatan Erdal Şener'i görür.

Erdal Şener'in yarısından akan kan ayağını kırmızıya çevirdiği için Namık Kemal, kendisinin vurulduğunu sanıp, bağırır.

Hüseyin Sünger, koşarak aşağıya iner ve Rektör Yardımcılarından birine, "Bir arkadaşımız ağır yaralı. Ölmek üzere. Çalıdan indirmemiz mümkün değil. Arkadaşımızı hemen helikopterle hastahaneye nakletmemiz gerekir", der.

Helikopter gelir ama Erdal Şener'in yarası ağır olduğu için ölmüştür.

Erdal Şener'in ölümü büyük bir moral bozukluğu yaratır.

Ateşkes sırasında öğrenci liderleri, durum değerlendirmesi yapar.

"Direnelim" ve "Teslim olalım" diye iki ayrı görüş ortaya çıkar.

Hüseyin Sünger, "Direndikte ne oldu? İşte arkadaşımız öldü. Onun için bu direnişi daha fazla sürdürmeyelim. Adamlar kararlı. Hepimizi öldürecekler", der.

Sonuçta, güvenlik kuvvetleri, 14.15'te duruma hakim olur.

Çatışmalar sonunda Mimarlık Fakültesi öğrencisi Erdal Şener, Mevlüt Meriç isimli asker ve Aziz Yaltan isimli ahçı ölmüştür.⁽¹⁾

Aralarında Hasan Barutçu, Aydın Bilgi, Ferit Eğilmez, Kemal Başaran, Akın Dirik, Mustafa Saygı ve Erhan Erdoğan'ın da bulunduğu yirmi öğrenci, yaralanmıştır.

Gazeteci-yazar Cüneyt Arcayürek, Başbakan Süleyman Demirel ile bu konuda yaptığı konuşma hakkında şunları yazmıştır:

"ODTÜ'de jandarma albayı işi iyi yönetemedi, değiştirdiler. Ben, bu operasyon 40-50 ölümlerle biter diyordum. Bunu göze alırsanız yapın diyordum, diye konuşuyordu Demirel.

Ben, başbakan'a, 'Oysa öğrenciler, askerin geleceğini iki saat öncesinden biliyorlardı' dedim. 'Müthiş bir şey' diye yanıtladı."⁽²⁾

1850 öğrenci, ODTÜ'nün kapalı spor salonunda nezaret altına alınır ve savcılar tarafından sorguya çekilir.

Gözaltına alınan öğrenciler arasında bulunan Kor Koçalak da Hasan Ataoğlu'na ait sivil kimlik kartıyla kurtulur.

Sorgulanan öğrencilerden 24 kişi tutuklanır. ⁽³⁾

Vietnam Savaşının Hakkı Olup Olmadığı Konuşuldu

Rehin tutulan ABD'li Astsubay çavuş Jimmie Sexton'un 8 ay

lık hamile eşi Barbara Sexton, yanında 2,5 yaşındaki oğluyla, Gaziosmanpaşa'daki evinde, 5 Mart günü kendisiyle görüşen bir gazeteciye şunları söyledi:

"Çok çok üzgünüm. Ne yapacağımı bilemiyorum. Ama bana kocam hakkında hiçbir şey sormayın. Jimmie'yi bekliyorum, yıkıldım."

Verilen 36 saatlik süre 6 Mart Cumartesi günü sabahı saat 06.00'da sona erer.

Deniz, Yusuf ve Sinan ile rehin tutulan Amerikalılar arasında siyasi sohbetler yapılır, birbirlerine şahsi hayatları hakkında bilgi aktarılır.

Deniz, "Yanki" diye hitap ettiği rehinelere hakkında şunları anlatmıştır:

"Çocuklar telsizin başındalar. Ben Amerikalıların başında bekliyorum. Başçavuş Jimmy Sexton ile er Larry J. Heavner'in karılarını gebeymiş. Üçüncüsü edebiyat bölümündenmiş, anası da İtalyanmış. Richard Carazci'di adı. Dördüncüsü James Gholson da Katolik lisesini bitirmiş."

277

Çavuş Er Richard Carazci de bu konuda şunları anlatmıştır:

"Deniz Gezmiş, başımızda yalnız nöbet tuttuğu sıralarda konuşmaları daha ziyade Amerika'nın Vietnam'da bulunuşunun sebebisi olduğu, Amerikan vatandaşlarının ve askerlerinin öldüğü merkezinde idi. Deniz Gezmiş, şahsi hayatından bahsederken, 20 yaşına kadar silahın ne olduğunu bilmediğini, iki yıl önce 6. Filo gösterisi yaptıkları sırada hükümet kuvvetlerinin üniversiteye girerek birkaç öğrencinin ölümüne yolaştığını, bundan sonra bu işlere karıştığını ve okuldan kovulduğunu anlattı. Bu konuşma sırasında CIA ve FBI ajanlarından herhangi biriyle karşılaştığı takdirde öldürmekten zerre kadar çekinmeyeceğini söyledi. Amerikalıların şimdiye kadar hiç bir Türk'ü öldürmediğinden 'biz de hiç bir Amerikalıyı öldürmek istemiyoruz' dedi. 'Ama emniyet kuvvetleri tarafından yerimiz bulunur da teslim olmamız istenirse, sizi de tereddütsüz öldürürüz' dedi."

Er Jimmy Sexton ise özetle şunları anlatmıştır:

"Bu 5 günlük ikametimiz esnasındaki konuşmalarımız daha zi-

yade Vietnam harbinin haklı olup olmadığı, üniversite tahsili yapıp yapmadığımız mevzularda oldu. Gene 5 günlük ikametimiz esnasında dışardan Ankara'ya dair haberler getirdiler. Bunlar istenen para, neşredilen beyannameye dair haberlerdi. Hatta bir defa Amerikan Büyükelçiliği ve Türk makamlarıyla temas etmeye çalıştıklarını söylediler ve bu arada bizem her birimize Amerikan Elçiliğine ve Türk makamlarına hitaben mektuplar yazdırdılar.

Paris'te basılan İngilizce bir gazete getirdiler. Bu gazeteyi bize verdiler. Bu gazeteyi okuduk. Buradaki bir makalede ilk defa bizim için fidye istenmiş olduğunu öğrendik ve bu fidyenin de ödenmemiş olduğunu öğrendik. Bunun üzerine, 'Sizi 36 saat önce öldürmüş olmamız lazımdı.' dediler. Niçin öldürmediklerini söylemediler. Fakat pazarlığa devam edeceklerini bildirdiler."

Hüseyin, Amaç Apartmanında bulunan arkadaşlarına, "Üç adamla, beş adamla da olsa bir savaşa girildi. Gerilla sözünde durmalı, THKO'nun itibarı korunmalı. Bu nedenle ABD'li erlerden en yaşlısını vurun." diye talimat gönderir.

278

Prof. Aksoy, Amerikalıların Kaçıran Gençlere Çağında Bulunuyor

BYYO Dekanı ve Türk Hukuk Kurumu Başkanı Anayasa Profesörü Muammer Aksoy, bu sırada İstanbul'da ve Cumhuriyet Gazetesi yazarı İlhan Selçuk ve Turhan Selçuk'la beraberdir.

4 ABD'linin kaçınıldığını öğrenen Prof. Aksoy, 6 Mart günü, Amerikalıları kaçırarak gençlere şu çağrısı yapar:

"Kimlersiniz? Bu tehdidi niçin yaptınız bilmiyorum. Fakat gerçekten devrimci, gerçekten topluncu iseniz, muhakkak ki aynı zamanda insancıl olmak zorundasınız. Devrimciler, toplumcular, insancılar, en büyük hedeflerine ulaşabilmek için bile masum olan kişileri öldürmezle, öldüremezler! Devrimciler, kanla hiçbir zaman olumlu sonuçlara ulaşmamışlardır. Efendisine kızıp uşağını öldürmek kimseye yakışmaz. Hele bir devrimciye, hele bir topluncuya... Böyle bir davranış, insanı sadece lekeler.

Size, bütün içtenlikle; bir devrimci, bir topluncu, bir insancı, işbirlikçilikten uzak bir bağımsızlıkçı olarak sesleniyor ve bunu yapmayınız diyorum. Hangi hedefe yönelmiş olursanız olunuz, amacı-

nız bu yanlış adım yüzünden baltalanacaktır. Damgalanacaksınız. Amaçlarınıza bir daha düzeltemeyeceğiniz zararlar vereceksiniz. Türk'e, devrimciye, topluncuya, insancıya yakışır bir davranışı sizden beklemeye hepimizin hakkı vardır. Öfkenizin ve haksızlığa karşı içinizden duyduğunuz isyanlara değil, kafanızın ve vicdanlarınızın hakim olacağına inanmak istiyorum.

Son olarak belirtiyim ki, süre bittiği halde dediğinizi yapmamanız, bu koşullar altında, asla korkaklık ve döneçlik değildir. Aksine; sadece cesaretinizi ve insanlığınızı kanıtlar."

Saldırganlar Ellerini kana bulamasınlar

Kaçırılan 4 ABD'li er için verilen mühletin bitiminden 48 saat süre geçmiştir. ABD'li erlerin ölüye de sağ olduğu konusunda kesin bir açıklık halen yoktur.

Hüseyin İnân ile Gülay Özdeş, gelişmeleri, İsmet ve Necmiye Hüsrevoğlu'nun Cebeci, Oba Sokak Oba Apartmanındaki evinde, gazete ve radyolardan izlemektedir.

CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, 7 Mart 1971 Pazartesi günü, CHP il başkanları ile il temsilcilerinin bulunduğu toplantıda bir konuşma yaparak özetle şu açıklamayı yapar:

"Bugün Devletin içinde açıktan ihtilal sebepleri, büyük davalar ve iddialar ortaya süren gizli kuvvetlerin tasallutu altındadır. Şehirlerimizde, Devlet müesseselerimizde aklın almayacağı tecavüzler yapılmaktadır. Hatıra gelmeyen, tasavvur edilemeyen iddialar ortaya sürülmektedir. Açıktan Kanun dışı olan hareketler ve bunları yapanlar bulunamamaktadır. Bı bir milletin, bir devletin bağımsız olarak, haysiyetli olarak kendi içinde vatandaşları emniyet içinde bulunduklarını kendilerine inandıracak olan bir sistemin tam zıddı bir yaşama şartıdır. Bir defa dış memleketlerle, Amerikalı askerlerin kaçırılması gibi.

Memleketin temel varlığına ve itibarına dokunan saldırılar yapılmaktadır. Bunlar, kaçırılan askerler Türk Hükümetinin rızası ile ve Türk Kanunlarına güvenerek Memleketimizde vazife yapmaktadırlar. Hayatları, emniyetleri Türk milletin maddi olduğu kadar manevi haysiyeti ve varlığına emanet edilmiştir. Bunların hepsine

meydan okuyarak, Devletin manevi vasıflarına aykırı olarak, bir duruma saldırganlar düşmektedirler.

Türk Milletinin hayatında kendisine emanet halinde Memleketinde yaşayan insanları, vazifelileri bu çeşit bir saldırıya uğramış bir tek misal gösterilemez. En zayıf olduğumuz zamanlarda dahi böyle bir misale rastlanmamıştır.

Onun için Amerikalı askerlerin kaçınılmasında hayatlarının tehlikeye düşürülmesinde maddi ve kanuni olduğu kadar manevi ve şeref bakımından uğradığımız tecavüzün ölçüsü yoktur.

Türk halkının belirli bir kesiminin temsilcileri olan sizlerin huzurunda söylemek isterim ki, bu tecavüze kalkmış olanların akıllarını başlarına toplaması, kendi içimizde ne meselelerimiz olursa olsun bunları konuşarak birbirimizi türlü vasıta ile ikna etmeye çalışarak halledebiliriz, şarttır. Bu olayı bir dış politika meselesi haline getirmek her bakımdan Türk ahlakına, Türk şerefine ve Türk maneviyatına aykırıdır ve varlığımız için tehlikelidir. Onun için bütün vatandaşlarımızın dil birliği ile bu hareketleri tasvip etmediğimizi, bu hareketlerin Türk Milletinin hiç bir vasfına uygun olmadığını ilan etmeliyiz ve söylemeliyiz. Büyük tehlikelere, haksız muamelelere evvela Millet gözünde hüküm giydirerek çare bulunur.

Hiç bir hak insan haklarını ortadan kaldırmak için kullanılamaz. Bunun için aklı başında genç, yaşlı vatandaşın sağduyulu düşüncesi kafidir. Vatandaşlar, emniyeti kendi evine girilmemesi, işine karışılmaması için ister. Ama bu emniyetler, başkalarının evine girmek ve işlerine karışmak için kullanılabilir, vatandaş haklarını ortadan kaldırmak için kullanılabilir, böyle bir mana hiç bir kanunda yoktur ve hiç bir vatandaş böyle bir bahanenin arkasına sığınarak taşkınlık yapamaz.

Saldırganlar akıllarını başlarına alsınlar, ellerini kana bulansınlar, her kusur, her yanlışlık nihayet tamir olunabilir, ama kan kuru, kanla biten netice tamir olunamaz.”

Hüseyin İnan, Muammer Aksoy ile Görüşmeye Gidiyor

8 Mart 1971 Pazartesi günü, saat 10.30'da İTÜ Maden Fakültesinde bir forum düzenlenir.

İki bini aşkın öğrencinin katıldığı ve "Yaşasın Türk Halk Kurtuluş Ordusu", "Amacımız İşçi Köylü İktidarıdır" yazılı pankartların bulunduğu forumda İTÜ Talebe Birliği Başkanı Gökalp Eren, Mimarlık Mühendislik Fakültesi Talebe Birliği adına Turan Önalın ile İhsan Çaralan, yaptıkları konuşmalarda özetle şu açıklamayı yapar:

"Türkiye'de yeni bir döneme girmiş olan devrimci hareket, ege-men sınıfların iktidarını sarsmaktadır. Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nu tüm gücümüzle destekliyoruz. Bu teşkilata karşı çıkanları istismarcı ve halkın yanında olmayan kişiler olarak tanımlıyoruz."

İTÜ-ÖB adına yayınlanan bildiride ise, "Devrimcilerin görevi, hainlere baş kaldırmaktır" denir.

THKO'lular gelişmeleri gazete ve radyolardan takip etmektedir.

Bir dönem CHP Genel Yönetim Kurulu üyesi olan BYYO Başkanı Prof. Muammer Aksoy'un gazetelerde yayınlanan açıklamasını okuyan Hüseyin İnan, görüşme yapmaya karar verir.

Hüseyin İnan, 8 Mart 1971 Pazartesi günü akşamı saat 20.30'da Prof. Aksoy'un evine telefon açar.

Telefon konuşmasında kendisini tanıtan İnan, Prof. Aksoy'a, çok önemli bir husus olduğunu, telefonda anlatamayacağını, muhakkak okula gelmesi lazım geldiğini söyler.

Aksoy Ailesi, bu sırada, tiyatroya gitmek için hazırlanmaktadır. Muammer Aksoy, eşimi tiyatroya bıraktıktan sonra gelirim, diyerek, okula gider.

Hüseyin, Prof. Muammer Aksoy ile Prof. Aksoy'un SBF'deki odasında saat 21.01'de buluşur.

Prof. Aksoy ile İnan arasında şu konuşma geçer:

"Aranıyorsun, buraya kadar gelmen tehlikeli değil mi?"

"O kadar tehlikeli değil, görüşmemiz gerek."

"Açıkladığım beyanatımı okudunuz mu?"

"Okuduk."

"Kim olduğunuzu bilmiyorum. Eğer devrimcilik adına bunu yapıyorsanız, devrimciler hiç bir zaman masum insanları hiç bir amaçla öldürmemişlerdir. Amaçlarınız ne kadar iyi olursa olsun attığınız bu yanlış adımla amaçlarınızı lekeleyecek ve zedeleye-

ceksiniz. Bu gibi hareketleriniz devrimcilik, toplumculuk ve Türk'lükle bağdaşmaz. Bu davranışlarınızdan vazgeçmenizi rica ediyorum.”

“Bugün Vietnam ve Kamboçya’da her gün yüzlerce Amerikalı öldürülmektedir. Burada öldürülecek 4 Amerikalıya da önem vermiyoruz. İsteklerimiz yerine getirilmezse rehineleri öldüreceğiz.”

“Ama siz böyle bir şey yaparsanız bunu fırsat bilip faşizmi getirecekler. Çok sert tedbirler alacaklar. Yapacağınız eylemle topluma çok kötü ve zararlı birşey yapmış olacaksınız.

“Onlar da bizim taleplerimizi yerine getirselerd. ABD Büyükelçisi niçin bizim isteklerimizi yerine getirmedi. ABD Büyükelçisinin son demecini nasıl yorumluyorsunuz?”

“Bunu bilemem. Mühlet dolduğuna göre, sizin öldürme işini yapmanızı istemektedirler. Vietnam’da, Kamboçya’da binlerce kişi ölürken Ankara’da 4 Amerikan askerinin ölümüne elbette aldırmağlar. Ancak, bunu yapmanız, devrimcilere ve devrimlere ve de sizlere yazık olur. Bunlar, Amerikan ajanı değil, yetkisiz dört askerdir. Onlar anlayış göstermezse, siz anlayış gösterin. Öldürmeyin derim. Hiç olmazsa mehili uzatın”.

“Biz mehili uzatırız ama siz de bizim taleplerimizi Amerikan büyükelçisine sefirine duyurun o zaman. Fidyeyi ödemezlerse bile en azından tutuklu olan arkadaşımızın serbest bırakılmasını istiyoruz.

“Sizinle ABD Büyükelçisi arasında arabulucuk yapmamı sağ basın aleyhimde rahatlıkla kullanabilir. Ama 4 insanın hayatını kurtarmak için bunu yapabilirim. Ancak, yarın ABD sefaretine gidebilirim ve sizin isteklerinizi ABD Büyükelçisine söyleyebilirim. Siz beni yarın Türk Hukuk Kurumu’nun telefon numarasından arayın.”

“Peki, biz de 36 saatlik bir ek müddet vereceğiz. Ama şunu da bilmeni isterim ki, herhangi bir kötülüğü affetmeyiz.”

Bu konuşmadan sonra Hüseyin İnan , Prof. Aksoy’un yanından ayrılarak, SBF Yurduna gider. (1)

Amaç Apartmanının Önünde Bir Polis Otomobili Duruyor
Halter Federasyonu Başkanı Arif Nusret Say, İkinci Şube Mü-

dürü Mustafa Erdoğan'a telefon ederek, bacanağı Halil Kazaz'ın tehdit edildiğini söyler ve tehdit edenleri, şikayet eder.

İkinci Şube Müdürü Mustafa Erdoğan, şikayet üzerine, bir polis ekibine, olayı araştırması emrini verir.

Polis ekip otosu, 8 Mart Pazartesi günü gecesi, Amaç Apartmanının bulunduğu Ayrancı, Şair Nedim Sokak'a gelir.

Polisler, yeni yapılmış binaların arasında söylenen adresi bulmak için, ekip otosuyla, Amaç Apartmanının önündeki sokakta sağa sola bir kaç kez gider gelir.

Zemin kat, 3 nolu dairede bulunan THKO'lular, perdenin arkasından, polis otomobilini görür ve "Sarıldık. Yerimizi buldular" diye düşünürük, evi hemen terketme kararı alır.

Deniz, Sinan ve Yusuf, ABD'li rehinelere: "Sizi serbest bırakıyoruz. Ancak bir süre sonra dışarı çıkın" diye söyleyerek, yan pencereden saat 23.20'de, evi terkeder.

Evi terkettikten hemen sonra Güvenlik Caddesi ile Nazilli Sokak'ın kesiştiği noktada polis ekibiyle ellerinde silahlar olduğu halde karşılaşan THKO'lular, polislerin şaşkınlığından yararlanarak kaçar.

Serbest bırakılan ABD'liler, doğruca Küçükesat'taki yatakhanelerine giderek "Biz geldik" der.

ABD'li havacılar, ilk önce Balgat'taki tesise, sonra da ABD Elçiliğine götürülür. Daha sonra da Türk makamları durumdan haberdar edilir. Emniyet mensupları, Amaç Apartmanına ancak sabah saat 05.30'da girebilir.

Evde yapılan aramada kitap, daktilo makinası, konserve, yiyecek artıkları, makinalı tüfeğe ait şarjör, mermi, ingilizce yazılar, radyo, saat, molotof kokteyli, sigara, postal, sucuk, parka, gözüük, eldiven, kazak, gömlek ve bir denizci subay şapkası, bulunur. Bulunan denizci subay şapkası Sarp Kuray'a aittir.

"Dört Tabanca ile mi İhtilale Kalktınız?"

Bu sırada Sarp Kuray, Deniz ve arkadaşlarını aramaktadır.

Sarp Kuray, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Deniz Gezmiş'i ben sakladım. Bunu herkes biliyor. Deniz Gez-

miş, benim elbisemle yakalandı. Banka soygunundan sonra Deniz ve arkadaşlarının kalmaları için ev, bir yerden bir yere gitmeleri içinde otomobil gerekiyordu. Orhan Kabibay, Fakih Özfakih, Numan Esin, Talat Turhan ve İrfan Solmazer'le gidip görüştüm. Durumu anlattım ve bir otomobile ihtiyaç olduğunu söyledim. Bunun üzerine bir otomobil verildi. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarını saklandığı bir evden diğerine, Orman Bakanı Turhan Şahin'in makam arabası taşıyordu. Turhan Şahin Nar Limited Şirketi'nde İrfan Solmazer'le ortaktı. Ben ve askeri Tıbbiyeli arkadaşlar, THKO'na değil Deniz Gezmiş'e yardım ediyorduk."

Sarp Kuray, Amaç Apartmanından ayrılan Deniz ve arkadaşlarını, askeri doktor olan bir arkadaşının evine götürür. Deniz, Sinan ve Yusuf, eve yerleştikten sonra, Sarp Kuray ve askeri doktor, evden ayrılarak daha önceden tanıdıkları ve Seyfi Alkan'ın da kaldığı bir THKO'lunun evine gider. Sarp Kuray, "Bana Hüseyin İnan'ı bulun" der.

Prof. Muammer Aksoy ile yaptığı görüşmeden sonra Hüseyin, arkadaşlarının evine gelir ve gelişmelerin sonucunu beklemeye başlar.

Bir ara kapı çalar. Kapıyı açtığı anda karşısında Sarp Kuray ile askeri elbiseli bir doktoru görür. Sarp Kuray'ın anlattıklarını dinleyen Hüseyin İnan, Deniz'lerin ABD'lileri Amaç Apartmanında bırakıp çıktıklarını öğrenir.

Hüseyin İnan, hemen Amaç Apartmanına gitmeye karar verir.

Amerikalılar bağlamak amacıyla yanlarına ip de alan Hüseyin İnan ile Recep Sakın, Zakir Koçak'ın otomobiliyle yola çıkar. Eğer bulursa Hüseyin İnan, Amerikalıların yeniden rehin alacaktır.

Amaç Apartmanına yaklaşıırken radyodan ABD'li 4 erin, saat 23.20'de serbest bırakıldığını öğrenen Hüseyin,

"İşte şimdi hapı yuttuk" der.

Bir dönem FKF ile TDGF Genel Sekreterliği yapan Ruhi Koç da bu konuda şunları anlatmıştır:

"Deniz'ler Amerikalıları kaçırdıktan sonra bize haber salmışlar. Aşağı Ayrancı tarafında bir evde saklanıyorlar. Bizi çağırdılar. Atilla Sarp ile birlikte gittik. Hepsinde birer tabanca var. Deniz, Sinan, Yusuf ve Hüseyin, vardı.

"-4 tabanca ile mi ihtilale kalktınız?" dedim.

Geçmişten gelen yakınlıktan dolayı makinalıyı biz vermiştik."

THKO'nun İstanbul Eylemleri

Sarp Kuray ve arkadaşları tarafından Deniz ve arkadaşlarına verilen makineli tüfekle, THKO'nun Ankara ekibi, bu eylemleri gerçekleştirirken, THKO'nun İstanbul ekibi de, bir dizi eylem gerçekleştirir.

İstanbul THKO ekibinin, ekonomik gereksinimlerini karşılamak için yaptıkları ilk eylem, Gümüşsuyu'nda bulunan Philips Anonim Şirketi'ni tehdit ederek para almaktır.

Bunun için, şirket merkezi öğrenciler tarafından taşlanır, dinamit, silah atılarak tahrip ve tehdit edilir. Şirket yöneticileriyle görüşen İstanbul THKO ekibi, bu saldırıların, ancak belli bir miktarda para verilmesi karşılığında durabileceğini söyler. Bunun üzerine, şirket yöneticileri, İstanbul THKO ekibine 10.000 lira vermek zorunda kalır.

THKO ekibi, ekonomik gereksinimlerini karşılamak amacıyla banka soyar.

Cihan Alptekin, Alpaslan Özdoğan, Yavuz Yıldırım, Nahit Tören, Taşkın Tanman ve İbrahim Öztaş: 5 Mart 1971 günü, Selamiçeşme Akbank şubelerini soyarak 8.500 lira alır.

Cihan Alptekin, Nahit Tören, Oktay Kaynak ve İbrahim Öztaş: 19 Nisan 1971 günü Gaziosmanpaşa İş Bankası şubelerini soyarak 23.630 lira alır.

Ömer Ayna, Oktay Kaynak, Zerruh Vakıfahmetoğlu ve Avni Gökoğlu: 3 Mayıs 1971 Pazartesi günü Ziraat Bankası Unkapanı şubelerini soyarak 57 bin lira, alır.

Unkapanı Ziraat Bankası Şubesi soygununda bazı aksilikler olur. Soygun sırasında Bankanın odacısı Tahsin Yaman öldürülür, soyguna katılanlardan Ömer Ayna silahıyla birlikte yakalanır.

Fakat Zerruh Vakıfahmetoğlu'nun açıklamasına göre, esas sorunun nişanlısı Rukiye Dülger'in kazaen Ömer Ayna tarafından, 28 Mart 1971 günü, tabancayla ayağından vurmasından sonra başlamıştır.

İstanbul THKO ekibinin ekonomik gereksinimlerini karşılamak için yaptıkları bir diğer eylem ise toplumda çok değişik tepkilere yol açar.

İstanbul THKO ekibi, Dr. Rahmi Duman'ın köşküne sürekli giden bir kız arkadaşın "Köşte büyük ınkılarda nakit para bulunmaktadır" diye, bilgi verir. Bu bilgiyi değerlendiren İstanbul THKO ekibi, Bakırköy, İncirli'de bulunan "Duman Ruh ve Sinir Hastalıkları Kliniği" sahibi Dr. Rahmi Duman'ın Bakırköy İncirli'deki köşkünü soymaya karar verir.

THKO ekibinden Ömer Ayna, Nahit Tören, Zerruh Vakıfah-metoğlu, Avni Gökoğlu ve İbrahim Öztaş, 15 Nisan 1971 Perşembe günü, Dr. Rahmi Duman'ın köşküne gider.

Köşke giden THKO ekibi, Dr. Rahmi Duman'ın evde olmadığını görür. Köşte bulunanlar bağlanır. Fakat bağlananlardan birisi, bağını çözüp, kaçarak, polis karakoluna gider ve olayı anlatır. Polis ekibinin köşke geldiğini gören THKO ekibi, ani bir karar verir ve Dr. Rahmi Duman'ın Saint Georg Avusturya Lisesi'nde okuyan 3. sınıf öğrencisi 15 yaşındaki oğlu Hakan Duman'ı yanlarına rehin alarak, evden ayrılır.

Hakan Duman, Erol Tulpar'ın Okmeydanı'ndaki evine götürülür. Rehin tutulduğu süre içinde, vakit geçirmesi amacıyla Hakan Duman'a Mao'nun hayatını anlatan bir kitap ile Ostrovski'nin "Ve Çeliğe Su Verildi" kitapları verilir.

THKO'lular, ellerindeki telsizlerle devamlı olarak emniyet mensuplarının telsizini izler.

Bu arada gazeteler, "Küçük bir çocuk kaçırıldı" diye sürekli manşet atıp, polisin Hakan Duman'ı aradığı bir sırada, THKO ekibi, Hakan'ın canı sıkılmasın diye yazlık sinemaya film seyretmeye götürür. Hakan, 15 yaşında olmasına rağmen yaşatlarına göre fizik olarak gelişkin ve 1.75 boyunda birisidir.

Zaman zaman gergin anlar da yaşanır. Ömer Ayna, birkaç defa, Hakan Duman'ın kafasına silah dayar.

Duman ailesi, istenen fidyeyi vermeyi kabul eder. Bu nedenle, Ali Aydın Çığ, Dr. Rahmi Duman ailesinin dostu ve muayenehanesinde çalışan Dr. Vecihi Demiral'la Nişantaşı'nda 18 Nisan 1971 Pazar günü buluşarak istenilen 250.000 liralık fidyeyi alır.

Üç gün rehin tutulan Hakan Duman, fidye alındıktan bir süre sonra serbest bırakılır. THKO'lular, Hakan Duman'ı serbest bırakırken, kendisine bir mermi hediye eder.

Elde edilen bu paraların bir kısmını Atilla Keskin ile Alpaslan Özdoğan, Malatya'dan İstanbul'a iki kere gelerek bir defasında 150.000 lira, bir defasında da 35.000 lira parayı dağdaki kamp-larına götürür.

Eylem için paranın yanında silah ve mermi de lazımdır. Ali Aydın Çığ, Sultanahmet'de av silahları ve mermisi satan "Devres Ticaret" in sahipleriyle kişisel dostlukları vardır. Çığ, "Devres Ticaret" in sahibinin oğluna İngilizce dersi vermektedir. Dükkana her uğradığında bir çok kişiyle tanışır, dost olur. Tanıştığı kişilerden birisi de Edip Turhan Targaç'dır.

Rumelihisarı'nda oturan Çığ, yine Rumelihisarı'nda oturan Targaç'ın evine misafirlğe gider. Evdeki silah ve malzemeleri götürür. Çığ, daha sonra, bunları Avni Gökoğlu'na anlatır.

Avni Gökoğlu, İbrahim Öztaş ve bir arkadaşları, 30 Mart 1971 Salı günü, saat 22.00 sıralarında, "Emniyet Müdürlüğü'nden geldik. Elimizde arama kararı var. Evde arama yapacağız" diyerek, Targaç'ın evinin kapısını çalar. Evde bulunan üç yaşlı kadını bağlayan THKO'lular, evde buldukları tüfek, tabanca, mermi, bıçak, transistorlu radyo ve bazı eşyaları alır.

İbrahim Öztaş, 25 Nisan 1971 günü İzmir'e gider. Bir amacı da THKO'nun İzmir kanadını oluşturmaktır. Birçok kişiyle görüşür. Görüştüğü kişiler arasında hava teğmeni Kamil Aslantürk, Seyfi Akman ve Cengiz Solak da vardır.

Bu sırada, sadece İstanbul ekibi değil Ankara'daki ekip de, elde ettikleri malzemeleri kırdaki arkadaşlarına götürmek amacıyla bazı çalışmalar yapar.

Hasan Ataol, Ankara Bit Pazarı'ndan askeri pantolon, parka gibi giysiler alır. Şüphe çekmemek amacıyla ilk önce Atilla Keskin ile Alpaslan Özdoğan, daha sonra da Hasan Ataol, Mersin'e gider.

Mersin'de buluşan Ataol, Keskin ve Özdoğan, daha sonra, Adana'ya geçer. Eşyaları Ataol'dan alan Keskin ile Özdoğan, Nurhak'a giderken, Ataol da, Ankara'ya geri döner.

YEDİNCİ BÖLÜM

Sinan, Deniz, Yusuf ve Tayfur, Ankara'dan Ayrılıyor

"Ne ah edin dostlar ne ağlayın

Dünü bugüne

Bugünü yarına bağlayın"

Nazım Hikmet

289

Sinan, Deniz, Yusuf ve Tayfur, Ankara'dan Ayrılıyor

4 ABD'liyi Amaç Apartmanında serbest bıraktıktan sonra Sinan, Deniz, Yusuf, Emek'teki eve gelir. Orada bir gece kalan Sinan, Deniz ve Yusuf, daha sonra, Koç Yurdu'nun arkasında bulunan Barınak Otel'i'nin yanındaki bir eve gelir.

Aramalar gittikçe yoğunlaştırılmıştır. Hatta, 11 Mart 1971 Perşembe günü, Deniz ve arkadaşlarının yakalanması için seferber olan polis kuvvetlerine bizzat İçişleri Bakanı Haldun Mentешеoğlu da katılır. İçişleri Bakanı Mentешеoğlu ile birlikte saat 22.00'den sabah 02.00'ye kadar süren aramaya Ankara Valisi Ali Rıza Yara-danakul, Emniyet Müdür Muavini Yaşar Yiğit, Toplum Polisi Müdürü Yılmaz Sezgin de katılır.

Emniyet mensupları, kapıları birer birer çalarak dairelerde kimlerin oturduğu tesbit etmeye başlar. Deniz eve arkadaşlarının gazetelerde sürekli fotoğrafları basılmakta, fotoğrafları bulunan boy boy afişler taksilere asılmakta duvarlara yapıştırılmakta, radyodan sürekli olarak arandıklarına dair haberler verilmektedir.

Silahlı Kuvvetler, 12 Mart 1971 Cuma günü, hükümete muhtıra verir.

Hüseyin İnân, muhtıra hakkında, şu değerlendirmeyi yapar: "Yapılan sağ bir darbedir. Amaçları bizi ezmektir."⁽¹⁾

CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, 15 Mart 1971 Pazartesi günü, CHP Ortak Grubunda yaptığı konuşmada özetle şu açıklamayı yapar:

"Aşırı uclar parlamento hayatına ordu müdahalesiyle nihayet verilmesini teşvik ve tahrik etmişlerdir. Şimdi adeta sevinçten uçmaktadırlar."

Hazırlanan bir kararname ile silahlı kuvvetlerin üst düzeyinde bulunan bir grup subay emekliye sevk edilir.

İsmail Tayfur Cinemre, Deniz, Sinan, Hüseyin ve Yusuf'un kaldığı eve gelir ve Ankara dışına nasıl çıkılabileceği tartışılır.

İlk önce bir otomobil ayarlayıp onunla Malatya'ya gidilmesi düşünülür. Fakat, Tıp Fakültesi öğrencisi olan kişinin otomobili müsait değildir. Bunun üzerine, ellerindeki taşıt aracı olan motorsikletle yola çıkmaya karar verilir. Motorsikletin, ayrıca, arazi yollarında kolayca gidebilme avantajı da vardır. Yapılan değerlendirmelerden sonra Hüseyin İnân'ın bir süre daha Ankara'da kalması kararlaştırılır.

Ankara'nın bütün giriş çıkışlarında polis kontrol noktaları vardır. Bu nedenle, şehirden ayrı ayrı çıkılacak ve daha sonra tekrar buluşulacaktır. Gölbaşı çıkışı çok sıkı kontrol edildiği için Samsun'a giden yol çıkışı kullanılacaktır. Burada, Emniyet kuvvetlerinin denetim noktasının arkasından dolaşan denetimsiz tali bir yol vardır.

Deniz, Doğan Avcıoğlu grubuna yakın mühendis Nejat İzâr'ın otomobiliyle Ankara dışına çıkarılır.

Tayfur Cinemre, motorsikletleri ayrı ayrı evin önüne getirir. Hava çok soğuk olduğundan kalınca giyinen THKO ekibi, silahlarını ve malzemelerini yanlarına alır. Tayfur ile Sinan, Cinemre'nin beyaz, Yusuf ile Deniz, Ahmet Tuncer Sümer'in kırmızı motorsikletiyle, 15 Mart günü gecesi saat 18.00'de ayrı ayrı yola çıkar. Kararlaştırdıkları gibi Ankara-Samsun yolundaki emniyet kuvvetlerinin denetim yaptığı yerin arkasından dolaştıktan sonra iki motor-

sikletli grup buluşur ve soguk bir kış akşamı Malatya'ya doğru yola koyulur.

Sinan, Deniz, Yusuf ve Tayfur, Sankaya İlçesine Uğruyor

Malatya Akçadağ yol üzerinde ilk gidilecek yer Yozgat'ın Sarıkaya ilçesidir. Buraya kadar motorsikletle gidilecek, buradan eğer mümkün olursa, Tuncer Sümer'in tanıdığı Alpaslan Batu isimli bir üsteğmenin yardımıyla Malatya'ya devam edilecektir.

Mart ayının ayazında bir motorsikleti Tayfur, diğer motorsikletti Yusuf kullanmaktadır.

Önlerinde uzun ve çetin bir yol vardır. Tayfur, Sinan, Deniz ve Yusuf. değişik yerlerde mola verir, yemek yer, ısınır.

Yemek için durdukları bir benzincide yemek yedikleri masanın üzerinde Deniz ve Yusuf'un fotoğraflarının bulunduğu bir gazete serilidir.

Deniz ve Yusuf'u gören, benzinlikteki çalışanlar, "Bu adamlarda mangal gibi yürek var. Devlete kafa tutuyorlar" diyerek duygularını dile getirir.

Yozgat-Sarıkaya yol aynmına kadar motorsikletlerle, arabaların karda açmış olduğu izler üzerinden giderek yolalan Tayfur, Sinan, Yusuf ve Deniz, Sankaya yoluna saptığında her taraf bembeyaz kar ve buzla kaplıdır. Motorsikletlerle yolalmak çok zordur. Dikkatle yolalmalarına rağmen motorsikletler, yolda sık sık kayarak düşer. Yusuf'un kullandığı motorsiklet bu düşmeler sırasında arızalanır. Tayfur, motorsikleti tamir etmeye çalışır fakat eldeki olanaklarla tamiri olanaksızdır.

Deniz ile Yusuf, arızalı motosikletin başında kalır. Sinan ile Tayfur, çalışan motorsikletle buzlu yollarda düşme korkusuyla sabahın erken saatinde Sankaya ilçesine ulaşır.

Sankaya Askerlik Şubesi ilçenin girişindedir. Tayfur ile Sinan, Hükümet Konağının kapısında nöbet bekleyen Cemil isimli polise, üsteğmen Alpaslan Batu'nun evinin nerede olduğunu sorar. Üsteğmen Batu'nun evi, Hükümet Konağının tam karşısındadır.

Sinan ile Tayfur, sabah tan ağarırken üsteğmen Batu'nun kapısını tıklatır.

Bu arada çocukları Mert ve Kerem ile ilgilenmekte olan Huriye Batu, kapıyı açtıktan sonra gider, kocası Alpaslan Bey'i uyandırır.

Üsteğmen Alpaslan Batu, Sinan ve Tayfur'u görünce şaşırır. Sinan, Tuncer Sümer'in selamını söyler ve Tayfur'u tanıtır.

Üsteğmen Alpaslan Batu, gelenleri içeri alır. Sinan, Deniz ile Yusuf'un bozuk olan motosikletin başında beklediğini anlatır ve "Jandarmanın jipi varsa gidip alıp gelelim" der.

Üsteğmen Alpaslan Batu, "Jandarmanın jipi yok. Ayrıca, böyle bir teklifi kabul etmem imkansız." diyerek karşılık verir.

Alpaslan Batu ile Sinan, sivil bir şahsa ait jiple gider, Deniz, Yusuf ve bozuk olan motorsikleti alır Sankaya'ya gelir.

Misafirler, ısındıktan sonra,

Deniz. Yusuf'a bakar ve alaylı alaylı,

"-Bir de traş olsam mı?" diye sorarak ayna ister.

Deniz, getirilen aynaya bakar. "Traş olmayın. Hiç olmazsa sizi soğuğa karşı korur" diye yanıt verir Alpaslan Batu. Traş olmazlar. Alpaslan Batu, "Arkadaş, ben dördünüzü birden burada saklayamam. Ne yaparsanız yapın çalışan motoru da alın gidin. Nerede buluşacaksınız sonra orada buluşun" der.

Sinan, Deniz, Yusuf ve Tayfur, kendi aralarında konuşur bir çözüm yolu bulamazlar. Bunun üzerine Alpaslan Batu, Benim önerim şu: İki kişi burada kalır. Sağlam toror ile iki kişi gider. Ben, bozuk olan motoru yaptırır bu iki arkadaşı da gönderirim. Yaptırmazsam bir başka vasıtayla bir biçimde size ulaştırırım" der. "Tamam Alpaslan'ın dediği gibi olsun" der ve dördü kapıya çıkarak kendi aralarında konuşur, görüşür.

Yapılan görüşme ve konuşmadan sonra dört arkadaş vedalaşır. Deniz ile Yusuf, çalışır vaziyette olan motorsikletle saat 10.00 civarında Sarıkaya'dan hareket eder.

Sarıkaya'dan Sorgun yol ayrımına iki çıkış yolu vardır. Bir tanesi kırk kilometre uzunluğunda normal otobüslerin ve diğer araçların kullandığı açık yoldur. Diğeri çarşığı tam ortadan kateden bir yoldur ve diğerinden daha kısa ama bozuk bir yoldur. Her iki yol da stabilize ve çamurluydu. Mevsim kıştı. Hava soğuk ve ayazdı.

Deniz ile Yusuf, “Motobiklet bu yoldan gidebilir” delip kasabayıkiye bölen yoldan hareket ettiler.

Motorsikletle çarşının tam ortasından geçtiler. Ziraat Bankası şubesi kapısı kapatır. Çamura saplandıkları için fazla ileri gidemeyen Yusuf ile Deniz, yine çarşının içinden geçerek tekrar geri döndüler. Millet bir daha kaçışır. Bu arada bir ata rabasına çarptılar. At arabasını kullanan adamı dövmeye kalktılar. Sonra, araçların gidip gelebildiği ikinci yoldan devam edip gittiler.

Deniz, üstegmen Alpaslan Batu’ dan, “Varsa jandarmanın jipi ile kendilerini Gürün’e geçirmelerini” ister.

Anzalı olan motorsiklet bir traktör tamircisine tamir ettirilir. Öğleden sonra da Sinan ile Tayfun, üstegmen Alpaslan Batu’nun evinden ayrılarak, geldikleri yoldan geri döner. Amaçları Sivas, Ulaş, Kangal yoluyla Akçadağ’a ulaşmaktır.

Sinan ile Tayfur, herhangi bir sorun yaşamadan saat 18.00 civarında Sivas’a varırlar. Motorsikletin farı kındığı için far ampülü ile far camı aranır. Ampül bulunur ama far camı bulunamaz.

Sinan ile Tayfur, far camı kink olan motorsikletleriyle Sivas’tan Ulaş’a doğru yeniden yola koyulur.

293

Ancak, camsız far, ışığı dağıttığı için yolu doğru dürüst görmek mümkün değildir. Ayrıca, yoldaki kar ve buz, yolculuğu güçleştirmektedir. Böylece, Sivas’a yirmi kilometre mesafedeki Tecer tren istasyonuna gelinir. Burada, Kangal’a giden yolun nasıl olduğunu soran Sinan ile Tayfur’a, yol üzerindeki “Yağdonduran Geçidi’nin karla kapanmış olduğu, geçişin bulunmadığı” söylenir. Bunun üzerine bir durum değerlendirmesi yapan iki arkadaş, saat 03.00’de Tecer istasyonundan geçecek olan trenle Malatya’ya kadar gitmeye karar verir. Saat üçte tren gelir. Motorsikleti posta vagonuna koyan Sinan ile Tayfur, kuşetli vagona biner ve “Bizi Malatya’da uyandırın” diyerek derin bir uykuya dalar.

Tren, sabahın alacakaranlığında Malatya’ya vardığında, uyandırılan Sinan ile Tayfur, motorsikleti posta vagonundan indirir. Bu sırada sivil giyimli birisi yanlarına gelerek, “Nereye gidiyorsunuz? Size yardımcı olalım” diyerek, Sinan ve Tayfur’u istasyonda alıkoymak için elinden geleni yapar. Sivil şahıstan ayrılan Sinan ve Tayfur, Akçadağ’a doğru yola koyulur. Bu arada kar yağışı da yeniden başlamıştır.

Malatya'dan Akçadağ Gölpınar Köyü'ne kadar motorsikletle gelir. Sinan, "Köye motorsikletle girmeyelim. Dikkat çeker" der. Burada alışveriş yaptıktan sonra eski model ve Ankara plakalı Motorsikleti Karapınar tren istasyonunda bırakan Sinan ile Tayfur, yürüye yürüye Teslim Töre'nin Bölüklü köyündeki evine gider.

Sinan ve Tayfur, sabahın erken saatlerinde Teslim Töre'nin evinin kapısını tıklar.

Atilla Keskin, Kadir Manga, Alpaslan Özdoğan, Metin Güngörmüş ile birçok kişi evdedir. Teslim Töre, o sıra evde değildir.

Sinan Cemgil ile Tayfur Cinemre, "Deniz ile Yusuf neredeler?" diye sorduklarında, evdekilerden, "Gelmediler." diye yanıt alır.

Çok Önemli Bir 24 Saat Geçirdik

Tarih:16 Mart 1971 salı.

Peş peşe çok önemli siyasi gelişmeler yaşanır.

Aralarında Kara Kuvvetleri Komutanlığı Plan ve Prensipler Başkanı Tümgeneral Celil Gürkan, Tümgeneral Şükrü Köseoğlu, Tuğamiral Vedii Bilget, Hava Tuğgeneral Ömer Çoğgör, Tuğgeneral Mehmet Ali Akar'ın da bulunduğu beş general ve üç amiralden oluşan onüç kişi 9 Mart 1971 günü başarısız bir darbe girişiminde bulundukları gerekçesiyle emekliye sevk edilirler. Daha sonra yayınlanan anı ve belgelere bakıldığında, bu durum, subayların emekliye sevk ediliş nedenlerinden sadece birisidir.

Dönemin CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, saat 11.30'da CHP Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Ortak Grupları toplantısında yaptığı ikinci önemli konuşmasında konuya ilişkin, özetle şu açıklamayı yapar:

"Sevgili arkadaşlarım. Geçen 24 saat çok önemli bir devir idi. Büyük hadiselerden sonra, ne gibi olaylar ve ne gibi ihtimaller bileceğini, bütün dünya ile beraber biz de vatandaşlar olarak merak ediyorduk. Fakat size kalb huzuru ile söyleyebilirim ki, bu geçen 24 saat zarfında, Türkiye, millet olarak bünyesindeki sarsılmaz metanetinin bir defa daha örneğini vermiştir.

Bulanık suda balık avlamak isteyenler her memlekette bulunabilir. Bizde bulunanların ümitlerinin bu geçen 24 saat zarfında arttığı tasavvur edilemez."

Bu arada, Arkadaşlarıyla Malatya'da buluşmak üzere Sarıkaya ilçesinden sağlam motorsikletle ayrılan Deniz ile Yusuf, Sivas yolu ile Malatya'ya giderken Şarkışla ilçesinde 16 Mart 1971 Salı günü, gece yarısı yakalanır.

Motorsiklet Bulunuyor

Sankaya'da kendilerinden en az altı saat önce ayrılan Deniz ile Yusuf'un nerede olduğunu, ne yaptıklarını merak eden arkadaşları, Teslim Töre'nin evinde sabah saat 6'da TRT'nin verdiği kısa haberleri dinlerken, Deniz ile Yusuf'un yakalandığını öğrenir.

Hemen evi terketme kararı alınır.

Sinan Cemgil, Atilla Keskin, Kadir Manga, Mustafa Yalçın ve diğerleri, yakınlardaki bir mağaraya gitmek üzere yola çıkarken, Tayfur Cinemre ile Kadir Manga, Akçadağ istasyonunda bulunan motorsikleti alarak uzaklaştırmak amacıyla Gölbaşı istikametine doğru gider.

10 veya 15 kilometre kadar gittikten sonra kırmızı renkli motorsikleti Akçadağ Öğretmen Okulu ile Doğanlar Köyü civarında bir köprü'nün altında gizleyen Tayfur Cinemre ile Kadir Manga, geri dönerken durumu kontrol etmek için köy yakınlarından geçerken Gölpinar ile Ören köylerine baskın yapmış olan jandarmaları görür. Bunun üzerine Cinemre ile Manga, yollarını değiştirerek arkadaşlarıyla buluşacakları mezra evine gider.

Teslim Töre, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Bir gün yine Hüseyin'den bana haber geldi. Kendisinin, Deniz'in, Yusuf ve Sinan'ın bizim o bölgeye geleceklerini, benim onları tesbit edilen bir yerde bekleyip alıp dağdaki arkadaşların yanına götürmemi söylemişti. Ben, dağdaki arkadaşlardan ayrılarak gelecek yoldaşların alınması ve dağa çıkartılınca kadar da kalacakları bir yeri hazırlamak üzere çalışmalara başladım. Ben, o gün geleceklerini beklerken radyo haberlerinde Yusuf'un yaralı, ve Deniz'in çatışmalar sonucu yara almadan yakalandığını işittim.

Sinan'dan hiç bir haber çıkmadığı için söz konusu yerde beklemeye devam ettim. Bu bekleyiş süresi içerisinde kimsenin gelmediğini görünce Sinan'a ya adresin yanlış verildiğini, ya da geleceği

yeri bilmeyerek bizim eve gidebileceğini düşünerek kalkıp doğru bizim eve gittim. Eve gittiğimde bana bir arkadaşın bizim eve geldiğini, isminin Sinan olduğunu söyleyip evden ayrılıp gittiğini haber verdiler. Daha sonra öğrendik ki, Sinan'a geleceği yerin ismi vs. verilmemiş, o da bilmediği için gelip Ankara yol kavşağındaki bir benzinciye bizim köyü ve evi sormuş. Eve geldiğinde de tesa-düfi olarak Kadir Manga orda kalmış olan bir kaç tane mermi vs. gibi şeyi dağa götürmek için geldiğinde Sinan'la karşılaşmış ve onu birlikte alıp götürmüş. Ben, henüz oturmadan bu anlatılanları dinledim, tam dışarı çıkarken, kapı açılarak evin içi polis ve jandarmayla doldu. Jandarma Binbaşı, bana, Sinan'ın nerde olduğunu sordu. Ben, Sinan diye birisini tanımadığımı, bizim eve öyle birisinin gelmediğini, isterlerse evi arayabileceklerini söyledim. Evin her tarafını didik didik aradılar, fakat hiç bir şey bulamayınca, köyün tümünü aramak üzere bizim evden çıkıp gittiler. ben, onlar evden çıkar çıkmaz hemen bahçenin içerisine doğru karanlıklara dalarak oradan uzaklaştım. Ekip, köyü arayıp, Öğretmen Okuluna döndükten sonra ordarı bir motorsikletin bizim köye doğru geçtiğini öğrenmiş ve izlerini de tesbit etmişler. Eve tekrar beni almaya döndükleride benim kaçtığımı görmüşlerdi. Yalnız evi bastıkları zaman, daha önce, bu olayları duyup bana haber vermek için Kürt Mehmet'le Kazım Kırteke bize gelmişlerdi. Evi ilk bastıklarında onları evde görünce bana bunlar kim diye sormuşlardı. Ben de onların akrabalarım ve arkadaşlarım olduklarını söylemiştim. Zaten polislerin bir kısmı da onları tanıdılar fakat hatırladığım kadarıyla bir polis, Kürt Mehmet'e seninle işimiz var diyerek onu da alıp birlikte götürmüşlerdi. Sonra tekrar döndüklerinde beni bulamayınca herhalde o arkadaşları biraz sıkıştırmışlardı." (1)

"Teslim Töre'nin Evine Gittim"

İçişleri Bakanı, Malatya Emniyet Müdürü ve Akçadağ Kaymakamı tarafından , 17 Mart 1971 Çarşamba günü, ayrı ayrı açıklama yapılır.

İçişleri Bakanı Haldun Menteseoğlu, Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan'ın yakalanması hakkında özetle şu açıklamayı yapmıştır:

"Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının ele geçirilmesi için yeni sis-

tem uygulanmıştır. Mesele bizim sistemimizdir. Bu bir seyyaliyettir. Taktiktir. Bunlar üzerinde fazla konuşmak doğru değildir. Uygulanan sistem, tarama, baskın, takip, tedirginlik yaratma, yol kesme gibi çeşitli unsurları bünyesinde taşıyan bir sistemdir. Bu sistem suçluları yer değiştirmeye zorlamıştır. Sistem Ankara'da olduğu kadar, bütün yurttan emniyet kuvvetlerinin imkanları ölçüsünde uygulanmıştır. Ankara'da suçlular büyük bir yataklık ve himaye bulmuşlardı. Sistem içinde zaman zaman gevşemeler de yapıldı. Bundan amaç, buradan çıkmalarını sağlamaktı. Nitekim onlar da bu aramalardan yararlanıp boşaltılmış bir kanaldan çıktı, vatanın diğer bir köşesinde kurulmuş olan ağa düştüler.

Berberinde götürdükleri Jawa marka motorsiklet, ODTÜ 1. sınıf öğrencisi Tayfur Cinemre'ye aittir. "

Malatya Emniyet Müdürü Ahmet Yalçın da, şu açıklamayı yapar:

"Bu sabah Malatya tren istasyonunda görülen ve Sinan Cemgil ile Kor Koçalak olduğu tahmin edilen parkalı, botlu ve motosikletli iki genç, Akçadağ Gölpınar Köyüne kadar, güvenlik kuvvetleri tarafından takip edilmiş burada izleri kaybedilmiştir."

Akçadağ Kaymakamı Zeynel Abidin Yavuzbey, yaptığı açıklamasında, "Sanıkların sığındıklarından emin bulunduğunuz çevrenin kuşatıldığını ve kısa sürede ele geçireceğimizi ümit ediyorum. Yakalanmaları uzun sürmeyecek" der.

Teslim Töre'nin evine arama yapmaya giden Emekli Jandarma Kıdemli Albay Yılmaz Erkekoğlu, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Bazı silahlı şahısların Akçadağ ilçesine geldikleri, bunların Bölüklü köyü ile Ekinciler köyü arasındaki mağaralarda barındıkları duyumu geç de olsa bana ulaştı. Bölge haritasını açtım. Haritada ifade edilen mağaraları buldum. Bu mağaralar Güvercinlik ve Arap'ın mağarası olarak haritada gözükiyordu. Bu mağaralara giden yol traverslerini hazırladım. Malatya Merkez Jandarma Bölük Komutanı Teğmen Ersin Buluk'a seçme erlerden bir müfrezeye hazırlamasını tenbih ettim. Akçadağ İlçe Jandarma Bölük Komutanı Astsubay Ahmet Eroğlu'na da Bölükten ayrılmayıp beni beklemesini tenbihledim.

Silahlı şahısların Akçadağ ilçesine gelmesi halinde Teslim Tö-

re'nin ından haberinin olmaması düşünülemezdi. O halde önce Teslim Töre'nin evine daha sonra da tesbit ettiğim mağaralara gitmeyi kararlaştırdım.

Karar gereğince sabah gün ağarırken Gölpınar köyünde Teslim Töre'nin evine gittim. Ev halkı bir yer sofrasının başına toplanmış kahvaltı ediyordu. Ortada büyük bir tencere bulgur pilavı ve saç yufkası vardı. Buyur ettiler. Usulen bir iki lokma aldım. Etrafı kontrol ettim. Ev halkından başka yabancı yoktu. Teslim Töre'yi dışarı çağırdım. Yabancı misafiri olup olmadığını ve daha evvel başka yörelerden gelen konukları olup olmadığını sordum. Hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi davrandı.

Vakit geçirmeden Akçadağ'a hareket ettim. Burada beni bekleyen astsubaya durumu izah ettim. Onun da konu ile ilgili bir bilgisi yoktu. Müfreze ile birlikte dağ yolundan belirtilen mağaralara geldik. Gerekli aramayı yaptık. Kimse yoktu. Mağaralarda daha evvel insan barındığını gösterir bir belirti de yoktu.

Halbuki ben, Güvercinlik ve Arap'ın (Sarıkaya) mağaralarını kontrol ederken silahlı Devrimci Grup, Ilıcak mağarasına intikal etmişti." (1)

"Erikler Çiçek Açtığı Zaman"

Tayfur Cinemre, yöreyi bilen Kadir Manga ile daha önce kararlaştırılan mezra evine gider. Arkadaşları da oradadır. Yemek yedikten sonra evden ayrılan ekip, gece yarısı, konaklayacakları Ilıcak Mağarasına doğru yola çıkar.

Her taraf göz gözü görmez zifiri karanlıktır. Birbirlerini kaybetmemek için herkesin tuttuğu bir ip yardımıyla yollarına devam eden ve mağaraya varan topluluk, yorgun olduğu için herkes bir tarafa yığılır.

Ankara'ya dönecek olan Tayfur Cinemre, Deniz ile Yusuf'un kullandığı motorsiklet kendinin olduğu ve artık ismi açığa çıktığı için ismi deşifre olmamış Metin Güngörmüş'ün kimliğini yanına alır. Arkadaşları, Cinemre'yi Malatya-Ankara yoluna kadar götürür, orada bırakır ve geri döner.

Cinemre, Malatya-Ankara yolunda bir arabaya binerek Anka-

ra'ya gider. Ankara'da Hüseyin İnan'la buluŖan Tayfur Cinemre, Hüseyin İnan'a arkadaşlarının kendisini nerede bekleyeceklerini söyler.

İstanbul TDGF Bölge Yürütme Kurulu ile İTÜ Öğrenci Birliği, Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan için Maçka Mustafa Kemal Anfasında, 19 Mart 1971 Cuma günü, forum düzenler.

Forumda yapılan konuşmalarda, özetle Ŗu açıklama yapılır:

"Türkiye Halk KurtuluŖ Ordusunun iki yiğidinin yakaalanması kayıp değildir. Bu mücadele de ölüm bile önemli değildir. Arkadaşlarımız sadece enterne edilmiŖtir. Başlayan halk savaşı başarılı olacaktır.

Türkiye'de ancak devrimci hareketlerden yana olacağız. Muhtıraya karşıyız. Her türlü emperyalist oyun karşısında bizi bulacaktır."

Mustafa ŖimŖek adlı genç de yaptığı konuşmada Ŗunları söyler:

"Bizler de Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan'lardan ayrı kişiler değiliz. Aynı kişileriz. Son muhtıra olayı devrimci değildir. Aksine karşı devrimcidir."

Dağda bulunanlar, Hüseyin İnan'ı getirmesi için Mehmet Naki-boğlu'nu Ankara'ya gönderir.

Hüseyin İnan, çok sevdiği bir söz olan, "Erikler çiçek açtığı zaman" sözüne uygun bir zamanda, dağa çıkmak amacıyla Mehmet Nakiboğlu ile Ankara'dan ayrılmaya karar verir. Bir sorun çıkmaması için Hüseyin ile Nakiboğlu, ilk önce, Gölbaşı çıkişında arkadaşlarının getireceği otomobili bekleyeceklerdir.

Haymana yol güzergahında Moğan gölü kıyısında bekleyen Hüseyin ile Nakiboğlu, arkadaşının getirdiği otomobile binerek Ankara'dan ayrılır.

İnan ile Nakiboğlu, 23 Mart 1971 Salı günü sabahı, saat 03.30 sıralarında Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesine varır.

Hüseyin ile Nakiboğlu, biraz dinlenip, sonra da yollarına devam etmek için Hüseyin İnan'ın dayısı Kemal Kalaycı'nın evine gitmeye karar verir.

"Mücadelemini Yaptım ve Buraya kadar Geldim"

Hüseyin İnan'ın uğrayabileceği düşüncesiyle güvenlik kuvvetle-

ri, Kor Koçalak'ın köyü olan Bozüyük ile Hüseyin İnan'ın Pınarbaşı ve Yasılpınar Köyünü abluka altına almıştır. Yasılpınar köyünde İnan Ailesinin tanıdığı Mehmet Bayrak ve oğulları vardır.

Hüseyin, hem akrabası hem de ortaokulu okuduğu dönemlerde kaldığı eve gidip biraz dinlenecek ve biraz yemek yiyecektir.

Sabaha karşı dedesinin kapısını çalar. Kapıyı dedesi Hacı Kalaycı açar, Hüseyin ve arkadaşını içeri buyur eder.

Kemal Kalaycı, bir ara, Hüseyin'e, arkadaşını sorar:

"-Kim bu, adı ne?"

"-Bilmiyorum"

"-Nasıl bilmiyor musun?"

"-Benim için önemli olan nereli olduğu, adının ne olduğu değil neler düşündüğü önemlidir."

Hacı Kalaycı'nın hanımı Zeliha Hanım, Hüseyin ve arkadaşına, hemen bir kahvaltı hazırlar. Hüseyin ile Nakipoğlu, kahvaltıyı yaptıktan sonra, biraz dinlenmek için uyumaya hazırlanır.

Kemal Kalaycı, evinin bitişiğinde evi olan damadı Hüseyin Sarıbaş'ın yanına gider:

"-Hüseyin bizim evde. Bir de arkadaşı var yanında. Eğer onları evde yakalarlarsa veyahutta bizim evde olduğu haberini alırlarsa mahalleli bundan zarar görür. Ne yapayım, bana bir fikir ver."

"-En iyisi teslim olmasıdır. Ben, gider karakol kumandanı ve kaymakam ile konuşurum. Bu işi olaysız hallederiz."

Hüseyin Sarıbaş, karakola gider ve:

"-Hüseyin İnan, dedesi Hacı Kalaycı'nın evinde." diyerek, haber verir.

"-Elimizdeki ekibin büyük çoğunluğu Yasılpınar'a gitti. Elimizde yeterince güç yok."

"-Sadece iki kişiler. Kimsenin burnu kanamadan onları biz size teslim edeceğiz."

Güvenlik kuvvetleri, Hacı Kalaycı'nın evini ablukaya alır ve Hüseyin İnan ile Mehmet Nakipoğlu'na, "teslim ol" çağrısı yapar.

Dedesi Hacı Kalaycı, Hüseyin'e:

"-Hüseyin, ev sarıldı. Kimsenin canı yanmadan teslim ol" der ve Hüseyin'in yastık altına koyduğu bir tabancayı alır.

"-Dede, sen aradan çekil. Ben, çemberi yarar kurtulurum."

"-Hayır Hüseyin. Sadece beni düşünme. Mahalleliyi de düşün. Eğer sen teslim olmazsan hem bizim aile hem de mahalleli zan altına girer. Gel, teslim ol."

"-Sen karışma dede! Kimseye birşey olmaz. Ben, kurulan çemberi yarar çıkarım."

"-Sen bu çemberden kurtulamazsın. Teslim olmazsan hakkımı helal etmem."

Hüseyin, ortaokulu okurken üç yılını dedesi Hacı Kalaycı ile dayıları Kemal, Kamil ve Aziz Kalaycı'nın yanında geçmiştir. Üzerinde çok emeği vardır. Hüseyin'in dedesi fakir bir ailedir. Aile, geçimini at arabası ile yaptığı taşımacılıkla yapmaktadır.

Sonunda Hüseyin, teslim olmaya karar verir. İnan ve Nakiboğlu, sabaha karşı saat 04.30 da jandarmaya teslim olur.

Kayseri'ye götürülen Hüseyin İnan, Kayseri Valisi Abdullah Asım İğneciler'in makamında gazetecilere, özetle şunları söyler:

"Biz, bağımsız Türkiye ideali için mücadele ediyoruz. Bunu sağlayıp başta Amerikan emperyalizmi olmak üzere, ülkemizi sömürenleri kovduktan sonra, sosyalist Türkiye'yi kuracağız. Babam da sömürücü. Ve dağıtımına önce babamın mal varlığından başlıyacağım. Biz, Türkiye'yi bütün sömürücülerden kurtarmak için çalışıyoruz. Ben mücadelemi yaptım ve buraya kadar geldim. Bundan sonra da devam edeceğim. Benim yakalanmamla devrimci kavga bitmez. Zaman zaman Deniz Gezmiş ile fikir ayrılığına düştük. Amerikalı dört havacıyı serbest bırakmakla hata ettik, onları kurşuna dizmeliydik. Banka soygunlarından elde ettiğimiz paraları da için harcadık. Suçların sabittir, gizlemiyorum. Verilecek cezayı çekmeye hazırım. Ben uykuda yakalanmasa idim. Ölür veya öldürür, müsademeye girişerek kaçmaya çalışırdım."

Hüseyin İnan, arkadaşlarının kendisini lider kabul etmelerini, "Bu onların hakkındaki takdir hissidir. Bizim hepimiz birer lideriz" sözleriyle cevaplamıştır.

Kayseri Valisi Abdullah Asım İğneciler, Hüseyin İnan'ın yakalanışı ile ilgili olarak şunları söylemiştir:

"Hüseyin İnan'ın amcasının evi ile birlikte bölgemizde 8-10

yerde tertibat almıştık. İşin ilginç yönü, İnan'ı yakalanma ihtimali en zayıf olan yerde ele geçirdik.”

Hüseyin İnan ile Mehmet Nakipoğlu'nu yakalayan Komiser Nihat Taner, polis memurları Sadettin Boran, Veli Balmumcu ve Erkan Kuluçkiran, olayı şöyle anlatır:

“Biz, Hüseyin İnan'ın Sarız'lı olduğunu öğrendikten sonra Pınarbaşı'nda bulunan dayısının evinin etrafında tertibat aldık. Jandarma da Hüseyin İnan'ın Sarız'daki köyünde pusu kurdu. Tertibatımız birkaç gün devam etti. Dün gece eve yabancı kimselerin girdiği tesbit edilince sabaha karşı dayısı Kemal Kalaycı'nın evine baskın yaptık. Karşımıza çıkan dayısı Kemal Kalaycı, evde birşey olmadığını söyledi. Biz kendisine İnan'ın içerde olduğunu tesbit ettiğimizi, evin etrafının kordon altında olduğunu, teslim edilmediği takdirde kan akıtılacağını ve kendisinin yakalanarak Adliye'ye verileceğini söyledik. Bunun üzerine Kalaycı, ilk defa sanıkların 5 tabanca 292 adet mermilerini bize teslim etti. Daha sonra da bize içeri aldı. Biz sanıkları içerde uyurken yakaladık.”

302

Aynı gün Ankara'ya getirilen Hüseyin İnan ve Mehmet Nakipoğlu, ilk önce, Jandarma Komutanlığına, daha sonra, Emniyet Müdürlüğüne götürülür.

Bir Grup Dağa Vanyor, Hacı Tonak THKO'lulara Katılıyor

THKO'nun lider kadrosundan Deniz, Yusuf ve Hüseyin'in yakalanmasından sonra geride sadece Sinan Cemgil kalmıştır.

Daha önceden dağa çıkan gruba Sinan'ın katılmasıyla faaliyet hızlanmıştır.

Bu sırada Hacı Tonak, bir köy evinde bazı silahlar saklamıştır. Bunu öğrenen Teslim Töre, durumu Sinan'a bildirir.

Sinan, Tuncer Sümer, Atilla Keskin, Teslim Töre ve Mustafa Yalçiner, Hacı Tonak'ın silahları sakladığı eve gider.

Sinan ve arkadaşları, eve girdikten yaklaşık bir saat sonra Hacı Tonak da tesadüfen silahları almaya gelir. Bunun üzerine Sinan, Hacı Tonak'dan silahları ister. Hacı Tonak da, “Silahları alın ama beni de yanınıza alın. Ben de size katılmak istiyorum”, der.

Böylece, Hacı Tonak da fiilen THKO'nun dağ grubuna katılır.

Ankara'da ve diğer bölgelerde bulunan arkadaşlarını dağdaki kadroya katmak, ayrıca, gelişmeleri öğrenmek amacıyla Mustafa Yalçiner, Ankara'ya gider.

Yalçiner, 2 Nisan 1971 Cuma günü, Hasan Ataol, Mehmet Asal, Fevzi Bal, Osman Bahadır, Metin Yıldırım Türk ve Ercan Öztürk'le trene binerek Ankara'dan yola çıkar. Tren, Akçadağ'a yaklaştığı zaman Yalçiner ve arkadaşları, istasyonda herhangi bir sorunla karşılaşmamak için trenden atlar.

Yalçiner ve arkadaşları, trenden atladıktan sonra yürüyerek Mustafa Göçmen'in evine varır. Bu sırada Hasan Ataol hastalandığı için Ankara'ya geri gönderilirken diğer grup, dağdaki arkadaşlarının yanına gider.

Sinan Cemgil ve THKO Adına Yapılan Eylemler

THKO adının basında ve radyoda sık sık yer alması nedeniyle bu dönem, THKO'lu olmayan bazı kimseler, THKO adına bir kısım eylemlere girişir.

Ankara'dan Kırıkkale'ye gitmek üzere bir taksiyle anlaşılan ve 30 Mart 1971 Salı günü yola çıktıktan sonra Lalahan'da arabayı durdurup, "Ben Sinan Cemgil'im; bunlarda yardımcılarım" diyen 3 gençten biri bu akşam Kırıkkale'de yakalanmış, diğerleri kaçmıştır. Şoförü indirdikten sonra direksiyona geçen ve Elmadağ yakınlarında duran bir kamyonu çarpan 3 genç, daha sonra arabayı yolda bırakarak kaçmıştır. Eile geçirilen Mehmet Sarıöz, arkadaşlarının Metin Niğdelioğlu ve Erbil Kutsal olduğunu söylemiştir.

Ankara'da Ülkü Ocaklı gençlerin kaldığı Site Öğrenci Yurdunu, 8 Nisan 1971 Perşembe günü, saat 22.30 sıralarında telefonla arayan bir şahıs, "Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu tüm milliyetçileri kurşuna dizecektir" açıklamasını yapar.

9 Nisan 1971 Cuma günü, gece yarısından sonra iki defa telefonla tehdit edildiğini söyleyen DP Denizli Milletvekili Sami Arslan, olayı şöyle anlatır:

"Tahminen gece saat 2 sıralarında telefon çaldı. Açtım karşındaki ses Demokratik Partiden ayrılmamı, fikirlerimden vaz geçmemi aksi halde kaçırılıp döğdürüleceğimi bildirdi. Kim olduğunu

sorduğumda ODTÜ Fizik Bölümünden bir öğrenci olarak kendisini tanıttı. Daha sonra yanındaki arkadaşına telefonu verdi. O da aynı tehditleri savurduktan sonra kendisini Hukuk Fakültesi dördüncü sınıf öğrencisi olarak bildirdi. Ve tehditleri için de bana iki saat mühlet vererek tekrar arayacaklarını söyledi ve telefonu kapattı.

Saat 04.30 civarında ikinci defa çalan telefondaki ses aynı tehditleri söyledikten sonra kendisini Sinan Cemgil olarak tanıttı. Ben de kendisine Cemgil olduğuna inanmadığımı gerçekten Sinan Cemgil isen önce hapisteki arkadaşlarını kurtarmasını söyledim. Ve tehditlerinden korkmadığını ifade ederek bir yerde buluşmayı teklif ettim ancak, hemen telefonu kapattılar. Meçhul şahısların telefon ettikleri yer Maltepe'de Katık adında Selahattin Demirci'ye ait bir lokanta olduğu anlaşılmıştır."

Öte yandan, 17 Nisan 1971 Cumartesi günü sabahı, bazı gazete idarehanelerine posta ile Türk Halk Kurtuluş Ordusu adı altında bir bildiri gönderilir.

304

Bildiride, 15 şart ileri sürülmüş ve bunlar yerine getirilmediği takdirde yurdun her yerinde mücadeleye devam edileceği bildirilmiş, bildiriyi 3 gün içinde yayınlamayan matbaanın havaya uçurulacağı ilave edilmiştir.

Bildiri özetle şöyledir:

"*Türkiye'de fiat artışlarının durdurulması ve her yerde eşit muamele.

*Fakir vatandaşlara devletçe bakılması. Mal ve can emniyetinin sağlanması.

*Silahlı Kuvvetlerdeki haksızlığın giderilmesi. Astsubayların haklarının verilmesi.

*Lüzumsuz masrafların önlenmesi. Fakir köylülere kredi verilmesi.

*Vergi kaçakçılığının önlenmesi. Ölüm cezalarının arttırılması.

*Toprak reformunun yapılması. Kadın işçilerin yurt dışına çalışmasına müsaade edilmemesi."

Veteriner Fakültesi öğrencisi Ünal Cengiz, Veteriner Fakültesi öğrencisi Yaşar Özkul, Cumhuriyet Lisesi öğrencisi Özer Özkul, li-

se sondan beklemeli Celal Eryarar ve ortaokul öğrencisi Cevat Eryarar, 18 Nisan 1971 Pazar günü, Ankara'lı müteahhit Yavuz Aydağül'e, telefon ederek, "Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu gerillalarıyız. Eğer, verdiğimiz adrese 40 bin lira getirmezseniz, çocuklarımızı kaçınrız" diyerek fidye ister. Gençler, yakalandıktan sonra, "bizim Türkiye Halk Kurtuluş Ordusuyla bir alakamız yok. Şaka yapmıştık" der.

Ankara'da lise öğretmeni Nilüfer Onurkan'ı, 24 Nisan 1971 Cumartesi günü, telefonla arayıp, "Türk Halk kurtuluş Ordusunda-nız. 100 bin lira vereceksiniz" diyerek fidye isteyen Alpay Göktürk ve Necati Mertkan isimli gençler, yakalandıktan sonra, "Biz, bir kız arkadaşımıza şaka yapmak istiyorduk. Yanlışlık oldu" der.

Giresun Lisesi öğretmeni Hasan Dönertaş, ilkokul öğretmeni Mehmet Hıdıroğlu, Giresun Ticaret Lisesi öğretmeni Namsel Uslu, Giresun Ticaret lisesi öğrencisi Engin Vatan ve Süleyman Küçük, Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu imzasıyla bildiri yayınladıkları iddiasıyla, 22 Mayıs 1971 Cumartesi günü, tutuklanır.

İzmir'in Kadifekale semtinde nakliyat anbarı sahibi Tevfik Özsoy'a ait yazıhaneye, 6 Ağustos 1971 Cuma günü giren meçhul bir şahıs, 6 bin lira para ile bir tabanca aldıktan sonra, "THKO" yazılı bir not bırakır.

İkinciler Radyoling İstasyonu Basılıyor

Şehirden yeni kadroların gelmesiyle dağdaki kadroların sayısı ve gücü artmıştır. Fakat dağdaki yaşama uyum sağlamak üniversite kampüslerinden gelenler için kolay değildir. Bu nedenle zaman zaman aksilikler çıkar.

Cengiz Baltacı ile Metin Yıldırım Türk'ün Arap (Sarıkaya) mağarasında sakladıkları bir alman filintası, bir bez kolonluk kırk fişek ve bir gözü ayarsız dürbün İkinciler köyünden Nesim Laçın, Ali Gülbıdık, Musa An ve Ali Aktaş isimli çocuklar tarafından bulunur.

Çocuklar, mağarada buldukları silah ve malzemeyi P.T.T.'nin İkinciler köyündeki radyoling istasyonunda bekçilik yapan Hasan Bektaş'a teslim eder.

Mağaradaki silah ve malzemeyi almağa gelen THKO ekibi,

malzemelerin yerinde olmadığını görür. Mağaranın civarında İkinciler köyü ile Bölüklü köyü bulunmaktadır. Hacı Tonak İkinciler, Mustafa Çubuk Bölüklü köyündendir. Yapılan soruşturma sonunda silah ve malzemenin İkizler Radyoling istasyonunda olduğunu öğrenilir.

Silah ve malzemeleri geri almak için Sinan, Hacı Tonak, Mustafa Yalçın ve Cengiz Baltacı, 24 Nisan 1971 Cumartesi günü akşama doğru radyoling istasyonuna gelir.

İstasyonun bekçilerinden Hasan Aktaş ile Ali Laçın, istasyonun bahçesindeki ağaçları sulamaktadır. Hacı Tonak, silahıyla bekçilerin yanına gelerek, "Bulunup size getirilen silahlar sizde imiş, onları bana verin, vermezseniz iyi olmaz, burayı havaya uçururuz, devletin milli serveti de heba olur" der. Bu arada Sinan ve iki arkadaş da, silahlarını bekçilere doğrultmuşlardır.

Dürbün, bekçi Ali Laçın'ın küçük oğlunun boynunda asılıdır. Sinan, boynundaki bozuk dürbünü çocuğa verir, Cengiz Baltacı'nın getirdiği biraz daha iyi dürbünü alır, boynuna takar.

Malzemeler ve silah alındıktan sonra Sinan, İkinciler köyünden olan Hacı Tonak'a,

"Sen bunların evlerini biliyorsun. İhbar ederlerse cezalarını veririz" der. Hacı Tonak da bu ihtarı tasdik eder. (1)

"Bu Silahı Hiç Kimseye Verme, Hep Sen Taşı. Devrim Yolunda Ölürsen, Taşıyacağın Bu Silah Vesilesiyle Beni Hatırla"

Dağdaki yaşam çoğunlukla gizlenmekle, yer değiştirmekle geçirilir. Ekibin bir radyosu vardır. Haberler mutlaka dinlenir.

Zaman zaman, çevrede bulunan köylere ekmek ve erzak almak için gidilir, kendilerine yardımcı olanların evleri ziyaret edilir.

Ekmek ve erzak alma işine bazen Sinan da gider. Bir keresinde Sinan ile Osman Bahadır, bol miktarda ekmek alarak, kampa getirir.

Kendilerine her türlü desteği veren Mehmet Ali Özdoğan'ın evine bir uğradığında Sinan, hediye olarak bir silah verir ve şunları söyler:

"-Bu silahı hiç kimseye verme, hep sen taşı. Devrim yolunda ölürsen, taşıyacağın bu silah vesilesiyle beni hatırla."

Sinan, fırsat buldukça yanında getirdiği kitapları okur. Mao'nun dört ciltlik, İggilizce "Seçme Eserleri"ni yanına almıştır. Hasan Hüseyin'den, Nâzım Hikmet'den Ahmet Arif'ten şiirler okur. (1)

Yabancı radyoların haberlerini dinleyen Sinan, arkadaşlarına, haberlerden dinlediği dünya devrimci mücadelesine ait bilgileri aktarır.

Mustafa Yalçiner, arkadaşlarına yakın doğuş ve judo öğretmeye çalışır.

Dağ yaşamına uyum sağlayamayan bazıları şehre geri döner. Uzun, uykusuz ve saatler süren yürüyüşler yapılır.

Sinan, bazı yüklerin taşınması için Ahmet Tuncer'e bir katır almasını ister.

A. Tuncer Sümer, ikibin liraya bir katır alarak kampa getirir. Metin Yıldırım Türk, Tuncer Sümer'in getirdiği katıra, "Nazmiye" ismini takar.

Şoför Karaali Boran Olayı

Dağdaki THKO ekibi, Elbistan ilçesi Nurhak bucağı Eğin geçitinde kamp kurmuştur. Kamp kurulan geçitin hemen güneyinde Kullartatlar köyü vardır. Erzak almak için Kullartatlar köyüne gidilerek köyün bakkalından alışveriş yapılır.

Kullartatlar köyü bakkalı Hasan Koçak, erzak alanlardan şüphelendiği için muhtara haber verir. Köyün muhtarı da, 22 Mayıs 1971 Cumartesi günü, Elbistan ilçesi Jandarma komutanına olayı bildirir.

Tuncer Sümer ile Fevzi Bal, erzakları Malatya'dan Doğanşehir'e götürebilmek için 23 Mayıs 1971 Pazar günü Karaali Boran'a ait jeepi kiralar.

Jeep ile birlikte Kullartatlar köyünün güneyindeki Sırlıklı yaylasının çıkış başına kadar gelinir. Tuncer Sümer, erzağın taşınması için arkadaşlarına haber verir. Mustafa Yalçiner ve üç arkadaşı erzakları almak için jeepin yanına gelir. Erzakları taşıırken Fevzi Bal, jeep ile şoförün başındadır. Bu arada, bir kır bekçisi ile dört avcı, jeepin bulunduğu yere doğru yaklaşırken jeepin şoförü Karaali Boran, "Allahını seven bana yardım etsin" diye bağırır. Kır bekçisi, bir el

ateş eder. Fevzi Bal, kendini yere atar. Bu fırsattan yararlanan şoför Karaali Boran, jeepine atlayarak Kapıdere istikametine doğru hızla yol alır.

Şoför Karaali Boran, daha sonra, olayı Gölbaşı İlçesi Jandarma Komutanına anlatır.

Elrom ile İbrahim Özdeş Öldürülüyor

Atilla Keskin, Cihan Alptekin'i getirmek amacıyla İstanbul'a gidecektir. Sinan Cemgil, dağda kendilerinden ayrılmadan önce Atilla Keskin'den, eğer görebilirse karısı Şirin ile oğlu Taylan'ı görüp, haber getirmesini rica eder.

Önce Malatya'ya giden Atilla Keskin, daha sonra trene biner ve İstanbul'a gider.

Bu sırada, Hasan Ataol ile İsmail Tayfur Cinemre, eylemlerde kullanmak amacıyla Ankara'da bir motorsiklet çalar.

Tayfur Cinemre ile Fevzi Alkan, motorsikletle, Hasan Ataol, Gülay Özdeş ve Türkan Sabuncu, trenle, 15 Mayıs 1971 Cumartesi günü İstanbul'a gelir.

Gülay Özdeş, Türkan Sabuncu, Atilla Keskin, Tayfur Cinemre, Şenlikköy'de Kadri Çağlı'nın akrabasının evinde, Hasan Ataol da, Emirgan'da ablası Lütfiye Hanımın evinde kalır.

17 Mayıs 1971 Pazartesi günü, İsrail başkonsolosu, Ephraim Elrom, THKP-C'liler tarafından kaçırlır.

Elrom'u THKO'lular da kaçırmak istemişlerdir. Nahit Tören, bu konuda özette şöyle demiştir:

"Atilla Keskin'in doktor olan ağabeyisinin otomobilini bu istihbarat işlerinde kullandık. Elrom hakkında bazı bilgileri İstanbul Tıp Fakültesi'nde okuyan Suriyeli bir öğrenci hem bize hem de THKP-C'lilere veriyordu. Fakat, THKP-C'liler daha erken davrandı." (1)

Münir Ramazan Aktolga, bu konuda şunları anlatmıştır: "Elrom'u kaçırmayı THKO'cular çoktandır düşünüyorlarmış ve bu konuda epey araştırma da yapmışlar. Bizim Ankara'dan hiç bir şey yapılmasını dememiz üzerine, İstanbul'daki Mahir'lerin durumunu bu biraz etkiliyor sanıyorum. Daha sonra Elrom kaçırılınca ilk anda belirli isimler ilan edildi. Bu isimler içersinde Cihan Alptekin'in adı da geçiyordu. Bu isimler arasında..."

Sinan Cemgil'ler Nurhak Dağlarında radyodan Elrom'un kaçıldığını duyunca Kürecik'teki Radar Üssüne Amerikalıları kaçırmaya gidiyorlarmış ve Elrom'un kaçırılması işi bir parola imiş. Yani, Elrom-kaçırılınca dağdakilerde orada bulunan Amerikalıları teslim alacaklar, böylece, hareket bütünleşecekmiş. Bunu bizzat dağda olayları yaşayan Fevzi Bal, Ertuğrul Kürkçü'ye anlatmış."

1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim komutanlığı, 17 Mayıs 1971 Pazartesi günü, yayınladığı 15 numaralı bildiri ile Elrom'u kaçıranların TDGF İstanbul Bölge Yürütme Kurulu üyelerinden Nahit Tören, Hamza Özkan, Ayhan Yalın ve arkadaşları olduğunu açıklar.

Elrom'u bulmak amacıyla İstanbul'da bütün ev ve işyerleri Emniyet güçleri tarafından 22 Mayıs 1971 Cumartesi günü aranır.

Bu aramada, Ali Aydın Çığ, Nigar Sancak'ın Beyoğlu, Tünel'de bulunan kapısına dışardan kilit vurulmuş dershanesinde saklanır.

Cemal Alparslan Ertuğ ile Nahit Tören, bir gece önce İstanbul dışına çıkar ve arama süresini açık arazide geçirir.

Cezaevlerinde bulunan devrimci tutukluların serbest bırakılması için kaçırıldığı söylenen Elrom, aramada ölü olarak bulunur.

THKO militanlarından İbrahim Öztaş ise İzmir'de güvenlik kuvvetleriyle girdiği çatışma sonrasında öldürülür.

Cihan ile Tayfur, Yakalanıyor

Bu sırada, Ankara ve İstanbul'dan dağa çıkmak amacıyla yola koyulanlar olduğu gibi dağdan geri dönenler de vardır.

Sadık Soysetenci, Nurhak dağlarından Ankara'ya geri döner ve Erhan Erel'in başkanı olduğu Yse-İş Sendikası'nda bir süre kalır.

Yse-İş Sendikası'ndan alınan kimlik kartlarından birisi daha sonra Cihan Alptekin'in üzerinde çıkar.

Ankara'dan yola çıkan Fahri Doğu, Ömer Balköse, Şeref Gürele, Mustafa Uslu ve Erhan Ertan, Tokat'a bağlı Erbaa ilçesinin Kozlu bucağına bağlı Fındıcak Köyü'ne 2 km. uzaklıktaki orman için de silahlarıyla birlikte, 23 Mayıs 1971 Pazar günü, yakalanır.

İsmail Tayfur Cinemre ile Cihan Alptekin, Elrom olayından sonra, Adıyaman civarında bulunan arkadaşlarıyla buluşmak üzere

İstanbul'dan ayrılmaya karar verir. Şenlikköy'de aynı bahçe içindeki evlerin birinde Kadir Çağlı ile Zeki Tekeş, diğerinde ise THKO'nun bazı kadroları oturmaktadır.

Cihan Alptekin, İstanbul'dan ayrılacağı zaman, kapı komşuları Zeki Tekeş'le de vedalaşır. Cihan, veda sırasında Zeki Tekeş'e, "Arkadaş, size ancak 24 saatlik bir teminat verebiliyorum. Bir aksilik olur enselenirsem 24 saat dayanacağım ve konuşmayacağım. 24 saatten sonra kimse bana güvenmesin" der.

Motorsikletle 31 Mayıs 1971 Pazartesi günü İstanbul'dan yola çıkan Tayfur Cinemre ile Cihan Alptekin, dikkati çekmemek amacıyla Tekirdağ, Çanakkale üzerinden Adıyaman civarında bulunan arkadaşlarının yanına gideceklerdir. Fakat, Alptekin ile Cinemre, Tekirdağ'a 7 kilometre uzaklıktaki Değirmenaltı mevkiinde Emniyet güçleri tarafından durdurularak kimlik tesbiti yapılır. Cihan, YSE teknisyenlerinden Ali Erkinel'e, Tayfur Cinemre, Metin Güngörmüş'e ait kimlik kartlarını Emniyet mensuplarına gösterir.

Emniyet mensupları, Cihan ve Tayfur'dan, bu kez, nüfus cüzdanlarını ister. Bunun üzerine Cinemre ile Alptekin, motorsiklete binerek Hayrabolu civanna kaçmaya çalışır.

Asker, emniyet mensupları ve çevre halkı tarafından takip edilen Tayfur ile Cihan, kısa bir süre sonra yakalanır.

Ekip, İkiye Ayrılıyor

Cihan ile Tayfur, İstanbul'dan ayrılmayı düşündüğü günlerde, dağdaki ekip de eleştiri-özeleştiri yapmak amacıyla, iki gün süren toplantı yapar.

25 Mayıs 1971 Pazartesi günü, yapılan toplantıda, şoför Karaali Boran olayı nedeniyle Tuncer Sümer, suçlu görülür ve cezalandırılır. Verilen cezaya göre Tuncer Sümer'in ekip komutanlığı sorumlulukları alınır. Yerine Ahmet Erdoğan getirilir.

Dağdaki yeni komuta şöyle oluşturulur: Sinan Cemgil, Mustafa Yalçın, Alpaslan Özdoğan ve Ahmet Erdoğan.

26 Mayıs 1971 Salı günü de yeni seçilen komutanlar toplanır. Toplantıda, iki eylem kararı alınır: Birincisi Kürecik'te bulunan radar üssünün basılması, ikincisi: Gaziantep'den Adıyaman'a para taşıyan arabanın soyulması.

Bu eylemleri yapmak için Sinan Cemgil'in başkanlığında sekiz kişilik bir ekip oluşturulur. Diğer ekibin sorumluluğu Osman Arkış, Ercan Öztürk ve Semih Orcan'a verilir. Binboğalar'a gidecek bu gruba, hangi köylerde, kimlerle buluşulacak hepsi anlatılır.

Karara göre, Karahan gediğindeki radarda kaç tane Amerikalı subay'ın olduğu tesbiti yapılacak, ve onların kaçırılarak, karşılığında Deniz, Hüseyin, Yusuf ve diğer tutuklu arkadaşları istenecektir.

Kürecik'teki ABD üssüyle ilgili bilgiler daha önce Teslim Töre vasıtasıyla öğrenilmiştir.

Gaziantep'den Adıyaman'a götürülen parayı taşıyacak aracın geçeceği güzergah da, Ahmet Tuncer Sümer'in görevlendirdiği Besni'li Hasan Dalkılıç tarafından tesbit edilir.

Plana göre: Karahan'da bulunan radara Amerikalıları taşıyan araba durdurulup, enterne edilen Amerikalıların elbiseleri giyilerek, onların arabasıyla radara girilecektir. Radara girdikten sonra da oradaki Amerikalı subayları rehin alıp, karşılığında cezaevindeki arkadaşları istenecektir.

Eylem başarılı olursa Deniz'lerle birlikte Suriye'ye, oradan da Cezayir'e gidilecektir.

Konuşmalar yapıp, kararlar alındıktan sonra THKO ekibi, gece bulunduğu yerden eşyaları sırtlayıp, daha önce tesbit edilmiş olan başka bir yere taşınmak üzere yola koyulur.

Ekip, o gece sabaha kadar yolaldıktan sonra konaklama yerine varır. Burada Sinan, Alpaslan Özdoğan, Mustafa Yalçiner ve Ahmet Erdoğan, yeniden toplanır. Toplantıda yapılan konuşmalardan sonra Tuncer Sümer'e komutan sorumluluğunun yeniden verilmesi kararlaştırılır.

Sinan ve Osman Arkış, birlikte gider, durumu Tuncer Sümer'e anlatır. Sümer'e, Binboğa'ya gidecek ekibin başına tekrar komutan yapıldığı söylenir.

Tuncer Sümer'le buluşulan yerde yeni bir toplantı daha yapılır. Toplantıdan sonra dağda bulunanlar, daha sonra, buluşmak üzere ikiye ayrılır.

Sinan'ın liderliğindeki ekipte: Sinan Cemgil, Mustafa Yalçiner, Alpaslan Özdoğan, Ahmet Erdoğan, Kadir Manga, Hacı Tonak,

Metin Güngörmüş vardır. Bu ekibin amacı: Akçadağ-Kürecik Karahan gediğindeki Amerikan tesislerini ele geçirerek, içerde bulunanları Deniz'lere karşılık olarak rehin almak ve Gaziantep-Adıyaman arasında banka parası nakleden aracı soymaktır.

Tuncer Sümer liderliğindeki ekipte ise: Tuncer Sümer, Osman Bahadır, Metin Yıldırım Türk, Mehmet Asal, Semih Orcan, Yusuf Aslan (Palu'lu), Sun'lu Cemal (Elazığlı), Sadık Soysetenci, Cengiz Baltacı, Fevzi Bal, Osman Arkış, Recep Sakın, Ercan Öztürk vardır.

Bu grubun amacı: Binboğa Dağlarına geçerek, orada, eylemleri yaptıktan sonra gelecek olan ilk ekiple buluşmak için ortam hazırlamaktır.

Nurhak Dağlarında Parkalı ve Silahlı Gençler Görülüyor

THKO ekibinin Malatya ve Adıyaman çevresinde oldukları hakkında resmi görevlilere ihbarlar gelmektedir.

Kahramanmaraş Valisi Adil Aktan, 26 Mayıs 1971 Çarşamba günü, şu açıklamayı yapar:

“Elbistan'ın Nurhak Bucağı çevresindeki Nurhak Dağı civarında avlanan avcılar, asker elbisesi giymiş saç sakalı birbirine karışmış bazı gençlerin kırlarda dolaştıklarını görmüş ve ilgilileri haberdar etmişlerdir. Yapılan ihbarlar üzerine gerekli incelemelerde bulunulmaktadır.”

20 askeri kamyonet ve 6 jeeple Elbistan'a gelen 250 kişilik emniyet kuvveti, başta Elbistan ilçesi olmak üzere Kapıdere, Nurhak, Kırıklı, Sevdilli, Kapkıran, Yılanovası, Kumlar yerleşim bölgelerine dağılır.

Nurhak bucağında araştırma yapan jandarma, dağlarda eğitim yaparken görüldüğü iddia edilen Dev-Genç'li öğrencilerle ilgili olarak Nurhak Belediye Başkanı Mehmet Güçlü ile köylülerden İbrahim Güneşi gözetimine alır.

Elbistan ilçesine bağlı Nurhak dağlarında görüldüğü bildirilen parkalı ve silahlı gençlerin aranmasıyla ilgili olarak Malatya, Adıyaman, Maraş, Gaziantep jandarma alay komutanları Gölbaşı bucağında bir toplantı yapar. Toplantıda, arama ve tarama planı gözden geçirilerek yapılacak hareketin esasları tesbit edilir.

"Ayrılış Çok Hüzünlü Olur"

THKO ekibinin iki gruba ayrılmasından sonra yaşanan olayları, operasyonlara katılan Emekli Jandarma Kıdemli Albay Yılmaz Erkekoğlu, şöyle anlatmıştır:

"29 Mayıs 1971 günü saat 21.00'de Sinan Cemgil gurubu, eylem bölgesine gitmek üzere ayrılır. Ayrılış çok hüzünlü olur. Herkes birbirine içten duygularla sarılırlar. Zor koşulların yarattığı ufak kırgınlıklar yerini göz yaşlarına terk eder. Çıktıkları yolculuğun sonunu biliyor gibi davranışları vardır. Üzüntü ve donukluk bütün güçlerini alıp götürür. Dilleri sanki kilittenmiş, beyinleri durmuş gibidir. Konuşacak kelime ve konu bulmakta güçlük çekerler. Tekrar buluşma umutları çok zayıftır. Ayrılanların arkasından geride kalan grup, onlar gözden kaybolana kadar yaşlı gözler ile arkalarından bakarlar.

Sinan Cemgil gurubu, yapılan plana göre Haydarlı tren istasyonuna kadar yaya gidecekler, oradan trene binerek Akçadağ istasyonuna ineceklerdir. Birinci aşamadaki bölgenin yabancısıdır. Elleri bölgenin genel durumunu gösterir harita da yoktur. Eylemin başlangıç zorluğu buradan başlamaktadır. Önce araziye keşfecekler, sonra yürüyecekler, daha sonra tekrar keşfedeceklerdir. Bu amaçla Hacı Tonak'ı mahalli köylü kılığına sokarlar ve guruba kılavuzluk görevi verirler. Hacı Tonak zaten köy kökenli kavruk bir Anadolu çocuğudur. Göreceği işlevin yabancısı değildir.

Arkalarında yalnız sırt çantaları vardır. Bütün lüzumsuz eşyaları gömmüşlerdir. Yüklerin azlığı ve yalçın arazinin Gölbaşı ovasına doğru devamlı alçalışı intikali kolaylaştırır. Fakat önlerine tekrar yüksek bir silsile çıkar. Bu İnekli dağıdır. Zirvelere yönelmektense çatak ve dere yatakları tercih edilir. Onlar da öyle yaparlar. Bir dere yatağını seçerler. Dere yataklarının en beğenilmeyen yönü, çevredeki yuvarlak taşların sinesinde barındırmasıdır. Köşeliler yumuşak tabana saplanır kalırlar. Yürürken bu yuvarlak taşlara çarpma ve basmamak gerekir. Fakat gecenin karanlığı bu yeteneğini zihinlerden alır. Düşse kalka, sendeliye yuvarlana yürürsünüz.

Zor bela dere yatağını geçerler, hafif meşelik bir düzlüğe ulaşırlar. Gece yavaş yavaş yerini aydınlığa terk etmektedir. Gün ağarmadan bu tepelerin sonuna ve ovayı görecek bir noktaya ulaşmak

zorundadırlar. Sağ yanlarında bir bağ, sol taraflarında biraz daha sık bir meşelik sırta doğru yükselmektedir. Meşeliğe doğru yönelirler, toprak bir yolu takip ederler ve ovayı görürler. Ulaşmak istedikleri ilk noktaya gelmişlerdir. Dürbünle ovayı gözlerler, demiryolunu araştırırlar. Evet siyah bir kıl gibi ovanın ortasından demiryolu, karayoluna bir yaklaşıp, bir uzaklaşıp gitmektedir. Fakat gündüz gözü ile ovanın silahlı olarak aşılması olanak dışıdır. Zaten bütün gece yürüyüp çok da yorulmuşlardır. Meşeliğin içine dalıp kuytu bir yere çökerler.

Günün ağarması ile birlikte köy hayvanlarını yukarı dağa çıkarın İnekli köyü çobanı, meşeliği takiben otağa doğru yürümektedir. Meşelikteki gerilla gurubunu görür. Hiç istifini bozmaz. Çok da korkmuştur. Köyde akşamları bir yığın silahlı adamların komşu dağlarda dolaştığını dinlemektedir. Hayvanları yaya yaya sırtı dolandırır. Gerillaların gözetliyemeyeceği noktaya gelince, hayvanları kendi başına bırakır. Koşarak köye gider ve nefes nefese muhtara haber verir.

314

Köyde telefon vardır. Muhtar, Gölbaşı Jandarma Komutanına durumu iletir. Başçavuşun mevcudu azdır. Köyde eli silah tutan herkesin kendisi gelene kadar hazır olması talimatını muhtara iletir ve bir pıkap jandarma ile Sinekli köyüne hareket eder. Köye geldiğinde silahlı köylüler de hazırdır. Çobanın kır gerillasını gördüğü noktaya ters bir sırtı tırmanarak çıkarlar.

Kır gerillası yorgunluktan kımıldayacak durumda değildir. Buna rağmen lider, gidilecek istasyonun keşfi için Hacı Tonak'ı yanına alır. Hacı Tonak, taşıdığı Akabe modeli makineli tabancayı Ahmet Erdoğan'a teslim eder. Sinan Cemgil de Kaleşnikof marka, omuzluğ ayn, dipçığı ayrı kilitlenen makinalı tabanca vardır.

Sinan Cemgil ile Hacı Tonak, ovayı ilk gördükleri sırta doğru yürümektedirler. Hacı Tonak önde gitmektedir. Sırtı aşarlar ve ovayı görürler. Gözleri hep ovada ve onu baştan başa kateden demiryolundadır. Hacı Tonak, aşağıdan sırta tırmanan köylüler ile jandarmaları görür ve 'Hoca' diye bağırıp kendini yere atar. Sinan Cemgil, geriye ani bir dönüş yapar. Bu sebeple tel gözlüğü gözünden fırlar. İleri derecede miyoptur. Gözlüksüz ileriye görme olanığı yoktur. Gelenler, önce, 'Teslim olun' ihtarı yaparlar, ateş etmezler.

Sinan Cemgil, boynuna asılı Kaleşnikof'u koltuğunun altından öne doğru kaydırıp diz çökünce gelenler ateş ederler. Sinan Cemgil, kısa bir darbe atışı yapar ve vurulur. Atışı gözleri görmediği için rastgeledir." (1)

Sinan: "Nehiri Geçemeyiz"

Hacı Tonak da olayı şöyle anlatmıştır:

"Biz, bir hayli kalabalık bir gruptuk. Ve epeyce bir uzun süre de dağda kalmıştık. Ve artık, birşeyler yapmak gerekiyordu. Hiç birşey yapmamış olmak, eylemsiz kalmak duygusu kemiriyordu içimizi. İkincisi, 12 Marttan sonraki tutuklamalar, baskınlar, öldürülen arkadaşlarımız. Bunlar da bizi bir an önce birşeyler yapmaya zorluyordu. Ve özellikle Deniz'lerin yakalanmasından sonra ve onlarla ilgili idam edilecekleri veya kurşuna dizilecekleri şeklindeki riva yetlerin yayılmasından sonra, biz bir an önce bir şeyler yapma gereğini duyduk ve grubun içinde belli bir kesimi alarak Amerikan Üssü'nü basmaya karar verdik. Amacımız Amerikan Üssü'ne girmek, oradakileri rehin almak ve onlara karşılık arkadaşlarımızı istemektir. Ama aynı zamanda da o üssü tahrip edecek hazırlıklarımız vardı. O sırada Sırtlı Yaylası denilen bir bölgedeydik.

Biz, Sinan Cemgil, Mustafa Yalçın, Alpaslan Özdoğan, Kadir Manga, Metin Yıldırım, Hacı Tonak ve Ahmet Erdoğan, 7 kişi aynıldık, ana gruptan önce aldığımız bir istihbarat vardı. Topraklı İstasyonu'na gidecektik. "

Yolda, Gölbaşı-Gaziantep arası bankadan para nakleden bir araçtaki para da alınacaktır.

Bundan sonra da Malatya'ya kadar gidebilmenin yolları araştırılacaktır.

Bölge hakkında bilgiler sınırlıdır. Gidilecek yol, izlenecek güzergahı bu yedi kişiden hiç biri bilmemektedir:

Ahmet Tuncer Sümer'in yaptığı keşfe göre, Haydarlı tren istasyonu dağlık bir bölge içerisinde. Bu istasyondan bir Marşandiz trenine binilerek kaçmanın mümkün olacağı düşünülür. Bu nedenle, Haydarlı Tren İstasyonu aranır.

İki günlük bir yürüyüşten sonra Helete köyünün civarına geldik-

lerinde gece olmuştur. Ekip, gece, Göksu nehrini geçmek ister. Sinan, soyunur ve beline bir ip bağlar. Gecenin karanlığında nehir geçmek için çaba gösterir ama nehir bahar ayında coşmuş, suyu kabarmıştır. Nehri geçmek için deneyen Sinan, sonunda, "Nehri böyle geçemeyiz" der ve nehirden yüzerek geçmekten vazgeçilir.

Sinan, İnekli'nin Çobanıyla Birşeyler Konuşuyor

Ekip, gece karanlığında Helete köyünün içindeki köprüden geçer ve İnekli Köyü'nün bulunduğu tepenin kuzeyine tırmanmaya başlar. Tepeye çıkıldığında, Gölbaşı'nın ışıkları görünür. Ekip, bu kez, Haydarlı Tren İstasyonunun bulunduğu bölgeye gitmek için İnekli köyünün bulunduğu yamacın güneyine doğru inmeye başlar. Fakat önlerine üç yol ayrımı çıkar.

Yapılan konuşmalardan sonra ortadaki yoldan yürümeye karar verilir. Sabaha karşı İnekli köyü civarına varılır.

En önde yürüyen Sinan, saat 04.00 sıralarında, aniden önünde beliren köyün çobanları Avşar Vazgeçmez ile arkadaşı Hacı Zevk ile karşılaşır. Sinan, çobanlara, "merhaba" diyerek birşeyler konuşur.

Ekip, bir süre yürüdükten sonra, bu kez, köyün bekçisi Vassaf Uçar'la karşılaşır. Ekibi gören köy bekçisi Vassaf Uçar, Helete köyüne doğru, ekip de İnekli köyüne doğru yürür.

Fakat, köy bekçisi, ekip gözden kaybolur kaybolmaz bir koşu köye gelir ve köyün muhtarına olayı anlatır. Muhtar Mustafa Göksu da, Gölbaşı İlçe Jandarma Birlik Komutanlığına telefon ederek olayı haber verir. (1)

Sinan, Kadir, Alpaslan Öldürüyor

Bu olayların olduğu sıra ekip, İnekli köyünün bulunduğu tepenin yamacına varır.

Kimsenin göremeyeceği sanıldığı ekinlik, çukur bir yere oturarak, ne yapacakları hakkında konuşurlar.

Ekip üyeleri 3 gündür yorgun ve uykusuzdur.

Yorgunluktan herkes bitkindir. Ekip üyeleri, bu nedenle konuları fazla tartışamaz.

Kadir Manga, "En iyisi köye gidelim. Kimse birşey yapamaz. Kendilerinin yaşamı tehlikeye gireceği için en azından ihbarda bulunamazlar. Biz, gece ayrılıp, belli bir mesafe aldıktan sonra ihbar etseler de bu o kadar da önemli değil" der. Fakat, Kadir Manga'nın bu önerisi fazla rağbet görmez.

Yapılan konuşmalar sonunda Hacı Tonak'ın silahsız olarak Gölbaşı'na giderek, bir araç sağlayıp getirmesi konusunda karara varılır.

Daha sonra, Hacı Tonak ile diğer ekip üyelerinin nerede buluşacağını belirlemek için Sinan, Kadir Manga ve Hacı Tonak, ekibin bulunduğu yerden ayrılır ve İnekli köyünün bulunduğu yamaca doğru yürümeye başlar. Ekibin nerede buluşabileceği belirlendikten sonra Hacı Tonak, Helete köyüne giden şose yolunu da görmek ister ve Sinan'dan biraz olsun uzaklaşır.

Hacı Tonak, Helete köyüne giden şose yoluna doğru ilerlediği sırada Jandarma Astsubayı Selahattin Ünsal komutasında bir yay biçiminde pusuya yatmış 10 jandarmayı farkederek geriye döner ve "Pusu .. Pusu var" diye bağıarak koşmaya başlar.

317

İnekli köyünün girişinden başlayan ve vadi boyunca süren çip-lak tepenin üzerinde mevzilenen köylüler ve askerler de, bu arada, ateşe başlar.

Sinan, önce, Hacı Tonak'ın ne dediğini anlayamaz. Fakat, ateş başlayınca durumu anlar.

Askerler, "Teslim olun" diye bağırılmaktadır. Sinan, "Esas siz teslim olun. Sizi vurmak istemiyoruz" diye karşılık verir ve arkadaşlarına haber vermek amacıyla arkadaşlarının bulunduğu yöne doğru topallayarak koşmaya başlar.

Sinan, koşarken gözlüğünü düşürür. Jandarmaların açtığı ateş sonununda Sinan'ın belindeki kütüklüğün üzerinden bacağına bir kurşun çarpmıştır.

Sekerek Metin Güngörmüş'ün yanına gelen Sinan, "Keşif yapan askerlerle karşılaştık" dedikten sonra, "Eğer dağıtmak zorunda kalırsak, belirlenen geçitte buluşalım" der.

Silah atışları ve bağışlar nedeniyle üç gündür açlık, uykusuz ve yorgunluktan uyuyakalan geri kalan diğer üç kişi de uyanmıştır.

Birbirlerine dört, beş metre uzaklıkta olan Sinan, Alp, Mustafa Yalçiner ve Kadir Manga, birbirini koruyarak ekin tarlasının içinden meşeliğe doğru çekilmeye başlar. Üçü koruma ateşi açarken, biri geri çekilmeye çalışır. Bu nedenle, geri çekilme çok yavaş biçimde olmaktadır.

Siper alıp geri çekilmeye çalışırken ilk kurşun yarasını Alpaslan Özdoğan alır. Kurşun, Alp'in boynunu sıyrıp geçmiştir.

Ahmet Erdoğan ile Metin Güngörmüş, bu arada, üssü uçurmak için kullanılacak malzemeleri toplayarak, oradan ayrılmıştır.

Tepede mevzilenmiş olan jandarmalar, yamaçta seyrek ve bodur meşelikte siper almaya çalışan altı kişiye sürekli ateş ettiği için ayağa kalkıp koşmak imkansızdır. Jandarmalar tepeyi tuttuğu için yamaçta bulunanlar, ateş edenleri görememektedir. Bir süre sonra jandarmalar, bütün vadiyi kuşatan tepelerin hepsini tutar. Ayrıca, jandarmaların ateşine köylülerin ateşi de katılmıştır.

Jandarma ve köylülerin açtığı ateş sonunda ilk Kadir Manga vurulur. Göğsünden vurulan Kadir, yarım dakika sonra ölür. Ölüm-ler peş peşe gelir. Kadir'in arkasından iki-üç kurşun yarası alan Alp, hemen can verir. Bacağı ve omuzu kanayan Sinan, yarı ayakta, kuru bir ağacın arkasında siper almıştır. Otomatik silahıyla kesik kesik etrafı tarar. Son uzun bir taramadan sonra Sinan'ın silahı da susar. Ayağından vurulan Mustafa Yalçiner, kıpırdayamaz ve birşey yapamaz hale gelir

Sabah saat 06.30 sıralarında başlayıp, saat 08.30'a kadar devam eden çatışma sonunda Sinan, Alpaslan ve Kadir, öldürülmüştür.

Hacı Tonak ile çatışmada yaralanan Mustafa Yalçiner, yakalanır.

Alpaslan Özdoğan'ın cenazesi, 2 Haziran 1971 Çarşamba günü, İzmir, Buca'da toprağa verilir.

Sinan Cemgil'in cenazesi, 3 Haziran 1971 Perşembe günü, ikinci namazından sonra, Erenköy Galip Paşa Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Üsküdar-Karacaahmet Mezarlığı'nda toprağa verilir.

DİPNOTLAR

Birinci Bölüm

"O Sizin İyiliğiniz İçin Öldü"

- 1- Rasih Nuri İleri, Mihri Belli Olayı, cilt:2, Anadolu Yayınları, İstanbul, Kasım 1976, sayfa: 604
- 2- Orhan İyiler, Öldükleriyle Kalmadılar, May Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, Şubat 1978, sayfa:32.
- 3- Yılmaz Erekoğlu, Nurhak Ey Nurhak, Tekin Yayınları, İstanbul, 1988. sayfa: 75.

Okuyucu için not: Gazeteci-yazar Ahmet Kahraman: "Yılmaz Erekoğlu'nun bir dönem Cumhuriyet Gazetesi'nde Uğur Mumcu'nun danışmanı olarak çalıştığı", söylemiştir.

Adnan Cemil Bey

- 1- "68 Kuşağı" olarak adlandırılan gençler, Kurtuluş Savaşını ve Cumhuriyet dönemini bizzat yaşamış olan dedesi, ninesi veya anne ile babasından, doğrudan dinlemişlerdir.

ODTÜ Makine Bölümü öğrencilerinden Ahmet Börüban, babası Mustafa Hasan Börüban'dan dinlediği bazı olayları şöyle anlatmıştır:

"Dedem Mehmet Sait Yemen Cephesinde bulunmuş. Osmanlı subayı olan dedem, daha sonra Şam'da görev yapıyor.

Babam Şam Muallim Mektebini bitirmiş. İngilizler Şam'ı işgal edince babamı esir almışlar. Bir kaç defa kaçmaya teşebbüs ediyor, başaramıyor. Sonunda kaçınayı başarıp, bir gemiyle Antalya'ya geliyor. Mütareke döneminde babam Antalya Limanında çalışmış. 28 Mart 1919'da Antalya İtalyanlar tarafından işgal edilir. İtalya'dan gemilerle bol ınkırtarda Ermeni getirilerek Doğu Anadolu'na sevkediliyor. Ermeniler, alınlarna, 'Ermenistan'ı Kurtaracağız' yazılı bant yapıştırmışlar.

Babam, Kurtuluş Savaşına katılmış, Afyon Cephesinde savaşmış. Tınaztepe'nin alınmasında bizzat çarpışmış.

Daha sonra, yürüyerek İzmir'e gidiliyor. Silahları yok. 3-4 kişiye bir tüfek düşüyor. Sıra ile ateş ediyorlar. Yunan askerleri her tarafı yakıp, yıktığı için yiyecek bulamıyorlar. Açlıklarını bastırırsınlar diye palaskalarını kasatura ile kazıyıp, deri yiyorlar.

Savaştan sonra öğretmenliğe başlıyor. Harf devrimi başlayınca ilk görev alanlardan biri oluyor.

İhaneti görmüş, yaşamış. Varolmak yokolmak nedir, emperyalizm nedir yaşamış."

İlgilenenler için not: İstanbul'un işgalini konu edinen yayınlanmış çok kitap vardır. Yayınlanmış kitaplar arasından bazıları şöyledir:

- 1- Nurdoğan Taçalan, Ege'de Kurtuluş Savaşı Başlarken, Milliyet Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, Ekim 1971.
- 2- Bilal N. Şimşir, Malta Sürgünleri, Bilgi Yayınları, İstanbul, Nisan 1985, ikinci basım.
- 3- Fahri Belen, Türk Kurtuluş Savaşı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, Temmuz 1983, ikinci basım.
- 4- Bilge Criss, İşgal Altında İstanbul, İletişim Yayınları, İstanbul, Mart 1993.
- 5- Halide Edip Adıvar, Ateşten Gömlek, Atlas Kitabevi, İstanbul, onsekizinci baskı, 1983.
- 6- Zeki Sarıhan, Kurtuluş Savaşı Günlüğü, üç cilt, Atatürk Kültür/Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, Ankara, 1993.

Cemgil Allesi

- 1- Sabiha Sertel, Roman Gibi, Belge Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, 1987, sayfa: 297'den 300'e kadar.

Türk Banşeverler Cemiyeti

- 1- Sabiha Sertel, Roman Gibi, Belge Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, 1987, sayfa: 381, 382.
- 2- Mehmet Ali Aybar, TİP Tarihi, BDS Yayınları, İstanbul, Ocak 1988, birinci cilt, sayfa: 54.
- 3- Sabiha Sertel, Roman Gibi, Belge Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, 1987, sayfa: 382, 383.

Bütün Evler Payraklarla Donatılmış

- 1- Mina Urgan, Bir Dinozorun Anıları, Yapı Kredi yayınları, İstanbul, altıncı baskı, Mayıs 1998, sayfa: 276

İkinci Bölüm

Güvenlik Kurvetleri, ODTÜ'deki İşgali Sona Erdiriyor

- 1- Gözaltına alınan 113 öğrencinin bazılarının adları şöyledir:

Nuri Güneş (DTCF 4. sınıf öğrencisi), Mustafa Tanören, Müfit Özdeş (Elektrik Fakültesi), Ulaş Bardakçı (İdari İlimler Fak.), Yaşar Yılmaz (FEF), Sait Kazancıoğlu, Kaya Ali Turan, Aydın Tözener, Macit Rasih Mehtarar, Mehmet Dilbaş, Ayhan Altinkaya, Mehmet Sevgen, Nazmi Özer, Evvalina Dizlander, Yasemin Kavrul, Murat Gümrükçüoğlu, Sura Albayrak, Zeynep Ural, Mustafa Özbakan, Gürcay Okur, Süleyman Som, Cınna Kardaş, Fatma Görük, Şenay Oguz, Barış Dörttek, Faruk İrem, Yusuf Aslan, Tuncay Şahin Yılmaz, Birol Ertuğrul, Celal Yüksel, Sabri Şahin, Hizmet Özgüdek, Ali Günöven, Erkan Yıldırım, Zeki Ertürk, Akif Önder, Tahir Aktan, Ünal Büyükokutan, Çetin Kavurt, Naci Akatan, Ahmet Çelik, Necmi Yenelçifti, Zafer Sözer, İsmail Adak, Feyyaz Ecer, Savaş Yıldızoğlu, Mehmet Öztuğ, Ayten Canatan, Cemat Karaturun, Galip Şahin, Aşir Kahraman, Asım Çakır, Halit Kılınç, Ali Biner, Durur Guçiz, Nadire Özyiğit, Arif Kapal, Ahmet Hınan, Selahattin Kaya, Gönül Demiroz, Tansu Sümer, Aptullah Aydın, Yavuz Dışbudak, Fahir Kamerdağ, Filiz Düzen, Salih Basmacı, Akin Dirik, Tevfik Cibaoğlu, Ahmet Aydınay, Abdulkadir Kahraman.

Mustafa Taylan Özgür Öldürülüyor

- 1- Mustafa Taylan Özgür'ün öldürülmesi hakkında bir çok iddia vardır. Bunlardan birisini Talat Turhan, "Özel Savaş Terör ve Kontgerilla" isimli kitabının 106 ve 107. sayfalarında, şöyle anlatmıştır: "Benim saptamalarım göre, 23 Eylül 1969 tarihinde Taylan Özgür'e, biri polis, biri subay olmak üzere iki kişi tarafından kurşun atılmıştır. Yani devlet cinayet işlemiştir. Kuşkusuz olayın tüm kanıtlarını benim bulmamı benden bekleyemez. İçişleri Bakanı olduğunda H. Fehmi Güneş'e bu polis ve subayın adını bildirdim. Bu noktadan sonra kanıt bulma işinin devlete ait olması gerekirdi. Güneş'in İçişleri Bakanlığı döneminde bile 'devlet üzerindeki devlet' aşılamadığı için, o dönemin ilk cinayeti gizini hala korumaktadır. Ancak ne yazık ki, o tarihte telik çeken subay daha üst rütbelere ulaşmış, yetkilerle donatılmıştır."

Alıntı için bak: a) Talat Turhan, Özel Savaş Terör ve Kontgerilla, Tüzman yayıncılık, İstanbul, Mart 1992, sayfa:106, 107

b) Mülkiyeliler Birliği Dergisi, Şubat 1991, sayı: 128

Mescit Kapatılıyor

- 1- Yeniden Milli Mücadele. 15.12.1970, sayı: 46. sayfa: 16
Okuyucu için bilgi: Gazeteci Hekimoğlu İsmail. "Akıl ve Gerçek" başlığıyla yayınlanmış yazısında, bir çok konuda yanlış bilgi versede bu olay hakkında şunları anlatmıştır: "68 kuşağından Deniz Gezmiş, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde öğrenciydi. Arkadaşlarıyla beraber üniversite bahçesinde omuzlarına astıkları silahlarla dolaşır, atış taliinleri yaparlardı. Otobüs durağındaki levha bile kurşun yaratlarıyla ilistire dönmüştü. Camilerden faydalanmayı düşünen Deniz Gezmiş, Balgat köyündeki camide kürsüye çıkıp vaaz etmiş, cemaat de: 'Komünizmi anlatıyor' deyip dağılınca o kızgınlıkla kampüse gelip üniversite camisindeki Kur'an-ı Kerimlerin hepsini parçalayıp, yerlere atmış ve camiyi kapatmış. Camiye girmek isteyenlerin vurulacağını da ilan etmiş." (Zaman, 29.6.2000)

Üçüncü Bölüm

Milli Petrol Kampanyası

- 1- Harun Karadeniz, Olaylı Yıllar ve Gençlik, May Yayınları, İstanbul, yedinci baskı, sayfa: 51'den 58'e kadar.

ODTÜ'lü Öğrenciler, Tören Yerine Sadece Türk Bayraklarının Asılmasını İstiyor

- 1- Kemal Kurdaş, ODTÜ Yıllarım, ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayınları, Ankara, Mart 1998, sayfa: 260-261.

ABD Dışişleri Bakanı Dean Rusk Protesto Edildi

- 1- Okuyucu için not: İkinci Dünya Savaşı bitiminde, ilkokul öğrencileri, şu şarkıyı söylüyorlardı:

"Bir iki üçler, yaşasın Türkler,

Dört beş altı, Polonya battı,

Yedi sekiz dokuz, Alman domuz,

On onbir oniki, İngiltere tilki,

Onüç ondört onbeş, Amerikan kardeş."

Komer'in Otomobili ODTÜ'de Yakuluyor

- 1- Not: Benzine bulaştırılmış atkının kime ait olduğu ve kimin kibrit çağıttığı konusunda değişik açıklamalar vardır.

Halil Çelimli: Atkı Sinan'ındı. Kibriti çakan Taylan ile Hüseyin'di.

Hasan Ataol: Atkı Sinan'ın. Hüseyin, tutuşturuyor.

Ertuğrul Kürkçü: Sinan atkısını benzin deposuna soktu sonra ateşe verdi.

Mehmet Akın Atauz: Hüseyin, Taylan'ın atkısını aldı. benzine buladı. On-
dan sonra bir kibrit çağıttı ve yaktı.

Mete Ertekin: Kaşkolu benzin deposuna daldınp çıkarttıktan sonra otomo-
bilin her tarafına benzin bulaşması için vuruyordum. Sinan. daha sonra.
benden aldığı kaşkolu benzin deposuna soktu ve ateşledi.

"Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Kan Akıttırmam"

- 1- Kemal Kurdaş, ODTÜ Yıllarım. ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayınları, Anka-
ra. Mart 1998, sayfa: 280, 281, 282, 283.

"Böyle Hareketler Şiddeti, Şiddet de Faşizmi Getirir"

- 1- Mehmet Ali Aybar, TIP Tarihi, üçüncü cilt, BDS Yayınları, İstanbul, 1988.
sayfa. 9

Dördüncü Bölüm

Elmalı Köyleri Çatışmalarına Gebe

- 1- FKF Genel Sekreteri Ömer Özerturgut, Elinalı köylerinde tanık olduğu
olayları, "Alfabaden A'yı, B'yi Kaldıracağız" başlıklı yazısında aktarmıştır.
Yazı aynen şöyledir:

"Elmalı ovası, göller yöresi, Avlan ve Karagöl ve onların altınyonlu toprak-
ları. bereketli topraklar. Bire onbeş verir, gübresiz. "Can eksen, can biter"
yani. Ne yazık ki, bahtsız bu topraklar. Osmanlı devrinde bir rumun, daha
sonra da iki ağanın malı olmuş.

Bu gölleri çevreleyen altı göl var. Gördük köylünün halini: yürekler acısı!
Köylülerden dinledik kaderini bu toprakların. Anadolunun sesi vardı bir ih-
tiyarda:

"Birinci Dünya Harbine girdik köycek. Sonra İstiklal Savaşına. Kadınları-
mız yün çorap ördüler. Erlerimizin çoğu şehit oldu cephede. Ağalar o sıra-
da yan gelmiş yatıyorlardı. Harpten sonra da şehitlerin topraklarına kon-
dular."

İhtiyar, gün görmüş yani, anlattı bir bir. Ağalar birbirlerine kız vermişler.
birbirlerinden kız almışlar. Yani ortak olmuşlar topraklarına. Önce 2200
dönüm olan toprak, sonra 10 bin, daha sonra da 12 bin dönüm olmuş.
Şimdi ise 30 bin dönüm! Koca bir göl dahil, dağlar, çam ormanlarıyla bir-
likte, kilometre karalerce toprak. ("Ağa yok!" diyen Bakanın kulakları çın-
lasın.)

Ağa yetniemiş bununla da. Göl suları düden ve kurutmayla çekilince daha
da büyümüş topraklar. Yıllarca köylü ekmiş bunları. En son 10 Ağustos
1962'de Kaymakamlık yasaklarını köylünün toprağı işlemesini. Ardından
köylü, Danıştay'a başvurmuş. 14 Ekim 1962'de yürütmeyi durdurmuş Da-

nıştay. Ağalar itiraz etmişler Daniştay'a. Bu kez, yetkisizlik kararı çıkmış Daniştay'dan, 17 Ocak 1968'de.

Yani, toprakların mülkiyetinin kimin olduğu belli değil. Ama işletme hakkı yok köylünün!

Şimdi olay şu: Köylünün ektiği buğday yeşermiş, altı aylık. Kamış boyunda. Ümidi bu köylünün. Ona, tıpkı bir ananın çocuğunu gözlediği gibi bakıyor. Canı gibi seviyor, koruyor onu.

Ağa, adamlar tutmuş. Köylü bunlara "kemikçi" diyor. Sürdürecekmış güzelim yeşil ekinleri. Sekiz traktör getirmiş. Toprak onunmuş. Soruyor köylü: "O mu savaştı? O mu ekti yıllarca? O mu biçti?" Köye jandarma karakolu konulmuş: 20 onbaşı, bir de komutan.

Durum gergin. Köylü sürdürmek niyetinde değil yeşil ekinini, haklarını korumak, toprağını kaptırmamak istiyor ağaya. Bayralar, Karamık, Iınırcık köylüleri bunlar. "Alfabeden A'yı, B'yi sildik. Bizim alfabe, 27 harfli", diyorlar. Yani, A Ağa, B Bey.

■Derebeylik kalıntısı toprak düzeniyle, üretim biçimi ve kapkaç bir düzen içinde sıkışmış kalmış köylü, yeni yeni uyanıyor. Bu yıl da gittik: ODTÜ'den, İTÜ'den, FKF'den. Hep köylüler anlattılar, biz dinledik. Çok şeyler biliyorlar. Sınıf yoktur diyenler, sınıfları çatıştırmayın diyenler bir de köylüleri dinleseler! Toprak reformu istiyor köylü, okumak, cahil kalmamak, sağlıklı, mutlu yaşamak istiyor.

Kadının böylesi görülmemiştir! Geçenlerde sürdüler "kemikçi"leri köyden. Sekiz köy muhtar, "Sosyal adalet de ne ki?" diye sordular Başbakana. "Anayasa da ne ki?"

Köylerde araştırma yapan gençlere de bir yığın baskı. Asker kaçacağı işlemi yaptılar. Elmalı'da, dönerken de Antalya'da. Halktan yana sosyalist gençlik yılar mı hiç!

"Ananın ak sütü gibi biliyorum ki" çökecek bu kapkaççı düzeni! Emperyalizmi yeneceğiz bir gün! Ağalar, kompradorlar ve Amerikancı bürokratlar saltanatı kalkacak ara yerden. Doyumsuz günler göreceğiz!."

Bizler de Sizler Gibi Yurtseveriz

- 1- Atilla Keskin, Acılara Yenilmeyen Gülümseyişler, Gendaş Yayınları, İstanbul, Mayıs 1999, sayfa: 164, 165

Cyrus Vance Ankara'ya Geliyor

- 1- Bu olay nedeniyle gözaltına alınanlardan Baskın Oran, bu konuda şunları anlatmıştır: "Amerikan Dışişleri Bakanı Cyrus Vance'i Esenboğa'ya indirmeme davasında Yusuf'la birlikte yargılanmış ve hüküm giymiştik. O olay Yusuf'un da ilk hüküm giydiği olaydır. Emniyete götürülmek üzere aynı jipe tıkmışlardı ikimizi, başka yakaladıklarıyla birlikte. Ben en arkada oturuyorum, Yusuf benden içeride. Tanı Konya-Samsun yolunda Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün hizasına geldi jip, Yusuf fıslıladı: 'Cebimdeki taşları yalamasınlar. Versem dışarı atar mısın?'. Birdenbre farkına vardım ki, benim cebimde de var. Düşünmeden onunkileri de aldım ve indirilmiş muşamba aralıktan elimi çıkarıp attım. Fakat jip, Emniyete doğru sola dönerken arkadan gelen bir arabanın geçmesi için yavaşladığından, bizim taşlar tampiona dökülüp fena halde şangır şungur etti. Allahaın öndekî: polisler

farkına varmadı veya aldırmadı.” (Baskın Oran, Nerde O Eski Mapusaneler, Bilgi Yayınları, Ankara, Nisan 1991, sayfa: 25)

İşte Bu Şehir, Bu Köy Anarşisti

- 1- Not: Kenan Rıfki Ertuğrul, bu konuda şunları anlatmıştır: “Deniz ve arkadaşları Filistin’e giderken Mustafa Taylan Özgür, Irak’a gidiyor. Ailesi Van’ın Özalp ilçesi Anzak köyündendir. Taylan, ilk önce Van’a gidiyor, daha sonra Irak’a geçip BAAS yöneticileriyle görüşüyor. Amacı, gerilla mücadelesine başladıkları zaman kendilerine yardımcı olup olmayacaklarını öğrenmektir. Deniz’in en çok güvendiği kişilerden birisidir. Taylan’ın mezarının yanına gömülmek istemesinin bir nedeni de budur.”

Aralarında Sinan Cemgil’in de Bulunduğu Bir Grup Bizim Eve Gelmiş, Partiye Nasıl Yararı Olabileceklerini Sormuşlardı

- 1- Mehmet Ali Aybar, TİP Tarihi, üçüncü cilt, BDS Yayınları, İstanbul, 1988, sayfa:9.

TİP Bursa Milletvekili Adayı Adnan Cemgil Ağır Yaralanır.

- 1- Orhan İyiler, Öldükleriyle Kalmadılar, May Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, Şubat 1978, sayfa: 99.

TİP’e Yönelik Saldınlar

- 1- TİP’in güvenlik sorumlusu olanlardan Doğu Perinçek’e, “görevlendirme” ve görevin yerine getirilmesi sonunda gönderilen, “tebrik” yazılarını belge niteliği taşıdığı için aynen yayınlıyorum:

a) Güvenlik ekiplerinde görevlendirme yazısı.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ

Ankara İli

Çankaya İlçe Başkanlığı

Sayı: 81

Üyemiz Doğu Perinçek,

Genel Başkanımız M. Ali Aybar, 7 Ekim 1967 Cumartesi günü saat 18.30’da Büyük Sinema’da “Vietnam İncelemeleri” üstüne bir konuşma yapacaktır.

İlçe Yönetim Kurulu kararı ile adı geçen gün gerekli “Güvenlik Ekiplerinde” görevlendirildiniz.

Görev bölümümü için 2 Ekim 1967 Pazartesi günü saat 19.00’da TİP Ankara İl merkezi salonunda toplanacağız.

Toplantıda hazır bulunmalısınız. Saygılarımla.

TİP Çankaya İlçe Başkanı Yalçın Cerit.

b) Tebrik yazısı:

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ

Ankara İli

Çankaya İlçe Başkanlığı Sayı: 98

Sayın Üyemiz Doğu Perinçek,

İlçe kongresinde görevli ekiplerin çalışmasında gösterdiğiniz çalışma ve başarıdan ötürü tebrik eder, parti üst kademe konuşmacılarının bulunacağı 5 Kasım 1967 tarihinde yapılacak Merkez İlçe kongresi için gereken çalış-

malanın 25 Ekim ilçe binasında yapılacağını bildirir, toplantıya katılanların haber verilir.

Toplantı saati: 19.00

TİP Çankaya İlçe Başkanı Ünal Karacan.

Bursa Cezaevinden İki, Diyarbakır Cezaevinden 11 Genç Serbest Bırakılıyor.

- 1- Mahkemeye sunulan bilirkişi raporu aynen şöyledir:

"Sayın Niyazi Ağırnaslı, Avukat, Ankara.

Bir dava dolayısıyla genel niteliği hakkında bilgi istediğiniz 'El-Fetih' örgütüyle ilişkili olarak aşağıdaki hususları belirtiriz:

I- Filistinli Yaser Arafat'ın komutası altındaki El-Fetih örgütü, Filistin'in kurtuluşu için savaşan gönüllü örgütlerden biri ve en büyüğüdür. Aynı amaçla örgütlenmiş, ama üyelerinin ideolojik ve staretjik tutumları bakımından El-Fetih'ten ayrılan başka gruplar da vardır.

II- El-Fetih'i öbür gruplardan ayıran özellikle, kurtuluş hareketi için, rejimleri ne olursa olsun, bütün Arap devletleri arasında işbirliği sağlama isteğidir. Nitekim, dünyanın en ciddi ve objektif gazetelerinden sayılan 'Le Monde' gazetesi, ilişkide sunduğumuz küpürden de anlaşılacağı gibi, El-Fetih'in, siyasal ve maddi nedenlerle, 'sosyal rejimleri ne olursa olsun, bütün Arap devletleri arasında tam bir işbirliğine taraftar' olduğunu Jean Gueyras imzasıyla yayınlanan bir makalede belirtmektedir. Ayrıca unutmamak gerekir ki El-Fetih, bu bakımdan 'Amerikan emperyalizmine satılmış geri rejimlerle işbirliğini reddeden ve uçak kaçırma olayları dolayısıyla dünyaya adını duyurmuş olan Jörg Habaş komutasındaki Filistin Halk Kurtuluş Halk Cephesi' örgütüne de ağır eleştirilere uğramaktadır. bu nedenle, El-Fetih'i, 'Marksist-Leninist' bir örgüt olarak nitelendirmek gerçeklere tam anlamıyla ters düşer. El-Fetih, 'geniş cephe' staretjisi bakımından özellikle sol kuruluşların eleştirilerine hedef olmuş bir kuruluştur.

III- Tam anlamıyla Marksist-Leninist olduğunu açıklamış olan ve bakımdan Filistin Kurtuluş Halk Cephesi'nin de solunda kalan örgüt, Nayif Havatmeh'in başkanlığındaki 'Filistin Kurtuluşu İçin Demokratik Halk Cephesi' adlı kuruluştur. El-Fetih'in bu örgütlerle herhangi bir benzerliği yoktur. Ve her iki örgüt ancak çok zayıf bir koordinasyon kuruluşu olan Filistin Mukavemet Hareketi Merkez Komitesi içinde temsilci bulundurarak irtibat sağlayabilmektedirler. Marksist-Leninist nitelikteki Filistin'in Kurtuluşu İçin Demokratik Halk Cephesi adlı kuruluşun önderi Nayif Havatmeh, Türkçe'ye de çevrilen 'Filistin'de Halk Savaşı ve Ortadoğu' başlıklı kitabında (Ant Yayınları, İstanbul, 1970), El-Fetih'ten şöyle söz etmektedir. (sf. 156).

'El-Fetih'e gelince, küçük burjuvanın tutumunu bütün çelişkileriyle, fikri ve yapısal geriliğiyle, eylem ve sınıfsal ilişkiler alanındaki ve kitleleri yönetmekteki yetersizliğiyle iç işlerine karışılmaması sloganını kapsamının sınırlarını belli etmeden ilk ortaya atan da yine El-Fetih oldu. Böylece bu sloganı bütün örgütler aldı ve şaşırtıcı, sağcı bir slogan haline getirdiler.'

IV- Gerçek Marksist-Leninist kuruluşlar tarafından kendisine yöneltilen bu eleştirilerin ışığında, El-Fetih, ilk örneğine Türk kurtuluş hareketinin 'Kuvalı Miltiye'sinde rastlanan tipik ulusal kurtuluş örgütlerinden biri sayılabilir. Ve

örgütün temelinde herhangi bir Marksist-Leninist amaç arama gibi bir çabaya beyhude yere girmiş olmak gerekir. Saygılarımızla. Ankara. 3 Ekim 1970.

Mümtaz Soysal (Siyasal bilgiler Fakültesi Anayasa Hukukuk Profesörü, Basın Yayın Yüksek Okulu Siyasal Düşünceler ve Rejimler Profesörü), Muammer Aksoy (Siyasal bilgiler Fakültesi Anayasa ve Siyasal Rejimler Profesörü ve Siyasal bilgiler Fakültesi ve Basın Yayın Yüksek Okulu Kamu Hürriyetleri Profesörü), Bahri Savcı (Siyasal bilgiler Fakültesi ve Basın yayını Yüksek Okulu Anayasa Hukuku Profesörü, Basın ve Yayın Yüksek Okulu Siyasal Düşünceler ve Rejimler Profesörü)."

2- Not: Bu konuda Gülay Ünüvar (Özdeş), şunları anlatmıştır:

"1969 yılının son aylarında arkadaşlarımız ikili-üçlü gruplar halinde Filistin'e gitmeye başladılar. Yusuf Aslan ve Alpaslan Özdoğan ilk gidenler arasındaydı ve görece daha uzun bir süre, yaklaşık altı ay, Filistin'de kaldılar. Hüseyin İnan'ın da içinde bulunduğu son grup Filistin'e gideli 1-1,5 ay olmuştu ki hep birlikte geriye dönerken Diyarbakır ve çevresinde yakalandılar.

Arkadaşlarımız yakalandığı zaman ben Mersin'deydim. ODTÜ'den bir kız arkadaşla birlikte TÖS'ün Mersin Şubesinin başlattığı Köy Kitaplıkları Açma Kampanyasına katılmıştık. Öğle haberlerinde arkadaşlarımızın yakalandığını duyunca üzüldüm, biraz da şaşardım. Bu kadar erken dönemceklerini ummuyordum. Yukarıda da söylediğim gibi Hüseyin'in de içinde bulunduğu grup gideli daha 1-1,5 ay olmuştu ve ben daha başka arkadaşların da Filistin'e gideceğini sanıyordum. Yakalandıklarını duyunca hemen Diyarbakır'a gitmeyi düşündüm. Fakat mersinli devrimci arkadaşlar Diyarbakır'a gitsem bile sorgu sırasında hiç bir şey yapamayacağını düşünüyorlardı. Ankara'ya giderek avukatlarla ilişki kurmanın daha yararlı olacağına beni ikna ettiler. Diyarbakır'a gitmekten vazgeçtim. Aynı gün akşam Ankara'ya döndüm.

Ankara'ya dönüşümden yanılmıyorsam iki gün sonra Yusuf Aslan'la buluştuk. Yusuf'un anlattıklarından belleğimde kaldığı kadariyle Filistin'deki arkadaşlarımız artık orada yapacak fazla bir şey kalmadığını düşünmeye başladılar ve geri dönüş eğilimi doğmuştu. Fakat geriye dönüşlerini hızlandıran bir neden daha vardı. Yine Türkiye'den Filistin'e giden ve bizim arkadaşlarla aynı kampta kalan bir grupla (Ya da kişilerle) aralarında bazı sürtüşmeler çıkmıştı. Bu sürtüşmeler keskinleşip daha büyük sorunlara dönüşmesin diye bizim arkadaşlar Türkiye'ye dönüşlerini daha da öne almışlardı. Filistin'e giderken olduğu gibi ikili, üçlü gruplar halinde dönmek yerine topluca - ve bana göre gerekli hazırlıklar yapılmadan- geri dönmüşlerdi. Sınırı geçtikten sonra ikili üçlü gruplar halinde değişik yönlerde dağılmışlar, fakat bunun bir yararı olmamış, yine de yakalanmışlardı.

Yusuf da şimdi adını hatırlayamadığım bir yerde yakalanmış, işkence görmüş, fakat onu sorgulayan polisler Diyarbakır ve çevresinde yakalanan arkadaşlarla bağlantısını kuramadığı için serbest bırakılmıştı. Ankara'da karşılaştığımızda Yusuf ayakları üzerine zor basıyor ve zorlukla yürüyordu.

Yusuf'la ne yapacağımızı konuştuk. Önce Halit Çelenk'le görüştük. Diyar-

bakır'a gitmek istiyorduk. Fakat Yusuf'un aranma ve yakalanma olasılığı vardı. İki-üç gün beklemeye karar verdik. Bu iki-üç gün içinde Yusuf'un aranıp aranmadığı açıklık kazanır diye düşünüyorduk. Yusuf'un aranması söz konusu olmazsa birlikte Diyarbakır'a gidecektik, yoksa ben yalnız gidecektim. Yusuf'un aranması söz konusu olmadı ve arkadaşlarımızın yakalanmasından 5-6 gün sonra Diyarbakır'a gittik.

Bu arada arkadaşlarımızı sorgusu bitmiş ve tutuklanarak Diyarbakır cezaevine konmuşlardı. Diyarbakır'a vardığımız akşamın ertesi günü sabahın arkadaşlarımızı ziyaret etmek üzere cezaevine gittik. Cezaevinde neyle karşılaşacağımızı, görüşmemize izin verip vermeyeceklerini bilmiyorduk. Tutuklanılanlar arasında o zaman eşim olan Müfit Özdeş'in de bulunması kolaylık sağlar diye düşündük. Önce ben girecektim, bir engel çıkarmazlarsa, benim arkamdan da Yusuf girecekti. Hiç bir engel çıkarmadılar ve kolaylıkla cezaevine girdik. Cezaevi yönetimi arkadaşlarımızı öteki tutuklu ve hükümlülerden ayrı bir bölüme yerleştirmişti. Bu arkadaşlarımızın yer yataklarında yatdığı ve yemeklerini kendilerinin pişirip yediği büyükçe bir odaydı. İşin en güzel yanı ise ziyaretçilerin onları kaldıkları bu bölümde ziyaret edip, sabahın akşama kadar bir arada olabilmeleriydi. Arkadaşlarla bütün gün konuştuk, neler yapmamız gerektiğini tartıştık. Akşam cezaevinden ayrılarak, arkadaşlarımızla yakından ilgilenen Diyarbakırlı avukatlardan Yusuf Ekinci'yi ziyaret ettik. Ertesi gün yine cezaevine gittik, bütün gün arkadaşlarla beraber olduk ve akşam Diyarbakır'dan ayrıldık.

Yusufla birlikte Diyarbakır cezaevine yaptığımız bu ziyareti başka ziyaretler izledi. Cezaevinde yatan arkadaşlarımızı yalnız bırakmamaya çalışıyor ve her onbeş-yirmi günde bir Diyarbakır'a bir, iki arkadaşın gitmesine özen gösteriyorduk. Sanıyorum Diyarbakır'a en sık gidip gelenlerden biri benim. Sinan Cemgil de sık gidip gelen arkadaşlarımızdandı.

Diyarbakır'a gidiş gelişlerimiz sırasında adım adım izleniyorduk. MİT'ten olduğu kolaylıkla anlaşılan kişiler bizi bir an olsun gözden kaçırmamaya dikkat ediyordu.

Arkadaşlarımız Diyarbakır'da yakalandığı günlerde basında Filistin'e gidişleri çok abartılmıştı; çeşitli çevrelerde 15-20 yıl, hatta müebbet hapis cezasına çarptırılacaklarına ilişkin söylentiler dolaşmaya başlamıştı. Basın, özellikle de yerel basın, korkunç bir karalama kampanyası başlatmış ve arkadaşlarımızdan 'İçme suyunu zehirlmek için Diyarbakır'a gelen eşkıyalar' gibi sözcüklerle söz etmişti. Bu tedirgin edici bir durumdu. Biz bu kampanyayla neyin amaçlandığını çok iyi biliyorduk. Fakat Diyarbakır'a gidip gelişlerimiz sırasında bu kampanyanın hiç de tutmadığını sevinçle izledik. Arkadaşlarımızın Filistin'den geldiğini ve 'solcu' olduğunu anlayan Diyarbakır halkı onlara, 'Fetihli gerillalar' adını takınıştı ve bize büyük bir yakınlık gösteriyordu. Gittiğimiz her yerde bizi, 'Fetihli gerillaların arkadaşları' fısıltılarıyla izliyordu. Diyarbakır'da fazla tanıdığımız yoktu. Tanıdıklarımızla da, başlarına iş açanz düşüncesiyle, ilişki kurmaktan çekiniyorduk. Buna rağmen bizi dostça bir havanın sardığını seziyorduk. Hiç tanımadığımız insanlar bize yardım edebilmek için adeta yarışıyor. Örneğin bir gün bir köşe başında duran ve hiç tanımadığımız bir adam, yanından geçerken fısıltıyla, 15-20 adım arkamızdan gelenlerin MİT ajanı oldukları konusunda bizi

uyarmıştı; bir başka gün bir lokantanın önünden geçerken beni kolumdan tutup içeriye çeken garson, sürekli izlendiğimizi, uyanık olmamız gerektiğini öğütlemişti; yine bir başka gün bir süre önce Ankara'ya dönüş bileti aldığımız otobüs şirketinin yazhanesinin önünden ikinci kez geçerken bize bileti satan adam arkamızdan koşup gelmiş ve otobüste arka sıradaki yerlerin MİT tarafından ayrıldığını, yani bütün yolculuk boyunca konuştuklarımızın dinleneceğini ve dikkatli olmamız gerektiğini söylemişti.

Arkadaşlarımızın kimler olduğunu anlaşılmayıla cezaevindeki saygınlıkların da artmıştı. Cezaevi ziyaretlerimiz sırasında öteki tutuklu ve hükümlülerle fazla ilişkimiz olmuyordu. Buna rağmen koridorlarda, merdivenlerde v.b. karşılaştığımız insanların, 'Fetihli gerillalar..' fısıltılarını duyuyor ve genel tavırlarından arkadaşlarımıza saygı duyduklarını anlayabiliyorduk. Bir gün de kadınlar koğuşu arkadaşlarımıza çamaşırlarını yıkayıp, onarılacak giysilerini onarabilecekleri haberini göndererek bir dayanışma jesti yapmıştı. Arkadaşlarım yıkanacak çamaşırlarını ve onarılacak giysilerini elbette ki göndermediler; bunun yerine benim kadınlar koğuşunu ziyaret ederek onlara bu inceliklerinden dolayı teşekkür etmemi istediler. Bundan sonra da Diyarbakır'a her gidişimde kısa bir süre için de olsa kadınlar koğuşuna uğrayıp onların hatırlarını sormaya özen gösterdim.

Sanki iki Diyarbakır vardı: biri koruyucu bir ağıla bizi saran, bizimle dayanışan; öteki bizi adım adım izleyen iki Diyarbakır.

Diyarbakır cezaevinde yatan arkadaşlarımızın mahkeme önüne çıkarılması oldukça uzadı.

328

Bu süre içinde çeşitli çevreler Diyarbakır cezaevinde yatan arkadaşlarımızın devrimci hareketin sorunlarına yaklaşımlarının çok farklı olduğunu anlamaya başladılar. Bir çok devrimci arkadaş onlarla görüşmek, tartışmak, neler düşündüklerini öğrenmek istiyordu. Diyarbakır'a gidiş gelişlerimizde bize yeni yeni arkadaşlar eşlik etmeye başladı. Başka illerden de Diyarbakır'a gidip gelenler oluyordu. Bu durum sorunları biraz daha derinlemesine tartışma, görüşleri derleyip toplama ve bir broşürün yazılması gereğini ortaya çıkardı. Bu süreç içinde geleceğin THKO'nun çizgisi yavaş yavaş belirmeye başladı. Tartışmalar sırasında cezaevindeki arkadaşlar arasında bazı görüş ayrılıkları ortaya çıktı; Ercan Enç ve Müfit Özdeş gruptan ayrıldılar. Hüseyin İnan broşürün daktiyleyle yazılmış bir kaç kopyasını bana verdi. Önce dikkatle okumamı ve benimsersem -şimdilik herkese değil- görüşlerinin görüşlerimize yakın olduğunu düşündüğüm arkadaşlara okutarak, gerekirse tartışmamı istedi. Hüseyin'in istediklerini yaptım. Broşürü okuyan arkadaşlardan büyük bir bölümü bizim gruba katıldı ve daha sonra THKO içinde yer aldı. Görüşlerin derlenip toparlanması, sistematize edilmesi açısından Diyarbakır cezaevi döneminin THKO'nun oluşumunda önemli bir rol oynadığını düşünüyorum.

Diyarbakır cezaevi döneminin bana göre bir başka önemli yönü de İstanbul'daki arkadaşlarla, herkesten önce de Deniz ve Cihan'la ilişkilerimizin gelişmesi ve pekişmesidir.

Deniz ve Cihan 1969 yazında Filistin'den döndükten sonra bir süre Ankara'da kalmışlardı. Hüseyin İnan ve Taylan Özgür'ün bu dönemde Denizle görüştüklerini biliyorum. Taylan o sırada Komer'in arabasını yakma eyle-

minden aranmaktaydı. Deniz'in de arandığını biliyorum, fakat, şu anda neden arandığını hatırlıyamıyorum. Bir süre Taylan'la Deniz birlikte saklandılar. Aralarındaki yakın arkadaşlık bu dönemde doğdu. Aynı yılın güzünde, Eylül sonlarına doğru İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği Kongresi yapılacaktı. Bu kongrenin sorunlu bir kongre olacağı biliniyordu. Taylan ve Deniz'in de içinde bulunduğu bir grup arkadaşı İstanbul'daki devrimci arkadaşlara destek olmak amacıyla İstanbul'a gittiler. Yanılmıyorsa Deniz ertesi gün yakalandı. 23 Eylül'de de Taylan Beyazıt Meydanında öldürüldü.

Taylan'ın ölümünün Deniz'i çok etkilediğini onu tanıyan herkes iyi bilir. Zaten idamdan önce Taylan'ın yanına gömülmeyi vasiyet etmişti. 1969 yılının Kasım ayında serbest bırakılan Deniz'in Ankara'ya gelişinde, görüşlerinin bizim arkadaşların görüşlerine yakın olması yanı sıra, Taylan'ın arkadaşlarıyla bir arada olma, onlarla acıyı paylaşma isteği de vardır. Taylan'ın ölümü hiç kuşkusuz bu iki çevreyi daha da birbirine yaklaştırmıştır.

Deniz, bir süre Ankara'da kaldıktan sonra yeniden İstanbul'a döndü. bir süre sonra da ona ait olduğu öne sürülen dürbünlü tüfek nedeniyle gözaltına alındı. Sağımcılar cezaevinde yatarken Deniz, Cihan, İbrahim Öztas (daha başka arkadaşlar da var, fakat adlarını hatırlayamıyorum) Filistin'den dönerken yakalanan arkadaşlarımızı destekleyen bir bildiri yayınladılar. Aynı dönemde Deniz'in DÖB'deki öteki arkadaşlarla arasında görüş ayrılıkları çıktığı doğrultusunda haberler alıyorduk. Deniz'le Hüseyin bu dönemde yazışmaya başladılar.

1970 yazında Deniz ve Cihan, Bursa cezaevine nakledildiler. Bu dönemde Deniz ve Cihan'ın DÖB'deki öteki arkadaşlarla aralarının iyice açıldığını seziyorduk. Deniz ve Cihan'ı Bursa Cezaevinde ziyaret eden arkadaşlar olduğunu duyuyorduk, fakat, bize yine de biraz yalnız bırakılmışlar gibi geliyordu. Yusuf'la Deniz ve Cihan'a da artık bizim sahip çıkmamız, Diyarbakır'a gidip geldiğimiz gibi Bursa'ya da düzenli olarak -hiç olmazsa ayda bir- gidip gelmemiz gerektiğini konuştuğumuzu hatırlıyorum.

Biz, Deniz ve Cihan'la düzenli ilişki kurmayı tasarlarken Bursa cezaevinde isyan çıktı. Deniz'in isyanın 'elebaşısı' olduğu doğrultusunda söylentiler yayıldı. İsyanıdan sanıyorum bir kaç gün sonra İçişleri Bakanlığının Deniz'i Sinop cezaevine nakletmeyi düşündüğü doğrultusunda bir haber aldık. Henüz alınmış bir karar yoktu, fakat, bu doğrultuda bir eğilim vardı. O hafta sonu Yusuf'la birlikte Diyarbakır'a gidecektik. Bu durumda ikimizin birden Diyarbakır'a gitmesinden vazgeçtik. Benim başka bir arkadaşla birlikte Diyarbakır'a gitmemim Yusuf'un ise Bursa'ya giderek Deniz'i uyarmasının daha iyi olacağını düşündük. İçişleri Bakanlığı, Deniz'i Sinop cezaevine nakletmekten vazgeçti. Bunda Deniz'in isyanın 'elebaşısı' olmadığının anlaşılmasının rol oynadığını sanıyorum. Zaten Deniz'in yakında yapılacak olan duruşmasında tahliye edilme olasılığı da vardı. Bunu da gözönünü almış olmalılar. Yusuf, Bursa cezaevine giderek Deniz'le görüştü. Geriye döndüğünde Deniz'in bu ziyarete çok sevindiğini söyledi. Yanılmıyorsa Eylül ayının ortalarında serbest bırakılan Deniz, 1-2 günlüğüne İstanbul'a uğradıktan sonra Ankara'ya, ODTÜ'ne geldi ve hep orada kaldı. Deniz, Bursa cezaevinde yatarken de Hüseyin ile yazışmasını sürdür-

Diyarbakır cezaevinde yatan arkadaşlarımızın ilk duruşması 11 Eylül 1970'de yapıldı. Arkadaşlarımız serbest bırakılmadılar.

Yaklaşık bir ay sonra yapılacak olan ikinci duruşma öncesinde bazı hazırlıklar yapmamız gerekiyordu. İddianamenin en önemli noktası arkadaşlarımızın silahlı, M-L bir örgüt kurma girişiminde bulunduğu ve bu amaçla M-L bir örgüt olan El-Fetih'te eğitim görmeye gittikleri iddiasıydı. Arkadaşlarımızın tahliye edilebilmesi için her şeyden önce El-Fetih'in M-L bir örgüt olduğu tezinin çürütülmesi gerekiyordu. Avukatlarımızın önerisiyle bazı Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyelerinden El-Fetih'in M-L bir örgüt olmadığı, bir ulusal kurtuluş hareketi olduğu doğrultusunda yazılı görüşlerini aldık. Bu belgelerin arkadaşlarımızın serbest bırakılmasında önemli bir rol oynamadığı kanısındayım.

İkinci duruşma öncesinde her zamankinden daha kalabalık bir grupla Diyarbakır'a gittik. Bu grupta bulunan arkadaşların hepsinin adını hatırlayamıyorum. Kesinlikle hatırlayabildiklerim Yusuf Aslan, Nuranı Ağırnaslı. Kesin olmamakla birlikte Ahmet Cem Fıratlı ve Teoman Göral adındaki arkadaşlarımızın da Diyarbakır'a gittiğini sanıyorum. Sinan, bazı işleri nedeniyle bizimle birlikte, otobüsle yola çıkmadı. Uçakla Diyarbakır'a geldi, Avukatlarımız Halit Çelenk ve Niyazi Ağırnaslı da savunmayı yapmak üzere Diyarbakır'a geldiler. Duruşmadan önceki günün akşamı Sinan, bize, mahkeme başkanını evinde ziyaret edeceğini söyledi. Onun yargıçlar arasında doğrudan kendisinin tanıdığı birisi olduğunu sanmıyorum. Fakat, Diyarbakır'a gitmeden önce mahkeme başkanını tanıyan birini bulduğu ve onun kanalıyla mahkeme başkanını ziyarete gittiğini biliyorum. Bu kişinin yargıcın oğlu ya da yeğeni olduğu konusunda bir bilgim yok. Bu konuda Sinan'a bir şey sormadım. Bu gereksiz bir soru olurdu.

Sinan, akşam 5-6 sularında mahkeme başkanının evine gitti. Bu ziyaretin 1-1.5 saat süreceğini düşünüyor ve kaldığımız otelin alt katındaki oturma salonunda merakla Sinan'ı bekliyorduk. Aradan epeyce zaman geçmesine rağmen Sinan ortada yoktu. Endişelenmeye başlamıştık. Saat 23'ü geçiyordu. Ben yerimde duramıyorum ve sanki bir yararı olmmuş gibi, arada bir otelin dışına çıkarak Sinan'ı bekliyordum. Nihayet çok uzaktan iki karartı gördüm. Sinan'ı tanıdım fakat Sinan'ın koluna girmiş ya da adeta ona sınılmış gibi yürüyen adamın mahkeme başkanı olacağı doğrusu ya hiç aklıma gelmedi. Sinan, adamı bir taksiye bindirdi ve otele geldi. Hikayenin gerisini Sinan'dan dinledik.

Sinan, mahkeme başkanının evine gittiği zaman aralarında kısa bir konuşma olmuş. Daha sonra mahkeme başkanı, Sinan'a yiyecek ve içecek bir şeyler ikram etmiş. Söz, sözü açmış ve sohbet köyulaşmış. Konuşma sırasında yargıç, sık sık, 'Bu memlekete sizin gibi insanlar lazım' diyormuş. Sinan, kabalık olmasın diye biraz içerek yargıca eşlik ettiğini, sohbetten çok hoşlandığını yargıcın ise biraz fazla kaçırdığını söyledi. Yargıç, Sinan'la gitmek üzere ayağa kalktığı her seferinde engelleyerek yeniden oturtmuş ve böylece saatler geçmiş. Sonunda Sinan, çok geç olduğunu, arkadaşların kendisini merak edeceklerini söyleyerek kararlılıkla ayağa kalkınca yargıçta onunla birlikte dışarı çıkacağını söylemiş. Sinan'ın koluna girmiş ve birlikte yürüyerek otelin yakınlarına kadar gelmişler. Sinan, biraz çakır keyif olan

yargıcı bir taksiye bindirerek evine göndermiş. Sinan'ı tanıyan herkesin kolaylıkla tahmin edilebileceği gibi mahkeme başkanı, Sinan'dan, Sinan'ın konuşmasından çok etkilenmişti. Sinan'ın konuşmasını dinleyip de etkilenmeyen bir tek kişi bile düşünmek olanaksızdır. O, 'Sosyalistlerin ağır topu'ydu.

Ertesi gün, 8 Ekim 1970'de yapılan duruşmada, bir ay önce tahliye aleyhinde oy kullanan mahkeme başkanı, bu kez lehte oy kullandı. Mahkeme başkanının oyuyla 2-1 tahliye kararı çıktı. Bu kararın çıkmasında kuşkusuz avukatlarımızın yaptığı savunmanın payı büyüktür. Bunun yanı sıra, yukarıda söz ettiğim belgelerin ve Sinan'ın mahkeme başkanıyla yaptığı görüşmenin de önemli bir rol oynadığı kanısındayım.

8 Ekim 1970'de Hüseyin İnan dışındaki bütün arkadaşlarımız serbest bırakıldılar. Hüseyin İnan hakkında Ankara'da başka bir davadan غيابی tutuklama kararı vardı. Hüseyin polis gözetiminde Ankara'ya götürülecekti. Serbest bırakılan arkadaşlarımızla birlikte Ankara'ya dönmek için otobüse binerken 10-15 adım ötede duran savcıyı ve mahkeme başkanını gördük. Otobüs hareket ederken mahkeme başkanının başını hafifçe eğerek bizi selamladığını hatırlıyorum. Bu bizim için çok güzel bir sürprizdi. Diyarbakır'dan ayrılırken aramızda adlarını bile bilmediğimiz bir çok dost yanında bize sempati duymaya başlayan bir yargıç da bıraktığımızı biliyorduk. Çok neşeli ve şakalarla dolu bir yolculuk yaptık.

İki ya da üç gün sonra, yanılıyorsam İkinci Ağır Ceza Mahkemesinde Hüseyin İnan'ın sorgusu yapılacaktı. Yusuf'la birlikte mahkemeyi izlemeye gittik. Hüseyin'in de tutukluluğu kaldırıldı ve serbest bırakıldı. Hüseyin'i cezaevinden alıp ●DTÜ'ye geldiğimiz gün bizim en sevinçli günlerimizden biriydi. Deniz, Hüseyin, Sinan, Yusuf, bütün arkadaşlar beraberdik. Birbirimize bir şey söylemedik, ama hepimizin Taylan'ın yokluğunu hissettiği belliydi.

Diyarbakır'dan döndükten bir kaç gün sonra Diyarbakırlı bir arkadaştan ilginç bir haber aldık. Yerel bir gazete, 1. sayfaya, hem de tam sayfa mahkeme başkanının bizim otobüsün yanında çekilmiş resmini basmış ve altına da büyük puntolarla, 'Önce tahliye etti, sonra geçirmeye gitti' yazmış."

THKO Hareketi

- 1- Konu için ayrıca bak: Özgürlük Dünyası, Mayıs 1989, sayı: 7. sayfa: 15'den 20'ye kadar.

TDGF'nin Son Kongresi

- 1- Tuncer Sümer, bu konuda, "Dağcılar" olarak bu kongrede hiç kimseyi destekleme kararı almadıklarını, Deniz'in arkadaşlarına Ertuğrul Kürkçü'ye oy vermelerini kişisel olarak söylemiş olabileceğini belirtti.

Adıyaman, Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya ve Tunceli'de Çalışmalar Yapılır

- 1- Teslim Töre, THKO Hareketi ve Bazı Anılar, Çağ Yayınları, İstanbul, Temmuz 1979.

İstanbul'dan Malzeme Getiriliyor

- 1- Not: Emekli Yarbay Cihangir Erdeniz.23 Haziran 1978 günü, işyerinde Marksist Leninist Silahlı Propaganda Birliği (MLSPB) adlı örgütün silahlı saldırısı ile öldürülür.

Altıncı Bölüm

"Değişimler" Bankayı Soyduktan Sonra Doğruca ODTÜ'ye Gidiyor

- 1- Mimarlık Fakültesi'nden bir arkadaşşı, 17.8.2000 tarihinde bu konuda şu bilgileri vermiştir:

"Birinci İş Bankası soygununun bir önceki gecesi, biz Emek'teki evimizde kros için sokağa çıktığımızda kapının önünde Sinan ağabeye rastladık. Tekrar derslere dönmeye karar vermişti. Benim sınıftan başlayacaktı ve yardıma gereksinimi vardı. Ben gönüllü idim. Program yapacaktık onun için geldiğini zannettik. Geri dönmeye seğırttik. Mani oldu. Dolaşmaya çıktığını ama hava kirliliği nedeni ile bizim de iyi bir halt etmediğimizi söyledi. Konuşmayı kısa kesmek ister gibi idi. Ertesi gün banka soygununu duyunca, o gece bankayı incelemeye geldiğini anladık ama biz şokta idik. Sinan ağabeyin bu yönde bir gelişime karşı olduğunu, arkadaşlarımızı da engellemeye çalıştığını biliyor idik. Ne olmuştu ki karar değişmişti. Sonradan bir toplantıda oylama yapıldığı ve oylama sonucuna Sinan ağabeyin de uyduğunu duyduk. Ama gerçekten çok şaşırmıştık. Çünkü, Sinan ağabey ciddi ciddi derslere dönmek için çabada idi. Daha doğrusu çaba bizden gelecek o da niyetini devam ettirecekti. Şehir eylemlerine uzaktı."

Bu Soygun Alalade Bir Banka Soygunu Değildir Şehir Gerillasına Başlangıç Noktasıdır

- 1- Cüneyt Arcayürek, Çankaya'ya Giden Yol 1971-1973, Bilgi Yayınları, Ankara, ikinci baskı, Ekim 1985, sayfa: 30.

Patlamayı Türk Halk Kuruluş Ordusu Üstlenir

- 1- NOT: Şirin (Yazıcıoğlu) Cemgil, 11 Eylül 1971 günü tutuklanır. Daha sonra, Ankara Dev-Genç davasında yargılanır.

Mete Yakalanır, Hüseyin ODTÜ'ye Gider

- 1- Gülay Ünüvar (Özdeş), bu konuda şunları anlatmıştır:

"1971 yılı Şubat ayı ortalarında, Türkan Sabuncu ile birlikte, Maltepe'de bir arkadaşımın kiraladığı evde kalmaya başladım. Buna rağmen ODTÜ'ye sık sık gidip geliyordum. 3 Mart 1971 günü, öğleden sonra yine ODTÜ'ye gittim. İ. Yurdun 202 nolu odasında 8-10 kişiden oluşan oldukça kalabalık bir grup vardı. Deniz, Yusuf ve Hüseyin de oradaydılar.

15 Şubat 1971'de kaçırılıp kısa bir süre sonra serbest bırakılan siyah Çavuş Jimmy Finley'in Amerikan üsleri hakkında bazı bilgiler verdiğini biliyordum. Bu bilgiler değerlendirilerek aynı doğrultuda yeni bir eylem yapılacağını da tahmin etmişim. Bu eylemin somut biçiminin ise ne olacağını bilmiyordum. Daha önceki eylemlere katıldıkları saptanan, arandıkları için de ODTÜ dışında bazı evlerde kalan Deniz ve Yusufu Hüseyin'le birlikte yurtdışı görünce söz konusu eylemin o gece yapılacağını anladım. O gün orada bulunları arkadaşların çoğunun da bunu anladığını sanıyorum. Fakat hiç kimse bu konuda bir şey sormaya kalkmadı: konuşmalarımızda bu konuya değinmekten özenle kaçındık. Zaman günlük konuşmalar ve şakalarla geçti. Herkes olağan bir günmüş gibi davranıyordu. Akşam, ODTÜ'den ayrılmadan kısa bir süre önce Sinan ve Alpaslan Özdoğan'ın da geldiğini gördüm. Selamlaştık. "Nasılsınız. iyi misiniz?" gibi günlük hal hatır sormanın dışında özel bir şey konuşmadık. Kısa bir süre sonra da ben ODTÜ'den ay-

nldını. Bunun Sinan'ı, Deniz'i ve Yusuf'u son görüşüm olacağı aklının ucundan bile geçmedi.

ODTÜ'den ayrıldıktan sonra Maltepe'deki eve gittim. O gece benim için heyecanlı ve sıkıntılı bir geceydi. Uyuyamadığımı hatırlıyorum.

3 Martı 4 Marta bağlayan gece 24.00 sulannda Amerikalılar kaçırılmış ve Amaç apartmanına götürülmüş. Amaç apartmanını bu apartmandaki daireyi kiralayan arkadaşlar dışında yalnızca Hüseyin İnan ve Alpaslan Özdoğan biliyordu. Deniz, Yusuf ve Sinan'ın Amerikalılarla birlikte bu dairede saklandığı süre içinde yalnızca bu arkadaşlar Amaç apartmanına gidip geldiler ve gerekli ilişkileri kurdular.

Seyfi Alkan adındaki arkadaşımız Hüseyin İnan'dan aldığı bir bildirinin daktiloyla yazılmış üç kopyasını 4 Mart sabahı, saat 08 30 sulannda Maltepe'deki eve getirdi. Bu bildirilerin bazı haber ajanslarına iletilmesi gerektiğini söyledi.

Sözkorusu bildiri THKO'nun 1 Nolu bildirisiydi. Merakla bildiriyi okumaya başladık. Okurken hepimizin çok heyecanlandığını hatırlıyorum. THKO adı ilk kez kullanılıyordu. "Türkiye Halk Kurtuluş Ordusunun sesidir" söz-cükleriyle başlayan bildiri "Bütün Dünya Halklarına ve Türkiye Halkına" söz-cükleriyle devam ediyordu. Bildirinin ana metninin sonunda Amerikalıların serbest bırakılması için iki koşul öne sürülmüştü. Bunlardan biri, bildirinin radyo ve televizyonda 7.30, 13.00 ve 19.00 haberlerinde üç kez okunması, öteki ise 400.000 dolar fidye ödenmesiydi.

Elimizde bulunan üç kopyadan birini ben, Kızılay'daki Hürriyet Haber Ajansına bıraktım. Ötekileri ise Türkan ve Seyfi, TRT'ye ve Anadolu Ajansına iletiler.

Bildiriyi Hürriyet Haber Ajansına bıraktıktan sonra Maltepe'deki eve döndüm. Bir süre sonra Türkan ve Seyfi'de geldiler. Bildirileri bırakırken hepimizin başına çok önemli olmayan, hatta komik sayılabilecek bazı olaylar gelmişti. Bunları birbirimize anlatarak güldük. Yakalanmadan bu işi başardığımız için sevindik. Bir süre Maltepe'deki evde bekledim. Fakat içim içime sığmıyordu. Saat 11 sulannda evden çıkarak ODTÜ'ye gittim.

ODTÜ'de II. Yurtta, bizim gruptan olan arkadaşların yanı sıra bize yakınlık duyan arkadaşların da içinde bulunduğu kalabalık bir grupla karşılaştım. Günün en önemli konusu doğal olarak Amerikalıların kaçırılması eylemiydi. Bir süre sonra Hüseyin İnan'da ODTÜ'ye geldi. Bana bildirileri bırakma işinin nasıl gittiğini sordu. Bildirileri büyük bir zorlukla karşılaşmadan bırakmayı başardığımızı anlattım. Üçümüzün de bir terslik olmadan bildirileri iletmemize sevinmişti. Bizim için bayağı endişelendiğini de söyledi. 4 Mart sabahı, çok erken bir saatte, bir telefon kulübesinden, şimdi adını hatırlayamadığım bir haber ajansına telefon ederek Amerikalıların kaçırma eyleminin THKO tarafından gerçekleştirildiğini, basına ve haber ajanslarına bir bildiri iletileceğini, bu bildiriye Amerikalıların serbest bırakılması için iki koşul öne sürüldüğünü, bu koşullara yeni bir koşul daha, eylem sırasında yakalanan arkadaşımız Mete Ertekin'in serbest bırakılması koşulunun da, ekleneceğini bildirmek zorunda kaldığını anlattı. Hüseyin, bizim bildirileri bırakacağımız haber ajansları önünde büyük bir önlem alınabilir ve yakalanabiliriz diye endişelenmişti.

Hep birlikte ögle haberlerini dinledik. Haberlerin hemen hemen tümü dört Amerikalının kaçırılması olayına ayrılmıştı. Hüseyin İnan'ın adı da ilk kez eyleme katılanlar arasında geçiyordu. Beşinci kişinin, bu Alparslan Özoğan'dı, kimliğinin ise hala saptanamadığı belirtildi. Haberlerin sonunda basın ve yayın kuruluşlarına bir bildirinin iletildiği söylendi ve bizim eşkallerimiz verildi.

Güvenlik kuvvetlerinin -Amerikalılar ve onları kaçıran arkadaşlarımız ODTÜ'nün altındaki dehlizlerde saklanıyor olabilir düşüncesiyle- ODTÜ'ye baskın yapacakları doğrultusunda haberler geliyordu sürekli. ODTÜ'nün yine en heyecanlı günlerinden birini yaşayacağı belliydi. Artık her an polis ve jandarma baskını bekleniyordu. Bu durumda bizim ODTÜ'de kalmamız doğru olmazdı. ODTÜ'den çıkmadan önce Hüseyin'in benimle konuşmak istediği iki konu vardı. Birincisi Amerikalıları kaçıran arkadaşlarımızı daha büyük hareket olanağı sağlamak için boş bir eve daha gerek olduğuydu. Ben, bu sorunun en kolay ve en kısa sürede çözümünün bizim Maltepe'deki evi boşaltmamız olduğunu söyledim. Evi dikkatli kullanmıştık. Ayrıca ben ve Türkan, nerede olursa olsun kolaylıkla saklanabiliriz diye düşünüyordum. Ertesi gün sabah evi boşaltmış olacağımızı söyledim. Hüseyin'in benimle konuşmak istediği öteki konu ise basına ve haber ajanslarına iletilen 1 nolu bildirinin devrimci çevrelere de iletilmesiydi. Bazılarına Hüseyin kendisi iletecekti; bazı çevrelere ise benim iletmemi istedi ve bana bildirinin birkaç kopyasını daha verdi. Bana gerek olursa ertesi gün (5 mart 1971) Siyasal Bilgiler'de olacağımı ve haber bekleyeceğimi söyledim.

Hüseyin, ODTÜ'den bir motorsikletle çıktı. Motorsikleti kimin kullandığını şu anda kesinlikle hatırlayamıyorum. Bana Tayfur Cinemre gibi geliyor fakat yanlış olur da olabilirim. Hüseyin'in arkasından ben de ODTÜ'den ayrıldım.

5 Mart'ta erkenden Siyasal Bilgiler'e gittim. Bir süre sonra Hüseyin de geldi. Yanında polis radyosunu dinleyebileceğimiz bir radyo da vardı. Polisin radyosunu dikkatle dinlememiz gerektiğini söyledi. Küçük bir odaya geçerek polis radyosunu dinlemeye başladım. Baskın yapmak için polis ekiplerinin gönderildiği adresleri yazıyordum. Hüseyin, sık sık bu odaya gelerek adresleri okuyordu. Polis yetkilileri, bizim, polis ekiplerinin haberleşmesini dinlediğimizi biliyordu. Bu nedenle haberleşmelerinde bazı kodlar ve şifreler kullanıyorlardı; örneğin. "Deniz Gezmis ve arkadaşlarıyla ilgili.." yerine, "icra meselesiyle ilgili.." diyorlardı. "İcra meselesi" deyimini, polisin, 11 Ocak 1971'deki İş Bankası eyleminden sonra arkadaşlarımızın Kavaklıdere'de saklandıkları eve gelen icra memuru, polis ve avukatı bağlayarak kaçtıkları günden beri polisin kullandığı bir deyimdi. Ayrıca polis, bölgele-re de numaralar vermişti. Daha önceki eylemler nedeniyle de sık sık radyo dinlediğimizden bu konuda epey deney sahibi olmuştuk. Polis ekiplerinin haberleşmesinde geçen numaraların hangi bölgelere ait olduğunu çözebiliyorduk. Polise çok ilginç ihbarlar yapılıyordu: örneğin bir ihbarda arkadaşlarımızın Amerikalılarla birlikte sokağının adı ve numarası verilen bir apartmanın 7. katında saklandıkları bildirilmişti; baskın sırasında apartmanın yalnızca 3 katlı olduğu ortaya çıktı; bir başka ihbarı değerlendirerek verilen adres: gönderilen polis ekipleri, o sokakta, o numarada ev olmadığını

nı gördüler. Bazan gülmemize yolaçan bu tip ihbarların sayısı oldukça çoktu; polis bunların yanıltmak amacıyla bizim tarafımızdan yapıldığını düşünmeye başlamıştı. Çok hoşumuza giden olaylardan biri de bir baskın sırasında polis kordonunun dışında toplanan gençlerin arkadaşlarımız lehinde sloganlar atmaya başlamasıydı. Bu olayın polisleri çileden çıkardığını söylemeye bile gerek yok.

O gün sürekli olarak ODTÜ'deki çatışmadan da haberler alıyorduk. ODTÜ direniyordu. Dokuz saat süren ODTÜ direnişi güvenlik kuvvetlerinde arkadaşlarımızın Amerikalılarla birlikte ODTÜ'nün altındaki dehlizlerde saklandığı kanısını güçlendirdi sanırım. Büyük bir jandarma ve polis yığınağı yapmışlardı; çok sayıda jandarma ve polisin ODTÜ'ye gönderilişi ODTÜ dışında. Amaç apartmanında saklanan arkadaşlarımız açısından zaman kazandırıcı oldu kanısındayım.

5 Mart akşamı bir ara Siyasal Bilgilerden ayrıldım. Aydınlik Sosyalist Der-gi (Kırmızı Aydınlik) çevresinin -şimdi yerini kesinlikle anımsayamıyorum, fakat bir sendikanın toplantı salonu olabilir- bir toplantı yapacağını duymuştum. Bu çevre, Hüseyin'in bıkırlıyı benim iletmemi istediği çevyelerden biriydi. Bunun bildiriyle iletmek için iyi bir fırsat olduğunu düşünerek toplantının yapılacağı yere gittim. Salona girmedim, yalnızca kapıyı açarak içeri baktım. İçerde 25-30 kişilik bir grup vardı ve Mihri Belli konuşma yapıyordu. Konuşmasından sonra verilen arada bildiriye kendisine iletti.

THKO'nun 1. nolu bildirisini o gün Halit Çelenk ve Niyazi Ağırnaslı'ya da ilettim, sanıyorum.

Akşam yine Siyasal Bilgilere döndüm, pek fazla dikkati çekmemeye çalışarak, o gece orada kaldım.

Ertesi gün (6 Mart) polis radyosunu dinlemeye devam ettim. Fakat Hüseyin, yapılan ihbarlarla artık bir önceki günkü kadar ilgilenmiyordu. Sanırım arkadaşlarımız Amaç Apartmanında ilk iki günü sorunsuz geçirdikler, sonra biraz rahatlamışlardı. Ayrıca, polis de izlerini kaybettiğini açıkladı.

6 Mart günü bir ara Alparslan Özdoğan'ın da Siyasal Bilgilere geldiğini gördüm. Alparslan, söz konusu eylemlere katılan beşinci kişi olduğu saptanamadığından oldukça rahat hareket ediyordu. Akşam üstü Hüseyin, artık polis radyosunu dinlemeye gerek kalmadığını, ayrıca, Siyasal Bilgilerde bulunmamızın çok dikkat çekmeye başladığını ve bir-iki gün ortadan yokolmakta yarar olduğunu söyledi; akşam onunla birlikte Siyasal Bilgiler yakınındaki bir arkadaşın evine gitmemizi önerdi."

ODTÜ'deki Çatışmada Üç Kişi Öldü

- 1- ODTÜ Mimarlık Fakültesi öğrencisi Eyüp Temeltaş için bak: Uğur Mumcu, Suçlular ve Güçlüler, Tekin Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, 1975 Haziran, sayfa: 200, 201, 202, 203.

Not: Eyüp Temeltaş hakkındaki bilgileri Uğur Mumcu'ya Akın Dink ile Ahmet Börüban, vermiştir.

- 2- Cüneyt Arcayürek, Çankaya'ya Giden Yol 1971-1973, ikinci baskı, Bilgi Yayınları, Ankara, Ekim 1985, sayfa: 45.
- 3- ODTÜ'de güvenlik kuvvetlerinin yaptığı arama sonunda bulunanlar şunlardır:

5 tabanca, 2 av tüfeği, 44 bıçak, 285 dolu fişek, 26 havai fişek, 516 tüfek ve tabanca boş kovani, 93 av tüfeği boş kovani, 78 molotof kokteyli, dinamit ve benzeri patlayıcı madde, 14 tabanca kılıfı, 3 dürbün, 4 el telsizi, 9 radyo alıcısı elektronik cihaz ve verici telsizi, 98 askeri parka, 66 çift bot, 112 çift askeri sırt çantası, üsteğmen nitbesinin bulunduğu bir pardesi, 2 subay şapkası, bir seyyar projektör, 189 kilo av tüfeği saçması, iki büyük torba barut, külliyetli miktarda yasaklanmış sol neşriyat ve afişler, 21 askeri pafta, 9 bekçi tüfeği. ODTÜ Yurtlarında, ayrıca, Antakya'ya Suriye ve Filistin içinde gösteren haritalar bulunur.

Hüseyin İnan, Muammer Aksoy ile Görüşmeye Gidiyor

- 1- Gülay (Özdeş) Ünüvar, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Önceki günler gibi 7 Mart gününe de sabah haberlerini dinleyerek başladık. Kahvaltıdan sonra gazeteleri okumaya koyulduk. Bir ara Hüseyin'in gazete okurken 'şimdi hangi gazete olduğunu anımsamıyorum- yüksek sesle, 'ilişki kuracak adam belli oldu' dediğini duydum. bir koltukta yanyana oturuyorduk. Hüseyin'in okumakta olduğu haberin başlığına gözalttım. Bu, Türk Hukuk Kurumu Başkanı Muammer Aksoy'un İstanbul'da verdiği bir demeçti. Sözcüklerini anımsamıyorum fakat, 'Amerikalılar serbest bırakılmalıdır, öldürülmemelidir' doğrultusunda bir çağrıydı. Hüseyin'in ilişkiyi kuracak kişinin Muammer Aksoy olduğu yargısına nasıl vardığını şaşırımdan edemedim. Bu haberi ben tek başıma okusaydım, Muammer Aksoy Türk Hukuk Kurumu Başkanı. böyle durumlarda, böyle demeçler vermek onun görevleri arasına girer der geçercdim. Hüseyin böyle deyip geçmemiştir ve bağlantıyı kurmuştu. Böyle bağlantıları kurmakta gerçekten de ustaydı.

O gün Hüseyin, bir ara evden ayrıldı. Nereye gideceği konusunda doğal olarak bana birşey söylemedi; fakat ben onun Muammer Aksoy'un arabuluculuk yapma sorununu Amaç apartmanındaki arkadaşlarımızla gittiğini sanıyorum.

8 Mart gününü genellikle evde geçirdik. Akşam Hüseyin dışarı çıkmak için hazırlandı. Bu kez Muammer Aksoy'a gideceğini anlamıştım. Artık Hüseyin'in de eylemlere katıldığı bilindiğinden her dışarı çıkışında endişeleniyordum. Kapının önünde onu dururdum ve 'Sen gitmesen, bir başkası gitse olmaz mı?' diye sordum; 'Benim gitmem gerek' diye yanıtladı.

Hüseyin, Muammer Aksoy'la görüşüp geri döndüğünde, yüzünde hafif bir gülümsemeyle Muammer Aksoy'un, 'Oğlum aranıyorsun, buralara kadar gelmen tehlikeli değil mi?' diye sorduğunu, kendisinin ise, 'O kadar tehlikeli değil, görüşmemiz gerek öyle değil mi?' diye yanıtladığını anlattı. Muammer Aksoy'la konuşmasının tümünü aktarmadı, zaten Hüseyin içimizde en az konuşan arkadaşımızdı, içinde bulunduğumuz durumda ise daha dikkatli ve daha suskun olmuştu, yalnızca, 'Bildirinin sabah, öğle ve akşam haberlerinde okunması çok zor görünüyor' dedi. Ben, Hüseyin'in bu sözlerinden mantıksal bir çıkarsama yaparak, 'yani, öteki koşulların kabul edilmesi daha kolay' dedim. Hüseyin, bu sözlerime karşı çıkmadı. Bir süre sonra, 'Bildirinin okunması zor' diye yineledi. bununla birinci koşulun yerine getirilmesini çok daha fazla önemseydiğini vurgulamak istedi sanırım. birinci koşul yerine getirilmeden, yalnızca bildiride yazılı olan ikinci koşulun yeri-

ne getirilmesi halinde eylem fidye almak için adam kaçırma'ya dönüşebilir-
di. Bu da istenmeyen bir durumdur. Arkadaşlarımız 1970 Ekiminde Diyar-
bakır Cezaevinden serbest bırakılıp Ankara'ya döndükten sonra kırsal böl-
gedeki hareketin hazırlıklarına başlanmıştı. Anımsadığım kadıyla 1971
yılı başlarında 15-20 arkadaş kırsal bölgeye geçmişti. hala şehirlerde bulu-
nan arkadaşlarımız da bir kaç çarpıcı eylem yaptıktan ve THKO'nun kurul-
duğunu açıklayan bir bildiriye halkımıza ilettikten sonra dağdaki harekete
katılacaklardı. Bildirinin bazı bölümleri gazetelerde yayınlanmış, bazı böl-
ümleri ise bizi 'anarşistlikle' ya da 'teröristlikle' suçlayan AP ve MGP mil-
letvekilleri tarafından Mecliste okunmuştu, fakat bildirinin tümünü yayınlama-
ya hiç bir gazete cesaret edemedi, bildirinin tümü kamuoyuna gerekti-
ği gibi iletilmemişti; bu nedenle radyo ve TV'de okunması önemliydi. O
gece Hüseyin çok düşünceliydi.

Aynı gece (8 Mart 1971) saat 23.00 sularında Amerikalılar serbest bira-
kan Denizler Amaç apartmanından ayrılmışlar. Biz, Amerikalıların serbest
bırakıldığını 9 mart sabahı, kalmakta olduğumuz Siyasal Bilgiler yakınında-
ki evde, radyo haberlerinden ve gazetelerden öğrendik. Bu işe Hüseyin'in
canı çok sıkıldı. Tepkisini, 'Bu da olur mu?' sözcükleriyle dile getirdi. Hü-
seyin, bir süre sonra dışarı çıktı.

Amaç apartmanına gitmiş olabileceğini hiç sanmıyorum. Çünkü, tanıklık
ifadelerinden aklımda kaldığı kadıyla Denizlerden yaklaşık 5 dakika son-
ra Amaç apartmanını terkederek Amerikalılar, kısa bir süre yürüdükten son-
ra bir taksiye binerek saat 23.30 dolaylarında kışlalara varmışlar ve bir
süre sonra da polise haber vermişler. Biz, Amerikalıların serbest bırakıldı-
ğını öğrendiğimizde polis çoktan Amaç apartmanındaki incelemelerine
başlamış olmalı. Hüseyin'in nereye gittiğini bilmiyorum, fakat böyle durum-
larda buluşmak üzere daha önceden bir yer kararlaştırmışlardır diye düşü-
nüyorum.

Hüseyin, Amerikalıların serbest bırakılmasına duyduğu tepkiye hiç kimse-
den gizlemedi. Onun bu tepkisini gören bir çok kişi ve çevre bunu Ameri-
kalıların öldürülmeden serbest bırakılmasına tepki duydu olarak yorumlan-
dı. Bu yoruma Denizlerin Amerikalıların öldürülmesine karşı olduğu, Hü-
seyin'in ise Amerikalıların -hiç olmasa birinin- öldürülmesinden yana oldu-
ğu gibi görüşler de eklendi. Ben, bu yoruma ve bu görüşlere katılmıyorum.
Amerikalılar öldürülecek mi? Öldürülmeyecek mi? sorusunun Amerikalılar
kaçırıldığı ilk günden itibaren bir çok THKO'lu arkadaşın kafasını kurcaladı-
ğı doğrudur. Fakat bu soru ayrıntılı olarak tartışılmadı. Buna daha sıra
gelmemişti. Bu biçimde ancak bütün taleplerimize 'Hayır' yanıtı aldığımız
zaman tartışılabilir. Oysa, Muammer Aksoy kanalıyla ilişkiler yeni kurul-
muştu, yukarıda da anlattığım gibi bu doğrultudaki ilk adımlar 8 Mart gü-
nü atılmıştı. 8 Mart 1971 akşamı Hüseyin'in Muammer Aksoy'la görüşe-
ceğini bilen Denizlerin, aynı gece, bu görüşmenin sonuçlarını beklemeden
Amerikalıları serbest bırakmasında bir terslik vardı. Bana göre Hüseyin'in
asıl canını sıkan bu terslikti; tam da ilişki kurulmuşken, pazarlık sürecini ya-
şamadan Amerikalıların serbest bırakılmasıydı.

Görüşmeler sürdürülüp, sonunda THKO'nun taleplerinin hepsi reddedil-
seydi 'ne olurdu?' sorusu sorulabilir. Ben, bu durumda bile ne Denizlerin

ne de Hüseyin'in Amerikalıların öldüreceği kanısında değilim. Her şeyden önce arkadaşlarımla yaşama büyük bir değer verdiğini biliyorum. Eli kolu bağlı insanları başlarına silah dayayarak öldürmenin bütün arkadaşlarımla için çok zor olduğuna inanıyorum. bu görüşü öne sürerken bir başka dayanağım da Amerikalıların çoğunun er oluşudur. Bilindiği gibi, kaçırılan Amerikalıların üçü er, biri de çavuştu. Aralarında general vb. üst rütbeli, dolayısıyla ABD'nin tüm ezilen halklara karşı uyguladığı emperyalist politikadan doğrudan sorumlu birileri olsaydı belki diye düşündüm. THKO'nun tüm taleplerinin reddedilmesi durumunda yeni bir bildiri yayınlanır. beyinleri yıkanarak dünyanın çeşitli ülkelerine gönderilen bu erlerin ABD'nin emperyalist politikasından doğrudan sorumlu tutulamayacağı, bu politikanın araçları olduğu, zaten eylemin amacının da insan öldürmek değil THKO'nun kuruluşunu ve amaçlarını halkımıza açıklamak olduğu ve bu amaca da kısmen ulaşıldığı belirtilir ve Amerikalı erler yine de serbest bırakılırdı diye düşünüyorum."

Amaç Apartmanının Önünde Bir Polis Arabası Durdu

- 1- Gazeteci Güngör Yerdeş'in, Yeni Asır Gazetesinde 9 Mart 1971 Salı günü yayınlanan bir haber dönemin ortamını yansıtmaya bakımdan ilginç olduğu için olduğu gibi alıyorum:

Yargı organındaki iddia ve karar makamlarıyla yürütmenin emrindeki güvenlik kuvvetleri arasında, son olaylar sebebiyle karşılıklı suçlamalar tesbit edilmiştir.

ODTÜ'deki son kanlı olayları takiben 1.500 kadar öğrencinin ifadelerini alan savcı yardımcılardan isminin saklı tutulmasını isteyen biri, polisi delilleri toplamamak ya da vermemekle yahut bu işi tam anlamıyla yapmama suçlamıştır. Bu Savcı Yardımcısı, özetle şunları söylemiştir:

"Polis, Türkiye'deki son hareketler sebebiyle 27 Mayıs modelini göz önünde tutarak son derece çekingen davranmakta, yakaladığı öğrencileri delilleri tamamlamadan, tutar tutmaz bize teslim etmektedir. Poliz, televizyon kamerasına tesbit olunmaktan ve basına intikalden ziyadesiyle korkmaktadır. Bu yüzden ilk tahkikatı üstün körü yapmakta ve hatta hiç yapmadan bize devretmektedir.

Son olaylarda Savcı Yardımcıları olarak bizler, ODTÜ'ne gidip hazırlıkları tamamladığımızda, polisin bizlere ilk dökümanı vermediğini ve vermekten uzak durduğunu tesbit ettik. Diyebilirim ki, öğleye kadar bekledik ve aramızda bir karar alarak bütün suç delillerinin bir an önce bize intikalini isteyip, kendilerine bıkırdık. Aksi takdirde suçlu duruma düşeceklerini ihtar ettik. Bunun üzerine gelip yarım yamalak bazı bilgileri ve delilleri aktardılar. 26 öğrenci hakkındaki kovuşturmamız ve bunlardan 24'ünün tutuklanması, savcı ve hakimın şahsi kanaat ve görüşlerine göre olmuştur."

"Dört Tabanca İle mi İhtilale Kalktınız?"

- 1- M. Emin Değer, Uğur Mumcu ve 12 Mart Geriye Dönüşün İlk Adımı. UM:AG Yayınları, Ankara, Ekim 1996, sayfa: 272

Yedinci Bölüm

Sinan, Deniz, Yusuf ve Tayfur, Ankara'dan Aynılıyor

- 1- Gülay Ünüvar (Özdeş), bu konuda, özetle şu açıklamayı yapmıştır:

“Yanılmıyorsam Sinan, Deniz ve Yusuf, 9 ya da 10 Mart akşamı bizim bir kaç gün önce boşalttığımız maltepe'deki eve geçtiler. Dört Amerikalının kaçınılması eyleminden sonra arkadaşlarımızın kırsal bölgeye geçeceğini kestirmek zor değildi. Nitekim Sinan ve Alparslan Amerikalıların serbest bırakılmasını izleyen günlerde Ankara'dan ayrıldılar. Deniz ve Yusuf'un bazı işçilerin kurulması için bir kaç gün daha beklemesi gerekmişti.

Bu süre içinde Hüseyin ve ben, Siyasal Bilgiler yakınındaki evde kalmaya devam ettik. 12 Mart 1971 günü öğle haberlerini birlikte dinledik ve Muhtıranın verildiğini öğrendik. Haberler biter bitmez oturduğumuz salondaki masanın başına geçen Hüseyin bir şeyler yazmaya başladı. Bitirince yazdığı metni bana uzatarak okumamı istedi. bu THKO'nun 2 Nolu bildirisiydi. THKO'nun 2 Nolu bildirisi, 1 Nolu bildirisi gibi “Türkiye halk Kurtuluş Ordusunun sesidir” sözcükleriyle başlıyordu. Hüseyin'in küçük harfli düzgün elyazısıyla 1,5 sayfa uzunluğundaki bildiri metninde bir tek düzeltme bile yoktu; dili gibi mantığı da akıcı ve yalındı; ve daha çok devrimci çevrelere yönelikti.

Bu bildiriyi ne yazık ki çok dar bir çevreye iletebildik. Bu nedenle çok az kişi tarafından bilinmektedir. 12 mart döneminde cezaevinde yatıp çıktık-tan sonra belki bir kopyası bir yerlerde kalmıştır umuduyla çok aradım fakat bulamadım.

Bildirinin tüm metnini anımsamam doğal olarak olanaksız. Fakat bu bildiriyi çok önemseydiğim için içeriğini *kendi sözcüklerimle* bir kaç noktada özetlemeye çalışacağım:

- 1- Hüseyin bildirinin giriş bölümünde 12 mart Muhtırasının reformcu söylemine aldanmamak gerektiğini, yapılanın faşist bir darbe olduğunu vurguluyordu.;
- 2- Muhtıranın verilmesinin hemen ardından çeşitli alanlardaki uzmanlardan oluşacak ve “reform hükümeti” görünümünü verecek bir hükümetin kurulacağını öngörüyordu,
- 3- Muhtıranı reformcu söylemi gibi “*reform hükümeti*” görünümlü bir hükümetin kurulmasının da sol cunta beklentisi içindeki bazı çevrelerin yanlışlarını sürdürmeyi ve devrimcilerin faşist darbeye karşı gösterecekleri olası tepkileri zayıflatmayı amaçladığını belirliyordu;
- 4- Bu sözüm ona reform hükümetinin başına getirilecek başbakanın niteliklerini sayıyor ve onu Portekiz diktatörü Salazar'a benzetiyordu;
- 5- 12 Mart Muhtırasının verilmesiyle başlayan dönemde Türkiye'de ilerici ve devrimci kesimler üzerinde uygulanan baskıların daha da yoğunlaşacağına dikkat çekiyor ve olabilecekleri sıralıyordu;
 - a- Solcu partiler, devrimci örgütler, demokratik kitle örgütleri kapatılacak;
 - b- İşçi sendikalarına büyük darbeler indirilecek;
 - c- Devrimci yayınlar yasaklanacak;
 - Kitlel tutuklamalar yapılacak ve yoğun işkence uygulamaları gündeme gelecekti.
- 6- Hüseyin bildirinin son bölümünde bütün devrimcileri uyanık olmaya, yanlışları kurtulmaya ve güçlerini faşizme karşı mücadelede birleştirmeye çağırıyordu.

12 Mart akşamı Hüseyin bir ara evden çıktı. Sanıyorum yazdığı bildiriye Denizlere okutmak, onlarla da tartışmak için Maltape'deki eve gitmişti. Bir süre sonra bildirinin daktiloyla yazılmış bir kaç kopyasıyla birlikte döndü. bildiri metninde hiç bir değişiklik yapılmamıştı; Hüseyin'in yazdığı bildiri olduğu gibi THKO'nun bildirisi olarak benimsenmişti. Böylece THKO darbeyi 12 Mart Muhtırasının verilmesini darbeyi faşist bir darbe olarak niteleyen ve buna karşı açıkça tavır alan ilk örgüt oluyordu.

Hüseyin, bildirinin kopyalarını bana vererek devrimci çevrelere iletmemi istedi. 13, 14, 15 mart 1971 günleri bu bildiriye bazı çevrelere ilettim.

Bildiriye çeşitli çevrelere iletmeye çalıştığım günlerden birinde -kesin olarak anımsayamıyorum, fakat 13 Mart ya da 14 Mart olabilir- Siyasal Bilgiler Fakültesinin önünden geçerken binanın önyüzünde boydan boya kaplayan bir yazının asılı olduğunu gördüm. Bu Muhtırayı verenlere yönelik ve top- rak reformunun yapılmasından Amerikan üstlerinin kapatılmasına kadar bir çok talepler içeren bir listeydi. bu talepler listesini okuyan arkadaşlardan birinin, "*Bunlar cunta'dan MDD yapmasını istiyorlar, oldu olan bir de sosya- list devrim yapın deselerdi ya!*" diyerek şakayla karışık bir eleştiri yaptığını anımsıyorum. THKO'nun 2 nolu bildirisiyle bu talepler listesi arasındaki fark çok büyüktü; Hüseyin bazı çevreleri yanılğılardan kurtulmaya çağınr- ken çok haklıydı.

O günlerde Siyasal bilgilere pek gidip gelmiyorduk. Fakat o talepler liste- sini doğrusu kimin astığını merak etmiştim. İçeri girmekten kendimi alamadım. O gün Siyasal bilgiler kantininde her zamankine oranla çok daha az sayıda arkadaş vardı. Hüseyin'in de orada olduğunu gördüm. Şimdi kimler olduğunu anımsayamadığım iki kişiyle konuşuyordu. Yüz ifadelerinden ol- dukça sert bir tartışma yaptıklarını anladım. Boş bir masaya geçip otur- dum. Bir süre sonra iki arkadaşla birlikte Hüseyin de gelerek aynı masaya oturdular ve Hüseyin, "*Yahu bunlar gerçekten de sol bir darbe yaptığını sanıyorlar*" dedi.

Türkiye'de 1971 yılı başından beri ortalıkta dolaşan darbe söylentileri Mart ayı başlarında daha da yoğunlaşmıştı. Genellikle Demirel Hükümetini de- virerek ülkeyi işbirlikçi ve anti-demokratik bir yönetimden kurtaracak ve böylece de bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin önünü açacak "sol" bir darbeden söz ediliyordu. "Sol" darbe söylentileri yalnızca ilerici kesimleri değil bazı devrimci çevreleri de etkilemişti. İşte Siyasal Bilgiler Fakültesi önüne o uzun talepler listesini asanlar bu çevrelerdendi. Bunlar, 12 Mart Muhtırasını doğru değerlendiremediler; darbeyi açıkça desteklemediler fa- kat "*Balyoz Harekatına*" kadar açıkça karşı tavır da alamadılar.

Bildiriyle ilgili bu bölümü bitirmeden önce üzerinde durmak istediğim bir konu daha var.

1. THKO davasındaki sorgulan sırasında arkadaşlarımızdan bir çoğu "*tek yazılı*" belgeden, yani THKO'nun 1 Nolu bildirisiinden söz etmişler, yalnızca bu belgenin kendilerini bağladığını belirtmişler ve öteki bildirileri reddetmiş- lerdir. Arkadaşlarımızın mahkemedeki ifadelerinden yola çıkarak 2 Nolu bildiriye de kabul etmedikleri gibi yanlış bir sonuca varılabilir; bu nedenle burada bir açıklama gerekli. THKO'nun 2 Nolu bildirisi dava dosyası için- de yoktur. Arkadaşlarımızın mahkemede reddettiklerini söyledikleri biki- ri-

ler dava dosyası içinde bulunan, THKO ile hiç bir ilgisi olmayan ve savcının arkadaşlarımız tarafından yazıldığını iddia ettiği bildirilerdir. Gerçekten de eylemlerin yoğun olduğu günlerde sağda solda THKO tarafından yayınlandığı iddia edilen bildiriler dolaşmaktaydı. "Bizim Deniz" adlı kitabda sözü edilen bildirinin de bunlardan biri olduğuna inanıyorum.

"15 Mart 1971 Pazartesi günü, THKO adına yayınlanan bir bildiride, 'Amaç hasıl oldu. Demirel hükümeti düştü. Güvenlik önlemlerinin kaldırılması halinde, bundan sonra mücadeleyi bırakıp teslim olacağız. Adalet önünde hesap vereceğiz. Bize imkan tanınsın' açıklaması yer alır."

Turhan Feyzioğlu bu satırları 25.8.1971 tarihli Cumhuriyet ve Hürriyet gazetelerinden aktarmış.

THKO adına yalnızca iki bildiri yayınlanmıştır: Birincisi dört Amerikalının kaçırılması eylemine ilişkin olarak yayınlanan, 4 Mart 1971'de basın ve yayın organlarına, 4 Mart'ı izleyen günlerde de devrimci çevrelere ileten bildiridir; ikincisi 12 Mart Muhtırasına ilişkin olarak 12 Mart 1971'de yayınlanan ve 13, 14, 15 Mart günleri devrimci çevrelere iletilen bildiridir.

25.8.1971 tarihli Cumhuriyet ve Hürriyet gazetelerinde 15 Mart 1971'de THKO tarafından yayınlandığı iddia edilen bildirinin mantıksal bir açıklaması yoktur. Her şeyden önce THKO'nun 1971 yılı başlarındaki eylemleri yaparken amacı Demirel Hükümetini düşürmek değil, THKO'nun 1971 yılı başlarındaki eylemleri yaparken amacı Demirel Hükümetini düşürmek değil, THKO'nun kurulduğunu halkımıza duyurmaktır. Bu eylemlerin Demirel Hükümetinin düşürülmesine katkıda bulunduğu doğrudur. Fakat doğrudan amaç bu değildi. Daha da önemlisi yirmi-yirmibeş arkadaşımızın kırsal bölgede bulunduğu, Sinan, Alparslan, Hüseyin, Yusuf ve Deniz'in kırsal bölgeye geçmeye hazırlandığı, 12 Mart 1971'de yayınlanan 2 Nolu bildiri ile bütün devrimci güçlerin faşizme karşı mücadeleye çağıldığı bir ortamda arkadaşlarımızın, "...mücadeleyi bırakıp teslim olacağız. Adalet önünde hesap vereceğiz" demesi olanaklıdır. bunlar olsa olsa arkadaşlarımızın gerçekten de mücadeleyi bırakıp, teslim olmasını ve "adalet" önünde hesap vermesini isteyenlerin özlüklerini yansıtan sözcüklerdir.

Yukarıda da söylediğim gibi Sinan ve Alparslan'ın ayrılmasından sonra Deniz ve Yusuf'un Ankara'dan ayrılarak kırsal bölgedeki harekete katılacaklarını seziyordum. Fakat kesin olarak hangi tarihte yola çıkacaklarını bilmiyordum.

Yusuf ve Deniz'in 16 Mart'ta sabaha karşı Gemerek'te yakalandıklarını duymak bizim için gerçekten de büyük bir darbe oldu. Haberi okuyan başka arkadaşlarımız gibi ben de Siyasale gittim. 16 Mart gününü gazeteleri okuyarak, haberleri dinleyerek, akşam da televizyon seyrederek geçirdik. Bazı gazeteler ikinci baskı yapmışlardı; radyo ve televizyon haberlerinin neredeyse tümü Deniz ve Yusuf'la ilgiliydi. Üzüntülüydük, fakat bizi en çok üzen Yusuf'un sağlık durumuydu. Yanılmıyorsa Yusuf 17 Mart'ta Sivas Devlet Hastahanesinde ameliyat edildi. Onun tehlikeyi atlattığı haberi bizi çok sevindirdi; moralimiz yeniden yükseldi. Sağ olsunlar da gerisi o kadar önemli değil diyorduk; hapisler nasıl olsa yatılır çıkılır diye düşünüyorduk.

Denizlerden bir süre sonra Hüseyin'in de Ankara'dan ayrılması gerektiğini

biliyordum. Onu son kez ne gün gördüğümüti anımsayamıyorum. 20 Mart ya da 21 Mart olabilir. Neler konuştuğumuzu da tam anımsayamıyorum. Daha doğrusu çok heyecanlandığımı, boğazıma bir şeylerin düğümlendiğini, kopuk, kopuk, çok anlamlı olmayan bir şeyler söylemeye çalıştığımı anımsıyorum. Ben de kırsal bölgeye gitmek istiyordum. Fakat kırsal bölgedeki hareket daha yeni yeni ayakları üzerinde durmaya çalışıyordu; oradaki arkadaşlarımız bir çok sorunla boğuşmak durumundaydılar; Sinan ve Alparslan çok kısa bir süre önce kırsal bölgeye geçmişlerdi. Kırsal bölgeye geçmek üzere yola çıkan Deniz ve Yusuf ise yakalanmışlardı. Onlarla ilgilenmek gerekliydi. Bu koşullarda kırsal bölgedeki harekete katılabileceğime benim bile aklım yatmıyordu. Henüz daha işin başındaydık. Önümüzde iniş çıkışlarıyla yıllarca sürecektir bir mücadele vardı. Bir gün nasıl olsa katılacağım diye düşünüyordum. Bu aşamada ben de gideceğim diye diretmek bana biraz sabırsızlık etmek gibi geliyordu. bu düşüncelerle Hüseyin'e açıkça ben de kırsal bölgeye gitmek istiyorum demedim.ve "Hayır, gidemezsin" gibi bir yanıt da almadım. Dolayısıyla bana yöneltilen soruda dendiği gibi Hüseyin beni engellemedi. Zaten Hüseyin, hiç bir zaman, bir şeyler yapmak isteyen hiç kimseyi engellememiştir. Tersine o hepimizin ulkunu genişleten, zayıflıklardan kurtulmamıza ve gelişmemize yardım eden bir arkadaştı. Hüseyin İnan tanıdığım en zeki insanlardan biridir. Benim kırsal bölgedeki harekete katılmak istediğimi çok iyi biliyordu. Neden gitmek istiyorum diye direktmediğimi de anlamıştı. Ayrılırken, "Şimdilik buralarda kalıyorsun" dedi. "Şimdilik" sözcüğü benim için anlam yüklüydü.

23 Mart 1971'de Hüseyin'in de Mehmet Nakipoğlu'yla birlikte Kayseri'de yakalandığını öğrendik. Bu bizim için ikinci büyük darbeydi. Üzüldük, hem de çok üzüldük, ama yine de sağlar ya gerisi önemli değil, hapiste yatarlar ve çıkarlar diye düşünmeye devam ettik.

Deniz ve Yusuf'un Ankara'dan ayrılmasından sonra Türkan'la ben yeniden Maltepe'deki eve geçtik. Hüseyin'in yakalanmasından yaklaşık bir hafta sonra, sanırım Mart ayının son günlerinde ya da Nisan'ın ilk günlerinde, Ankara'ya gelen Alparslan iki gün Maltepe'deki evde kaldı. Onun gelişini moralimizi yükseltmişti. Dağdaki arkadaşlarımızdan bize selam getirdi. Fazla ayrıntılara girmeden kısaca dağdaki yaşamlarından sözetti. Ona, "bizi burada bırakıp gitmeğe yüreğiniz nasıl dayanıyor?" diyerek taktıldık. Alparslan şakamızın altında bir yakınma olduğunu sezmişti. "Bekleyin, zamanı gelecektir."

Alparslan'ın Maltepe'deki evde kaldığı günler onu son görüşüm oldu. Alparslan Ankara'dan ayrıldıktan bir süre sonra, sanırım Nisan başlarıydı, Atilla Ankara'ya gelerek Cihan'ın saklanması yardım etmek üzere İstanbul'a geçmesini belirttiğini söyledi."

Motorsizlik Bulamıyor

- 1- Teslim Töre, THKO Hareketi ve Bazı Anılar, Çağ Yayınları, İstanbul, Temmuz 1979, sayfa: 56'dan 59'a kadar.

Teslim Töre'nin Evine Gittim

- 1- Yılmaz Erkekoğlu, Nurhak Ey Nurhak, Tekin Yayınları, İstanbul, 1988, sayfa: 43, 44.

İnciler Radyoling İstasyonu Basılır

Okuyucu için not: Bu olaylarda ismi geçenlerden Ali Laçın (PTT Radyoling bekçisi), Mustafa Sevap (lise mezunu), İbrahim Akpınar (Elbistan Güneyli mahallesinden, lise 1. sınıf öğrencisi), Ömer Kral (Elbistan Reyhan mahallesinden, lise 2. sınıf öğrencisi), Kamber Erdoğan (Elbistan Kalaycı köyünden, garson), Hüseyin Altın (Sanz Cavşak köyünden, Terzi), Mustafa Göçmen (Beksendere köyünde reñçber), Hasan Aktaş (PTT bekçisi), Hasan Töre (reñçber), "Sinan Cemgil ve arkadaşlarının çevre ile haberleşme ve yiyecek, silah, at ihtiyacını sağladığı, bunları evlerinde barındırdığı" gerekçesiyle tutuklanır ve yargılanır.

"Bu Silahı Hiç Kimseye Verme, Hep Sen Taşı. Devrim Yolunda Ökürsem, Taşıyacağın Bu Silah Vestisiyle Beni Hatırla"

- 1- Gazeteci Mehmet Ali Brand, "Cemgil'in Ölmöden Önceki Demeci" başlığıyla yayınlanan haberi şöyledir:

"Beyrut'ta yayınlanan El Enver gazetesi dün çıkan sayısında bir süre önce Adıyaman'da jandarmalarla çarpıştıktan sonra öldürülen Dev-Genç'li Sinan Cemgil, gazetenin muhabiri Cemal Hamdi'ye verdiği bu demeçte, 'Ben Mao'nun yolundayım' demiş ve 'Gizli örgütlerinin 20 kız ve erkek öğrenciden kurulu olduğunu' söylemiştir. Cemgil, 'En önemli meselelerinin para olduğunu, bunun için banka soyduklarını' söylemiş ve 'Orta Doğu'daki Arap örgütleriyle işbirliği halinde olduklarını' bildirmiştir. Gazetenin muhabiri Cemal Hamdi, Sinan Cemgil'le Ankara'daki gizli sığınakta konuşulduğunu yazmakta ve bu sığnağa gidebilmek için kendisini arabayla şehir içinde uzun süre dolaştırdıklarını iddia etmektedir." (Milliyet, 4.6.1971)

Elrom ile İbrahim Öztaş Öldürülüyor

- 1- Konu için bak: Elrom olayına karışan bir Suriyelinin, Suriye'ye Teslim Edildiği Öne sürüldü. Şam (A.A.): İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Efpraim Elrom'un kaçırılması ve öldürülmesi olayına karıştığı gerekçesiyle yargılanan ve 15 yıl hapis cezasına çarptırılan Suriyeli bir Tıp öğrencisinin Suriye'de tutuklu iki Türk'le değiştirildiği (Suriye Haber Ajansı) tarafından bildirildi. Ajans haberinde, Şerafettin Abaza adlı öğrencinin Suriye'ye iade edilmesi karşılığında, siyasal olmayan suçlardan Suriye'de hüküm giymiş iki Türk'ün Türk makamlarına teslim edildiği bildirildi. Ajansa göre değişim Bab'ül hava sınır kapısında yapıldı. (Aydınlık, 14.9.1978)

Aynık Çok Hızlılık Olur

- 1- Yılmaz Erkekoğlu, Nurhak Ey Nurhak, Tekin Yayınları, İstanbul, 1988, sayfa: 69'dan 72'e kadar.

Sinan, İnkilâdın Çobanıyla Bir Şeyler Konuştu

- 1- Sinan Cemgil, Alpaslan Özdoğan ve Kadir Manga'nın ölü, Mustafa Yalçın ile Hacı Tonak'ı sağ olarak ele geçiren jandarma görevlileri ile bu gençlerin köy yöresinde olduklarını bildiren 4 köylüye 62 bin 500 lira tutarında ikramiye verilir.

Okuyucu için not: İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Basın ve Halkla Münaşebetler Şubesi, 2 Temmuz 1971 günü, özette şu açıklamayı yapar: Osman Bahadır, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde verdiği ifadesinde, Nur-

hak dağlarında diğer arkadaşlarıyla birlikte silahlarını gömerek gizlerikleri yerlerini söylemiştir.

İstanbul sıkıyönetim komutanlığının verdiği talimat üzerine Emniyet 1. Şube ekibi tarafından Malatya'ya ve Nurhak bölgesine sevk edilen Osman Bahadır, ifadesine uygun olarak, Kapıdere nahiyesinin Kullar köyü civarında silahları sakladıkları yeri göstermiştir.

Yapılan kazı sonunda toprak altına gizlenmiş 6 adet İspanyol menşeli mazer, bir adet 22 kalibrelik Sobor dürbünlü tüfek, 12 adet 22 kalibrelik tüfek mermisi, 293 adet 7.9'luk piyade mermisi, 5 kiloluk 3 adet plastik bomba, 75 adet askeri harita ile çok miktarda askeri teçhizat ve giyim eşyası meydana çıkarılmıştır.

EKLER

EK: 1

GÖRÜŞME YAPTIĞIM KİŞİLER

(Ses kayıt cihazı, Belgeçeker, Mektup, Telefon ile)

ADAKLI, Ergun: 11 Haziran 1998 - İstanbul

AKALIN, Cüneyt: 1993 - İstanbul

AKBULUT, Saim: 17 Mart 1994 - İzmir

AKMEN, Üstün: 7 Mayıs 2003, İstanbul

AKSOY, Nurcihan: 29 Ağustos 1997 - İstanbul

AKTOLGA, Münir Ramazan: 1 Aralık 1995 - Almanya

AL, Savaş: 29 Ekim 1994 - İstanbul

ALBAYRAKTAROĞLU, Şule: 9 Mayıs 1997 - Ankara

ALPAY, Necmiye: 22 Nisan 1995 - İstanbul

ALTINTAŞ, Aydinel: 28 Temmuz 1998 - Ankara

ANADOL, Çağatay: 24 Şubat 1994 - İstanbul

ANT, Atıl: 11 Ekim 1993 - İstanbul

ARAS, İlhami: 14 Ekim 1993 - İstanbul

AROLAT, Osman Saffet: 13 Ekim 1995 - İstanbul

ARTUN, Ali: 9 Mayıs 1997 - Ankara

ATAOL, Hasan: 18 Mayıs 1993 - İstanbul

ATAUZ, Mehmet Akın: 18 Mayıs 1998 - İstanbul

ATEŞOĞLU, Şahin: 23 Kasım 1994 - Gaziantep

BABUŞ, Fikret: 12 Mayıs 1996 - İstanbul

BAŞKAYA, Fikret: 17 Mayıs 2000- Ankara

BATU, Alpaslan: 29 Ağustos 1997 - İstanbul

BAYKARA, Mustafa: 9 Ağustos 1993- İstanbul

BEHRAMOĞLU, Kemal Namık: 12 Aralık 1998 - İstanbul

BELİ, Mehmet Mihri: 22 Haziran 1994 - İstanbul

BEŞLİOĞLU, Mehmet: 9 Aralık 1996 - İstanbul
BEŞPINAR, Mehmet Mehdi: 25 Kasım 1993 - İstanbul
BOZCALI, Hikmet: 29 Aralık 1997 - İstanbul
BÖRÜBAN, Ahmet: 29 Temmuz 1998 - Adana
BULUT, Arslan: 28 Mart 1998 - İstanbul
CEVAHİR, Ali Kamer: 27 Nisan 1994 - Ankara
CİNEMRE, Tayfur: 14 Mayıs 1997 - İstanbul
COŞKUN, Bekir Sıtkı: 25 Mayıs 1994 - İstanbul
ÇALIŞKAN, Habip: 28 Nisan 1994 - Ankara
ÇALIŞLAR, Oral: 1993 - İstanbul
ÇAYAN, Enver: 21 Temmuz 1993 - İstanbul
ÇAYAN, Hüseyin Ergün: 1993 - İstanbul
ÇELEN, Tuncay: 8 Mayıs 1997 - Ankara
ÇELİMLİ, Halil: 8 Mayıs 1997 - Ankara
ÇETİN, Namık: 28 Temmuz 1998 - Ankara
ÇETİNBAŞ, Ertunç: 27 Kasım 1998 - İstanbul
ÇETİNER, Zihni: 4 Temmuz 1994 - İstanbul
ÇİÇ, Ali Aydın: 20 Mart 1997 - İstanbul
ÇİLADIR, Sina: Eylül 1994 - Karadeniz Ereğlisi
ÇUBUKÇU, Aydın: 30 Temmuz - Ankara
DEDE, Kamil: 30 Temmuz 1994 - İstanbul
DİNLER, Ahmet Hamdi: 9 Ekim 1993 - İstanbul
DOĞU, Fahri: 9 Eylül 1998 - İstanbul
ERDÜMLÜ, Bingöl: 3 Temmuz 2002, İstanbul
EREL, Erhan: Ağustos 1993 - İstanbul
EREN, Gökalp: 23 Temmuz 1993 - İstanbul
ERGÜN, Halil: Haziran 1993 - İstanbul
ERGÜN, Hüseyin: 7 Eylül 1998 - İstanbul
ERSOY, Kaya: 21 Mart 1995 - İstanbul
ERTEKİN, Mete: 12 Ağustos 1995 - İstanbul
ERTUĞRUL, Kenan Rıfkı: 9 Kasım 1998 - İstanbul
ERTÜRK, Berrin: 24 Haziran 1994 - İstanbul
ERYILMAZ, Tuğrul: 1993 - İstanbul
ETİMAN, Oktay: 28 Nisan 1994 - Ankara
GÜLEÇ, Selahattin: 10 Nisan 1997 - Ankara
GÜRKAN, Mustafa İlker: 4 Nisan 1993 - İstanbul
GÜRSOY, Halil İbrahim: 30 Nisan 1998 - İstanbul

GÜVENÇ, Sefer: 26 Mayıs 1995 - İstanbul
HÜSREVOĞLU, İsmet: 29 Temmuz 1998 - Adana
HÜSREVOĞLU, Necmiye: 29 Temmuz 1998 - Adana
İBA, Şaban: 14 Temmuz 1993 - İstanbul
İLERİ, Rasih Nuri: 15 Haziran 1994 - İstanbul
İNAN, Hıdır: 2 Nisan 1998 - İstanbul
İŞMEN, Fatma Hikmet: 17 Eylül 1996 - İstanbul
KAÇAROĞLU, Mustafa Kemal: 1 Kasım 1994 - İstanbul
KANAR, Ercan: 1 Ağustos 1997 - İstanbul
KARAGÖZOĞLU, Aydın: 2 Eylül 1997 - İstanbul
KAYA, Celal: 5 Mayıs 1994 - İstanbul
KAYNAK, Oktay: 8 Ocak 1997 - İstanbul
KAYPAKKAYA, Ali: 14 Haziran 1997 - Ankara
KILIÇ, Muharrem: 8 Temmuz 1993 - Ankara
KINACILAR, Ahmet: 23 Kasım 1994 - Gaziantep
KIYICI, Mustafa Lütfü: 1993 - İstanbul
KOÇ, Ruhi: 7 Temmuz 1993 - Ankara
KOĞACIOĞLU, Murat Cahit: 17 Mart 1994 - İzmir
KORKMAZ, Esat: 28 Ekim 1994 - İstanbul
KOZACIOĞLU, Sait: 11 Mayıs 1997 - Ankara
KURAY, Sarp: 3 Nisan 2000 - İstanbul
KURŞUNCU, Feyyaz: 26 Nisan 1994 - Ankara
KÜÇÜKAYDIN, Demir: 2 Aralık 1995 - Almanya
KÜPELİ, Hasan Yusuf: 8 Aralık 1995 - İsveç (Telefon, Mektup ile)
KÜRKÇÜ, Ertuğrul: 22 Nisan 1993 - İstanbul
LAÇİNER, Ömer: 8 Eylül 1993 - İstanbul
MENEMENCİOĞLU, Haluk: 25 Ekim 1996 - İstanbul
MERT, Özkan: 11 Kasım 1993 - İstanbul
MÜSTECAPLI, Orhan: 15 Haziran 1994 - İstanbul
NERGİS, Ahmet: 20 Haziran 1996 - İstanbul
OFLUOĞLU, Rahmi Aydın: 8 Haziran 1994 - İstanbul
OKUR, Selahattin: 15 Haziran 1995 - İstanbul
ORÇUN, Alp: 18 Şubat 1994 - İstanbul
ORHAN, Alaattin: 29 Temmuz 1994 - İstanbul
ÖNAL, Akın Nejat: 18 Haziran 1997 - İstanbul
ÖNAL, Nazif: 1 Mart 1997 - İstanbul
ÖZCAN, Celal: 23 Kasım 1994 - Gaziantep

- ÖZDEŞ, Müfit: 11 Temmuz 1997 - İstanbul
ÖZEL, İsmet: 28 Haziran 1993 - İstanbul
ÖZKAN, Suat: 23 Mayıs 1996- Ankara
ÖZKONUKSEVER, Edip: Ekim 1993 - İstanbul
ÖZTÜRK, İsmet: 1993 - İstanbul
ÖZTÜRK, Yalçın: 1994 - İstanbul
PAKOĞLU, Cemal Salman: 28 Nisan 1994 - Ankara
PERİNÇEK, Doğu: 13 Kasım 1997 - İstanbul
POLAT, Selçuk Şahin: 4 Temmuz 1994 - İstanbul
SAKIN, Recep: 28 Temmuz 1998 - Ankara
SAMER, Şadi: 1993 - İstanbul
SARGIN, Nihat: 8 Kasım 1998 - İstanbul
SARISÖZEN, Veysi Kemal: 21 Temmuz 1992- İstanbul
SARP, Atilla: 15 Mart 1993 - İstanbul
SAYILGAN, Aclan: 25 Nisan 1996 - İzmir
SONAD, Arslan: 5 Temmuz 1993 - Ankara
SUNGUR, Rüstem: 1993 - İstanbul
SÜERKAN, Ömer Erim: 6 Aralık 1994 - İstanbul
SÜMER, Tuncer: 27 Mayıs 1994 - İstanbul
SÜNGER, Hüseyin: 22 Mart 1998 - Ankara
ŞAHHÜSEYİNOĞLU, Hasan Nedim: 10.8.2000-İstanbul
ŞAHİN, Mustafa: 29 Nisan 1994 - Ankara
ŞAHİN, Zülküf: 10 Ocak 2000- İzmir
ŞENTEK, Arif: 8 Nisan 1998, İzmir
TAT, Tülay: 10 Ağustos 1993 - İstanbul
TEKEŞ, Zeki: 29 Aralık 1997 - İstanbul
TEKİN, Saffet Rüştü: 1993 - İstanbul
TELLİ, Ahmet: 10 Nisan 1997 - Ankara
TEMİZ, Şadi: 28 Nisan 1994 - Ankara
TOKCAN, Osman: 1993 - İstanbul
TONAK, Hacı: 12 Mayıs 1996 - İstanbul
TOY, Erol: 3 Kasım 1994 - İstanbul
TÖRE, Teslim: 15 Ağustos 2002, İstanbul
ULUDERE, Fatih: 25 Temmuz 1998 - İstanbul
YAĞCIOĞLU, Ahmet: 26 Nisan 1996 - İzmir
YALÇINER, Mustafa: 9 Kasım 1997 - İstanbul
YAŞARGÜN, Abdülkadir: 23 Kasım 1994 - Gaziantep

YENER, Sevgi: 1 Aralık 1993 - İstanbul

YEŞİLYURT, İsmail: 5 Mayıs 1994 - İstanbul

YILMAZ, Ziya: 28 Nisan 1994 - Ankara

ZÜLKADİROĞLU, Mustafa: 8 Ağustos 1994 - İstanbul

EK- 2:

ODTÜ SFK ÜYELERİNİN İSİMLERİ

Tuncay Çelen, Halil Çelimli, Aydınel Altıntaş, Hüseyin Sünger tarafından hazırlanan ODTÜ SFK üyesi kişilerin soyadlarına göre isimleri:

Sevgi AÇAN, Nuran AĞIRNASLI, Mustafa AKGÜL, Ahmet AKGÜN, Hasan AKSOY, Hasan Basri AKSU, Bahattin AKŞİT, Münir Ramazan AKTOLGA, Hasan AKYAR, Şule ALBAYRAKTAROĞLU, Sarıran ALKILIÇ, Erhan ALTINBİLEK, Melih ALTINOKLAR, Çağatay ANADOL, Halil Juja ANGINER, Osman ARKİŞ, Muhammet AŞIK, Ural ATAŞER, Aydınel ALTINTAŞ, Sadık ARF, Yusuf ARSLAN, Ali ARTUN, Şükrü ATACAN, Necdet ATAHAN, Hasan ATAOL, Akın ATAÜZ, Aziz AYAZ, Turhan AYSEZEN, Ahmet BALAMİR, Ali BALAMİR, Ömer BALKÖSE, Ergun BANKOĞLU, Rasih Ulaş BARDAKÇI, Hasan BARUTÇU, Onur BASKIN, Selçuk BATURALP, Özer BAYKAY, Ayşen BESEN, Mehdi BEŞPINAR, Sait BİG, Hülagü BULGUÇ, Mustafa BOZOĞLU, Ahmet BÖRÜBAN, Hanna CAN, Ayten CANATAN, Ahmet CANER, Sinan CEMGİL, Tayfur CİNEMRE, Umur COŞKUN, İsmet Rıza ÇEBİ, Tuncay ÇELEN, Halil ÇELİMLİ, Hasan ÇOLAK, Sait ÇOKAY, Metin ÇULHAOĞLU, Selim DİKMEN, Necmiye DİNLER, Akın DİRİK, Fahri DOĞU, Metin DURGUT, Canan DURUSAN, Ercan ENÇ, Pınar ERDEMİL, Aşkın ERDEMİR, Neşe ERDİLEK, Nebil ERGUN, Nedim ERGUN, Sırrı ERKAN, Teoman ERMETE, Celalettin EVRENSSEL, Kurthan FİŞEK, Dilşad GEDİK, Halil GÖKSU, Teoman GÖRAL, Durul GÜÇİZ, Ülgen GÜLÇAT, Zeki GÜMÜŞEL, Ergin GÜNÇE, Süleyman GÜNEY, Ali GÜNÖVEN, Hüseyin GÜRCAN, Ömer GÜRCAN, Halit GÜRŞENER, Rahmi GÜVEN, Sevil GÜVEZNE, Cengiz HAKSEVER, Sema HALLI, Kamuran BEKİR HARPUTLU, İsmet HÜSREVOĞLU, Şükrü İŞİK, Hüseyin İNAN, Ömer İNANÇ, Seçkin İNCEEFE, Abdülkadir KAHRAMAN, Tülin KALKAY, Ratıp KANSU, Aydın KARAGÖZOĞLU, Ahmet KARDAM, Veli KARAÖZ, Atilla KESKİN, Hülya KINALIOĞLU, Aşkın KOCAÇİMEN,

Erol KOCAOĞLAN, Devrim KORKMAZ, Mehmet Sait KOZACIOĞLU, Ömer KULELİ, Gülay KURNAZ, Ertuğrul KÜRKCÜ, Faruk MALHAN, Şule MALHAN, Osman Tayfun MATER, Ali MERAL, Güner MUTAF, Ünal NALBANTOĞLU, Fehmi NAMLI, Mesut ODABAŞI, Reşit OĞUZ, Tuba ONGUN, Orhan ONUR, Semih ORCAN, Hüseyin ORMANCI, Rüknettin OSKAY, Mehmet ÖNER, Müfit Mithat ÖZDEŞ, Hikmet ÖZGÖBEK, Mustafa Taylan ÖZGÜR, Ercan ÖZTÜRK, Alpaslan ÖZÜDOĞRU, Vedat PAK, Türkan SABUNCU, Can SAVRAN, Müjdat SAVRAN, Seyhan SAY, Mahir SAYIN, Cema! SELMANPAKOĞLU, Mustafa SELMANPAKOĞLU, İbrahim SEVEN, İbrahim SEVİMLİ, Orhan İzzettin SİLİER, Ahmet SİNA, Murat SOYLU, Muammer SOYSAL, Ahmet SÖNMEZ, Fehmi SÖNMEZ, Şems SUNGUR, Selami ŞAKIROĞLU, Arif ŞENTEK, Hüseyin TANRIÖVEN, Mustafa Bereket TANRIÖVEN, Aykut TATLIDİL, Cevat TEMİZEL, Rıdvan TİGREK, Melih TÖRELİ, Aydın TÖZEREN, Güneş TÖZEREN, Numan TUNA, Önder TUNÇALP, Naif TÜRRETKEN, Sezgin TÜZÜN, İrfan UÇAR, Fehmi ULUÇ, Fatih ULUDERE, Tahsin USLUOĞLU, Ali UZUN, Enver ÜNAL, Gülay ÜNÜVAR, Sedat YERSU, Nevzat YILDIRIM, Tunca Şahin YILMAZ, Emin YÖRÜK, Ferudun YÜCEL, Mehmet YÜCEL, Mehmet Ali ZARİFOĞLU

350

EK- 3:

1964 YILINDAN 1971 YILINA KADAR ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ(ODTÜ)'NDE YAPILAN KONSER, SERGİ, KONFERANS ve AÇIK OTURUMLARDAN BAZILARI ŞUNLARDIR:

1964 Yılı: Kıbns Türkleri Lideri Rauf Denктаş, ODTÜ Fikir Kulübü'nün düzenlediği konferansta konuşma yapar.

Ekim 1964: ODTÜ Fikir Kulübü, "Dış Politikamızda Yenilik Meselesi" konusunda açık oturum yapılır. Açık oturuma Eski Dışişleri Bakanı Selim Sarper, Dışişleri Bakanlığı Siyasi Planlama Dairesi Başkan İlter türkmen, Dışişleri Bakanlığı Baş Hukuk Müşaviri ve SBF Dekanı Suat Bilge, Prof. Aydın Yalçın ile Doç. Mümtaz soysal, katılır.

17 Aralık 1964 Perşembe: "Türkiye'nin Kalkınması Yolunda Politikacılar kendilerine Düşen Görevi Yapıyorlar mı?" konusunda açık oturum yapılır. ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Emin Çölaşan'ın yönettiği açık oturuma TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Adalet Partisi Cumhuriyet Senatosu Grup Başkanvekili İhsan Sabri Çağlayangil, Tabii Senatör Ahmet Yıldız, ODTÜ eski Rektörü Prof. Turhan Feyzioğlu, Yeni Türkiye Partisi Genel Başkanvekili Ekrem Alican katılır.

21 Şubat 1966 Pazartesi: Dr. Fatma Mansur, "Sosyalizm Tarihi I" konusunda konferans verir.

28 Şubat 1966 Pazartesi: Dr. Fatma Mansur, "Sosyalizm Tarihi II" konusunda konferans verir.

4 Mart 1966 Cuma: Ruhi Su, konser verir.

7 Mart 1966 Pazartesi: Doç. Arif Payaşoğlu, "Bilimsel ve Doktriner Yönden Sosyalizm" konusunda konferans verir.

18 Mart 1966 Cuma: TİP Milletvekili Prof. Sadun Aren, "Yabancı Sermaye" konusunda konferans verir.

21 Mart 1966 Pazartesi: Ergin Günce, "Marx'ta Bunalım Anlayışı" konusunda konferans verir.

3 Kasım 1966 Perşembe: "Devlet Planlama Teşkilatının Bugünkü Durumu" konusunda açık oturum yapılır. Açıkoturma CHP Millet Meclisi Grup Başkanvekili Prof. Turhan Feyzioğlu, Yalçın Küçük, Aydın Yalçın katılır.

24 Aralık 1966 Cumartesi: "Ozanlar Gecesi" düzenlenir. Geceye şairlerden: Ahmet Arif, Ceyhan Atuf Kansu, Hasan Hüseyin ve Celal Vardar katılır. Halk şairlerinden ise: Kul Hasan, Hüseyin Çırakman, Şah Turana ve Kul Ahmet katılır.

2 Mart 1967 Perşembe: "Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasansı" hakkında açık oturum yapılır. Ömer İnanc'ın yönettiği açık oturuma Prof. Sadun Aren, Prof. Turan Güneş, Prof. Münici Kapani, Doç. Çetin Özek, Dr. Necat Erder ile Prof. Tank Zafer Tunaya katılır.

23 Mayıs 1967 Salı: "Türkiye'de Anti-Emperyalist Savaş, Kime Karşı Kimlerle Olmalıdır?" konusunda seri konferanslar düzenlenir. Konferansı sırasıyla Vatan Partisi eski Başkanı ve Sosyalist Gazetesi yazarı Dr. Hikmet Kıvılcımlı, TİP İstanbul Milletvekili Çetin Altan ve Cumhuriyet Gazetesi yazarı İlhan Selçuk, verir.

24 Ekim 1967 Salı: CHP Genel Sekreter Yardımcısı Muammer Erten, konferans verir.

5 Aralık 1967 Salı: CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit, "Ortanın Solu Hareketi Nedir?" konusunda konferans verir.

21 Aralık 1967 Perşembe: TİP Merkez Yürütme Kurulu Üyesi ve Urfa Milletvekili Doç. Behice Boran, "Türkiye'de Sosyalist hareket" konusunda konferans verir.

27 Şubat 1968 Salı: CKMP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş, "Türkiye'nin Kalkınma ve Kurtuluş Yolları" konusunda konferans verir.

9 Nisan 1968 Salı: Cumhuriyet Gazetesi yazarı İlhan Selçuk, "NATO ve Amerika'nın Türkiye'deki Oynanları" konusunda konferans verir.

21 Kasım 1968 Perşembe: "Az Gelişmiş Ülkelerle Çok Gelişmiş Ülkeler Arasındaki İlişkiler" in konu olduğu seminer yapılır. Tabii Senatör Kadri Kaplan'ın yönettiği seminere TMGT Başkanı Kazım Kolcuoğlu ile Doğu Perinçek, katılır.

22 Kasım 1968 Cuma: "Az Gelişmiş Ülkelerle Çok Gelişmiş Ülkeler Arasındaki İlişkiler" in konu olduğu seminer yapılır. Prof. Besim Üstünel'in yönettiği seminere Seyhan Erdoğan, katılır.

25 Kasım 1968 Pazartesi: "Az Gelişmiş Ülkelerle Çok Gelişmiş Ülkeler Arasındaki İlişkiler" in konu olduğu seminer yapılır. Konuşmacı Alp Kuran'dır.

31 Mart 1969 Pazartesi: MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş, "Dış Politikada Gelişmeler ve Türkiye'nin Dış Politikası" konusunda konferans verir.

5 Ocak 1970 Pazartesi: "Türkiye'de Devrim Stratejisi Ne Olmalıdır?" konusunda açık oturum yapılır. Ali Gevgilili'nin yönettiği açık oturuma Prof. Sadun Aren, Prof. Turan Güneş, Deniz Baykal ve Seyhan Erdoğan katılır.

6 Mayıs 1970: Aziz Nesin, Haldun Taner, Günay Akarsu, Özdemir Nutku, Ergin Orbey ve Mehmet Ulusoy'un katıldığı bir açık oturum yapılır.

15 Mayıs 1970 Cuma: TDGF Genel Başkanı Atilla Sarp, Tabii Senatör Suphi Karaman, SBF öğretim üyesi Türkkaya Ataöv, "Filistin Halk Savaşı Günü" konusunda konferans verir.

18 Mayıs 1970 Pazartesi: Cumhuriyet Gazetesi yazar İlhan Selçuk, "Devrim ve Demokrasi" konusunda konferans verir.

20 Mayıs 1970 Çarşamba: Mihri Belli, "Devrimci Güç Birliği" konusunda konferans verir.

EK- 4:

ODTÜ SOSYALİST FİKİR KULÜBÜ TÜZÜĞÜ

İSİM, MERKEZ ve ÜST KURULUŞ

Madde I- Kuruluşun adı Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'dür.

Madde II- Kulüp Merkezi Orta Doğu Teknik Üniversitesi'dir.

Madde III- Kulüp, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği'ne bağlı olarak çalışır. Şubesi yoktur.

AMAÇ ve ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Madde IV- Yurdumuzdaki toplumcu akımın gelişme ve başarısına yardımcı olacak fikir çalışmaları yapmak ve özellikle O.D.T.Ü. içinde bu akımın tanınmasına ve benimsenmesini sağlamak kulübün ana amacıdır.

Madde V- Kulüp, amacını gerçekleştirmek için toplantılar, sergiler, yarışmalar düzenler; çeşitli sanat ve yayın çalışmalarında bulunur; araştırma ve incelemeler yapar.

ÜYELİK ve ÜYELİKTEN ÇIKARILMA

Madde VI- Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübüne;

1- 18 yaşını bitirmiş,

2- Şeref ve onuru zedeleyici bir hüküm giymiş ya da kamu hizmetinden yasaklı bulunmayan,

3- Kulübün amacını benimsediğini ve kulübe katılmak istediğini üç üyenin desteğiyle, yazılı olarak yönetim kurulu başkanlığına bildiren,

4- Bu isteği yönetim kurulu tarafından uygun görülen,

Orta Doğu Teknik Üniversitesi her öğrenci, mezun, öğretim görevlisi, memur, hizmetli ve işçi üye olabilir.

Aylık üye ödentisi en az 1 en çok 10 TL'dir.

353

EK-5:

Ekim 1968'de ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde düzenlenen Öğrenci Forumu'na sunulan karar tasarısı:

DİRENİŞİMİZİN AMACI

2 Ekim 1968 gününden başlayarak sürdürdüğümüz direnişimiz hiçbir zaman, küçük ayrıntılı konularda tavizler elde etmek için değildir. Biz, üniversitenin bu tekdüze gidişini kırarak, dinamik süreçler ortaya konmasını istiyoruz.

Öğrencinin Yönetime katılması Hangi Şartlar İçinde Gerçekleşir

ODTÜ'nün bugünkü düzeni içinde öğrencinin, akademik konsey, fakülte kurulları ve bölüm kurullarına katılması yönetime katılma olarak kabul edilemez. Çünkü, bu organlar yönetici organlar değildir.

Üniversite, Anayasa'nın öngördüğü idari ve bilimsel özerklik ilkelerine aykırı olarak üniversite dışındaki kişilerden kurulu Mütevelli Heyeti tarafından yönetilmektedir.

En kısa zamanda bunun düzeltilmesine gidilmeli, bu "tercüme sistem"

ülkemiz koşulları, Anayasa ilkeleri, ve çağdaş üniversite kavramı ile tutarlı bir şekil kazanmalıdır. Ancak özerk bir üniversitenin karar verici organlarına, yönetici organlarına giren öğrenci yönetime katılmış demektir.

İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Forumunun yayınladığı "genel görüş ve istekler"e ayrıntılarına girmeksizin katılmaktayız.

Sonuç:

1- Yukarıda anlattığımız görüşler açısından, ODTÜ'nde bugünkü düzeni ortaya çıkaran 7307 sayılı kanunun değiştirilmesi gerekmektedir.

2- Kanun değişikliği yapıncaya kadar gerekli yönetmelik değişiklikleriyle yapılarak "özerk üniversite içinde öğrencinin yönetime katılması" ilkesine mümkün olduğu kadar yaklaşılmalıdır.

3- Biz, bugün, en kısa zamanda "öğrencinin yönetime katılması" sürecinin bir model olarak Mimarlık Fakültesi'nde başlamasını istiyoruz, ve Fakülte Genel Kurulu'nun sayın üyelerinden,

a) Fakülte Genel Kurulu, ve bölüm Kurullarına, 1/3 oranında, öğrencilerin oylarıyla seçilmiş öğrenci temsilcilerinin oy hakkına sahip olarak katılmalarına,

b) Fakülte içindeki diğer bütün kuruluşlara da gözlemci olarak öğrencilerin katılmasına,

c) Bugünkü gelişmeler ışığında, forum ve seminerlerin öğretim üyeleri ve öğrencilerin katılımıyla sürdürülmesine karar vermelerini bekliyoruz.

EK-6:

Komer'in otomobili yakıldıktan sonra, "ODTÜ Direniş Komitesi" tarafından, Sorumlu yöneticisi Müfit Mithat Özdeş'in olduğu "Direniş" isimli 1 nolu bülten, 14 Ocak 1969 günü yayınlanır.

Bu bültende yeralan yazılar aynen şöyledir:

TÜRKİYE, ODTÜ ve EMPERYALİZMLE SAVAŞ

1,5 Trilyonluk ulusal geliriyle, dünyanın dört yanındaki kumpanyalarla, çok gelişmiş teknolojiyle Amerikan emperyalizmi, Vietnam'da halk savaşçılarından ulusal kurtuluş savaşlarının keskin tokadını yemiş ve yüzgeri etmek zorunluluğunu yavaş yavaş duymaya başlamıştır. İşte bu zorunluluktur ki Amerika'yı yeni Vietnam'lar aramak ve bulmak yoluna itmiştir. Bloklar arası çatışmanın Uzakdoğu'dan Ortadoğu'ya kayması son Arap-İsraail savaşıyla hızlanmış ve bu oluşum içinde emperyalizmin türkiye üzerin-

deki hevesleri yoğunlaştırmıştır. On iki yıl CIA'de ajan olarak çalışmış, Vietnam'da ünlü pasifikasyon hareketini yürütmüş ve bu işteki başarısından ötürü liyakat nişanı verilmiş katil Komer'in Türkiye'ye büyükelçi olarak atanması, arandılan yeni Vietnam'ın Türkiye olduğunu göstermektedir.

Komer Türkiye'de

Birinci ulusal kurtuluş savaşıyla emperyalizme ilk şamanı indirerek, ezilen dünya uluslanna kurtuluş yolunu gösteren ve şimdi ikinci bir kez kurtuluş savaşı vermek zorunda olan bir ülkenin anti-emperyalist gençleri, Komer'e gerekli cevabı Esenboğa havaalanında verdiler. Komer, Türkiye'ye normal yollardan giremedi. Ve Komer'i Esenboğa'da karşılayanlar çoğunlukla ODTÜ öğrencileriydi. Buna rağmen Komer, Orta Doğu'ya geldi.

Komer, ODTÜ'de

"Komer Go Home"

"Katil Komer"

"Hoş Amerika, puşt Amerika"

"Bağımsız türkiye"

"Ha yankee, ha donkey"

Ağızlardan dökülen sloganlar Rektörlüğün merdivenlerinde yankılanıyor. üniversitenin dört bir yanına dağılıyordu. Aynı anda Komer ve Kurdaş, Rektörün özel lokantasında oturmuş yemek yiyorlardı.

6 Ocak 1969...öğle. Kalabalık büyüdü. Geri bırakılmışlığın ve bağımlılığın öfkesi gibi büyüdü. Sonra yüreklerdeki bağımsızlık ateşi arabayı sarıverdi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin üzerinde yükselen siyah dumanlar ikinci kurtuluş savaşımızın simgesini silinmez bir biçimde Türk üniversitelerinin üstüne vuruyordu.

Komer, ODTÜ'ye Neden Geldi?

Kim çağırdı bu adamı ODTÜ'ye? Kurdaş ve hempalannın dışında, değil konuk edip ağırlamak, Komer'i sokmamak için barikat kurmayacak tek adam yoktur üniversitemizde. Bunu Kurdaş bilmez mi? Bunu Komer bilmez mi?

Domuz gibi bilirler.

Bu bir tertipti. Komer'in arabası ODTÜ'ye girerse tutuşur ve yanar, bu bir kimyasal olay gibi kesindir.

Öyleyse amaçları neydi?

ODTÜ'deki devrimci güçler parçalanacak, sindirilecek, nötrale edilecekti. Böylece türkiye çapında devrimci güçlerin yıldınması için ilk adım atılıyordu. Bunu başka yerlerde başka tertipler de izleyecekti.

Ama hesap boşa çıkmıştır. Hesabı ODTÜ öğrencisinin ve tümüyle Türk gençliğinin uyanıklığı boşa çıkarmıştır.

Olay başlangıçta küçük bir grubun işi olarak gösterilmeye çalışıldı. Bulanık suda balık avlayanların kanadı komünistler diye veryansın ederken, daha sinsî olan diğer kanadı suret-i haktan görünerek fikir mücadelesinden, konukseverlikten dem vuruyordu. İşbirlikçi rektör, fırsat bulursat, OD-TÜ'deki devrimcilere çullandı. Oysa gençlik ve kamuoyu, emperyalizmin 'gizi amaçlarını, tertiplerini kavramaya başlamıştı.

Emperyalizmle Tartışılmaz Savaşılır

Amerikan emperyalizmi ile fikir mücadelesi olmaz. Türkiye'nin bağımsızlığına yönelen tehditlerle fikir mücadelesi olmaz. Fikir mücadelesi; bağımsızlık savaşının yolunu, yöntemini tartışanlar arasında olur. Bağımsızlıktan yana olanlarla işbirlikçiler arasında fikir mücadelesi olmaz, olamaz. Bağımsızlık kavramı tartışmaya açık değildir. Amerika'nın ve işbirlikçilerinin türlü demagojilerle sundukları tez temelde şudur:

"Ben, sizi egemenliğim altına aldım ve kendime bağımlı kıldım. Sizi sömürme hakkını kendimde görüyorum. Eğer itirazınız varsa gelin, bir yandan sömüreyim, bir yandan da tartışıp fikir mücadelesi yapalım."

Oysa Amerika bir açık oturum tartışmacısı; değil, şiddetçi bir devlettir. Ne Amerika ıskna edilecektir Türkiye'den gitmeye, ne de onun işbirlikçileri. Emperyalizmin sultası altındaki geri bırakılmış devletler için Amerika dost değil düşmandır. Bu böyle biline.

Emperyalizme karşı savaşılır. Emperyalizmle pazarlığa girilemez. Bu işbirlikçiliklidir. Sadaka koparmak için emperyaliste konuk muamelesi yapılmaz. Sömürge valisi davranışı içinde olanlara hoşgörü gösterilmez. Bağımsızlık savaşını suçlayıp, Türk halkının düşmanlarından özür dilenmez. Bu haysiyetsizliktir, halk düşmanlığıdır, vatan hainliğidir. Bunun bedelini sorarlar insana. Pasifikasyon kurbanlarının hesabı Komer'e ve işbirlikçilerine, üç beş yılda sıfırdan yirmi milyon kazanan komprador yöneticilere, Amerika'nın desteği ile siyasi yatırım yapan, bol maaşlı ağaçperver rektörlere sorulacaktır.

Kağı Gölgesindeki İt

"Suret-i Hak" denilen bir şey vardır...ki cepheden kaçmak isteyenlerin en kolay mezarıdır. Amerikan emperyalizmine karşı mücadele mi edeceksin? "Biz yine NATO'yu eleştirelim, ama karşı çıkmayalım; mücadele edelim, ama dostane ilişkiler zedelenmesin; denizcileri denize dökelim, ama peşlerinden atlamayalım; protesto edelim, ama arabasını yakmayalım", diyen sesler duyarsın.

Devrimci eylemin ön safalarını bölmeye çalışanlar, gerçek bağımsızlık savaşlarının gölgesinde giderken, bir yandan da onları çelmelemeye çalışırlar:

"Protestolara biz de candan katılınız, ama menfur araba yakma olayını tel'in ederiz."

Oysa Komer, ODTÜ öğrencilerinden bir de dayak yeseydi, aynı ağz-lar bu sefer şöyle işleyecekti:

“Arabanın yakılması iyi oldu, ama herifi dövmek konukseverliğimize yakışmaz.”

İt kağıt gölgesinde yürürmüş de kendi gölgesi sanırmış.

Yutmuyoruz artık tatlısı devrimcilerinin numaralarını. Bunlar beş on kişiden ibarettir ve devrimci ODTÜ gençliğinin şamannı şimdiden yemişlerdir.

Baruttan Sonra En Önemli Silah

ABD eski Savunma Bakanı MacNamarra, “Barutun icadından sonra bulunmuş en tehlikeli silah ulusal kurtuluş savaşıdır” demişti. Biz, bununla yetinmiyoruz ve ulusal kurtuluş savaşlarının çağımızın temel gerçeği: ezilen, sömürülen, diri diri yakılan dünya halkları ile emperyalistler arasındaki amansız çelişkiyi çözümleyecek tek yol olarak görüyoruz.

Bir banş evreni yaratmak kuşkusuz her devrimcinin en büyük özlemi-dir. Ama, barış kendi kendine gelemmez. Onu getirecek olan savaş insanlı-gın son savaşdır ve bu savaş kutsat savaştır. Özgürlük dilenilmez. Bağır-makla da gelmez. Onun bedeli kandır. Bugün Vietnam’da kanlarını alutan halk savaşçıları kendi uluslarının özgürlüğü için savaştıkları kada, ezilen tüm dünya halkları adına da savaşıyorlar. Onların zaferi tüm halkların za-feri olacaktır.

357

Türk halkı da ikinci ulusal kurtuluş savaşını verecektir. Atatürk’ün şu sözü her yurtseverin kafasında perçinlenmelidir: “Ya bağımsızlık, ya ölüm!”. Tartışmasız, kuşkusuz, korkusuz, üçüncü bir olasılığı kabul etmek-sizin.

Amerika’nın 6. Filosu boğazda kılıç gibi dururken, Amerikan erleri Türk bayrağını yakarken, nükleer silahlarla donatılmış Amerikan üsleri va-tanımızın topraklarına örümcek ağı gibi yayılmışken, kumpanyalarıyla, ban-kalarıyla ve işbirlikçileriyle Amerikan kapitalistleri Türk işçisinin, Türk köylüsünün emeğini, alınterini, çocuklarının nafakasını çalarken, “Tür-kiye bağımsızdır”, diyenler art niyetlidir, satılmıştır.

Gerçek devrimciler için eylem çizgisi kesindir. Amerika sağ elini kaldı-rırsa sen sol elini kaldıracaksın.

Türkiye’de halktan yana anti-emperyalist güçler çığ gibi büyürken bu uyanışı durdurmak gerekti ve Amerika Türkiye’ye on iki yıllık CIA ajanı ve Vietnam pasifikasyon hareketini yöneten halk katili Komer’i elçi olarak atadı.

Pasifikasyon, ulusal kurtuluş savaşı veren halkların direncini yoket-mek, onları yıldırmaq demektir. Komer’e cellat demek çok hafif kalır. Cel-lat darağacında asar. Oysa Komer, Vietnam halk savaşçıları astırmadı;

diri diri yaktırdı, kafalarını gövdelerinden ayırttı. Vietnamlı genç kızların memelerinin uçlarını kerpetenle söktürdü.

Dün Vietnam'da bunları yapan, yarın Türkiye'de de aynısını Uygulamaya kalkacaktır.

Komer'in Arabası Yakılır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin devrimci ve anti-emperyalist öğrencileri olarak, İkinci Ulusal Kurtuluş Savaşımızın çoktan başlamış olduğunun bilincindeyiz. biliyoruz ki, Anti-Emperyalist savaş (adı üstünde) savaştır. Anti-Emperyalist savaş, örgütlü ve silahlı emperyalizme ve onun yerli işbirlikçilerine karşı girişilen karşı şiddet hareketidir. Dün Vedat'ı öldürtenlerin, bugün devrimci kardeşlerimize saldıranların amacı yarın Türkiye'yi Vietnam ve Endonezya örneği bir insan salhanesine çevirmek. Amerika git deyince gitmez. Kovmak gerekir. Pasifikasyonculara karşı tek direniş yöntemi karşı-şiddet hareketleridir. Yalnız fiyakalı bildirilerle anti-emperyalist savaş= vermek (hassasiyetle üzerinde durarak) Kıbrıs sorununu çözümlmeye benzer; yani çıkar yol değildir.

Komer'in arabası yakılır. Bu suç değildir. Kırk kere gelse, kırkında da yakılır. Biline ki, Amerika dostlukla değil, zorbalıkla buradadır. Birinci Kurtuluş Savaşı şehitlerimize, mezarlarında kan terleterek buradadır. Vedat demircioğlu kardeşimizin canı pahasına buradadır. Ve elbette ki direnişimiz cici protesto hareketlerinin çok ötesinde olacaktır. ODTÜ'nün ve uyanan ülkemizin tüm ilerici ve devrimci güçlerinin direnişini bugün yadırgayanlar, eğer dürüst iseler, ileride kendilerini bunun kat kat ötesinde bir direnişin içinde bulacaklardır.

Komer'in arabası yakılır. Bu meşru bir savunma hareketidir. Çünkü, Amerika dost değildir. Çünkü, Komer Büyükelçi değil, CIA ajanıdır ve Türkiye'ye ancak Esenboğa Hava alanından kaçınılarak sokulmuştur. Üniversiteye de yalnız Kurdaş'ın özel konuğu olarak; öğrencisi, öğretim üyesi ve işçisiyle tüm ODTÜ mensuplarından gizlenerek sokulmuştur.

Kurdaş İstifa Edecektir

Komer'in arabasını yakmak birşey çözümümez diyorlar. Doğrudur. Savaşta sıkılan hiçbir kurşun tek başına zaferi sağlamaz. Ama bu yüzden eylemden geri kalmak ihanettir. Öğrencisi, öğretim üyesi ve işçileriyle tüm ODTÜ bunun bilincindedir. Türkiye'nin bağımsızlığı için savaşan bizler tevkif kararı verilen omuzdaşlarımızın mücadelesini bütünlüğümüzle benimsiyoruz.

Kurdaş istifa edecektir ve ODTÜ, Kurdaş istifa edene dek her aracı kullanarak direnecektir. Kurdaş, Amerika'nın dost olduğunu ısrarla söylüyor. Bizde ısrarla söylüyoruz ki, Amerika'nın dostu bizim düşmanımızdır.

Bir Türk üniversitesinin başında Amerikancı bir rektör duramaz, duramayacaktır.

Gelen Günler

Bugün yarına çıkar, yarın bugünü yıkar. Türk halkının ve ilerici tüm güçlerin emperyalizme karşı savaşı günden güne güçlenecektir. Öfkenimiz kındadır. ODTÜ öğrencileri, bu savaşın gönüllü neferleri, ayrılmaz parçalarıdır.

Yaşasın demokratik üniversite
Yaşasın bağımsız Türkiye
Yaşasın halk savaşçılarının zaferi."

"NİYE TESLİM OLMUYORUZ

Arkadaşlar, 6 Ocak 1969 günü ODTÜ'de bir araba yandı. Elbet yanacaktı. Bağımsızlık kavgası veren Vietnam'da, ulusal kurtuluş savaşçıları'nın celladı, pasifikasyon lideri Komer'in bu küstahça denemesi elbet cezasız kalmazdı. Ve ilk elde Amerikancı Kurdaş, yıllardır antiemperyalist mücadele içinde sizlerle beraber yer almış bizleri polise verip, geleceğimizi ve bizi harcama yoluna gitti.

Arabanın yanması bir olaydır. Her hangi bir olay gibi bununda analizi yapar, çelişkilerini, etkenlerini ortaya çıkarabiliriz. Nasıl ki iki molekül oksijenin belli şartlarda birleşmesinden su oluşuyorsa, nasıl ki kağıt kendisine gerekli ısı verildiğinde yanıyor, Komer'in arabası da belirli şartların bir araya gelmesi ile tahrip olmuştur. Ve nasıl ki kimya ve fizik bilimleri yurkarda ki olayları açıklayıp analizini yapmak için gerekli araçları bize veriyorsa, toplum bilimleri de araba yanması olayını tahlil etme olanağını bize sağlamaktadır. Bu araçlar; bilim dalları, psikoloji, sosyal psikoloji, politik bilimler bize öğretilmektedir.

Öyleyse olayın bilimsel analizini yapmak mümkündür ve bu yapılmalıdır.

Araba ODTÜ'de, ODTÜ öğrencisi tarafından yakılmıştır. Biz de diyoruz ki; Komer ODTÜ'ye girerse öğrenci arabasını yakar. Bu bir kitle bilinci olayıdır, ve kesindir, kaçınılmazdır. Nasıl ki 1 atmosfer basınç, 232 santigratta kağıt tutuşursa, nasıl ki taşı bırakırsan düşerse, öylesine kesin ve kaçınılmazdır.

Bunu anlamak için ODTÜ öğrencisini ve Amerikan emperyalizmiyle onun Türkiye'deki temsilcisini belirtmek gereklidir:

1) ODTÜ öğrencisi, fakir Türk halkının verdiği vergilerden ayrılan bütçeyle üniversite eğitimi tamamlama yolundadır. Ve Türk halkına olan sorumluluğunu bilir.

2) ODTÜ öğrencisi, yurdunun yeraltı, yerüstü kaynakları üstündeki Amerikan heveslerini, petrol meselesini, bakır meselesini, krom meselesi-

ni bilir. Türkiye'nin bir tarım ülkesi olarak bırakılmak istenmesinin nedenlerini bilir.

3) ODTÜ öğrencisi, Amerika'nın savunma garantisi olarak Türkiye'de üs kurduğunu ve bu üsler yüzünden Türkiye'nin kendi inisiyatifi dışında herhangi bir savaşta ilk hedef olduğunu, bu yüzden Türk halkının en doğal hakkı olan yaşama hakkının çiğnendiğini ve Türk halkının ölüme mahkum edildiğini bilir.

4) ODTÜ öğrencisi, Amerika'nın Türkiye'ye kendi üretim mallarının bir pazarı gözüyle baktığını ve Türk halkının emeğini hiç pahasına kendi yaranna kullandığını bilir.

5) ODTÜ öğrencisi, Komer'in bir CIA casusu olduğunu, daha önceki görevini, Vietnam'da yaptıklarını, Vietnam halkının kendisine 'Honço', (işkenceci) adını taktığını, pasifikasyon hareketinin uzmanı olduğunu bilir.

6) ODTÜ öğrencisi, Komer'in Türkiye'ye geliş maksadını, pasifikasyonu yurdumuzda da uygulamaya isteğini, ilerici gençliği bölme karışıklık çıkarma, Türkiye'nin çeşitli yerlerinde Amerikan kolejleri açarak Türkiye'ye tam bir Amerikan eğitimi getirme ve Amerika için muteber adam yetiştirme planlarını bilir.

Komer gelmeden önce ODTÜ öğrencisi zaten yıllardır antiemperikan tutumuyla Türkiye'de bilinmekte, eylemleri bu yolda olmaktadır. Ve ODTÜ öğrencisi Komer'i Esenboğa havaalanına diğer devrimci güçlerle birlikte indirmeyen öğrenciydi. Bütün bunlarda Komer ve Amerika'nın işbirliği Kurdaş tarafından bilinmekteydi.

Madem durum böyledir, o halde, 'Komer ODTÜ'ye gelirse ne olur?', diye düşünmeğe gerek yoktur. Açıktır ki böyle bir ziyaret bireylerin düşüncelerinde keskin bir kızgınlık yaratacaktır. Bu kızgınlık kitle bilincine, kitle eylemine dönüşünce araba da ateş alır. Böylesine kaçınılmazdır.

Bizim için neden tutuklama karan çıktı? Az önce de belirttiğimiz gibi, bizler devrimci ODTÜ gençliği içinde yoğrulmuş birer öğrenciyiz. Şimdi yedek bütün antiemperyalist uğraşlarda vardık. Ve bu bilinmekteydi.

Amerikancı Kurdaş'ın yanılması buradadır. O adam sanmıştır ki bizler harcanırsak ODTÜ'de antiemperyalist uğraş son bulacaktır. Ve Kurdaş bağımsızlık savaşımızın hiç değilse ODTÜ cephesini çokertmek niyetiyle harekete geçmiştir.

Bu en azından ODTÜ öğrencisini tanımamak, onun Türk yurdunu, Türk halkını ne kadar sevdiğini bilmemektedir. Ve giderek ODTÜ öğrencisine, Türk gençliğine, emekçi Türk halkına ihanettir.

Niye Teslim Olmuyoruz?

Olay, Komer ve Amerikancı Kurdaş tarafından tezgahlanmıştır. Ger-

yeteneğinden yoksun Kurdaş'tır. Kamu oyu meseleyi kavramaya başlamıştır. Gerçekler tamamen su yüzüne çıktığında bizler de Türk yargıcının vereceği karar için hazır olacağız.

Arkadaşlar,

Size diyeceğimiz var. ODTÜ'lü genç kavga arkadaşımız, sana sesleniyoruz:

Kurdaş satılmıştır...

Ve Kurdaş devrimci ODTÜ'yü satmaya kalkmıştır.

Üç beş kuruş için.

Politik çıkarları için.

Emperyalistler ve onun işbirlikçi uşakları şunu iyi bilsinler ki, devrimci güçler satın alınamazlar, onların fiyatı yoktur!.

Bugün bizi açıkça satmaya kalkan Kurdaş'ı rektör adıyla anmıyoruz, anmıyacağız. Savaşımız hala rektörlük taslayan bu Amerikan uşağını ve onun gibileri tasfiye edene dek sürecektir.

Yaşasın demokratik Üniversite!

Yaşasın bağımsız Türkiye!

Yaşasın halk savaşçılarının zaferi!

Amerika'nın içyüzü bir kez daha pekiştirilinceye kadar, Amerika'nı Kurdaş istifa edinceye kadar teslim olmayacağız. Üzüntümüz, eylemlerinizde aranızda olamamaklığımızdır.

ODTÜ'lü tüm devrimci dostlarımızı, öğrencileri, işçileri, öğretim üyelerini selamlarız. SFK, SDD ve Ülkü Ocağı örgütlerinde, ya da bunların dışında bağımsızlık kavgasına giren tüm devrimci kardeşlerimizi selamlarız. Hazırlık Okulundan doktora öğrencisine kadar tüm ODTÜ'lüleri selamlarız.

Zafer bağımsızlıktan yana olanlardır."

EK- 7:

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü'nün 7 Ocak 1969 günü yayınladığı bildirir:

"YAŞASIN MİLLÎ KURTULUŞ SAVAŞIMIZ

Kamu Oyuna, Amerikan emperyalistleri ve işbirlikçileri, dünyanın dörtbir yanında kafalarını durmadan ulusal direnişlerin sert kayalanna vurmaktadır. Uyanan dünya halklarının milli kurtuluş savaşları, Amerikan emperyalizmini ve maşalannı yokedecektir.

Asya, Afrika ve Latin Amerika'da her geçen gün ulusal hareketlerin

dar boğazlarına giren Amerikan emperyalizmi son darbeyi sömürülen dünya halklarından yiyecektir.

Türk halkı dünyada ilk kurtuluş savaşı örneğini veren ülke olarak Amerikan emperyalizmine karşı da milli kurtuluş bayrağını açmıştır. Savaşımız haklı bir savaştır, zorbalık değil kurtuluş savaşıdır. bu savaşta gerçek dostlar da tıpkı gerçek düşmanlar gibi açıkça kendini belli edecektir. İşbirlikçilerin maskeleri düşecektir.

Amerikan elçisinin arabasının yakılması olayı bu gerçekleri gün ışığına çıkarmıştır. Dost Amerika deyip Vietnam kaatilini yurdumuza çağırınlar gibi, ODTÜ Rektörü Kurdaş'da Amerika'ya oynuyor.

Olay bir tertiptir. Kurdaş deşifre olmuştur. Öğrenci Birliği de aynı yanlış tutumun içindedir.

Bugünkü iktidar halkın gözünde yıpranmıştır. Amerika'nın yeni bir adama ihtiyacı vardır. Halk celladı Komer'in gelişini bin'i aşkın ODTÜ öğrencisi protesto etmiştir. Komer Türkiye'ye normal yollardan sokulmamıştır.

Elbetti ki ODTÜ'ye de sokulmayacaktı.

Bunu Kurdaş biliyor.

Bunu Komer biliyor.

Bunu CIA biliyor.

Bunu Sükan biliyor.

Komer'in ODTÜ'ye gelişi kasıtlıdır. Hem rektör Kurdaş Amerika'nın adamı olacak, hem onun üniversitesi Amerika'ya başdüşman olacak. Bu çelişki çözülmemeli, ODTÜ'deki anti-emperyalist gençlik, hiç değilse onun öncülerini saf dışı edilmeli idi.

Hesap budur, başarılamıyacaktır. Hiçbir güç tarihin akışını durduramıyacaktır. Arkadaşlarımıza yapılacak en ufak bir haksızlık en keskin şekilde karşılığını alacaktır.

Hodri meydan.

Kahrolsun Amerikan emperyalizmi ve onun uşakları.

Yaşasın Milli Kurtuluş Savaşımız.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü."

...

EK-8:

10 Ocak 1969 günü "ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğrencileri" adına yayımlanan bildirir:

"ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNE UYARI"

Akademik Konsey dün akşam üniversiteyi tatil etti. Söz konusu karar,

üniversiteyi en belirgin özelliği olan öğrenci yoğunluğundan yoksun kılmak için alınmış bir karardır.

Böylelikle işbirlikçi rektör bir taşla iki kuş vurmak niyetindedir.

Hem üniversiteye zabıta kuvvetleri sokulacak ve suçsuz arkadaşlarımız arkadaşlarımız polisin eline teslim edilecek, hem de bütün bunlar olurken üniversitenin esas vücudu olan öğrenciler kampusta bulunmayacaklardır. Üstelik işbirlikçi rektör disiplin konseyini istediği şekilde baskı altında tutacaktır.

Anti-emperyalist ve anti-kapitalist ODTÜ öğrencileri olarak işbirlikçi rektörün oyununa gelmiyeceğiz.

Türkiye'nin bağımsızlığı uğruna savaşan arkadaşlarımız'dan hiç birini Amerikancı rektör ve ABD Büyükelçisi Komer'in eline bırakmıyacağız.

Kahrolsun emperyalistler ve yurdumuzdaki işbirlikçiler.

Yaşasın bağımsız Türkiye.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğrencileri.”

EK-9:

363

ODTÜ SFK'nün 15 Ocak 1969 günü yayınladığı bildiri:

“İŞÇİ ARKADAŞ,

Bildiğiniz gibi, geçen hafta Amerikan elçisi Komer'in arabası Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde, Amerikan gavuruna karşı devrimci gençler tarafından yakıldı. Arabanın yakılması olayı Türkiye'nin bağımsızlığından yana olan bütün yurtseverler tarafından takdirle karşılandı.

Yurdumuzu sömürge haline sokan Amerikan emperyalistleri ve onların yurdumuzdaki işbirlikçileri artık şunu iyice anladılar ki Türkiye'de Milli bağımsızlıktan yana güçler kendilerine fırsat vermiyecektir. Emperyalizm demek bir yabancı ülkenin başka bir ülkeyi sömürmesi demektir. Biz ancak sömürücü Amerika'yı yurdumuzdan kovduğumuz zaman bağımsız bir ülke haline geleceğiz.

Vietnam'da Milli Kurtuluş Savaşı veren Vietnamlı yurtseverleri yok etmekle görevli Amerikan elçisi Komer elbetteki Türkiye'de rahat edemiyecektir.

Milli Kurtuluş Savaşımız ancak bütün Amerikan gavuruna karşı olanların mücadelesi sonunda başanya ulaşacaktır.

Kıbrıs'a Türk askerinin çıkmasını 6. Filo ile önleyen Amerika'ya karşı yurdumuzda öteden beri yurtsever gençler tarafından sürdürülen mücade-

leye artık devrimci işçi kardeşlerimizde katılmaktadır. İstanbul'da Amerikan sermayesi ile kurulan Singer fabrikasında işçiler, 'Kahrolsun Amerika' diyorlar.

Daha dün 6. Filo adı verilen ve Türk askerinin Kıbn's'a çıkmasını önleyen savaş gemileri en kesin şekilde protesto edildi, fakat yurdumuzu çiftliği sanan Amerikan gavuru bugünde Vietnam kasabını elçi olarak gönderdi.

Unutmasınlar ki Türk işçisi, Türk köylüsü gavur Amerika'yı kapı dışarı etmek için hazırdır.

Daha dün milli bayramımızda İzmir'e eğlenip keyif etmeye gelen Amerika'lıyı protesto eden iki arkadaşımız vurularak öldürülmüştü. Bugün birçok arkadaşımız Komer'in arabasını yaktı diye hapis haneye sokuldu.

Biz, bağımsızlıktan yana yurtseverler bu mücadelede her şeyi göze aldık. Zafer bizimdir.

Türkiye'nin bağımsızlığından yana olan devrimci gençler olarak bütün işçi kardeşlerimizi milli kurtuluş mücadelemizde omuz omuza savaşa çağırıyoruz.

İşçi gençlik ele ele.

Yaşasın milli kurtuluş savaşı.

Yaşasın bağımsız Türkiye için savaşanlar.

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü."

EK-10:

Komer'in Otomobilini Yakan Öğrencileri Savunmaları İçin Türkiye'nin Değişik Bölgelerinde Görev Yapan Avukatlara 17 Ocak 1969 tarihiyle Gönderilen Çağrı:

"Amerikan emperyalistleri dünyanın dört bir yanında ulusal kurtuluş savaşçılarından yedikleri şamarlardan sonra Türkiye'de egemenliklerini sürdürebilmek için provokasyon ve pasifikasyon hareketlerine girişmişlerdir.

Türkiye'ye Büyükelçi olarak gönderilen, Vietnam'da halk cellatlığıyla ün yapmış olan, harp çıkarma uzmanı, CIA ajanı Komer gereken cevabı ilk olarak Esenboğa hava alanında devrimci, anti-emperyalist Türk gençliğinden almış ve Türkiye'ye ancak arka yollardan kaçınarak sokulabilmiştir.

6 Ocak 1969 da Ortadoğu Teknik Üniversitesi öğrencisini tahrik etmek için Komer Amerikancı rektör Kurdaş tarafından kimseye - hükümet dahil- haber vermeksizin üniversitemize getirilmiştir. Yurtsever ODTÜ öğrencisi Amerikan emperyalistlerine ve onun yerli uşaklarına gereken darbeyi bir kez daha en kesin şekilde indirmiştir. Amerikancı Kurdaş, olay üzerine, bazı devrimci arkadaşlarımızı arabayı yakmak suçuyla ihbar etmiştir. Onun ve Amerikan emperyalistlerinin amacı önde gelen devrimci kardeşlerimizi harcamak ve geride kalan anti-emperyalist, Atatürkçü kitleyi sindirmektir.

Üniversite gençliği bu hesabı boşa çıkarmıştır. Sıra bütün yurtsever Türk halkındadır. Amacımız halk düşmanlarına karşı girişilen bu hareketin meşruluğunu dünya kamuoyuna ispatlamak ve Amerikan canavarlarını Türkiye'den kovmaktır. Sadece ODTÜ öğrencileri arasında hareketin meşruluğunu belirten imzaların sayısı, okulun tatile sokulmuş olmasına rağmen bini aşmıştır.

Tüm Kemalist yani anti-emperyalist hukukçular da bu destekleme kampanyasına katılarak, hareketin meşruluğunu kanun önünde savunmaya çağınıyoruz. Diğer yurtsever Avukat dostlarımızı da durumdan haberdar ederek onların da bu göreve katılmalannı sağlamanızı rica ederiz. Bu çağın, Türkiye'deki tanınmış bütün yurtsever hukukçulara ve öğretim üyelerine de yapılmıştır.

365

Savunmaya fiilen katılmanız mümkün olmasa da, bu hareketi desteklediğinizi ve meşruluğuna inandığınızı belirtmeniz yeterlidir. Bu tarihi görevi kabul ettiğiniz takdirde, en seri vasıtalarla -telgraf vs.- bizi haberdar etmenizi dileriz.

Saygılarımızla.

ODTÜ Forumu Direniş Komitesi

Başvurulacak adres: Aydınal Altıntaş, ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği, Ankara."

EK-11:

13 Nisan 1969'da ODTÜ'nün güvenlik kuvvetleri tarafından işgalci öğrencilerin direnişinin kırılması üzerine yayınlanan bildiri:

"Halkımıza Bildiri

Milli kurtuluşçu kuvvetlerin işgalindeki Amerikan üssü Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Amerikancı kuvvetler tarafından ele geçirilmiştir. Milli kurtuluş için mücadele eden 109 arkadaşımız, Amerikancı polis tarafından hapse atılmıştır.

Bütün yurtseverlerin Amerikancılara karşı yürüttüğü mücadele devam etmektedir. Ve halkımızın kesin milli kurtuluş zaferine kadar da devam edecektir. Amerikancıların geçici başarıları, bizleri yıldırmayacaktır. Onların her saldırısı, halkımız için yürüttüğümüz mücadelenin saflarını çelikleştiricektir.

Millici güçlerin işgalindeki Basın Yayın Yüksek Okulu ve Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin Kurtanılmış yurt toprağı ilan ediyoruz. Bu okullar, milli kurtuluş mücadelemizin bugünkü karargahıdır. O karargah, yarın Söke'de kurulacaktır. O karargah, yarın Atalan'da kurulacaktır. O karargah, en sonunda ve mutlaka milli kurtuluş zaferinin başkenti Ankara'da kurulacak, Mustafa Kemal'in bağımsızlık bayrağı bir daha yarıya indirilmeyecektir.

Kimin için mücadele ediyoruz?

-Gecekondu yıkılanlar için,

-Topraksız köylü için,

-Tefecinin elinde oyuncak olan az topraklı ve orta topraklı buğday, pamuk, tütün, fındık, zeytin, çay ve tekstil ekiciler için,

-Toprak mücadelesinde ve düşüncesinden ötürü, jandarma zulmüne uğrayan köylüler için,

-Amerikan subayları karşısında susta durmak zorunda bırakılan ve haysiyeti çiğnenen subaylar için,

-Kolu kesilip de sigorta taralından 28 lira aylık bağlanan işçiler için,

-Gittikçe pahalılaşan geçim şartları içinde insanca yaşamayı unutan bütün memurlar ve dar gelirli için,

-Körpe beyinlerine Amerikan gangster ve kovboy kültürü aşılacak istenen gençlik için,

-Bağımsız ve demokratik Türkiye uğruna yazı yazıp da hapsilere atılan milli kurtuluş savaşçıları için,

-Amerika'nın ve onun Türkiye'deki kahbe ortaklarının zulmü ve baskısı altında yaşayan BÜYÜK TÜRKİYE HALKI İÇİN, HALKIMIZIN BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNİN ZAFERİ İÇİN!

Yurtsever Arkadaş!

Milli kurtuluş saflarında yerini al!

MUSTAFA KEMAL'in milli bağımsızlık ülküsü saflarında toplan!

Unutma ki, bugün milli görevi yerine getirmezsen, Amerikancı üniversite profesörü rektör Kemal Kurdaş'ın faşist güçleri üzerine saldırdığı genç kardeşlerimizi yalnız bırakırsan, Amerikan gemilerini kible yapıp namaz kılan yobazın kör baltası, senin de başına iner.

Eyş günlük hesaplar içinde kaybolanlar!

Mevki çıkarları içinde milli kurtuluş mücadelesine boş verenler!

Aklını başına topla! Şeyh Sait güruhu toplanıyor. Eğer aklını başına toplamazsan, yurtseverlerin kanlarıyla yazdıkları tarih önünde, millî mücadeleyi İstanbul'dan temaşa eyleyenlerden bir farkın kalmayacaktır.

Yurtseverler! Amerikancı kuvvetlerin tutukladığı 109 öğrenci halkımızın kurtuluşunu savunduğu için hapislerde çürütülmek istenen yurtseverler; gecekonduların yıkılmasına direndikleri için hapsilere atılan yüzlerce işçi ve öğrenci; kitap okuduğu için jandarma falakasına yatınlan Değirmenözü köylüleri; Atalan ve Göllüce'de işledikleri toprağı faşist Amerikancı güçlere karşı koruyanlar; Akhisar'da, Söke'de, Elmalı'da, Bafa'da, Ödemiş'te, Çulluk köyünde, Kahra'ta, Hortuna'da, Akçadağ'da demokratik mücadele verenler; Diyarbakır'da Anayasa safında miting yapanlar; Kinkale'de Amerikancı san sendikayı işgal eden işçiler; Singer'de, Kavel'de, Keban'da, Finfinis'de, Derby'de. Magirus'ta Amerikan ve öteki gavur kumpanyalarına karşı mücadele veren işçiler;

Ve daha nice! hepsi de bütün Türkiye halkı için mücadele ediyorlar. Türkiye'mizin yabancı bayrak gölgesinde yaşamaması için...

Halkımızın demokratik hakları için...

Göllüce, kurtanmış yurt toprağıdır. Atalan, kurtarılmış, yurt toprağıdır. Antakya'da işgal edilen fabrika, bağımsız Türkiye'nin fabrikasıdır. Kinkale'de san sendikacının kovulduğu sendika, işçinin kendi sendikasıdır. Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Basın Yayın Yüksek Okulu toprağı, bağımsız Türkiye toprağıdır.

Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır!

Bütün yurt sathı, Amerikancı güçlerden ve toprak ağalardan temizleninceye kadar mücadele devam edecektir!

Herşey tam bağımsız gerçekten demokratik Türkiye için! Türkiye Üniversiteleri Milli Kurtuluşları."

367

EK-12:

Hüseyin İNAN'ın Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nce 4 Şubat 1970 tarihinde alınan Emniyet ifadesinin bir bölümü özetle şöyledir:

"Sivas'ın Gürün kazası, Bozüyük köyünden olup halen Kayseri Sarız ilçesi Bahçeli Mahallesi 54 Numaralı vade oturur, Orta Doğu Teknik Üniversitesi İdari İlimler Fakültesi I. sınıfında öğrenci, Hıdır oğlu 1949 yılında Selver'den doğma, bekar.

Soru: Öğrenim hayatınızı anlatınız?

Cevap: 1960'da Sanz Fatih İlkokulu, Pınarbaşı ve Mamak Ortaokulu 1963'de, 1966'da Kayseri Lisesini bitirdim.

Soru: Bugüne kadar siyasi parti, cemiyet ve derneklere üye oldunuz mu? Olduysanız, zamanını ve üyelikte başka sıfatınız varsa bildiriniz.

Cevap: 1967 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir kulübünün aynı yıl Türkiye İşçi Partisi Çankaya ilçesine üye oldum, 1968 yılında Sosyalist Fikir Kulübü Yönetim Kurulunda çalıştım.

Soru: Üyesi bulunduğunuz Türkiye İşçi Partisinde faal görev aldınız mı?

Cevap: 6 ay üye olarak çalıştım. 1968 yılının ortalarında partide doğan hizipleşmelerden dolayı ilişigimi kestim. Parti içindeki hizipleşme başlangıçta iki cephede oldu. Aybar grubu ile Sadun Aren arasında oldu. Sadun Aren'in Mehmet Ali Aybarın'ın sosyalist olup olmadığı hususunda şüpheden doğan kesin karşı çıkışları vardı. Biz o zaman Sadun Aren'i destekliyorduk.

Bir sene bir buçuk sene kadar böylece devam etti. Tedrici olarak parti ile ilişigimizi kesmeye başladık.

Üniversitede Fikir Kulübünün özel bir odası vardı. 10-15 kişi kadar sığabilecek bir odamız vardı. ODTÜ Fikir Kulübüne kayıtlı 200 öğrenci üyesi var. Bu rakam kati değildir. Tahmindir. Benim hem kulüp üyesi hem de parti üyesi olan arkadaşlarım vardı. Bunların içersinde parti ile ilişigini kesmeyenler vardı. Bunlar vasıtası ile partideki anlaşmazlıklar ve durumu takip ediyorduk. Benim gibi partiye üye olupta ilişigini devam ettirmeyenlerden hatınında kalan arkadaşlar şunlardır: Ercan Enç, Müfit Mithat Özdeş, bu kadar. Ayrıca Sait Kozacıoğlu parti üyesiydi, ilişigini kesti. Parti ile ilişigini devam ettirenlerden Atilla Keskin, Sinan Cemgil, Çağatay Anadol.

Soru: ODTÜ Fikir kulübündeki faaliyetlerinizi anlatınız?

Cevap: Kulüp içersinde yaptığımız bir iki senelik çalışmalar sonucunda bazı arkadaşlarla ideolojik bakımdan fikir birliği yaparak samimi dost olduk. Bu arkadaşlar arasında Yusuf Arslan, Ercan Enç, Atilla Keskin, Müfit Mithat Özdeş, Sait Kozacıoğlu. Münir Aktolga, İrfan Uçar, Ahmet Sina, Sinan Cemgil. Ayrıca kulüp üyesi olmayan Tuncer sümer, Alpaslan Özdoğan, Mustafa Yalçiner, Yusuf Arslan (Fikir Kulübü üyesi), Teoman Ermete, Ahmet Erdoğan.

Soru: Bu arkadaşlarınızla ortak ideoloji birliğiniz hakkında bilgi veriniz?

Cevap: Bu ideoloji birliğimiz milli demokratik devrim stratejisidir. Bundan kastımız Amerika'ya karşı olduğumuz için milli toprak reformundan yana olduğumuz için demokratiktir. Bu ideolojiyi çıkış noktası yapan Türk Solu ve Aydınlik dergileridir. Biz, bu dergilerden okuyarak bu ideolojiyi ka-

bul ettik. Bu nazariyeyle eyleme geçmek için yaptığımız çalışmalar şunlardır: 1- Konferanslar, açık oturumlar, mitingler, yürüyüşler dolaylı olarak boykotlar, köy gezileri aynı zamanda yönetim kurulunca işçi hareketlerini destekleme çalışmaları. Ayrıca, milli demokratik devrimcilerle katılmalan için üniversite içinde ve dışındakilere yaptığımız kişisel ve toplu propagandalar. Türkiye'nin yani halkımızın kurtuluşu, Türkiye'nin bağımsızlığı, milli demokratik devrimciliği Amerikan emperyalizminin Türkiye'den atılması ile mümkündür. Amerikan emperyalizminden kurtuluş milli kurtuluş vererek mümkün olur. Bizim anlayışımıza göre şu anda Türkiye'de milli kurtuluş savaşı gençlik, köylü ve işçi hareketleri, ulusal kurtuluş savaşımızın bir parçasıdır. Ayrıca Amerika'nın Türkiye'deki gücünü hesaplıyoruz. Bizim hesabımıza göre 55 tane ikili anlaşma, yüz iki tane üs, yirmibin asker. Ayrıca kurumları vardır. Bu ortamda Amerika henüz bu güçlerini kullanmıyor. Köylü hareketlerine örnek olarak toprak işgallerinin başlaması. İşçi hareketlerine misal olarak işçi grevlerinin yoğunlaşması ve Amerikan işbirliğiyle çalışan fabrikaların işçiler tarafından işgali. Talebe hareketlerine örnek olarak yürüyüş, miting ve boykotlarının yoğunlaşması. Biz Amerika'ya karşı olan kurtuluş savaşımızı güçlendirmektedir. Biz milli demokratik devrimciler olarak bu faaliyetlerin artmasına çaba sarfediyoruz. Amerika doğrudan doğruya halkın karşısına çıkmamak için dini istismar eder. Biz şimdi Türkiye'de sahte filipin tipi bir demokrasi olduğunu kabul ediyoruz. Bizim değerlendirmemiz şimdi Türkiye'de halkın Amerikan çıkarlarına göre idare edilmesidir. Hakiki idare ancak Amerikan emperyalizmi gittikten ve toprak reformu gerçekleştikten sonra olacak. Emperyalizmden kastımız Amerika gibi monopolcu kapitalist sistemin devamını sağlamak için başka ülkelerin yer altı ve yer üstü servetlerini sömürerek ekonomik yapısını kendi kontrolü altına almasıdır. Amerika'dan başka Almanya, İngiltere, Hollanda'yı küçük çapta emperyalist devlet olarak sayabiliriz. Rusya yukarda tarif ettiğim anlamda emperyalist değildir. Bizim anladığımız manada milli demokratik devlet olarak Cezayir, Güney Afrika Birliği gibi kapitalist ve sosyalist blok dışındaki üçüncü dünya devletleri dediğimiz devletler vardır. Türkiye'de hali hazır devrimciler iki ana teşekkül halinde çalışıyorlar. Bunlardan birisi gençlik teşebbüsleri diğeri de başta Türkiye İşçi Partisi olmak üzere diğer partiler. Bu teşekküller genel olarak demokratik devrimciler ve sosyalist devrimciler olmak üzere iki gruba ayrılıyor. Bizim bulunduğumuz grup, milli demokratik devrimciler grubudur. Bizde de iki ayrı fikir vardır. Birinci fikir askeri darbe taraftarları. Kaba tabiri olarak cuntacılar. İkinci fikir köylü, işçi ve öğrenci hareketlerine dayanan ulusal kurtuluş savaşı vermek fikri. Biz, bu ikinci gruptayız. Bir de yukarda anlattığım gibi sosyalist devrimciler vardır. Onlar da hali hazırda bölünme yoktur. Aslında biz de sosyalistiz. Sosyalizmden Türkiye'nin bugünkü şart-

larına göre milli demokratik devrimi yapmayı anlıyoruz. Demokratik devrimi yukarıda anlattığım gibi köylü, işçi ve öğrenci hareketleriyle başlayarak emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşı yaparak sağlayacağız. Ulusal kurtuluş savaşını yaptıktan sonra demokratik halk cumhuriyeti kurulacak. Bu cumhuriyetin rejim yönünde şekli hakkında şimdiden kesin bir kararımız yoktur. Demokratik halk cumhuriyetinin kurulması için Türkiye’de gelişen hareketler vardır. Yukarıda anlattığım gibi köylü, işçi ve öğrenci hareketleri. Bu hareketler yoğunlaştıkça Amerika çıkarlarını korumak için halkın karşısında olacaktır. Esasın şimdi de halkın karşısındadır. O zaman doğrudan doğruya askerleriyle, üsleriyle çıkacaktır. Ve bu surette silahlı çatışma başlayacaktır. Bu da milli kurtuluşu savaş içerisinde bir taktik beher mahal silahlı çatışmanın Amerika tarafından yapılmasına çalışacağız. Biz El-Fetih’ten getirdiğimiz patlayıcı madde, bomba ve otomatik tabancaları münferit hareketlere mesala üç beş kişilik gruplar halinde yapacağımız hareketlerden Türkiye’deki Amerikalılara veya Amerikan tesislerine karşı kullanmak için getirdik. Ne zaman başlayacağımız hakkında bir karar almadık. Bunu gücümüzü ortaya koyarak saldıracığımız yerin durumuna göre yapacaktır.”

ЕК-13:

Hüseyin İnan ve arkadaşlarının Diyarbakır tutuklevi’nde iken “Türkiye Halklarına” başlığıyla yayınladıkları ortak bildirimlerinde ise görüşlerini kamuoyuna şöyle açıklamışlardır:

“Bizler günlerdir ‘Diyarbakır Tıp Fakültesine sabotaj yapmak isterken yakalandı’, ‘Türkiye’de sabotaj yapmak yapmak için El-Fetih’de yetiştirilen sabotajcılar yakalandı’ gibi kasıtlı, sansasyonel haberlerle kamu oyuna yansıtılan olaydan dolayı Diyarbakır cezaevinde tutuklu bulunan devrimcileriz.

Bu manşetler işbirlikçi iktidar yetkililerinin ve polisin kamu oyundaki maksatlı, asılsız suçlamaları, tertipleridir. Hiç şüphe yoktur ki, bu tertipler de diğerleri gibi er geç iflas edecektir.

Suçsuzluğumuz, ezilmişliğimiz kadar meşru. alın terimiz kadar kutsal. Tek suçumuz geri kalmış bir ülkenin çocukları olmamız ve emperyalizmin ne olduğunu bilmemizdir. Türkiye’nin gerçeklerinden haberdar olmamız ve emperyalizmin bütün dünyada tezgahladığı oyunları bilmemiz, emperyalizme karşı mücadele etmemiz, geri kalmış bir ülke olan Türkiye’de suçmuş gibi gösterilmek isteniyor.

Biz, dünya halklarının baş belası emperyalizme karşı çarpışan Orta Doğu halklarının, haklı mücadelesini desteklemek için Filistin'e gittik. Amacımız bir taraftan Arap halklarının kurtuluşunu desteklemek, diğer taraftan Türkiyeli devrimciler olarak bize düşen görevlerin bir kısmını yerine getirmektir.

Fakat biz, dünya halklarının dayanışmasına ve kurtuluş mücadelesinin gelişmesine emperyalizmin tahammül edemediğini biliyorduk. Çıkarlarını devam ettirmek için emperyalizmin her türlü insanlık dışı metodları tatbik etmekten geri kalmıyacağını da biliyorduk. Artık bütün Türkiye halkları da son olarak bize karşı girilen tertip dolayısıyla emperyalizmi ve işbirlikçilerini bir kez daha tanımalı ve bilmelidirler.

İşbirlikçi iktidar Arap halklarının haklı mücadelesi için gittiğimiz Filistin'e ardımızdan ajanlarını göndermiştir. İleride tatbik edeceği oyunların planlarını hazırlamıştır. Yurda dönüşümüzde bizleri ustaca hazırlanmış tertiplerle yakalatıp, bizi kamu oyuna 'sabotajcı', 'kiralık ajanlar' olarak tanıtmak için TRT'yi ve basını da aynı tertip içine sokmağa çalışmıştır.

150 saatten fazla işkenceye tabi tutulduk. Önceden hazırlanmış ifadeler bize imzalatılarak suç dosyaları haline getirildi. Güdülen amaç Türkiye'de tüm devrimci hareketi, bu tertibin içine sokmak ve kitlevi tutuklamalarla bir faşist terör ortamı yaratmağa çalışmaktır.

Günlerce süren işkenceler ve insanlık dışı uygulamalar, adli makamlara 'tahkikatı derinleştiriyoruz' şeklinde yansıtıldı. Bütün bunlar: Altı günlük işkence, binlerce cop, sopa, küfür ve sayısız ifadeler, işbirlikçilerin ve ortaklarının çıkarlarını korumak içindi.

Türkiye halklarına şu noktayı kesinlikle açıklamak isteriz: Bizim şurası, ya da burayı bombalayacağımız, sabotaj yapacağımız iddiaları yalandır, kasıtlıdır, tertiptir.

Biz devrimciyiz. Türkiye'nin devrimci mücadelenin neresinde olduğunu biliyoruz. Hepimizden kuruş kuruş toplanarak, hepimizin parasıyla, emeğiyle, çilekeş Doğu Anadolu halkına binbir güçlüklerle açılan bir üniversiteyi bombalamak hiç bir devrimcinin düşünebileceği bir şey değildir. Bu tertipleri, ancak, bütün dünya halklarını olduğu gibi Türkiye halklarını da inleten emperyalizm ve işbirlikçileri düşünebilir.

Bu yalanlar: Emperyalizme ve onun Orta Doğu'daki ileri karakolu saldırgan İsrail'e karşı savaşan Arap halklarının devrimci mücadelesini, bütün yüreğiyle destekleyen Türkiye halklarının bu devrimci mücadele ile bağlarını gevşetmek, kuşkuya düşürmek için hazırlanan tertiplerdir.

İsnat edilen suç ne kadar ağır olursa olsun, zulüm ne kadar artarsa artsin, devrimci kavgamızdan asla dönmiyeceğiz.

Kavgamız dünya halklarının devrimci mücadelesinin bir parçasıdır.

Emperyalizmin ve işbirlikçilerinin bu planı da suya düşecektir. Biz devrimci yolumuzda azimle, inançla, inatla sonuna kadar yürüyeceğiz.

Zafer mutlaka devrimci dünya halklarındır. Yaşasın bağımsızlık kavgamızın yılmaz miliktanları! Kahrolsun emperyalizm ve bütün uşakları! Yaşasın Orta-Doğu Halklarının Devrimci Kurtuluş Dayanışması! Yaşasın halkımızın ve tüm dünya halklarının zafere yönelmiş devrimci mücadelesi!

Teoman Ermete, Ercan Enç, Hüseyin İnan, Atilla Keskin, Kadir Manga, Müfit Özdeş, Alpaslan Özdoğru, Tuncer Sümer, Hamit Yakup, Ali Tenk, Bahtiyar Emanet. (Türk Solu dergisi, 3.3.1970, sayı: 120)

EK-14:

4 Mart 1971 günü Amerikalı askerlerin Balgat'taki üsden kaçınmasıyla ilgili olarak TRT İç Haberler Servisine bırakılan bildiri:

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ ORDUSUNUN BÜTÜN DÜNYA HALKLARINA ve TÜRKİYE HALKINA ÇAĞIRISI

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusunun sesidir.

1- Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu halkımızın kurtuluşu ve ülkemizin bağımsızlığının silahlı mücadeleyle kazanılacağına ve bu yolun tek yol olduğuna inanır.

2- Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu bütün yurtseverleri bu kutsal mücadelede saflarına çağırır ve hainlere karşı giriştiği kavgada en son savaşçı-sına kadar devam edeceğini bildirir.

3- Amacımız Amerikancı ve bütün yabancı düşmanları temizlemek hainleri yok etmek ve düşmandan temizlenmiş tam bağımsız Türkiye'yi kurmaktır.

4- Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu ezilen halkımızın öncü gücüdür, halkımızın kurtuluşu dışında hiçbir harekete girmez.

5- Halkımıza şunu duyuruyoruz: Düşmanın zenginliğine, sayısına, imkanlarına ve dehşetine aldırmayınız. Düşmana boyun eğmeyiniz, haklarınızı zorla alacağız çünkü onlar herşeyi bizden zorla alıyorlar.

Bütün yurtseverlere:

Şerefsiz yaşamaktansa şerefle ölmek,

Yalvarmak yerine zora başvurmak,

Başkasına değil kendin ve kendin gibi olanlara güvenmek,

Nerede ve nasıl olursa olsun hainlere boyun eğmemek parolamızdır.

Devrimciler: Banşıl şartlar içinde mücadele metodlarını bırakınız. Halk kitlelerini kurtuluşa götürecek olan şiddet politikasını temel alan si-

lahlı mücadeleye Halk Kurtuluş Ordusunun sağlannda katılınız. Ulusal Kurtuluş Savaşının haklı bağrağını emperyalizmin saldıran politikasına karşı hep beraber dalgalandıralım.

İşçiler, köylüler: Hainler sürüsünün jandarması ve polisi her gün feci katliamlar hazırlamaya devam ediyor. Doğudaki komando saldırılarını da, 16 Haziran'da, Bossa'da ve daha birçok yerlerde kurşunlanan ve işkence edilen kardeşlerimizin intikamını henüz alamadık. Alın terimize el koyan hainler sürüsüne karşı isyan bayrağını hep beraber açalım.

Öğretmenler, küçük memurlar: Bir kuru ekmek parasını zorla veren, hesabına gelmeyince diyar diyar sürgün çocuğu yapan ve sizleri elinin altında bir uşak gibi kullanmak isteyen bu satılmışlardan aman dilemeyiniz. Ezilenlerin tek kurtuluş yolu ezenlere karşı giriştikleri kutsal isyandır.

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu mücadeleye girdiği kısa dönem içinde yaptığı bütün eylemlerin sorumluluklarını üzerine alır ve halkımıza ilk açıklamayı yapar:

1- 29 Aralık gecesi Amerikan Büyükelçiliği önünde nöbet tutan toplum polisleri kurşunlanmıştır. Bu olay devrimcilere ve halka güven vermiş ve hainler Türkiye'de ilk defa ciddi bir devrimci terörle karşılaşmışlardır.

2- 11 Ocak 1971 günü Türkiye İş Bankası Emek Şubesini soyarak 124 bin lira para alınmıştır. Soygunun amacı bir taraftan sömürücü çarkının devamını sağlayan bankaların iç mekanizmasını bozmak, diğer taraftan düşmanla daha iyi savabilmek için silahlanmaktır. Ve bu yüzdendir ki, soygundan sonra düşman şimdiye dek görülmedik bir vahşetle halka ve savaşılanımıza karşı baskıyı arttırmıştır. Tam bir aylık kovalamacadan sonra düşman savaşılanımızı yakalayamamış, fakat aksine kısa zamanda kahraman olmalarına yardımcı olmuştur.

3- Şubat ayı ortasında İstanbul'da bir Amerikan motoru bombalanmıştır. Motor batmaktan zor kurtulmuştur.

4- 20 Şubat gecesi İstanbul'da Edirnekapı'da nöbet bekleyen iki toplum polisi kurşunlanmıştır. Bu eylemimiz Ankara'da polislerin kurşunlanmasından sonra aynı taktik çalışma gereği yapılmıştır.

5- 21 Şubat gecesi Amerika'nın Ankara'nın Balgat semtindeki üssüne girilmiştir. Tam dört saat, üs savaşılanımızın kontrolüne geçmiştir. Cephane diye girilen depoda ve nöbetçilerde silah bulunamamıştır. Ayrılrken nöbet bekleyen Amerikalı çavuşu yanına alan savaşılanımızın, zenci olduğunu görünce kurşuna dizmekten vazgeçmiş, buna karşılık Türkiye'deki Amerikalılar hakkında gerekli istihbarat alındıktan sonra serbest bırakılmıştır.

Bu olaylar şunu göstermiştir:

Düşman, zalim, göründüğünden de çok korkaktır. Kuvvetli görünmesine rağmen zayıftır. Kuvvetli, yiğit ve cesur olan biziz. Bir buçuk aydır ha-

in iktidann polis teşkilatı bir avuç savaşçımızın karşısında dize gelmiştir. Bütün baskı ve şiddete rağmen savaşçılarımızdan bir kişiyi dahi yakalayamamış, fakat halkı kandıran ve başanlı görünmek için olayla ilgisi olmayan başka devrimcileri tutuklamış ve işkence etmiştir.

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu TUSLOG DET 18 Amerikan üssünde görevli 4 Amerikalı assubayı esir almıştır.

Esirler şunlardır:

Assubay Jimmie J. Sexton

Çavuş James M. Gholson

Çavuş Larry J. Heavner

Çavuş Richard Garaszi

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu esir aldığı Amerikalıları serbest bırakmak için 36 saatlik bir süre tanımaktadır. Bu süre içinde aşağıda ileri sürülen şartların yerine getirileceği hükümet yetkililerince TRT ve basın yoluyla duyurulmalıdır. Her türlü gelişme aynı haberleşme araçlarıyla yetkililerce açıklanmalıdır. Böyle bir duyuru yapılmaması halinde şartlar kabul edilmemiş sayılacak, verilen sürenin sonunda Amerikalı esirler kurşuna dizilecektir.

Şartlar:

1- Esirlerin tümünün serbest bırakılması karşılığı ABD'nin Türkiye Halk Kurtuluş Ordusuna 400.000 (dört yüz bin) dolar fidye vermesi. (Alış şekli sonradan bildirilecektir.)

2- Türkiye Halk Kurtuluş Ordusunun, bütün dünya halklarına ve Türkiye halkına başlıklı bildirisini ile 'Şartlar'ın verilen süre içinde TRT'de 7.30, 13.00 ve 19.00 haber ajanslarında eksiksiz okunması.

3- Amerikalı esirlerin tutuklu bulunduğu süre içinde hiçbir devrimcinin bu olaydan dolayı tutuklanmaması.

Not: Verilen süre 4 Mart 1971 sabahı saat 6.00 da başlamakta ve 5 Mart günü saat 18.00 de bitmektedir. Bu arada polisin girişeceği muhtemel arama çabalarının esirlerin can güvenliğini ortadan kaldıracığı bilinmelidir.

Subaylar, öğrenciler, teknik elemanlar: Elinizdeki silahı ve bilimi, vatanın kurtuluşu uğrunda kullanınız. NATO'nun emrindeki komutanların ve Amerikan beslemesi hainlerin çıkarlarına karşı dikiliniz.

Esnaflar, zanaatkarlar, yetimler, dullar ve emekliler: İnsanca yaşamaya ve insan yerine konmaya muhtaç oldunuz. Sefalet hergün biraz daha belinizi büküyor. Yarına korkuyla bakıyorsunuz. Sizlerin kurtuluşu halkımızın tümünün kurtuluşundan ayrı değildir. Sizleri bu hale sokan hainlerin sonu gelmeden raha kavuşamayız.

Bütün yurtseverler:

Amerika ve onun emrindeki hainler yüzünden öz vatanımızda üvey evlat durumuna düştük. Hiçbirimiz yanımızdan emin değiliz, ömrümüz aç, sefil, doktorsuz, ilaçsız, okulsuz, yolsuz geçiyor. Gelecek nesillere vatani böyle terk edemeyiz. Kanımızı emen bir avuç hain ve onların arkasındaki Amerikaya isyan etmek en kutsal görevimizdir. Bu talan düzeni böyle devam ettikçe açlıktan ölen biz, işsiz kalan biz, insan yerine konmayan biz, hayat pahalılığı ve zamlardan inim inim inleyen biz ve köle muamelesi gören biz olacağız.

Şimdiye kadar hep avuç açtık. Elimize hiçbir şey geçmedi. Diledikçe uçuruma doğru yuvarlandık. Yardımı onlardan bekledik. Zararlı çıktık.

Öyleyse:

Hainlere karşı baş kaldırmaktan başka çare kalmadı. Bugün güçsüzsek birlik olmadığımız için, çünkü onlar bizi birbirimize düşürüyorlar. Gözle-rimizi iyi açalım ve esas düşmanı hep beraber görelim. Esas düşman Ame-rikadır, hain patronlardır, ağalardır, tefeci ve bezirganlardır.

Korkmayalım:

Vatanın kurtuluşu uğrunda mücadele bir namus borcudur ve zaten kaybedecek bir canımız kalmıştır.

Daha şimdiden polisinden, devlet başkanına kadar hiç birisi evinde rahat uyuyamaz çoğu ise evine rahat gidemez olmuştur. Onlar yarın ne ola-cağını çok iyi biliyorlar ve bugün bir avuç savaşçı olan Türkiye Halk Kur-tuluş Ordusunun, yarın binler ve milyonlar olduğu zaman ne yapacaklan-ı düşünüyorlar.

Tekrar ediyoruz: Düşmanın sayısına, zenginliğine, dehşetine ve im-kanlarına aldırmayınız. Onun elindeki silah ve imkanlarını aldığımız za-man, bizi durduracak hiçbir güç kalmayacaktır. Kendimize ve kendimiz gi-bilere olan güvensizliği yok edelim. Şunu iyi bilelim ki, halkın yani bizlerin gücü karşısında hiçbir kuvvet dayanmaya muktedir değildir. Bu şerefli kav-gada, kutsal görevimizi alalım.

Yarının Türkiye'si, bize cennet, düşmana zindan olacaktır.

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu, bu mücadeleye en son nefesine kadar ve kanının son damlasına kadar devam edeceğini bildirir.

EK-15:

Kaçınan 4 Amerikalı ile ilgili olarak 5 Mart 1971 tarihli son bildirisi:

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu, kaçırıldığı 4 Amerikalı ile ilgili bildiri ve şartlar gerekli makamlara iletilmiştir. Fakat aradan geçmesine rağmen ön-cekli gece uzatılan sürenin bitimine 12 saat yaklaşılmasına rağmen hiç bir

açıklama yapılmamış ve bildiri ile şartların TRT'de eksiksiz okunması şartı yerine getirilmemiştir.

Son defa şartlanmızı ve kaçınan 4 Amerikalının kendi imzaları ile Amerikan ve Türk makamlarına yazdıkları mektupları bildiriyoruz. Bundan sonra yetkililer tarafından gerekli açıklama yapılmadan biz hiç bir açıklama yapmayacağız ve tanınan sürenin dolmasını bekliyeceğiz.

ŞARTLARIMIZ:

- 1- 400 bin dolar fidye.
- 2- Arkadaşımız Mete Ertekin'in serbest bırakılması.
- 3- THKO'nun bütün dünya halklarına ve Türkiye halkına çağrısı isimli bildirinin TRT'de 7.30, 13, 19 ajanslarında okunması.
- 4- Olayla ilgili hiçbir devrimcinin göz altına alınmaması.
- 5- Gelişmelerin anında bir hükümet yetkilisi tarafından TRT'de açıklanması.

EK- 16:

376

Alman diplomatının kaçınılacağına ilişkin hazırlayıp, Ayrıncı Amaç Apartmanında bulunan bildiri :

"Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu, kaçırdığı Federal Almanya diplomatını serbest bırakmak için (yetmişiki) saatlik süre tanımaktadır. Bu süre içinde şartlanmızın yerine getirileceği hükümet yetkililerince TRT ve basın yoluyla duyurulmalıdır. Her türlü gelişme, aynı haberleşme araçlarıyla yetkililer tarafından açıklanmalıdır. Herhangi bir duyuru yapılmaması halinde şartlar kabul edilmemiş sayılacak, verilen sürenin sonunda diplomat kurşuna dizilecektir.

ŞARTLAR

- 1- 500.000 (Beşyüzbin) dolar fidye (alış şekli sonradan bildirilecektir).
- 2- Almanya'da halen turist pasaportu ile çalışmak üzere gitmiş Türk işçilerinin bu andan itibaren Almanya dışına sürülme işlemlerinin durdurulması ve diğer Türk işçilerine tanınan bütün hakların (çalışma izni vs.) tanınması.

3- Ankara Kapalı Cezaevinde tutuklu bulunan Sevim Onursal'ın serbest bırakılması.

4- Türkiye Halk Kurtuluş Ordusunun 'bütün dünya halklarına ve Türkiye halkına' başlıklı bildiri ile 'şartlar'ının 72 saat içinde TRT'de 7.30 ve

19 ajanslarında ve Köln Radyosunun türkçe yayınında eksiksiz okunması.

5- Diplomatin tutuklu bulunduğu süre içinde hiçbir devrimcinin gözaltına alınmaması.”

El yazısıyla yazılan bildiri taslağı:

“Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu halkımıza şu gerçekleri açıklar:

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu, halkımıza son eylemini ve bazı gerçekleri açıklıyor. THKO savaşçıları, 3 Mart 1971 gecesi, Ankara Kayadibi Boğazı üstündeki Amerikan üssünde görevli 4 Amerikalı subayı esir almıştır. Esirlerin serbest bırakılma karşılığı 400.000 dolar (6 milyon) istenmiştir.

Amerika nedir?

-Amerika, Türkiye ve tüm dünya halklarının baş belasıdır.

-Sermayesiyle, silahlarıyla, uçaklarıyla, ülkemizi sömürmektedir.

-İşçilerimizi, köylülerimizi, alınteriyle geçinen tüm namuslu insanları, yani kafa ve kol emekçilerinin sömürülmesinde, ezilmesinde baş sebeptir.

-Türkiye’de 101 Amerikan üssü vardır. Bunlar da yeryüzüne yayılmış 2.000 kadar Amerikan üssünün bir bölümüdür.

-Türkiye’deki Amerikan askerlerinin ve üslerinin sayısı azaldığı öne sürülerek, sözde Amerika’nın Türkiye üstündeki, askeri, siyasi, ekonomik baskısı gizlenmeye çalışılmaktadır.

-Evet, Amerikan askerlerini ve üslerinin sayısının azaltıldığı doğrudur. Çünkü savaş stratejileri, askeri üs stratejileri, askeri üs stratejileri değişmiştir. Daha az sayıda insanla, daha ileri teknik üsleri pekleştinmektedir. Bizim topraklarımızda kendilerine yeraltı şehirleri yapmaktadırlar.

Bu üsleri nasıl kullanacaklar?

-Bir nükleer savaşta, güçlü radar istasyonlarıyla, atom başlıklı füzeler atom denizaltılarına kumanda edecekler. Böylece bir savaşta bizim topraklarımız, cehenneme dönerken, kendileri yeraltı şehirlerinde saklanacaklar.

-Bu üsleri, halkımızın kurtuluş savaşına karşı, gerilla üsleri olarak kullanacaklar. Şimdiden bu üslerine silah ve malzeme yığınağı yapmaya başlamışlardır. Arap halkının devrimci savaşını da bu üslerden baltalamaktadırlar. Gerekteğinde bir iki gün içinde, uçaklarıyla, yığınak yaptıkları silahları kullanacak askerleri indirebileceklerini hesap etmektedirler.

Amerikan emperyalistleri ve uçakları kimlerdir?

-Amerikan emperyalistlerin uçakları, işbirlikçi sermayedarlar, ağalar, tefecilerdir.

-Bunlar vatani Amerikan emperyalistlerine sattıktan sonra, şimdi de, büyük ölçüde Amerikan sermayesinin kontrolündeki Batı Avrupa Sermayesi’ne Ortak Pazar için de peşkeş çekmektedirler.

THKO maddi gücünü nreden sağlar?

THKO, giriştiği haklı savaşta, kendine gerekli parayı, halk düşmanlarından, sömürü çarkını sürdüren kurumlardan, yani, patronlardan, ağalardan, tefecilerden, bunları besleyen bankalardan ve emperyalistlerden zorla alır. Emekçilerden çalınarak, sömürücülerin kesesine giden paralara el koyar.

THKO'nun elkoyduğu paralara, halkın silahlı kurtuluş savaşı yolunda harcanır.

Paraların bir kısmı ile silah, teçhizat ve gerekli araçlar alınır. Diğer kısmı, devrimci mücadelede ölen devrimcilerin ailelerine, fabrikalardan atılıp, açlığa mahkum edilen yiğit işçilere, yoksul köylülere, ölen devrimcilerin ailelerine, devrimci dayanışma gereğince dağıtılır.

EK- 17:

Komer'in Otomobilini Yakmaktan Sanık Olarak Yargılananlar Hakkında Verilen Karar:

T.C.

ANKARA

Birinci Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No: 1969/47

Karar No: 1971/56

C.Sav.No: 1969/956

KARAR

Başkan : Tevfik Ahıska 8516

Üye : Yunus Gürer 8244

Üye : H. Avni Güneş 10094

Katip : Fehmi Görgeç

Hüseyin Çakıroğlu 11833

Cumhuriyet Savcı Yard.

Davacı : K.H.

Sanıklar 1): SEÇKİN YAVUZ İNCEEFE, Gündoğdu ve Şadan'dan 26.10.1946 da doğma, Balıkesir ili, Edremit ilçesi, Hacı Tuğrul Mahallesi, Hane 5, Sahife 229 ve Cilt 6 da nüfusa kayıtlı, Ankara ODTÜ Maden Bölümü Son sınıfta öğrenci, Ankara'da Emek Mahallesi 71. Sokak 5/6 da mukim, bekar, okur yazar, sabıkasız.

2): BEKİR TUNCAY ÇELEN: Necip Eyüp ve Dürüye'den 19.6.1949 da doğma, Elazığ ili merkez ilçe, İcadiye Mahallesi, Hane 394, Cilt 26 ve Sahife 80 de nüfusa kayıtlı, Ankara ODTÜ'nde öğrenci, Akara'da Cebe-ci İmrahor Caddesi 56/12 de oturur, bekar, okur yazar, sabıkasız.

3): İRFAN UÇAR: Tayyar ve Hawa'dan 2.7.1947 de doğma, Bolu ili merkez ilçe, Hane 19/4, Cilt 41 ve sahife 135 de nüfusa kayıtlı, (Sazak Karamanlar Mah.), ODTÜ'nde öğrenci, Ankara'da Çankaya Yıldız Mahallesi 66 numarada oturur, bekar, okur yazar, sabıkasız.

4): KASIM ÇELİK: İbrahim ve Fidan'dan 1944 de doğma, Göle ilçesi Koyunluk (Kundik) Mahallesi, Cilt 3 ve Sahife 77'de nüfusa kayıtlı, ODTÜ'nde öğrenci, evli, çocuksuz, okur yazar, sabıkasız, Ankara'da Server Somuncuoğlu Mahallesi 142 numarada oturur.

5): M. TAYLAN ÖZGÜR: Hasan ve Nejla'dan 1948 de doğma, Van ili merkez ilçe, Barutçu mahallesi, Hane 9, Cilt 5 ve sahife 19 da nüfusa kayıtlı, ODTÜ'nde öğrenci, bekar, okur yazar, sabıkasız.

6): YUSUF ASLAN: Beşir ve Mediha'dan 1947 de doğma, 1947 doğumlu, Yozgat ili Çekerek ilçesi, Mahure nahiyesi Kersemüz köyü nüfusunda kayıtlı (Kuşararay Köyü), Ankara'da Emek Mahallesi 75. sokak 45 numarada oturur, ODTÜ'nde öğrenci, bekar, okur yazar, sabıkasız.

7): HALİL ÇELİMLİ: Hasan ve Fatma'dan 19.2.1946 da doğma, Denizli ili Tavas ilçesi Tilkili köyü, Hane 37, Cilt 38 ve sahife 7 de nüfusa kayıtlı, ODTÜ'nde öğrenci, aynı yerde Öğrenci Yurdunda ikamet eder, bekar, okur yazar, sabıkasız.

8): İBRAHİM SEVEN: Esmer ve Necmiye'den 1948 de doğma, Mardin ili Midyat ilçesi, Hane 3, Cilt 2 ve sahife 85 de nüfusa kayıtlı, ODTÜ'nde öğrenci, aynı yer Yurdunda kalır, bekar, okur yazar, sabıkasız.

9): MUSTAFA AKGÜL: Saadettin ve Hawa'dan 10.5.1948 de doğma, Gündül ilçesi merkez nahiyesi Keşanuz yukarı Mahallesi, Hane 28, Cilt 1 ve Sahife 50 de nüfusa kayıtlı, ODTÜ'nde talebe, aynı yer Yurdunda kalır, bekar, okur yazar, sabıkasız.

10): COŞKUN EROĞLU : Abdullah ve Hasibe'den 8.3.1937'de doğma, Amasya ile Mehmet Paşa Mahallesi, Hane 11, Cilt 14 ve sahife 121 de nüfusa kayıtlı, Ankara Emek mahallesi 77. sokak 17/2 de oturur, ODTÜ'nde öğrenci, bekar, okur yazar, sabıkasız.

11): MEHMET ÜNAL: Recep ve Zekiye Leman'dan, 16.12.1950 de doğma, İzmir ili 2. Sultaniye mahallesi, Hane 608, Cilt 171 ve sahife 118 de nüfusa kayıtlı, ODTÜ'nde öğrenci, aynı yerde Yurtta kalır, bekar, okur yazar, sabıkasız.

12): SAİT BİG: İsak Muzaffer ve Samiye'den 1947 de doğma, Düzcce ilçesi Şerefiye, Hane 217/2, Cilt 56 ve sahife 139 da nüfusa kayıtlı,

Ankara Ayrancı Tirebolu sokak 27 numarada oturur, ODTÜ'nde öğrenci, bekar, okur yazar, sabıkasız.

13): BAYRAM YAŞAR: Şamil ve Fatma'dan 6.5.1940 aslı, 6.4.1945 tashih doğumlu, Ankara'da Emek Mahallesi 77. sokak 12/2 de oturur, Hacettepe Üniversitesinde öğrenci, bekar, okur yazar, sabıkasız.

14): NUH NACİ BAŞOĞLU (KUNDAKÇIOĞLU) : Kazım ve Hayriye'den 29.3.1946'da doğma, Kayseri ile Muammer Bey mahallesi, Hane 19, Cilt 146 ve sahife 27 de nüfusa kayıtlı, Ankara'da ODTÜ'nde öğrenci, aynı yer Yurdunda kalır, bekar, okur yazar, sabıkasız.

15) : AHMET YILDIRIM: Fethi ve Sabaha'tan 11.5.1949 da doğma, Elazığ ili Hankendi nahiyesi Sir Uşağı köyü, Hane 46, Cilt 61 ve sahife 33 de nüfusa kayıtlı, ODTÜ'nde öğrenci, aynı yer Yurdunda kalır, bekar, okur yazar, sabıkasız.

Suç: Yabancı bir Hükümetle Türkiye Devletinin münasebetini bozacak ve Türkiye Devletini veya Türk Vatandaşlarını mukabelei bilmisile maruz kılacak şekilde hasmane harekette bulunmak, Amerikan Büyük Elçisinin makam arabasını tahrip ve yakarak toplu halde şahıslara şiddet kullanmak suretiyle izarar ve bu suçlara iştirak.

Suç Tarihi: 6.1.1969 günü saat 13.

Tevkif tarihi: 7.1.1969 (Sanık Seçkin Yavuz İnceefe ve Tuncay Çelen için)

Tahliye Tarihi: 12.3.1969 (Sanık Seçkin Yavuz İnceefe ve Tuncay Çelen için).

Tevkif Tarihi: 11.1.1969 (Sanık Sait Big ve Bayram Yaşar için)

Tahliye tarihi: 12.3.1969 (Sanık Sait Big ve Bayram Yaşar için).

Tevkif Tarihi: 15.1.1969 (Sanık Kasım Çelik için)

Tahliye Tarihi: 12.3.1969 (Sanık Kasım Çelik için).

Tevkif Tarihi: 15.1.1969 (Sanık M. Taylan Özgür, Yusuf Aslan, Halil Çelimli, İbrahim Seven, Mustafa Akgül, Coşkun Eroğlu, İrfan Uçar için)

Tahliye Tarihi: 12.3.1969 (Sanık M. Taylan Özgür, Yusuf Aslan, Halil Çelimli, İbrahim Seven, Mustafa Akgül, Coşkun Eroğlu, İrfan Uçar için)

Tevkif Tarihi: 12.1.1969 (Sanık Nuh Naci Kundakçioğlu için)

Tahliye Tarihi: 27.1.1969 (Sanık Nuh Naci Kundakçioğlu için)

Tevkif tarihi: 14.1.1969 (Sanık Mehmet Ünal için)

Tahliye Tarihi: 12.3.1969 (Sanık Mehmet Ünal için)

Vekilleri: Av. Niyazi Ağırnash, Halit Çelenk ve Türkay Çelen.

Yabancı bir Hükümetle, Türkiye Devletinin münasebetini bozacak ve türkiye Devletini veya Türk Vatandaşları'nı mukabelei bilmisile maruz kılacak şekilde hasmane harekette bulunmak, Amerikan Büyük Elçisinin ma-

kam arabasını tahrip ve yakarak toplu halde şahıslara şiddet kullanmak suretiyle izrar ve bu suçlara iştirakten sanıklar yukarıda açık kimlikleri yazılı Seçkin Yavuz İnceefe, Bekir Tuncay Çelen, İrfan Uçar, Kasım Çelik, M. Taylan Özgür, Yusuf Aslan, Halil Çelimli, İbrahim Seven, Mustafa Akgül, Coşkun Eroğlu, Mehmet Ünal, Sait Big, Bayram Yaşar, Nuh Naci Başoğlu ve Ahmet Yıldırım hakkında, yapılan açık yargılama sonunda.

İCABI KONUSULDU: 6.1.1969 günü saat 13.00 raddelerinde Rektör Kemal Kurdaş'ın daveti üzerine, Orta Doğu Teknik Üniversitesine gelen Amerika Birleşik Devletlerinin, Türkiye nezdindeki Büyükelçisi Robert Kommerin Elçiliğe ait 06 AC 001 plaka numaralı 1968 model Cadillac tipindeki 9.600. dolar, yaklaşık 90.000.00 lira değerli otoyu Rektörlük binası önündeki oto park yeri olarak kullanılan meydana park ettikten sonra, Üniversitedeki Rektör odasına gittiği, bu esnada Üniversite Kafeteryasında istirahatta bulunan, sanıklar kimlikleri kesinlikle tesbit edilemeyen diğer öğrencilerle birlikte keyfiyeti öğrenerek Rektörlük binası önündeki meydana toplanıp Rektör odasında misafir olarak bulunan Robert Kommer ve temsil ettiği Amerikan Birleşik Devletleri aleyhinde "Kahrolsun Amerika, kahrolsun katil Kommer" gibi sözlerle nümayişte bulunduktan sonra bir kısmının "arabaya, arabaya" diye bağırmasıyla kalabalığın hep birlikte Robert Kommer'e ait araba etrafında toplandığı, olay yerine gelen Rektör ve Üniversite yöneticilerinin ihtar ve ikazlarına sert bir şekilde tepki gösteren grubun Rektör ve yöneticiler oradan uzaklaştıktan sonra, hep beraber taş ve tekmelerle vurmak suretiyle camlarını kırarak otoyu zarar verdikten sonra, Üniversite bahçesinden söktükleri "çimlere basmayınız" levhasının asılı bulunduğu demir boruyu, levye olarak kullanmak suretiyle otoyu devirerek, benzin deposunu delmek suretiyle, ateşe verdikleri ve yangını müteakibe bir kısım aletlerini söktükleri, bu kalabalık arasında bulunan sanıklardan İbrahim Seven, Yusuf Aslan, İrfan Uçar, Seçkin Yavuz İnceefe, Ahmet Yıldırım, Halil Çelimli, Kasım Çelik, Coşkun Eroğlu, Bekir Tuncay Çelen, Sait Big, Bayram Yaşar ve Mustafa Akgül'ün suça mad-di asli fail olarak iştirak ettikleri, kamu tanıkları Yaşar Gürbüz, Mehmet Bektaş, Kemal Kurdaş, Mehmet Yılmaz, Mahir Sayın, Necdet Onur, Sadık Kakac, Sadri Saptur, Adnan Doksanoğlu, Adnan Şaplıkoğlu, Rasim Serbatur, Orhan Alsac, Mustafa Parlar, Mümin Arıkan, Şemsettin Aktaş, Sadul İllez, Türköz Erkay, Nuri Soysal ve Orhan Kural'ın soruşturma aşamalarındaki birbirini tamamlayan şahadetleri, olay esnasında muhtelif gazete foto muhabirleri tarafından çekilen fotoğraflar, oto üzerinde inceleme yapan bilirkişi tarafından düzenlenen rapor kapsamı ve dosya içindeki diğer delillerle sabit olmuş ve Mahkemece de bu yolda kanaat hasıl edilmiştir.

Olay yerine 200 metre yaklaşarak fotoğraf çektiğini, olaya katılmadığını ileri sürerek savunma tanığı dinleten Sanık Seçkin Yavuz İnceefe'nin savunması kamu tanığı Sadık Kakac, Adnan Doksanoglu ve mehmet Yılmaz'ın tanıklıkları, araba yanarken olay yerine geldiğini ileri sürerek savunma tanığı dinleten Sanık Kazım Çelik'in savunması, kamu tanığı Adnan Doksanoglu ve Mahir Sayın'ın tanıklıkları, olayı 80 metre geriden seyrettiğini, katılmadığını ileri sürerek savunma tanığı dinleten Sait Big'in savunması, kamu tanığı Mehmet Bektaş'ın tanıklığı, karşısında kabule şayan görülmedikleri gibi, yukanda adları yazılı diğer sanıkların mücerret inkara dayanan savunmaları da kabule şayan bulunmamıştır.

Arabanın yakılması ve Büyük Elçi aleyhine yapılan gösteri olayları, Amerika Birleşik Devletleriyle münasebeti bozacak veya Türkiye Devletini veya Türk Vatandaşlarını mukabelei bilmisle maruz kılacak bir eylem kabul edilerek, sanıkların ayrıca T.C.K.nun 128/2. maddesiyle de tecziyeleri istenmiş ve Dışişleri Bakanlığının dosyadaki 24.4.1969 tarihli cevabı yazısında, "Amerika Birleşik Devletleri Büyük Elçisi Kommer'in arabasının Orta Doğu Teknik Üniversitesi bahçesinde yakılması olması, Amerikan basınında ilişkilerimizde menfi etkiler doğuran yayınlara ve bu yolla Amerikan mumumi efkannda Türkiye aleyhinde bir cereyan uyanmasına sebebiyet vermiş olduğu gibi, hükümetimizi Amerikan Birleşik Devletlerine resmen teessürlerimizi ifade ve yakılan arabayı tazmin durumunda bırakmıştır.

Olaydan sonra Hükümetler arasındaki münasebetlerin bozulmadığına dair resmi beyan ve açıklamalar bu münasebetlerin seyrini tesbitten ziyade bozulmaması gerektiğini belirtmek amacını gütmüştür.

Bu olay Türkiye Devletinin veya türk Vatandaşlarının Amerika'da herhangi bir mukabelei bilmisile maruz kalmasını intaç etmemiştir. Aynı zamanda olayın Amerika Birleşik Devletlerinde geçmiş herhangi bir vakıa ile hiçbir şekilde irtibatı olmadığı da tesbit edilmiştir" denilmekte ise de, yapılan eylemin Büyük Elçi Kommer'in geçmişteki az gelişmiş ülkelerde yaptığı ve bu ülkelerin zararına olduğu kabul edilen hizmet göz önünde bulundurularak Kommer'in şahsına karşı da ika edildiği dosya kapsamından anlaşıldığı gibi, çoğu Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğrencisi ve aynı zamanda Fikir Fikir Kulübü mensubu olan sanıklar tarafından yapılan bu kabil eylem ve hareketlerin çağımız dünyasında bütün Devletler Öğrencileri tarafından sürekli bir şekilde yapılagelmekte olması ve bu hareketlerin "Dünya Öğrenci Hareketi" diye adlandırılması ve yukarıya aynen alınan Dışişleri Bakanlığı yazısından bu hareketler dolayısıyla Amerika Hükümeti ile Türkiye arasındaki münasebetlerin bozulmadığı ve Türkiye Devleti ile Türk Vatandaşlarını mukabelei bilmisle maruz bırakmadığının anlaşılması-

na göre, sanıkların fiil ve hareketlerin de T.C.K.nun 128/2. maddesindeki suç unsurlarının bulunmadığı gibi, izarar suçu ika edilmezden ewel veya edilirken sanıkların araba şoförü Nidai Cemal ve Üniversite yöneticilerine karşı gösterdikleri tepki de fiili nitelikte olmadığından T.C.K.nun 516/2. maddesinde kasdolunan anlamda şahıslara karşı şiddet kullanılarak işlenmiş izarar suçu mahiyetinde görülmemiştir.

HÜKÜM : Gerekçesi yukarıda tafsilen izah edildiği üzere, Sanıklardan İbrahim Seven, Yusuf Aslan, İrfan Uçar, Seçkin Yavuz İnceefe, Ahmet Yıldırım, Halil Çelimli, Kasım Çelik, Coşkun Eroğlu, Bekir Tuncay Çelen, Sait Big, Bayram Yaşar (Uçar) ve Mustafa Akgül'ün tesbit edilmediği için haklarında kamu davası açılmayan diğer bir çok arkadaşları ile birlikte tamamı maddi, asli fail olarak Amerikan birleşik Devletleri Büyük Elçisi Kommer'in Orta Doğu teknik Üniversitesi araba park yerine, park edilen 06 AC 001 plaka No.lu 9.600. dolar, yaklaşık olarak 90.000. Türk lirası değerini taşıyan otosunu taşıyarak camlarını kırmak ve aletlerini sökmek ve aletlerini yakarak işe yaramaz hale getirmek suretiyle izarar suçu-nu işledikleri tekmlil dosya münderecaatı ile anlaşıldığından,

1- Sanık İbrahim Seven, Yusuf Aslan, İrfan Uçar, Seçkin Yavuz İnceefe, Ahmet Yıldırım, Halil Çelimli, Coşkun Eroğlu, Kasım Çelik, Bekir Tuncay Çelen, Sait Big, Bayram Yaşar (Uçar), Mustafa Akgül'ün eylemlerine uyan T.C.K.nun 516/1. maddesi delaletiyle "aynı Kanunun 517/1. maddesi gereğince, suçun işleniş şekli, suç yeri, mağdurunun suç yerinde misafir olarak gelmiş olması halî şiddet sebebi kabul edilerek taktiren Dört ay hapis ve yine taktiren Ellişer lira Ağır Para cezasıyla mahkumiyetlerine, ika edilen zararın miktarı pek fahiş kabul edildiğinden aynı Kanunun 522/1. maddesi ile cezaları yarı nisbetinde artırılarak neticeten **ALTİŞAR AY HAPİS ve YETMİŞBEŞER LİRA AĞIR PARA CEZASIYLA MAHKUMİYETLERİNE**, suçun işleniş şekli ve özellikleri göz önünde tutularak 647 sayılı Kanunun 4 ve 5. maddelerinin uygulanmasına yer olmadığına, tecil isteklerinin **REDDİNE**, Emanetin 1969/74 numarasında kayıtlı bir adet Oto cantının Amerikan Büyük Elçiliğine iadesine, sanıklardan Tuncay Çelen ile Seçkin Yavuz İnceefe'nin 7.1.1969, Sait Big ile Bayram Yaşar'ın 11.1.1969, Kasım Çelik'in 15.1.1969, Coşkun Eroğlu, İrfan Uçar, Yusuf Aslan, Halil Çelimli, İbrahim seven, Mustafa Akgül'ün de 24.1.1969 tarihinde tutuklanarak, sanıkların 12.3.1969 tarihinde tahliye edildikleri anlaşıldığından, tutuklu kaldıkları günlerin cezalanndan sayılmalarına, aşağıdaki müfredatı yazılı (939) lira (50) kuruş yargılama giderlerini; de mahkumiyetlerine karar verilen sanıklardan mütesaviyen ve müteselsilen tahsiline,

2) Sanıklardan Mustafa Taylan Özgür'ün 23.9.1969 tarihinde öldüğü

Çankaya Nüfus Memurluğunun 13.1.1971 tarihli yazısından anlaşılmakla T.C.K.nun 96. maddesi uyarınca bu sanık hakkındaki kamu davalannın ORTADAN KALDIRILMASINA,

3) Sanıklardan Mehmet Ünal Ölçer ile Nuh Naci Kundakçioğlu'nun kendilerine, yükletilen suçları işledikleri hakkında hükümlülüklerine yeter kanaat verici delil olmadığından münnet suçlardan BERAATLERİNE,

4) Sanık İbrahim Seven, Yusuf Aslan, İrfan Uçar, Seçkin Yavuz İnceefe, Ahmet Yıldırım, Halil Çelimli, Kasım Çelik, Coşkun Eroğlu, Bekir Tuncay Çelen, Sait Big, Mustafa Akgül ve Bayram Yaşar'ın, Büyük Elçi'nin Otomobilini ızar maksadı ile yakmak ve aleyhinde nümayiş yapmaktan ibaret olmaktan eylemlerinde T.C.K.nun 128/2. maddesinde yazılı suç unsurlarının bulunmadığı netice ve kanaatine varıldığından bu sanıkların da bu yönden BERAATLERİNE,

Temyizi kabil olmak üzere oybirliği ile verilen karar 8.3.1971 tarihinde sanıklardan Seçkin Yavuz İnceefe, Kasım Çelik, Coşkun Eroğlu ve Mustafa Akgül'ün yüzlerine, sanıklar Vekillerinden de Halit Çelenk, Türkay Çelen ve Niyazi Ağırnaslı'nın da yüzlerine ve diğer sanıkların giyablarında, C. Savcısının hazır olduğu halde alenen ve usulen tefhim kılındı. 8.3.1971.

Başkan 8516, Üye 8244, Üye 10094, Katip.

...

EK-18:

Mustafa Yalçiner'in Nurhak'ta Tuttuğu Günlük.

25 Aralık 1970: Ankara'dan altı kişi. Teslim'in getirdiği yemekleri Hemşerim'le, Kadir'in belirlediği yere taşıdık. Taşıma sırasında sinirli durumlar olduysa da çabuk önleildi. Mustafa gelip katıldı bize. Sonra sinirli bir bekleme devresi. Ev durumlarından başarılı olduk. Soygunlarla ilişkili olduğumuzu açıklamıyoruz. Aramızdaki arkadaşların birinin evinden üstü kapalı biçimde kovulduk.

16 Mart 1971: Artık özgürüz. Çünkü dağdayız. Sinan geldi. Öbürleri yakalandı. Ben, para için Ankara'ya gittim. Gittiğim gün Elazığ'lı arkadaşlar geldi. Ben, para ve altı kişiyle döndüğümde silahlar da taşındı. Artık her şeyimiz var ve yanımızda. Ekmeği Mustafa Dayı getiriyor. Çekingenliği de yok olmak üzere. Çok yardımı dokundu bize. Teslim, mermi işini de çözümlendi. Filinta başına altmış kadar mermi düşüyor. Kendimi artçı olarak düşünüyorum. İlk silahların: filinta, Smith, bir de el bombası. Üç dört gün atış çalışması dışında genel eğitim yapıldı. Ben, askeri işlerden

sorumluyum. Tuncer keşfe çıkıyor. Şimdi Çat yaylasına yakın bir mağaradada kalıyoruz. Harekete hazır gibi bir durumdayız.

Sinan: Yetenekli bir arkadaş. Her şeyiyle iyi. Gurubumuzun genel sorumlusu. Şimdiye kadar yanlış yok.

Tuncer: En güvendiğim arkadaşlardan. Özveriyle çalışıyor. Sürekli keşifte. Yanlış olmadı.

Ben: kendimi tartabildiğim kadarıyla fena değilim. Her işe elimden geldiğince koşmak istiyorum. Tek yanılsım, Meşeli'de Ato'ya kötü sözler söylemem. Bizi gören bir çoban yüzünden. Bu işi nasıl yaptığıma şaşınıyorum. Demek, eksik bir yanımlı varmış.

Hemşerim: En çok güvendiğim arkadaşlardan. Çok iyi niyetli. Her işe koşuyor. Hiçbir aksiliği yok. Altın gibi.

Kadir: İyi arkadaş. Yalnız sinirli; bazan bağırp çağırıyor. Çekinmeden her işe sarılıyor.

Osman: En sevdiğim, en güvendiğim arkadaşlardan. Çok iyi niyetli. Yapmaktan kaçınacağı, mazeret uydurmaya çalışacağı bir iş olamaz.

Ato: Pırlanta. En güvendiğim arkadaşlardan. Her işe koşar. Az bulunabilecek bir insan.

Sadık: İyidir. Üstüne düşen görevi yapıyor.

Cengiz: İyi niyetli. Yalnız çokbilmişlik huyunu bırakmadı.

Semih: Çok düzeldi. Çok çalışıyor. Ancak, kızınca küfrediyor.

Recep: Tembel. Sürekli ateşin başında oturur. Kavgadan kaçacağını sanmam.

Fevzi: Fene değil. Yalnız biraz bencil.

Bahadır: Daha pek alışamadı. Şikayetçi. Karar vermek için beklemek gerek.

Azeri: Fazla yük taşımak dışında çok iyi. Karakter sahibi. Güvenilir.

Hacı: Aramıza girmesi acayip oldu. Tevkif etme gibi bir durum var. Düze inip bazı işlerini çözümlmek istiyor. Habta olduğundan yakınıyor.

Yusuf: Yoldaşlarla konuşmayı pek bilmiyor. Sinirli. Ama düzelir.

Cemal: Sessiz ve çalışkan.

Ercan: İyi niyetli, çalışkan. Ortama uymak için kendini çok zorluyor. Uyuyor.

Asal: Hiç de Alp'in dediği gibi değil. Aksi konuşuyor. Pek işe gelmiyor. Ve yoldaşların bazan kalbini kırıyor.

Adem: Fıtkı gerekçesiyle son zamanlarda işten kaçıyor. Tembel. Açlık-tan yakınıyor. Çok küfrediyor.

Hasan: Köylü devrimci. İyi niyetli. Kendisi de iyi. İdeolojisi biraz zaıf.

Hüseyin: Yürütmesi, yük taşınması iyi. Yalnız, yanımızdayken sürekli ya-tıyor ve soğuktan yakıyor.

Mustafa: Acayip. Bazan iyi, bazan çok kötü. Şakadan, laftan anlamı-yor. Çoğu şeyi tertsten alıyor. Romatizma bahanesiyle köyüne döndü. Yi-ne gelmekten söz etmiş, ama zor.

Bunlar, yoldaşların şimdilik durumları. Teslim'den söz etmeye bile ge-rek yok. Adam bir mucize. Şimdiye kadar en önemli işlerimizi gördü.

23 Nisan: Cibo'dan bayağı ağır malzemeyi taşıdıktan sonra beş kişi-yi Çat'a ekmek ve yiyecek almaya indik. Pek yiyecek gelmemiş. Sabaha karşı nöbetçiler uyumuş. Sabahleyin Hüseyin, buyruklara karşı gelerek, bir sancı bahanesiyle, bir saatlik yola gelemeyeceği konusunda belirtti. Sonra at gibi koşarak Çevirme'ye gitti. Büyük bir disiplinsizlik ve buyruk-lara uymama örneği. Döneceğini söyledi ama, dönünce yargılanacak, ka-nımca. Ya çok ağır ceza alır ya da yeniden aramıza kabul edilmez.

24 Nisan: Önemli bir şey yok. Sinan, üç kişiyle Cengiz'in saklayıp çal-dırıldığı silahı almaya gitti.

25 Nisan Pazar: Malzemeleri pay ettim. Şimdi biraz düzenlendik. Sa-yımız da tamam olunca harekete hazırız. Tuncer, Osman'la keşfe gitti.

26 Pazartesi: Öğleyn Tuncer'le Osman döndü. Akşam da Sinan'lar geldi. Tem Ato yok. Ato dışında tam hazırız. Kadir, köye gitmeye gönül-lü. Yusuf'la dört arkadaş, önceden kararlaştırılan yere ekmek almaya git-tiler. Köyün ikiyüz metre dışında beklemesi gereken adamımız orada yok-muş. Terslik. Haberi Hüseyin'le yollamıştık. Hüseyin'in eşekliği bu. Çün-kü, ekmek alacağımız evi o biliyordu. Gidenler çok sinirli döndüler. Kadir, beni birlikte gelmemekle suçladı. Benim niyetim, yalnızca Hüseyin orada ise onunla karşılaşmamaktı. Onlar H'yi yanımıza getireceklerdi; yargıla-mak için.

27 Salı: Sabah Hacı ile K. geldi. Ato ile Alp gelmişler. Köyde sakla-nıyorlarmış. Adem, gitmek istediğini söyledi. Alp'in hemen dönme olası-lığı üzerine, biz, beş kişi ve adem, köye gittik. Ato 10.000 getirmiş. Ato'nun getirdiği eşyaların bir kısmı ve ekmeklerle birlikte, Adem hariç, hepimiz döndük.

28 Çarşamba: Geline, ben, bir şeyler yiyip yattım. Konuşmuşlar. Alp, bazı işleri ayarlamak üzere gidecek ve yakında yine dönecekmiş. Bu-gün de devrime karşı ilan edilen sıkıyönetimin ikinci ya da üçüncü günü. Ben işe kanşarak, Alp'in yerine Ato'nun gitmesini sağladım. Terslik ola-sılığı daha az. Akşam ben, beş kişi ve Ato, köye gittik. Ato gitmek üzere orada kaldı. Biz, malzemelerin kalan kısmı ve altı yedi kömbeyle döndük. İsmail'den de Barabellum aldık. Tuncer'le M. Ali de üs bölgesi yönüne keşfe gittiler.

29 Perşembe: Öğlen 2'ye kadar uyudum. Hemşerim, son malzemeyi dağıtmış. Kalkınca iyice toparlanıp hareket ettik. Savaş düzeninde olmayan bir örgütlenme kurduk. En az yük 20 kilogram olduğundan çok yavaş yürüyoruz. Bu yüzden, gideceğimiz Sulu Mağara'ya gitmeyip daha yakındaki birine gitmeye karar verdik. Mağaraya yaklaştığımızda, suyu geçmek için her yanı ışıklandırdık. Sigara da içtik. Kadir, komutanı olduğu gurubu bırakıp önden gitmiş. Sonra buluştular. Sinan, Osman, Telis, sabaha karşı Tuncer'le buluşacağımız Sulu Mağara'ya gittiler. Teslim, bir miktar para aldı. Devredecek. Sinan, at ve katır almaya çalışacak. Bu yüklerle hareket olanağı sıfır. Bende 40 bine yakın para var.

30 Cuma: Bana nöbet 10'da geldi. Tek başıma tuttum. Çünkü, bir kişi nöbete kalkmamış. Nöbetten sonra da yattım. Gelenler 150 metre kadar yakınıma sokuldular, ama varlığımdan da haberleri olmadı. Gece, Sinan'la Osman, üç günlük ekmekle döndüler. Biz, bugün kumanyamızı ekmezsiz idare etmiştik. İşleri pek ayarlayamamışlar.

1 - Mayıs, Cumartesi: Bugün, altımızdaki yaylaya elli altmış ilkokul çocuğu, öğretmenleriyle pikniğe geldiler. Akşam, Osman'la, Tuncer'i karşılamaya çıktık. Gelmedi. 24 saatir uykusuzum.

2 - Pazar: Öğlene kadar uyuduk. Sonra yükleri hafiflettik. Ama bizimki çok az hafifledi. İki kişi ortak malzemeleri katıra yüklemek üzere gediği aştılar. Tuncer, 7'ye doğru geldi. Hasan ve iki kişi, katırın başında kaldık. Geri kalan öbürleriyle hepimiz yükümüzle gediğteki kovuğa geldik. Tuncer'in burada olduğunu söylediği mağarada bir gün kalıp gece yola devam edeceğiz. Katır, yükleri taşımayınca biz taşдық. Gün altında kayalık-lara panik içinde kapağı attık. Biraz olağanüstü bir durumda herkes paniğe kapılıyor. Bu biraz da komutanların kararsızlık ve yeteneksizliğinden. Bizden yamın saat sonra bulunduğumuz kayalığa gelen yaşlı bir anayı Kadir, geri döndürdü. Bugün, Hasan adında yeni bir katılımlımız var.

3 - Pazartesi: Kayalarda iyice güneşlendik. Akşam, ilk taşıma aracımızı güçbela yükledik. Yola çıktık. Bir derenin üzerinden atlarken mataram belimden kopup suya düştü. Mataramı ararken gurupla artçıların arası açıldı. Onlar, onbeş dakikalık uzaklıkta bizi beklerken ben de onlara yetişeceğim diye birbuçuk saat yol aldım. Sonra oldukça zaman kaybıyla birleştik, ama Sulu Mağara'da gündüzlemek zorunda kaldık. Tabii asıl neden yorgunluk. Çok boktan bir kaşıklık. Ben de, ötekiler de hatalıyız.

4 - Salı: İçinden su akan mağaraya geldik. Gündüzü ağıllarda geçirdik. Yalnız bir kişiyle Hemşerim konuştu.

5 - Çarşamba: Salı gecesi bir başka yakın mağaraya geldik. Ama içinde yatılmıyor. Aşağıya, yaylaya indik. Dört kişi kurbağa yakalayıp bir güzel yedik. Hemşerim, Tuncer, Dalkılıç kente ekmek ve erzak getirmeye

gittiler. İki üç kişi de önceki ağıllara gidip Hemşerim'in konuştuğu çobanla (İbrahim) ekmek getirdiler. Bu gece iyi uyudum.

6 - Perşembe: Öğlene doğru aşağı dereye, H. Ali'nin oraya balık tutmaya gittik. İnsan görünce boğazı keşfe karar verdik. Tam geçitte yemek yerken Çavuşkır'dan yedi avcı bastırdı. Konuştuk. Pek fena insanlar değillerdi. Az ekmek katık verdiler. Keşfe çıkan iki kişiyi, velhasıl hemen herkesi gördüler. Tahminimce ne olduğumuzu anlayamadılar. Geçitin ortasında nöbetçisiz yemek yememiz büyük eşeklik. Kanımca bu iş böyle yürümez. Ya doğruyu söyleyeceğiz ya da hiç görünmeyeceğimiz yerlerde olacağız. Yalan konuşurken ters şeyler söylemek gerekiyor bazan.

7 - Cuma: Nöbette çoban geldi. Konuştuk. Bölge, bayram yeri gibi. İbrahim'den ekmek alıyoruz. Burayı bırakıp gitmemiz gerek, ama Tuncer'leri bekliyoruz.

8 - Cumartesi: Sinan, oranın yerlisi iki genç Keşanlı avcıyla konuştu. Yatıp bekliyoruz. İbrahim'den ekmekle yoğurt geldi. Moralim biraz bozuk, ama düzeliyor.

9 - Pazar: Sabah Hemşerim, iki hayvan yükü yiyeceklerle. Bugün, tarihe geçecek bir gün. Herkes hesapsızca doyaya yemek yedi. Ama sonu kötü oldu. Tuncer, Darıca'ya gitmiş. Telekominikasyondan silahların alındığı duyulmuş Güvercinlik'te. Soruşturmuş Hüseyin, jandarma, obayı çok sıkıştırıyormuş. Acele yer değiştirmeye karar verdik. Çünkü Ercan-tepe'de olduğumuz da duyulmuş olabilir. Gece, üç üçbuçuk saat yol alıp yer değiştirdik. Katırı yüklerle birlikte geride bıraktık, arkadan gelecek.

10 - Pazartesi: Gündüz uyuduk. Akşama doğru Osman'la yüklü katır geldi. Bir yana köktüğü için yükün yarısını indirmişler. Azeri, yükün başında kalmış. O gece, biz, 20 dakikalık bir yer değiştirdik. Üç kişi yükü almak için döndü.

11 - Salı: Sabaha karşı katır geldi. Gene yükün bir kısmı kalmış. Sulu Mağara'ya Hemşerim, katırla hem yükü hem Tuncer'i almaya giderken biz de Sinan ve Kadir'le keşfe çıktık. Sonuna kadar gittik. Geçmeye elverişli olmadığına karar verdik. Güneyde orman tevatür.

12 - Çarşamba: Azeri'yle Bitme'yi bulmaya çıktık. Ama ters yöne giderek çok vakit kaybettik. Sonunda uzaktan tanıdım. Çocukları oraya, gölün yakınlarına çıkaracağız. Alacakaranıklarda Bitme diye acayip bir yere çıkmıştık. Akşama doğru Azeri'yle ben, Nazmiye'yi alıp Gedik'e doğru çıkarken Nazmiye köktü. Ben, yukardan iki kişi çağırıp, düşüp yuvarlanan bir yükü almak için aşağı indiğimde Azeri 'Kuşatıldık!' diye bağırarak silahını alarak koşarak geldi. Hepimiz bir koşu karşı tepeye tırmanıp hakim yerleri tuttuk. İki komando gördüğünü söyledi Azeri. Çantalar terkedildi, çou kimse tarafından; içinde gerekli malzemelerle. Benim çanta da katı-

rın yanında kalmıştı. Kendim için, terkedilenlerden iyi bir çanta hazırladım. Üç genç köylü merak içgüdüsüyle ağillara doğru geliyorlardı, geri döndürüldüler. Tepeleri tuttuktan sonra, beş kişilik bir grup, katın almaya giderken, çantalarını atanlar da çantalarını almaya gittiler. Gece bir çanta dışında hepsi bulundu. Ağılların birbuçuk saatlik uzağına çekildik. Bir tek Ercan'ın çantası kayıp. Çekilme düzenli oldu denilebilir. Artçılar, yüke gelen üç kişi yüzünden oldukça geride kaldılar. Yalnız çok bağış oldu. Bu kadar gürültüyü elli jandarma ancak çıkarırdı. Korkumdan tahmin ediyorum.

13 - Perşembe: Öğlene doğru üzerimizde uçaklar dolandı. Herhalde rastlantı. Sinan'la Hasan, dün, çobana ısmarlanan tütün için gittiler. Ercan'ın çantasına da bakmışlar ama görememişler. Ağıllar, meraklı köylülerle doluymuş. Gece üç saat yürüyerek, geçite yakın bir yerde tam boğazların kesiştiği bir yerde kamp kurduk.

14 - Cuma: Öğlene doğru az bir yağmur yedik. Gece gene geç vakit iki saat kadar süreceği tahmin edilen geçite doğru yola çıktık. Yollarda da varlara rastladık. sinirli bir hava içinde, ortalık ağarırken, güçbela kendimizi pek zıfı olmayan bir yere attık.

15 - Cumartesi: Azeri, iki komando gördüğü sözünü, uyuşukluktan kurtulmak çin uydurduğunu söyledi. Sabah, genel konuşma ve eleştiri yapıldı. Beş kişilik bir disiplin komitesi seçildi. Çevremizde dolanan çobanlardan ekmek, pekmez, çökelek falan almak için gittiler. Gece iki üç saatlik bir yürüyüşle ormana varınız, diye düşünüyorduk. Ama iki üç saat yürümeye alışmışız. Ovanın ortasında kalmamak için yürüyüşü Kulvar'ın hemen üstünde bir boğaz içinde kestik. Orman da pek ormana benzemiyor.

16 - Pazar: Topkın'ndan söylentiler bizden önce gelmiş. Yusuf'la Hasan, kolları düzenlemek için gittiler. Dönüşlerinde oldukça sevinдик. Gece altı-yedi saatlik bir yürüyüşle Sınlı'ya çıktık. Yağmur yemeye başladık. Topkın'ndan bir namussuz, bir katır çalmış, bizim üstümüze yıkırım düşüncesiyle.

17 - Pazartesi: Orman, bizi iyi karşılamadı. Sürekli yağmur ve dolu yedik. Sucuk gibi olduk. Bu sinirlilik yüzünden terslikler, küfürleşmeler oldu. Akşama doğru hava açtı. 19 haberlerinde çok neşeliydik. Radyo, İsrail başkonsolosunun kaçırıldığını söyledi. Gece 2'de yola çıkarak bir birbuçuk saatlik bir yer değiştirdik.

18-Salı: Sabah, Memiş adlı bir çoban, davan ile bizim bulunduğumuz tepeye çıkınca, konuşup birlikte üç kişiyle onun çadırına gittik. Güpegündüz. On tane çadır yanyanaydı. Ve en az yirmi yirmibeş çadır bizi gördü. Yağ, ekmek, süt, çökelek alarak döndük. Hükümet, ödün vermiyor gibi görünüp palavra sıkıyor; adam kaçırımlar için idam cezası koyacaklarmış.

Akıllarınca korkutacaklar. Bütün Türkiye'de seri tutuklamalar başladı. Dergicilerin de hepsi aranıyor. Koçaş, 'Devlet ya vardır, ya yoktur' diye konuşma yaptı. Gece katır yüzünden güç koşullar altında yer değiştirip çok zor bir yere geldik.

19 - Çarşamba: Sabah, Elbistan'ın bir köyünden (Nakip'in köyü) üç kişi bizi görerek Elbistan'a doğru gittiler. Silahlı olarak hazırlıklar yapıp Ato'yu getirecekler. Bir çadır kurduk, ama yağmur yağmadı. Bütün günü, keşif filan diye konuşmamıza rağmen, miskin miskin yatarak geçirdik. Gece yer değiştirmek istedik. Olmadı. Hiçbir şey görünmüyordu, karanlıkta. Gene yerimize döndük.

20 - Perşembe: Sabah, Azeri ile ben, Kapıdere'ye doğru, Sinan, Hemşerim, Semih, ormana doğru keşfe çıktık. Yorumcu oldu ama yararlı da oldu. Dönüşte gene Memişler'e uğrayarak yiyeceği katırla yerimize çıkılan, derenin ağzınab kadar getirtip yukarı taşıdık. Koçaş yumuşamaya başladı. Ama sıkıyönetim durmadan suçlulara uyarı bildirisini tekrarlıyor. Süre, akşam 17'de sona erdi. bakalım ne olacak. Bulduğumuz uygun bir yerde fazla yüklerimizi bırakacağız.

21 - Cuma: Hala bir haber yok. Çok büyük laflar ettiler. Altından kalkamıyorlar. Yavaş yavaş hazırlık ve eğitim dönemi diyebileceğimiz süre sona eriyor. Savaş vakti çok yaklaştı. İki üç güne gideriz. Dün gece Nedim Öztaş yoldaşı ihbar etmişler. Vuruşarak ve dört kişiyi vurarak öldü. Bu adamlar budala. Şimdi de sokağa çıkma yasağı koydular. Bir günlük. Ev arayacaklar herhalde. Yoldaşları da geçen akşam Kayseri'den yeniden Ankara'ya götürdüler. Köylüler, burarlarda asker var, diye Nurhak'ta Başçavuşa söylemişler. Bugün Cengiz'in söylediği terslikleri giderebilmek için Kadir, bir Kula'lıya komando numarası yaptı. Bu da ters tabii. Akşam ağılara giderken 400 lira kadarlık erzak aldık. Ağıldakiler, hükümete karşı olduğumuzu iyice anladılar.

22 - Cumartesi: Bugün 3 ya da 4 gurup halinde dokuz kişi keşfe gitti. Öğleyin biraz yağmur yedik. Bu yakınlarda iyi duruyoruz. Bir de barsak solucanı belası çıktı başıma. Ben, nöbetteyken Tuncer geldi. Sipiayla'nın ortasında şoförün başında Fevzi'yi nöbetçi olarak bırakmış. Biz dört kişi, şoförü ve gelen erzakı almaya giderken şoför, Jeep'le kaçmış. Fevzi arkasından ateş açmış ama vuramamış. Jeep'i bırakarak gitmek zorunda kalacak. K. Dere'ye bizden önce giden hiç değilse gece pusar, diye biz, hemen döndük. Silah seslerine Tuncer ile Kadir gitmişler. Az sonra onlar da Fevzi'yle birlikte döndüler. İhbar kesin görülüyor. Onbeş kişi hemen yerimizi değiştirdik. Yolda ve nöbette uyumuşlardı. İki kişi de keşfe giden beş kişiyi beklemek için kaldılar.

23 - Pazar: Çok iyi ağaç altları bularak gündüzü geçirdik. Hiç dışarı

çıkmadık. Hiçbir arama tarama olmadı. Gece, hemen arkamızdaki tepede olan bir çobandan ekmek aldık. Sinan'lar bizden yarım saat sonra gelmiş ve öbür yere gitmişler. Öğleyin, Hasan'la, Memişler köyünden aldıkları ekmekleri gönderdiler. Üs işi hemen hemen yattı sayılır. Şöföre sözünü etmişler. Sanırım Hüseyin'in gevezeliklerinden olacak. Ankara'dan ikiyüz kişilik özel komando birliği gelmiş. Kürecik'i ve Akçadağ'ı arıyorlarmış. Köyleri basıyorlarmış. İstanbul'da dün geceki aramada İsrail Konsolosu ölü olarak bulundu. Yani çocuklar kurtarılmadı. Artık bizim de bir şeyler yapmamız gerek. İnsan, gelen paralarla erzaklardan utanıyor.

24 - Pazartesi: Sabaha karşı iki saatlik yürüyüşten sonra Sinan'ların yanına vardık. Öğleden sonra yargılamalar başladı, akşama kadar sürdü. Sonunda Tuncer'in sorumluluklarının alınmasına, nöbette ve yürüyüş sırasında uyuyanların da birer öğün yiyeceklerinin kesilmesine karar verildi. Fevzi'ninki sürüncemede kaldı. Tuncer'e çok yüklenildi. Haliyle çocukta bir kırılma, bir moral çöküntüsü oldu. Taşkesen, kötü çıkmış. Arabayı dört beş jandarma gelip almış. Memiş'in bile gözünde küçük düştük. Olmayacak olacağı yaparcasına laflar söylemiş. Kabahat bizde tabii. Bir çuval inciri bok edersek böyle küçük düşeriz. Tokat'ın bir köyünde Dev-Genç'i örgütlemek istediğini sandığımız harekete (yada yalnız saklanmaya) giderken ikisi tanış beş kişi silahlarıyla yakalandı. Öncü gurubunun komutanı Hemşerim.

25 - Salı: Komutanlar toplanarak durumu görüştüler. Ayrıntılar yarın planlanacak, yine de iki gruba ayrılarak hem üssü basmaya hem de Gölbaşı hareketini yapmaya karar verildi. Büyük bir olasılıkla üsse gidecek olanlar yarın akşam yola çıkacaklar. Bu karar bizi hem miskinlikten, hem de moral bozukluğundan kurtaracak. Şöyle bir baktım da, moral bozukluğu ve cansıkıntısından bütün günü suspus düşünerek geçiren güvenilir yoldaşların, bir iş yapmak aşkıyla yanıp tutuşan yoldaşların gözlerinin içi güldü. Özellikle de Osman'ın. Şimdilik çözümlenmesi gereken en önemli sorun, iki grubun yeniden birleşebilmesiydi. Buda bilinmeyen bir bölgede olacak. Kararın hemen sonrasında Sinan üç kişiyle Kulla'nın ağıllanna erzak sağlamaya gitti. Geceyarısı da çok hakim bir tepeye yer değiştireceğiz.

26 - Çarşamba: Sinan'lar sabaha karşı döndü. Yola çıkamadık. Yağ ve bulgur getirdiler. Kulla'nın ağıllanna jandarma gitmiş. Söylentilere göre 600 kişi varmış peşimizde. Nurhak'ı ve Sinekli'yi arayacaklarmış. Çok dikkatli nöbet tuttuk. Ajan olabilecek çoban görünümülü birkaç kişi geçti. Akşam yola çıktık. Fevzi'nin ayağı yüzünden dört yoldan gideceğiz derken yolu kaybettik. Aç ve özellikle susuz olarak Nurhak'ın karşısında bir tepede durakladık. Gece uzun süre su aradık ama bulamadık. Üç gündür uykusuzum.

27 - Perşembe: Sabah hemen yanımızda su bulduk. Öğlene doğru batıya, Göksun vadisine doğru yürüyüşe geçtik. Çünkü sabah Nurhak'lı bir çobana görünmüştük. Vadiye bir iki saat kala gündüzü geçirdik. Cengiz keşfe gitti, ama getirdiği verilere göre yapılan hesaplar fos çıktı. Bir saat kadar ileride pis bir kayalıkta bir saat geceyi geçirdik. Gecede soğuk, yağmur ve kayalardan uyuyamadık. Zaman geçiyor. Hala sallanıyoruz. İşlerin kesinlikle yapılması gerek.

28 - Cuma: Sabah güneş altında üç dört saat uyudum. Öncülerden dört kişi keşfe gitti. Suyu geçiş yeri arayacaklar. Bu gece, en geç yann gece gideceğimiz yerde hazır olmalıyız. Fevzi'nin ayağı da büyük dert. Bugün Sınlı üzerinde bir iki uçak dolandı. Oralan anyor olabilirler. Ekmek de erzak da son haline geldi.

Defterin bir başka sahifesinde ise şunlar yazılmıştır:

Mustafa Yalçın, İzmir, Orta Doğu teknik Üniversitesi.

Diğer sahifelerde:

Polvitamin Engren 5 kutu Co Sandoz. Aspirin, gripin, opon, devajin, panaljin, nevaljin, optalidon, 3 iğne, 5 hap, vermidon, seridon.

Romatizma: Butalgon. S. Alginliği; Tuliprin. Deri pomadı. Bant iki tane.

Diğer iki sahifede:

1. Hangi ülke kabul ederse oraya gidilecek.

2. Suriye kabul ederse (Türkiye'ye dönüş için) Abdüsselam görülecek. Teslim'in adı A.S. verilecek. Teslim bizi bulup geçirecek. 3. Irak kabul ederse: Her halükarda A.S. ile ilişki kurulacak. (Kendiniz veya Irak'lı biri). Teslim'in adı verilecek. Teslim bizi Irak'dan alacak.

4. Irak, Suriye kabul etmezse Zuladan bir kişi (sizden veya Arap) A.S. ile ilişki kuracak. İlegal Sur veya gelinecek.

ALP AN F F

1. SİNAN An K K F, 2. TUNCER O F T B (?) B, 3. ENDİ A F F, 4. HEMŞERİM + O F F F, 5. KADİRAN T D/B F D B, 6. OSMAN A T T F, 7. ATILLA An T T, 8. SADIK + An F F F, 9. CENGİZ An F F, 10. SEMİH O T T T, 11. RECEP + An F A F, 12. FEVZİ O A (T) (A) (F) T, 13. BAHADIR + An F F T, 14. METİN A F F T, 15. GÜNGÖRMÜŞ A A T, 16. ZEYNEL + An F, 17. YUSUF A F F, 18. CEMAL An F F F, 19. ERCAN An F F T, 20. ASAL An F F, 21. ADEM An F F A, 22. HASAN O F T A, 23. MUSTO An F F, 24. HÜSEYİN O F F F, 25. ŞİMŞEK An F.

1 KALE Metin Bah. Kal.

15 Fiin. Sad. Onge. Ree Fevzi. Hacı.

4 Tom. Cemal, Ercan, Hasan.

3 Akabe, 1 Av, 2 Tabanca. 1 Dürbün.

Çağışat: Halil, Dalıkavak: İbo, Ördekli Zeki.

Günlükte yer alan isimlerin kımlıkları:

Teslim: Teslim Töre, Hemşerim: Ahmet Erdoğan, Kadir: Kadir Manga, Mustafa: Mustafa Çubuk, Sinan: Sinan Cemgil, Mustafa Dayı: Mustafa Göçmen, Tuncer: Tuncer Sümer, Osman: Osman Arkış, Ato: Atilla Keskin, Sadık: Sadık Soysetenci. Cengiz: Cengiz Baltacı, Semih: Semih Orcan, Recep: Recep Sakın, Fevzi: Fevzi Bal, Bahadır: Osman Bahadır, Azeri: Metin Yıldırım Türk, Hacı: Hacı Tonak, Yusuf: Yusuf Aslan (Elazığ'lı), Cemal: Hüseyin Cemal Özdoğan, Ercan: Ercan Öztürk, Asal: Mehmet Asal, Adem: Adem Topal.

EK-19:

HACI TONAK'IN DEFTERİNDEKİ NOTLAR:

Hacı Tonak/ Akçadağ.

18 çanta, 20 kadife pantolon, 20 matara yada termos, 20 battaniye, 5 parka, postal, 10 kırtma av tüfeği.

Teksir Makinesi:2, Teksir kağıdı: 100 top, Mumlu kağıt: 500 adet, Afişleme makinesi, Boya, Teksir makinesi, Afiş kağıdı, İpek, Sellüloz.

Dünyanın en pespaye gerillaları öyle sanıyorum ki bizim. Hareket kabiliyeti Gerillanın en önemli silahıdır. Ama bizdeki hareket yeteneği çingenelelerden bile az. Bölgeyi hiç tanımıyoruz. Bulunduğumuz yerdeki en yüksek tepeye çıkıp dürbünle gideceğimiz bölgeyi kontrol ediyor, ondan sora geceyi bekliyoruz. Gece olunca yola çıkıyoruz. Bir kaç saat yürüdükten sonra bir aksilik çıkıyor, en sota kır gördüğümüz herhangi bir yere sığınıyoruz. Sığındığımız yer sabahleyin kalkınca davar yada sığır sürüleri ile çevrilmiş oluyor, çünkü konakladığımız yer bir köyün yamacı, yolun hemen kenarıdır. Bazen de hiç beklemediğimiz zamanlarda kendimizi köyün ortasında buluyoruz.

Grubu yöneten arkadaşların yönetim yetenekleri oldukça zayıf, bu konuda yeni yeni tecrübeler kazanıyorlar. Tam birer lider oluncaya kadar hareketi bir hayli zaman kaybına uğratacakları muhakkak. Bakıyorum bir gün birisi gruba iltihak etmiş birkaç saat sora kalkıp gidiyor, iltihak edenin geçmiş araştırılmış değil; devrimci yada sempatizan olduğu biliniyor o kadar. Açıklık ve dürüstlük ilkelerine aykırı yönü ile davranış var.

Ama hepside ölümüne yiğit, ölümüne inançlı insanlar. Gruptaki her insan bu durumda düşmanı haddinden fazla küçümsüyorlar. Oysaki düşmanı taklik planda olduğu gibi kendimizi de olduğu gibi koymalı, güçler değerini iyi tahlil etmeli. Bir başka önemli zafa. Bizim dışımızda başka kimse yoktur. Türkiye’de en yetenekli adamlar bizim gruptaki adamlardır. Türkiye’deki devrimci hareket bizimle başlamıştır. Burada en çok kızılan insanlar şehirdeki geveze devrimciler, ve de daha düne kadar Sadi Koç’ları filah halk yığınlarına ve bize devrimci diye lanse eden ulu kişiler, günde 20 öğün küfür ediyor bu adamlara.

Kaç gündür gök delinmiş gibi yağmur yağıyor, ıslanmadık hiç bir yerimiz kalmadı. Orman, geçtiğimiz çıplak dağlara göre, bizim için bir düştü. Söktüğümüz kermelerin etrafında kümelenip ısınmaya çalışırken hep ormanı konuşur dururduk. Şimdi odun kıtlığı yok ama ateş yakamıyoruz. Yaksak bile çok çabuk söndüğü gibi fazla bir şeye yaramıyor. Ağaçlarda ardıc, bodur kalmış meşeler. Bütün arkadaşlar gruplar halinde ağaçların dalları altına sığınıyorlar. orada daha çok ısıtıyor insan ama, nede olsa rüzfar tutmuyor; o bakımdan iyi. Her ağacın altından türkü sesleri geliyor. Devrimci türküler, halk türküler, başka türlü vakit geçirmenin, aç midelelerin sesini gidermenin mümkünü yok. Gök uçak savaşına tutulmuş gibi gür-lüyor. Dört bir yandan akıl almaz patlamalar, gürlemeler arasında “çeteler dağlarda kızıl ot yaksın” ya da “jandarmanın süngüsünde ay ışığı parlıyor” arada bir bu türküler duyuluyor. Nedense hep böyle olmakta, yağmur her ne zaman yağsa bizde de türkü söyleme şevki artıyor. Galiba tabiatın uzaklaşmanın verdiği bir iç dürtü ile birbirimize yakın olmak istiyoruz. Türkü söylememiz her yağınurda bu yüzden kışın kar fırtınalarında da böyle oluyordu. O zaman da türküler söyleyerek ısıtıyorduk kendimizi.

Yemek; burada en çok konuşulan konulardan birisi de yemek.

1. Dürbün, 2. Av tüfeği, 3. Kontrol kalemi, 4. Tel makası, 5. Lastik eldiven, 6. Harita.

Bir gün gidin, gündüz çıkılamaz, gece keşfi, gündüz keşfi, kara yolları bakım evi, üs ve yakın tepeler.

Pazartesi: saat 7.30. 3-4., Perşembe: saat 7.30. 3-4.

Darende çayı.

Telefonla ambulans getirilebilir. Kara yollarında araba temin edilir. Amerikalıların kendi arabaları kullanılır. Malatya’dan taksi alınabilir.

Her ayın 9 ve 11 arasında 190 bin lira Tusloğ’dan üse gelmektedir.

Bezir yağı: 2 litre, Benzin: 4 lit re, Üstüğü: 2 kg., Tutkal: 1 kutu..

EK-20:

Şiir

TUTUKLU GENÇLER ARASINDAYIM

Yusufla bir gül koparıyoruz
Birinci koğuşun havuzundan
Şakayla karışık bir hüznün gülü
Tutuklu olmanın gülünçlüğü
Umudun yağmuru kırmızı çiçek
Devrimin rengi, uçucu ve berrak

Eşyayı ve insanı kavramış
Usta hırsızlar arasındayız

“Tecrit”te boğucu bir gece
Beygiri bağlasan ölür
Sabaha kadar güldük durduk
Sulu bir düzenin cezaevi güldürüsü
Muammer, Metin, Ergin
Aynı yatağa sığdık.

Kimi deli kimi sarsak
Sevimli katiller arasındayız

Ertesi sabah koğuşlardayız
Kesmediler saçımızı, tifo iğnesini atlattık
Herkes bize can kadar yakın
Her aydın hapse girmelidir:
Halkı tanımak, devleti görmek için

Yarısı suçluysa yarısı suçsuz
Köylüler işçiler arasındayız

Bıyıklıyız Bafra içiyoruz
Muammer en usta Bafracımız, hiç söndürmüyor
Fizikçimiz Metin Genç Osmanımız

En bıyıksızımız: portakal yüzü devrimci
İçerlek gözlerinin arkasına saklanıyor
Gülerken ve de öfkelenirken

Fosurtuyla esrar çeken
Neşeli dostlar arasındayız

Ali: Uzun boyu kısalıyor voleybol oyununda
Gene de buranın şampiyonuyuz
İrfan Uçar'a göre: her makina yapılır
Biz istesek yaparız
Bıçılır çelikten her bıçak, silah dökmek kolay
Hilesiz bir Köroğlu Bolu taraflarından

Hayvanları seven, insanlara küskün
Yumuşak katırlar arasındayız

396

Ulaş Bardakçı, Erhan Yıldırım
İkisini ilk günler ayıramadım
Ulaş biraz daha canlı, Erhan biraz daha ufak
Tunca: büyük bir suyun durgunluğudur
Bir delik bulsa fışkıracak
Kurtuluş savaşı günlerinde
Bu çocuğa köprü uçurtacaksın

Yarım yaka sıfır pabuç
Yüzleri eskimiş bebeler: Dördüncü koğuş

Münir Aktolga Münir Ramazan
Ataların yörük ya da çerkes
At sırtında yaylalardan indiler
Yüzünü yazdılar sana çekik gözlerini çizdiler
Devrimcilik: artık onu da kendin ekleyeceksin

Barış içinde birlikte yaşamağa alışık
Uyuz kediler yiğit fareler arasındayız

"Bigayrihakkına" yatıyor
"Kan dolmuş ciğerlerine yargıç bey"
Almanya'dan mektubu gelmiş
Suçsuz olduğunu söylüyor
Biro! Ertuğrul, -şaka bir yana-
Buraya en çok yakışanımız
Saçları usturalı daha ilk günden

İşlek hela kokusuna kanşan
Yemek kokutan arasındayız

İbrahimi -ki zeki olmasa çirkin olacak-
Yargıladık: özeleştirme yapmıyor bazan
Cezası: Bir tencere su getirmek koğuşun helasından
Biz tahta kaşıkla içerken suyu
Nası! yakalandığını anlatıyor Mardin'de
Polis telsizinin yanlışlığı:
İzrar yerine Esrar suçundan.

397

Şenlik. cilve cümbüş bir yana
Demir parmaklık ve dört duvar arasındayız

Müfit r harfini yanlış söylüyor
Ve bunu ekliyor bıyıklarına
"Küçük Forumu"nda avlumuzun
Her zaman sevimli bazan hırçın
Devrim yolunu tartışırken Kurtuluş Savaşının
Haftada altı gün hapiste yatan
Çileli gardiyanlar arasındayız

Yusuf'la bir gül kopanyoruz
Birinci Koğuşun havuzundan
Gül: her zaman yerini bulan gürültülü bir çiçek
Umudun yağmuru, devrimin rengi, uçucu ve berrak
Çakıyla kessem göğsümü akan
Devrimciyim kalın bilekliyim hep öyleyiz

Üstümüzde boydan boya gök
Solarken ipek gibi bir Haziran bir Temmuz
Çocuklar sabırlı olun
Tutsaklıkla Özgürlük arasındayız
Bağımlılık bağımsızlık arasındayız
Bugünün yarının arasındayız
Düzenle devrimin arasındayız
Ovayla dağlar arasındayız
Çiçekler, ormanlar, çalılar, kuşlar, kayalar..

Ergin GÜNÇE

KAYNAKÇA

Gazeteler:

Adalet, Akit, Akşam, Atılım, Aydınlık, Babialide Sabah, Bizim Anadolu, Bizim Gazete, Bugün, Cumhuriyet, Devrim, Dünya, Emek, Evrensel, Günaydın, Güneş, Haber, Halkçı, Hergün, Hürriyet, Hürsöz, İşçi-Köylü, Kurtuluş, Malatyanın Sesi, Milliyet, Orta Doğu, Öncü, Radikal, Sabah, Son Haber, Son Havadis, Star, Tanin, Tercüman, Türkiye, Ulus, Vatan, Yeni Asır, Yeni Gazete, Yeni Gün, Yeni İstanbul, Yeni Ortam, Yeni Yüzyıl, Zafer.

Dergiler:

Akis, Aksiyon, Aktüel, 68'li Biri Birliği Vakfı Bülteni, Ant, Artı Haber, Aydınlık Sosyalist Dergi, Barış Dünyası, Birikim, Cumhuriyet Dergi, Dönüşüm, Emek, Emekçi, Forum, Gerçek, Kadınca, Gösteri, Halkın Kurtuluşu, Hayat, Hepileri, İleri, Kemalist Ülkü, Kim, Kurtuluş, Matbuat, M.K., Milliyet Hafta Sonu, Milliyet Magazin, Nokta, Ortadoğu, Özgürlük, Özgürlük Dünyası, Özgür Filistin, Proleter Devrimci Aydınlık, Saçak, Sosyal Adalet, Sosyalist Parti, Star (Sabah'ın Pazar Eki), Tarih Vakfı'ndan Haberler, Tarih ve Medeniyet, Tarih ve Toplum, Tempo, Teori, TİP Haberleri, Toplumsal Tarih, Tüm, Türk Solu, Türkiye Solu, Ulusal, Yankı, Yarı, Yazın, Yeni Gündem, Yeni Hayat, Yön.

Arşiv ve Kütüphaneler:

Taksim-Atatürk Kütüphanesi, Beyazıt-Devlet Kütüphanesi, Ankara-Millî Kütüphane, Aydınlık Arşivi, Cumhuriyet Gazetesi Arşivi, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 68'li Biri Birliği Vakfı.

Özel Arşivler

Cenk AĞCABAY, Şahin ALDOĞAN, Çağatay ANADOL, Rifat BALİ, Ahmet BÖRÜBAN, Fahri DOĞU, Erhan EREL, Kaya ERSOY, Yücel ERSOY, Sabri ERYILMAZ, Fulya GÜRSES, Hasan Basri GÜRSES, İsmet HÜSREVOĞLU, Rasih Nuri İLERİ, Hıdır İNAN, Alpay KABACALI, Halil NEBİLER, Doğu PERİNÇEK, Haydar İbrahim SAKA, Erşen SANSAL, Ahmet Tuncer SÜMER, Arif ŞENTEK.

KİTAPLAR

AHMAD, Bedia Turgay ve Feroz: Türkiye'de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi, Bilgi Yayınları, Ankara, 1976.

AKALIN, Cüneyt: *Düşler ve Gerçekler*, Sarmal Yayınları, İstanbul, Kasım 1995.

AKSOY, Muammer: *Partizan Radyo ve DP*, Forum Yayınları, Ankara 1960.

AKYOL, Mete: *Hem Yaşadım Hem de Yazdım*, Yılmaz Yayınları, İstanbul, 1993.

AKYOL, Taha: *Hayat Yolunda*, Milliyet Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, Aralık 1997.

ASLAN, Yavuz: *Türkiye Komünist Fırkası'nın Kuruluşu ve Mustafa Suphi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1997.

ATAÖV, Türkkiye: *Amerikan Belgeleriyle Amerikan Emperyalizminin Doğuşu*, Doğan Yayınevi, Ankara, ikinci baskı, Kasım 1970.

ATATÜRK, Mustafa Kemal: *Anafartalar Muharebelerine Ait Hatıralar*, Sel Yayınları, İstanbul, 1955.

AYDINOĞLU, Ergun: *Söylenmese de Olurdu*, Belge Yayınları, İstanbul, Mayıs 1996.

AYKAN, Ferde: *Türkiye'de Sosyalizm Akımının Maddi Temelleri (İşgal, Boykot, Yiğın Hareketleri)*, Şark Matbaası, Ankara 1976

AYKUT, Şeref: *Kemalizm*, İstanbul 1936.

BAHADIR, Osman: *Osmanlılarda Bilim*, Sarmal Yayınları, İstanbul, 1996

BAŞAR, Erdoğan: *Sosyalizm Sözlüğü*, Toplum Yayınevi, Ankara, 1965.

BAYKAM, Bedri: *68'li Yıllar/Eylemciler*, İmge Yayınları, Ankara, Aralık 1998.

BAYRAKTUTAN, Yusuf: *Türk Fikir Tarihinde Modernleşme /Milliyetçilik ve Türk Ocakları*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1996.

BAYIN, Ömer: *Lise III Kimya*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1964.

BAYO, Alberto: *Gerilla Nedir?*, Ant Yayınları, İstanbul, Ekim 1968.

BAYUR, Yusuf Hikmet: *Ermeni Meselesi*, Cumhuriyet Gazetesi Yayınları, Haziran 1998.

BEHRAMOĞLU, Atol/ ÖZEL, İsmet: *Genç Bir Şairden Genç Bir Şaire Mektuplar*, Oğlak Yayınları, İstanbul, Nisan 1995

BEHRAMOĞLU, Namık Kemal: *Bir Savcının Anıları*, Yalçın Yayınları, İstanbul, üçüncü baskı, Haziran 1998

BEKATA, Hıfzı Oğuz: *Birinci Cumhuriyet Biterken*, Çığır Yayınları, Ankara 1960.

CEMGİL, Adnan: *İlim Karşısında İrk Meseleleri-Etütler*, Yurt ve Dünya Yayınları, İstanbul, 1945.

CEMGİL, Adnan: *Nazım Hikmet'in Yaşadığı Adalet Dramı ve Açlık Grevi Olayındaki Gerçekler*, Engin Yayınları, İstanbul, 1993.

CERİD, Münir: *Petrol Emperyalizmi*, Sol Yayınları, Ankara, Kasım 1965

CEVİZOĞLU, Halki: *Dünya Bugünü İle 68'li*, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, Eylül 1997.

CUPULL, Adys-GONZALEZ, Froilan: *CIA Che'ye Karşı*, Yar Yayınları, İstanbul, Ekim 1997.

ÇAĞLAYAN, Mustafa Yılmaz: *Şu Bizim İspir, İspir Turizm Kültür ve Kalkındırma Derneği Yayınları*, Erzurum, 1981.

ÇELENK, Halit: İdam Gecesi Anıları, Tekin Yayınları, İstanbul, onikinci baskı, 1996.

ÇETİK, Mete: Üniversitede Cadı Kazanı-1948 DTCF Tasfiyesi ve Pertev Nâli Boratav'ın Müdafaaası, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, Mart 1998.

ÇETİNER, Yılmaz: El Fateh, May Yayınları, İstanbul, 1970.

ÇİLLER, Selahaddin: Atatürk İçin Diyorlar ki, Varlık Yayınları, İstanbul, Eylül 1965.

ÇUBUKÇU, Aydın: Bizim 68, Evrensel Yayınları, İstanbul, Kasım 1993.

DEĞER, M. Emin: Uğur Mumcu ve 12 Mart Geriye Dönüşün İlk Adımı, Umag Yayınları, Ankara, Ekim 1996.

DİNÇER, Nabi: Halk Sektörü ve Tekelci Sermaye, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara, 1975.

DODANLI, Burhan: Darağacı, Evren Yayınları, İstanbul, Mayıs 1978.

DOSDOĞRU, M. Hulusi: 6/7 Eylül Olayları, Bağlam Yayınları, İstanbul, Eylül 1993.

DÜNDAR, Can - KAZDAĞLI, Celal: Ergenekon (Devlet İçinde Devlet), İmge Yayınları, Ankara, beşinci baskı, Aralık 1997.

ECZACIBAŞI, Nejat: Özel Teşebbüs ve Sosyalizm, İzmir Rotary Klübü Aylık Bülteni, İzmir 1964.

ERKEKOĞLU, Yılmaz: Nurhak Ey Nurhak, Tekin Yayınları, İstanbul, 1988.

FİŞEK, Kurthan/SANDER, Oral: ABD Dışişleri Belgeleriyle Türk-ABD Silah Ticaretinin İlk Yüzyılı (1829-1929), İstanbul 1977, Erdini Basım ve Yayınevi.

FİŞEK, Kurthan: Türkiye'de Devlet İşçi İlişkileri Açısından Devlete karşı Grevlerin Kritik tahlili, Ankara 1969, SBF Yayını.

FİŞEK, Kurthan: Türkiye'de Kapitalizmin Gelişmesi ve İşçi Sınıfı, Doğan Yayınları, Ankara 1969.

FİŞEK, Kurthan: 100 Soruda Sosyalist Devlet, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1970.

FEYİZOĞLU, Turhan: Deniz/ Bir İsyanının İzleri, Ozan Yayınları, İstanbul, onidokuzuncu baskı, Ekim 2002

FEYİZOĞLU, Turhan: Mahir/ On'ların Öyküsü, Ozan Yayınları, İstanbul, yedinci baskı, Mart 2003

FEYİZOĞLU, Turhan: Türkiye'de Devrimci Gençlik Hareketleri Tarihi 1960-1968, cilt: 1, Belge Yayınları, İstanbul, Nisan 1993.

FEYİZOĞLU, Turhan: İbo/ İbrahim Kaypakkaya, Ozan Yayınları, İstanbul, Nisan 2000

FEYİZOĞLU, Turhan: Fırtınalı Yıllarda Ülkücü Hareket, Ozan Yayınları, İstanbul, Kasım 2000

FEYİZOĞLU, Turhan: Fikir Kulüpleri Federasyonu/ Demokrasi Mücadelesinde Sosyalist Bir Öğrenci Hareketi, Ozan yayınları, İstanbul, Nisan 2002

FEYİZOĞLU, Turhan: Fırtınalı Yıllarda Gençlik Liderleri Konuşuyor, Ozan Yayınları, İstanbul, Haziran 2003

GENÇ, Süleyman: Kuşatılan Devlet Türkiye, Boyut Yayınları, İstanbul, Kasım 1997.

GIAP, Vo Nguyen: Halk Savaşı Halk Ordusu, Sol Yayınları, Ankara, 1968.

GÜNDÜZ, Tüfân: Anadolu'da Türkmen Aşiretleri, Bilge Yayınları, Ankara, Ekim 1997.

HALLİ, Reşat (Emekli Kurmay Albay): Türkiye Cumhuriyetinde Ayaklanmalar (1924-38), Genel Kurmay Harp Tarihi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1972

İBA, Şaban: Ordu Devlet Siyaset, Çivi yazıları Yayınları, İstanbul, Temmuz 1998.

İLERİ, Rasih Nuri: Mihri Belli Olayı, üç cilt, Anadolu Yayınları, İstanbul, 1976

İLERİ, Rasih Nuri: TIP'de Oportünist Merkezîyetçilik, Yalçın Yayınları, İstanbul, 1987

İLERİ, Suphi Nuri: Yeni Edebiyat Sosyalist Gerçekçilik, Scala Yayıncılık, İstanbul, Mart 1998

İLERİ, Suphi Nuri: Yeni Edebiyat 5 Ekim 1940-15 Kasım 1941 Şiir Antolojisi, Scala Yayıncılık, İstanbul, Kasım 1998

İNAN, Hüseyin: Türkiye Devriminin Yolu, Ulusal Kültür Yayınları, İstanbul, 1991.

İYİLER, Orhan: Öldükleriyle Kalmadılar, May Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, Şubat 1978.

KAHRAMAN, Ahmet: Devri Süleyman, Sel Yayınları, İstanbul, Kasım 1993.

KAKIŒ, Tarkan Dursun: Bir Damla Kan/ Bir Damla Petrol, Uğrak Yayınları, İstanbul, 1965

KARADENİZ, Harun: Olaylı Yıllar ve Gençlik, May Yayınları, İstanbul, yedinci baskı, 1979

KARS, Zafer H. : 1908 Devrimi'nin Dinamiği, Kaynak Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, Haziran 1997

KOÇTÜRK, Osman Nuri: Yeni Sömürgecilik Açısından Gıda Emperyalizmi, Toplum yayınları, Ankara, 1966.

KÖSOĞLU, Nevzat: Eski Türkler'de İslam'da ve Osmanlı'da Devlet, Ötüken Yayınları, İstanbul, 1998.

KURAN, Ahmet Bedevi: İsmet İnönü Paşa'ya Açık Mektup, Çeltüt Matbaası, İstanbul, 1958, 56 sayfa.

KURAN, Alp: Burada Atatürk Yargılanıyor, Haşmet Matbaası, İstanbul, Ağustos 1972.

KURDAŞ, Kemal: ODTÜ Yıllarım, ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayınları, Ankara, Mart 1998.

KUJTU, Haydar/ SARGIN, Nihat: Sorgu, Amaç Yayınları, İstanbul, Eylül 1988

LAV, Erciment Behzat: Mau Mau, Düşün Yayınevi, İstanbul, 1962.

MORE, Thomas: Utopia, Çan Yayınları, İstanbul 1964

MUMCU, Uğur: 40'ların Cadı Kazanı, Tekin Yayınları, İstanbul, onbirinci baskı, 1994

MÜCELLİDOĞLU, Ali Çankaya: Yeni Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler, 8 cilt, Ankara, 1968-1969

NEBİLER, Halil: *Mağyanın Ekonomi Politiği*, Sarmal Yayınları, İstanbul, Mart 1995

NEBİLER, Halil: *Çocuklardık*, Bilim Yayınları, İstanbul, Haziran 1998.

NESİN, Aziz: *Salkım Salkım Asılacak Adamlar*, Adam Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, Eylül 1987

OK, Akın: *68 Çılgınları*, Broy Yayınları, İstanbul, Ağustos 1994

ORAN, Baskın: *Nerde O Eski Mapusaneler*, Bilgi Yayınları, Ankara, Nisan 1991

ORUÇOĞLU, Muzaffer: *Tohum, Umut* Yayıncılık, İstanbul, Ekim 1992

ÖNCÜ, Ozan: *Çürümenin Yozlaşmanın Kısa Adı TKP-İşçinin Sesi*, Kayhan Matbaası, İstanbul, Aralık 1997

ÖZAKMAN, Turgut: *Vahidettin/M. Kemal ve Milli Mücadele*, Bilgi yayınları, Ankara, ikinci baskı, Şubat 1998

ÖZCAN, Kemal: *Dr. Baymira Hayit'in Türkistan Araştırmaları ve Milli Mücadelesindeki Rolü*, Turan Kültür Vakfı Yayınları, Üsküdar, 1996.

ÖZDAĞ, Ümit: *Menderes Döneminde Ordu Siyaset İlişkileri ve 27 Mayıs İhtilali*, Boyut Kitapları, İstanbul, Kasım 1997

ÖZGEN, Hilmi: *Türk Sosyalizmi Üzerine Denemeler*, İstanbul 1963.

ÖZGEN, Hilmi: *Tarım'da Sosyalizm*, Ege Matbaası, Ankara 1964.

ÖZGÜDEN, Doğan: *TİP'in Birinci On Yılı (1961-1971)*, Info Türk Ajansı Yayınları, Brüksel, Şubat 1982

ÖZKAN, Şemsi: *Anılar*, Yeni Forum Yayınları, Ankara, Mayıs 1991

PAKALIN, Mehmed Zeki: *Tarih Boyunca Kadın - Erkek Dedikoduları*, Ahmet Sait Basımevi, İstanbul, 1949

SAMLI, Güner: *İşkence*, Tan Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, 1974

SARİHAN, Zeki: *Kurtuluş Savaşı Günlüğü*, üç cilt, Atatürk Kültür-Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, Ankara, 1993

SEBÜK, Mehmet Ali: *Nazım'ın Özgürlük Savaşı*, Cem Yayınları, İstanbul 1990

SENA, Cemil: *Allah Fikrinin Tekamülü (Taassup Düşmanları ve Laiklik Kahramanları)*, Semih Lütfü Matbaası, İstanbul, 293 sayfa

SUPHİ, Mustafa: *TKP Programları ve Mustafa Suphi Tezleri*, Ürün Yayınları, İstanbul, Eylül 1997

SÜLKER, Kemal: *Nâzım Hikmet Dosyası*, May Yayınları, İstanbul, Eylül 1967.

ŞEHİDOĞLU, Süreyya Hami: *Eylül 1920 Bakü Kuşultayı ve Milli Mücadeleye Sağdan Soldan El Koyma Çabaları*, İstanbul, 1975

ŞEN, Bîtal: *Cumhuriyetin İlk Yılında TKP ve Komintern İlişkileri*, Küyerel Yayınları, Ekim 1998, İstanbul

TAŞYAPAN, Atı: *Anılarla Geçmişe Yolculuk*, Belge Yayınları, İstanbul, Ekim 1997

TEPEDELENLİOĞLU, Nizamettin Nazif: *Ordu ve Politika*, Bedir Yayınları, İstanbul, 1967

TÖRE, Teslim: THKO Hareketi ve Bazı Anılar, Çağ Yayınları, İstanbul, Temmuz 1979

TUNAYA, Tanık Zafer: Türkiye'nin Siyasi Hayatında Batılılaşma Hareketleri, Yedigün Matbaası, İstanbul, 1960.

TÜRKEŞ, Alpaslan/BAYKAL, Rıfat/ÖZDAĞ, Muzaffer: Bazı Gerçekler Savunmalar, 1964.

TBMM Tutanakları- Deniz Gezmiş/Yusuf Arslan/Hüseyin İnanc-İdam Görüşmeleri, iki cilt, BDS Yayınları, İstanbul, Mayıs 1988.

UĞURLU, Nurer: Masal, Yeditepe Yayınları, İstanbul 1964

UĞURLU, Nurer: Orhan Kemal'in İkbal Kahvesi, Cem Yayınları, İstanbul 1973

ULAM, Adam: (Çeviren: Erdoğan Güçbilmez), Bitmemiş Devrim, Türk Siyasi İlimler Derneği Yayınları, Ankara, 1965.

URGAN, Mina: Bir Dinozorun Anıları, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, altıncı baskı, Mayıs 1998.

UYŞAL, Engin: İşçiler Uyanıyor/TİP'in Kuruluşu Üzerine, İstanbul, 1963.

ÜNÜVAR, Veyse: Kurtuluş Savaşında Bolşeviklerle Sekiz Ay (1920-1921), Göçebe Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, 1997.

ÜSTÜN, Nevzat: Türkiye'deki Amerika, Var Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, Aralık 1969.

YAĞCI, Öner: Kaptan, İnkılap Yayınları, İstanbul, 1999

YÜCEL, Hasan Ali: Davam, Ulus Basımevi, Ankara 1947.

BROŞÜRLER

AKŞİT, Bahattin: Türkiye'de Az Gelişmiş Kapitalizm ve Köylere Giriş, ODTÜ Öğrenci Birliği Yayınları, Ankara, 1966.

ERDOĞMUŞ, Erhan: Devrimciler Güçbirliği, ODTÜ Öğrenci Birliği Yayınları, Ankara, 1969-1970.

HARPUTLU, Bekir: Suluova Üretim Sorunları ve Üretim Değerlendirilmesi, ODTÜ Öğrenci Birliği Yayınları, Ankara, 1966.

ORKUNT, Sezai: NATO ve Milli Güvenlik, Sosyal Demokrat Yayınları, Ankara, 1970.

Kemalist Yeni Düzen, SDDF-ODTÜ Sosyal Demokrasi Derneği Yayınları, Ankara, ikinci baskı, Şubat 1970.

Kurtuluş Savaşımız/Sosyalizm/Bilim/Üniversite, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Yayını, Ankara, Ağustos 1969.

Sosyal Demokrasi, ODTÜ Sosyal Demokrasi Derneği Yayınları, Ankara, 1968.

6 Mayıs 1972 ve "Küçük Burjuva Maceracılığı" Üzerine, Emegün Birliği Yayınları, İstanbul, Haziran 1978.

MAKALE, YAZI DİZİSİ, HABER, DEMEÇ.

ABADAN, Nermin: Türkiye'de Ordu ve Siyaset (1), Forum, 15.8.1961, sayı:177.

ABADAN, Nermin: Türkiye'de Ordu ve Siyaset, Forum, 19.8.1961, sayı:178.

ABADAN, Nermin: Amerikan Halk Oyu ve Vietnam Savaşı, Cumhuriyet, 2.8.1966.

ABADAN, Nermin: Parlamento Dışı Muhalefet Doğru mu?, Milliyet, 29.1.1968.

ABRAMOV, Aleksey: Lenin-Enver Paşa Görüşmesi, Hürriyet, 21.4.1997.

ACAR, İbrahim - ERDOĞAN, Fatih: Bunlar da 98 Kuşağı, Akit, 4.3.1998.

ACAR, Özgen: ABD ile Türkiye Komşu Değiştiriyor, Cumhuriyet, 16.6.1998.

ACAROĞLU, Türker: Kitap Yasaklama Kararları, Yeni Gazete, 17.4.1970.

ACOLİ, Sundata: Kara Panter Partisi, Birikim, Mayıs 1998, sayı: 109.

AÇAN, Necdet: Turancı Dev-Genç, Aktüel, 2-8.7.1998, sayı:363.

AĞAR, Mehmet: Artık Kimse Devlet Uğruna Risk Almaz, Hürriyet, 15.11.1996.

AKALIN, Cüneyt: 1960 Askeri Hareketinin Önde Gelen İsimlerinden Kadri Kaplan 38. Yıldönümünde 27 Mayıs'ta Değerlendirdi, Cumhuriyet, 27-28.5.1998.

AKBAL, Oktay: 27 Mayıs Devrimi 28 Nisan'a Dayanır, Vatan, 24.2.1962.

AKBAL, Oktay: Efsaneye Değil Bilime, Milliyet, 6.6.1996.

AKÇAM, Taner: Enver ile Kemal'i Niye Tartışmıyoruz?, Milliyet, 27.8.1996.

AKDOĞAN, Zülfü: İngiliz Kadın Casusu Sara ve Cemal Paşa, Tercüman, 7.9.1970 (1)

AKGÜÇ, Öztin: Duygusal Solculuk, Cumhuriyet, 5.5.1995

AKGÜNDÜZ, Fadıl: Bizim Girdiğimiz Her Alanda Koç'un Satışları Düşüyor. Çünkü Onlar Tenake Satıyor, Cumhuriyet, 17.6.1998

AKIN, Faik-ÖĞÜTÜLMÜŞ, Abdullah: Bir Mayıs Mahallesi Nedir Ne Değildir?, Milliyet, 1-6.5.1978

AKINCI, Uğur: CIA Recruited Close Friend of Deniz Gezmiş-CIA Deniz Gezmiş'in Yakın Arkadaşını Görevlendirdi, Turkish Daily News, 28.2.1997, no: 8308

AKOL, K. Osman: Dev-Lis Hareketi Üzerine, Yeni Halkçı, 22.2.1974

AKMAN, Nuriye: General Mete Sayar'la Söyleşi, Sabah, 1.8.1993 (1)

AKPINAR, Hakan: MGK'DA Türklük Tartışması, Hürriyet, 2.6.1997

AKSAY, Hakan: Türkler Organize Millet, Cumhuriyet, 13.6.1998

AKSOY, Muammer: Petrol Davasında Tehlikeli ve Utanılacak Çabalar, Forum, 15.5.1965, sayı: 267

AKSOY, Muammer: Petrol Savaşında Yalan ve Demagoji: Silahı ve Bir Miras-yedilik, Forum, 1.6.1965, sayı:268

AKSOY, Muammer: Petrol Davamız, Forum, 15.6.1965, sayı:269

AKSOY, Suat: Atalan ve Göllüce Olayları, TİP Haberleri, 1-16.3.1969, sayı: 29-30

AKŞENER, Meral: Türkiye'de Elitist Oligarşik Dikta Var, Hürriyet, 11.9.1997

AKŞİN, Sina: Türk Ulusçuluğu, Kavram, Ocak 1998, sayı:1

AKTAŞ, Salih Ahmet - HACIYUSUFOĞLU, Levent: ODTÜ'de Siyaset Öcü mü?, Cumhuriyet, 2.11.1992

AKTÜRK, Yıldırım: Bugün Devlet kadrolarında Yerleşmiş Maaş Alan Fakat Üretimi Olmayan 800 Binlik Aylak Karga Var, Sabah, 2.7.1999.

AKTOLGA, Muazzez (Ortatepe İlkokulu Öğretmeni, Saymakadın-Ankara): Gençlik İçin, Cumhuriyet, 21.5.1966.

AKTOLGA, Münir Ramazan: Keşke Manavlar Zincirim Olsaydı, Nokta, 14.6.1992, sayı: 24

AKYOL, Mete: İşte Varto, Milliyet, 6.10.1966 (1)

AKYOL, Mete: Gölgedeki Önder (Erhan Erdoğan) ile Konuştu, Milliyet, 12.4.1971 (1)

AKYOL, Mete: Deniz Belki Asılmazdı, Star, 10.5.1992, sayı:30.

AKYOL, Mete: Kommer'in Türkiye İzlenimleri, Star, 13.9.1992, sayı:48

AKYOL, Taha: Ulus Devlet, Milliyet, 14 ve 15.9.1995

AKYOL, Taha: Osmanlı Akırbamız Kafkasya, Milliyet, 22.1.1996 (1)

AKYOL, Taha: Avrupa Şovenizmi, Milliyet, 17.2.1996

ALKAN, Hüseyin: İşte Hain İttifakın Belgesi, Hürriyet, 25.10.1997.

ALKAN, Hüseyin: Yalçın Küçük'ün Büyük İhaneti, Hürriyet, 18.2.1998

ALKOÇ, Celal: Ordu ve İhtilal, Milliyet, 27.1.1971

ALOĞLU, Sedat: Türkiye'ye Rota Değiştirmeyiz, Milliyet, 2.10.1996.

ALÖÇ, Kazım: Türkiye'de Komünizm ve Irkçılık, Yeni Gazete, 12.4.1967(1), 26.5.1967(44)

ALPAY, Şahin: Graham Fuller Meselesi, Milliyet, 19.8.1995.

ALPAY, Şahin: 68'den 96'ya, Milliyet, 5.3.1996

ALPAY, Şahin: 71'den 96'ya 12 Mart, Milliyet, 12.3.1996

ALPAY, Şahin: Büyük Oyun Sürüyor, Milliyet, 16.11.1996

ALPAY, Şahin: Fethullah Gülen'in Sofrası, Milliyet, 21.11.1996

ALPAY, Şahin: Şiddetin Kaynağı, Milliyet, 16.1.1996

ALPAY, Şahin: Türkün Dostu Yoktur, Milliyet, 6.7.1996

ALPAY, Şahin - KUYAŞ, Nilüfer: Devletlerarası Savaşlar Yerini Giderek İç Çatışmalara Bırakıyor, Milliyet, 17.6.1996

ALPMAN, Nazım: Castro'yla Bir Gün, Milliyet, 10.5.1993.

ALPMAN, Nazım: Dans Eden Yalnızlık Küba, Milliyet, 11-15.5.1993.

ALPMAN, Nazım: Kuzey Irak'ta Kuşuklu Örgütler, Milliyet, 12.8.1995

ALPMAN, Nazım: Beleş Uzocu Savaşı, Milliyet, 10.8.1995

ALTAN, Çetin: Sosyalizmin Manevi Başkenti Malatya, Akşam, 7.6.1968

ALTAN, Çetin: Beregovoy'un İnşiharı ve Marksizmin Yeni Evresi, Sabah, 5.5.1993

ALTAŞ, Hanifi: Türkçülük Devrimciliktir, Yeni Hayat, Şubat-Mart 1988, sayı: 4-5

ALTINBILEK, Fehmi: Kuzu Postundaki Devrimbazlar, Cumhuriyet, 31.1.1997

ALTINER, Ahmet Turhan: Sene 68 Aylardan Mayıs, Hürriyet, 4.5.1997

APAYDIN, Orhan: Suriye, Hatay Üzerindeki Emellerini Gerçekleştirmek İçin PKK'yı Kullanıyor, Milliyet, 5.1.1996

ARAN, Sadık Mehmet: Azerbeycan İkinci Türk Devletidir, Yeni İstanbul, 15.9.1966

ARAPKİRLİ, Zafer: İngiltere'de Irkçı Vahşet, Milliyet, 9.4.2000

ARCAYÜREK, Cüneyt: El-Feth Türkiye'de, Hürriyet, 11-17.3.197

ARCAYÜREK, Cüneyt: Demirel'in Amerika Not Defteri, Hürriyet, 26-31.3.1978

ARAS, Ahmet: Barzani Hareketi ve Türk Baasçıları, Ant, 3.6.1969, sayı: 127

AREN, Sadun: Nasıl Bir Sosyalizm, Vatan, 26.3.1962

AREN, Sadun: Ortanın Solu CHP ve Sosyalizm, Milliyet, 1.10.1966

AREN, Sadun: İktisadi İlişkiler Değişmeli, Milliyet, 12.10.1967

ARGUN, Dilaver (Eski Ankara Valisi): 27 Mayıs Öncesi, Milliyet, 26.8.1970-2.9.1970

ARIN, Murat: PKK'nın Yeni Uyuşturucu Merkezleri, Cumhuriyet, 31.12.1993

ARMAOĞLU, Fahir H.: Üniversite ve İktidar, Milliyet, 3.11.1966

ARPAÇAY, Ergün: 40 Yıl Önceki Gece Hayatımız, Milliyet, 8.1.1993 (1).

ASLANKARA, M. Sadık: Çanakkale Şehitleri Ulusal Şehitlerimiz, Cumhuriyet, 20.8.1995

ASHWORTH, Selma: Bizde mi Amerikan Elçisini Dağa Kaçırılım?, Ant, 30.9.1969, sayı: 144

ATALAY, Ayşe: Türk Toplumu ve Şiddet, Cumhuriyet, 30.4.1995

ATAÖV, Türkkaya: Fransa ve Azınlıklar, Cumhuriyet, 1.7.1998

ATIKKAN, Zeynep: 68, Hürriyet, 10.5.1998

ATIKOĞLU, Ayça: Tezer Özlü Kültü, Milliyet, 7.4.1996

ATSIZ, Yağmur: Dosta Kitakse, Yeni Yüzyıl, 19.1.1998

AVCIOĞLU, Doğan: Sosyalizme Giden Yollar/Sosyalizmden Önce Atatürkçülük, Yön, 10.4.1963, sayı:69

AVCIOĞLU, Doğan: 2. Büyük Kongresinden Sonra TİP, YÖN, 2.112.1966, Sayı:192

AVCIOĞLU, Doğan: Gerilla, Devrim, 23.2.1971, sayı:70

AYBAR, Mehmet Ali: TBF İle İşbirliği Anlattı, Yeni Halkçı, 18.9.1973

AYDEMİR, Aydın: Hüseyin Avni Durugün/Bahriye Davasının Son Sanığı, Cumhuriyet, 7.6.1992 (1).

AYDEMİR, Şevket Süreyya: Sosyalizmin Dört Zaafı(1), Kim, 22.9.1967, sayı:477

AYDEMİR, Şevket Süreyya: Doğu İlleri ve Kürt Vatandaşlarımız, Akis, 6.11.1967, sayı:4

AYDIN, Gülden: Hürriyet Yazışları Müdürlü ve Yazan Tufan Türeng, Hürriyet Pazar, 2.3.1997

AYDINTAŞBAŞ, Aslı: Hizipsiz Parti Olmaz, Yeni Yüzyıl, 23.12.1994

AYMAN, Gülden: İtalya'da Yolsuzluk ve Mafya, Milliyet, 26.4.1993 (1).

AZRAK, A. Ülkü: Irkçılık ve Turancılık, Vatan, 28.5.1962

AZRAK, A. Ülkü: Irkçılık ve Ötesi, Vatan, 30.5.1962

- AZRAK, A. Ülkü: Neofaşizm - Neonazizm, Vatan, 2.6.1962
- BABAN, Cihad: Vietnam Gençlik Derneği, Ulus, 24.1.1969
- BAĞLUM, Kemal: 27 Mayıs Anıları, Cumhuriyet, 27.5.1995 (1).
- BAHÇECİ, Ahmet: Atatürk - Milliyetçilik ve Türkçülük, Forum, 1.5.1961, sayı:170
- BAHÇECİ, Ahmet: Yeni Nizam, Forum, 15.5.1961, sayı:171
- BAHÇECİ, Ahmet: Atatürk ve İrtica, Forum, 15.6.1961, sayı:173
- BAKIRCI, Cem: PKK'lı Er Karavanaya Zehir Katarak 100 Askeri Öldürecek, Hürriyet, 15.4.2000
- BAKİ, Haluk Nur (27 Mayıs Devrim Derneği Genel Başkanı), 27 Mayıs, Milliyet, 27.5.1964
- BALBAY, Mustafa: Terör ve Demokrasi, Cumhuriyet, 26.8.1994
- BALBAY, Mustafa: 1978 Kuşağı, Cumhuriyet, 14.5.1995
- BALBAY, Mustafa: Demokratik Mafya Cumhuriyeti, Cumhuriyet, 3.6.1995
- BALBAY, Mustafa: 78'sizler, Cumhuriyet, 10.5.1998
- BALBAY, Mustafa: 68'ci Milat Sayanlara, Cumhuriyet, 17.5.1998
- BALBAY, Mustafa: 10 Ağustos Sömürge Günü İlan Edilsin, Cumhuriyet, 1.6.1998
- BALCI, Ergun: Ermeni Meselesi, Cumhuriyet, 31.5.1998
- BALCI, Ergun: Türkiye Öfkelenemiyor, Cumhuriyet, 3.6.1998.
- BALCI, Ergun: Türkün, Türkten Başka Dostu Yoktur, Cumhuriyet, 5.6.1998.
- BALIKÇI, Faruk: Habur Çetesi Trilyonlar Götürüyor, Hürriyet, 6.11.1997.
- BALTACIOĞLU, İsmail: Tapusuz Arazi Askerlerle Çevrili-Değirmenköyü olayları, Ulus, 13.11.1969
- BALTACIOĞLU, İsmail: Topraksızlığın Yarattığı Dram-Değirmenköyü olayları, Ulus, 16.11.1969
- BARLAS, Mehmet: Sandıktan Çıkan devrim Şili, Cumhuriyet, 21-25.9.1970.
- BARLAS, Canan: 68'lilerin Çocukları Sevgili X Kuşağı, Milliyet, 6.6.1993.
- BARNER, Uri: Ortadoğu Yol Ayrımında, Cumhuriyet, 7.7.1998.
- BAŞ, Hüseyin: Bir Buhranın Anatomisi (Orta Doğu Olayları), Cumhuriyet, 26-30.9.1970.
- BAŞ, Hüseyin: Yeni Ütopyalara Gereksinim Var, Cumhuriyet, 2.6.1998.
- BAŞAR, Kürşat: Bayan Clinton, Yeni Yüzyıl, 13.8.1996.
- BAŞAR (BERKTAY), Erdoğan: Gerici Tahrikler Devrimcileri Korkutmamalı, Vatan, 21.1.1962
- BAŞESGİOĞLU, Murat: Hedefleri Pontus Devleti, Hürriyet, 28.10.1997
- BAŞLAMİŞ, Cenk/ JAROV, Vladimir: Sovyet Sovyet Komünist Partisi Belgelerinde Türkiye, Milliyet, 22.12.1992 (1)
- BAŞLAMİŞ, Cenk: Türk Komünistlere Sovyet Desteği, Milliyet, 22.3.1993 (1)
- BAŞLAMİŞ, Cenk: Moskova'da İsyan, Milliyet, 4.10.1993
- BAŞLAMİŞ, Cenk: KGB Dosyası, Milliyet, 17.5.1993 (1)

- BAŞLAMIŞ, Cenk: 137 Yıldır Kanayan Yara Kafkasya, Milliyet, 21.1.1996.
BAŞLAMIŞ, Cenk: Kırgızistan'daki Türkler, Milliyet, 8.4.1996 (1).
BAŞLAMIŞ, Cenk: Rumların Umudu Sevigen'de, Milliyet, 29.8.1996.
BATUR, Nur: Fransa'nın Güneydoğu'su Korsika, Milliyet, 17.6.1993 (1).
BATUR, Nur: Bir Yılan Hikayesi (Türk-Yunan İlişkileri), Hürriyet, 12.9.1997.
BATUR, Nur: Zirve Liderinden Osmanlı Benzetmesi, Hürriyet, 5.11.1997.
BAYKAL, Deniz: Ataş, Ambargonun Kıvılcımı, Milliyet, 26.10.1996.
BAYKAL, Deniz: Resmi Kutuplaşma Var, Hürriyet, 1.8.1997.
BAYKURT, Fakir: Atatürk'ün Artıları Eksileri, Yazın, Kasım 1998, sayı:83.
BELGE, Burhan: Türkiye'de "Orta" Kemalizmdir, Adâlet, 10.11.1966.
BELGE, Murat: Üniversitelerde Devrimci Gençlik Sonunu, Birikim, Mart 1975, sayı:1.
BELLİ, Mihri: Emekçi Sosyalist Parti Kurulabilir, Milliyet, 8.8.1969.
BENDİT Daniel Cohn: Avrupalı Bir İslama İhtiyacımız Var, Milliyet, 29.1.1996.
BENMAYOR, Gila: Resmi Tarih (Yunanistan'da Gizli Okullar: Bir Mitosun Kroniği), Hürriyet Pazar, 17.5.1998.
BERBEROĞLU, Enis: Balkanlar'da Kürt ve PKK Mafyası, Hürriyet, 18.6.1997.
BERBEROĞLU, Enis: Polis Partisi Hayırlı Olsun, Hürriyet, 9.7.1997.
BERBEROĞLU, Enis: Balkanlar'da PKK'nın Uyuşturucu Boru Hattı, Hürriyet, 8.8.1997.
BERBEROĞLU, Enis: PKK Kampında Yunanlı Paşa, Hürriyet, 24.10.1997.
BERKAN, İsmet: Türkiye'nin Ortaasya Rüyası, Yeni Yüzyıl, 16.9.1995 (1).
BERKSOY, Semiha: Nazım Hikmet'le Anılar, Akis, 15-22-29.5.1965, sayı: 569,570,571.
BESBELLİ, Saim: 50 Yıl Önce 1914-1915 Çanakkalesi, Ulus, 14.3.1965 (1).
BİLA, Fikret: Cavit Çağlar'dan Mesut Yılmaz ve Kardeşine İki Ağır Suçlama, Milliyet, 31.3.1993.
BİLA, Hikmet: Bir 28 Nisan Vardı, Yeni Halkçı, 3.5.1973
BİLDİRİCİ, Faruk: Köstebekler Tartışması, Hürriyet, 14.7.1997.
BİLDİRİCİ, Faruk: Yankee'lerin Türkiye Anıları, Hürriyet, 21.1.1998 (1).
BİLGİLİ, Necmettin: Nazım Hikmet Milli Şair Değildir, Malatyanın Sesi, 24.2.1968.
BİLGİN, Ayhan- ÖZDEMİR, Halis: 1971 Öncesi Ordu İçindeki Kızıl Tehlike, Akit, 9.5.1997 (1).
BİLİCİ, Abdülhamit: Ülkesinde Türk Düşmanlığının Küçük Yaşlarda Aşılandığını belirten Yunanlı Bağımsız Milletvekili Stephanos Manos, Aksiyo'n, 16-22. 5. 1998, sayı:180.
BİRDAL, Akın: Kurtanın Beni Ölüyorum, Cumhuriyet Dergi, 24.5.1998, sayı: 635, sayfa: 3.
BİRGİT, Orhan: Çözüm Bugün de Silahsız Kuvvetlerde, Cumhuriyet, 3.7.1998.

- BORAK, Sadi: Atatürk ve Komünizm, Adalet, 10-29.11 1967.
- BORAN, Behice: Harpten Sonra Faşizm, Ant, 1.8.1945, sayı: 1 (10).
- BORAN, Behice: Demokrasinin Esas Şartları Nelerdir?, Tan, 25-30.9.1945.
- BORAN, Behice: Sosyalist Kültür Derneği Tartışması, Vatan, 22.8.1962.
- BORAN, Behice: Az Gelişmiş Ülkelerde Anti-Emperyalist Mücadelelerin Nite-
liği, 1.1.1967, sayı: 2 (10).
- BORAN, Ne Yapmalıyız?, Milliyet, 8.12.1967.
- BORAN, Behice: Seçim ve Sosyalizm, Milliyet, 30.1.1968.
- BORAN, Behice: NATO Nedir, Ne Değildir, Milliyet, 5.4.1968.
- BORAN, Behice: Nato'dan Neden Çıkmalıyız, Forum, 15.3.1968, sayı:335.
- BORAN, Behice: TİP'deki Olayların İçyüzü, Akşam, 30.11.1968.
- BREMER, Paul: Terörden Kurtulamazsınız, Sabah, 1.8.1993.
- BRENTJES, Burchard/Sonja: Doğu Dünyasının Büyük Düşünücü İbn Sina,
Cumhuriyet, 19.2.1993 (1).
- BROWN, Carl L. : Osmanlı Mirası Hep Reddedildi, Milliyet, 24.7.1996.
- BUDAK, Rıdvan: Bayrağımız Bağımsızlık Simgesidir, Cumhuriyet, 25.6.1996.
- BULUT, Arslan: Gladio Perdesi Açılıyor, Yeni Günaydın, 3.3.1997 (1).
- BULUT, Arslan:Deniz Gezmiş'i de Gladio Kullandı, Yeni Günaydın, 8.3.1997
- BURSALI, Orhan: Vahşiliğin Kökleri Nerede?, Cumhuriyet, 25.6.1998.
- BÜYÜKTUĞRUL, Afet: Türk - Yunan Deniz İlişkileri, Cumhuriyet, 30.6.1965
- 2.7.1965.
- CANSEN, Ege: Marksist Olmak Zor Zanaat, Hürriyet, 22.11 1997.
- CASTRO, Fidel: Atatürk'ün Yaptıklarını Yapamam, Radikal, 15.3.1997.
- CEM, İsmail: Osmanlı'yı Tasfiye Meraklıları Neden Ortalara Döküldü?, Sabah,
21.6.1998.
- CEMİL, Adnan: Gençliğin Sesi, Yeni Adam, 8.1.1934, sayı:2
- CEMİL, Adnan: Kadınlığın Hakları, Yeni Adam, 30.7.1934, sayı:31
- CEMİL, Adnan: Sessiz İstanbul, Yeni Adam, 6.9.1934, sayı: 36
- CEMİL, Adnan: Kaleci Hüsnü, Yeni Adam, 18.10.1934, sayı:42
- CEMİL, Adnan: Filozof Eşek, Yeni Adam, 31.1.1935, sayı: 57
- CEMGİL, Adnan: Sosyalistlik mi? Sosyalistimsilik mi?, Forum, 15.5. 1969, sa-
yı: 363
- CEMGİL, Adnan: Amerika'nın Adamı, Cumhuriyet, 11.7.1994
- CEMGİL, Adnan: Hakikat Uğruna Ölmesini Bilmek, Söz, 19.8.1995, sayı:27
- CERRAHOĞLU, Nilgün: Ben Türkleri Sevmem, Milliyet, 24.8.1995
- CERRAHOĞLU, Nilgün: İtalya'da Bossi Devleti, Milliyet, 16.9.1996
- CİNEMRE, Tayfur: Nallıdere Köylüleri Ağalara karşı, Türk Solu, 17.3.1970,
sayı:122
- ÇİLİC, Arif (Robert Kolej Yüksek Okulları Talebe Birliği Başkanı): Robert Ko-
lej ve Türkiye, Milliyet, 18.9.1966
- COŞAR, Ömer Sami: Fransız Dış İşleri Bakanlığı Arşivindeki Belgelerle Çakır-
calı Mehmet Efe, Milliyet, 27.5.1973 (1).
- COŞKUN, Bekir: Türbanın Ucu Düşüm, Sabah, 4.3.1998.

- ÇAĞLAR, Cavit: Ben Devrimciyim, Milliyet, 27.5.1993.
- ÇAKIROĞLU, Perihan: Dünyaya Meydan Okuyan Türkler (Gizli sanayi Devleti), Milliyet, 17.8.1995 (1).
- ÇAKMUR, Yüksel: Emperyalizm Ergeç Yok Olacaktır, Yenigün, 3.9.1970.
- ÇAMUROĞLU, Reha: Ortodoksi Tahakkümü Temsil Ediyor, Matbuat, Nisan 1998, sayı:27.
- ÇALIŞKAN, Kerem: Türk 68'inin Gizli Günahları, Yeni Yüzyıl, 5.5.1998.
- ÇALIŞKUR, Fehmi: Düşünenlerin Forumu, Milliyet, 14.3.1971.
- ÇELEBİ, Atilla: Büyümemiz, Avrupa'yı Korkuttu, Milliyet, 19.2.1996.
- ÇETİNER, Yılmaz: Kıbrıs'ta 100 Defa 6-7 Eylül Olmuştur, Cumhuriyet, 16.3.1968
- ÇETİNER, Yılmaz: Hey Gidi Kıbrıs, Cumhuriyet, 27.3.1968 (1).
- ÇETİNKAYA, Hikmet: Kimlik, Cumhuriyet, 23.5.1998.
- ÇİLLER, Tansu: Osmanlı'nın Gücü Ayağa Kalkıyor, Radikal, 2.4.1997.
- ÇİLLER, Tansu: Galatasaray'ı Yalnız Bırakmayacağız, Hürriyet, 15.4.2000
- ÇOLAKOĞLU, Sezi: Kim Kimi Altedecek, Yeni Halkçı, 16.11.1973
- ÇOLAKOĞLU, Sezi: Yunan Faşizmi Üzerine, Yeni Halkçı, 21.11.1973
- ÇOLAKOĞLU, Sezi: Faşizmin Yöntemi Zulüm, Yeni Halkçı, 18.1.1974
- ÇOLAKOĞLU, Nuri: Dışardaki Sol-TKP Neden Bölündü?, Milliyet, 1-7.7.1987
- ÇONGAR, Yasemin: Atatürk-Lenin-İki Belge, Milliyet, 11.11.1986.
- ÇONGAR, Yasemin: Hani Apo Şam'da Değildi?, Milliyet, 26.3.1998.
- COŞKUN, Bekir: Patronlar, Hürriyet, 6.12.1997.
- ÇETİNKAYA, Hikmet: Türk Bayrağı, Cumhuriyet, 25.6.1996.
- ÇÖLAŞAN, Emin: Milletvekili Lojmanları, Hürriyet, 16.10.1997.
- ÇÖLAŞAN, Emin: Hukuk Devleti Olmayınca, Hürriyet, 4.11.1997.
- ÇÖLAŞAN, Emin: Amerika Haddini Bil, Hürriyet, 30.9.1998
- ÇÖLAŞAN, Emin: İngiliz Oyunu, Hürriyet, 15.4.2000
- ÇUBUKÇU, Aydın: Deniz/ Yusuf/ Hüseyin, Evrensel, 6-9.5.1996.
- DAĞLAR, Ali: Çakıcı'nın Elinde Zeynep'in Çıplak Fotoğrafları Var, Hürriyet, 23.1.1995.
- DAĞYELİ, Yıldırım: Avrupa Ülkelerinde Türkiye'yi Kimler Küçük Düşünüyor, Ant, 5.8.1969, sayı: 136
- DEĞER, Evren: Güneydoğu Gazileri, Milliyet, 27.1.1996 (1).
- DEMİREL, Süleyman: Ecevit Castro Taklitçisi, Hürriyet, 28.3.1977.
- DEMİREL, Süleyman: Bağımsızlık Hareketlerinin Öncüsüyüz, Cumhuriyet, 24.4.1992.
- DEMİREL, Süleyman: Hangi Ülkede Ne Zaman Her Şey Tıkırnda Gitmiş?, Cumhuriyet, 26.9.1992.
- DEMİREL, Süleyman: Hesap Devlet Sırrı, Milliyet, 11.9.1993.
- DEMİREL, Süleyman: Adam Sizden Ne Aş Ne Ekmek İstiyor. Toprak/Bayrak/Devlet İstiyor. Eğer Bunu Gömüyorsanız Gözünüz Perdelendi Demektir, Cumhuriyet, 15.12.1993.

- DEMİREL, Süleyman: Kavga'nın Sebebi Harita, Cumhuriyet, 24.12.1994.
- DEMİREL, Süleyman: Türkiye Komplö Karşısında, Cumhuriyet, 10.5.1995.
- DEMİREL, Süleyman: Biz İmparatorluk Bakıyesiyiz, Yeni Yüzyıl, 7.11.1996.
- DEMİREL, Süleyman: Milli Güvenlik Kurulu Devlettir, Hürriyet, 28.12.1996.
- DEMİREL, Süleyman: Türkiye Yeni Yakup Cemiller Yaratamaz, Hürriyet, 29.12.1996.
- DEMİREL, Süleyman: Türkiye Cebe Sığmaz, Hürriyet, 11.2.1998.
- DEMİREL, Süleyman: Türkiye Dünyanın En Zor Yerinde, Cumhuriyet, 12.6.1998.
- DEMİRER, Mehmet Arif: Rusya'ya Giden Türk Üniversiteleri Nasıl Aldatıldılar?, Adalet, 1-14.11.1966.
- DEMİRER, Temel/ VENETO, S. : Yakın Tarihimizde Ulusal Sol, Siyah Beyaz, 17.9.1995(1).
- DERİN, Haldun: İnsana Değer Veren Türkler, Cumhuriyet, 25.10.1970.
- DERİNGÖR, Halit: Sömürge miyiz?, Cumhuriyet, 6.6.1998.
- DİRİCAN, Gül: Hayalinizde Kaç Cinayet İşlediniz?, Milliyet, 31.1.1996.
- DİŞBUDAK, Atilla: Rüşvetin Belgesine Resmi Onay, Milliyet, 28.12.1995.
- DOĞAN, Celal: Baykal İstifa Etmeli, Milliyet, 5.4.1996.
- DOĞAN, Yalçın: Türkiye'nin Toprak Bütünlüğü, Milliyet, 19.10.1993.
- DOĞAN, Yalçın: CIA/TOBB/DUBLİN ve Yeni Devlet, Milliyet, 12.8.1995.
- DOĞAN, Yalçın: IMF'den Gerillasına Not - Seçime Git, Milliyet, 30.9.1995.
- DOĞAN, Yalçın: Yeni Yıldı 18. Cumhuriyet İstemiyoruz, milliyet, 31.12.1995.
- DOĞAN, Yalçın: Star TV'nin Yıldızı Baykal, Milliyet, 9.2.1996.
- DOĞAN, Yalçın: Sosyal Devlete Veda, Milliyet, 7.3.1996.
- DOĞAN, Yalçın: Sanki Lübnan Gibi, Milliyet, 10.3.1996.
- DOĞAN, Yalçın: Üçte Bir Vietnam, Milliyet, 14.4.1996.
- DOĞAN, Zülfikar: Yabancı Sermaye de Rantiye Oldu, 3.4.1996.
- DOĞAN, Zülfikar: Devlerin Çekişmesi Ortadoğu'yu Isıtıyor, Milliyet, 14.4.1996.
- Doğu Perinçek Ertuğrul Kürkçü'ye "Alçak Puşt", Ertuğrul Kürkçü de Perinçek'e "Hiçbir şey yapamazsın. Dev-Gençin Yumruğu Beyninde Patlar" dedi, Yeni-yüzyıl, 21.12.1995
- DONAT, Yavuz: Demirel'in Yokluk Yılları, Milliyet, 15.5.1993 (1).
- DOR, Remy: 21. Yüzyıl Türklerin Olacak, Radikal, 31.3.1997.
- DURU, Orhan: 17 Genç Öldü. 4 Cinayetin Sorumluları Bulunamıyor, Milliyet, 21.1.1971.
- DURU, Sezer: Rudolf Nadolny/Bir Diplomatın Anıları, Cumhuriyet, 26.4.1992 (1).
- DÜNDAR, Can: Yoldaşlar Bayramlaşmada, Yeni Yüzyıl, 31.1.1998.
- ECEVİT, Bülent: Anayasa/Özerklik ve ODTÜ Üstüne, Sosyal Demokrat Eylem, Temmuz-Ağustos 1971, sayı:16.

ECEVİT, Bülent: CHP içindeki Hareket, Cumhuriyet, 11.7.1966.

ECEVİT, Bülent: Özgürlükler MİT'in Raporuyla Kısıtlanıyor, Yeni Halkçı, 10.6.1973

ECEVİT, Bülent: Kontgerilla Örgütünü Gizleyen Örtü Kalkmı, Yeni Halkçı, 27.9.1973

ECEVİT, Bülent: Baykal'ın Tavni İkel, Cumhuriyet, 11.6.1998.

EDES, Emin: Milli Birlik Komiteleri Bizi Arkadan Hançerledi, Haber, 7.1.1968 (1).

EKİNCİ, Fikret: Dean Rusk ve Gençler, Ulus, 21.4.1966.

EKMEKÇİ, Mustafa: Şevket Süreyya Aydaemir'den Aysel Kutlu'ya, Cumhuriyet, 9.5.1994 (1).

EKŞİ, Oktay: Bir İhanete mi Uğramıştık?, Hürriyet, 9.5.1998

EKŞİ, Oktay: Mademki Türk O Halde Haksızdır, Hürriyet, 15.4. 2000

EMERSON, Steven: ABD Paravan Terör Gruplarını Yaşatıyor, The Wall Street Journal, 12.8.1996.

ENGİN, Aydın: Bekirağa Bölüğü'nden Kontrgerillaya, Cumhuriyet, 31.12.1992(1).

ENGİN, Aydın: Çıktık Açık Alınla, Cumhuriyet, 11.12.1994 (1).

ENGİN, Aydın: Uyuşturucu ve Rantı, Cumhuriyet, 31.1.1997.

ERBAKAN, Necmettin: Medyada Bugün Köşe Başlarını Tutanlar 68 Kuşağının Eski Sokulan, Hürriyet, 14.5.1997.

ERCAN, Özcan: Sarı Şemsettin'den Şemsi'ye, Milliyet, 13.8.1993 (1).

ERCAN, Özcan: Ölüm Komandosu Leyla Halit'in Anı Defterinden, Milliyet, 29.1.1996 (1).

ERDOĞAN, Taner (İl. Kuvayi Milliye Derneği Başkanı): Kominizm, Faşizm ve Nazizm Karşısında Milliyetçi Gençlik, Adalet, 21.11.1967.

EREN, Naci: Gelin Kardeşlerim, Forum, 15.5.1969, sayı:363.

ERGİN, Sedat: Ordu-Polis Gerginliği, Hürriyet, 3.7.1997.

ERGİN, Sedat: 90 Sıcak Günü'nün Hikayesi (Fırtına Dosyası), Hürriyet, 22.8.1997 (1).

ERGÜL, Vural: Türk Dünyasına Ortak Anayasa, Radikal, 14.4.1997.

ERİK, Şaban: Son Olaylar Üzerine (ABD Elçisi Komer Hakkında), Akşam, 31.1.1969.

ERKİNER, Engin: 1975 Sonrasında Silahlı Mücadele Nasıl Başladı, Yazın, Haziran 1997, sayı: 76.

ERKİNER, Engin: Che Guevara ve Kongo, Yazın, Eylül 1997, sayı: 77.

ERTEM, Raif: Onurlu Bir Yaşam Hüseyin Onur, Cumhuriyet, 11.6.1998.

ERTOP, Konur: Kurtuluş Savaşı Destanı, Cumhuriyet, 27.8.1994 (1).

ERUS, Reha: Avrupa Mafya Birliği, Hürriyet, 4.6.1997(1).

ERUS, Reha: İtalyan İhaneti, Hürriyet, 30.9.1998.

EŞREFOĞLU, Metin: Parayı Aldı. Cadde-i Kebir'i Falan Açtı. Paraları Yediği ve Tamamlanmış Bir Film Göstermek Zorunda Olduğu İçin Böyle Bir Film Yaptı, Milliyet Gazete Pazar, 8.11.1998.

EVREN, Burçak: Ayrıntılarını Tarihi Kağıtlarda Gizlidir, Yeni Ufuk Pazar Eki, 15-22.6.1997.

EVREN, Kenan: Amerika Bir Yere Girince Çıkamaz, Milliyet, 26.12.1993.

EVREN, Kenan: MİT Eğer Çatlı'yı Kullanmışsa Bu İşleri Yapmışsa Aferin Der Tebrik Ederim, Sabah, 4.3.1998.

FELEK, Burhan: Suçlar ve Suçlular, Milliyet, 22.1.1971.

FERNAU, Wilhelm Fernand: Türk Sosyalizmi, Milliyet, 22.1.1965.

FEYİZOĞLU, Turhan: Sendika Yetkilileri Sorunumuzla İlgilenmeli, Cumhuriyet, 28.1.1979.

FEYİZOĞLU, Turhan: İlhan Selçuk'la Söyleşi. Yazın, Haziran 1985, sayı: 46

FEYİZOĞLU, Turhan: 1960-1970 Gençlik Liderleri Tartışıyor (1), Yazın, Haziran 1985, sayı: 46, Temmuz 1985, sayı: 47.

FEYİZOĞLU, Turhan: Öğrenci Hareketi Tarihinden, Özgür Üniversitesi, Mart 1993, sayı:1

FEYİZOĞLU, Turhan: 68 Hareketinin Sanat ve Toplumdaki Yeri, Çağdaş Marmara, 23.3.1993.

FEYİZOĞLU, Turhan: Terörizm/Türkiye ve Siyasi Cinayetler, Genç Sosyal Demokrat, Şubat 1993, sayı: 9.

FEYİZOĞLU, Turhan: 14 Şubat Sevgililer Günü, Genç Sosyal Demokrat, Mart 1993, sayı: 9.

FEYİZOĞLU, Turhan: Deniz-Mahir-İbrahim, Yazın, Haziran 1995, sayı:66.

FEYİZOĞLU, Turhan: 12 Eylül Kitapları, Yazın, Eylül 1995, sayı: 67.

FEYİZOĞLU, Turhan: Mahir (Yazı Dizisi), Cumhuriyet, 13-24.4.1996.

FEYİZOĞLU, Turhan: Hikayeci Yılmaz Güney, Yazın, Eylül 1996, sayı: 72.

FEYİZOĞLU, Turhan: İlk Öğrenci Cemiyetinden Günümüze Bazı Hatırlatmalar, M.K. Dergisi, Eylül 1997, sayı: 11.

FEYİZOĞLU, Turhan: Türkçe Konuş Kampanyası, M.K. Dergisi, Ekim 1987, sayı:12.

FEYİZOĞLU, Turhan:İstanbul Üniversitesi Öğrencileri, 12 Nisan 1918'de Lenin'e Nobel'e Aday Gösterdiler, M.K. Dergisi, Mart 1998, sayı: 14.

FEYİZOĞLU, Turhan: Çekiç Güç ve Türk-ABD İlişkilerine Bir Bakış, 68'liler Birliği Vakfı Bülteni, Temmuz 1996, sayı: 14.

FEYİZOĞLU, Turhan: 1961-71 Döneminde ABD, NATO ve 6. Filoya Karşı Yapılan Eylemler Dizini, 68'liler Birliği Vakfı Bülteni, Temmuz 1996, sayı: 14.

FEYİZOĞLU, Turhan: Yayıncılıkta Korsanlık Yapanlar, TÜRDAV Kitap Kataloğu, Ağustos 1996, sayı: 84.

FEYİZOĞLU, Turhan: Biyografik Bir Kitap Üzerine Bazı Notlar, Yazın, Haziran 1995, sayı: 66.

FEYİZOĞLU, Turhan: Üç Gençin Ortak Yaşam Çiğirisi, Sanat ve Edebiyat Dergisi Tohum, Mayıs 1997, sayı:16.

FEYİZOĞLU, Turhan: Yerli Malı Kullanma Haftası, MK Dergisi, Nisan 1998, sayı: 15.

FEYİZOĞLU, Turhan: Bağımsızlık Haftası, MK Dergisi, Mayıs 1998, sayı:16.

FEYİZOĞLU, Turhan: Bir Uzun Yürüyüş, Yazın, Mayıs 1998, sayı: 81.

FEYİZOĞLU, Turhan: Nurhakta Bir Şafak Vakti, Cumhuriyet, 25.5.1998-7.6.1998.

FEYİZOĞLU, Turhan: 1961-71 Döneminde Kemalizm ve Gençlik, Yazın, Kasım 1998, sayı:83.

FEYİZOĞLU, Turhan: Abdülaziz'-i Tahttan Eden Hükümet Darbesi, Berfin/Bahar, Ocak 2000, sayı: 23

FEYİZOĞLU, Turhan: Gençliğin Anayasal Hareketlere Katılımı, Berfin/Bahar, Şubat 2000, sayı: 24

FEYİZOĞLU, Turhan: İlk Gençlik Cemiyeli ve Kuruluş Nedeni, Berfin/Bahar, Mart 2000, sayı: 25

FEYİZOĞLU, Turhan: Neden İbo?. Devrimci Demokrasi. 16-31.3.2000, sayı:4

FEYİZOĞLU, Turhan: Kemalist CHP, Milliyet, 12.11.1966.

FİRAS, Abu: İçimizde Yahudi Devrimci Bile Var, Cumhuriyet Siyaset 86, 9.2.1986.

FİŞEK, Kurthan: Türkiye'de Kapitalizmin Gelişmesi ve İşçi Sınıfı, Doğan Yayınları, Ankara, 1969.

FİŞEK, Kurthan: 100 Soruda Sosyalist Devlet, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1970.

FİŞEK, Kurthan - SANDER, Oral: ABD Dışişleri Belgeleriyle Türk - ABD Silah Ticaretinin İlk Yüzyılı (1829 - 1929), Erdini Basım ve Yayınevi, İstanbul, 1977.

FRANK, Tachau: Türk Milliyetçiliğinde Gelişmeler, Forum, 1.4.1960, Sayı:145.

GELEN, Arif: Dünyada ve Türkiye'de Gençlik Nereye Gidiyor ?, Ulus, 24.1.1969 (1).

GELEN, Arif: Casusluk Teşkilatları Ajanlar Cinayetleri, Ulus, 2.12.1969 (1)

GENÇE, Kasım/ÖZESKİÇİ, Oktay: Eroin Başkentinin Kralları Cantürkleri, Hürriyet, 12-16.2.1983.

GENÇ, Reşat: Türk İnanışları İle Milli Geleneklerinde Renkler ve Sarı/Kırmızı/Yeşil, Türkiye, 8.6.1998, sayı:88.

GERAY, Haluk: Yeni Dünya Düzeni Senaryoları ve Türkiye, Cumhuriyet, 19.2.1995 (1).

GİRİTİJİ, İsmet: 30 Yıl Önce Türkiye, Türkiye, 9.11.1998 (1).

GÖKMEN, Yavuz: Aşk Olsun Sana Çocuk, Hürriyet, 7.5.1997.

GÖKNEL, Ergun: Almanya'da Komünizm Yasaklanmış Değildir, Kim, 12-18.5.1967, sayı:458.

GÖLHAN, Mehmet: Ağar-Kafasım Koparsalar Konuşmaz, Hürriyet, 9.12.1997.

GÖZE, Ergün: Türk Silahlı Kuvvetleri Konuşuyor, Tercüman, 21.8.1970.

GÜÇBİLMEZ, Cahit: Filistin Arap Fedailerini Arasında, Cumhuriyet, 15.4.1970.

GÜÇBİLMEZ, Cahit (Beyrut Muhabiri) : Filistin Mukavemet Kuruluşları, Orta Doğu, Ağustos 1970, sayı: 100.

GÜÇLÜ, Durul: Demirel Faşist Komando Yeliştirdi, Yeni Halkçı, 1.10.1973

GÜÇLÜ, Abbas: Eğitimde Medya Terörü, Milliyet, 30.9.1995.

GÜLERSOY, Çelik: İttihatçılarla Kemalistler, Cumhuriyet, 7.6.1995.

GÜNÇE, Ergin: Balıkçılığımız, Forum, 1.7.1961, sayı:174.

GÜNÇE, Ergin: Enflasyoncu Politika, Cumhuriyet, 28.1.1966.

GÜNÇE, Ergin: Süper Emperyalizm-1, TÜM, 18.12.1968, sayı:2.

GÜNÇE, Ergin: Süper Emperyalizm-2, TÜM, 25.12.1968, sayı:3.

GÜNÇE, Ergin: Süper Emperyalizm-3, TÜM, 1.1.1969, sayı:4.

GÜNÇİKAN, Berat: Anadolu İstanbul'u Fethetti, Cumhuriyet, 7.12.1991.

GÜNDÜZ, Serpil: Özgürlük ve 61 Anayasası, Cumhuriyet, 27.5.1995.

GÜNER, Fuat: Dönerler/Dönekler, Akşam, 25.11.1967.

GÜNEY, Koray: 100 Bin İstanbullu Televizyon Seyrediyor, Hayat, 28.11.1968, sayı:40.

GÜNGÖR, Yaşar: ODTÜ'de Buhran, Tercüman, 3.8.1970 (1).

GÜRCAN, Yusuf Baha: Türk Halkı Tembel midir?, Cumhuriyet, 20.9.1966.

GÜREL, Soner/ŞARDAN, Tolga: PKK'nın Eroin Silah Hattı, Milliyet, 12.10.1993.

GÜREŞ, Doğan: Terörün Hedefi Sevr'i Getirmek, Cumhuriyet, 20.10.1991

GÜREŞ, Doğan: Kuşatma Altındayız, Milliyet, 26.10.1996.

GÜRKAN, Kazım İsmail: Darülfünun Grevi, Milliyet, 7-15.1.1971.

GÜRKAN, Mustafa: Selam Onlara, İleri, 1.6.1970, sayı: 3

GÜRSES, Levent: Geleceğimiz Laboratuvarlarda Yatıyor, Milliyet, 28.6.1993.

GÜVEN, Erdal: Ölümün Kitabı, Hürriyet, 21.1.1995.

GÜVENÇ, Nazım: Greenpeace Gemisini Batırtmak Fransa'yı Ağır Yaraladı, Cumhuriyet Siyaset 85, 29.9.1985.

GÜVENÇ, Tuncer: Sevr-Ortadoğu ve Petrol, Cumhuriyet, 21.5.1995.

GÜVENER, Eren: Dünyanın Gözü Avrasya'da, Milliyet, 3.9.1995.

GÜZELCE, İbrahim: Sosyalist Partinin Düşündürdükleri, Forum, 15.4.1960, sayı:146.

GÜZELGÜN, Abdurrahman: Menzil Eşliği Oldum, Hürriyet, 2.2.1997.

HALMAN, Talat: Devrime Doğru, 12.6.1996.

HAMİTOĞULLARI, Beşir: Bursa Nutku ve Korkusu, Forum, 15.1.1967, sayı:307.

HEPER, Doğan: İstanbul 30'a Bölünse Ne Çıkar, Milliyet, 13.8.1995.

HEPER, Doğan: Yağmacılar, Milliyet, 3.3.1996.

HIZLAN, Doğan: Korsan Kitap Almayın, Hürriyet, 27.8.1997.

İLHAN, Attila: Özel Türkiye'yi Bozan Adamdır, Milliyet, 3.3.1996.

İLHAN, Attila: Kemalizm ile Sosyalizm Nerede Buluşur?, Cumhuriyet, 2.4.1997.

İLHAN, Attila: Liderler Mezarlığı, Cumhuriyet, 14.4.1997.

- İLHAN, Attila: Önce Türkiye, Cumhuriyet, 30.1.1998.
- İLHAN, Attila: Bu Bela Sağ/Sol Çatışması Değildir, Cumhuriyet, 4.2.1998.
- İLHAN, Attila: Kemalizm, Bir Sol İdeolojisiydi Ama, Cumhuriyet, 3.6.1998.
- İLHAN, Attila: Asi Başka Devrimci Başka, Cumhuriyet, 5.6.1998.
- İLHAN, Attila: Amaç, Türkiye'yi Taksim Etmek, Cumhuriyet, 17.6.1998.
- İLHAN, Attila: Hak Hukuk Bahane/Sorun Kıbrıs ve Petrol, Cumhuriyet, 11.1.1999.
- İLİADES, Kostas: Türkiye'ye Sürprizler Hazırlıyoruz, Hürriyet, 13.10.1997.
- İLKNUR, Miyase: Altınların Hesabı ABD'den Sorulmalı (Araştırmacı-Yazar Ay-tunç Altındağ'la Söyleşi), Cumhuriyet, 3.7.1998.
- İNAN, Afet: Bursa Nutku Atatürk'ündür, Yeni İstanbul, 18.11.1971
- İNÖNÜ, Erdal: Ben Gezmiş Dedikten Sonra Telefon Kapandı ve Bomba Pat-ladı, Cumhuriyet, 17.4.1993.
- İPEKÇİ, Leyla: Cengiz Çandar'la Söyleşi, Yeni Yüzyıl, 1.1.1995.
- İŞLEYEN,ERCÜMENT: Uyuşturucuda PKK'ya Rüşvet, Milliyet, 6.2.1993.
- İŞLEYEN,ERCÜMENT: Askeri Hakim Remzi Şirin'den Tarihi Sırlar, Milliyet, 16.11.1993.
- İŞMEN, Bülent: ODTÜ İnönü'nün İdaresindeyken, Güneş, 17.3.1984.
- İŞMEN, Fatma Hikmet: İhtiyacımız Demokrasi ve Özgürlüktür, Yeni Halkçı, 14.9.1973
- JEGOUZO, Yves: Yükseköğrenim de Küreselleşiyor, Cumhuriyet, 28.4.1996.
- KABACALI, Alpay: İbret Alınacak Bir Yardım Öyküsü Mustafa Sagır Olayı, Cumhuriyet, 4.1.1995 (1).
- KABACALI, Alpay: Emekli Tümgeneral Sıtkı Unay'ın Anıları, Cumhuriyet, 27.5.1994 (1)
- KALAY, Ali: Kartal Cezaevinde Seks Skandalı, Hürriyet, 14.4.2000
- KAPTANOĞLU, Cem: Otorite Sizi de İşkenceci Yapabilir, Cumhuriyet, 29.10.1992.
- KARABUDA, Güneş: Dağlara Döneceğiz-Binbaşı İnti Peredo'nun gerilla Gün-lüğü, Cumhuriyet, 22 Kasım 1970-4 Aralık 1970.
- KARACADAĞLI, Ömer: Doğu Anadolu Dağları Eşkiya Dolu, Ulus, 18.10.1969
- KARAMANLIS, Konstantin: Türklerin Yaralarını Kaşıyıp Kanatacağız, Strate-ji, 7.5.1998, sayı:16.
- KARASÜLEYMANOĞLU, Aydın: Atatürk ve Gençlik, Ulus, 20.11.1966.
- KARDAŞ, Ümit: Medyada Yargısız İnfaz, Milliyet, 21.6.1996.
- KARDÜZ, Ali Rıza: Manifesto 150 Yaşında, Sabah, 4.3.1998.
- KATİPOĞLU, Mehmet: Tarihsel Süreç, Cumhuriyet, 21.4.1992.
- KAYNAK, Mahir: Ajanlık Anılan, Yeni Yüzyıl, 17. 3.1996 (1).
- KEÇECİLER, Mehmet: İstanbul Mafyanın Elinde, Milliyet, 26.5.1996.
- KEMAL, Mehmet: Pendikli Eski Tüfek, Cumhuriyet, 4.12.1993
- KEMAL, Yaşar: Mustafa Kemal'den Bu yana, Ant, 12.11.1968, sayı: 98

KEPENEK, Yakup: ODTÜ'nün Kurdaşı Ya da Kurdaşın ODTÜ'sü, Cumhuriyet Kitap Eki, 2.7.1998.

KESKİN, Atilla: Zehir Olayında Bir Tanık Yorumluyor, Nokta, 19.4.1987, sayı: 15.

KESKİN, Atilla: Solunda Resmi Tarihi Var, Aktüel, 20-26.5.1999, sayı:409

KILIÇ, Altemur: Fırtınalı Yıllar, Türkiye, 9.11.1998 (1).

KINAY, Adnan: Bir Siyasi Polisin Anılan, Milliyet, 9-15.2.1986.

KIRAL, Cemal: Komünistlerin Görevi Bitmedi, Cumhuriyet, 24.1.1996.

KIRCA, Ali:68 Neden 68?, Yeni Yüzyıl, 24.2.1995.

KIVILCIM, Hikmet: O Kadar Zaruri Saymadığım İki Cevapçık, Yeni Adam, 9.4.1936, sayı: 119.

KIVILCIMLI, Hikmet: Semiha Berksoy'a Mektup, Akis, 5.6.1965, sayı:572.

KIVILCIMLI, Hikmet: ODTÜ Baskınının Dersi Komprador mu Finans Kapital mi?, Türk Solu, 22.4.1969, sayı: 75

KIVILCIMLI, Hikmet: Günün Parolası/Gençlik Ordu Adalet Elele, Türk Solu, 20.5.1969, sayı: 79.

KOCABAŞOĞLU, Uygur: Mare Nostrum, Cumhuriyet Siyaset 86, 9.2.1986.

KOCABIYIK, Asım: Bu Düzeni Kimse Bozamaz, Milliyet, 1.1.1996

KOÇ, M. Şükrü. Veda'tan Battal'a, Ulus, 18.12.1969

KOÇ, Vahap: Sosyalist Süleyman Kırktekin'e Açık Mektup, Malatyanın Sesi, 1.3.1968.

KOÇAŞ, Sadi: Tarih Boyunca Ermeniler ve Türk Ermeni İlişkileri. Akis, 1967.

KOÇAŞ, Sadi: İktidar Felsefesi, Cumhuriyet, 13.3.1971.

KOÇTÜRK, Osman Nuri (Türk Veteriner Hekimleri Sendikası Başkanı): Gençliğin Rektörü, Ulus, 16.4.1970.

KOÇTÜRK, Osman Nuri: Su ve Emperyalizm, Yeni halkçı, 5.3.1974

KOÇTÜRK, Osman Nuri: Tahire Oya Merdol Osman Nuri Koçtürk'ün Kızıdır.

KOHEN, Sami: Üçüncü Devrim, Milliyet, 21.12.1995.

KOMİLİ, Halis: 68 Kuşağındanım. Milliyet, 24.1.1993.

KONMAZ, Zihni: İşte Yokdaş Çetin, Adalet, 15-31.1.1968.

KORKMAZ, Ali Hikmet: Dağlar Suçlu Dolu, Ulus, 17.11.1969

KORU, Fehmi: ABD, İlgi Alanına Giren Her Ülkedeki Gelişmeleri Çok Yakından İzliyor, Hiçbir Şeyi Tesadüle Bırakmamaya Gayret Ediyor, Cumhuriyet, 3.7.1995.

KOZLUKLU, Fuat: ABD-Vietnam Barışı, Cumhuriyet, 13.7.1995.

KOZLUKLU, Fuat: ABD'den Türkiye Üzerine Senaryolar, Cumhuriyet, 1.6.1998.

KOZLUKLU, Fuat: ABD'de PKK Yanlısı Karar, Cumhuriyet, 17.6.1998.

KÖKSAL, Osman: Komünist, Akşam, 27.9.1965.

KÖKSAL, Osman: İhtilal, Milliyet, 7.3.1967.

KÖSEOĞLU, Birgül: Mithat Gürsoy 60 Yıldır Erkekleri Şıklaştıyor. Hürriyet Kelebek, 19.2.1997.

KÖYATASI, Meriç: Medya, İşadaminın Silahlı Kuvvetleridir, Hürriyet, 21.3.1998.

KUMBARACIBAŞI, Onur - Bekir Yurdagül: SEKA Fidanlığında Fabrikaya Hayır, Cumhuriyet, 7.7.1998.

KURDAKUL, Şükran: Ulusal Egemenlik ve I. Meclis, Cumhuriyet, 24-25.4.1992.

KURDAKUL, Şükran: Hapisten Babiali'ye, Cumhuriyet, 12.8.1992 (1).

KUTLU, Haydar: Biz, Gerçekleri Görmede Kördük, Cumhuriyet, 17.9.1995

KUTLU, Işık: Bir İhtilalcinin İzleri, Atılım, 9.5.1998., sayı:40.

KURAN, Alp: Devrim Düşmanları, Vatan, 12.1.1962.

KURAN, Alp: Türkiye'nin Kavgası, Vatan, 17.1.1962.

KURAN, Alp: Sosyalizm ve Komünizm, Vatan, 24.1.1962.

KURAN, Alp: Gericiilik ve Komünizm, Vatan, 31.1.1962.

KURAN, Alp: Sosyalizm ve Maneviyat, Vatan, 14.2.1962.

KURAN, Alp: "Ebedi Senatörler", Vatan, 21.2.1962.

KURAN, Alp: Niçin Sosyalizm?, Vatan, 21.3.1962.

KURAT, Akdes Nimet: Atatürk ve Amerika Birleşik devletleri (1), Forum, 15.11.1963, sayı:231

KURAT, Akdes Nimet: Atatürk ve Amerika Birleşik Devletleri (2), Forum, 1.12.1963, sayı:232.

KURDAŞ, Kemal: Keban Yolcuları, Milliyet, 28.2.1968.

KUŞÇU, Mustafa: Çanakkale Gençlere Anlatılmalı, Radikal, 18.3.1997.

KUTLAY, Mustafa: Rantta Rekor Yılı, Hürriyet, 3.1.1997.

KÜÇÜK, Sami: MİT, Cumhuriyet, 31.7.1965.

KÜÇÜKDAĞ, Yusuf: Türkiye'nin Tarihi Yakıldı, Cumhuriyet, 26.6.1998.

KÜRKÇÜ, Ertuğrul: Öğrenci ve İşçi - Köylü Gençler Aynı Aynı Örgütlenmelidir, Yenigün, 16.11.1970.

KÜRKÇÜ, Ertuğrul: Ben Şimdi Ne Diyeyim Şanslı Tarafta Kaldım, Kadınca, Kasım 1990, sayı: 144.

KÜRKÇÜ, Ertuğrul: Babalar-Çocuklar ve Kuşaklar, Yeni Yüzyıl, 22.2.1995.

KÜRKÇÜ, Ertuğrul: 15-16 Haziran 'Devrimci Ordu' Efsanesinin Sonu, V Özgürlük, 15.6.1998, sayı:4.

LAÇİNER, Ömer: 12 Mart Üzerine, Birikim, Ekim 1975, sayı:8.

LAÇİNER, Ömer: 1971 Öncesi Dönem ve THKP-C Hareketinin Eleştirel Analizi I, Birikim, Aralık 1976, sayı: 22.

LAÇİNER, Ömer: 1971 Öncesi Dönem ve THKP-C Hareketinin Eleştirel Analizi - II, Birikim, Ocak 1977, sayı:23.

LAÇİNER, Sedat/ARİ, Türker M. : 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Cumhuriyetleri, Milliyet, 4.5.1993 (1).

LİVANELİ, Zülfü: Türk Olmak, Milliyet, 12.10.1996.

LOHANLI, Hasan Fehrî: Çanakkale Destanı Nasıl Yazıldı?, Tercüman, 20.3.1971 (1)

- McLAUGHLIN, Sue: Biz Siyasete Değil İşimize Bakarız, Hürriyet, 19.6.1997.
- MANÇO, Altay ve Ural: Avrupa'nın Başkentinde Türkler, Cumhuriyet, 25.10.1992.
- MANİSALI, Erol: Türkiye İçin Dış Politika Politikadan Soyulanamıyor, Cumhuriyet, 30.5.1998.
- MANİSALI, Erol: Demokrasi, Ulusalılık ve Ulusal Çıkarlar, Cumhuriyet, 17.6.1998.
- MANİSALI, Erol: Türkiye Üzerinde İki Kırılma Noktası, Cumhuriyet, 14.05.2000.
- MANİZEDE, Derviş: Kıbrıs ve Türk - Yunan Dostluğu, Cumhuriyet, 4.7.1966.
- MARDİN, Yusuf: Namık kemal ve Ziya Paşanın Londra Yılları (1867-1870), Milliyet, 23.6.1970-12.7.1970.
- MENTEŞE, Nahit: PKK Finansmanını Uyuşturucudan Sağlıyor, Cumhuriyet, 8.6.1995.
- MOFFETT, Matt: Sağcı Generalin Solcu Sağ Kolu, Milliyet, 30.9.1996.
- MOOREHEAD, Alan: 54 Yıl Sonra Bir İngiliz Gazetecisinin Kalemıyla Çanak-kale, Hayat, 1.1.1969, sayı:1.
- MUMCU, Uğur: İhtilallerin Kanunu, Medeniyet, 31.5.1966.
- MUMCU, Uğur: Özerklik ve ODTÜ, Cumhuriyet, 1.3.1970.
- MUTAFYAN, Mesrop: Milliyetçilik İrkçilik Değildir, Cumhuriyet, 11.6.1995.
- NADİ, Nadir: Go Home, Cumhuriyet, 28.6.1966.
- NEBİLER, Halil: Yeralında 23 Yıl, Cumhuriyet, 11-13.5.1993.
- NESİN, Aziz: Emperyalizmin Dini Milleti Yoktur, Cumhuriyet, 22.5.1995.
- NEYZİ, H. Nezi: Lozan-Petrol-PKK ve Su, Cumhuriyet, 1.6.1995.
- NİGAR, Metin: Türkün İslamlaşma Armağanları, Forum, 1.6.1963, sayı:220.
- OĞUZTAN, Ümit: Sinemanın Çirkin Kralı Yılmaz Güney'in Molla Mustafa Barzani İle Birlikte Dağa Kaldırdığı Bir Kadından Yaşamını Peşmergeler Arasında Sürdüren Bir Oğlu Olduğu Ortaya Çıktı, Strateji, 7.5.1998, sayı: 16.
- OKAY, Öcal: Özel Yüksek Okullar, Cumhuriyet, 4.7.1965.
- OKTAY, Ahmet: Son 30 Yılın Sanatçıları-Lokalleri-Anıları, Milliyet, 24.2.1985 (1).
- OLGUN, Aydın: Bilim ve Ordu, Cumhuriyet, 11.6.1998.
- ONUR, Necdet: 12 Mart Dosyası (Darbeler ve Darbeciler), Cumhuriyet, 12.3.1995 (1).
- OSMANOĞLU, Mehmet: Kavram Fetişizmi/ Yabancılaşma ve Türkçülük, Yeni Hayat, Şubat-Mart 1988, sayı: 4-5.
- OTAN, Ümit: Dünyamız Sanki Üçüncü Savaşı Yaşıyor, Cumhuriyet, 31.8.1994.
- ÖCALAN, Abdullah: "1991'de DEP'e Oy Vermeyen Herkesi, Hatta Tavuğunu Bile Öldürün Talimatını Verdim", Star, 2.7.1999.
- GÜTÇÜ, Mehmet: Güneş Asya'dan Doğuyor (21. Yüzyılın Merkezi Asya Pasifik), Milliyet, 2.3.1996 (1).
- ÖLÇER, Selim: Hedef Bendim, Cumhuriyet, 29.1.1997.

ÖNDER, Cahit: Çanakkale Savaşı'nın 82. Yıldönümü, Hürriyet, 18.3.1997 (1).

ÖNGİDER, Seyfi/ SARISÖZEN, Veysi: Nahit Tören'le Yapılan Söyleşi, Söz, 9.9.1995, sayı: 30

ÖYMEN, Edip Emil: Rusya/Orta Asya İle El Ele, Cumhuriyet, 10.7.1993

ÖYMEN, Edip Emil: Dışişleri Bakanlığı Bünyesinde Stratejik Araştırmalar Merkezi Kuruldu, Milliyet, 3.4.1996

ÖZ, Erdal: Ernesto'ya Sataşma Var (Hikaye), Cumhuriyet Sanat Edebiyat, Eylül 1970, sayı: 5.

ÖZAL, Turgut: Erdal İnönü ODTÜ'de Rektörken Üniversiteyi Anarşistlerle Doldurmuştu, Güneş, 17.3.1984.

ÖZALP, Güven: Po Ovası Cumhuriyeti, Milliyet, 13.9.1996.

ÖZARDA, Reşat: Yunanistan'da Terk edilmiş Türkler, Akşam, 18.9.1966 (1).

ÖZAYDINLI, İrfan: Sağ da. Sol da Ülkeyi Bölmek İstiyor, Hürriyet, 2.4.1979.

ÖZBEY, Mehmet: THKO ve Deniz (Mustafa Yakıncı ile Söyleşi), Ülkede Gündem, 6.5.1998.

ÖZDEMİR, Cüneyt: 68'liler Che'yi Örnek Aldılar. 78'liler de Deniz'leri, Öküz, Eylül 1997, sayı: 40.

ÖZDEMİROĞLU, Vedat: Onların Çoğunun Gözünde Deniz Gezmiş ve Arkadaşları Hala Hain, Cumhuriyet, 26.9.1998

ÖZDEN, Yekta Güngör: Türkiye ABD Uşağı Değildir, Cumhuriyet, 27.11.1997

ÖZEL, İsmet/ ERGÜN, Hüseyin/ ALPAY, Necmiye/ SARISÖZEN, Veysi: Çeyrek Yüzyıl Önce Birlikteydiler, Söz, 24.8.1996, sayı: 80

ÖZFATURA, Burhan: Hiç Bir Ülke Kendi Altına Dinamit Koyanları Fikir Suçlusu İlan Etmez, Gözcü, 31.10.1997.

ÖZGEN, Aydın: 68'lilerin Bilinmeyen Yüzü, Aksiyon, 16-22.5.1998, sayı: 180.

ÖZGENTÜRK, Nebil: Komünist Patroniçe, Star, 18.4.1993, sayı: 79.

ÖZGÜDEN, Doğan: İçtenliksizliklerin Demokrasi Yayarası, Cumhuriyet, 31.3.1994

ÖZGÜDEN, Doğan-ÖZGÜDEN, İnci: Harun'u Unutmak Mümkün mü?, Söz, 30.9.1995, sayı: 33

ÖZKÖK, Ertuğrul: Milli Güvenlik Kurulu'na Dikkat, Hürriyet, 28.12.1996.

ÖZKÖK, Ertuğrul: Aynı Silah İki Ayrı Eylem, Hürriyet, 10.1.1997.

ÖZKÖK, Ertuğrul: Derin Devlet Sözünün Mucidi, Hürriyet, 24.11.1997.

ÖZKÖK, Ertuğrul: 30 Yıl Gecikmiş Muhabese, Hürriyet, 9.5.1998.

ÖZTÜRK, Caner: Kavala'daki Yazı, Hürriyet, 23.7.1997.

ÖZTÜRK, Metin: Başlangıçtan Günümüze Çekiç Güç Olayı, Milliyet, 22.3.1996 (1).

ÖZTÜRK, Saygı: Apo'nun Sağ Kolu Şemdin Sakık Teslim Oldu, Sabah, 21.3.1998.

PAKYÜREK, Nurettin: Toprağı Vatan Yapanlar, Yeni İstanbul, 17.9.1966.

- RIZA, Ali: İstiklal Mücadelesinde Gerilla, *Milliyet*, 22-23. 5.1933.
- PAMUKÇU, Leyla: Kara Panterler Partisi, *Yeniğün*, 23.12.1970.
- PEKİN, Faruk: 68'de Galiba Epeyce de Sosyalizm Vardı!, *Cumhuriyet*, 26.5.1998.
- PERİNÇEK, Doğu: 68 Nostaljisinden İğrenmeye Başladım, Kadınca, *Haziran* 1988, sayı: 115.
- PERİNÇEK, Doğu: 1968 ve 1971, *Aydınlık*, 20.12.1993.
- PERİNÇEK, Doğu: Deniz Gezmiş'in Vasiyeti, *Aydınlık*, 11.5.1996.
- PERİNÇEK, Doğu: Ağıt ve Senfoni, *Aydınlık*, 20.10.1997.
- PULTAR, Gönül: Tatarlar Unutmayınız (1917'de Kurulan İç Rusya ve Sibirya-Türk Tatarları Milli Medeni Muhtariyeti'ni Bolşevikler Yıktı), *Cumhuriyet*, 14.10.1992 (1).
- PULUR, Hasan: Tevetoğlu'na Ajanlık Teklif Edildi, *Milliyet*, 1.10.1967.
- PULUR, Hasan: Evet Medya Terörü, *Milliyet*, 23.1.1995.
- PULUR, Hasan: Çok Gizli Örgüt, *Milliyet*, 1.1.1996.
- RONA, Nejat: Günün Gününe 9 Mart 71 Karargahı, *Aydınlık*, 9.3.1996, sayı: 455.
- SAFA, Mihrişah: Beyin Hücresiyle Mikroçip Birleşti, *Hürriyet*, 28.10.1997.
- SAĞLAM, Erdal: Rant Dağıtım Sistemi Değişmedikçe, *Hürriyet*, 27.8.1997.
- SAĞLAMER, Kayhan: Irak'ın Talat Aydemir'i, *Cumhuriyet*, 2.7.1966.
- SAĞLAMER, Kayhan: Türk Mafyası, *Hürriyet*, 13.3.1977-10.4.1977.
- SAMLI, Güner: Mehmet Ali Aybar'la Söyleşi, *Yeni Halkçı*, 3.8.1973(1)
- SANCAR, Nuray: Fotoğraf ve İdeoloji (Kara Panterler), *Evensel Kültür*, *Haziran* 1998, sayı: 78, sayfa: 59, 60.
- SAPMAZ, İrfan: Kafkasya'da Petrol Oyunları, *Hürriyet*, 30.4.1997(1).
- SARILBRAHİMOĞLU, Lale: Türkiye Kısaca Alındı, *Cumhuriyet*, 13.6.1995.
- SARILBRAHİMOĞLU, Lale: PKK Terörünü Koz Olarak Kullanan İran/Irak/Suriye ve Yunanistan Tehdit Unsuru Oluşturuyor, *Cumhuriyet*, 6.7.1995.
- SARISÖZEN, Veysi: Faruk Sükan Kimin Nefesini Dinliyordu?, *Söz*, 21.10.1995, sayı: 36.
- SAULNIER, G. Mine: 200 Yıllık Tartışma 16. Louis Giyotine Gitmese miydi?, *Milliyet*, 21.1.1993.
- SAULNIER, G. Mine: CIA'nın Kirli Çamaşırları, *Milliyet*, 3.6.1993.
- SAVAŞ, F. Vural: Teoride ve Tatbikatta Sosyalizm, *Cumhuriyet*, 25-28.7.1965.
- SAVCI, Bahri: Çalışanlar Partisi (Bir Demokratik Sosyalist Eğilimli Kuruluşun Dayanakları ve Yararları), *Forum*, 15.4.1962, sayı: 193.
- SAVCI, Bahri: İkinci Cumhuriyet ve Zor Yolu, *Cumhuriyet*, 14.9.1966.
- SAVCI, Bahri: ODTÜ Bunalımı, *Cumhuriyet*, 9.2.1970.
- SAVCI, Bahri: Süleyman Demirel Üzerine, *Cumhuriyet*, 18.6.1995.
- SAY, Ahmet: CIA Ajansı Ne Yapardı?, *YÖN*, 18.11.1966, Sayı: 190.

- SAYMAN, Yücel: Yabancı Şirketlerin Türkiye'de Mülkiyet Hakkı, Cumhuriyet, 13.8.1965.
- SAYILGAN, Aclan: 1963, Yeni İstanbul, 13.1.1963.
- SAYILGAN, Aclan: Babil Kulesinde Truva Atı Komünizm, Yeni İstanbul, 12.3.1963.
- SAYILGAN, Aclan: Gerçekleri Bilmekte Fayda Vardır, Yön, 2.9.1966, sayı: 179.
- SAYILGAN, Aclan: Soldaki Çatlaklar, Hürsöz, 20.5.1967 (1).
- SAYILGAN, Aclan: Hür Berlin Üniversitesi ve Sıkıyönetim, Dünya, 10.9.1971.
- SAZAK, Ayşe: Kapital'in Türkiye Serüveni, Milliyet, 2.4.1996.
- SAZAK, Derya: Vur - Kaç Cenneti, Milliyet, 5.4.1996.
- SEÇKİN, Nalan: Basında Cumhuriyet Tartışması, Cumhuriyet, 24.10.1993(1)
- SEFİLOĞLU, Macit - BAŞTUĞ, Osman: Nerede O Eski Devrimciler?, Hürriyet, 20.1.1997
- SELÇUK, İlhan: Petrol Millileştirilmelidir, Cumhuriyet, 16.8.1965
- SELÇUK, İlhan: Türkiye Komünist Partisi, YÖN, 1.4.1966, sayı: 157
- SELÇUK, İlhan: İpin Ucu (ODTÜ Üzerine), Cumhuriyet, 7.7.1966
- SELÇUK, İlhan: Ordu Satın Alınmaz, Cumhuriyet, 11.7.1966
- SELÇUK, İlhan: 27 Mayıs Anayasası Hareketi, Cumhuriyet, 13.7.1966
- SELÇUK, İlhan: Milliyetçiyiz, Cumhuriyet, 5.8.1966
- SELÇUK, İlhan: Yalnız Siyah Otomobil mi Yandı?, Cumhuriyet, 8.1.1969
- SELÇUK, İlhan: Bay Robert Komer Kimdir? Türkiye'ye Niçin Gelmiştir?, Cumhuriyet, 9.1.1969
- SELÇUK, İlhan: Demirel ve Madanoğlu, Cumhuriyet, 31.1.1969
- SELÇUK, İlhan: Ne Demek Mütevelli Heyeti?, Cumhuriyet, 1.2.1970.
- SELÇUK, İlhan: Ordu'daki Kaynaşma, Cumhuriyet, 28.5.1970.
- SELÇUK, İlhan: Ordu Devrimcidir, Cumhuriyet, 12.6.1970.
- SELÇUK, İlhan: Ordumuzun Mayası, Cumhuriyet, 29.6.1970.
- SELÇUK, İlhan: Nasıl Aldatıyoruz? (Diyarbakır Cezaevinde Tutuklu Bulunan Hüseyin İnan ve Arkadaşları Hakkında), Cumhuriyet, 13.9.1970)
- SELÇUK, İlhan: Bilimsel Sosyalizm ve Atatürkçülük, Cumhuriyet, 27.9.1970.
- SELÇUK, İlhan: Deniz Gezmiş Olayı, Cumhuriyet, 9.3.1974
- SELÇUK, İlhan: Anadolu Eski Taşra Değil, Cumhuriyet, 21.8.1992.
- SELÇUK, İlhan: 68'li, Cumhuriyet, 7.11.1992.
- SELÇUK, İlhan: 68'li, Cumhuriyet, 30.1.1994.
- SELÇUK, İlhan: Anadolu Müslümanıyla Şeriatçı Farkı, Cumhuriyet, 13.2.1993.
- SELÇUK, İlhan: Bütün Devrimci Politikacıları Beğeniyorum, Hürriyet, 2.1.1994.
- SELÇUK, İlhan: Batı'nın Yargılaması ve Yargılanması, Cumhuriyet, 1.4.1995.
- SELÇUK, İlhan: Haydi Türkiye, Cumhuriyet, 2.5.1995.

- SELÇUK, İlhan: Zamanla ve Uzamla Başşmak, Cumhuriyet, 26.5.1995.
SELÇUK, İlhan: Çevre Coğrafyası, Cumhuriyet, 13.8.1995.
SELÇUK, İlhan: CIA Türkleri, Cumhuriyet, 11.2.1998.
SELÇUK, İlhan: Köprüler ve Sular, Cumhuriyet, 26.3.1998.
SELÇUK, İlhan: Mösyö Sartre Bize Kaç Yazar?, Cumhuriyet, 22.5.1998.
SELÇUK, İlhan: Emperyalizm Yeni Oyunlar Oynuyor, Cumhuriyet, 9.6.1998.
SELÇUK, İlhan: Hüseyin Onur, Cumhuriyet, 9.6.1998.
SELÇUK, İlhan: Ali Kemalistlerin Gözü Aydın, Cumhuriyet, 12.6.1998.
SELÇUK, İlhan: Geleceğin Örekesi, Cumhuriyet, 17.6.1998.
SELÇUK, İlhan: Solcu Olmak Ya da Olmamak, Cumhuriyet, 25.6.1998.
SELÇUK, İlhan: Türkiye Yağmalanıyor, Cumhuriyet, 2.7.1998.
SELÇUK, İlhan: 1999, Cumhuriyet, 1.1.1999.
SERTEL, Yıldız: Siyasal ve Sosyal Yönleriyle 27 Mayıs, Cumhuriyet, 27.5.1995 (1).
SEZGİN, İsmet: Dövizle Askerlik Listesi Silindi, Cumhuriyet, 8.7.1998.
SİNANOĞLU, Oktay: Gitmeseydim Amerika'nın Kölesi Olacaktım, Nokta, 8-14.12.1996, sayı:50.
SİRMEN, Ali: Terör ile Yaşamak, Milliyet, 29.8.1995.
SOLAK, İsmet: ANKA Nostaljisi, Hürriyet, 23.2.1998.
SOM, Deniz: Şahin Alpay'a Göre Deniz Gezmiş Fethullah'ın Sofrasında, Cumhuriyet, 19.11.1996.
SOMER, Kenan: Yeni Demokrasi, Emek, sayı:6.
SOMER, Kenan: Devlet ve İhtilal, Emek, sayı:5.
SOYSAL, Ertuğrul: Gençlere Çağrı, Milliyet, 13.1.1971.
SOYSAL, Mümtaz: Geri Tepen Bir Oyun, Türk Solu, 14.1.1969, sayı: 61.
SOYSAL, Mümtaz: Hedef Devrimci Cumhuriyetçilik, Cumhuriyet, 24.12.1994.
SOYSAL, Mümtaz: Sol ve Ulus, Hürriyet, 28.10.1997.
SOYSAL, Mümtaz: Devrimci Cumhuriyet, Hürriyet, 29.10.1997.
SOYSAL, Mümtaz: Hınzırıklar, Hürriyet, 23.1.1998.
SÖYLEMEZOĞLU, Ülkü: 21. Asır Terör Asrı Olacak, Milliyet, 24.4.1995.
SÖZEN, Nurettin: Gençlik Hareketleri, Milliyet, 15.2.1967.
STEFANOPULOS, Kostis: Kıbrıs Yunanistan'dır, Cumhuriyet, 27.6.1998.
SÜMER, Şirin: Sol 12 Mart'ı Nasıl Karşladı, Evrensel, 12.3.1996 (1).
ŞAHİN, Remzi: Parlamento Dışı Muhalefet, Ulus, 28-29.10.1969
ŞAPLAKOĞLU, Adnan: Sol Ajanları ve Türk Devleti, Tercüman, 21.8.1970.
ŞAPLAKOĞLU, Adnan: Ankara Türkocağında 6 Eylül 1970 Pazar günü, "Sosyalist Tehlike ve ODTÜ" Konulu Bir Konferans Verir.
ŞARDAÇ, Rüştü: Büyük Patronlar Sosyalist mi Oluyor?, Milliyet, 11.2.1993.
ŞARDAN Tolga - GÜREL, Soner: PKK'nın Eroin Silah Hattı, Milliyet, 12.10.1993.
ŞARDAN, Tolga: Atina Terör Okulu, Milliyet, 1.4.1996.

ŞEFİK, Ahmet: Selahattin Duman'ın Karadenizlilerle İlgili Yazısına Tepki Büyüyor. Sabah Trabzon Tesislerine Silahlı Saldırı, Cumhuriyet, 25.6.1998.

ŞEHİRİ, Ufuk: Kürtçülük ve Arkası, Malatyanın Sesi, 5.6.1968.

ŞEN, Fügen Ünal: Türk Solunun İRA Bağlantısı, Sabah, 21-22.9.1992.

ŞEN, Fügen Ünal: Uzun Boşluğunun Derin Sessizliğinde Dönüp Duran Uydur İnsanların Her Anını İzliyorlar Fotoğraflıyorlar, Sabah, 1.3.1993.

ŞENATALAR, Burhan: Go Home. Cumhuriyet, 17.7.1966.

ŞİMŞİR, Bilal N. : Asya Türk Cumhuriyetleri ve Türkiye, Milliyet, 25.12.1991(1).

ŞÜKRÜ, Ahmet: Türkler ve Komünizm, Milliyet, 18.4.1933.

TALAS, Cahit: Yön/Sosyalizm ve Siyasi Sistemler, Forum, 1.2.1963, sayı:212.

TALAS, Cahit: Kozlu Olaylarının Düşündürdükleri, Forum, 1.4.1965, sayı:264.

TALAS, Cahit: Sendikacılık Hareketi ve İşçi Partisi, Forum, 1.5.1965, sayı:266.

TALAS, Cahit: Petrol ve Madenlerimiz, Forum, 15.5.1965, sayı:267.

TALAS, Cahit: Üniversite/Toplum ve Politika, Forum, 1.2.1967, sayı:308.

TALAS, Cahit: Sosyal Devlet Bitti mi?, Cumhuriyet, 2.6.1992.

TALU, Umur: Başdöndüren Ülke, Milliyet, 26.9.1995.

TALU, Umur: Hangi Türkiye?, Milliyet, 26.12.1995.

TALU, Umur: Kim Yönetiyor?, Milliyet, 29.12.1995.

TALU, Umur: Çatışan Devlet, Milliyet, 10.3.1996.

TALU, Umur: Delice ve Şeytani, Milliyet, 15.3.1996.

TALU, Umur: Şımarık Milyarderler, Milliyet, 22.3.1996

TALU, Umur: Sermayenin Terbiyesi, Milliyet, 3.4.1996

TALU, Umur: Bombacı, Milliyet, 7.4.1996

TAMER, Rauf: Kırmızı Bölge, Sabah, 4.3.1998

TANER, Haldun: Siyah Orfe, Vatan, 25.1.1962

TANJU, Sadun: Ya Toprak Ya Ölüm (Elmalı Olayları), Ulus, 24.9.1967'den 3.10.1967'e kadar.

TANKÜTER, Korkut: 68'in Barış ve Sevgi Rüzgarları, Cumhuriyet, 7.8.1993

TANYER, Doğan: Garip Bir Adam Leon Kasarcıoğlu, Cumhuriyet, 5-10.8.1966

TARGAN, Sönmez: Devrimcilik Asıl Şimdi, Cumhuriyet, 27.6.1998

TAVIAŞ, Nezih: Türk-İsrail Güvenlik ve İstihbarat İlişkileri, Avrasya Dosyası, Sonbahar 1994, cilt:1, sayı:3

TAVŞANOĞLU, Leyla: Pavlidis Söylentilere Göre Pek Çok Kıbrıslı Türk'ün Kanına Girmiş Silah Kaçakçısının Mavi Köşkü, Cumhuriyet, 22.4.2000

TAYLAN, Orhan ve TAYLAN, Gönül: "Miting" (16 Şubat 1969'da Beyazıt'ta düzenlenen yürüyüş filmi).

- TEKBEN, Şerif: Öğretmenler Sendikası, Milliyet, 15.7.1964
- TEKELİ, Orhan Toros: Gerçek Mücadele, Ant, 30. 9.1969, sayı: 144
- TEKELİOĞLU, Tuluhan: Doğu Usulü Poligami, Hürriyet, 17-18.11.1997.
- TELCİ, Osman Zeki: Gençlik/Üniversite ve Yeni Harçlar, Cumhuriyet, 11.10.1966.
- TEMİZEL, Zekeriya: Bütün Gürültü 76 Bin Kişiden Çıkıyor, Hürriyet, 22.2.1998.
- TINÇ, Ferai: Kıbrıslı Rum ve Türk Solcular Arasındaki Fark, Hürriyet, 16.2.1997.
- TINÇ, Ferai: Avrupa Bölücülük Yapıyor, Hürriyet, 12.10.1997.
- TINÇ, Ferai: Vietnam'a Siyasi Yatırım, Hürriyet, 22.2.1998.
- TOKER, Metin: Mihri Belli Bu Köşenin Yazarına Cevap Veriyor, Milliyet, 12.2.1968.
- TÖREN, Nahit: Tek Çözüm Demokratikleşme, Cumhuriyet, 14.11.1993
- TÖREN, Nahit: Beklemek Asılmaktan Daha Kötü, Cumhuriyet, 1.12.1993
- TOPUZ, Hıfzı: 900 Yıllık Kopukluk, Cumhuriyet, 16.5.1992.
- TUNA, Nedim: Türkçe Konuşan Kızılderililer, Hürriyet, 11.10.1996.
- TUNCER, Hatice: Direnen Yıldızın Yeni Rengi, Cumhuriyet, 15.1.1995 (1).
- TUNCER, Hüner: Yabancı Dilde Eğitim Yıkımı, Cumhuriyet, 1.6.1998
- TUNCER, Ömer: "Amerikan Filosu" ve Kanlı Pazar" olaylarını Belgeleyen Filmler,
- TUNÇAY, Çağlar: Önüm/Arkam/Sağım/Solum Uygarlık, Cumhuriyet, 7.5.1995 (1)
- TURGAY, Atilla: Mustafa Kemal Sosyalist Değildi, Ant, 18.11.1969, sayı: 151
- TURGUT, Hulusi: Bitmeyen Kan Davası (Bucak Aşireti Hakkında), Akşam, 13.9.1965 (1)
- TURGUT, Serdar: Oh İçim Rahatladı, Hürriyet, 1.5.1997
- TURGUT, Serdar: Uzun Yürüyüş, Hürriyet, 15.5.1997
- TUŞALP, Erbil: Örtünün Kısa Tarihi, Radikal, 14.2.1998
- TÜRENÇ, Pınar: Dinler Haran'da Buluştu, Hürriyet, 14.4.2000
- TÜRENÇ, Tufan: Türk Basını Menderes'-i Nasıl Pes Ettirmişti?, Hürriyet, 4.8.1997
- TÜRENÇ, Tufan: Koca UEFA İngilizler'in Yanında Olmak İçin Kendi Kurallarını Bile Çiğnedi, Hürriyet, 15.4.2000
- TÜRK, İsmail: Tek Çıkar Yol Sosyalizm midir?, Forum, 1.2.1963, sayı:212
- TÜRKBEN, Işıl: Direnen İşçiden Toprak İşgal Eden Köylüye (Ege Sanayi İşçileri), Ant, 25.11.1969, sayı: 152
- TÜRKALİ, Vedat: Zorunlu Olmayan Bir Ödeme/Yazar Hakkı, Radikal, 20.3.1997.
- TÜRKDOĞAN, Orhan: Nevruz Türkler'de Bir Gelenek, Zaman, 20. 3.1996 (1).

UĞURLU, Aslı - TÖNBEKİCİ, Mutlu: Sıfırcı Hoca Kurthan Fişek Aslında Bir Sanat Tutkunu, Hürriyet Pazar, 6.7.1997.

UĞURLU, Aslı- TÖNBEKİCİ, Mutlu: Devlet Bakanı Cavit Kavak, Hürriyet Pazar, 3.8.1997

ULUÇ, Doğan-HACIOĞLU, Nerdun: Ermenilerin Yalanını Ortaya Çıkaran Tablo, Hürriyet, 11.11.1997

ULUENGİN, Hadi: Altmışsekizliler ve Altmışkerizliler, Hürriyet, 6.6.1998

ULUER, Bülent: İç Savaşın Olduğu Ülkeye Döndüğümün Bilincindeyim, Siyah Beyaz, 2.10.1995

ULUER, Bülent: Dev-Genç Sosyalist Hareketin Harp Okulu'ydu, Söz, 14.10.1995, sayı: 35

URAS, Güngör: Oyun Çizgi İçinde Sürecek, Yeni Yüzyıl, 19.1.1998

URAS, Ufuk: POAŞ'ın Satışı Vatana İhanettir, Cumhuriyet, 2.7.1998

USUMİ, Sadullah: Tütünde Amerikan Oyunu, Cumhuriyet, 8.10.1997

UYAN, Sadık: Dinsel Eğitimden Şeriate, Cumhuriyet, 6.11.1993 (1)

UYAR, Selahattin: Emperyalizme Karşı Direnen Vietnam, Yeni Adana, 16-31.5.1969

ÜNAL, Ertan: Ak Sancak'tan Ay Yıldız'a, Sabah, 30.5.1996

ÜNLÜ, Cemalettin - ÜLKER, Reşit: Atatürk'ün Bursa Nutku Yokedilemez, Ulus, 25.11.1967-4.12.1967

ÜNSAL, Gülderen: Toplum Kalkınması Çalışması İçin Altı Kız Yola Çıktı, Kim, 12-18.10.1966, sayı:429

ÜLSEVER, Cüneyt: 21. Yüzyıl Hz. İbrahim'e Hazır mı?, Hürriyet, 15.4.2000

ÜLSEVER, Cüneyt: Sandık Cinayeti Davası Sanığı Ümit Necefle 30 Yıl Sonra Avrupa ve Türkiye, Hürriyet Cumartesi, 15.4.2000

ÜNÜR, Esen: CIA'nın Üçkağıtları, Hürriyet, 16.9.1997.

VANLI, Şevki: Mimar Sinan'ın Ölüm Yıldönümü, Forum, 15.4.1964, sayı:241

VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet: Ütopya, Cumhuriyet, 16-17.2.1970

VELİDEDEOĞLU, Meriç: 19 Mayıs'ı Söylev'le Anmak, Cumhuriyet, 19.5.1994 (1).

VELİDEDEOĞLU, Meriç: Türk Halkının Yokediliş Belgesi Sevr, Cumhuriyet, 10.8.1995 (1).

VURAL, Sedat: 68'li Gözü İle Bir Devr-i Tükeniş, Cumhuriyet, 21.7.1994

YAĞCI, Nabi (Haydar Kutlu): Biz Gerçekleri Görmede Kördük, Cumhuriyet, 17.9.1995

YAĞCI, Yasin: Bir "Deniz" Hikayesi, Aksiyon, 28 Mart - 3 Nisan 1998, sayı:173

YANARDAĞ, Merdan: 1995 Türkiye'sinde Devrimci Yolculuk - Oğuzhan Müftüoğlu İle Söyleşi, SÖZ, 3.6.1995, sayı: 16

YENAL, Ulvi: ODTÜ, Tercüman, 23.3.1971

YENER, Tevfik: Türklerin Çektiği Coğrafyasından, Takvim, 9.5.1995

YENER, Tevfik: Sen Neymişsin Be 68!, Sabah, 21.3.1998

- YENER, Tevfik: Unutamadığım Duygular, Sabah, 28.6.1998
- YETKİN, Çetin: Ulusçuluk ve İlgili Kavramlar, Kavram, Ocak 1988, sayı: 1
- YETKİN, Çetin: Tarihsel Gerçeklerin Işığında Günümüz, Yeni Hayat, Şubat-Mart 1988, sayı: 4-5
- YILDIRIM, Abdurrahman: Orta Asya Cumhuriyetleri, Cumhuriyet, 25.4.1992
- YILDIZOĞLU, Ergin: Bizim İsimiz Dünyanın Ne İş Yaptığını Bilmektir, Cumhuriyet, 26.7.1995
- YILDIZOĞLU, Ergin: Liberalizmin Mantiğı- Ya Kırk Katır Ya Kırk Satır, Cumhuriyet, 7.4.1997
- YILDIZOĞLU, Ergin: Bir Garip Strateji II, Cumhuriyet, 11.2.1998
- YILDIZOĞLU, Ergin: Kuklacı Kuklaları, Cumhuriyet, 25.5.1998
- YILDIZOĞLU, Ergin: Gerçekten Küresel Daha Çok da Ulusal, Cumhuriyet, 17.6.1998
- YILMAZ, İhsan: 68'de Sansürlenmiş Duyguların Gecikmiş Bir İtirafı Ertuğrul Özkök, Gösteri, Ağustos-Eylül 1997, sayı:200
- YILMAZ, Nuri: Muta Nikahı Fuhuşa Kılıf Bulmaktır, Hürriyet, 9.1.1997
- YILMAZ, Turgut: Cavit Çağlar'a Çok Net Cevaplar, Milliyet, 31.3.1993
- YILMAZ, Mesut: Marks Yanıldı, Milliyet, 1.4.1993
- YILMAZ, Mesut: Türk Devleti Ne Kır Ne de Şehir Eşkiasına Teslim Olacaktır, Milliyet, 3.5.1996
- YILMAZ, Mesut: Mafya ve Gerillayı Ülkeden Atacağım, Hürriyet, 7.5.1996
- YILMAZ, Mesut: Ordu Siyasetin İçinde, Hürriyet, 15.4.1997
- YILMAZ, Mesut: Kellemi Koydum, Hürriyet, 13.11.1997
- YILMAZ, Önay: 23 Bin Tetikçi Var, Milliyet, 10.5.1996
- YILMAZ, Önay - YILMAZ, Suat - KALKAN, Nazire - ÇİLOĞLU, Mehtap: İş-te Mafya Cumhuriyeti, Milliyet, 25.12.1994
- YINANÇ, Barçın: İşte Türkiye'nin Şam'a Verdiği Apo Notası, Milliyet, 14.8.1996
- YURTMAN, Şeniz: Kanun Susarsa (Elmalı Olayları Üzerine), Ulus, 12-17.10.1967
- YURTSEVER, Ali Haydar: Leyla Zana Nobel'e Resmen Aday, Milliyet, 27.9.1995
- YURTSEVER, Fevzi: Asıl Soykırımı Fransızlar Afrika'da Yaptı, Cumhuriyet, 3.6.1998
- YÜCEL, Cari: Sosyalizmde Ciddiyet Şeytanın Görmediği, YÖN, 9.12.1966, sayı:193.
- YÜCEL, Tahsin: Mayıs 1968, Cumhuriyet, 2.5.1995
- YÜCELMAN, Abdülkadir: Futbolda Rüşvet ve Mafya Oyunları, Cumhuriyet, 1.7.1998
- ZAPTÇIOĞLU, Dilek: Kırılğan/Şefkatli ve Mücadeleci Petra Kelly ile Gert Bastian, Cumhuriyet, 23.10.1992
- ZAPTÇIOĞLU, Dilek: Berlin'den Eski 68'liler'e Veda, Cumhuriyet, 19.9.1994

- ZISCHKA, Antoine: Petrol ve Siyasi Cinayetler, Forum, 15.6.1965, sayı:269
ZİT, Mehdi: Müstehcen, Ulus, 28.12.1969 (1)
ZİLELİ, Gün: Gülelim Bu Korkunç Komediye, YÖN, 26.11.1965, sayı:139
ZİLELİ, Gün: TİP Tartışmaları, YÖN, 7.10.1966, sayı:184
ZİLELİ, Ümit: Bir Çocuğun Yaşama Hakkı, Cumhuriyet, 11.6.1998
ZİLELİ, Ümit: Sömürge Nasıl Olunur?, Cumhuriyet, 2.7.1998

İmzasız Makale-Haber

- ABD Dünyanın Ölüm Taciri, Cumhuriyet, 17.12.1994
Abraham Lincoln'un Katili Üzerine Senaryolar, Cumhuriyet, 5.6.1995
Açlık ve Cinsel Faaliyet, Milliyet, 26.3.1964
Af Örgütü Terörü Destekliyor, Cumhuriyet, 25.6.1996
68'lilerin Çocukları Kızgın, Sabah, 23.4.1993
Altay Ömer Egesel Adliyyede Gazeteci Tokatladı, Vatan, 26.4.1962
Apo Sakık-
ı Bıyık-sız Bırakıp Aşağılamış, Hürriyet, 24.3.1998
Asrın Teröristi Çakal Yakalandı, Sabah, 16.8.1994
Atatürk'ün Gençlik ve Spor Politikaları, Tercüman, 12.2.1977
Azılı Terörist Renato Curcio Yayınca Oldu, Sabah, 23.4.1993
Baba Gezmiş ve 68'li Birligi Vakfı'ndan Gazeteci Şahin Alpay'a Tepki, Cumhuriyet, 21.11.1996
Bakü'de Anti Taşnak Örgüt, Cumhuriyet, 5.2.1994
Basında Cephe Rezaleti, Milliyet, 23.10.1993
Beş Aylık Bebeğe PKK Kurşunu, Sabah, 1.10.1993
5 Mart 1971 Kırıkhan Olayları, Yeni Halkçı, 7.10.1973
1925 Kürt İsyanı ve Şeyh Sait, Akis, 6.11.1967, sayı:4
Birecik'te Kaçakçılar Jandarma Komutanını Öldürdü, Ulus, 23.11.1969
Biz Devrimi Çok sevmiştik (68-98), Tiyatro Oyunu, Bizim Tiyatro, Milliyet, 15.3.1998
Buyrun İstanbul Cumhuriyetine, Sabah, 25.5.1993
CHP-TİP Çatışması, Akis, 23.10.1967, sayı:2
Türkiye Çalışanlar Partisi, Vatan, 25.1.1962
Çalışanlar Partisi 20 Şubat Günü Kurulacak, Vatan, 26.1.1962
Çalışanlar Partisinin Programı Hazırlandı, Vatan, 29.3.1962
Çalışanlar Partisinin Kurucuları Dün Toplandı, Vatan, 7.4.1962
Darbe İhtimali Var mı?, Ant, 17.9.1968, sayı: 90
Değirmeni MİT Suyu Döndürürse (MİT Emriyle Dağıtılan kitaplar), Akis, 16.10.1967, sayı:1.
Devlet Yok mu?, Milliyet, 19.10.1993.
Doğmamış Çocuğa Mektup veya 98 Kuşağı, Aksiyon, 9-15.5.1998, sayı: 179.

- Dünya Şiddetin Pençesinde, Milliyet, 23.7.1996.
- Dünyanın İlk Monarşik Marxizm Deneyi Nepa'de Tehlikede, Milliyet, 16.9.1995.
- En İyi Türk Filmi (İkisi de Cesurdu), Milliyet, 2.3.1964.
- Eşi Görülmemiş Kitap Korsanlığı, Ant, 10.3.1970, sayı0 167
- Fransa'da 68 Ruhu Ölmüş, Hürriyet, 25.10.1997.
- Fransa İrkçi Kaynıyor, Cumhuriyet, 7.7.1998.
- Forum Dokuz Yaşında (Sadun Aren, Osman Okyar, Cahit Talas, Bahri Savcı), Forum, 15.5.1962, sayı: 195.
- Galatasaray'a UEFA İnfazı, Hürriyet, 15.4.2000
- Genelkurmay Başkanlığı: "Türkiye Cumhuriyeti'ni Yıkma Çalışan İrticaya Karşı Mücadelede Gerekirse Silah Kullanılacağını" Açıkladı, Hürriyet, 12.6.1997.
- Gerilla Lideri Teodor Petkoff IMF'ye Teslim Oldu, Milliyet, 18.4.1996.
- Göllüce Köylüsü Açtı Yoksuldu. Köylüler Rahşan ve Bülent Ecevit'i Sıcak Bir Sevgiyle Karşıladı, Ulus, 2.11.1969
- Güçsüz Gördükleri Türkiye'ye Sevr'i Adım Adım Dayatıyorlar, İzmir A.D.D., Cumhuriyet, 10.6.1998.
- Hastaş Bir Gazeteden 50 milyon tazminat İsteyecek, Ulus, 8.12.1969
- Hastaş'a Yapılan Saldınların İçyüzü, Ulus, 9.12.1969
- Hastaş Açıklıyor. İddialar ve Gerçekler, Ulus, 10.12.1969
- Hürriyet, Milliyeti Toplattı, Sabah, 4.10.1993.
- İhtilallerin En Celtilmeni, Forum, 1.6.1960, sayı:148.
- İkinci Cumhuriyet Anayasası ve Kalkınma, Forum, 1.6.1960, sayı:148.
- İnönü'yü Bombadan Gezmiş Kurtarmış, Cumhuriyet, 17.4.1993.
- İntihann da Soylu Bir Yanı Vardır, Yeni Halkçı, 23.8.1973
- İsrail'e Karşı 16 Şubat-19 Mart 1968 Tarihleri Arasında Girişilen Sabotajlar Açıklandı, Yeni Tanin, 11.4.1968.
- İstiklal Savaşı Tartışması, Milliyet, 21.4.1996.
- İsviçre'nin Lozan Kentinde Toplanan Konferansta Lozan Antlaşması Tartışıldı, Özgür Gündem, 27.7.1993.
- İşkence Dosyası, Yeni Halkçı, 14.11.1973/7.12.1973
- İşte Dev-Genç ve İhtilalci Komünistler, Adalet, 28-30.10.1970.
- "Kanlı Pazar" Bir Dönüm Noktası, Yeni Adana, 19.2.1969.
- Kara Panter (Kara Panterleri Savunma Partisi'ni Konu Alan Bir Film), TGRT, 25.1.1997.
- Siyah Panterlerin Gösterileri, Türk Solu, 24.2.1970, sayı:119.
- Kapatılan TİP'in Oyları Tartışılıyor, Yeni halkçı, 3.8.1973
- Karl Marx Londra'da Yargılandı, Cumhuriyet, 10.7.1995.
- Kelepçeli Gençlik ve Coplu İktidar, Forum, 1.2.1967, sayı:308.
- Kızıldere Olayı Ne İdi?, Hürriyet, 31.3.1978.
- Kimdir Bu Vefa Pıyraz?, Ant, 4.3.1969, sayı: 114
- Komünist Partisi Meselesinin İçyüzü, YÖN, 8.4.1966, sayı:158.

- Komünizmin Nürnberg Mahkemesi, Hürriyet, 19.11.1997.
Konda Büyük Araştırma: İstanbul'da Kimler Yaşıyor?, Milliyet, 27.2.1993,(1).
Kumandan Marcos (İki Yüzlü Deha), Aktüel, 2-8.7.1998, sayı: 363.
Mao Kitle Çizgisi Üzerine Konuşuyor, Ant, 10.2.1970, sayı: 163
Mao'ya Göre Sosyalistler Nasıl Kadrolaşmalı, Ant, 31.3.1970, sayı: 170
Madanoğlu Taraftarları Gösterilere Başlıyor, Cumhuriyet, 10.9.1965.
Mahir Çayan Yaşasa Patron Olur muydu?, Yeni Binyıl, 23.3.2000
Maliye Bakanlığı, "Devlet Fabrikaları Satılmalıdır", Vatan, 6.1.1962.
Mamak Askeri Cezaevini Ziyaret Ettik, Güneş, 11.11.1982(1).
Mehmet Ali Aybar Özel Eki, Cumhuriyet, 21.7.1995.
Mehmet Turgut'a Cevap: Tabii Kaynaklarımız ve Yabancı Sermaye, Forum, 16.1.1965, sayı:268.
Mustafa Kuseyri'yi Öldüren Nejat Arun'dur, Adalet, 20-22.10.1970.
Ordu ve Politika, Forum, 15.12.1962, sayı:209.
Ortadoğu'da Kırallık Katiliğin Fiyatı Ucuzladı, Sabah, 18.9.1993.
Öcalan Avrupa'daki Evlerini sattı, Cumhuriyet, 9.6.1998.
Özel Yüksek Okulları Protesto Yürüyüşünün Arkasında Komünizmin Çirkin Yüzü Var, Adalet, 22-27.11.1967.
PKK Kaçırdığı İki Askeri Yaktı, Cumhuriyet, 26.9.1994.
PKK- Kolombiya Bağlantısı, Sabah, 14.8.1993.
PKK Karargahı Şam'da, Milliyet, 8.1.1996.
Refah İktidanna Rakı Engeli, Milliyet, 8.6.1996.
Ruhi Su Anadolu'yu Türkülerle Anlatıyor, Milliyet, 23.2.1965.
Rusya'da Son Komünist Direniş, Milliyet, 5.10.1993.
Sağ-Sol'un Ordu Üzerine Kuman, Forum, 15.12.1965, sayı:281.
Sarp Kuray'ın Annesi Bedia Kuray İşkenceleri Anlatıyor, Yeni Halkçı, 5.12.1973
85 Aydın'ın Bosna Heyecanı, Milliyet, 19.8.1995.
Siirt Dağlarında 13 Çete 74 Eşkırıya ile Yeni Yıla Giriyor, Ulus, 31.12.1969
SBF Mezunlarının Tepkisi (Amerikalıların Tertip Ettiği Bir Anket Boykot Edildi), Cumhuriyet, 5.8.1965.
Sosyalist Kültür Derneğinin Bildirisi, Vatan, 11.1.1963.
Sosyalist Kültür Derneği Yöneticileri Diyorlar ki, Vatan, 21.1.1963.
Sosyalist Kültür Derneğinde İkinci Konferansı ODTÜ Rektörü Prof. Kemal Kurdaş Verdi, Vatan, 10.2.1963.
Soykırım Kuşatması, Cumhuriyet, 12.6.1998.
Sözde Ermeni Soykırım Yasa Tasansı Fransız Parlamentosu'nda Kabul Edildi, Cumhuriyet, 30.5.1998.
Stern: Meryem Sıradan Bir Kadındı, Cumhuriyet, 24.12.1992.
Suriye'den PKK'ya Yeni Destek, Milliyet, 13.7.1993.
Şam'ı İltir'in Mektubunun Cezâevinde Alıkonma Gerekçesi, Yeni Halkçı, 16.11.1973

- Tabii Senatörler Parti Kuracak, Vatan, 27.1.1962.
Talebe Hangi Artisti Seviyor, Milliyet, 30.5.1933.
Terör Örgütünün İngiliz Kurucusu Dame Freya Stark, Sabah, 6.2.1993.
TİP'in Düşünen Kadını Behice Boran, Akis, 13.11.1967, sayı:5.
Toprak İsteyen Köylünün Karşısına Asker Çıkartıldı (Değirmenköy ve Esece Köylüleri), Ant, 18.11.1969, sayı: 151
TKP'nin İngiltere ve Doğu Almanya Kanatları Kıyasıya Vuruşuyor. Sonuç: Üç Ölü Yedi Yaralı. Aydınlık, 3.9.1980
Tural'ın 22 Mart Muamması, Ant, 28.1.1969, sayı: 109
Turan Gecesi, Milliyet, 18.3.1933.
Turhan Feyizoğlu'nun Kitabına Toplatma, Cumhuriyet, 22.4.2000
Turhan Feyizoğlu'nun "İbo-İbrahim Kaypaklıya" Adlı Kitabının Toplatılmasına İstanbul 4 Nolu DGM Karar Verdi, Bizim Gazete, 21.4.2000
Türkçe Konuşma Kampanyası, Forum, 1.9.1960, sayı:154.
TKP Üzerine, Babialide Sabah, 8-11.4.1966.
Türkiye'deki Solcuların Bugünkü Durumu, Adalet, 29-30.10.1970.
Türkiye'yi Karşıtiran 6 Başkent: Londra/Moskova/Paris/Atina/ Şam/ Tahran, Sabah, 10.7.1993.
UEFA'nın Kararı Türkiye'yi Ayağa Kaldırdı, Hürriyet, 15.4.2000
Uzay Yolu Düş Değil, Milliyet, 6.1.1996.
Vatan Haini Vatan Hainidir, YÖN, 4.11.1966, sayı:188.
Ya Dönek Aclan'ın Kaynakları, Ant, 28.10.1969, sayı: 148
Yerleşmiş Ahlakı Hiçe Sayanlar Kopenhag'taki Bir Komünde Yaşıyorlar, Ulus, 22.12.1969
Yılmaz Güney'in Yönetmeni Şerif Gören Olan Vurguncular Filminin Fotoromanı, Tercüman İnci, 12.3.1971-6.5.1971
Yol Kavşağında, Forum, 15.5.1960, sayı:147
Yunanistan Ankara Valisi Yahya Gür'e Vize Vermedi, Hürriyet, 15.4.2000
Yüz Yıllık Tuzak, Cumhuriyet, 25.6.1996.

ANSİKLOPEDİLER

Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi
Sosyalist Kültür Ansiklopedisi

YILLIKLAR

Cumhuriyet Yılığ
Milliyet Yılığ

1919 yılı Aralık ayı.
Muğla IV. Kuvayı Milliye Başkanı.

Siran Cengil'in Annesi Nazife Cengil, Babası Adnan Cengil

Sinan Cemgil

1966 Varto depreminde Sinan Cemgil depremzedelere ev yaparken.

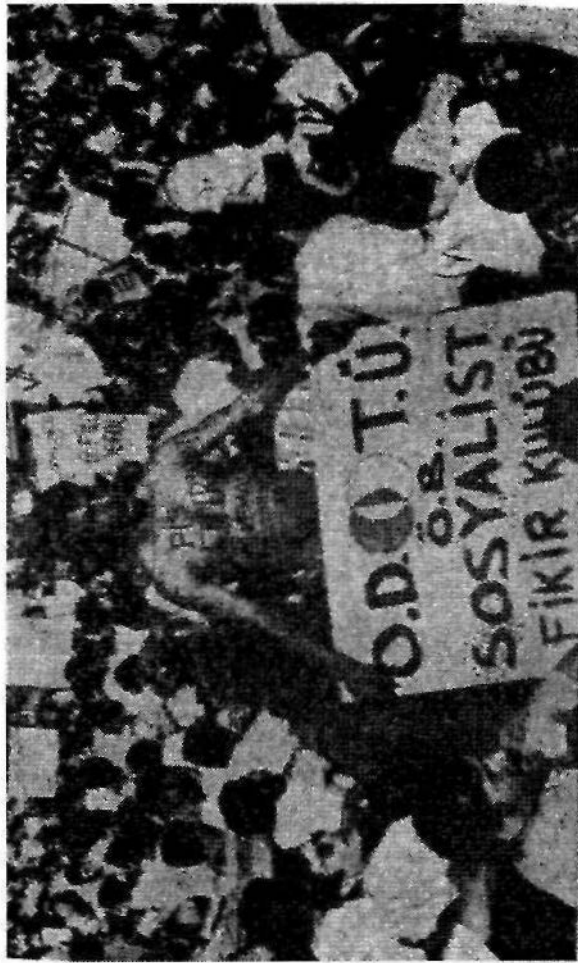
1966 Varto depremnde, Sinan Cemgil, Arif Şentek ve ODTÜ'lü öğrenciler ile köyün çocukları

Sinan Cemgil, 1966 Varto depreminde bir köylüyle sohbet ederken.

Cyrus Vance'ı protesto eden ODTÜ'lü öğrenciler. 23 Kasım 1967.

Amerika'yı protesto mitingi. 20 Temmuz 1968, İstanbul.

Sinan Cemgil bir mitingde

Amerikan Büyükelçisi Robert W. Commer'in otomobilininODTÜ'de yakılması eylemi

Commer'in otomobilini yaktıkları iddia edilen öğrenciler 24 Ocak 1969 günü teslim olmaya giderken. Soldan Sağa, Taylan Özgür (ikinci), İrfan Uçar, Yusuf Arslan, Halil Çelimli (altıncı)

Soldan itibaren, Sinar Cengil, İrfan Uçar, Ahmet Sina, Münir Ramazan Aktolga, Muammer Soysal, Metin Durgut. 1969 Nisan.

Soldan sağa; Sinan Cemgil, İsmet Hüsrevoglu, Kudret Asma, Arif
Şenteke, ODTÜ Mimarlık Anfisi

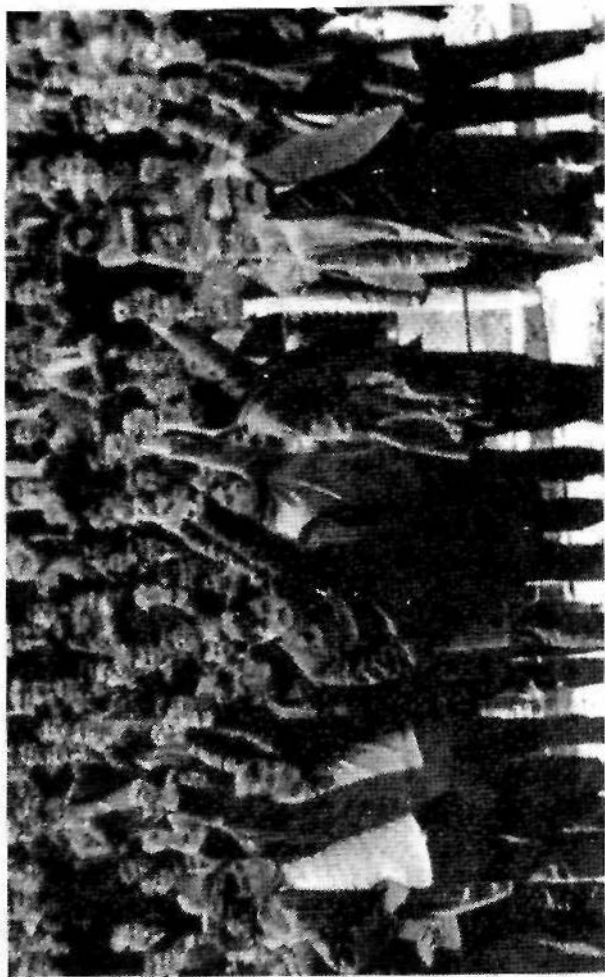
Soldan sağa; Türkay Asma, Sinan Cemgil, Kudret Asma, Şirin Cemgil.

Soldan sağa, Siran Cengil, Necmiye Hüstrevoğlu, İsmet Hüstrevoğlu, Türkay Asma

Soldan sağa: Ergun Bankoğlu, Ayşen Besen, Atilla Keskin

ODTÜ'de bir öğrenci eylemi, 1969.

Soldan sağa, Necmiye Dinler (Hüsrevoglu), İsmet Hüsrevoglu,
Sinan Cemgil, Kudret Asma, Sait Çokay

Ayaktakiler: Atilla Keskin (gözlüklü olan), Ahmet Tuncer Sümer (Sağdan Birinci),
Oturanlar: Ercan Eneç(ortadaki), Hüseyin İnan (sağdan ikinci).

Ayşen Besen (Anadol) ile Çağatay Anadol'un 2 Ağustos 1969'daki nikah töreninde
Sinan Cemgil Nikah Şahidi

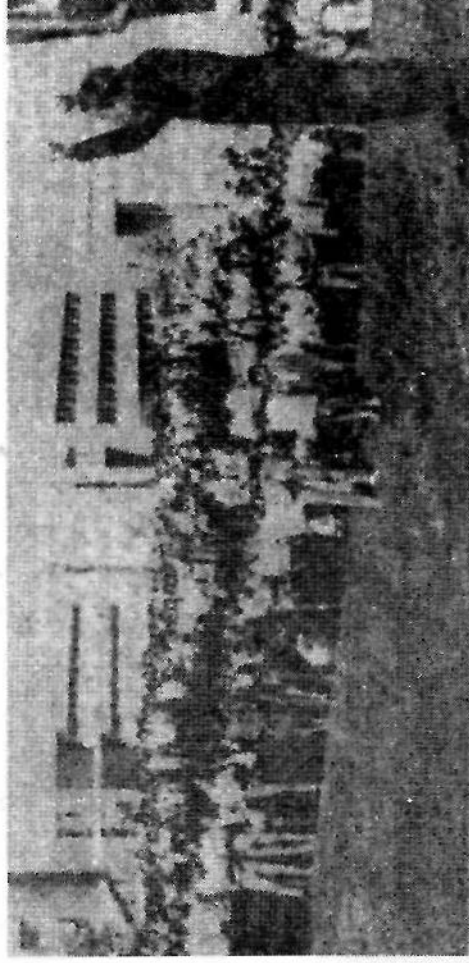
2 Ağustos 1969'da Aysen Besen (Anadol) ile Çağatay Anadol'un nikah töreninde Sinan Cemgil, gelini tebrik ederken.

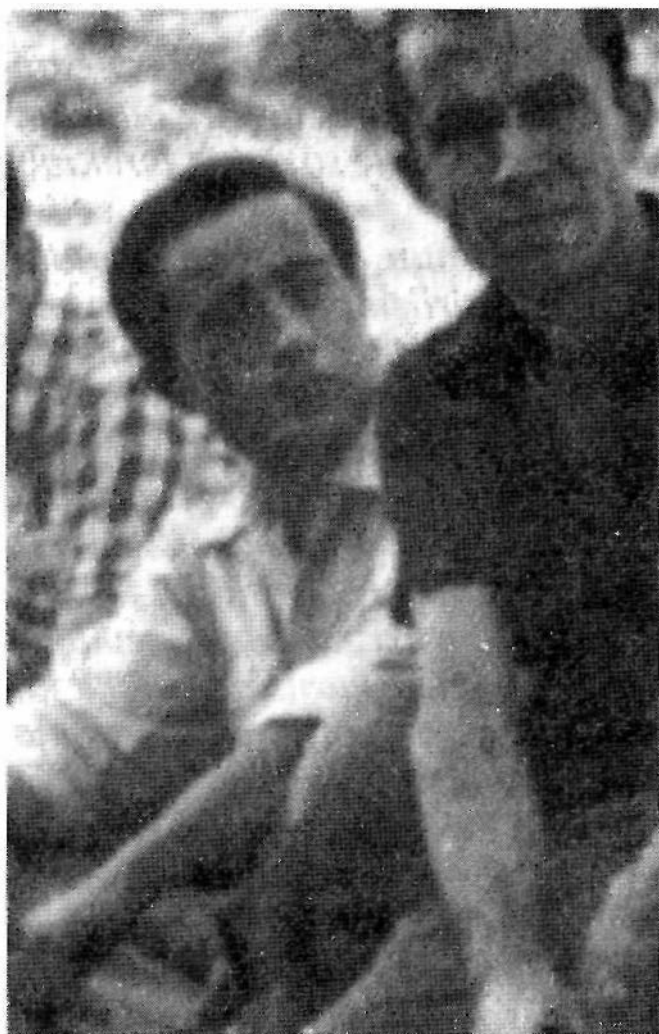
Sinan Cemgil ODTÜ'nün açılış töreninde konuşurken, 15.8.1969

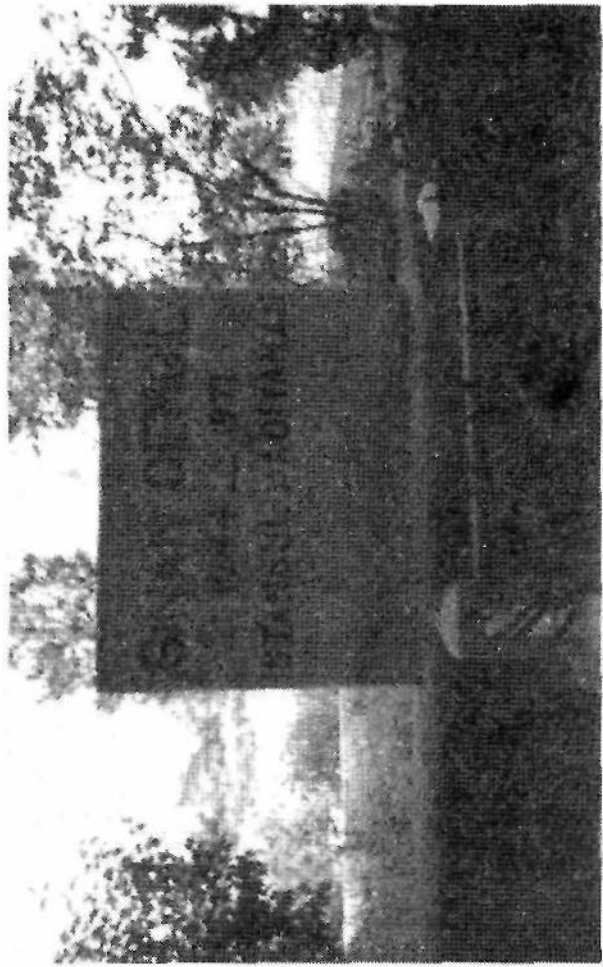
Sağdan sola; Sinan Cemgil, Ahmet Sina, Agustos 1969.

24 Eylül 1969'da ODTÜ'de Tavlın Özgür için yapılan törende, Sinan Cengil konuşma yaparken.

Sinan Cemgil ve Erdal Öz

Sinan Cengil'in Karacaahmet mezarlığındaki mezarı.

Şirin ve Siran Cemgil'in oğlu, Taylan Cemgil.

Mustafa Yalçiner duruşmaya gelirken, 1971.

Ankara Emniyet Müdürlüğü, 15 Ekim 1969